FRANK J.

HARDY

Putere fără glorie

★ ★

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

In romineşte de *E. Farca şi D. Manu*

Frank J. Hardy
POWER WITHOUT GLORY
Realist Printing and Publishing Co. 1951

FRANK J.

HARDY

Putere fără glorie

★ ★

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

PARTEA A DOUA
1915-1931

ABUZ DE PUTERE

„Cumulul de putere, chiar cînd e de mari proporții, nu aduce după sine și priceperea de a o folosi... puterea ne lasă așa cum ne-a găsit; numai omul superior se înalță și mai mult cu ajutorul ei."

BALZAC

CAPITOLUL VII

„Toți gangsterii se pretind patrioți".
MICHAEL GOLD

— Gîndiți-vă, domnule West! E un an de cînd a început războiul, și numărul de recruți este mult sub așteptări, îi spuse un ministru al guvernului federal laburist lui John West, în cursul une întrevederi, în toamna anului 1915.

— De ce nu decretați mobilizarea?

— Partidul și muncitorii nici nu vor să audă de așa ceva!

— Și ce-aș putea eu să fac?

— Am vrea să vă înrolați în armată, domnule West. Domnul Hughes primul ministru, mi-a cerut să discut această chestiune cu dumneavoastră. Știm că dumneavoastră doriți din tot sufletul ca numărul de recruți să crească și că sînteți cu tot dinadinsul împotriva Germaniei.

— Da. Barbariile la care se dedau sînt din cele mai josnice. E de ajuns să citești ziarele. Îi schingiuiesc pe prizonieri și fierb morții ca să scoată grăsime. Sînt niște sălbatici. Dar părerea mea este că aș putea fi mai de folos dacă nu mă înrolez în cadrele armatei.

— Da, domnule West. Am auzit cu cîtă dărnicie ați contribuit la operele de binefacere menite să ne ajute în acest război. Dar vrem să vă înrolați în armată ca să dați imbold recrutării. Știți, am recurs la sportivi, la jochei, boxeri și fotbaliști, cerîndu-le să ia cuvîntul la tribună, pentru recrutare. Dar cei

mai mulţi sînt civili şi cuvîntul lor nu prea are greutate. Dumneavoastră v-aţi cîştigat multe simpatii. Dacă v-aţi înrola şi aţi face un turneu de propagandă, aţi putea recruta mii de oameni. Vă dăm o misiune aici, pentru ca să nu fiţi nevoit să plecaţi din ţară şi să puteţi părăsi armata oricînd veţi socoti de cuviinţă.

— Mi-ar place să plec din ţară. Aş fi, cred, un soldat foarte bun. Dar sînt convins că aş fi mai util în Australia.

— Şi pînă acum aţi fost foarte util, domnule West. Gestul dumneavoastră cînd aţi donat cecul de cinci sute de lire nevestei tînărului Jack a produs o deosebită impresie.

— Nu mi-am făcut decît datoria, ajutînd-o pe nevasta primului soldat care a fost decorat cu „Victoria Cross.“ [1]. Dacă se prăbuşeşte Anglia, ne prăbuşim şi noi. Băieţii noştri luptă peste mări şi ţări ca să ne apere căminele şi familiile.

— Aveţi dreptate, domnule West. Dar toată lumea vorbeşte că bogaţii se ţin deoparte. Dacă v-aţi înrola...

— Bine, mă înrolez, dacă socotiţi că aşa îmi voi îndeplini şi mai bine datoria. E lucru ştiut doar, că dacă pierdem războiul, pierdem tot ce-avem. Proprietăţile, casele şi familiile noastre vor fi distruse.

— Aveţi perfectă dreptate, domnule West.

— Ingăduiţi-mi o săptămînă ca să-mi aranjez şi eu treburile, şi nu uitaţi să mă folosiţi aici, ca să mă pot elibera cînd voi socoti de cuviinţă, cînd voi crede că pot fi mai util înafara cadrelor armatei.

După o săptămînă, John West şedea tolănit într-un fotoliu, la gura sobei, în salonul luxoasei lui locuinţe. Era îmbrăcat în uniforma de simplu soldat al forţelor armate australiene. Căpătase o permisie specială de şapte zile, dar fiindcă uniforma era ceva nou pentru el, o purta tot timpul. Işi scosese numai cizmele cazone care-i chinuiau picioarele, obişnuite de atîta vreme cu pielea cea mai fină. Citea un ziar, iar în jurul fotoliului cu spetează înaltă zăceau aruncate alte ziare şi reviste. Inrolarea lui fusese salutată cu bucu-

1) Crucea Victoriei (n. r.)

rie de aproape toate ziarele din Australia, cu excepţia, destul de semnificativă de altfel, a *Bulletinului* din Sydney. De cînd se înrolase, cumpăra toate ziarele şi revistele pe care putea să pună mîna.

Dările de seamă asupra înrolării lui îi plăceau: erau proba cea mai convingătoare că acum toată lumea îl socotea un om de afaceri, un milionar demn de tot respectul; de fapt, nu mai exista nici o indicaţie contrară, afară de cîte-un strigăt cu care era întîmpinat uneori pe stadion: „Citeşte *Lone Wolf*, West!" Darea de seamă din ziarul conservator *Argus* îi plăcea îndeosebi: „... *Cel mai interesant eveniment al recrutării de ieri... Sportiv şi proprietar de hipodromuri!... Un rol de frunte în orice activitate patriotică... Cîştigătorul „Cupei Caulfield", cu Whisper... In tinereţe era socotit un bun atlet.*"

„S-au mai schimbat un pic lucrurile", medită John West. Avea acum dovada marii puteri de care dispunea: ce răzbunare mai dulce putea fi decît să vadă că pînă şi *Argus* era nevoit să comenteze în mod favorabil înrolarea lui, şi încă pe prima pagină.

Un redactor al ziarului *Labor Call* [1] (sub titlul acesta apărea acum *Tocsin*) exprima făţiş simpatia multor laburişti faţă de John West, scriind:

„Un bărbat nu prea înalt, dar bine legat, a păşit săptămîna trecută pragul biroului de recrutare de la primărie. După cîteva minute, John West, proprietar de hipodromuri, proprietarul mai multor ziare şi a numeroase imobile, a apărut ca soldatul John West, care se pregăteşte de bună voie să plece pe front în iadul tranşeelor de la Gallipoli, unde trebuie să împuşte ori să fie împuşcat, şi unde va risca să fie surprins de un uragan şuierător de obuze ucigătoare. John West se va avînta în luptă, deşi fiecare glonţ şi fiecare schijă de obuz ar putea să-i primejduiască viaţa...

„...Dacă John se va întări la Gallipoli ca odinioară în Carringbush, cînd a sfidat toată poliţia din Victoria, împiedicînd-o să pătrundă la el, atunci nici mi-

---

1) Chemarea muncii (n. r.).

zerabilii de turci nu vor putea lua poziţiile lui cu asalt. Iţi urăm noroc, John West!"

John West îşi făurise norocul. Avea hipodromuri în cinci state şi în trei din acestea controla şi meciurile de box. Interesele lui de afaceri evoluaseră conform planurilor elaborate în 1907. Devenise proprietarul unui cotidian în Queensland, avea hoteluri, mine, stadioane, hipodromuri, teatre, cafenele, locuinţe şi case de pariuri, era socotit regele curselor de poney şi trap şi bineînţeles avea şi participaţia lui în întreprinderile de mobile în rate ale lui Benjamin Levy. Averea lui se cifra la aproape două milioane de lire.

Toţi cunoscuţii începuseră să-i spună lui John West că devenise „un patriot sforăitor, care flutură mereu stindardul". Dar vorbele astea nu izbutiră să-i deschidă ochii asupra altor greşeli mult mai grave. John nu băga de seamă că pe măsură ce se desfăşura războiul, majoritatea acelora care fuseseră izvorul puterii lui şi îi îngăduiseră să acumuleze tot mai multă putere — muncitorii, minoritatea catolică, mişcarea laburistă — deveneau duşmani ai acestui măcel pe care el avea să-l încurajeze cu tot sufletul, pînă în ultima clipă. Începuse să se desprindă de poporul pe spinarea căruia urcase spre culmile puterii.

Tolănit în fotoliu citea *Labor Call.* In spatele lui era atîrnată fotografia maică-si. Amarnica deziluzie care umbrise viaţa acestei femei îi era întipărită pe faţă, în cutele adînci şi umbrele întunecate. Murise cu cîţiva ani în urmă şi John West simţea o crudă remuşcare la gîndul că nu fusese mai aproape de ea, că nu făcuse tot ce-i fusese cu putinţă ca să şteargă urma evenimentelor care ridicaseră un zid de piatră între ei. Moartea tatălui său îl lăsase rece; nu-l impresionase de loc; parcă ar fi citit în ziare despre moartea unui necunoscut.

Din cadru ei, bătrîna mamă părea că se uită îndurerată şi plină de dor la o altă fotografie, atîrnată pe peretele din faţă, reprezentînd pe cei trei fii ai ei, la vîrsta cînd erau copii, înainte de crima înfiorătoare a lui Arty, înainte de „criză", înainte de biroul de

pariuri, mai înainte ca doi dintre feciorii ei să-i nesocotească sfaturile şi s-o facă de batjocură.

Intorcînd capul să privească portretul, John încercă senzaţia că bătrîna îl dojeneşte. Dar un zgomot de paşi care se auzi prin casă îl întrerupse din meditaţie : Nellie şi Marjorie, primul lor copil, intrară în salon. Marjorie era acum o fetişcană de paisprezece ani, voinică şi sănătoasă.

— Le-am spus fetelor la şcoală că tăticul meu e soldat şi că se duce la război, rosti ea mîndră, alergînd spre tatăl ei. John o mîngîie, într-un rar acces de tandreţe..

Aveau acum patru copii : două fete şi doi băieţi care nu ştiau nimic despre trecutul tatălui lor ; fuseseră crescuţi de Nellie şi erau cu toţi catolici înfocaţi.

— N-ai nici o grijă că taică-tu nu pleacă nicăieri, îi reteză Nellie tot avîntul. Hai, Marjorie, du-te şi exersează puţin înainte de te duci la joacă.

Fetiţa ieşi din cameră, ascultătoare.

— Ce vorbă-i asta, că nu plec ? întrebă John West acru.

— N-ai spus chiar tu că te-ai înrolat numai pentru stimularea recrutării ?

— Dacă te interesează, află că am hotărît totuşi să plec.

Se aştepta s-o impresioneze dar fu dezamăgit.

— Nu-i adevărat, spuse ea fără interes.

— Ba da, am să plec şi încă foarte curînd. Se sculă şi o luă în braţe. Işi dădu însă seama că ea nu trăia dramatismul acelor clipe :

— Treaba ta !

Strînse tare trupul ei inert.

— Mă-ntorc după ce-mi fac datoria. O să mă-ntorc.

Nellie nu putea să-i împărtăşească sentimentele. Cu timpul ajunsese să-şi privească soţul cu un fel de ură pasivă. Înstrăinarea dintre ei se datora şi faptului că el o înşelase. In urmă cu patru ani se încurcase cu o actriţă care juca într-unul din teatrele lui. Nu căutase măcar să se ascundă de ochii lumii. Nellie avusese impresia că jumătate din Melbourne vorbise de aventura aceasta. N-a scos o vorbă, dar de atunci

şi-a ţinut soţul la distanţă. Scandalul se sfîrşise doar cu plecarea artistei. John West fusese şi el fericit cînd totul se terminase. Această aventură îi subminase însă puterea, „dăduse singur apă la moară" celor care abia aşteptau să-l aibă la mînă.

De undeva din casă se auzi o melodie tristă, cîntată cu deosebit talent la vioară, iar pe aleia din grădină se auziră copiii care alergau, rîzînd.

După două zile, John West se pregăti să plece în nord, la Sydney şi apoi la Brisbane ca să-şi pună la cale treburile în vederea plecării.

Interesele lui de afaceri erau legate mai cu seamă de Melbourne, aici însă Frank Lammence putea să preia conducerea imediat. Socotea necesar să aibă întrevederi cu avocaţii, contabilii şi directorii lui din celelalte state. Continua să strîngă articolele din ziare care pomeneau de el şi era atît de încîntat, încît ajunsese aproape convins că totul era adevărat. Se gîndea chiar foarte serios să ceară să fie trimis la Gallipoli.

In tren ceti de mai multe ori un poem apărut în ultimul număr al ziarului *Labor Call.*

„De multe ori ai fost ţinta oamenilor haini, răi şi ranchiunoşi,
John West.
Dar acum le-ai arătat tu lor, le-ai dat cu tifla puritanilor,
John West.
Din amvoanele lor vorbesc pentru război, de la tribune cer
sînge, aceşti sfinţi.
Dar cînd au fost puşi la încercare, le-ai arătat că drumul tău
e cel drept, soldat West.
Şi cînd vom obţine victoria cea mare, tu n-o să te lauzi cu
ce-ai făcut, soldat John West.
Ci o să te-ntorci la nevastă şi micuţi, după ce ţi-ai făcut da-
toria în luptă, John West."

Da-chiar aşa! O să-şi facă şi el datoria în încleştarea generală. Îi răsări în minte imaginea unor lupte înverşunate, în noroi. Îşi închipui cum baioneta lui sfîrtecă pieptul însîngerat al unui turc, sau mai bine

al unui barbar german ; grenadele zvîrlite cu precizie matematică de mîna lui cad exact în tranşeele inamice. Permisiile le va folosi ca să viziteze Londra sau Parisul. Iată-l ! Se şi vedea în fruntea coloanelor în marş, purtîndu-şi cu mîndrie puşca şi cîntînd : *„Tipperary"* [1]. Toată strălucirea aparentă a războiului i se perinda prin minte, nimic însă din ororile şi distrugerile legate de el !

O să fie un soldat bun, nu se îndoia de asta. O să fie avansat, lucrul se putea aranja. Ca de obicei, vedea lucrurile în mare. O să ajungă general, o să organizeze şi o să conducă el luptele, o să fie decorat cu „Victoria Cross", şi-o să cîştige războiul. Declarase că avea patruzeci de ani, dar de fapt avea patruzeci şi şase. Curios ! În ultimele zile nu numai că se dădea drept mai tînăr, dar se şi simţea mai tînăr ! De fapt chiar aşa e ! Un om are vîrsta pe care o simte, şi-apoi cei mai mulţi generali au peste patruzeci şi şase de ani.

Descoperi apoi în paginile ziarului o scrisoare adresată redacţiei şi-şi aminti că unii membrii ai mişcării laburiste erau de altă părere. O citi înfuriat. Autorul protesta împotriva reclamei care se făcea în jurul înrolării lui John West şi scotea în evidenţă faptul că oricum, deoarece avea cel mai mult de pierdut, era şi cel mai indicat să se înroleze. În încheiere scrisoarea spunea : *„Istoria partidului laburist din America ne arată că mişcarea laburistă trebuie să se teamă în primul rînd de oameni ca John West şi de influenţa pe care aceşti oameni o pot exercita asupra mecanismului intern al organizaţiilor laburiste. Să eliminăm aceste influenţe din mişcarea noastră, mai înainte ca să ajungem şi noi, cei din Australia, în situaţia jalnică a laburiştilor din America, care nu mai au nici un cuvînt de spus în politică".*

---

1) Cîntec popular englez, devenit marş al trupelor britanice risipite pe diverse fronturi în primul război mondial. Începe cu cuvintele: *„E cale lungă pîn-la Tipperary"* (comitat din Irlanda)... adică pînă în patrie (n. r.).

După întoarcerea la Melbourne, John West începu să țină zi și noapte mitinguri pentru recrutare. In curînd își dădu seama că misiunea de a-i convinge pe tineri să se înroleze era grea și ingrată. Chiar de la prima întrunire văzuse la ce se poate aștepta. Mitingul se ținuse după masă, în fața primăriei din Melbourne și în curînd lumea începu să se adune, atrasă de sunetele muzicii militare și de estrada înaltă, împodobită cu drapelul țării.

John West fu prezentat ca un sportiv și un filantrop renumit.

— Cine-i crăcănatul ăsta care ne tot vrăjește ? Stîrpitura dracului ! E cam pîrpiriu pentru armată, nu ? spuse tare unul din cei doi zdrențăroși care se-nghesuiau în fața mulțimii.

— Ce să-i faci, nu le dă mîna să facă mofturi. Cam greu să pună el mîna în gît neamțului. Asta-i John West. Am citit în ziare că s-a înrolat și o să plece peste cîteva zile, răspunse tovarășul său.

— Atunci de ce nu pleacă ? Mai bine să se care o dată decît să latre aici.

— Nu fac altceva decît ceea ce trebuie să facă toți oamenii sănătoși : să plece să lupte pentru țara lor, începu John West încurcat. Și fără cei doi comentatori sarcatisci care-l înfruntau în fața extradei situația era destul de penibilă.

— Păi atunci du-te și luptă, doar nu te oprim noi !

— Ține-ți gura, jerpelitule, strigă cu avînt patriotic o doamnă în vîrstă.

— Sînt sigur că n-ai băieți care să se ducă să lupte, baborniță !

— O să te dau pe mîna poliției.

— In curînd voi pleca din țară, continua John West. Inainte de plecare însă, am înțeles că trebuie să pun și eu umărul la campania de recrutare. Nu avem nici o clipă de pierdut. Am de gînd să sprijin recrutarea a o mie de sportivi ; toți cei care vor face parte din această serie să știe că n-au să se mai zbată niciodată în lipsuri, o să aibă grijă John West de ei. Indiferent de sentimentele noastre față de Anglia, nu

trebuie să uităm că dacă ea se prăbuşeşte, ne prăbuşim şi noi. Tot avutul nostru este în joc...

— Eu unul n-am nimic de pierdut, dar tu ai din gros. N-ai decît să te duci. Dar ţine-ţi clanţa, nu mai suci capul oamenilor, strigă celălalt zdrenţăros.

Bătrîna doamnă fu indignată la culme de această ieşire nepatriotică.

— Mai tacă-ţi gura, pîrlitule, se răsti ea.

Un om de afaceri, căruia se cunoştea că-i merge bine, se alăturase mulţimii care ocupa tot trotuarul şi o parte din stradă. Îşi croi drum pînă-n faţă şi strigă :

— Lăsaţi-l să vorbească, sau chem poliţia ! Tocmai primise o mare comandă de război şi nu-şi mai încăpea în piele de patriotism.

Toate astea îl puseră la grea încercare pe John West.

— Andrew Fisher — continuă el fără avînt — a spus : „O să trimitem pînă la ultimul om şi ultimul ban".

— Uite aici un negru pe care n-o să-l trimită, îl întrerupse din nou întîiul zdrenţăros, cu o voce foarte răguşită.

— Da, strigă în gura mare şi tovarăşul său. Ştiu eu nişte bănuţi la Casa de depuneri pe care n-o să-i trimită. Cine are ceva de apărat, n-are decît să se ducă ; să nu trimită pe alţii !...

Această apostrofă trezi sentimentele naţionale ale unui munte de irlandez, care strigă :

— Bine grăişi, drăguţule. Eu unul aş lupta bucuros pentru Irlanda şi azi, dacă ar fi nevoie.

Un murmur de dezaprobare străbătu mulţimea. Omul căruia îi mergeau bine afacerile îşi uită înt-atîta demnitatea încît îi aruncă în obraz irlandezului :

— Tacă-ţi fleanca !

Doamna în vîrstă, însufleţită de sentimente atît de patriotice, strigă c-ar trebui să se introducă mobilizarea generală, ca să-i oblige astfel pe toţi trîntorii să meargă la luptă.

John West continuă îndîrjit :

— Australia trebuie să meargă alături de patria mamă. Dacă Anglia dispare, toate bunurile noastre

şi toţi cei care ne sînt dragi vor fi la cheremul barbarilor războinici.

— Ce zici, nene, tipul ăsta o fi pentru mobilizare? întrebă primul zdrenţăros, care ca de obicei se adresa tovarăşului său şi nu lui John West.

— Stai că-l întreb eu. Ia ascultă, şefule, eşti pentru mobilizare?

— Nu, nu sînt pentru mobilizare, minţi John West. Eu sînt convins că toţi australienii onorabili or să se înroleze în mod voluntar, aşa cum am făcut şi eu.

— Bravo, John! strigă cineva de pe trotuarul celălalt. Mulţimea se adunase pînă dincolo de mijlocul străzii, împiedicînd circulaţia.

In mijlocul uralelor, John West strigă:

— Şi-acum fac apel la primul mare sportiv australian ca să se înroleze în batalionul celor o mie de sportivi.

Aşa cum fusese aranjat dinainte, un cunoscut fotbalist din Carringbush îşi făcu loc pînă în faţă şi sări pe platformă. Mulţimea îl recunoscu îndată şi începu să-l aplaude cu frenezie.

John West vorbi despre succesele-i sportive şi despre curajul lui înnăscut; nevasta fotbalistului găsi cu cale să se prezinte şi ea, înafară de program, accentuînd dramatismul momentului: se urcă pe estradă şi îmbrăţişîndu-şi soţul, suspină:

— Iubitule, nu pleca. Rămîi cu mine.

— Linişteşte-te dragă. Pînă ajung eu acolo se termină războiul, o asigură el. Abia apuc şi eu să fac o călătorie faină în jurul lumii.

Cînd fotbalistul intră în primărie, la biroul de recrutare, unde urma să fie examinat de medic, unul din cei doi zdrenţăroşi strigă c-ar trebui să-l consulte şi la cap.

Totuşi se mai prezentară vreo cîţiva recruţi, printre care şi Alec Fulgerul în persoană. Deşi era acum mîncat rău de molii, tot mai ţinea să salveze aparenţele. Norocul nu-i prea zîmbise şi după ce clubul şi biroul de pariuri fuseseră închise, trebuise să se mulţumească cu slujba de „solicitator" pe unul din hipodromurile

lui John West. Credea pesemne că asta îi dădea dreptul să se socotească sportiv.

Primul zdrenţăros îl examină din cap pînă-n picioare pe Alec.

— Scîrba asta elegantă o să se înfunde sigur la vizita medicală, spuse el cu glas tare, întorcîndu-se către tovarăşul său.

— Păi nu-i de mirare. Dac-ar mai avea cîteva găuri în haine, ar putea să fie un fluier destul de bun pentru muzica militară, răspunse celălalt în hohotele de rîs ale mulţimii.

Se mai înfăţişară vreo douăzeci de oameni: fotbalişti, boxeri, antrenori de cai şi alţi sportivi. Succesul mitingului păru că-i înfurie pe cei doi zdrenţăroşi, care continuară şi mai dezlănţuiţi:

— Ai citit vreodată ziarul *Lone Wolf?* îl întrebă primul pe tovarăşul său.

— Nu, niciodată. Dar să-l întrebăm pe orator. Spune, West, ai citit vreodată *Lone Wolf?*

John West se făcu roşu ca para focului, dar nu răspunse; adresîndu-se mulţimii, făcu un nou apel, îndemnîndu-i pe toţi sportivii onorabili să se înscrie.

— Înrolaţi-vă! Altfel, mai ştii, vă treziţi c-o bombă în casă, strigă al doilea zdrenţăros. Spre supărarea lui John West, cîţiva oameni din mulţime îşi aduseră aminte de întîmplare şi rîseră.

Se mai prezentară cîţiva sportivi şi în timp ce erau îndrumaţi spre cabinetul doctorului, se dovedi că încercarea celor doi zdrenţăroşi de a compromite mitingul fusese aranjată; cei doi începură să discute tare, cu argumente antirăzboinice, atît de radicale din punct de vedere politic, încît îţi dădeai seama că nu erau nişte spectatori obişnuiţi.

— Crezi că se va decreta mobilizarea generală? întrebă primul.

— Muncitorii n-au să-nghită asta.

— Foarte mulţi, ca şi mine de altfel, n-au să admită nici serviciul militar obligatoriu. Mii de oameni au fost zvîrliţi în închisoare, aproape fără judecată, pentru că n-au vrut să se prezinte la instrucţie. Şi asta înainte de război. Partidul laburist a scornit asta.

A introdus şi o lege pentru „preîntîmpinarea" războiului. Să vezi dacă n-au să introducă şi mobilizarea generală ! Dar „woobblies" ai noştri n-au să-nghită una ca asta.

Auzind de „woobblies", o parte din cei de faţă începură să mîrîie şi să huiduiască, iar afaceristul cu înfăţişarea prosperă întrebă tare :

— De ce îngăduie poliţia ca trîntorii să submineze efortul de război ?

Doamna însufleţită de înalte sentimente patriotice strîmbă din nas şi ameninţîndu-i cu umbrela, strigă :

— Oamenii ăştia sînt „woobblies" ; nişte trîntori care nu vor să muncească.

Hohotele de rîs care izbucniră din mulţime îl scoaseră din sărite pe primul zdrenţăros. Sărind pe estradă, strigă că „woobblies" erau membri ai Organizaţiei muncitorilor industriali din toată lumea, şi îi sfătui pe ascultători să nu se amestece într-un război determinat numai de motive economice. Milionari ca John West, continuă el, au tot interesul să convingă floarea tineretului să plece peste mări şi oceane, şi să-şi dea viaţa pentru interesele lor. Apoi îi invită pe toţi să vină duminică pe malul rîului Yarra, unde această organizaţie şi partidul socialist vor spune adevărul despre război. Îi îndemnă pe toţi să se înscrie în noua Organizaţie împotriva mobilizării.

Cîţiva poliţişti îl traseră jos de pe estradă. Şi el şi tovarăşul său fură conduşi fără prea multe ceremonii pînă la colţul străzii, de unde începură să înjure adunarea.

Apoi cîntară imnul organizaţiei :

„Lăudaţi-i pe îmbuibaţi, în dimineaţa cînd sună sirena".
Lăudaţi-i pentru orele suplimentare
Lăudaţi-i pentru războiul lor sîngeros pe care-l purtăm
Lăudaţi-i pe îmbuibaţi, pe lipitori şi paraziţi, lua-i-ar dracu !"

Dar cu toate sforţările lor, glasurile le fură înăbuşite de muzică şi de mulţimea care începuse să cînte :

„Anglia, patria noastră frumoasă, nu-ţi fie teamă,
Nu! Nu! Nu! Nu! Australia e lîngă tine."

Acest miting penibil pentru John West se repetă, cu mici variante, ori de cîte ori şi oriunde se suia pe estradă; numai că uneori întreruperile erau mai numeroase şi mai violente. Sentimentele antirăzboinice se manifestau tot mai puternic şi John West îşi dădu seama că popularitatea lui începuse să sufere din cauza eforturilor pe care le făcea pentru a recruta mia de sportivi. Viaţa de cazarmă era şi ea foarte neplăcută: marşurile, exerciţiile şi disciplina începură să-l enerveze.

Constată că armata nu ţinea seamă de anumite persoane şi că înaintarea promisă se lăsa cam mult aşteptată: după şase săptămîni de servici militar abia căpătă gradul de caporal!

Trecînd în revistă situaţia, îşi dădu seama că nu mai avea nici un chef să plece la Gallipoli. La urma urmei, se ţinuse de cuvînt şi contribuise la recrutarea celor o mie de sportivi; în viitor, putea fi mai util pentru efortul de război al ţării, rămînînd în viaţa civilă.

Presa anunţă cu multă seriozitate că „din cauza unei infecţii la ureche, caporalul West a fost demobilizat de comisia medicală". Mai tîrziu, ziarele transmiseră o ştire falsă conform căreia, caporalul West ar fi fost internat în spital, urmată de o ştire adevărată, anume că înmînase cinci sute de lire unei comisii care va tutela distribuirea unor împrumuturi fără dobîndă (care să nu depăşească însă cinci lire) tuturor acelora care suferiseră pierderi financiare din pricina recrutării.

Ziarul *Bulletin* din Sydney exprimă sentimentele multora, scriind:

> *„Luaţi aminte!* Şi aflaţi că nu-i o glumă! Caporalul John West a efectuat mai deunăzi un marş de douăzeci şi şase de mile şi acum s-a îmbolnăvit de varice, ori de ureche, ori de mai ştiu eu ce altceva; se spune că pînă la urmă n-o

să poată pleca la Gallipoli. Să fim totuşi drepţi: West a dat un exemplu foarte bun — măcar atît timp cît a perseverat".

*

— Pe mine nu mă duci, Arty, bătu John West cu pumnul în masă. Nu-s născut de ieri-alaltăieri. Ştiu eu cine-i amestecat în furturile alea la Sindicate. Cu toată trecerea de care mă bucur acolo, s-ar putea să ne dea peste cap dacă se descoperă afacerea asta. Să ştiţi că mergeţi prea departe! Credeţi că puteţi face orice pentru că vă bucuraţi de protecţia mea?

Era pe la opt seara, în ultima zi a lunii septembrie 1915. John West se afla în salonul locuinţei sale, cu fratele său şi cu un lungan cu o mustaţă mare răsucită, pe care îl chema Ronald Lassiter.

Încercînd să-şi asigure un fel de control asupra partidului laburist, pentru realizarea scopurilor lui personale, John West îşi îndreptase atenţia spre sindicate. Lassiter era membru al Consiliului sindical, secretarul Uniunii muncitorilor din construcţii, şi „omul" cel mai de seamă al lui John West în sînul acestei organizaţii. Intrase în mişcarea sindicală de mai bine de douăzeci de ani. Făcea o pereche minunată cu Bob Scott: vorbea ca un socialist şi acţiona ca un gangster — exact omul de care avea John West nevoie. Ronald Lassiter era un amestec curios de criminal şi pretins radical — prototip al unui grup mărunt care se aciuise în mişcarea laburistă australiană şi care în decursul anilor, cu toate sforţările lui John West de a-l promova, era sortit să dispară aproape cu totul.

Înafară de faptul că îşi strecurase oamenii lui în unele poziţii cheie din sindicate, John West cîştigase de partea lui şi cîţiva conducători sindicali de teapa lui Lassiter. Activiştii sindicali care jucau la curse primeau de multe ori „informaţii" pentru pariuri, iar un sindicat care stătea prost cu finanţele putea obţine un împrumut de la „J.W." (bineînţeles cu dobîndă obişnuită) dacă băncile îi refuzau credit. Gra-

ție acestor favoruri și altora mai mărunte, John West spera să obțină sprijin pentru planurile lui în partidul laburist, în rîndurile căruia influența exercitată de conducătorii sindicali era încă foarte puternică.

Lassiter își ținea gambeta în poală. Stătea cu capul plecat, fără să scoată o vorbă. Se așteptase el ca John West să descopere hoțiile, și acum îi părea bine că-i adresează reproșurile fratelui său, și nu lui. Se baza pe sprijinul lui John West și-avea nevoie de bani.

Lassiter se folosea de Uniunea sindicatelor din construcții pentru a camufla cîțiva criminali de teapa lui Bradley și a lui Snoopy Tanner, dîndu-le posibilitatea să-și creeze alibiuri (ca „muncitori constructori" și „membri ai sindicatului" scăpau de acuzația de vagabondaj pe care le-o aducea uneori poliția). De cîtva timp, Arthur West și Lassiter descoperiseră că era ușor să sustragi bani din diferitele birouri ale Uniunii Sindicatelor, unde erau lăsate în păstrare de multe ori peste noapte sute de lire din cotizațiile sindicale. Lassiter izbutise să fure cheile mai multor birouri unde avea acces și își scosese mulaje după ele, izbutind apoi să pătrundă în birouri cu chei false și să comită furturi.

— Tu îi plătești pe Snoopy, pe Dick și pe ceilalți numai cînd îți fac o treabă. Și restul timpului ce-ai vrea să facă? Să moară de foame? argumentă Arthur West.

— In tot cazul nu m-așteptam să dea lovitura tocmai la Uniunea sindicatelor. Voi doi, cu Tanner și Bradley ați pus la cale loviturile astea.

Discuția continua aprinsă. Lassiter își dăduse seama că în ultimul timp Arthur devenise gelos pe puterea și controlul pe care-l exercita fratele lui, dar auzea pentru prima oară că se încumeta să-i răspundă.

După ce John West se-nfuriase și bătuse cu pumnul în masă, făcîndu-i cu ou și cu oțet pe Arthur și pe Lassiter, discuția luă o întorsătură cu totul neașteptată.

— Dacă sînteţi aşa de grozavi cu furturile voastre, atunci mai daţi o lovitură, dar numai una singură, spuse John West.

— Nici pomeneală ! răspunse Arthur. Poliţia supraveghează localul, toate uşile birourilor au zăvoare, iar unele sînt chiar barate cu drugi de fier; cheile noastre nu mai fac nici două parale.

— Nu-mi pasă. Vreau să mai daţi o lovitură. Îmi trebuie registrele şi urna din safe...

— Da, am auzit. Dexter a intrat rău la apă. Răspunzînd astfel, Lassiter gîndea : „Deştept foc, John West, ăsta. Aici a vrut să-ajungă".

— Da, şi după toate astea şi-a pierdut şi slujba în urma alegerilor sindicale care-au avut loc alaltăieri. Urna şi registrele sînt în safeul din birou. Vreau să le scoateţi de acolo. Chiar la noapte să mi le scoateţi.

— E primejdios al dracului, şovăi Lassiter, răsucindu-şi vîrfurile mustăţii date cu pomadă.

— Dacă dispare urna se vor ţine noi alegeri. Şi Dexter e sigur că a doua oară o să poată măslui voturile. Şi registrele trebuie să intre în mîna lui Dexter, ca să le ardă şi să întocmească altele. Am de gînd să-i dau bani ca să-i pună un pic pe roate. Şi ce-i dacă-i primejdios ?

— Ţie ţi-e uşor să vorbeşti, mormăi Arthur West. Dar greul îl ducem noi, asta-i socoteala.

— Vă plătesc şi vouă din gros. Şi dacă se-ntîmplă ceva... ca şi pînă acum, am eu grijă !

— De ce nu vii şi tu cu noi ? îl întrebă Arthur West ironic. Stătea adus de spate, mîngîindu-şi mustaţa albă. Lassiter, stingherit, se foia pe scaun, uitîndu-se la cei doi fraţi. Încheieturile scaunelor trosneau sub greutatea trupului său masiv.

— Eu vă plătesc pentru treaba asta. De ce să vin şi eu ?

— De ce să vii ? Dar, mă rog, cine culege roadele ? Tu vrei să-l scapi pe Dexter, nu eu. Ori poate că ţi-e frică ?

— Nu mi-e frică de nimeni şi de nimic.

— Asta zic şi eu. Un om care era cît pe ce să plece pe front, nu poate să fie un fricos. Atunci de ce nu

vii cu noi ? Numai aşa ca să dovedeşti că nu ţi-e frică de nimeni şi de nimic.

Sarcasmul fratelui său biciui mîndria lui John West. Ochii i se făcură mici, strînse buzele ca şi cum ar fi rezistat tentaţiei de a-şi scuipa fratele în faţă, iar urechile clăpăuge i se pleoştiră, dîndu-i un aspect agresiv.

Lassiter urmărea scena cu încordare. Nu-i trecuse niciodată prin minte că cineva — fie chiar şi fratele lui — ar fi putut îndrăzni să-i vorbească aşa atotputernicului John West. Şi mai-mai să nu-şi creadă urechilor, cînd îl auzi pe John West spunînd :

— Foarte bine. Vin şi eu. N-am cerut niciodată nimănui să facă o treabă pe care nu aşi face-o şi singur. O să vin, nu-i mare lucru : numai să aranjăm totul cu grijă.

Peste şase ore, un camion greu se-ndrepta spre sediul Uniunii sindicatelor din Melbourne. Era maşina lui Snoopy Tanner, care de altfel era instalat la volan. Arthur West şedea lîngă el. In fund se-nghesuiau Richard Bradley, Sam Wood — cel care în 1902 încercase să evadeze o dată cu el din închisoarea Pentridge — şi Piggy ; toţi cu gulerul hainei ridicat, cu pălăria trasă pe ochi şi partea de jos a feţii acoperită cu o batistă.

— La safe merge repede, spuse Wood. Punem hîrtii şi registre sub el, ca de obicei, şi pe urmă îl operăm. Treabă uşoară. Cum ai deschide o puşculiţă de copil. Wood era un omuleţ scurt, care nu-şi mai găsea astîmpăr de enervare.

— Nu uitaţi — îi povăţui Arty, plecîndu-se înapoi peste speteaza banchetei — să scoateţi tot ce-i în safe. Nu numai banii, ci şi registrele, şi urna. Luaţi totul.

— De ce ? întrebă Piggy, cu voce sugrumată. Măsluim voturile şi registrele ?

— Ce-ţi pasă, i-o tăie Tanner scurt. Ţi-am mai spus-o. Fă ce ai de făcut şi ţine-ţi clanţa. Ce mai întrebi prostii ?

Piggy nu mai scoase o vorbă. Cuvîntul lui Tanner era lege în lumea interlopă din Melbourne. De altfel lucrul era foarte explicabil. Cu ajutorul lui John West şi graţie şireteniei, îndrăznelii şi perfidiei lui proprii, Snoopy ajunsese foarte puternic. Era stăpînul celor mai mari tripouri din Melbourne şi avea sub ordinele lui o mulţime de hoţi de magazine, pungaşi de buzunare şi criminali. Se folosea de trei metode ca să-şi menţină situaţia : îndeplinea cu scrupulozitate toate ordinele transmise de Arthur din partea lui John West ; „ungea" mulţi comisari şi agenţi şi — lucru pe care nu-l bănuiau nici oamenii, nici protectorii lui — era codoş al poliţiei ; un codoş care nu şovăia să-l „toarne" pe unul din banda lui ca să-şi scape pielea. N-avea nimic bun în el — nici urmă de conştiinţă sau de scrupul. Era mincinos, fanfaron şi cînd îi venea la socoteală omora cu sînge rece. Era foarte mîndru de o ispravă a lui pe care nu pierdea prilejul să o povestească. In urmă cu cinci ani, împreună cu Piggy săpase groapa uneia din victimele sale, proprietarul unei prăvălii, mai înainte de a-l omorî, pentru cîteva sute de lire pe care le avea în casă.

Numai cu Arthur West se purta Snoopy bine. Arthur îi aducea banii pentru şperţuri de la John West, dacă un membru de frunte al bandei intra în bucluc ; Arthur îi aducea bani de la John West pentru procese ; şi cu toate că era uşor „ţăcănit", ca de altfel toţi pe care i-a mîngîiat vreodată pisica cea cu nouă cozi, Arthur era totuşi fratele, paznicul şi intermediarul lui John West.

— Nu uita ce ţi-am spus, Dick, rupse tăcerea Arthur West. Dacă totul merge strună, ieşi pe fereastra care dă în strada Lygon. Te-aşteptăm acolo. Dacă vezi că-i bucluc, şterge-o cît poţi mai repede. Maşina ailaltă aşteaptă în strada Victoriei. Dai fuga acolo, dacă ţi se pare drumul mai scurt. Copoiul care face rondul o fi cu ochii-n patru, după celelalte lovituri pe care le-am dat.

— Dacă-şi vîră nasul în noaptea asta, îl pupă mă-sa rece, se oţărî Dick Bradley.

— În orice caz... dacă vezi că se-ncurcă treaba şi nu mai poţi să ajungi în strada Lygon fugi în Victoriei. Aşteaptă şi acolo o maşină.

— Cine-i în maşina din Victoriei ? întrebă Wood.

— Ron Lassiter şi... începu Arthur West, dar se opri.

— De cînd vă tot spun să nu mai întrebaţi atîta, mîrîi Tanner. De la început, John West dăduse ordin prin Frank Lammence ca să nu mai fie pus nimeni în curent — afară doar de el şi de Arthur — cînd se punea la cale o lovitură „în contul lui". Wood se mirase că pînă şi John West se deplasa în seara aceea la faţa locului şi-şi dădea seama că nu trebuia să sufle o vorbă care ar fi trădat — că aflase de prezenţa lui în a doua maşină. Aţi primit ordine precise, aveţi instrumente, revolvere şi măşti... Aveţi tot ce vă trebuie. Pătrundeţi înăuntru, vedeţi-vă de treabă şi nu mai puneţi atîtea întrebări.

Maşina străbătu oraşul adormit şi se apropie de sediul Uniunii sindicatelor. Noaptea era senină, răcoroasă şi plăcută. Nu era lună, dar nenumărate stele străluceau pe cer.

La vreo două sute de metri de maşina lui Tanner, venea maşina Uniunii sindicatelor din construcţii, cu Ron Lassiter la volan, avînd alături de el pe John West. Lassiter purta nelipsita lui gambetă şi trăgea nervos dintr-o ţigară răsucită de mînă. Pieptul lui puternic de-abia îşi găsea loc între spetează canapelei şi volan. Nu schimbaseră o vorbă tot drumul.

John West îşi trăsese borul pălăriei pe ochi. Nervii îi vibrau ca sîrmele de înaltă tensiune şi blestema clipa cînd primise provocarea fratelui său. Îşi dădea seama că era pe cale să comită o greşeală ; ar fi trebuit să nu se depărteze de la principiul lui de a pune cît mai multe persoane şi o distanţă cît mai mare între el şi pericolul imediat. Desigur că trebuia să înfrunte şi el anumite riscuri pentru a-şi întări şi păstra puterea, dar în definitiv plătea pe alţii ca să-şi asume aceste riscuri. Şi iată că acum lua parte la un atac banditesc atît de riscant şi primejdios. Ştia că dacă dădea greş tot planul lui fantastic pentru cuce-

rirea puterii s-ar prăbuşi, iar el, cu toate legăturile suspuse, ar putea nimeri drept la închisoare.

De ce acceptase să vină ? Oare numai pentru că-l provocase Arty ? Ori şi din cauza războiului ? Războiul transformase oamenii şi lucrurile. Nu cumva visurile de glorie ce le nutrea pentru Gallipoli stîrniseră în el asemenea sete de aventuri şi un curaj nebun ?

— Ştii ceva, John, îl trezi Lassiter din visare. Noi doi n-ar trebui să ne-nvîrtim pe aici. E prea mare riscul şi oricum, nu-i nevoie de noi.

— Am spus c-o să vin, şi am venit, răspunse John, el însuşi surprins de aceste cuvinte. N-ai nici o grijă. Îmi pare rău că n-am timp să fac lucrul ăsta mai des.

Totuşi, gîndurile lui John West dezmînţeau cuvintele rostite cu atîţa calm. Jurase că lunile chinuite care urmaseră după închiderea biroului de pariuri şi a clubului vor fi ultimele petrecute sub imperiul groazei. Acum trăia acele clipe. Dacă începeau să tragă ? Dacă îşi vîra nasul poliţia ? Trebuia s-o şteargă cît mai repede, pentru că Prefectura poliţiei era la doi paşi de Uniunea sindicatelor.

— Snoopy s-a oprit. Pesemne c-a văzut vreun copoi... şopti deodată Lassiter oprind maşina. A spus că aşteaptă pînă dă copoiul colţul. Scrutară cu ochii întunericul nopţii pînă cînd prima maşină se puse din nou în mişcare. Porniră şi ei. Lassiter coti pe strada Victoriei şi opri la o distanţă respectabilă de clădirea cenuşie cu două etaje a Uniunii sindicatelor.

Văzură maşina lui Snoopy luînd-o pe strada Lygon şi-o auziră frînînd. Erau numai urechi şi tremurau de enervare, aşteptînd. Auziră cum cei trei infractori deschiseră fereastra cu o rangă, împiedicîndu-se unul de altul de enervaţi ce erau. Ascultară nemişcaţi un răstimp care li se păru o veşnicie, apoi auziră de la etaj zgomotul înfundat al unor lovituri de ciocan.

— Hait, şopti Lassiter. O să-i audă pîn-la Prefectura poliţiei.

Ciocăniturile continuară timp de vreo cinci minute.

— Prea durează mult, se neliniști John West. De ce dracu' n-or fi căutînd să înăbuşe sunetele mai bine? S-aude de la o poştă!

Se plecaseră amîndoi pe spate, supraveghind colţul clădirii Uniunii sindicatelor. Văzură un poliţist care se opri în umbră, tăind drumul peste pajiştea de gazon şi dispărînd după colţ. Apăru din nou şi o luă la fugă în josul străzii Russell, spre circumscripţia de poliţie.

— Dă-i drumul! porunci John West. Hai, repede!

Lassiter puse grăbit motorul în mişcare. Cînd maşina porni, John West se uită într-o parte şi văzu trei umbre năpustindu-se peste drum spre clădirea sindicatelor.

Nu se depărtaseră prea mult că şi auziră şuieratul gloanţelor.

— Sfinte dumnezeule, bîigui Lassiter. Au început să tragă! Să ştii că Bradley îi omoară pe toţi.

După ce trecură de colţul celălalt al clădirii Uniunii sindicatelor, Arthur West îi spuse lui Snoopy Tanner:

— S-a întors cu încă doi. Să-i luăm pe la spate.

— Doar n-oi fi bătut în cap, răspunse Tanner. O să iasă pe partea cealaltă la maşina lui Ron Lassiter.

— Mi se pare c-am auzit-o plecînd.

Tanner puse motorul în mişcare. Mai aşteptară cîteva minute, apoi auziră şi ei împuşcăturile.

— Mă duc înăuntru, spuse Arthur West. Mă duc să-l scot pe Dick Bradley.

— Bagă-ţi minţile în cap, îl opri Tanner. Sigur c-au fugit cu maşina lui Ron. Porni maşina. Arthur West protestă cu tărie, cerîndu-i să oprească şi să sară în ajutorul lui Bradley, dar Tanner, dimpotrivă, mări viteza.

Cînd Tanner intră într-o viteză nebună, Arthur West începu să strige:

— Întoarce! Întoarce, auzi tu! Snoopy, cîine blestemat! Iţi spun că Dick Bradley a rămas acolo...

Dar Snoopy mări şi mai mult viteza.

*

Într-o dimineață din săptămîna sfîntă, în anul 1916, prea sfinția sa doctorul Daniel Malone și vicarul bătrînului arhiepiscop Conn de la arhiepiscopia romano-catolică din Melbourne, se plimbau în grădina impunătoarei catedrale sfîntul Patrick.

Doctorul Malone împlinise de curînd cincizeci și unu de ani. Era un irlandez înalt de aproape un metru nouăzeci, slab, cu trăsături dure. Pomeții proeminenți și buza de sus groasă, care împingea cam prea departe de nasul cîrn gura-i mare ce trăda o fire generoasă, constituiau cea mai bună dovadă că se născuse în țara basmelor, a pietrei de la Blarney[1] care-ți farmecă graiul și a trifoiului[2]. Purta întipărită pe față o expresie de bunătate și beatitudine iar haina-i preoțească părea menită numai să atenueze puternicul humor irlandez care mustea din vorbele lui. Avea gîtul prea lung, dar gulerul înalt și întors ascundea acest defect.

Înfățișarea lui plăcută, spatele drept, ținuta-i demnă îl făceau simpatic. Dacă îi cercetai însă îndeaproape ochii, îți schimbai cu totul părerea. Sclipeau răutăcioși, înfundați sub sprîncenele proeminente care se îmbinau într-un arc stufos deasupra lor, dar ciudat: nu semănau unul cu celălalt. Ochiul stîng, pe jumătate închis, imprima un aer de șiretenie și ironie trăsăturilor lui regulate, fizionomiei lui de intelectual aparent sincer.

— E un om care-ți merge la inimă! exclamase o dată unul dintre păstoriții lui, după ce-l auzise vorbind. Și-i tot atît de irlandez ca porcii lui Paddy.

Doctorul Malone era într-adevăr tot atît de irlandez ca porcii lui Paddy; ba mai mult, era foarte mîndru de acest lucru. În prima predică rostită în catedrala sfîntului Patrick, declarase:

„Am pretenția — și sper că această pretenție a mea va fi cu timpul justificată — ca de-acum încolo să fiu

[1] O veche legendă irlandeză atribuie însușiri miraculoase unei pietre aflate pe înălțimile din Blarney, într-un loc unde cu greu se poate ajunge (n.r.)

[2] Emblema națională a Irlandei.

considerat un bun australian." Dar inima care bătea în pieptul lui Daniel Malone era o inimă irlandeză, tot atît de irlandeză ca a oricăruia dintre porcii lui Paddy, numai că acum cînd ducea dorul patriei, Insula de Smaragd [1] îi era şi mai dragă.

De la sosirea lui la Melbourne, în 1913, Daniel Malone — care urma să ia locul arhiepiscopului Conn, prea iubitul păstor al catolicilor din Victoria — nu lăsase să se întrevadă în declaraţiile sale publice, ori în predicile ţinute în calitatea-i de locţiitor că are de gînd să lase „problema irlandeză" pe planul al doilea. Programul lui urmărea : temperanţa, alocaţii guvernamentale pentru şcolile catolice şi o înverşunată opoziţie declarată căsătoriilor mixte şi divorţurilor.

Toţi cei care-l cunoscuseră pe Daniel Malone, de cînd venise în Australia, rămăseseră cu impresia că era un om blînd şi manierat ; astăzi însă, aparenta lui blîndeţe părea turburată de titlurile ziarului pe care-l ţinea în mînă. Se plimba neliniştit pe gazonul bine întreţinut ; era şi necăjit şi furios. Oricît de tare s-ar fi opus căsătoriilor mixte şi divorţului, oricît de adîncă i-ar fi fost credinţa în infailibilitatea papei, în imaculata concepţie, în spovedanie şi în sfînta treime, socotea totuşi că lucrul cel mai sfînt, mai drept şi mai adevărat era cererea Irlandei de a fi independentă.

Titlurile din ziar ardeau ca fierul roşu inima lui de irlandez : *Revoluţie în Irlanda ; Situaţie critică în Dublin ; Răscoala Sinn Fein ; Poşta şi alte clădiri publice ocupate ; Soldaţi şi poliţişti ucişi ; Rebelii au ocupat o parte din oraş".*

Rebelii au ocupat o parte din Dublin ! Poporul irlandez îşi cerea din nou libertatea — o cerea cu arma în mînă. Daniel Malone nu putea constata decît acest lucru esenţial. Nu ştia însă nimic de tergiversările şi nehotărîrea care precedaseră răscoala. Nu ştia nimic de eşecul încercărilor forţelor naţionaliste irlandeze, care se străduiseră să realizeze unitatea patriei, în

1) Veche denumire a Irlandei (n. r.).

ajunul luptei. Uitase că Anglia îi înarmase pe protestanții din Irlanda de nord. Nu știa nimic de trădarea episcopilor și nu aflase dorința Vaticanului de a se ajunge la o înțelegere cu Anglia.

Poate că Malone ar fi trebuit să cunoască rolul odios pe care avea să-l joace Vaticanul; ar fi trebuit să știe că Vaticanul se temea că prin zdrobirea dominației exploatatorilor și moșierilor englezi urîți de popor, va slăbi și puterea celui mai mare proprietar de pămînt din Irlanda, puterea bisericii. Dar el se gîndea numai la chemarea la independență națională. Restul nu conta. Răsculații ocupaseră o parte din orașul Dublin. Nu conta nici chiar rolul pe care îl jucase el însuși în afacerea O'Hickey. Cînd doctorul O'Hickey sfidase episcopii și Vaticanul, susținînd că limba gaelică ar trebui să fie limba de predare în noua universitate catolică din Irlanda, Daniel Malone (pe atunci monseniorul Malone, directorul colegiului Maynooth) jucase un rol nu prea onorabil în complotul care-l împiedicase pe O'Hickey să-și susțină cererea la Roma; îl împroșcaseră cu calomnii, îl defăimaseră și-l izgoniseră din sînul bisericii, trimițîndu-l pînă la urmă, în singurătatea amarnică a mormîntului.

Dacă doctorul Malone ar fi fost în Irlanda în 1916, poate că ar fi acționat altfel, dar acum era în Australia; răsculații ocupaseră o parte din oraș. Patriotismul său fusese din nou stîrnit.

Își închipuia măcelul. Tremura pentru bătrîna lui mamă care mai era în Irlanda, dar stăpînit de străvechea ură împotriva Angliei, se entuziasma pentru cauza poporului său. Toate aceste sentimente se succedau într-un vîrtej dezlănțuit. Și-l cuprinse un dor și o jale...

„...O Erin! Trebuie oare să te părăsim, izgoniți de mîna tiranului?
Trebuie să cerem binecuvîntarea mamei plecînd într'o țară străină și îndepărtată..

Unde nu se va mai face simțită stăpînirea crudă a Angliei? Și unde, cu ajutorul lui dumnezeu, vom trăi și vom muri, purtînd în suflet emblema trifoiului".

Nu se mai sătura citind. Deodată porni grăbit spre casa parohială. Frunze roșii, galbene, portocalii și cafenii acopereau cărarea ca un covor foșnitor. La Melbourne era toamnă, dar la Dublin era primăvară și răsculații ocupaseră o parte din oraș.

Intră în camera lui de lucru și rămase cufundat pe gînduri, mai bine de o oră. Noaptea nu putu să închidă un ochi.

A doua zi arhiepiscopul Conn trimise o declarație presei, prin care înfiera orice acte de violență, arătînd că este împotriva mișcării Sinn Fein. Bătrînul arhiepiscop prevedea că asta va fi politica Vaticanului și-i spuse acelaș lucru și lui Malone, cînd acesta îi ceru o explicație.

Timp de o oră se înfruntară. Bătrînul arhiepiscop — cît o fi fost el de ramolit — rămase neclintit pe poziție, deși locțiitorul său, lansîndu-se într-o tiradă împotriva Angliei, îi ceru să rămînă măcar neutru, ca să vadă mai întîi cum vor reacționa credincioșii în această problemă.

Trecînd peste voința bătrînului, doctorul Malone trimise o declarație presei în care sprijinea, cu oarecare rezerve, pe răsculați:

„Sînt profund impresionat de cele întîmplate și îndurerat de pieirea atîtor vieți omenești, dar nu trebuie să pierdem din vedere faptele. Pentru cine a putut cunoaște ca mine cele petrecute în Irlanda înainte și după izbucnirea războiului, situația actuală nu are nimic surprinzător..." După ce aminti cu multă diplomație că „arhiepiscopul s-a pronunțat în această privință, și sînt sigur că el a exprimat sentimentele tuturor catolicilor de aici", Daniel Malone atacă guvernul britanic pentru că nu izbutise să-i pună la punct pe adepții lui Carson și pentru duplicitatea politicii sale în chestiunea autoguvernării Irlandei. În încheiere spunea: „Sper că aceia care se și gîndesc la re-

presalii vor încerca în prealabil să stabilească cine poartă răspunderea pentru această răscoală."

Pînă în săptămîna mare din 1916, Daniel Malone nu făcuse nici o declaraţie publică asupra războiului. Mulţi catolici se înrolaseră în armata australiană, dar tot atîţia fuseseră antrenaţi şi în campania împotriva mobilizării, campanie care era în plină desfăşurare. Nu exista o atitudine unitară oficial recunoscută în problema mobilizării: biserica se menţinuse în afara acestei controverse. Dar după răscoala din Irlanda, resentimentul împotriva Angliei răbufni în rîndurile muncitorilor de origină irlandeză. Daniel Malone îşi dădea seama de unde bate vîntul şi-şi cîrmi barca după el.

Cu totul alta era părerea lui John West despre răscoala din Irlanda. El considera că răscoala periclitează efortul de război aliat, şi nu se sfii să declare acest lucru. In ultimul timp, patriotismul său devenise şi mai orb. Numai în orele, zilele şi săptămînile care urmaseră încercării de spargere de la Uniunea sindicatelor, efortul de război nu constituise principala lui preocupare.

Presa relatase incidentele dramatice petrecute la Uniunea sindicatelor. John West citi primele informaţii la micul dejun. Impuşcăturile pe care le auzise avuseseră loc în cursul luptei dintre trei poliţişti şi cei trei infractori. Iată cum se desfăşuraseră lucrurile:

Urcînd scările, primul poliţist strigă: „Cine-i? Stai! poliţia!" Răspunsul fu o ploaie de gloanţe. Poliţistul se prăbuşi mort pe podea. Al doilea poliţist aprinse lumina la parter şi se sui la etaj. Piggy şi Dick Bradley se strecurară pe lîngă el în întuneric. Se năpustiră jos, pe coridor, sperînd să ajungă la maşina lui Snoopy Tanner, care între timp o luase din loc; jos însă, dădură peste al treilea poliţist. Schimbară mai multe focuri de armă. Deşi sîngera din două răni, Bradley izbuti totuşi să se tîrască sus pe scări. In curînd sosiră întăriri poliţieneşti şi cei trei infractori fură încercuiţi. Bradley şi Piggy, care erau grav

răniți, fură transportați la spital. Pe Wood îl arestară pe un balcon, unde se cățărase sperînd să scape de acolo cu mașina lui Lassiter, care ar fi trebuit să-l aștepte.

Deodată, vocea lui Nellie îl trezi din lectura în care se cufundase.

— Unde-ai fost pîn-la ziuă ?

— N-am fost nicăieri. Bagă-ți bine-n cap asta. N-am ieșit din casă.

Dimineața Arty veni la birou, perpelindu-se la gîndul că Bradley ar putea să moară ; era hotărît să-l ajute să sară hopul. Nu încăpea îndoială că Bradley trăsese glonțele fatal, dar trebuia neapărat să arunce vina pe unul din ceilalți doi. Arty răspunse cu dispreț la aluzia că el, Tanner, Lassiter sau John West ar putea fi implicați în această crimă. Doar era știut că John West nu-și asuma nici un risc. Cînd cei trei arestați fură acuzați de atac banditesc și crimă, John făgădui că va interveni și va plăti avocații, pentru a fi sigur că n-au să sufle nimănui o vorbă. Se ocupă de această chestiune prin intermediul lui Frank Lammence și al lui Arthur. Deoarece David Garside murise de patru ani, încredință cazul celui mai bun avocat.

Apărarea se transformă într-un complot diabolic împotriva lui Piggy. La interogatoriul preliminar, Bradley și Wood declarară că nu trăseseră ei. Toate camerele din revolverul lui Bradley erau goale, dar el afirmă că trăsese în aer, numai ca să distragă atenția polițiștilor. Piggy, care fusese asigurat că juriul va fi „uns", recunoscu că trăsese în polițist, fiind în legitimă apărare. In urma acestei declarații, care-i fusese sugerată de „protectorii" săi, fu judecat separat.

Pe rînd, două jurii nu izbutiră să cadă de acord dacă Bradley și Wood au tras, și deci dacă pot fi acuzați de crimă. Așa că fură acuzați numai de atac banditesc și condamnați primul la cinci și al doilea la șase ani închisoare. Juriile nu căzuseră de acord, pentru că trei din membrii lor fuseseră unși din gros.

Piggy, năucit, fu declarat vinovat de crimă și condamnat la moarte. I se spusese să nu se sperie dacă

o să-l condamne, pentru că John West şi aranjase apelul. Increderea copilăroasă a lui Piggy în minunile pe care le putea săvîrşi John West în materie de legi se dovedi nejustificată, în cazul său. Apelul fu respins şi Piggy fu spînzurat fără să-şi dea seama că fusese „dus de nas". Aşa îşi sfîrşi cariera omul care în urmă cu două zeci şi cinci de ani îl ameninţase pe John West „c-o să-i rupă oasele". Cînd auzi de moartea lui, John West răsuflă uşurat.

Bradley şi Wood fură transportaţi la închisoarea Pentridge, unde Arthur West îl vizită cu regularitate pe Bradley, aducîndu-i ţigări şi mîncare.

La cîteva săptămîni după Paşte, Nellie îi aminti lui John West că nu-şi dăduse contribuţia cuvenită bisericii. El se plînse că popimea „îl stoarce" şi semnă în silă un cec. Cînd văzu că dăduse numai cinci lire, Nellie încercă să protesteze.

— Bine, John, dar totdeauna am donat cîte cincizeci de lire.

— Cînd am avut, am dat. Asta-i tot ce dau acum! S-ar zice că sînt aurit pe dinafară şi pe dinăuntru, zău aşa!

Duminica următoare, însoţiţi de cei doi copii mai mari, se duseră la eleganta biserică din cartierul vilelor, ca să asiste la slujbă. John West se ducea la biserică aproape în fiecare duminică, dar se spovedea şi se împărtăşea numai o singură dată pe an, respectînd minimul prescris. Spovedania era o experienţă cît se poate de neplăcută; în penumbra confesionalului încrederea în puterea lui îl părăsea.

— Binecuvintează-mă părinte, căci am păcătuit; nu m-am mai spovedit de anul trecut.

Se ducea întotdeauna la o biserică din capătul celălalt al oraşului, de teamă să nu-l recunoască preotul. Mărturisea numai păcatele neînsemnate: că l-au încercat gînduri necurate, că a înjurat, că n-a venit la slujbă sau că a mîncat carne vinerea... Nu mărturisea niciodată că a mituit, că a recurs la acte de violenţă sau

că a înşelat în afaceri ; nu ajunsese să considere aceste fapte drept păcate.

Începu slujba. Preotul îmbrăcat în odăjdii roşii şi copiii îmbrăcaţi în sutane roşii şi albe îndeplineau ritualul slujbei. Nellie urmărea textele pe cartea ei de rugăciuni. Marjorie şi Mary se cam foiau, iar John West se scula în picioare, se aşeza şi îngenunchia cînd trebuia. Spre sfîrşitul slujbei, preotul trase acoperitoarea brodată de pe balustrada altarului pregătind-o pentru împărtăşanie. Aproape jumătate din credincioşii aflaţi în biserică, printre care şi Nellie urmată de copii, se apropiară de altar. John West se uita la soţia sa care, plină de evlavie, deschidea gura ca să primească sfînta cuminecătură, cu vin şi azimă, ce reprezentau pentru ea chiar sîngele şi trupul lui Hristos.

După împărtăşanie, preotul se sui în amvon. Ţinea în mînă un carneţel. John West auzi anunţînd ca de obicei : „În această, a nu ştiu cîta duminică după Paşte, s-a citit evanghelia după evanghelistul cutare !" John West nu-l mai văzuse pe acest preot care, spre deosebire de predecesorul său, vorbea cu un puternic accent irlandez. John West era cam adormit. În ajun fusese ca de obicei la o gală de box.

— Fraţi întru domnul, o să vă citesc acum lista donatorilor pentru sfintele sărbători ale Paştelui şi pot să vă spun că totalul este mai mic decît anul trecut.

Preotul citi lista concepută în ordinea descrescîndă, trecînd repede peste cei care donaseră cincizeci de lire, douăzeci, cincisprezece şi zece lire. Făcu o pauză, apoi anunţă :

— Domnul John West...

John asculta distrat, dar auzindu-şi numele, tresări şi se-ndreptă din spate.

— John West... cinci lire, spuse preotul apăsat. Şi ar fi putut da mai mult.

O tăcere grea se aşternu în biserică. John West încleştă mîna pe speteaza scaunului, deschise gura ca şi cum ar fi vrut să spună ceva, ezită, apoi ieşi din biserică fără a îngenunchia în faţa altarului. Nellie se făcu roşie ca para focului, iar fetele îşi plecară capul.

Preotul continua să citească lista, iar credincioşii îşi dădeau cu coatele vorbind în şoaptă.

Cînd ieşi din biserică, Nellie nu se uită nici în dreapta, nici în stînga. Se simţea jignită şi umilită. „Cum de-o fi îndrăznit să spună aşa ceva!" Ea juca un rol de frunte în operele sociale ale bisericii, iar John fusese totdeauna mai mult decît generos cu ei. Cînd se apropie de casă, sentimentul de umilinţă fu înlocuit de teama faţă de inevitabila ieşire a soţului ei. Îl găsi cufundat în fotoliu, sub portretul maică-si. Se opri în uşă, dar după ce-i aruncă o privire, îşi văzu de drum. Îşi dăduse seama că îi trecuse momentul de furie şi că acum se liniştise. Ştia că în aceste clipe cel mai nimerit lucru era să nu-l tulbure.

Nu schimbară nici o vorbă pînă la prînz, cînd el îi spuse:

— Să ştii că-i pentru ultima oară cînd mai călcăm pragul acestei biserici.

— Dar, John, trebuie să ne îndeplinim îndatoririle religioase; copiii...

— Dacă socoţi că trebuie să vă duceţi, atunci alegeţi-vă altă biserică. Parcă a dat strechia în popime în ultimul timp. Preotul ăsta e irlandez. De aia m-a insultat. Fiindcă sînt pentru război şi pentru mobilizare. Dar lasă! Să-i vedem cum o să se descurce fără banii mei. Nu mai pupă un ban de la mine. Şi nici nu mai pun piciorul într-o biserică catolică cîte zile oi avea!

Vestea despre afrontul adus lui John West ajunse în curînd la urechile doctorului Malone. Arhiepiscopul Conn îi spuse că aceasta e o nouă dovadă că spiritul de răzvrătire al mişcării Sinn Feinn îşi croise drum în Victoria şi se aciuiase chiar şi în mijlocul preoţimii. Bătrînul arhiepiscop se temea că biserica pierduse astfel cel mai puternic protector al ei.

Şi Malone se temea că John West o să înceteze să mai acorde ajutor financiar bisericii, dar asta nu-l împiedica să privească lucrurile prin prisma umorului său irlandez. Rîdea pe înfundate ori de cîte ori îşi

aducea aminte. Şi dacă, pînă la urmă, îi păru totuşi rău că John West fusese insultat, asta se întîmplă numai din motive politice. Desigur că Malone dorea mai presus de orice ca Irlanda să-şi capete autonomia, dar educaţia şi experienţa îl învăţaseră că biserica trebuie să se bucure de autoritate politică ; foarte curînd putuse să-şi dea seama că, în Australia, partidul viitorului, era partidul laburist. Elaborase un măreţ plan politic, în care John West juca un rol de frunte. Preotul irlandez alesese deci cam rău momentul pentru a-şi plasa sarcasmul.

După sosirea lui în Australia, Malone colaborase cu diferitele organe bisericeşti din celelalte state ca să pună pe picioare o organizaţie numită Federaţia Catolică. Această organizaţie avea misiunea să obţină subsidii guvernamentale pentru şcolile catolice. Federaţia mersese atît de departe, încît susţinuse candidaţi împotriva laburiştilor, atunci cînd candidaţii laburişti erau împotriva acestor subsidii. Federaţia Catolică luase contact şi cu alţi candidaţi laburişti, cerîndu-le sprijin bănesc. Dat fiind că cei mai mulţi refuzaseră, doctorul Malone făcuse o declaraţie pe care o regretase amarnic. Ceruse cetăţenilor catolici să voteze numai pentru candidaţii care sprijineau alocaţiile.

In discursurile ţinute, mai mulţi candidaţi laburişti atacaseră Federaţia Catolică. In ziua alegerilor, laburiştii nu putură să-şi menţină poziţiile cucerite în timpul alegerilor federale, iar majoritatea partidului, care nu era catolică, dădu vina pe faptul că se stîrnise această diversiune sectară. Malone se gîndi atunci să formeze o Asociaţie catolică a muncitorilor, dar îşi dădu seama că aceasta i-ar fi periclitat şi mai mult poziţia. Izbutise să bage zîzanie în partidul laburist, fără ca să-şi fi atins scopul. Catolicii din Australia erau în cea mai mare parte muncitori, care sprijineau din tot sufletul partidul laburist ; îi jignise deci pe cei mai mulţi dintre ei. Situaţia din partidul laburist trebuia să fie îmbunătăţită, iar John West era omul cel mai nimerit pentru această sarcină. Aşa se explică de ce în duminica următoare,

după amiază, domnul Malone porni spre locuința lui John West. Aflase cîte ceva despre trecutul lui, dar acest lucru nu era un impediment important.

N-avea mult de mers : casa lui se afla chiar peste drum de locuința lui John West. Cînd traversă șoseaua largă, se gîndi la succesul înregistrat de adunarea membrilor catolici din partidul laburist. Se discutase mobilizarea, chestiunea înlandeză și bineînțeles subsidiile pentru școlile catolice. Adunarea hotărîse să inițieze o campanie pentru atragerea cît mai multor catolici în partidul laburist. Dacă acest nucleu se va bucura de sprijinul „mașinii" lui John West (care era foarte puternică în Carringbush, ca și în celelalte regiuni industriale, dominînd mulți membri ai Parlamentului) subsidiile pentru școli vor fi în curînd înscrise în programul laburist. Acest gînd îl întărea și mai mult în hotărîrea de a-și îndeplini misiunea.

Malone auzise că doamna West se simte profund jignită și că domnul West amenințase că o să părăsească biserica. Bineînțeles, așa ceva nu era cu putință. N-avea nici un rost să fii prea mofturos sau prea independent cînd era vorba de un om atît de puternic. Și totuși, cînd auzi de-a lungul coridorului pașii celui care venea să-i deschidă, nu prea se simți în largul lui. Pe semne că West era furios ; și se spune c-ar fi cam sărit. S-ar fi putut să uite că vorbește cu doctiitorul reprezentantului bisericii din întregul stat și să arunce vreo vorbă deplasată. De ani de zile, nimeni nu se adresa doctorului Malone decît cu „sfinția voastră" ; toți îi vorbeau cu un profund respect. Perspectiva de a fi insultat, fie chiar și de un milionar, nu-l prea încînta. „Dar să nu mă enervez, ca nu cumva să jignesc și mai mult susceptibilitățile patriotice ale lui West", gîndi el.

— Poftiți, sfinția voastră. Sper că n-ați așteptat prea mult. Servitorii sînt liberi azi după masă, îl întîmpină Nellie agitată, dar servilă.

— Bună ziua, doamnă West. Ce fac copiii ?

— Foarte bine. Poftiți și luați loc, sfinția voastră. Vă pun eu pălăria la cuier.

îl pofti în salon.

— Vă rog luaţi loc, sfinţia voastră. Domnul West vine îndată. Se aşeză şi ea pe unul din fotoliile mari de epocă, răsucindu-şi batista în neştire.

Apăru şi John West, care după un scurt: „Bună ziua, sfinţia voastră", se aşeză şi el. Stîngăcia lui obişnuită faţă de feţele bisericeşti făcuse loc unui sentiment de ostilitate. „Ştiu de ce a venit" îşi zise, „dar cum a venit, aşa o să plece".

Malone îi dădu şi el bineţe şi John West observă numaidecît că şi el era nervos.

— Tocmai ieşisem la plimbare — minţi Malone — şi m-am gîndit să trec pe la dumneavoastră, să văd ce faceţi.

— Sunteţi binevenit sfinţia voastră, sări Nellie răsucindu-şi batista cu şi mai multă furie. „Sper că John n-o să-şi dea în petec", se gîndi ea.

Nu mai găsiră nimic de spus, aproape un minut. Lui Malone, timpul i se păru şi mai lung deoarece John West nu-şi mai lua ochii de la el. „Ar fi mai bine să spun imediat ce am de spus".

— Vă rog să nu luaţi în seamă micul incident petrecut săptămîna trecută, dragii mei. Păcat, mare păcat.

— Imi pare bine, sfinţia voastră, că îl socotiţi un mic incident, răspunse John West căutînd să pară nepăsător.

— Hm, nu-i chiar aşa. De fapt e un lucru foarte serios. Am dat chiar dispoziţii ca preotul cu pricina să fie transferat la ţară.

— Nu mă interesează nici chiar dacă l-aţi fi transferat la Tombuctu, sfinţia voastră. Duminica trecută am pus pentru ultima oară piciorul în biserică.

— Vai, domnule West, de ce să cădem şi noi în păcat, urmînd pilda păcătoşilor ? Dacă părintele O' Connell va suferi chinurile iadului, nu trebuie s-o luaţi şi dumneavoastră pe urmele lui. In curînd, totul o să fie dat uitării.

— Nu uit niciodată o insultă, sfinţia voastră. Imi dau seama prea bine c-am fost insultat din cauza în-

tîmplărilor din Irlanda. Am fost insultat pentru că sînt patriot şi pentru că ţin ca Anglia să cîştige războiul.

Doctorul Malone era încurcat ; Nellie se pregătea să spună şi ea ceva.

John West continuă :

— Nu-mi place de loc atitudinea pe care biserica a adoptat-o în ultimul timp faţă de efortul de război. Dumneavoastră şi clerul dumneavoastră ar trebui să vă daţi seama că dacă Anglia pierde războiul pierim cu toţii. Orice încercare de a stînjeni efortul de război îmi pare o trădare.

— Aţi spus cuvinte foarte tari, domnule West. Nu trebuie să uitaţi că şi Anglia are păcatele ei. Dar mare parte din cler şi din laici împărtăşesc punctul dumitale de vedere. Fiecare e liber să-şi asculte glasul conştiinţei.

— Vă daţi seama, sfinţia voastră, că pe chestiunea asta retrag tot ajutorul financiar pe care l-am acordat bisericii ?

— Banii nu-s totul, domnule West, spuse Malone. Vă dau cuvîntul de onoare că lucrul acesta n-o să se mai repete.

— N-o să se mai repete, am eu grijă de asta.

Trupele britanice înăbuşiră răscoala irlandeză, dar din toate unghiurile lumii soseau ajutoare pentru rebeli. In Australia, mişcarea irlandeză — care mocnise în străfunduri timp de mai multe decenii — izbucni la suprafaţă, iar doctorul Daniel Malone apăru în chip de conducător al ei.

Cînd se urcă la tribună, în primăria din Melbourne, la mitingul organizat de organizaţia naţională pentru ajutorarea Irlandei, fu salutat de aplauze furtunoase.

„...Graţie dărniciei dumneavoastră din astă seară şi din zilele ce vor urma, veţi alina suferinţele bieţilor oameni care se ascund printre ruinile fumegînde din strada O' Connell ; această impunătoare adunare, precum şi simpatia dumneavoastră, vor încuraja şi vor da speranţe tuturor irlandezilor, vii sau morţi, căci — trebuie să ştiţi — patriotismul nu moare niciodată.

Cei care iubesc Irlanda şi care nici în ceasurile cele mai întunecate nu au deznădăjduit, cei care cred în viitorul patriei lor...

„...Lealitatea noastră a fost pusă la îndoială. Să se ştie însă că irlandezii — spre fericirea sau poate spre nenorocirea lor— sînt tot atît de leali faţă de imperiul din care fac parte, ca oricare alţi oameni care se respectă şi se află în situaţia noastră. In ceea ce mă priveşte, pot să mărturisesc că poporul irlandez şi toţi fiii Irlandei păstrează în adîncul sufletului lor o comoară de lealitate pe care imperiul britanic nici nu a meritat-o nici nu şi-a cîştigat-o. Şi pentru că nu am intenţia să ascund nimic şi vreau să spun lucrurilor pe nume, declar — în numele meu şi sper că şi în numele dumneavoastră — că aceste străfunduri de lealitate din inimile irlandezilor nu vor fi niciodată cunoscute, că această dragoste nemărginită nu va fi niciodată cucerită, pînă cînd Anglia nu ne va acorda dreptul de autoguvernare. Pentru asta ne-am întrunit aici, ca să pledăm şi să o cerem..."

Ochii lui Daniel Malone se umplură de lacrimi. Stătea drept ca o lumînare în faţa mulţimii compacte care aplauda, bătea din picioare şi ovaţiona. Era prima lui mare întrunire publică. Nu se întreba unde avea să ducă această campanie — asta nu-l mai interesa.

Arhiepiscopul Conn era vrăjmaşul din umbră. John West, în care Malone îşi pusese atîtea speranţe, se declarase în mod public împotriva campaniei. Malone ştia că Vaticanul o să fie nemulţumit: n-avea nici o simpatie pentru Anglia protestantă, dar nici obiceiul să sprijine răscoalele populare. Daniel Malone acţiona însă cum îi dicta conştiinţa, fără să se preocupe de consecinţe. Chiar cînd văzu că mişcarea irlandeză se contopea cu lupta împotriva mobilizării, nu dădu înapoi.

Primul ministru Hughes, care se întorsese de curînd din Anglia, ceru ca poporul să se pronunţe într-un referendum, prin „da" ori „nu", asupra mobilizării şi a serviciului militar în afara Australiei. In aşteptarea referendumului, naţiunea începu să se împartă în două lagăre.

Mişcarea „pentru mobilizare" întîmpina o puternică opoziţie atît la sate cît şi la oraşe ; în afară de grupurile neînsemnate ale socialiştilor şi de Organizaţia internaţională a muncitorilor industriali, oamenii nu erau atît împotriva războiului cît împotriva serviciului militar peste mări. Se opuneau sindicaliştii, situîndu-se pe linia tradiţională a politicii lor, se opuneau o serie de politicieni laburişti, fermierii care nu voiau ca fiii lor să fie chemaţi sub arme, negustorii care se temeau să nu rămînă fără personal în prăvălie, intelectualii care socoteau mobilizarea ca o ştirbire adusă principiului libertăţii, şi în sfîrşit se opunea minoritatea irlandeză şi australienii de origină irlandeză.

Partizanii mobilizării erau susţinuţi de ziare. Mobilizarea era susţinută de bogătaşi şi de oamenii de afaceri care realizau beneficii uriaşe de pe urma măcelului, de majoritatea politicienilor conservatori şi liberali, de doamnele din societate care împletau ciorapi pentru soldaţi şi lucrau pentru Crucea Roşie, de fiii muncitorilor şi ai fermierilor care se-nrolau sub drapel ca „să-şi verse sîngele", pentru ca „democraţia să fie instaurată în toată lumea", de orangişti şi de protestanţii bigoţi care socoteau că acţiunea împotriva mobilizării era opera „romano-catolicilor lipsiţi de lealitate, care trădau imperiul pentru iezuiţi".

Apărură şi liderii, conducători ai celor două curente ; împrejurările creează oamenii. Forţele care erau în favoarea mobilizării aveau nevoie de un lider cu influenţă asupra muncitorilor. Politicienii conservatori nu-şi puteau asuma acest rol, dar primul ministru Hughes, în calitatea lui de laburist putea s-o facă şi porni imediat la acţiune. Inainte de război îl porecliseră „micul miner", dar foştii lui tovarăşi preferau să-i spună : „şobolanul de Hughes".

Forţele ce se opuneau mobilizării aveau mai mulţi conducători, printre care erau socialişti şi „wobblies", arhiepiscopul Malone, liderii sindicalişti şi cîţiva politicieni laburişti ultraradicali.

In ajunul primului plebiscit din 1916, se produse o sciziune în partidul laburist în chestiunea mobilizării. Ashton demisionă din guvern. Hughes rezolvă spăr-

tura printr-un compromis : în timpul campaniei miniștrii aveau latitudinea să sprijine o părere sau alta, dar apoi trebuiau să respecte hotărîrea poporului.

In această perioadă de tensiune politică, principiile și idealurile lui Frank Ashton izbutiră să se ridice deasupra slăbiciunilor lui personale. Porni viguros la luptă. Interesele lui personale aveau să treacă pentru o clipă pe planul al doilea.

Martha îi făcea reproșuri amarnice, obiectînd că nu se gîndea de loc la ea și la copii. Ce idee ! Să dai cu piciorul salariului demisionînd ! Era și așa destul de rău că începuse să bea, să joace, și dădea de pomană tuturor vagabonzilor pe care-i întîlnea în drum. Zadarnic încercă el să-i explice că datorită unor divergențe de principiu nu mai putea să rămînă în guvernul Hughes.

— Principii ! spusese ea printre suspine. M-am săturat de principiile tale. Nevasta și copiii ar trebui să fie principiul tău călăuzitor !

— Vai, Martha, nu mă înțelegi.

— Să te-nțeleg ! lăsă ea să-i izbucnească tot amarul strîns de atîta vreme în suflet. Harriet te-ar înțelege. Nu-i așa ? Asta ai vrut să spui. Ar face mai bine să-și caute un bărbat decît să sucească capul bărbatului alteia, cu principiile ei !

In preajma războiului, dezgustat de răceala Marthei, de îngustimea orizontului ei și de lipsa de înțelegere pentru teoriile lui politice, Frank Ashton își complicase cu o nouă încurcătură viața lui și așa destul de complicată : încurcătura se numea Harriet.

Spre deosebire de Martha, Harriet era atrăgătoare din punct de vedere fizic, și mai ales plină de înțelegere și de interes pentru politica laburistă. Se întîlniseră pentru prima oară la un miting al unei secțiuni laburiste ; se legă o adîncă prietenie între ei, dar în curînd Frank își dădu seama că sentimentul care-i lega nu se baza numai pe faptul că împărtășeau aceleași vederi. Harriet era o femeie bine făcută și încîntătoare, care exercita asupra lui o mare atracție fizică și el nu era omul care să reziste unei tentații. Lucrurile luară amploare și în curînd se pomeni încurcat pînă peste

cap : își jurară dragoste. Harriet îi făgădui că va fi de-a pururi alături de el — chiar dacă nu va divorța de Martha — și Frank își dădu seama că ea nu arunca vorbe în vînt.

Dar ce să facă ? Să divorțeze de Martha ? Aici era buba : ca să-și dovedească marea lui dragoste pentru Harriet, ar fi trebuit s-o rănească adînc pe Martha și să-și înstrăineze cei doi băieți. Nu putea găsi o soluție satisfăcătoare : problema e veche de cînd lumea și n-a fost rezolvată niciodată fără ca unul din cei interesați să sufere. Nu putea să îndure scenele și explicațiile, și știa că dacă o părăsește pe Martha, toată viața o să fie chinuit de remușcări. Martha nu-l înțelegea dar era o femeie cumsecade, și apoi era mama celor doi băieți ai lui. Dar nici la Harriet nu putea să renunțe, așa că lăsă lucrurile să se desfășoare de la sine. Nici asta însă nu era o soluție. Martha bănui ceva, și în curînd începu să-i facă reproșuri. El se complăcea în starea aceea apăsătoare, compătimindu-se și îndurînd cicălelile, pînă cînd atmosfera din casă deveni imposibilă și chiar copiii fură tulburați de ea.

Cînd în cursul campaniei pentru primul plebiscit, Frank Ashton se pregătea să vorbească la un miting al partidului socialist, nu-și putea stăpîni emoția ; era primit din nou în rîndurile militanților socialiști și Harriet avea să fie de față — știa că-i era rezervat un loc în primele rînduri.

Cînd intră în sala plină pînă la refuz, cineva strigă :

— Asta-i Frank Ashton ! Faceți-i loc ! Noroc, Frank ! Arată-le tu lor !

Regăsise atmosfera din „timpul bătrînului Tom Mann", se-ntorsese printre ai lui.

Frank Ashton căzuse și el victimă nefastei influențe pe care Parlamentul o exercita asupra deputaților laburiști. Observase cum alți deputați laburiști din Parlamentul statului Victoria și din ultimul parlament federal — din care făcuse și el parte din 1910 pînă în ultimul timp — căzuseră pradă acestor influențe. Îi văzuse pășind întîia oară în Parlament,

hotărîți să susțină cauza muncitorilor care-i aleseseră. Apoi se făcuse caz în jurul lor, fuseseră linguşiți, aşa încît ajunseseră să se socotească mai presus decît ceilalți muncitori ; îi auzise pe unii din ei spunînd că „mulți capitaliști și conservatori sînt foarte cumsecade cînd îi cunoşti mai de aproape". Focul lor revoluționar se stingea, înăbuşit de cenuşa relațiilor mondene, a complicațiilor procedurii parlamentare şi, în unele cazuri, din pricina posibilității pe care o aveau de a se îmbogăți prin afaceri murdare. Văzuse atîția deputați laburişti degenerînd în „radicali spilcuiți", care se prefăceau că slujesc idealurile mişcării laburiste pentru a se menține în Parlament, dar ridicau în jurul lor un zid de cinism, care să împiedice difuzarea în mase a vechilor idei care-i însufleţiseră. Îi văzuse pe mulți, mai cu seamă în statul Victoria, lăsîndu-se prinşi în plasa lui West, din care el, Frank, izbutise să se smulgă, după dezbaterile asupra legii pentru interzicerea jocurilor de noroc, în 1906.

Se eliberase de sub influența lui West, dar nu fusese în stare să scape de toate cursele întinse în calea deputaților laburişti din parlamentele țărilor capitaliste. Ani de zile simțise dureros deşertăciunea teoriilor lui socialiste, care nu prindeau viață în rîndurile partidului laburist, salariul îi devenise indispensabil şi se complăcea în avantajele pe care i le dădea noua lui poziție socială. Dar acum avea de gînd să-i pună pe muncitori la curent cu trădarea laburistă. Hughes şi gaşca lui se vînduseră profitorilor de război, iar mulți alții îşi bazau atitudinea în problema mobilizării pe ceea ce „presupuneau c-ar fi părerea majorității alegătorilor".

El, cel puțin, acționa ca un adevărat laburist ; atitudinea lui fusese atît de intransigentă, încît Hughes, vechiul lui coleg, dezavuase ultimul lui manifest. Acum era liber să scrie, liber să organizeze şi să lupte, liber să vorbească, aşa cum făcuse odinioară. Îşi dădea seama că talentul lui de orator putea să captiveze orice auditoriu fie că vorbea la universitate, fie în Parlament, la unul din sediile partidului,

în vreo sală, pe malurile rîului Yarra sau la vreun colţ de stradă ; în seara aceia avea de gînd să se întreacă pe sine.

Niciodată în cursul agitatei lui activităţi politice nu rostise un discurs mai înflăcărat. Îl biciui pe Hughes şi nu-i cruţă nici pe renegaţii laburişti, pe aţîţătorii şi pe profitorii de război, pe conservatori şi pe liberali ; îi biciui pe toţi cei care susţineau mobilizarea. Condamnă decretul lui Hughes pentru chemarea sub arme a celibatarilor. Dacă toţi bărbaţii vor fi de părerea lui — opină el — decretul va rămîne doar un petec de hîrtie.

Cercetă primele rînduri de bănci, căutînd-o pe Harriet. Da, era acolo ! Drăguţă, cu nasul în vînt, fluturînd mîna înmînuşată şi ovaţionînd transportată împreună cu toţi ceilalţi. Cîştigase mulţimea încă de la primele cuvinte ; împărtăşeau cu toţii aceleaşi sentimente. Condamnă măsurile de represiune adoptate împotriva socialiştilor şi a Organizaţiei internaţionale a muncitorilori industriali : „Nu agitatorii au făcut revoluţiile. Revoluţiile izbucnesc din adîncul poporului ; iar aceşti oameni sînt conducătorii poporului şi de aceea duşmanii poporului se tem de ei şi-i urăsc".

„...Ştiţi de ce se face propagandă în favoarea mobilizării ? Pentrucă muncitorii de aici sunt mai înaintaţi, mai combativi şi mai uniţi decît în alte părţi. Clasa muncitoare din Australia a devenit un exemplu pentru muncitorimea de pretutindeni. Sper din adîncul sufletului că toţi muncitorii îşi vor da seama că această chemare ilegală sub arme, precum şi mobilizarea, urmăresc să ducă muncitorii la măcel pentru a apăra interesele îmbogăţiţilor. Războiul acesta se duce pentru pieţe de desfacere şi pentru comerţ ; ce profit trage muncitorul de pe urma lui ? Hughes poate obţine o victorie numai călcînd în picioare sindicatele care l-au cocoţat la putere şi trecînd peste voinţa celor cu care a muncit şi colaborat atîta amar de ani. Numai aşa ar putea dobîndi victoria : păşind peste trupurile neînsufleţite ale tinerilor muncitori

australieni. Clasa muncitoare din Australia va şti să-i dea lui Hughes riposta cuvenită! Hughes va fi înfrînt!"

*

Barney Robinson, care asistase la mitingul lui Frank Ashton, se prezentă a doua zi la servici într-un apartament de la etajul al treilea al unei clădiri din oraş, unde-şi avea John West acum cartierul general. Barney era din tot sufletul împotriva mobilizării, dar, în calitatea lui de agent de publicitate şi de impresar al boxerilor din clubul lui John West, se învîrtea într-un viespar de „patrioţi" senili care se băteau cu pumnul în piept.

Barney lucra la o măsuţă chiar în hol, în spatele ghişeelor. Nu se schimbase prea mult, părea însă ceva mai bătrîn, părul şi mustaţa îi încărunţiseră şi era mai gras; dar tot îi plăcea să citească pe nerăsuflate şi folosea aceleaşi cuvinte pompoase în anunţurile pe care le scria: rămăsese tot Barney Robinson cel de odinioară.

O placă de lemn din spatele mesei lui de lucru informa pe neştiutori că se află în biroul oficial al clubului de box, al societăţii de trap din Melbourne, al curselor de poney din Victoria şi de galop din Galloway. La stînga, într-o cameră simplu mobilată era biroul lui John West. Pe uşă, un petec de hîrtie pe care era scris „Intrarea oprită" atrăgea atenţia vizitatorului. Dedesubt se mai vedeau încă urmele cuvintelor „Soldatul West", scrise de Barney în timpul scurtei cariere a lui West în armată. Văzînd nemulţumirea patronului său, Barney încercase să le radă, dar mai rămăseseră încă urme.

In biroul din mijloc, Frank Lammence îşi îndeplinea multiplele lui funcţiuni. Politicieni, bandiţi, boxeri, ziarişti, ciclişti, bookmakeri şi jocheі, cei care se ocupau de cursele de trap şi de poney, precum şi toţi ceilalţi care îi puteau fi de folos lui John West, erau cercetaţi aici, şi tot aici îşi primeau plata pentru serviciile aduse.

In biroul din dreapta, un oarecare Richard Lamb făcuse dovada în foarte scurt timp că era un om de încredere, lipsit de scrupule și foarte priceput. Cu un an în urmă, Lamb lucra ca funcționar într-o agenție de terenuri ; auzind însă că John West are de gînd să deschidă un stadion permanent la Melbourne, îi mijloci în acest scop cumpărarea unui mare depozit de lînă în partea de vest a orașului, și astfel obținu slujba de manager pentru meciurile de box organizate de John West în Victoria.

Barney Robinson nu-l avea la inimă pe Richard Lamb. Barney socotea că el, și nu Lamb, s-ar fi cuvenit să ocupe biroul din dreapta. Mai mult, Lamb era francmason, „un stricat și jumătate", cum îi zicea Barney. De fapt, nici el, Barney, nu mai ținea minte de cînd n-a mai dat pe la biserică, dar păstra o animozitate de catolic practicant față de francmasoni, animozitate pe care John West nu o împărtășea cînd era vorba de funcționari de valoare. Antipatia lui Barney se baza și pe faptul că Lamb recurgea la metode și principii diferite de ale lui : în timp ce Barney urmărea interesele sportului și se preocupa de buna condiție fizică a boxerilor, Lamb adoptase întru totul politica patronului său de a stoarce prin orice mijloace profituri cît mai mari.

Lamb și John West se înțepau într-una. Lamb era nou venit și dădea cu coatele în dreapta și în stînga ca să înainteze ; învăța foarte repede, deși Barney nu-și dădea de loc osteneala să-l inițieze. Barney cerea într-una schimbări, dar fără succes. Cerea taxe mai mari pentru boxerii din meciurile de deschidere care acceptau să mănînce bătaie numai pentru o liră ; pretindea procentaje mai mari pentru capetele de afiș, dar — în primul rînd — dorea o mai bună asistență medicală și cerea să se pună capăt obiceiului de a permite boxerilor „sonați" să continue lupta.

Barney știa că Lamb și John West aveau interesul să programeze boxeri gata să lupte pînă la epuizare pentru a satisface mulțimea. Un om „sonat", amețit de loviturile primite în cap, lasă mîinile să-i atîrne și încasează pumni dînd impresia că rezistă cu un

curaj nebun. Asta plăcea mulțimii, și de aceea programau foarte des oameni care știau „să încaseze". Dar după puțin timp aceștia trebuiau să abandoneze sportul și tot restul vieții își tîrau picioarele și-și bălăbăneau capul, boxînd împotriva unor adversari imaginari. Barney își dădea seama că în curînd vor fi la Melbourne mai mulți „sonați" decît în oricare alt oraș din lume!

Totuși Barney rămase în slujbă la John West. Împlinea cincizeci de ani și nu mai avea alte perspective; și-apoi era îndrăgostit de box; iar anunțurile înflorate și vulgare pe care le scria îl umpleau de bucuria creației. Totuși între el și Florrie stăruia gustul amar al unei dezamăgiri la care nu făceau aluzie niciodată, al unui regret mut, că-și irosise talentul în imperiul lui West. În tot cazul, se alesese cu o frumoasă călătorie în jurul lumii.

Călătoria lui în jurul lumii, cu Honest Bill Squeers, fusese un succes din punct de vedere financiar și al relațiilor sociale cîștigate, dar un eșec din punct de vedere pugilistic. Squeers nu se dovedise chiar atît de bun. După cum plănuise, Barney izbutise să aranjeze un meci pentru titlul de campion mondial, dar Squeers fusese făcut knock-out din prima repriză.

Restul călătoriei fusese pentru Barney Robinson un adevărat voiaj de plăcere în jurul lumii: New York, Londra, Paris. Făcuse cunoștință cu toate personalitățile din lumea boxului și a teatrului; fusese invitat la recepții, trimisese cărți poștale lui Florrie; ținuse discursuri citînd anapoda din latinește și trimisese rapoarte lui John West, promițîndu-i profituri suplimentare, uneori reale, alteori imaginare, ori de cîte ori îi cerea să-i amîne întoarcerea. Squeers cîștigă numai cîteva meciuri, dar se umplu de bani, mai cu seamă pierzînd în fața unor adversari mai talentați.

În sfîrșit, porniră înapoi spre patrie, unde multe lucruri se schimbaseră între timp; biroul de pariuri și clubul fuseseră închise, vechea gașcă se spărsese, iar John West se bucura pe zi ce trecea de mai multă considerație. Situația îi convenea de minune lui Barney.

Putea să se ocupe în liniște de anunțurile, de enciclopedia și de cărțile lui dragi, și să ducă o existență ușoară și respectabilă. Era timpul să se potolească și să rămînă lîngă Florrie care, ca și el, nu întinerise, și se îngrășase tocmai unde nu trebuia.

Inainte de plecarea în Europa, Barney aranjase cu Tommy Burns, campionul lumii la categoria grea, să vină în Australia. Burns primise bucuros să vină, pentru că putea să scape astfel de challengerul său, Johnson, un boxer negru, față de care avea „o prejudecată de culoare". Johnson veni după Burns, în Australia, așa cum prevăzuse și Barney. Sforțările disperate ale lui John West de a-i programa la Melbourne dădură însă greș, din pricina prețului exorbitant cerut de Burns pentru acest meci, dat fiind că își dădea seama că era ultimul din cariera lui de campion.

Barney îi opuse lui Johnson pe un tînăr australian, Bill Long. Long era tînăr și puternic, dar n-avea tehnică. Se afirmase în meciul cu compatriotul său Starlight, pe care îl învinsese după o luptă curajoasă, în care însă nu excelase ca tehnică. „E destul de greu și destul de puternic ca să lupte cu Johnson", socoti Barney, cînd la ultimul lui meci se strecură pe sub corzile ringului și-l prezentă pe Bill Long, campionul din Broken Hill, ca pe viitorul adversar al lui Jack Johnson. Long nu călcase în viața lui în Broken Hill, dar se gîndi că Barney știe mai bine.

In 1908 avu loc mult așteptata întîlnire Long—Johnson, pe ringul instalat în fața tribunelor, într-unul din hipodromurile lui John West. Meciul avu loc pe o ploaie torențială. Johnson căzuse de acord să-l „menajeze" pe Long cîteva reprize. Nici prin minte nu-i trecea c-ar fi putut fi tras pe sfoară. Sugar Renfrey marca timpul și primise instrucțiuni să facă ce-o știi, dar să obțină înfrîngerea negrului. Arbitrul, care nu putea suferi oamenii de culoare îi făgăduise lui John West că va ști el cum să numere pînă la zece și că-l va penaliza pe Johnson la cel mai mic pretext. Lupta fu însă o parodie de la început pînă la sfîrșit. Johnson se juca tot timpul cu adversarul lui, lipsit de experiența

meciurilor mari. Lunecînd pe ring ca o uriaşă panteră neagră, primea directele lui Long pe coate, pe mănuşi şi pe umeri, ori se apleca eschivînd cu uşurinţă loviturile. Cînd la un moment dat, în repriza a doua, Johnson alunecă pe ringul ud de ploaie, mulţimea amuţi crezînd c-a fost făcut knock-out; dar el se ridică imediat şi meciul unilateral continuă. Barney susţinu pe urmă că Long a pierdut meciul fiindcă a avut ghinion; după părerea lui, dacă „l-ar fi atins" pe Johnson cu o directă, cînd negrul alunecase, arbitrul l-ar fi declarat knock-out.

După repriza a şasea, mulţimea începuse să se împrăştie, din cauza ploii. Iar cînd boxerii se prezentară în mijlocul ringului pentru repriza a zecea, Johnson întinse mănuşile şi-i strînse mîna lui Long.

— Păi nu-i ultima repriză, îşi exprimă Long uimirea.

— Ba e ultima, răspunse Johnson. Şi chiar aşa se şi-ntîmplă. De-abia începuse lupta, că-l şi întinse pe Long pe podea, cît era de înalt, knock-out, fără drept de apel.

Spre marele necaz al lui West, un alt organizator izbuti să organizeze meciul Johnson-Burns la Sydney, pentru campionatul lumii. Deţinătorul titlului n-avea nici o şansă în faţa adversarului său, care era şi mai greu şi avea şi o tehnică mai bună. Burns mormăia şi blestema, în timp ce Johnson îl ţinea numai în serii de pumni. Problema urii de rasă, importată din America, fu dezbătută pe ring. Negrul ieşi învingător şi în meciul acesta.

De atunci cursese multă apă pe gîrlă. John West cumpărase stadionul din Sydney, apoi mai deschisese unul la Brisbane şi altul la Melbourne. Şi totuşi Barney nu obţinuse înaintarea dorită. Era lăsat mereu pe planul al doilea. Cînd se plîngea, John West îi spunea că n-are destul simţ al afacerilor ca să organizeze diferitele meciuri.

Deodată Barney, care lucra la masa lui, fu întrerupt de apariţia unui tînăr corect îmbrăcat.

Barney sări în picioare.

— Ah, Lou. Tu eşti ? Ia vino încoace, îl chemă el, aproape şoptit. Tînărul se apropie, cu pălăria în mînă, de ultimele ghişee, iar Barney se plecă spre el cu o mutră conspirativă.

— Noroc, Barney, îl salută încet, dîndu-şi seama că trebuia să vorbească şoptit. Era destul de scund, dar lat în spate, iar părul negru şi aspru îi şedea drept şi ţepos. Figura lui lătăreaţă de irlandez strălucea de bunătate. Se numea Lou Darby. Nu purta urme pe faţă care să arate că ar fi boxer, totuşi — după părerea lui Barney — era cel mai mare campion care pusese vreodată mînuşile în mîini. Deşi nu împlinise încă douăzeci şi unu de ani, Darby îi învinsese pe toţi adversarii care-i fuseseră opuşi, printre care şi doi foşti campioni mondiali, aduşi din America.

Barney se uită peste umăr la uşile închise care dădeau spre celelalte birouri şi-i şopti lui Darby la ureche :

— Ia seama, Lou. Aştia de-aici sînt toţi mari „patrioţi", cred că ştii. Duc mare grijă imperiului, sau cel puţin aşa pretind, ca să-i facă plăcere lui John West. Vor să te-nrolezi, d-aia te-au chemat. Dar West n-a venit încă.

— Toată lumea ţine morţiş să mă înrolez. Cucoane bătrîne îmi aţin calea ; mi-au trimis pene albe [1] prin poştă. Dar de ce, mă rog, trebuie să mă duc să lupt ? I-am mai spus că nu vreau să mă înrolez. Mi-a cerut-o şi cînd cu turneul de recrutare, cînd era în armată.

— Să lupte ei, că doar e războiul lor. Dar John îi tot dă zor cu recrutarea. Crede tot ce se scrie în ziare. Nu mai poţi să vorbeşti cu el. Ai să vezi c-o să facă spume la gură ca să te convingă să te înrolezi, ascultă-mă pe mine !

— Îşi bate gura degeaba.

— Bravo, Lou, îmi place. Prea mulţi bani le aduci în casă ca să te dea la o parte, aşa că ţine-te bine. Zău dacă n-a căpiat, John ăsta. Şi pe mine m-a luat deoparte într-o zi : „Cîţi ani ai, Barney ?" — Mulţi, zic eu. Foarte mulţi, dacă ţi s-o fi năzărit să mă în-

[1] Simbol al laşităţii (n. r.).

rolezi în armată. Şi să ştii de la mine că am şi picior plat." — „Ai cap pătrat, aia-i..." Da, da. E scrîntit de-a-binelea. Nu mi-am închipuit că John West o să sfîrşească aşa. Cred că tremură pentru milioanele lui.

— Foarte bine. Dacă tremură pentru milioanele lui n-are decît să se ducă să şi le apere. Eu trebuie să am grijă de mama şi de sora mea. Aşa că n-am de gînd să plec la război, pînă n-oi pune destui bani deoparte ca să le fie existenţa asigurată.

— Chiar aşa. Să nu te angajezi în armată pînă nu cîştigi titlul de campion mondial. Eu aşa le-am spus lui Frank Lammence şi lui Lamb. Aveţi şi voi un campion mondial în rezervă şi vreţi să-l trimiteţi la război?

Zgomot de urale, cîntece şi fanfară pătrunseră prin fereastra din spatele lui Darby. Se întoarse şi dădu la o parte perdeaua. Barney veni alături de el şi se uitară la mulţimea de pe trotuare care aplauda entuziastă şi la coloana nesfîrşită de soldaţi care trecea. Fanfara militară făcea să răsune din toate alămurile melodia *Tipperary*.

— Bună ziua, domnule Lamb, îl salută Darby pe cel care tocmai intrase. M-a chemat domnul West. Vrea să-mi vorbească.

— Noroc, Darby, îi răspunse Lamb. Te-a chemat domnul West? Vine şi dînsul imediat. Poftim în biroul lui. Ai terminat anunţul, Barney?

Barney se uită furios la Lamb şi se apropie de biroul lui.

— Da, e acolo, pe masă!

— Adu-l la mine, răspunse Lamb scurt. Era tinerel, sub patruzeci de ani. Avea privirea aspră, buzele subţiri, bărbia agresivă şi nu zîmbea mai niciodată.

Tocmai atunci, John West intră sprinten în birou.

— Bună ziua, Lou!

— Bună ziua, domnule West.

Biroul era simplu şi sumar mobilat: o masă, patru scaune şi nelipsitele fotografii. Pereţii văruiţi erau pătaţi de igrasie, iar geamurile atît de murdare de nu puteai să vezi nimic afară.

John West își agăță pălăria în cuier, după ușă, apoi trase sertarul de la masă. Scoase o sticluță din care lăsă să cadă două pilule pe care, după ce dădu capul pe spate, le înghiți cu o îndemînare care dovedea o practică îndelungată în această privință.

La biroul din hol, Barney se tot lăsa pe speteaza fotoliului și-și sucea gîtul, încercînd să surprindă conversația.

John West ocoli masa și se așeză pe scaun :

— Încă nu te-ai înrolat, Lou ?

— Nu, domnule West. Darby își răsucea intimidat pălăria.

— Știi că opinia publică e revoltată din cauza asta?

— Oarecum.

— Îți dai seama că boxul trece printr-o criză ?

— S-ar prea putea !

— O s-o luăm de la început după război. Deocamdată lucrul principal este să cîștigăm războiul. Îți dai seama de asta ?

— Cu alte cuvinte, ați vrea să mă-nrolez ?

— Da. Să știi că nu ești numai de capul tău. Am făcut atîtea pentru tine.

— Am avut meciuri importante și înainte de a fi încheiat contract cu dumneavoastră, domnule West. In tot cazul, n-am de gînd să mă înrolez pînă nu pun destui bani deoparte ; dac-o fi să mor în lupte, vreau ca maică-mea și soră-mea să aibă existența asigurată pe tot restul vieții lor.

— N-ai să mori.

— Totuși, nu mă înrolez. Sînt ferm hotărît. Doar după ce-oi mai susține cîteva meciuri și-oi putea pune destui bani deoparte.

— Ai cîștigat destul de bine : cred că ai cîteva sute de lire puse deoparte.

— Am pus ceva deoparte, domnule West, da' vreau să strîng cîteva mii. Și apoi de ce să mă bat pentru Anglia ?

— De ce ? Păi dacă Anglia se prăbușește, ne prăbușim și noi cu toții. Dacă Germania învinge, totul — și bunurile, și banii, și căminele, și familiile noa-

stre vor fi distruse. John West bătu cu pumnul în masă.

— După părerea mea, Anglia şi Germania sînt o apă şi un pămînt.

— Nu vorbi prostii. Nemţii sînt nişte brute. Îi ard şi-i schingiuiesc pe prizonieri... Vor să domine lumea.

— Deocamdată, Anglia domină lumea. Gîndeşte-te numai ce-au făcut în Irlanda. Bunică-mea a fost acolo şi mi-a povestit tot. N-am de gînd să mă bat pentru Anglia pînă cînd nu mi-am aranjat culcuşul meu.

— Dacă nu te înrolezi, să ştii că meciul ăsta-i ultimul pînă la sfîrşitul războiului.

— Nu-mi pasă. Eu n-am încă de gînd să mă înrolez. Darby înfrunta privirea lui John West peste masă. Am să lupt pentru campionatul lumii, domnule West, şi dumneavoastră nu mă puteţi împiedica. O să cîştig titlul de campion mondial, chiar de-ar trebui să plec în America. Să nu ziceţi că nu v-am spus.

Îşi înfundă pălăria în cap şi ieşi trîntind uşa. Cînd trecu pe lîngă el, Barney îi şopti:

— Bravo, băiete. Ia-o înainte, că vin şi eu. Mergem să bem un ceai împreună.

Cînd coborau scările, Barney îl întrebă:

— Nu serios, chiar vrei să pleci în America?!

— Plec, Barney. Povestea de-adineaori m-a hotărît!

★

În timpul campaniei pentru plebiscitul asupra mobilizării, Daniel Malone se dovedi a fi irlandez pînă în măduva oaselor. La întrunirile publice, la serbările şi bazarele bisericeşti, la mesele oferite după prima comuniune şi la slujbele religioase, nu pierdea niciodată prilejul să atace războiul, descriindu-l ca pe un murdar război pentru interese comerciale şi să declare că numai opunînd un „nu" categoric, ar putea fi apărate adevăratele interese ale naţiunii australiene.

Şi totuşi îl încerca o nelinişte nelămurită. La început intrase în acţiune ca să ajute Irlanda, dar

după cîtva timp trecu la luptă deschisă împotriva mobilizării : intrase astfel în alianţă cu stînga revoluţionară din mişcarea laburistă, cu socialiştii, cu „woobbles" şi cu aripa cea mai activă a partidului laburist — forţe cărora biserica catolică li se opune prin tradiţie, cărora li se împotrivise şi Daniel Malone cît timp fusese în Irlanda. Pentru întîia oară simţea o oarecare afinitate cu aceşti oameni. Cînd vorbea de la aceeaşi tribună cu un lider socialist, care declama făţiş că e ateu, nu se putea împiedica să nu-l admire. Cînd primul ministru Hughes cenzura sau interzicea un ziar sau un manifest muncitoresc, cine protesta mai vehement decît el ? Cînd doisprezece conducători ai organizaţiei I.W.W. fură arestaţi, sub învinuirea că ar fi incendiatori, Malone fu şi el de acord : afacerea era vădit pusă la cale de cineva. Îi creştea inima de bucurie cînd citea ştiri ce anunţau că unele acte de violenţă din Irlanda fuseseră încununate de succes. Începu chiar să-l dispreţuiască pe arhiepiscopul romano-catolic din Perth [1], care sprijinea mobilizarea.

În ultimele zile de fierbere şi în ajunul votului, nu regretă de loc că dăduse prilej bogaţilor şi privilegiaţilor să-l înproaşte cu bale de ură prin ziarele lor ; se bucură din suflet că dăduse prilej săracilor şi oropsiţilor să-l înconjoare cu prietenie şi admiraţie. Cînd fu publicat rezultatul votului, Malone nu-şi mai încăpu în piele de fericire. Cîştigaseră. Naţiunea respinsese mobilizarea.

Şi totuşi era neliniştit. Ce-o să spună Vaticanul ? Îşi dădea seama că dacă Vaticanul ar fi ţinut partea unuia din beligeranţi, mai mult ca sigur c-ar fi dorit o victorie germană ; cu toate astea, îşi dădea seama că multe din declaraţiile lui nu fuseseră conforme cu politica Vaticanului.

În liniştea care se aşternu după campanie, îşi dădu seama că pe el îl frămîntă o dorinţă : ţinea să purceadă la realizarea planului de dominaţie politică, în alianţă cu John West. Încercă din nou să

[1] Oraş în Australia de vest (n. r.).

intre în legătură cu omul acesta misterios care deţinea puterea şi trebuia să fie un factor esenţial în realizarea planurilor sale.

Dar istoria hotărî altfel. După eşuarea plebiscitului, partidul laburist se împărţi în două, iar Hughes, cu grupul lui, trecu la conservatori. Impreună cu aceştia formă „un guvern pentru cîştigarea războiului", care anunţă un nou plebiscit înainte de sfîrşitul anului. Şi cum nici problema autoguvernării Irlandei nu era rezolvată, deocamdată Daniel Malone n-avea nici o posibilitate să se retragă : majoritatea obţinută de opoziţionişti îi îndîrjise şi mai mult pe duşmanii săi şi el fu tîrît de torentul nestăvilit al acestor ani frămîntaţi.

Rezultatul plebiscitului îl înfuriase pe John West. „Ce se mai încurcase şi Hughes cu plebiscitul ? Să fi decretat întîi mobilizarea şi pe urmă n-avea decît să pună întrebări".

Dar într-o dimineaţă, după vreo două luni, o veste de altă natură îl înfuriase şi mai rău. Ziarele descriau cu lux de amănunte cum plecase Lou Darby în America, ascunzîndu-se pe un vas comercial.

John West tuna şi fulgera în biroul său, arătînd ziarele lui Lamb, Frank Lammence şi unui oarecare Snowy Bacon, care cu un an în urmă îi mijlocise lui John West cumpărarea stadionului din Sydney.

— N-o să susţină nici un meci în America, am eu grijă de asta ! A şters-o fricosul ! Halal sportiv, urla John West.

— Am auzit că Tex Richard o să-i aranjeze meciurile în America, spuse Bacon. Îl cunosc foarte bine pe Richard. O să-i scriu.

Bacon, directorul stadionului din Sydney, era un bărbat înalt, zvelt şi blond, de vreo patruzeci de ani. Era poate cel mai complex atlet pe care-l produsese Australia : excela în box, lupte, popice, călărie şi aproape în toate celelalte sporturi. Afară de asta se dovedise şi bun organizator. El mijlocise şi întîlnirea dintre Burns şi Johnson, înainte de a fi cumpărat John West stadionul, organizase apoi şi arbitrase mai multe meciuri susţinute de Darby, pe care, de

altfel, el îl lansase. Diviniza sportul : sportul comercializat, dar drept şi cinstit. Totuşi Bacon avea două motive „temeinice" care puneau în primejdie turneul lui Lou Darby în America ; ţinea morţiş să-i facă pe plac lui John West şi era unul din „patrioţii" care luaseră parte activă în campania de recrutare.

— Am să-i scriu lui Tex Richard, repetă Bacon. Să ştiţi că ţine seama de ce-i spun eu. Am să-i scriu că Darby s-a sustras de la serviciul militar.

— Straşnică idee. Merită să-i dăm o lecţie lui Darby. O să vorbesc şi eu cu un membru din Parlamentul federal... Guvernul nostru să ia contact cu guvernul american, ca să nu-i permită să debarce, scrîşni John West.

— Să chem Parlamentul la telefon ? sări Frank Lammence.

— Dacă lucrăm cum trebuie, putem să-l împiedicăm să obţină angajamente în America, îşi dădu şi Lamb părerea.

După ce Frank Lammence puse receptorul la loc, John West se mai linişti.

— Tare aşi vrea să ştiu cum de i-a dat prin cap să plece. Cred că l-a ajutat cineva. Deodată îşi pocni degetele. Ia staţi puţin... Care ?... Barney e aici ?

— Da, răspunse Lamb.

— Spune-i să vină la mine şi lăsaţi-ne singuri.

— Barney, domnul West vrea să-ţi vorbească, îl anunţă Lammence, cînd ieşea împreună cu Lamb şi Bacon din biroul şefului.

Fără să spună nimic, el se execută.

— Închide uşa.

Barney o închise cu gesturi nesigure şi rămase în picioare lăsîndu-se cînd pe un picior cînd pe celalt şi răsucindu-şi mustaţa.

— Cu cine vorbeai zilele trecute la telefon despre plecarea unui vapor ? Vreun ziarist, nu-i aşa ?

— Da, John. Un prieten de-al meu.

— Nu cumva era în legătură cu plecarea lui Darby în America ?

— Cum îţi trece una ca asta prin minte !

— Pe mine să nu mă duci ! Tu i-ai băgat în cap lui Darby să nu se înroleze. Şi-mi pun capul că tu i-ai aranjat călătoria asta în America. Lasă, nu-i nevoie să-mi răspunzi. Bine, Barney. Dacă tu crezi că aşa e cinstit ! Să-mi faci tu mie una ca asta... tocmai mie !

Barney se făcuse roşu ca focul şi-şi sucea cînd ceasul, cînd lanţul, cînd mustaţa ; dar nu scoase o vorbă.

— Îţi dai seama că Darby a fugit ca să scape de mobilizare ? Da, da. De aia a fugit în America.

— Nu poţi să-l condamni, John. E un boxer de prima clasă şi războiul i-a ruinat cariera. Vrea să-şi încerce norocul, să cucerească titlul de campion mondial, înainte de a pleca la război.

— Crezi că o să plece vreodată la război ? Nici nu-i trece prin minte. Ce crede el, că dacă-i Lou Darby nu trebuie să se supună decretului ? Instrucţia militară e obligatorie pentru celibatari. În timp de război nu merge, ce-i bun pentru unul e bun pentru toţi.

— Nu mi-am dat seama că războiul se conduce după principiul ăsta.

— Adevărul e că tu te consideri nedreptăţit, aia-i. Dar află de la mine că Darby n-o să debarce în America.

— Nu se ştie !

— Şi chiar dacă debarcă, n-o să aibă nici un angajament. Am eu grijă de asta. Aranjez eu să-l trimită pachet înapoi ; şi-o să intre în armată, unde i-e locul. Şi tu, să nu mai faci pe deşteptul. Nu eşti chiar aşa de grozav ca să nu mă pot lipsi de tine dacă vreau. Şi nu te mai trage atîta de mustaţă, ca un caraghios ! Hai, pleacă. Dacă tu n-ai nimic de făcut, eu nu-mi văd capul de treabă.

*

În această perioadă, Nellie West făcu o încercare disperată să scape din lanţurile căsătoriei ei nenorocite, care nu-i oferise decît dezamăgiri.

Împlinise treizeci şi şapte de ani şi cu toate că născuse patru copii, părea mult mai tînără, iar din punct de vedere emotiv, era ca o fetişcană. Se retrăsese într-o lume a ei, în care visurile ei romantice aşteptau încă să se realizeze.

John West se ţinuse de cuvînt şi-i oferise tot confortul material posibil, dar viaţa ei de femeie măritată o dezamăgise totuşi. Trăise cu un om a cărui reputaţie dubioasă îi făcea pe „bogaţii respectabili" să strîmbe din nas cînd o vedeau, cu un om care n-avea decît un singur ţel şi anume să dispună de putere, de puterea pe care putea s-o cumpere cu bani ; trăise cu un om care nu ştia ce-i tandreţea, cu un om pentru care căsătoria se reducea la o simfonie de violente crescendo-uri sexuale, lipsite de preludiile subtile, necesare unei femei sensibile şi rafinate, cu un om care socotea că o femeie n-are nevoie de altceva decît de copii, servitori, o casă frumoasă, rochii elegante şi biserică.

John West ucisese tandreţea şi credinţa pe care ea încercase să i-o păstreze. Nu ştia prea mult despre activitatea lui, dar cît ştia era deajuns ca să-şi poată face o imagine despre corupţia, cruzimea şi teroarea care domneau în lumea afacerilor lui.

Nellie îşi dădea seama că John o iubea şi pe ea şi pe copii. Nu ducea lipsă de nimic. După cîte ştia îi fusese credincios după povestea cu actriţa, şi totuşi nu-i putea ierta c-o înşelase. Afară de toanele lui şi de pretenţia puritană de a-şi exercita autoritatea asupra familiei şi personalului casnic, se purta destul de bine acasă. Nu se uita la cheltueli cînd era vorba de educaţia copiilor, o încuraja pe Mary să înveţe pianul, iar pe Marjorie — vioara şi dansul. Era foarte mîndru de ele şi nu pierdea prilejul să le cheme să se producă în faţa musafirilor. De aceea şi copiii îi purtau respect şi consideraţie, dar nimic mai mult. Şi ei rămîneau în afara zidului izolator cu care se înconjurase John West în ascensiunea-i spre putere.

Orice om care socoteşte că soţia lui este doar o parte a bunurilor sale lumeşti şi o reduce la situaţia de tovarăşă plătită de pat şi de maşină de reproducţie ar

trebui să se aştepte ca ea să se răzbune împotriva lui atunci cînd s-ar ivi prilejul. Femeile au descoperit destule mijloace ca să se răzbune pe bărbaţii care le-au achiziţionat şi le-au redus la starea de fiinţe inferioare. Femeile care recurg la această răzbunare nu-şi dau perfect seama de însemnătatea gestului lor : prostituata care îi umple de boli pe crai şi pe soţii necredincioşi nu caută să se răzbune ; femeia care se impune bărbatului prin lacrimi, cicăleli sau reproşuri nu caută să se răzbune ; nevasta care-şi ia un amant nu caută să se răzbune — şi totuşi ele sînt instrumente oarbe ale naturii răzbunătoare. Nellie West nu căuta să se răzbune, ci căuta mai degrabă tandreţea şi dragostea pe care nu le găsise la soţul ei. Era pregătită pentru încercarea de a scăpa din închisoarea, lipsită de orice căldură sufletească, în care o surghiunise soţul ei.

Prilejul se ivi în iarna anului 1917. John West fusese de părere că locuinţa lor nu mai era suficient de încăpătoare, acum cînd copiii se făcuseră mari, aşa că hotărîse să construiască o aripă nouă cu mai multe dormitoare, o sală de muzică, o sală de biliard şi camere pentru servitori.

Nellie West îşi ogoise pînă atunci dorul în aventurile melodramatice şi în poveştile de dragoste din filme. Eroul filmului devenea şi eroul visurilor ei, amantul din film era şi amantul ei ; dintre toţi, îl alese însă pe faimosul actor al primelor filme de cow-boy din vestul sălbatic, pe William S. Hart. Era idealul ei, amantul romantic : galant, curajos şi tandru.

Cînd echipa de muncitori începu lucrul, aducînd o dată cu ea şi hîrşîitul ferestraielor şi al mistriilor, zgomotul ciocanelor şi mirosul de talaj şi de tencuială, observă cu un tremur involuntar de uimire că maestrul zidar semăna ca două picături de apă cu eroul său de pe ecran. Unde pui că era şi îmbrăcat ca el, cu o pălărie cu borurile largi, o cămaşă largă cu carouri, o cingătoare lată de piele şi cizme negre. Natura şi istoria conlucraseră ca să facă din Nellie jucăria lor.

Prima oară cînd îl văzuse, crezuse că visează, apoi însă îi auzi pe ceilalţi oameni spunîndu-i : William !

Află că-l cheamă Bill Evans. În curînd se obișnui să stea la fereastra bucătăriei, urmărindu-l cum lucra cu pricepere și precizie sau cum își exercita cu blîndețe autoritatea asupra oamenilor săi. Și tot așa, într-o bună zi, acest om înalt și blond, plătit de antreprenorul soțului ei să pună cărămizi, întruchipă visul ei de dragoste pentru actorul din film.

La început descoperirea o neliniști. Se gîndi chiar să se spovedească preotului, dar nu izbuti s-o facă. Curînd, începu să viseze că Bill Evans era iubitul ei. Căută prilej să-i vorbească. John West care dorea să treacă drept un patron cumsecade, insistase ca Nellie să supravegheze prepararea ceaiului de dimineață și de după amiază, precum și masa de prînz a muncitorilor. De trei ori pe zi, cîțiva oameni intrau cu vasele să ia ceai ; uneori venea chiar Bill Evans să ia rația zidarilor.

Se creă o situație stranie. Nellie începu să transpună visul ei în realitate ; aruncîndu-i priviri pe sub gene și vorbindu-i fără să țină seama de deosebirea de condiții sociale, îi dădu să înțeleagă că-l place.

De la o vreme îi fu cu neputință să mai acționeze rațional : se purta ca o tînără îndrăgostită ; nici nu se gîndea ce-o să spună lumea, așa că în curînd servitorii observară ceva și începură să vorbească, iar lucrătorii începură să-l necăjească pe Bill Evans.

La început, Bill Evans fusese uimit de avansurile ei, apoi amuzat și pe urmă intrigat. Dar pe măsură ce se apropia primăvara începu să regrete că Nellie îl plăcea. Bill avea succese la femei și era încrezut, fiind conștient de farmecul pe care-l exercita asupra sexului slab. Nu din întîmplare se îmbrăca la fel ca William S. Hart ; începuse să poarte același costum, de îndată ce-și dăduse seama că seamănă cu eroul seducător. Era unul din puținii bărbați care pot să fie în același timp și flușturateci dar și soți buni. Deși mai călca pe de lături din cînd în cînd, avea grijă ca nu cumva să-și strice casa. Avea vreo treizeci de ani și, în felul lui, era fericit în căsnicie. Nu se dădea înapoi cînd era vorba de un chip frumos și de un trup plinuț, dar asta era altceva ; nevasta lui era însărcinată cu

al doilea copil şi sînt limite dincolo de care un bărbat nu poate trece.

În tot cazul, o încurcătură cu nevasta lui John West era prea primejdioasă pentru Bill Evans ; chiar şi William S. Hart ar fi şovăit în cazul de faţă. Hotărî deci să nu profite de acest prilej, deşi n-avea încotro — trebuia să admită că era o femeie splendidă. Avea patru copii şi totuşi arăta mai bine decît femei cu zece ani mai tinere şi care nu aveau copii. Cîţi ani să fi avut ? Vreo patruzeci. „Pă cinste femeie !"

Într-o dimineaţă, cînd Bill Evans lucra cu pricepere la fundaţie, parcă mîngîind cu mistria fiecare cărămidă, o văzu pe Nellie West ieşind în spatele casei. O urmări cu ochii. Era distinsă, rafinată şi atrăgătoare. Cu femei de soiul ăsta trebuie să te porţi drăgăstos şi tandru, să le murmuri nimicuri dulci la ureche, ca să ţi se topească în braţe. Uite-o că vine încoa' !

Se prefăcu că-i ocupat, dar simţi fluturarea fustei lungi albe şi apropierea trupului ei parfumat.

— Poţi să-mi împrumuţi chibriturile, domnule Evans ? Vreau să aprind focul.

— Cum să nu. Poftim. Avea vocea gîtuită de parcă nu era a lui.

— Mulţumesc. Ce zici, ce frumoasă-i dimineaţa asta. Îmi place aşa de mult primăvara. Parcă simţi că trăieşti.

Îşi dădu seama că lucrătorii din preajmă se uitau la ei şi ascultau discuţia.

— M-da, răspunse el cu jumătate de gură.

Se apucă iar de lucru, dar cu coada ochiului o urmări pînă intră într-unul din hangare. După o clipă sau două ieşi. Venea din nou spre el !

Simţi că e lîngă el şi se întoarse. Ea îi întinse dreapta, cu chibriturile în palmă. Puse jos mistria şi luă cu grijă cutia.

— Mulţumesc, domnule Evans.

Observă că vocea ei era slabă şi tremurîndă. Se întoarse şi o porni repede spre intrarea din dos a clădirii impunătoare.

Ce-i asta ! Un bilețel în cutia de chibrituri. *„Vinc să iei ceaiul, vino mai devreme decît ceilalți. Sărutări, Nellie"*. Sfinte dumnezeule !

După o jumătate de oră, înainte de ceaiul de dimineață, Nellie West se postă în așteptare la locul ei, lîngă fereastra bucătăriei. Tremura toată, stăpînită de un singur gînd: „Trebuie să vină, trebuie să înțeleagă și să vină. Dacă vine, acum trebuie să intre, mai sînt doar zece minute pînă vin ceilalți."

Bucătăreasa, o namilă de femeie, roșie la față, intră în bucătărie.

— Cred că-i timpul să pregătesc ceaiul. Trebuie să vină oamenii, doamnă.

—Nu te mai osteni. Lasă că-l dau eu. Du-te și termină în cămară.

— Da'ce osteneală, doamnă!

— Am spus că-l dau eu. Mary. Te rog să faci cum ți-am spus.

Femeia o privi mirată că-i vorbea așa de aspru.

— Foarte bine, doamnă. Credeam numai că...

— Îți repet, fă ce ți-am spus.

Femeia ieși, închizînd ușa în urma ei. Nellie îl văzu pe Bill Evans dînd colțul pe sub schelă. Aducea garnița în care lua ceaiul pentru oameni. Cînd să intre, se uită înapoi peste umăr.

Ea plecă de la fereastră și se propti de masă, cu fața spre ușă. Sîngele îi alerga fierbinte prin vine; căzuse pradă unei patimi nestăpînite cum nu mai simțise pînă atunci.

Pașii de afară o înfiorară, iar bătaia în ușă îi opri pentru o clipă inima în loc.

— Intră, șopti răgușit, și silueta lui se profilă în lumina de afară. Evans se opri în prag,clipind, căutînd s-o distingă în penumbra bucătăriei.

— Știam c-ai să vii. Îi tremura glasul. Se trase puțin înapoi, privindu-l cu ochii mari deschiși ; trupul îi era încordat, părul roșcat pieptănat cu coc ca' să-i degajeze fața; sînii palpitau provocători deasupra taliei subțiri.

— Ce-ai încremenit așa ? îl întrebă cu voce dulce, îmbietoare.

Evans deschise gura, dar nu spuse nimic. Apoi deodată puse vasul jos şi din doi paşi fu lîngă ea. O prinse în braţe şi cînd buzele lor se încleştară sălbatec, ea-i cuprinse gîtul, trîntindu-i pălăria jos. Se sărutară cu furie pînă cînd îşi pierdură răsuflarea. Nellie îşi trecu mîna prin părul lui blond.

— Te iubesc! N-am ce face! Te iubesc!

O apucă de umeri, oglindindu-se în ochii ei. Pasiunea lui era stîrnită, dar era încurcat şi cam ruşinat. Se depărtă de ea, îşi culese pălăria de pe jos, apucă garniţa şi rosti cu voce sugrumată:

— Ce-am făcut? Ce-am făcut? Cred c-ar fi mai bine să iau ceaiul.

Imbujorată, cu părul în dezordine, cu viţe răvăşite ieşindu-i din cocul pe care-l purta pe ceafă, apucă vasul şi îl umplu cu ceai din oală. El îl luă şi porni spre uşă.

— N-ai de ce să te ruşinezi! N-ai de ce! Scoase o bucăţică de hîrtie din corsaj şi i-o vîrî în mîna liberă. Vino diseară aici, vino la opt!

— Nu. Nu astă seară. N-are nici un rost. Nu putem... ăăă... domnul West ce-o să spună?

— Ce-ţi pasă! Aranjez eu totul. Trebuie să vii astă seară la opt, rosti hotărîtă, aranjîndu-şi părul.

Tocmai cînd se pregătea să mai spună ceva, auziră zgomot de paşi apropiindu-se de uşa care dădea din bucătărie spre casă:

— Du-te acum, îi şopti. Te iubesc. Trebuie să înţelegi. Astă seară la opt. O să putem sta de vorbă.

El şovăi o clipă. Cînd deschise gura să-i răspundă, bucătăreasa intră în bucătărie. După o clipă de îndoială, Evans plecă. „Sfinte dumnezeule, repeta întruna în timp ce ocolea schelele. Sfinte dumnezeule!"

★

John West era îngrijorat, dar nu din cauza aventurii dintre Nellie şi Bill Evans. Nu observase nici o schimbare în purtarea soţiei lui. Nu observase că se ducea o dată sau de două ori pe săptămînă la cinematograf fără să ia copiii, nu observase nici că era

nervoasă şi că încetase să mai fie ceea ce fusese întotdeauna: o fiinţă pasivă din imperiul pe care el şi-l crease şi pe care îl stăpînea. Nici nu-i trecea prin cap că ea i-ar putea fi necredincioasă; şi cum legăturile lor conjugale ocazionale erau lipsite de orice introducere subtilă, tandră şi drăgăstoasă, nici nu remarcase măcar că răspundea mai puţin la pasiunea lui directă şi brutală. Nici din pricina războiului nu era mai necăjit; de fapt speranţele lui într-o victorie aliată creşcuseră în ultimul timp, de cînd America hotărîse să se amestece în conflict. Alte ştiri, de altă natură, primite din America, îi provocaseră supărarea. Murise Lou Darby!

Informaţiile publicate în ziare lăsau să se întrevadă că boxerul murise în împrejurări ciudate: se otrăvise ori fusese otrăvit cu bună ştiinţă sau din greşală. De ce nu s-a înrolat cînd i-am propus? Avea timp s-ajungă şi campion mondial. Era tînăr. Acum îi părea rău din adîncul sufletului că făcuse, cu ajutorul lui Bacon, tot ce-i stătuse în putinţă ca să-i pună beţe în roate lui Darby, îi scrisese managerului său şi-l determinase prin ameninţări şi şperţ să nu-i aranjeze nici un meci pînă după sfîrşitul războiului.

Darby se zbătuse ca un disperat încercînd să obţină singur angajamente, dar din cauza scrisorilor trimise de Bacon lui Richard şi din pricina isteriei războinice care cuprinsese America, nu obţinuse nimic. Apoi, instigate de West şi de Bacon, ziarele din New York porniră o campanie împotriva lui, arătînd că se sustrăsese de la serviciul militar. Un răstimp, tînărul care, după părerea celor mai mulţi australieni, era cel mai mare boxer care suise vreodată treptele ringului, fu nevoit să-şi cîştige existenţa făcînd exhibiţii de box în cadrul unor spectacole de mîna a doua, prin oraşele din provincie. John West şi Bacon nu-şi mai încăpeau în piele de bucurie. Îi dăduseră o lecţie lui Darby; erau siguri că o să se întoarcă şi o să se înroleze, iar după război vor aduce campionii din America ca să lupte cu Darby aici.

Cu atît mai uşor le-a fost duşmanilor lui din Australia să-i determine pe marii suporteri ai boxului din

America să nu organizeze nici un meci pentru Lou Darby, cu cît aceştia ştiau că Darby putea să cîştige titlul de campion mondial la categoria semi-grea şi nu prea erau încîntaţi de această perspectivă. Boxul profesionist era pe atunci, ca şi astăzi de altfel, o bogată sursă de venituri şi afaceri. Un titlu mondial deschidea toate porţile şi umplea buzunarele organizatorilor cu bani; prin urmare toţi campionii trebuiau să rămînă în America.

Lou Darby se văzu deci fără meciuri şi fără prieteni — dezamăgit şi singur! In curînd presa din cele două continente începu să-l prezinte ca pe un laş care fugise de serviciul militar. Cînd America intră în război cu surle şi trîmbiţe, condeiele înveninate de la New York îl împroşcară cu ura şi dispreţul lor, încercînd să-l distrugă pe acest tînăr care nu ceruse altceva decît să-şi împlinească vocaţia.

Darby refuză să se întoarcă în Australia şi se înrolă în armata americană. De fapt era un gest de prisos pentru el, căci era obosit, dezamăgit şi bolnav.

Sportivii din Australia aflară apoi cu surprindere că Lou Darby murise în urma unei intoxicaţii alimentare, în cantonamentul de la Tennessee, înainte de a pleca în Franţa cu armata americană.

S-ar fi putut oare spune că John West şi Bacon provocaseră în mod indirect moartea lui Lou Darby? Se pare că Barney Robinson era de această părere, deoarece în dimineaţa aceea, cînd John West veni la birou, îl auzi pe Barney spunîndu-i lui Snowy Bacon cu vocea sugrumată de durere şi de mînie:

— Sper că tu şi John sînteţi mulţumiţi acum.

— Noi n-avem nici un amestesc, îi răspunse Bacon, arătîndu-i cu degetul ziarul pe care Barney îl zvîrlise pe masă în faţa lui. Totuşi Bacon era galben la faţă, ca părul lui blond. Ştirea îl zdruncinase. Era un admirator al lui Darby, pe care de altfel el îl lansase la Sydney. Îşi dădea seama de rolul nefast pe care-l jucase în complotul urzit împotriva tînărului boxer şi-l năpădi un sentiment de vinovăţie.

— N-aveţi nici un amestec? insinuă Barney. Faţa îi era contractată, iar ochii i se umplură de lacrimi cînd

îşi încleştă mîinile de marginea mesii. Atunci de ce l-aţi încolţit?... Da, ca nişte lupi l-aţi încolţit! Ştiu tot. L-aţi încolţit pentru că...

Se întrerupse cînd îl văzu pe John West. Se întoarse şi apucînd ziarul i-l dădu:

— Poftim! Ai citit ziarul?

— Da l-am citit.

— Sper că acum eşti mulţumit!

— Mulţumit? Ce vrei să spui?

— Sper că eşti mulţumit că l-ai băgat pe bietul Lou Darby în mormînt!

John West se cutremură.

Îşi făcuse fel de fel de reproşuri de cînd citise ştirea.

— Nu vorbi prostii, bîigui el. Ce, eu sînt de vină că a mîncat mîncare alterată? Aveam cele mai bune intenţii şi nu m-aş fi uitat la bani ca să-l scot campionul lumii, după război.

— Nu te-ai fi uitat la bani! îl îngînă Barney sarcastic. Ascultă! Ştiu că boxul nu te interesează decît pentru că storci bani de pe urma lui. De cînd a început războiul, ai căpiat de tot de teama să nu-ţi pierzi milioanele. Dar vrei ca alţii să ţi le apere! Şi pentru că Darby a refuzat, l-ai urmărit... l-ai urmărit pînă-n pînzele albe!

Barney nu se mai putea stăpîni. John West se simţi obligat să se justifice.

— Am acţionat în interesul lui Darby. Moartea lui m-a îndurerat profund. Aveam planuri mari pentru el.

— Frumoase planuri. Citind printre rînduri, poţi fi sigur că s-a sinucis... Da, s-a sinucis... şi voi doi l-aţi împins la moarte.

— Lasă scenele astea melodramatice. Moartea lui a fost un accident. Uite, aşa scrie în ziar. Şi chiar de n-a fost aşa, numai organizatorii americani sînt de vină. Nu voiau să-l lase pe Darby să se întoarcă şi să cucerească titlul aici, pentru noi.

— Organizatorii americani nu mai aveau de ce să se teamă de Lou Darby, pentru că îl şi considerau plecat în Franţa, replică Barney, dînd dovadă pentru prima oară de atîta perseverenţă. Mie să nu-mi arun-

cați praf în ochi, că știu ce-ați învîrtit de cînd a plecat bietul Lou. Am primit de curînd o scrisoare de la el. Îi era dor de țară și era amărît și dezamăgit pînă în adîncul sufletului de mișelia voastră; cred că s-a sinucis! Ce nenorocire! Cel mai curat om din lume, un om cu mintea luminată și curajos ca un leu, s-ajungă să se sinucidă!

Ochii lui Barney jucau în lacrimi. O lacrimă i se rostogoli pe obraz. O șterse cu dosul palmei.

— Dă-ți seama ce vorbești. Tu, care l-ai ajutat să plece în America!... De ce nu dai vina pe tine?

— El s-a hotărît să plece în America. Parcă-i mai rămînea altceva de făcut? Nu l-ai amenințat că n-o să se mai urce pe ring, dacă nu se înrolează? Războiul ăsta poate să mai dureze ani de zile. Ce-i mai rămînea de făcut decît să plece în America? Intrigile voastre l-au băgat în mormînt.

— Tu să-ți mai măsori cuvintele! Nu permit nici unui funcționar de-al meu să-mi vorbească așa, auzi tu? Darby a murit și n-are nici un rost să mai răscolim trecutul! se răsti John West. Apoi schimbă tonul: Ești foarte impresionat de știre, asta-i tot. Dar las' c-o să-ți treacă. Pînă mîine o să uiți!

— Să uit? Tu da, poți să uiți. Ție cînd nu-ți convine un lucru ești gata să treci peste el cu buretele. Dar eu n-am să-l uit niciodată pe bietul Lou Darby. Și nimeni n-o să mă împiedice să spun ce am pe suflet.

— Nu-ți dai seama că am putea să ne lipsim de tine... Văd eu.

— Da, știu că vă puteți lipsi de mine, răspunse Barney foarte liniștit. Durerea făcu să izbucnească tot disprețul pe care de ani de zile îl simțea față de John West. Da, vă puteți lipsi de mine. Nu vă mai sînt de folos, mi-a venit timpul să fiu dat la gunoi. Din cei cari te-am sprijinit la început, atunci cînd Waratah a cîștigat cursa aia de porumbei, numai Sugar și cu mine am mai rămas; și-o să dispărem și noi cînd n-o să-ți mai facem trebuință. Pe Mick O'Connell și pe Jim Tracey i-ai gonit la dracu-n praznic; Piggy, cît era el de deochiat, numai tu l-ai trimis la

spînzurătoare ,și pe Joe îl suporți numai fiindcă-i fratele tău...

In timp ce Barney vorbea cu ochii țintă la John West, Bacon — care-și ținea răsuflarea și se uita cînd la unul cînd la celălalt — observă că John West strîngea din dinți, iar ochii i se făcuseră mici de furie.

Barney continuă :

— De cînd ai deschis biroul de pariuri, ne-ai înhămat pe toți la căruța afacerilor tale murdare. N-o să-mi iert niciodată că ți-am făcut jocul. Ar fi trebuit să mă feresc de tine, Ca Eddie Corrigan.

— Da ? Și ce s-a ales din Corrigan ? Uite că zace în închisoare pentru că era în I.W.W. și a dat foc pare-mi-se unei fabrici !

— N-a dat foc la nici o fabrică ! Îl cunosc eu pe Eddie. Nu-i un incendiator. A avut curajul opiniilor lui și atîta tot.

— Ascultă Barney Robinson. Știam de mult că nu mă-nghiți. Acum ți-ai dat arama pe față, deși ai cîștigat atîta de pe urma mea. În loc să-mi mulțumești că datorită mie ai făcut o călătorie în jurul lumii, mai faci pe grozavul ! Dacă-i vorba pe așa, poți să-ți cauți de lucru în altă parte !

— Ascultă-mă bine, John West. N-o să ai niciodată satisfacția să mă dai peste cap. Eu am spus ce-am avut de spus. Poți să-mi primești demisia chiar acum. Și luați seama la mine. Toată lumea o să afle dedesubturile tragediei lui Lou Darby ! Să nu-mi mai spuneți mie pe nume dacă n-o să se afle. Chiar eu am să dau totul pe față. Să știe toți c-a fost împins la sinucidere de doi patriotarzi lași.

Mai înainte ca John s-apuce să-i răspundă ceva, Barney ieși.

Și se ținu de cuvînt. Curînd, începu să circule zvonul că Darby plecase în America, pentru că nu i se mai dăduse voie să urce pe ring, dacă nu se înrolează în armată și că „cei interesați în boxul australian" aranjaseră să nu poată boxa nici în America.

Furia sportivilor australieni se revărsă asupra lui Snowy Bacon. De cîte ori ieșea pe stradă, lumea îi

striga în față: „Uite-l pe ucigașul lui Lou Darby!" Iar la Sydney, cu prilejul prezentării unui film în care multilateralul Bacon juca rolul principal, publicul începu să-l huiduiască, să-l batjocorească și să strige: „Uite cine l-a omorît pe Lou Darby". În curînd Bacon plecă în America și nu mai puse niciodată piciorul pe pămîntul Australiei.

Și de data asta John West scăpă cu fața curată. Un singur ziar în toată Australia se arătase dispus să publice povestea lui Barney Robinson, refuzînd să menționeze însă direct numele lui John West în legătură cu acest scandal monstru.

*

Într-o seară, Bill Evans se ducea foarte îngrijorat la întîlnirea pe care o avea cu Nellie, într-o cameră închiriată de ea la un hotel din oraș. Nu știa cum să mai iasă din încurcătura în care intrase.

Numai un păcătos putea să se poarte astfel cu Myrtle, tocmai acum cînd aștepta un copil. De altfel devenise bănuitoare. Dar cine ar fi putut s-o condamne? Simțise reproșul din glasul ei cînd îi spusese:

— Unde te mai duci și astă seară, Bill? Nu stai acasă nici cînd am atîta nevoie de tine.

Era nervoasă și avea accese isterice, ca și în ultimele săptămîni dinainte de nașterea celuilalt copil. Doamne păzește! Și-ar pierde mințile dacă ar afla ceva! S-ar putea chiar să piardă copilul, ori cine știe ce-ar mai fi în stare să facă! Myrtle era o nevastă blîndă. Dar pe bună dreptate, putea să-i dea una în cap pentru purtarea lui. Și-apoi ce-ar fi dacă John West ar mirosi ceva!... Evans se cutremură la gîndul ăsta. „Ăla-i în stare să te curețe. A mai făcut el chestii de astea". Bill Evans își și închipuia cum va apare știrea morții lui în ziare: „Trupul unui necunoscut a fost găsit în rîul Yarra". Doamne ferește!

Îi luase dumnezeu mințile cînd se-ncurcase cu nevasta lui John West. Fusese nebun de legat. Simțea față de Nellie un amestec curios de atracție fizică și de milă. N-avea nici o remușcare în ceea ce-l pri-

veşte pe John West. Nici nu merita altceva, pentru felul cum se purta cu ea. Nellie avea multe să-i reproşeze soţului ei. Îi mărturisise că era un om rău şi plin de toane, care se purta cu ea ca un animal lipsit de orice tandreţe. Era un om rău, un fariseu; pentru el, sfînta treime erau: banul, proprietatea, puterea; avea în serviciul lui fel de fel de hoţi şi de criminali; era sigură că omorîse oameni sau pusese pe alţii să-i omoare. Îi povestise lui Bill despre vremea cînd viaţa soţului ei fusese în primejdie, despre oamenii care-l păziseră şi zi şi noapte: era convinsă că el pusese la cale atentatul împotriva lui O'Flaherty.

Bill Evans sări din tramvai şi urcă pe furiş scara hotelului. Ca deobicei se temea să nu-l recunoască cineva. Uite-i pe soţii Smith... Doamne fereşte!

Deschise uşa şi se aşeză pe pat. Pentru el, aceste întîlniri pierduseră de mult farmecul noutăţii. Gustase din fructul oprit şi acum se temea să nu fie izgonit din rai. Încercă să se convingă singur că în noaptea aceea trebuia să pună capăt acestei legături primejdioase.

Şi Nellie întîrzia. Nu era în obiceiul ei; să se fi întîmplat ceva? Se duse la scrin şi începu să cerceteze sertarele. Ce rost avea ca ea să-i facă mereu cadouri peste cadouri? Doar nu putea să le ia acasă sau să se folosească de ele. Cămăşi, cravate, un ceas, pantofi, ciorapi, rufe; şi în garderob, atîtea costume! „Doamne păzeşte! Şi mă-nvaţă să-i vorbesc în cuvinte alese. Cum se mai prosteşte omul! Ce să fac eu cu ea? Doar nu-i o simplă aventură! Se jură că-i pentru întîia oară că-şi înşeală bărbatul, şi să ştii că aşa-i. S-a îndrăgostit de mine. Vrea să fugim împreună în statul Queensland ori chiar în alt continent. Dar n-o să putem fugi destul de departe ca să scăpăm de West. Unul ca ăsta ne-ar urmări pînă la capătul pămîntului. Şi ea prea-i imprudentă. Nu se mulţumeşte că ne vedem aici, mai vrea să mergem şi duminica la iarbă verde sau la cinema. O s-o ducem aşa pînă Myrtle sau West o să afle ceva şi-atunci... Doamne fereşte!"

Auzi pe culoar pașii ei și patima puse din nou stăpînire pe el. Își dădu seama că n-o să poată pune capăt acestei legături primejdioase și c-o să se lase dus de împrejurări pînă cînd John West sau Myrtle, ori poate chiar amîndoi, au să-i pună capăt.

*

Nici în vara anului 1917, John West nu-și dăduse încă seama că soția lui îi era necredincioasă. Uitase de povestea cu Lou Darby, iar războiul și interesele lui de afaceri erau din nou pe primul plan.

Rămase surprins, cînd într-o duminică după masă arhiepiscopul Malone veni să le facă o vizită fără să se fi anunțat. Era surprins, dar mulțumit, pentru că în ultimul timp luase hotărîrea să se împace cît mai curînd cu biserica. Nu avea motive deosebite să facă acest lucru, dar era în general într-o dispoziție împăciuitoare.

— Mîine, domnule West, o delegație a Federației catolice se va prezenta la dumneavoastră la birou, intră de la început în subiect arhiepiscopul Malone. Și am socotit de datoria mea să vă văd înainte. O să vă ceară să le puneți la dispoziție unul din hipodromurile dumneavoastră, pentru un miting de proporții uriașe. Ni s-a refuzat accesul pe terenul expoziției.

— Cunoașteți sentimentele mele, sfinția voastră, răspunse John West. Dacă acest miting urmărește să creeze disensiuni și să intervină împotriva eforturilor de război, nu vreau să am de-a face cu el.

Arhiepiscopul Malone ezită.

— Întotdeauna v-ați arătat binevoitor față de poporul irlandez, domnule West.

— Fără îndoială. Mama mea era irlandeză.

John West se întoarse și se uită la fotografia mamei sale. De multe ori o auzise ocărîndu-i pe englezi pentru că se amestecaseră în afacerile Irlandei. Era sigur că, dacă bătrîna ar fi trăit, ar fi reacționat ca toți irlandezii catolici din Australia. Dar John nu

putea să se elibereze de spaima că dacă Anglia ar fi înfrîntă, şi-ar putea pierde imensa lui avere.

— Mama dumneavoastră a fost o doamnă foarte distinsă, domnule West.

— Într-adevăr. Descindea din regele irlandez Brian Boru. În copilărie, John West o auzise o dată pe mama lui povestind acest lucru. Bineînţeles că n-o crezuse, dar acum i se părea o realitate şi un argument foarte puternic. Nimeni nu-i mai binevoitor faţă de Irlanda decît mine. Să nu uităm însă că sîntem în război. Situaţia războiului s-a mai îmbunătăţit. Sîntem foarte aproape de victorie, dar tocmai de aceea nu ne putem permite noi disidenţe. Am primit sute de scrisori de la soldaţii de pe front. De la oameni care s-au înrolat în brigada celor o mie de sportivi. Vreţi să vă citesc una?

John West citi cîteva pasaje dintr-o scrisoare pe care o scoase din portmoneu.

Unul din „băieţii" lui îi scria că australienii sînt cei mai buni soldaţi din lume. Şi că numai cîteva divizii noi australiene ar mai putea salva situaţia. Era deci necesar să fie trimise noi întăriri.

— Uitaţi-vă ce cred băieţii de pe front. Am primit sute de scrisori ca asta şi dumneavoastră îmi cereţi să dau hipodromul pentru un miting care va încerca să creeze disensiuni într-o epocă atît de frămîntată.

— N-o să se creeze nici un fel de disensiuni. O să fie numai un miting de simpatie pentru Irlanda.

— Simpatia pentru Irlanda ne împiedică să obţinem victoria. Aţi văzut ce se petrece? Greve, încăierări la mitinguri. „Woobblies" ăştia sînt agitatori primejdioşi, totuşi în cursul campaniei pentru ultimul plebiscit le-aţi îngăduit să vorbească de la aceeaşi tribună cu oratorii Federaţiei catolice. Pîn-la urmă o să iasă un miting împotriva mobilizării. Cunoaşteţi părerea mea: dacă nu se prezintă destui voluntari, atunci trebuie să recurgem la mobilizarea generală.

Deşi Malone avea o mie şi una de argumente împotriva mobilizării, nu făcu uz de nici unul din ele. Se mulţumi numai să spună:

— Mobilizarea e de prisos. Dar acest miting n-are nimic de-a face cu al doilea plebiscit.

— Ingăduiți-mi să fiu de altă părere, sfinția voastră. Sînt convins că și plebiscitul de luna viitoare va fi un eșec ca și celălalt. Văd eu că dați apă la moară I.W.W.-ului și socialiștilor, ca să facă și aici ce-au făcut în Rusia. Vă spun cu toată seriozitatea, că trebuie să puneți capăt acestei situații.

— Ce-a fost a fost. N-o să se mai întîmple. Desigur că n-o să ne retragem din război, o să ne facem datoria, dar nu vom îngădui mobilizarea.

Daniel Malone abia se stăpînea să nu izbucnească. Atît de înflăcărată era dragostea lui pentru Irlanda, încît era de acord cu orice ar fi putut aduce o atingere imperialismului britanic. Cele petrecute în Rusia și răscoala muncitorilor ruși vor pune în încurcătură Anglia. De aceea, pentru moment era pentru bolșevici. Dar nu-i spuse lui John West nimic din toate astea. Acum avea nevoie de hipodromul lui și mai tîrziu va avea nevoie de sprijinul lui John West în partidul laburist. Arhiepiscopul Conn murise. Daniel Malone era acum arhiepiscop de Melbourne și avea planuri măreție. In timp ce cumpănea ce să mai spună, John West se gîndea: „A naibii încurcătură! Sugar spune că Federația catolică își trimite membrii cu zecile în partidul laburist, așa c-o să am nevoie de sprijinul lor după război."

— Uitați-vă ce zic eu, sfinția voastră. Vă pun la dispoziție hipodromul, cu o condiție: să nu dați prilej la cine știe ce neînțelegeri și să ne prezentați înainte rezoluțiile pe care aveți de gînd să le supuneți adunării. Vă rog spuneți delegației să-mi aducă mîine copii după rezoluții.

— Mulțumesc, domnule West.

— O fac pentru că în fond sînt și eu irlandez, după mamă...

John West îl însoți pîn-la ușă, urmărind apoi silueta arhiepiscopului îmbrăcat în redingotă neagră și joben, care se îndepărtă, ieșind din curte. Liniștea amurgului călduț îl umplea de mulțumire. „Intr-o zi, gîndea el, sfinția sa și adepții lui o să-mi mijlo-

cească chiar ei puterea suplimentară de care am nevoie ca să conduc această țară prin partidul laburist".

*

Deși era îngrijorată de purtarea lui Bill și se simțea prost din pricina sarcinei, Myrtle Evans începu, ca de obicei, să prepare puddingul de Crăciun, în după amiaza primei duminici din decembrie. Lucra din obișnuință. Termină compoziția adăugînd și nimicurile obișnuite: o cutiuță mică de metal, două potcoave în miniatură, o păpușică de metal și un măgăruș.

Familia Evans locuia într-o căsuță de lemn din Carringbush, cam la un kilometru de vila lui John West. Bucătăria era curată și ordonată, deși peretele de lîngă mașina de gătit era negru de fum. De cînd purta sarcina, făptura mică și delicată a lui Myrtle luase o formă ciudată. Păstra încă urmele unei frumuseți ofilite. Șuvițe de păr îi cădeau peste ochi, pe cînd lucra. Gospodăria și copiii erau singura rațiune a existenței ei. Fusese fericită în cei cinci ani de căsătorie cu Bill, cu excepția cîtorva perioade de timp — ca aceea pe care o trăia acum — cînd el călca pe de lături. Era sigură că-i o femeie la mijloc. Escapadele lui o supărau întotdeauna, dar mai cu seamă acum că aștepta un copil. Ce zăpăcit! „Dragul de Bill! Așa e el, nu poate să reziste unui surîs... Dar tocmai acum...!"

Ce fel de femeie s-o fi legat de bărbatul ei tocmai acum, cînd era însărcinată pentru a doua oară? Gelozia și ura pentru femeia care-i ademenise bărbatul crescuseră o dată cu copilul. Își dădea seama că lumea începuse să vorbească. Nu-l acuza pe Bill; îl adora și știa că orice ar fi, n-are să-i lase el pe drumuri, nici pe ea, nici pe băiat și nici pe pruncul care bătea la poarta vieții. Bill, care în felul lui o iubea, nu s-ar fi legat de o altă femeie tocmai acum, dacă femeia aceea nu i-ar fi căzut în brațe. Nu-l ocărîse niciodată pe Bill, dar îi dădea să înțeleagă că face rău ce face, se plîngea în mod indirect. Ve-

dea că se zbuciumă : răbdarea ei o să-l chinuie şi mai mult. Îşi dădu seama că pentru a păstra un bărbat ca Bill, trebuia să se îngrijească, să lupte împotriva urmelor lăsate de atîţia ani trudiţi, urme care îi măcinau frumuseţea şi-o făceau mai puţin drăgăstoasă. Dar cum putea fi atrăgătoare din punct de vedere fizic o femeie în pîntecul căreia creştea o viaţă nouă? „Sînt sigură că aceea cu care s-a încurcat acum n-a avut niciodată un copil şi nu ştie ce-i dorul după dragostea bărbatului iubit. Sînt sigură"! Se gîndea într-una la femeia necunoscută ; chiar şi în somnul ei chinuit, cînd adormea în zorii zilei, după ce încercase toată noaptea să-şi găsească o poziţie prielnică, chiar şi atunci o visa în braţele lui Bill. Şi-o închipuia tînără şi frumoasă.

In ultimul timp, bietei Myrtle i se tociseră nervii de atîta încordare. Nu avea un moment de linişte; ţipa la băiat, la Bill cel mititel, şi-l bătea pentru orice vină, oricît de mică. Cu greu izbutea să se mai stăpînească un pic, să nu se arate lipsită de bun simţ. Dar lasă dac-o afla cine-i „femeia aia", o să-i scoată ochii, are s-o omoare cu mîna ei.

Myrtle puse compoziţia de pudding într-un şervet şi-l înnodă. „Să mă duc după Bill, micuţul de el, să-l aduc de la vecină. Mai mult ca sigur că s-a tăvălit peste tot şi-o fi murdar acum ca un purcel!" In timp ce păşea legănîndu-se, o umbră astupă uşa ; o femeie grasă şi vulgară intră grăbită.

— Doamnă Evans — exclamă femeia abia trăgîndu-şi sufletul — aş vrea să-ţi spun ceva... nu ştiu cum să-ncep...

Myrtle îşi dădu seama că femeia îi aducea veşti proaste. Primul ei gînd fu la copil...

— Doamne dumnezeule, ce s-a întîmplat ? ...Cine ?... Ce-i ?...

Femeia şovăi, respirînd încă cu greutate : — Bill... soţul dumitale... Domnul Evans... Nu... nu ştiu cum să-ţi spun... Eu... vedeţi...

Myrtle se cutremură. „Bill... mort... ori poate... ai milă de mine, doamne dumnezeule! Uitînd de starea ei, se repezi la femeie.

— Vorbește, pentru numele lui dumnezeu! Ce i s-a întîmplat?

Își înfipse unghiile în brațele groase ale femeii.

— Liniștește-te, doamnă Evans. Nu i s-a întîmplat nimic. Dar l-am văzut... Cum să-ți spun... Știu că nu-i treaba mea, cred totuși că trebuie să-ți spun. Femeia părea încurcată, dar deodată îi dădu drumul: L-am văzut azi pe soțul dumitale cu alta, sus pe deal!

Ca apucată, Myrtle începu să o zgîlțîie pe femeie țipînd:

— Cine e? O cunoști? Cine-i?

Văzînd-o în ce hal era, femeia șoviă.

— Liniștește-te dragă, n-o lua așa, murmură ea. Gîndește-te la copil.

Myrtle o zgîlțîi din nou.

— Cine-i? O cunoști? Hai spune o dată!

— Era... doamne, ce-am făcut. Era doamna West, nevasta milionarului. Lumea vorbește de mult... azi i-am văzut cu ochii mei...

Myrtle îi dădu drumul. „Doamna! John West. O femeie bogată. Și mamă de copii! Căteaua! Căteaua!"

Ar fi vrut să spună o vorbă murdară, ca să-și mai verse năduful. Simți că o cuprinde o liniște adîncă, întocmai ca liniștea dinaintea furtunii. Foarte calmă, începu să-i pună femeii întrebări: „Unde i-ai văzut? Cînd?" Nu se mai simțea nici umilită, nici jignită, simțea doar un val de ură, gata să se reverse pe capul acestei femei. „Vai, săzică ea era! Doamna John West! Căteaua!"

— Vrei, te rog, să-l aduci pe Bill de peste drum, de la vecină, și să ai grijă de el pînă mă întorc? o întrebă pe femeie.

— Cum să nu; dar un'te duci?

— Mă duc să dau ochii cu doamna West.

Plecă de-acasă fără să se schimbe, ori să se aranjeze un pic. Alergă împletîcindu-se spre tramvai. Drumul fu îngrozitor. N-avea decît un singur gînd. „Căteaua! Căteaua! O s-o omor! Căteaua!"

Nici nu știu cînd s-a urcat în tramvai și cînd a coborît la capăt. Se grăbea, înpiedicîndu-se și plîngînd în hohote, spre vila albă a lui John West, care se ză-

rea în vîrful dealului. Soarele în asfinţit lumina schelele aripii noi a clădirii.

*

John West era acasă şi citea un ziar de sport. După masă fusese la curse, ca deobicei cînd nu erau meciuri de fotbal, iar seara asistase la o întîlnire de box, de la locul lui rezervat lîngă ring. O auzi pe Nellie intrînd pe uşa din faţă şi urcînd la etaj. Venea de la obişnuita partidă de călărie făcută sus pe deal. Ce-o fi găsind lumea în picnicurile astea? Curată pierdere de vreme. Auzi! Să călăreşti de plăcere... Cînd alţii îşi cîştigau pîinea călărind!

Citise ştirile care îl interesau şi acum răsfoia alene ziarul, căutînd ceva ca să-şi omoare timpul. Auzi soneria; auzi şi paşii femeii din casă care se ducea să deschidă. Apoi, o voce stridentă de femeie, care de-abia se putea stăpîni, ceru să vorbească cu doamna West. O auzi pe fată ducîndu-se sus şi întorcîndu-se iar.

— Doamna West se îmbracă pentru masa de seară şi coboară imediat.

Curînd, John West o auzi pe Nellie coborînd. Apoi, auzi o voce de femeie isterică:

— Dumneata eşti doamna John West?

— Da.

— Eu sînt doamna Bill Evans. Na!

John West auzi o plesnitură grozavă ca şi cum femeia ar fi pălmuit-o pe Nellie peste obraz. Nellie ţipă. O auzi pe femeie strigînd, apoi trîntind uşa, dar nu putea desluşi ce spune. Se repezi la fereastră, şi spre uimirea lui văzu o femeie străină alergînd după Nellie prin curte, spre spatele casei. Deschise repede fereastra şi sări afară, gata să intervină.

Cînd traversa veranda o auzi pe femeie urlînd:

— Nu ţi-e ruşine, căţea ce eşti! Apoi străina culese de pe jos o jumătate de cărămidă răzleţită şi o azvîrli după Nellie care fugise ţipînd. Cărămida nimeri alături. Femeia luă altă cărămidă şi o aruncă după ea. De astădată o lovi pe Nellie în picior.

John West rămase locului mut de uimire. Nellie se opri, se frecă la picior, plîngînd, dar începu să alerge din nou, cînd văzu că femeia, care nu mai ştia ce face de furie şi isterie, apucă un nou proiectil pe care îl azvîrli cu toată puterea, căutînd astfel să-şi descarce ura nesăbuită care clocotea în sufletul ei. John nu înţelegea de loc ce se petrece. Pe semne că femeia era nebună!

Se repezi după ele. Tocmai cînd s-o ajungă, soţia lui Bill Evans mai azvîrli încă o piatră, care o izbi pe Nellie în braţ. Observă pîntecul femeii. Sfinte dumnezeule, era însărcinată. Ce i s-o fi întîmplat? Myrtle Evans se feri din faţa lui continuînd să strige şi se plecă să ia încă o cărămidă. John West o apucă strîns de braţ. Se zbătea ca o nebună, aşa că de-abia o putea ţine. Nellie, continuînd să alerge, dispăru după colţul casei.

— Astîmpără-te femeie! Ce faci?

Doamna Evans se potoli.

— Dumneata eşti domnul John West?

— Da, linişteşte-te. De ce te legi de nevastă-mea?

— Pentru că mi-a luat bărbatul. Începu să plîngă, zguduită de suspine.

John începu să bănuie adevărul, dar nu-i venea să creadă. Nu putea să-şi adune gîndurile.

— Cred că te-nşeli.

— Ba' nu mă-nşel de loc. Vecina mea i-a văzut după masă, sus pe deal. Nevasta dumitale e o stricată. O stricată! Mi l-a luat pe Bill, tocmai cînd aveam mai multă nevoie de el. Femeie e ea? Să mi-l ia pe Bill tocmai acum?

John West nu ştia ce să spună. Simţea că-i zvîcneşte sîngele în vine, dar totuşi nu-i venea să creadă. Femeia asta era nebună. Trebuia să afle adevărul. O văzu izbucnind din nou într-un plîns cu sughiţuri.

— Linişteşte-te. Hai înăuntru să-mi spui tot. O conduse spre uşa din faţă. Cum te chiamă?

— Sînt nevasta lui Evans: Myrtle Evans. Bărbatul meu lucrează aici. E zidar. Plîngea în hohote. Aşa dar asta era! Pe maistrul zidar îl chema Evans. In-

cepu s-o creadă pe femeie, dar tot nu putea să-şi adune gîndurile. Ajunseră la uşa din faţă şi sună.

Cînd jupîneasa veni să-i deschidă, îi porunci :

— Spune-i doamnei West c-o aştept în salonul de recepţie. Apoi poţi pleca. Eşti liberă în seara asta.

O ajută pe Myrtle Evans să se aşeze pe un scaun, în salon. Tînăra femeie îşi făcea de lucru cu batista ; îi muşca colţul, se ştergea la ochi sau îşi ştergea nasul. Printre sughiţuri, îi spuse toată povestea.

John West stătea drept ca lumînarea, într-o sforţare îngrozitoare de a nu-şi pierde cumpătul. Femeia n-avea nicio dovadă. O s-o lase pe Nellie să se dezvinovăţească şi-apoi o să aibă el grijă de ea. O s-o pedepsească pentru că-l înşelase, o s-o pedepsească pentru nerecunoştinţa ei.

Acum ,după ce-şi descărcase sufletul, doamna Evans căzuse într-un fel de transă, iar cînd Nellie intră în odaie, nici nu ridică ochii. Lui John îi fu de ajuns să ridice privirea spre Nellie ca să-şi dea seama că acuzaţiile femeii erau întemeiate. Se furişase pe uşă, cu părul zburlit, cu ochii roşii de plîns, ca un copil rău pedepsit pentru vreo prostie. Se sprijini de masă, cu toată greutatea de parcă ar fi fost gata să-şi piardă cunoştinţa.

— Nellie... vocea lui John West era de nerecunoscut. Cred că nu-i nevoie să ţi-o prezint pe doamna Evans. Ţi-a adus acuzaţii grave. Socot de datoria mea să-ţi dau posibilitatea să le dezminţi.

Nellie nu răspunse nimic, nici nu ridică ochii. Rămăsese cu mîinile încleştate de masă, încît i se înălbiseră încheieturile degetelor. I se desfăcuse cocul şi părul îi atîrna într-o parte. John West avu impresia că are în faţă o prostituată abrutizată, roasă de boală. Făcu un pas spre ea, s-o pălmuiască, s-o bată, să dea cu ea de pămînt, s-o calce în picioare. Se uită la ea cum stătea cu picioarele îndepărtate şi pumnii strînşi, apoi printr-o sforţare surprinzătoare, se destinse şi se-ntoarse la doamna Evans.

— Cred că nu mai avem ce să ne spunem. O să vă conduc acasă cu maşina, doamnă Evans.

Nellie nu făcu nici o mişcare cînd ieşiră amîndoi din odaie.

Tot timpul drumului, Myrtle şezu tăcută, cu mîinile în poală. Era frîntă de oboseală şi ruşinată. Incepu să se gîndească la Bill. „Nu-i vina lui, nu-i vina lui, îşi spunea. Trebuie să-l cuceresc iar. O să-l iert". Se uită pe furiş la John West. Avea mîinile încleştate pe volan, era foarte palid, dar stăpîn pe sine şi-şi ţinea buzele strînse. Aflase şi ea că John West e un om misterios şi primejdios. Poate că făcuse o prostie; ce-o să se întîmple acum cu Bill?

John West conducea prost şi încet. Nu se împăca de loc cu automobilele. Acum o să scape şi de maşină şi de servitori. „Trebuie s-o pedepsesc pe Nellie". S-o pedepsească! N-avea alt gînd. Asta e răsplata pentru tot ce făcuse pentru ea. Se-nsurase cu o păcătoasă, o femeie adulteră. Mama copiilor lui să-şi facă de cap cu un zidar! Nellie dăduse o cruntă lovitură simţului său de putere. I se părea mai cumplit decît dacă ar fi fost înşelat în afaceri, dacă n-ar fi izbutit să mituiască pe careva ori dacă l-ar fi înfruntat cineva care pînă atunci îi făcuse voia.

„Nu-ţi poţi menţine autoritatea decît dacă îi pedepseşti pe cei care te-nfruntă!" In viaţa lui, John West nu iertase niciun afront şi n-avea de gînd să-l ierte nici pe acesta. Nu-i trecea prin minte că purtarea lui ar fi putut determina în vreun fel fapta lui Nellie. Nellie făcea parte din universul pe care îl stăpînea; era a lui, o cumpărase şi-i plătise preţul. Trebuia să rămînă bunul lui. O s-o pedepsească. N-o să-i mai îngăduie să se vadă cu Evans; o să rămînă închisă în casă, să-şi dea seama de nebunia ei. O va pedepsi!

— Am s-o pedepsesc, doamnă Evans. Să n-ai nici o grijă, am s-o pedepsesc. Religia mea nu-mi permite să divorţez, dar am s-o pedepsesc.

— Dar cu Bill cum rămîne? Bărbatului meu ce-ai să-i faci? Pe el n-ai să-l pedepseşti, nu-i aşa? Să nu-l omori!

— Fii liniştită. Şi el ar merita să fie pedepsit. Dar n-am să-i fac nimic; bineînţeles însă că-l dau afară.

Cred că nu-i nevoie să-ţi mai spun că n-o să rămînă în slujba antreprenorului meu.

După plecarea lor, Nellie urcă încet scările. Fusese năucită, totul se petrecuse ca într-un vis urît, dar acum un sentiment de groază pusese stăpînire pe ea, la gîndul că soţul ei are să se-ntoarcă. In ultimele luni se cufundase în lumea visurilor, făcuse planuri nesăbuite să fugă cu Bill Evans — planuri pe care nici ea nu le-ar fi acceptat dacă ar fi fost în stare să judece. Inainte, încercase să se acomodeze convieţuirii cu John West, dar acum acest lucru i se părea cu neputinţă. Ce-o să-i facă ? Pînă acum John izbutise să-şi stăpînească furia clocotitoare, dar ce-o să-i facă la întoarcere ?

Ii va înfrunta furia. Trebuia să se apere, răspunzînd veninului cu venin, urii cu ură, vorbelor usturătoare cu vorbe usturătoare. Ca şi Myrtle Evans, se gîndi la Bill : trebuia să-l apere de soţul ei şi de banda lui de criminali plătiţi. Cînd ajunse în capul scărilor, luase hotărîrea să-l trimită pe Bill undeva departe şi apoi să-l urmeze şi ea. Mersese prea departe, altă soluţie nu mai exista, deşi îşi dădea seama că John West nu se va da înapoi de la nimic ca s-o împiedice să plece.

„Doamne dumnezeule, ce să fac ? Orice-ar fi, de-acum încolo o să-l urăsc întotdeauna, o să-l urăsc, o să-l înfrunt". Teama de răzbunarea soţului şi ruşinea pe care nu voia s-o recunoască o determinau să-l înfrunte pe John West. Dorinţa de a sfida, teama şi ruşinea clocoteau în ea ca un izvor nesecat, trecînd peste marginile puterii ei de rezistenţă ; nu se mai putu stăpîni, trecu în goană prin salonaşul ce-i slujea de buduar, spre dormitorul deschis şi se trînti pe pat. Trupul îi fu zgîlţîit de un tremur nestăvilit şi începu să plîngă cu suspine, pînă cînd John West intră în odaie.

Nu-şi ridică privirea, numai hohotele de plîns i se transformară într-un sughiţ spasmodic. John West se opri gîfîind, cu pumnii strînşi, cu faţa crispată.

— Scoală-te din pat, tîrfă, că n-ai să mai dormi niciodată în el. Cum ea nu făcu nici o mişcare, se repezi şi smucind-o o sili să se scoale în picioare.

Ţi-am spus să te scoli din pat. Ce-ai de spus ? Netrebnico !

Se uită la el, cu părul despletit, căzut în dezordine peste faţa umflată de plîns, cu capul dat pe spate, ţinîndu-şi trupul exagerat de drept, ca să-şi arate disprețul, dar nu scoase o vorbă.

John West îşi încleştă pumnii. Aproape că se înecă de furie cînd strigă :

— Ce-ai de spus ? M-ai înşelat şi pe mine şi pe copii şi ai călcat religia ta. Ce-ai de spus ?... Tu... tu... O apucă de umeri şi începu s-o zgîlţîie : Vorbeşte ! Spune ceva !

Aştepta să-i răspundă ceva, ca să aibă motiv s-o lovească, dar ea nu scoase o vorbă.

— Crezi c-o să te dau afară, ca să te duci la blestematul tău de zidar ? Află că te-nşeli amarnic. Ai să rămîi aici în casă, cu copiii tăi. Vrei să-ţi laşi copiii, dar n-o să-ţi meargă. O să rămîi aici. Aici, mă-nţelegi ? Mîine dimineaţă îl zbor eu pe Evans. Şi-ar face mai bine să nu dea ochii cu mine. Ar trebui să te tîrăşti în genunchi, să-l rogi pe dumnezeu să te ierte. Ai uitat preceptele religioase. Ce-o să spui la spovedanie ?...

Îi curgeau vorbele ca lava clocotindă.

— Cred că luni de zile te-ai întîlnit cu el în taină şi te-ai culcat cu el, ca o femeie de stradă. Te-am luat din gunoi şi ţi-am dat tot ce-ai vrut, şi asta mi-i răsplata. Ei bine, ai s-o plăteşti. O să vezi. Am să te pedepsesc....

Deodată o înşfăcă din nou.

— Vorbeşte ! strigă la ea. Vorbeşte o dată ! Spune ceva ! Împinse trupul ei rigid, făcu un pas înapoi, apoi ridică mîna şi-o plesni peste faţă. Femeii îi scăpă un scîncet involuntar, lacrimile îi curgeau, dar nu se clinti.

— Nici acum n-ai să vorbeşti ?

— Dă, bestie. Loveşte-mă, trage-mi pumni ! Omoară-mă ! Şi tu ai avut o actriţă, da-asta-i altceva, nu ? Ce s-a întîmplat, s-a întîmplat. Nu mă poţi împiedica să te urăsc. Nu mă poţi sili să rămîn cu tine.

— N-ai să părăseşti niciodată casa asta. O să rămîi aici să-ţi faci datoria, chiar de-ar fi să te închid în casă. Dau afară toţi servitorii. Vînd maşina. N-o să mai ieşi pînă nu te-i îndrepta. Te-nvăţ eu minte. O să... o să-ţi rup toate rochiile. Ai să vezi tu.

Se năpusti ca un nebun în salonaş, deschise uşa garderobului şi, cu o furie nebună, începu să scoată rochiile hainele şi lenjeria, să le rupă fîşii, aruncîndu-le în jurul lui, pe jos. Smulgea şi rupea, mormăia şi blestema, pînă cînd podeaua dispăru sub un morman de îmbrăcăminte îmbucătăţite.

Nellie veni în uşă şi se uită la el cu mîinile în şolduri, încercînd să pară dispreţuitoare. John îşi dădu seama de prezenţa ei şi aparenta ei indiferenţă îi atrase din nou atenţia. Poate că dacă ea ar fi rămas dincolo în dormitor, furia lui s-ar fi potolit după ce ar fi rupt rochiile, dar apariţia ei îl stîrni din nou. Se repezi la ea.

Văzînd în ochii lui fulgere ucigătoare, se gîndi la revolverul pe care-l purta el în buzunar. „O să mă omoare", gîndi. Începu să se tragă înapoi, apoi îşi aminti de celălalt revolver pe care-l ţinea în sertarul scrinului de unde-l lua şi-l punea noaptea sub pernă. De-ar putea să ajungă acolo!

Veniră unul spre altul şi se-ntîlniră în prag. Dar cînd încercă să se strecoare pe lîngă el, o lovi cu putere în faţă, cu pumnul strîns. Ea se clătină dîndu-se înapoi şi el se repezi încercînd s-o apuce. Se prăbuşi peste ea cu o mişcare violentă, îmbrîncind-o în dormitor. În cădere, Nellie se izbi cu şira spinării de marginea patului şi se prăbuşi la pămînt, zvîrcolindu-se de durere.

John se opri brusc, cu răsuflarea întretăiată, şi se uită la ea. Printr-o sforţare uriaşă, Nellie izbuti să se proptească pe-un umăr.

— Mai bine m-ai omorî! şuieră ea cu vocea sugrumată de durere. Ai face mai bine să mă omori, pentru că sînt însărcinată. E copilul lui. E copilul lui, m-auzi? Căzu pe spate gemînd.

John West rămase stană de piatră, cu pumnii încleştaţi, cu braţele spînzurînd de-a-lungul trupului,

cu buzele strînse şi ochii mari. Deodată păru că se prăbuşeşte înainte. Se-ndreptă spre pat cu paşi şovăelnici, ca un somnambul.

Uitînd de prezenţa ei, se aşeză, îşi îngropă capul în mîini şi, pentru întîia oară în patruzeci de ani, plînse.

Şi astfel Nellie West rămase prizonieră în vila albă, în palatul lui John West, peste drum de Carringbush. Chiar din ziua aceea, se mută din dormitorul comun într-o cameră de musafiri de lîngă salonaşul-buduar. Uşa care dădea în dormitor era încuiată şi propti şi un garderob uriaş în dreptul ei. Zăcu acolo, gata să-şi piardă minţile, copleşită şi turburată de un noian de gînduri amare. O durea rău şira spinării în locul unde se lovise. Stătea mai tot timpul în cameră şi nu ieşea din casă decît duminica dimineaţa, cînd se ducea la biserică. John nu vorbea cu ea. Concediase servitorii şi vînduse maşina.

Mama lui Nellie, pe care West o chemase încă în aceeaşi noapte, după vizita doamnei Evans, rămase ca să supravegheze gospodăria. John West o puse la curent cu cele întîmplate şi-i explicase că Nellie trebuie să-şi primească pedeapsa : se va purta cu ea aşa pînă cînd va socoti el că şi-a ispăşit păcatul, în faţa lui dumnezeu şi a lui.

Doamna Moran căută să mai aplaneze lucrurile. Hotărî să rămînă să se ocupe de gospodărie, cu ajutorul unei femei cu ziua. Avea ceva bani. Închise prăvălia şi se mută în acest interior straniu şi sinistru, hotărîtă ca pînă la urmă să rezolve într-un fel problema extrem de grea care se ivise aici. Copiii, dintre care fata cea mai mare avea şaptesprezece ani, erau nedumeriţi şi speriaţi.

John West, căruia îi cam plăcea să se lase pradă unui sentiment de autocompătimire, umilinţă şi răzbunare calculată, deveni şi mai tăcut şi mai nemilos decît înainte. Se temea de-un scandal, deşi numai puţini erau la curent cu aventura lui Nellie şi nimeni nu îndrăznea să sufle o vorbă în faţa lui. Era atît de puternic şi de stăpînit, încît îşi văzu de treburi ca de obicei. Asociaţii lui observară numai că era

mai liniştit şi mai rezervat, dar inima lui era acum ca de piatră.

In închisoarea din dormitorul ei, Nellie se gîndea adesea la Bill Evans şi izbuti să-i trimită prin maică-sa ceva bani, ca să părăsească ţara. Plecă într-adevăr cu soţia şi copilul, fără să-i comunice măcar unde s-a dus. Jalea şi durerea o doborîră. Cînd pierdu orice nădejde că Bill o să încerce s-o vadă, se duse să se spovedească spre a-şi ispăşi păcatele. Se simţi ceva mai liniştită, dar nu vedea nicidecum viitorul în culori trandafirii. Numai gîndul la copii şi la pruncul care-i mişca în pîntece — copilul lui Bill — o ţinură în viaţă.

Indiferent de nenorocirea care se abate pe capul primului sau al ultimului dintre oameni, viaţa îşi urmează cursul. Cu toate suferinţele şi distrugerile războiului, lumea îşi continuă existenţa. In Australia eşuase şi al doilea plebiscit pentru mobilizare: lumea se plictisise de război, aşa încît voturile împotriva mobilizării sporiseră. In sfîrşit, forţele aliate porniseră o ofensivă hotărîtoare, iar în octombrie 1918, începuse să circule zvonul că în curînd se va încheia pace.

In ziua de 11 noembrie 1918, John West stătea la biroul lui cufundat într-o discuţie foarte serioasă cu un om înalt, bine îmbrăcat, pe nume Thurgood.

John West luase masa de seară în oraş, ca să-l poată vedea pe Thurgood, care era în trecere spre Brisbane.

Thurgood fusese poreclit „roşul" mai mult din pricina culorii părului decît pentru ideile lui politice şi era ministru de finanţe în guvernul laburist din statul Queensland. Avea faţa smeadă şi buzele neobişnuit de groase şi senzuale.

Deodată Thurgood îşi dădu capul pe spate, zvîrli în aer pălăria gri pe care o ţinea în mînă şi rîse cu poftă: „Ho, ho, ho!" Rîsul lui puternic şi răguşit fusese provocat de o remarcă a lui John West, care ar fi vrut ca Real, care era deocamdată prim-ministru în Queensland, să intre în politica federală, iar Thurgood să-i ia locul.

— S-ar putea ca Real şi cu mine să nu fim de aceeaşi părere. Văd că eşti foarte sigur de dumneata.

— Niciodată n-am întreprins nimic pînă n-am fost sigur, absolut sigur de toate. Cred că nici dumneata şi nici Real n-aţi avea de ce să vă plîngeţi.

Tonul tăios al lui John West îl surprinse pe Thurgood.

— Mie unul îmi convine; şi ştiu că şi T. J. Real visează să fie prim-ministru. Mă surprinde însă că dumneata care nici măcar nu eşti membru al partidului laburist, ai un cuvînt de spus în privinţa asta.

Partidul laburist din Queensland era la putere încă de la începutul războiului. Formase primul guvern asupra căruia John West putea să-şi exercite controlul cînd interesele lui erau în joc. Dar atitudinea patriotică adoptată de el în timpul războiului îi ştirbise oarecum influenţa: primul ministru Real şi mulţi alţi laburişti din Queensland se opuseseră cu înverşunare mobilizării. Acum cînd războiul se apropia de sfîrşit, John West pornise o mare campanie ca să-şi exercite din nou influenţa lui politică, din ce în ce mai puternică.

— Am auzit că arhiepiscopul Malone s-ar fi exprimat mai zilele trecute că Real este singurul om politic cinstit din Australia şi că, după părerea lui, Real ar trebui să fie ales prim-ministru, observă Thurgood.

John West era la curent cu planurile elaborate de Malone pentru Real. De altfel tocmai de aceea se hotărîse să-l sprijine şi el pe premierul din Queensland, dar nu-i spuse acest lucru lui Thurgood.

— Serios? Atunci înseamnă că Real are şi mai multe şanse.

— Partidul este de părere că în cazul unei schimbări, Ashton ar trebui să preia conducerea.

— Ashton nu e bun la conducere. E sincer, dar prea extremist.

Thurgood se-ndreptă spre uşă.

— Aştept aşa dar să-mi comunici că societatea Mulgara nu a reuşit să-şi reînnoiască contractele la Chirraboo, şi apoi am să aranjez să obţin eu concesiunea minei. E o idee grandioasă. O să facem pa-

rale din gros, spuse Thurgood, referindu-se la o problemă pe care o discutaseră înainte cu privire la două mine din Queensland, în care avea şi John West o participaţie. Puneau la cale un complot care peste o decadă avea să provoace un scandal naţional.

Mai înainte ca John West să poată răspunde, îşi dădură seama de o mişcare neobişnuită în stradă ; se auzeau urale şi cîntece.

— Ce-i asta ? întrebă John West, repezindu-se spre biroul din faţă, la geamul care dădea în stradă.

Jos, în stradă, tramvaiele se opriseră şi toată circulaţia fusese întreruptă, iar oamenii roiau ca furnicile, strigînd, ovaţionînd şi cîntînd ca ieşiţi din minţi. Bărbaţii şi femeile se-nbrăţişau şi se sărutau în stradă, deşi foarte mulţi nici nu se cunoşteau. Oraşul înnebunise de fericire. Cîntecul pătrunse prin fereastră :

„Să ardă focuri în cămine
Deşi în inimi purtăm dor
Deşi băieţii sînt departe
Ei se gîndesc la ţara lor..."

Alţii cîntau *Tipperary* şi *The Rose of No-Man's Land*. Strigătele, urletele, fluierăturile nu mai conteneau.

„S-a terminat războiul !"

„S-a semnat armistiţiul !"

Cînd înţelese despre ce era vorba, John West smulse pălăria din cuier şi se năpusti afară ca să participe la bucuria dezlănţuită a poporului. Nici nu-l conduse pe Thurgood la gară ; se amestecă printre oamenii care strigau şi cîntau ; străbătu oraşul peste care între timp se lăsase amurgul, vorbind cu febrilitate, împărţind bani soldaţilor cu care se-ntîlnea, bătîndu-i pe umăr şi spunîndu-le că sînt eroi. Seara, răspunse la mai multe scrisori ale recruţilor din divizia celor o mie de sportivi — scrisori care de luni de zile zăceau în rafturi. Le scrise sub impulsul emoţiei, asigurîndu-i pe fiecare în parte, că oricînd vor avea nevoie vor găsi sprijin la el. John West o să aibă grijă să nu ducă lipsă de nimic.

Astfel luă sfîrşit şi „războiul care se ducea în Australia pentru a pune capăt războiului". Milionarii şi politicienii, gata să-şi împartă prada, se înălţau trufaşi deasupra milioanelor de morminte şi de cadavre, în timp ce mii de cruci albe se-nşirau pe malul mării, la Anzac Cove, şi printre macii unduitori ai cîmpiilor Flandrei, ca o dovadă mută că o naţiune tînără îşi dăruise neprecupeţit sîngele, sacrificînd floarea tineretului ei.

John West se lăsă purtat de valul entuziasmului şi uşurării care cuprinsese întreaga lume. Pentru un scurt răstimp, uită că nevasta lui născuse un copil al cărui tată nu era el. Uită de asemenea, dar asta numai pentru cîteva zile, planul grandios întrerupt de război şi pe care urmărea acum să-l reia.

CAPITOLUL VIII

„Papalitatea n-a cercetat niciodată prea îndeaproape motivele şi metodele aliaţilor săi".

McCABE

— Real are să capete un loc sigur în guvernul federal, chiar dacă ar fi să i-l cumpăr eu, spuse John West arhiepiscopului Malone.

Se plimbau pe înălţimile de pe malul rîului Yarra, în apropierea locuinţei lui John West, discutînd viitoarele alegeri federale.

Ştiind că arhiepiscopul avea obiceiul să se plimbe în fiecare duminică după masă, John West pornea adeseori să hoinărească şi el şi-l întîlnea pe Malone, „ca din întîmplare".

Daniel Malone se uită întrebător la el.

— Să-i cumperi locul ?

— Da, să i-l cumpăr. Nu prea cred că membrii din circumscripţiile unde laburiştii au voturile asigurate se vor da la o parte, fie chiar şi pentru T. J. Real. De aceea, socotesc că un ajutor financiar adecuat ar fi bine venit.

— Zău, domnule West, mă faci să cred că am nimerit la sala de sporturi — la Tammany Hall.

Mergeau încet pe culmea dealului, de-a lungul rîului şerpuitor. Frunzele pomilor care adumbreau malurile începuseră să îngălbenească : primul semn timid al sfîrşitului verii, înainte de asaltul toamnei din anul 1919.

Discuţiile lor aveau aproape întotdeauna caracter politic ; nu făceau niciodată aluzie la trecutele diver-

gențe din timpul campaniei pentru mobilizare și se despărțeau foarte satisfăcuți unul de altul.

Cu ajutorul acestui omuleț straniu și plin de viață, Malone era sigur să biserica va izbuti să obțină în Australia — ca și în multe alte țări — o influență tot atît de mare în politică. Începuse să-l privească și pe John West cu simpatie.

La despărțire, arhiepiscopul îi spuse cu blîndețe:

— Dumnezeu să te ocrotească în nenorocirea care te-a lovit, căci te-ai arătat drept și curajos.

John West tresări și se uită întrebător în urma lui, apoi dădu din umeri și o porni încet pe șoseaua largă, trecînd apoi pe pajiște spre poarta locuinței sale, cu aripa nouă acum terminată.

Aluzia neașteptată a lui Malone la scandalul cu Nellie îi umbri entuziasmul. Uită și de planul lui de a determina biserica catolică să ajute partidul laburist.

Cînd intră în casă, auzi de sus un scîncet de copil mic. Se duse în sala de muzică, în aripa nouă, unde obișnuia să stea și să citească duminica. Azvîrli pălăria pe jos și se trînti într-un scaun. Se uită pe geam, cu buzele strînse, încruntat, uitînd de ziarul de seară pe care-l pusese alături. O să găsească oare o pedeapsă destul de mare pentru Nellie, ca să-și potolească furia și umilința în care se zbătea?

O să uite vreodată noaptea îngrozitoare cînd se născuse intrusul? Ca un leu în cușcă se-nvîrtise în salonaș, în timp ce alături, doamna Moran o ajuta pe Nellie care se zbătea în chinurile facerii. De atunci nu mai schimbase nici un cuvînt cu Nellie, nici chiar în interesul copiilor. O atmosferă lugubră de ură și așteptare încordată se așternuse asupra casei.

Copiii își dădeau seama că se petrecuse ceva în căminul părintesc, dar nu știau ce și nici nu îndrăzneau să facă diferite presupuneri. Erau supuși și speriați. Atmosfera era atît de încordată încît, fără prezența mamei lui Nellie, n-ar fi fost de suportat; ea izbutise oarecum să-i neutralizeze cele mai nefaste urmări. Copiii găseau un sprijin la ea. Cu multă

diplomație, reușise chiar să stabilească un contact indirect între John West și Nellie.

John West bănuia că doamna Moran urmărește ceva, voia pesemne s-o ajute cu timpul pe Nellie să-și refacă viața și hotărî s-o împiedice să-și realizeze planul.

*

Un om cobora strada principală din Chirraboo, un mic oraș minier din nord-vestul Queenslandului. Era o zi caldă și senină, cum numai în anotimpul secetos poți întîlni.

Era un om mic, îndesat și roșcovan. Purta un pantalon de pînză groasă și o vestă fără mîneci. Brațele lui erau roșii și pistruiate, căci nu se bronzase încă, deși în această regiune soarele ardea cu putere aproape în tot timpul anului.

Mergea grăbind pasul. Pesemne că afacerea pentru care venea era importantă, căci de obicei localnicii mergeau încet; de altfel și vorba oamenilor de aici era domoală și judecata cam înceată. Trecu pe lîngă veranda unui hotel. Dădu binețe unui bătrînel care stătea pe verandă, nu primi însă nici un răspuns pentru simplul motiv că bătrînelul dormea. Era cît pe ce să calce în picioare o potaie menorocită, care nu făcu altceva decît să mîrîie într-o doară, dîndu-se la o parte din calea lui. Pulberea stîrnită de cizmele drumețului se înălța ca un mic nor în urmă.

Numele lui era George Rand și se ducea să declanșeze complotul pus la cale de Red Ted Thurgood și de John West, în urmă cu cîteva luni la Melbourne.

Orașul părea lăsat în paragină. Hîrtii și alte gunoaie zăceau aruncate printre clădirile înalte, în jurul gardurilor și lîngă zidurile caselor care se aflau la nivelul străzii.

Casele erau aproape toate pustii, iar pe străzi nu zăreai țipenie de om. Părea că orașul își consumase toate rezervele de energie și că acum se odihnea.

Chirraboo era cea mai bogată dintre numeroasele exploatări miniere de mare viitor din Queensland.

Situată ceva mai jos de limba de pămînt a golfului Carpentaria, în „hinterlandul" Cairns, avea bogate zăcăminte de minereu care se învecinau la răsărit şi la apus cu alte două exploatări foarte bogate. Incă din 1870, ţinutul Cairns devenise un adevărat El Dorado [1] care făcea concurenţă Mexicului. Inainte de construirea căii ferate Cairns, muncitorii care lucrau în minele de cupru, de argint şi de plumb, cu unelte rudimentare, transportau pînă la malul mării, cu căruţele trase de boi, minereurile excepţional de bogate, care se aflau chiar la suprafaţa pămîntului. In 1900, o societate, ale cărei acţiuni se aflau aproape toate în mîinile unor germani, ridicase topitoria din Chirraboo. In curînd, locuinţe muncitoreşti se aciuiră în jurul cuptoarelor topitoriei, care atrăgea ca un magnet oamenii, maşinile şi clădirile. Natura înzestrase acest colţ de pămînt cu uriaşe bogăţii, în timp ce în nord ţinutul era ars de focurile ce pustiau tufişurile uscate iască, iar în apus de secetă.

In acest început de veac, tocmai cînd Chirraboo se punea încetul cu încetul pe picioare, îşi făcuseră apariţia în oraş doi tineri cu traistă-n spate. Unul din ei, Garrardi, de origină italian, era un grăsun plin de haz, cu barba şi părul creţ ; celălalt, Thurgood, pe jumătate romîn, avea părul roşu şi barba la fel ; era bun de gură şi rîdea într-una. Găsiră de lucru într-o mină, îşi raseră bărbile şi se puseră pe muncă, pe băutură şi pe jocuri de noroc. După un timp, alţi doi tineri cu boccelele în spinare veniră de data asta din nord. Unul era Geerge Rand iar celalt, o namilă de om, cu mustaţa răsucită în furculiţă, se numea MacCorkell, zis Big Bill. Toţi patru formară o echipă şi în scurt timp ajunseră celebri. MacCorkell şi Thurgood deveniră un fel de conducători ai muncitorilor, iar Rand şi Garrardi, un fel de adjuncţi mai tineri.

Thurgood era cunoscut de toată lumea sub numele de Roşul, poreclă ce i se dăduse la început atît din cauza părului cît şi a convingerilor lui politice. Thurgood cunoştea bine literatura socialistă şi-i

[1] Ţară a aurului (n. r.).

plăcea să discute probleme politice şi economice. Subiectul lui preferat era lupta pe care trebuie s-o ducă minerii împotriva proprietarilor de mine, pentru a obţine o salarizare mai bună şi condiţii de trai mai omenoase. Spunea muncitorilor că trebuie să fie însufleţiţi de spiritul combativ de care dăduseră dovadă tunzătorii de oi australieni în cursul grevelor din 1890.

Pe la 1908, Chinraboo deveni un oraş minier înfloritor sau în orice caz ceea ce se numea înfloritor în Nordul Australiei. Se mîndrea cu cele patru hoteluri ale lui, cu cîrciumile şi localurile lui; ba înafară de cîteva case mai arătoase în care locuiau directorii topitoriei şi ai minelor, avea şi un bar, o bancă şi „o casă cu fete". Mai erau în oraş cîteva locuinţe modeste, iar restul — numai corturi şi cocioabe — erau împrăştiate în jurul oraşului.

Locuitorii din Chinraboo nu se deosebeau de australienii din Nord. Cei mai mulţi nu cunoşteau nici o măsură cînd era vorba de băutură sau de înjurături. Erau oameni cam necioplţiţi, dar cu vederi democrate. În discuţiile lor aduceau mereu vorba despre luptele de la 1890, despre Lane şi ceilalţi conducători ai grevelor din acea vreme. Primii mineri care se aciuiaseră prin părţile acelea mai roiau încă, muncind pe cont propriu, în jurul exploatării miniere, ca jucătorii care încearcă să-şi scoată paguba în ultima cursă; dar cea mai mare parte din muncitorii din oraş, erau salariaţi ai minelor şi topitoriilor.

Înafară de băutură, distracţia favorită o constituiau jocurile de noroc. Rişca era jocul cel mai popular: după obiceiul locului se aruncau în sus două monezi deodată. În fiecare noapte, oamenii se strîngeau la marginea oraşului, unde formau un cerc mare la lumina lămpilor de gaz. Privirile tuturor urmăreau zborul banilor, care după ce erau zvîrliţi în sus cădeau cu un zgomot surd în mijlocul unor strașnice înjurături şi strigăte:

— La o parte!

— P-o liră că iese arol.

— Eu pun zece şilingi.

— Hai, dă-i drumul.

Big Bill ţinea casa. Păstra mizele pentru care se dădea cu banul.

Roşul făcea pe supraveghetorul. El urmărea jocul chiar din mijlocul cercului, luînd seama ca banii să fie aruncaţi cum trebuie şi anunţînd tare rezultatele. Garrardi şi Rand îi asistau şi îşi făceau şi ei parte bună din procentajul încasat de asociaţii lor.

In 1908, Thurgood Roşul şi Mac Corkell, zis Big Bill, asistaţi de Garrardi şi de Rand, organizară muncitorii într-un sindicat numit Asociaţia unită a muncitorilor. Big Bill era secretarul asociaţiei, iar Roşul preşedintele şi organizatorul. La început, aceste funcţii onorifice şi le exercitau în timpul liber. Dîndu-şi seama că regiunea Chinraboo era destul de avansată pentru a trimite un reprezentant laburist în Parlamentul statului Queensland, înfiinţară în această regiune şi o organizaţie locală a partidului laburist. Ca adevăraţi copii ai Nordului Australiei, socotiră că punerea la vot e o treabă care-i privea numai pe ei, şi de aceea hotărîră să dea cu banul pentru a desemna pe candidatul laburist pentru Chinraboo.

La lumina felinarelor de pe terenul de joc, puseră la bătaie şansele respective pentru unul din cele mai sigure locuri ale partidului laburist în Parlamentul din Australia. Suporterii lor stăteau împrejurul cercului şi făceau pariuri asupra rezultatelor. Cînd se dă cu banul trebuie neapărat să pariezi, chiar dacă e vorba de tras la sorţi un loc de deputat în Parlament.

Ted Roşul anunţă condiţiile. Cine va face de mai multe ori la rînd arol, acela va fi candidatul.

Big Bill aruncă primul. I se dusese faima că-i cel mai mare nişcar din tot Queenslandul. Zvîrli banii sus, dincolo de raza de lumină a felinarelor şi de trei ori la rînd scoase marca la amîndoi banii, adică arol. Cînd aruncă a patra oară, toate privirile urmăriră zborul monezilor îngemănate şi se plecară apoi deasupra pînzei pe care banii căzuseră cu un zgomot înăbuşit.

— Arişca ! Nu era mare lucru. Greu să-l întreacă

pe Big Bill care dădea trei lovituri norocoase la rînd, deşi se spunea că Ted Roşul a făcut o dată de opt ori la rînd arol şi că a trecut moneda altuia fără să-şi fi îndoit măcar o dată spinarea.

Roşul îi luă locul ; îşi aşeză banii pe unghia degetului mare vîrît puţin sub arătător, spuse : „Oameni buni, uitaţi-vă la noul deputat pentru Queensland", şi dîndu-şi capul pe spate, rîse cu rîsul lui gros, apoi aruncă banii.

— Arol ! strigă George Rand care era supraveghetor.

Roşul îi luă şi-i aruncă din nou în aer. După părerea unora, banii zbîrnîiră arişca .

— Ba sună a arol, strigă Thurgood şi chiar aşa se şi-ntîmplă. In sfîrşit zvîrli banii pentru a treia oară.

— Cap şi marcă, strigă Rand, cînd banii căzură jos, unul cap şi altul marcă. Incordarea era la culme, iar pariurile atinseră cifre neobişnuite. Din nou aruncă Roşul banii, şi din nou ieşi marca la amîndoi banii. Incă o dată şi era ca şi ales.

Luă banii şi îi azvîrli iar, cu mîna sigură.

— Cap şi marcă, strigă Rand. Aruncă de trei ori la rînd şi deşi noaptea nu era răcoroasă, toţi tremurau de emoţie cînd Rand anunţă de tot atîtea ori :

— Cap şi marcă.

Thurgood luă din nou banii de la Rand, se duse în mijlocul cercului şi se propti pe picioare, cu spatele la cei adunaţi în juru-i.

— Acum o ia altfel, rosti cu voce sugrumată Big Bill, mîngîindu-şi mustăţile. Vrea să spargă ghiaţa.

Destinzîndu-şi ca un arc trupul puternic, Thurgood zvîrli banii peste cap, mult deasupra cercului de lumină. Cel puţin o sută de capete se dădură pe spate. In sfîrşit, banii căzură cu un zgomot surd. Thurgood stătea cu spatele la ei aşteptînd să se anunţe rezultatul.

— Arol ! urlă Rand în uralele de bucurie ale celor prezenţi. Iar cînd Big Bill îi strînse mîna, rîsul lui Ted Thurgood acoperi toate zgomotele : „Ho, ho, ho".

— Eu plătesc. Haideţi la cîrciumă să beţi în sănătatea noului deputat.

Il urmară cu toţii la cîrciumă, unde băură, cîntară şi sporovăiră pîn-la ziuă, cînd se urniră cu greu, să plece spre mine şi furnale, unde munca trudnică avea să stoarcă din trupurile lor ostenite şi vlaga şi alcoolul.

Thurgood Roşul fu ales deputat laburist în Parlamentul din Queensland. Curînd după aceea se însură cu învăţătoarea din Chirraboo, o tînără catolică. Se căsătoriră în biserica catolică din Brisbane, deşi Thurgood era protestant, iar bunicul lui după mamă se părea că fusese, după spusele lui, patriarh al bisericii ortodoxe romîne. Se stabiliră la Chirraboo; cînd parlamentul lua vacanţă, Roşul venea şi îl ajuta pe MacCorkell să rezolve problemele sindicale, sfătuindu-l cum să întărească organizaţia partidului laburist din circumscripţia sa electorală. MacCorkell, Garrardi şi Rand continuară să se ocupe de „rişcari".

Roşul deveni activist sindical salariat, ocupîndu-se cu organizarea Uniunii în timpul liber; Big Bill primea şi el două sute de lire pe an ca să nu fie la cheremul proprietarilor de mine, care îi terorizau pe muncitori. Thurgood vizită campamentele muncitorilor de la noua cale ferată, îi organiză într-un sindicat, apoi îi îndemnă să declare grevă şi obţinu pentru ei o majorare simţitoare a salariilor.

In 1911, Asociaţia unită a muncitorilor (A.W.A.) avea mii de membri şi căuta să cîştige cît mai mulţi aderenţi. Thurgood afilie la A.W.A. Sindicatul muncitorilor de la fabricile de zahăr, îi îndemnă să declare grevă şi cîştigă din nou, datorită conducerii sale pricepute. Noul sindicat devenise o adevărată primejdie pentru puternica Federaţie a muncitorilor australieni, aşa încît rivalitatea dintre ele era mare. Thurgood şi MacCorkell îşi îndreptară atenţia spre jocul plăcut al politicii, mai ales că în 1910 MacCorkell fusese ales şi el în parlament. Socoteau că făcuseră de ajuns ca să-şi asigure locurile pentru vecie, astfel încît îşi restrînseră activitatea din afara incintei Parlamentului la menţinerea unei „maşini electorale" şi a unui ziar laburist. Ingăduiră ca Asociaţia unită a muncitorilor (A.W.A.) să fie afiliată Federaţiei muncitorilor austra-

lieni (A.W.U.) şi lăsară definitiv activitatea asociaţiei rişcarilor pe seama lui Garrardi şi a lui Rand.

Chirraboo continuă să prospere pînă la începutul războiului, cînd acţiunile societăţii germane fură blocate în virtutea Legii precauţiunilor de război. Topitoriile fură închise, iar după puţin timp oraşul se goli de oameni şi rămase aşa tot timpul războiului.

Garrardi şi Rand rămaseră în regiunea minieră, scotocind după minereurile de la suprafaţă. Dar nu izbutiră decît să tragă mîţa de coadă.

In această zi însorită, cînd Rand deschise poarta unei case frumoase din capătul străzii, era foarte emoţionat. Scrisoarea pe care o primise chiar atunci de la Thurgood Roşul făgăduia reînvierea prosperităţii de odinioară.

Omul care veni să-i deschidă, trecea drept un adevărat personaj. In ziua aceea era în sfîrşit cu capul limpede, după ce două zile fusese mereu beat. Il chema Duncan şi era custodele minelor din regiunea Chirraboo. Sarcinile lui erau multiple şi variate: controla procesul de extracţie, ţinea arhivele minelor, avea cuvînt hotărîtor în dispute şi încheia contractele de închiriere; era totodată chestor de poliţie, judecător de pace, prietenul şi sfetnicul populaţiei locale. Haina-i albă era mototolită, părul în dezordine şi ochii injectaţi.

Duncan îşi îndeplinea misiunea cu multă conştiinciozitate; uneori stătea toată noaptea ca să-şi pună la punct datele şi să aibă rapoartele la zi. Din cauza surmenajului, omul acesta morocănos din fire se apucase în ultimul timp de băutură. Spre disperarea nevestei sale, umbla beat zile de-a rîndul. Din pricina acestor excese era mereu înglodat în datorii, deoarece salariul de-abia îi ajungea să-i hrănească, să-i îmbrace şi să-i dea la învăţătură pe cei cinci copii ai săi.

— Am primit chiar acum o scrisoare de la Thurgood Roşul, spuse Rand cînd ajunseră în odaia din faţă, care era biroul lui Duncan. Societatea din Melbourne, care a concesionat minele Lady Joan şi Gilowell a întîrziat cu o săptămînă plata chiriei pe care o datora Ministerului Minelor.

— O să plătească, spuse Duncan, fără interes. Era după beție și simțea că-i plesnește capul; avea un gust amar în gură și nu putea să-și adune gîndurile.

— O să plătească, repetă el. De cînd s-au închis minele, în urma măsurilor guvernului de a închide topitoriile, societatea Mulgara a plătit cu regularitate, deși exploatările minere nu lucrează.

— Thurgood mi-a spus să vorbesc cu'mneata ; să aranjăm rezilierea contractului și apoi să scoatem minele la licitație.

— Fii serios. Societatea are un trecut onorabil; e chestie de obraz. Știu că n-au plătit încă, dar nu-i decît o scăpare din vedere.

— Thurgood îmi scrie să-ți dăruiesc două sute de lire.

Duncan ridică încet capul și se uită mirat la Rand ca și cum nu și-ar fi crezut urechilor. Vru să spună: „O să te dau în judecată pentru că ai încercat să mituești un funcționar al Ministerului Minelor", dar își aduse aminte de scandalul pe care i-l făcuse nevastă-sa cu o oră înainte pentru că se înglodase în datorii, așa că se mulțumi să spună :

— De unde ai să iei tu două sute de lire?

— Ted mi-a spus c-o să mi-i trimită el și pînă atunci am să împrumut de la nevastă-mea; știi că are ceva bani la ciorap.

Mahmur cum era, Duncan nu putea să se gîndească la altceva decît la datoriile pe care le făcuse, așa că se trezi spunînd:

— Din punct de vedere legal se poate face o reziliere, dar nu mă împac cu ideea asta.

Rand scoase un teanc de bancnote din buzunar.

— Pot să-ți dau banii chiar acum. Și nu-ți cer în schimb decît să aranjezi rezilierea contractului și să sprijini o cerere a mea de concesionare. Thurgood o să aibă grijă să aranjeze el restul. E doar ministru de finanțe. El, eu și Big Bill o să facem o societate. Și-o să avem noi grijă și de dumneata.

Duncan își îngropă fața în mîini și își culcă fruntea pe masă.

— Lasă banii, șopti el.

După cîteva minute, Rand plecă voios:

— Mulţumesc, Duncan, atunci pe săptămîna viitoare! îl salută el.

Duncan rămase prostit. Aproape că nu-şi dădea seama ce făcuse. „Trebuia să se întîmple, gîndi el. Asta e începutul sfîrşitului pentru mine".

Se sculă, luă cîteva bancnote din teanc, iar restul îl puse în sertar. Îşi luă pălăria, ieşi şi o porni încet spre localul lui preferat.

După şase săptămîni, sosi la Chirraboo doctorul Jenner. Avea în buzunar o telegramă prin care Ministerul Minelor îl însărcina să refere asupra cererii lui George Rand, concesionarul minelor Lady Joan şi Gilowell, care cerea o alocaţie guvernamentală de zece mii de lire.

Călătoria cu trenul îl obosise. Ori de cîte ori se ducea în Queensland şi în teritoriul de nord ca să prospecteze terenurile, obişnuia să meargă călare. Vagoanele de pe linia îngustă nu erau confortabile. Răsufla uşurat cînd scăpa de zgîlţîiala trenului care se tîra ca un melc.

Doctorul Jenner era un bărbat foarte înalt, slab ca o scobitoare şi puţin adus din spate. Purta un costum gri: haina lungă şi pantalonii strîmţi îl făceau să pară şi mai înalt. Mergea cu pas măsurat şi hotărît. Avea faţa ascuţită, iar ochii lui albaştri, pătrunzători, nu priveau nici în stînga, nici în dreapta. Întreaga lui făptură respira hărnicie, hotărîre şi dorinţa de a-şi face datoria şi de a fi drept în toate împrejurările.

Era un om destul de tînăr, cam de vreo patruzeci de ani. Pe vremea cînd abia împlinise şase ani, părinţii săi plecaseră din Danemarca şi se stabiliseră în nordul statului Queensland. Cabana lor era situată la douăzeci de mile de cea mai apropiată şcoală, aşa că băiatul începuse să înveţe carte abia la zece ani. Dar mai tîrziu, prin muncă stăruitoare, izbutise să-şi termine studiile ca absolvent al universităţii din Sydney. Fusese un student strălucit. Hotărî apoi să se

specializeze în geologie. Se angajă prospector al solului la Ministerul Agriculturii din Noua Galie de Sud. In 1912 fu numit geolog şef şi director al minelor din teritoriul de nord. Acolo se izbi prima oară de matrapazlîcurile atît de frecvente în industria minieră. După ce încercase fără succes să pună capăt afacerismului printre funcţionarii minelor, demisionă şi se angajă la Ministerul Minelor din Queensland.

Doctorul Jenner fusese la Chirraboo în mai multe rînduri. Regiunea îl interesa : era sigur că se număra printre cele mai bogate în minereuri din lume. Aspectul dezolant al oraşului îl impresionă: văzuse atîtea exploatări miniere transformîndu-se în oraşe fantomă, uneori pentru că regiunea „se istovise", alteori pentru că speculanţii îşi făcuseră suma şi nu se mai ocupau de zăcămintele de minereu neexploatate încă.

Auzise că guvernul laburist ar fi intenţionat să naţionalizeze topitoriile; şi el recomandase acest lucru. Auzise de asemeni că se acordase unei noi societăţi dreptul de a exploata minele Lady Joan şi Gilowell după ce societatea Mulgara nu-şi îndeplinise obligaţia de a plăti chiria. Hotărîrea aceasta îl înfuriase la culme, dar cînd protestase i se atrăsese atenţia că ministrul şi colaboratorii săi puteau foarte bine să administreze treburile ministerului şi fără ajutorul lui. Auzise de asemeni că se acordase concesionarilor o subvenţie de trei mii de lire pentru a goli galeriile minelor de apă. Venise la Chirraboo hotărît să cerceteze cum cheltuise Rand aceşti bani.

Jenner îşi duse bagajul la un hotel şi închirie o cameră pentru o noapte. După ce făcu o baie, se simţi mai puţin îmbîcsit de praf. Mîncă cu poftă o masă simplă, apoi se aşeză pe verandă, să-şi fumeze pipa lui mult iubită. Barul era deschis; prin uşă străbătea pînă la el zgomot de rîsete şi vorbe. Printr-o fereastră deschisă a salonului, putea să urmărească o partidă de cărţi. La un moment dat hotărî să se plimbe puţin la aer.

Ii era urît. Temperamental, doctorul Jenner era un familist. Intotdeauna se simţea stingher cînd îşi părăsea soţia şi cei şase copii, toţi micuţi. Nevasta lui îl

necăjea, numindu-l în glumă bigam, deoarece se însurase şi cu slujba, nu numai cu ea. Intr-adevăr, doctorul Jenner era legat de pămînt. Il captiva cercetarea pămîntului şi dezvăluirea tainelor din străfunduri prin studierea solurilor de la suprafaţă şi a rocelor. Să ajute oamenii în sforţarea ce-o făceau pentru a smulge bogăţiile pămîntului : asta era scopul vieţii lui. „O să-mi treacă urîtul în cîteva zile," gîndi el. Incepu să mediteze asupra misiunii pe care o avea de îndeplinit. După părerea lui, rezilierea contractului şi acordarea concesiunii lui Rand erau o nesocotire flagrantă a prevederilor juridice, o acţiune murdară, nedemnă de Duncan. Il surprinsese faptul că societatea din Melbourne protestase numai de formă şi că guvernul acordase fără zăbavă lui Rand o subvenţie ca să golească minele de apă.

Privea foarte bănuitor cererea lui Rand pentru o nouă subvenţie. Ii era necaz că trebuia să-şi piardă timpul de studii examinînd această cerere, dar era hotărît să o facă totuşi cu multă conştiinciozitate.

Se întoarse încet la hotel, se retrase în cameră, aprinse lampa şi se aşeză la măsuţa de noapte să scrie ceva. Avea întotdeauna la el hîrtie şi toc şi trimitea ample rapoarte la minister. Era un scriitor foarte activ, autor a numeroase manuale asupra structurii solului şi minereurilor. Scria cu regularitate articole economice şi politice pentru diferite ziare socialiste şi radicale din Queensland.

In curînd, peniţa începu să alerge pe coala imaculată. Muşte, molii şi alte gîze se-nvîrteau în jurul lămpii şi cădeau pe hîrtie, dar el nu le luă în seamă. Deodată auzi o voce de afară : „Asta-i camera doctorului Jenner ?" apoi răsună o bătaie scurtă în uşă.

— Intră, spuse doctorul Jenner, continuînd să scrie. Avea o voce plină, puţin guturală, dar nu aspră.

Uşa se deschise. Ridicînd ochii, doctorul Jenner văzu un om scund, roşcovan, îmbrăcat cu o cămaşă deschisă la piept şi cu pantaloni gri deschis. Era George Rand.

— Doctor Jenner, nu-i aşa? întrebă Rand voios.

Jenner puse tocul jos.

— Da, eu sînt. Cu ce vă pot fi de folos?

Omul cel scund veni spre el cu mîna întinsă.

— Numele meu e Rand, şi sînt concesionarul minelor Lady Joan şi Gilowell. Cînd îşi strînseră mîna, Jenner se sculă în picioare, cît era de lung, păru că se apleacă asupra vizitatorului său.

— Am aflat că aţi venit să cercetaţi cererea mea, prin care solicit guvernului o subvenţie de zece mii de lire.

— Este chiar, da, da, răspunse Jenner, care se mai încurca în sintaxă şi vorbea uneori cam caraghios. Vorbea întrerupt, iar vocea i se modula ritmic.

— Foarte bine, doctore. Sper c-o să-mi dai un aviz favorabil, spuse Rand, şi aşezîndu-se nepăsător pe patul de o singură persoană din colţul camerei începu să se joace cu pologul de plasă împotriva ţînţarilor atîrnat deasupra patului.

— Ca funcţionar al guvernului, voi întocmi raportul ţinînd seama de interesele poporului.

— Nu duce dumneata grija guvernului, doctore. Nu-i nici un păcat să furi guvernul. Fără să-şi dea seama de grosolănia lui, Rand se întinse cu un aer misterios spre urechea doctorului. Să-ţi spun cinstit, doctore. Am format un trust, eu şi alţi doi care sînt în guvern. Am pus deocamdată de o parte încă o participaţie. Întocmeşte un raport favorabil şi a patra parte e a dumitale.

Doctorul Jenner se sculă indignat.

— Încerci să mă mituieşti?

— Hm, nu i-aşi zice aşa, doctore. Doar o ofertă de afaceri.

— Aha, afaceri. Am să fac un raport exact asupra cererii dumitale. Şi fiindcă ai venit să vorbeşti aşa cu mine, îţi spun că n-am fost de acord nici cu subvenţia ailaltă, încasată înainte. Mîine dimineaţă am să vă fac o vizită oficială. Cred că acum ar fi timpul să plecaţi, domnule Rand.

Rand voi să protesteze şi încercă să-l convingă, dar Jenner se duse la uşă, de-abia stăpînindu-şi furia.

— Plecaţi! Ar fi mai bine, domnule Rand. Altfel mă supăr!

George Rand ezită, apoi trecu prin faţa lui Jenner, care trînti uşa şi începu iar să scrie. Dar nu putu să se concentreze. Îşi dădea seama că escrocheria era şi mai mare decît bănuia la început. Hotărî să pătrundă în toate tainele ei.

*

Cînd John West primi un telefon din provincie, de la administratorul său din Perth, se văzu pus în faţa unei probleme serioase. Guvernul din Australia de Vest avea de gînd să introducă o lege pentru desfiinţarea concesiunilor care dădeau drept de proprietate asupra hipodromurilor şi exploatării curselor de trap, poney şi de galop. Printre investiţiile sale figurau şi două hipodromuri în vestul Australiei. Putea să cedeze exploatarea curselor la un preţ favorabil, dar proprietatea hipodromurilor însemna putere. Banii îl interesau acum numai în măsura în care-i acordau putere. Spuse administratorului să aştepte noi ordine şi-i făgădui că va trimite imediat pe cineva la faţa locului.

Frank Lammence fu de părere să-l trimită pe Sugar, dar John West respinse această propunere pe motiv că Sugar „le cam făcea de oaie cîteodată."

John West ştia că legea pornise de la rivalii lui din Perth, care voiau să-l elimine. Era o bandă foarte bine organizată, care se folosea de aceleaşi metode ca şi el. Expediţia la Perth era o chestiune dificilă şi delicată.

— Ce-aţi zice de Bob Scott? îl întrebă Lammence.

— Nu vorbi prostii! Cum o să se amestece un om politic într-o asemenea afaqere. Fiecare om trebuie folosit în domeniul lui! Dar... ia stai!... Ce mai ştii de Barney Robinson?

— Învîrte cîte ceva. După cîte ştiu eu scrie cronica boxului la *The Hawklet.*

— Ce zici, s-ar duce? E un om foarte popular şi sociabil. Crezi că s-ar duce?

— Eu ştiu? După povestea cu Darby...

— Nu cred să fi ţinut supărarea. E un om slab.

Dacă nu-i merge prea bine în altă parte, cred că s-ar întoarce.

— Ba, după cîte am auzit, îi merge chiar prost de tot.

— Vezi dacă poţi să-l convingi să vină să mă vadă.

Barney Robinson era nevoit să meargă pe jos în oraş, pentru că n-avea bani de tramvai. Hainele îi erau uzate, gambeta roasă, nu mai avea lanţ la ceas, pentru că şi-l amanetase de mult, iar cu tocurile pantofilor călca strîmb, de tocite ce erau. Slăbise aşa de rău că hainele curgeau pe el.

Florrie lucra şi ea trei zile pe săptămînă. Barney nu prea era mulţumit de combinaţie, dar salariul său de cronicar pentru meciuri de la sărăcia de ziar sportiv *The Hawklet* nu le ajungea. Totuşi, îşi dădea seama că Florrie era mult mai mulţumită decît pe vremea cînd el incasa lefuri grase de la John West.

Barney rămase surprins cînd află că John West voia să-i vorbească.

Încă de acasă îşi dăduse seama că era nerăbdător şi emoţionat. Cu cît se apropia de oraş, acest sentiment se contura mai precis: spera că John West o să-i ofere o slujbă. Îi era ruşine, totuşi presimţirea dăinuia şi începu să-şi justifice această speranţă. Barney era un pasionat al boxului şi situaţia pe care o avusese înainte de a demisiona îi oferise multe satisfacţii: făcea prezentările pe ring, scria anunţurile, descoperea noi talente, îi sfătuia pe începători, judeca toate contestaţiile împreună cu John West şi cu Lamb, făcea turnee prin sălile de antrenament şi era întîmpinat pretutindeni cu ovaţii; fusese considerat „prietenul pugiliştilor". Cronicile de la *The Hawklet* erau o slabă compensaţie; şi nici băieţii nu mai erau aşa bine trataţi de cînd demisionase el. Dacă s-ar întoarce, ar putea înlătura unele din efectele cele mai dăunătoare ale stăpînirii lui West. Unde mai pui că nu existau nici organizatori rivali cărora ar fi putut să le ofere serviciile.

Barney nu era ranchiunos din fire... Şi ce rost ar mai avea să dezgroape povestea cu Darby? Lou Darby era acum în lumea basmelor.

Dar cum rămînea cu Florrie? Cînd Barney îi vorbise despre împrejurările în care se prăpădise Darby, Florrie îi răspunsese: „La ce te puteai aştepta de la West? E putred pînă-n măduva oaselor, o ştii prea bine". Răbdase alături de el în multe împrejurări grele, dar n-o să-i îngăduie să se întoarcă la John West. Barney dădu din umeri, zîmbind. Vindea pielea lupului din pădure: West nu-i oferise încă nici un post.

— M-ai chemat, John?

— Da, Barney. Cum îţi merg treburile?

— Binişor, s-ar fi putut să fie şi mai rău.

— Ce-ai zice de o călătorie în vestul Australiei?

— Nu mi-aş putea îngădui nici cel puţin să trec prăpădita de Yarra.

— Suport eu cheltuielile. Vreau să aranjezi acolo o afacere pentru mine. Am pornit împreună. Ce-ai zice să vii iar înapoi? Uite ce am de gînd să fac: îţi dau cincizeci de lire pentru tratativele în afacerea din Perth, care o să dureze o săptămînă-două; şi cînd te întorci, poţi să-ţi reiei slujba. Cred că n-ai de ce să te plîngi. Ce-a fost, a fost.

De fapt, John West nu ţinea ca Barney să-şi reia locul. Omul avea idei învechite; îi aţîţa pe ceilalţi împotriva lui şi el unul nu putuse niciodată să-i ierte povestea cu Darby. Îi oferise slujba numai ca să-l tenteze să se ducă la Perth.

— Propunerea-mi convine, John, deşi sînt unele greutăţi. Ce trebuie să fac în Vest?

John West îi expuse planul sub toate aspectele: cu cine să ia contact, ce să facă, ce să nu facă, în cine să aibă încredere şi de cine să se ferească.

Barney şovăi. Deodată îi veni o idee năstrușnică.

— Ştii ce zic eu? M-aş duce în Vest, dacă aş putea să-mi iau şi nevasta. Dar să nu ştie ce fac acolo. Despre rest vorbim noi la întoarcere.

— Foarte bine, şi eu fac pe elefantul, ca deobicei. Dar să-mi faci treabă bună. O să-ţi dau şi cinci mii de

lire ca să ungi roţile unde-o fi nevoie. Şi n-ar strica să-ţi iei un revolver. Să ştii că ăia sînt capabili de orice.

*

A doua zi după amiază, Frank Ashton stătea în camera din faţă, pe care o utiliza ca birou. Măsuţa la care lucra şi podeaua erau acoperite de carneţele şi foi scrise, articole tăiate din ziare şi bucăţele de hîrtie. Colindase jumătate din omenire ca să adune acest material.

Cînd se terminase şi a doua campanie împotriva introducerii serviciului militar, Frank rămăsese lefter şi cu sănătatea ruinată. Luptase din tot sufletul. Pornise într-un turneu prin Commonwealthul australian, vorbise la întruniri şi scrisese articole împotriva mobilizării; iar cînd cenzura îl împiedică să le publice, organiză distribuirea lor pe ascuns; le trimitea în ungherele cele mai îndepărtate ale ţării, în lăzi, punînd deasupra două sau trei rînduri de mere sau pere. Timp de cîteva luni, uitase mizeriile de acasă şi haita din ce în ce mai mare de creditori nerăbdători care-i aţineau drumul. N-avea timp nici să bea prea mult, nici să dea o fugă pînă la curse să joace, cum făcea de obicei în fiecare săptămînă. Dormea pe unde apuca, o vedea foarte rar pe Martha şi pe copii, şi mai puţin încă pe Harriet.

După plebiscit, găsise în sfîrşit timp să se ocupe şi de problemele lui personale, pe care pînă atunci le ignorase. Situaţia lui financiară era disperată; împrumută zece lire şi jucîndu-le la curse, cu gîndul să le transforme în sute, le pierdu şi pe acelea.

Martha nu mai contenea cu văicărelile. Se certau de dimineaţă pînă seara, în faţa copiilor îngroziţi. Dragostea pentru soţia lui se transformase în milă. Rece, practică şi lipsită de inteligenţă, Martha ar fi vrut să-i fie o bună tovarăşe de viaţă, dar nu ştia cum. Mintea şi sufletul ei se împotmoliseră în grijile gospodăriei şi în nevoile zilnice.

Îi era ruşine să mai rămînă în Parlament. Dar de ce să se apuce dacă demisionează? Avea nevoie şi de

salariul şi de poziţia socială pe care i le dădea funcţia de deputat.

Marea Revoluţie din Octombrie îl entuziasmă şi-i oferi o justificare ca să lase baltă toate problemele lui. Citea cu nesaţ informaţiile asupra mersului luptelor şi încerca să desluşească adevărul din ştirile tendenţioase publicate de ziare. În tot cazul, un lucru îi era limpede: muncitorii ruşi se eliberaseră de sub jugul exploatatorilor. Îşi închipuia ziua cînd toţi muncitorii din Europa se vor deştepta din somn şi vor porni ca nişte lei pentru a pune capăt războiului şi orînduirii care-l provocase.

Luînd cuvîntul la un entuziast miting socialist, spuse:

„Sper că vom putea obţine emanciparea clasei muncitoare pe cale paşnică dar nu uit că în istoria lumii a fost adeseori nevoie de vărsare de sînge pentru ca oamenii să fie eliberaţi".

Vorbea entuziast de Lenin şi de bolşevici, spunînd pe toate cărările că şi Australia ar avea nevoie de o asemenea formă de guvernămînt. O dată se destăinui chiar Marthei, care i-o tăie însă scurt:

— Dacă nu-ţi ţii gura, o să-ţi pierzi locul în Parlament, şi-atunci ce-o să se-aleagă de mine şi de copii?

Vorbi şi cu Harriet. Într-o seară, cînd luau masa în oraş, îi mărturisi c-avea intenţia să se ducă în Europa ca să vadă el cu ochii lui cum stăteau lucrurile.

— La întoarcere am să povestesc muncitorilor australieni ce-am văzut.

Greutatea era că n-avea bani. Izbuti totuşi să împrumute cîteva lire ca să-şi plătească cel mai ieftin loc pînă în America; de acolo, avea să vadă el cum ar putea să ajungă în Europa. Apoi primi însă o cruntă lovitură: guvernul Commonwealthului îi refuză viza de ieşire. Intrigat, se duse direct la primul ministru Hughes.

Hughes, un omuleţ plin de energie, care arbora un zîmbet larg pe faţa-i brăzdată de cute adînci, îi mărturisi cu cinism:

— Vezi, Frank, şi eu plec curînd în Anglia, şi nu mi-am pierdut minţile. Cum să te las să latri în urma

mea, tocmai cînd am de gînd să-i impresionez. Aşa că-i mai bine să stai pe loc.

Frank Ashton nu se descurajă pentru atîta lucru. Mai făcuse el o dată înconjurul lumii, o să se descurce şi acum. Se angajă ca ajutor de contabil pe un vapor care pleca în America.

— Vrei să scapi de mine şi de copii, suspină Martha. N-o să te mai întorci la noi.

Se duse s-o vadă pe Harriet. Dar nu ascunse acest lucru Marthei ; şi ca să-i dovedească buna lui credinţă, îi luă şi pe cei doi băieţi cu el. Harriet îşi luă rămas bun cu seninătate, dar Frank îşi dădu seama cît era de îndurerată.

Cînd vaporul ieşi din golf şi trecu de promontoriu, Frank Ashton răsuflă uşurat. In prima noapte petrecută în larg, se plecă deasupra balustradei, admirînd luna care se oglindea în apele oceanului. Intotdeauna i se păruse că un vapor are viaţa lui proprie cînd pluteşte pe ape, eliberîndu-i pe toţi cei care se află pe el de grijile vieţii zilnice. Şi acum la fel, Australia şi grijile de-acasă rămaseră departe în urmă. In larg putea să mediteze în voie şi viaţa i se părea atît de simplă. Se simţea din nou liber !

Avea şaisprezece lire în buzunar.

In America întîlni un socialist finlandez care fugise de Mannerheim, „măcelarul de la Helsinki". Omul îi dădu ceva bani şi-i înmînă nişte documente pe care urma să le predea lui Maxim Litvinov, ambasadorul Uniunii Sovietice în Anglia.

La Londra, Frank Ashton se întîlni cu ambasadorul Maxim Litvinov. Bănuia că acesta nu va privi cu ochi buni pe un membru al unui guvern laburist care dăduse muncitorii pe mîna militariştilor. Ashton vorbi cu entuziasm despre revoluţia rusească. Litvinov îi răspunse :

— Sarcina principală a oricărei revoluţii este să schimbe orînduirea socială. Noi n-am realizat încă pe deplin acest ideal, care nu va putea fi atins decît după lupte grele şi sacrificii.

După aceea, Frank Ashton se grăbi să plece în Devon ca să-şi vadă mama şi fratele vitreg. Plîn-

gînd de bucurie, maică-sa pe care o găsi mică şi sfrijită dar foarte mîndră de băiatul ei cel mare, repeta într-una :

— Băiatul meu a venit iar acasă !

Se măritase din nou, destul de bine, cu toată vîrsta ei înaintată şi a celui de-al treilea bărbat. Lui Frank Ashton îi păru foarte simpatic bătrînelul. Se plimbară împreună pe ulicioarele acestui sat ce dăinuia din vremuri îndepărtate şi se duseră de cîteva ori la vechiul han din localitate ca să bea un păhărel-două.

Intr-o seară, Frank le împărtăşi bătrînilor entuziasmul său pentru revoluţia rusă, dar se pomeni întîmpinat de o tăcere ostilă. Bătrînii erau amîndoi din categoria acelor provinciali conservatori care îşi formau opiniile politice citind ziarul *London Times*. Se hotărî să nu le mai strice cheful nici lor, nici lui, discutînd politică. Se învoi chiar să meargă la biserica din sat împreună cu maică-sa, dîndu-şi seama că bătrîna voia să se mîndrească cu feciorul ei cel mare care „ajunsese aşa de bine".

Curînd primi o telegramă de la primul ministru adinterim al Australiei, care îi cerea să facă parte din delegaţia presei australiene care urma să viziteze Franţa. Putu astfel să-şi mai completeze cu ceva bruma de bani care-i mai rămînea din salariul lui de deputat, din care Martha oprea cea mai mare parte la Melbourne.

In septembrie 1918 plecă în Franţa, unde stărui să meargă pe front. Măcelul îngrozitor şi inutil al războiului îl scîrbi de-a binelea cînd de pe culmea Vimy, unde era oarecum în siguranţă, asistă la luptele de la Lens, atît cît îi fusese îngăduit să se apropie.

Se apucă să studieze un dicţionar francez-englez şi începu s-o rupă pe franţuzeşte.

Cînd toţi ceilalţi membri ai delegaţiei se întoarseră în Australia, el rămase în Europa. Devenise oarecum celebru sub numele de „bolşevicul pletos", deşi simpatizanţii revoluţiei ruseşti îl priveau cu neîncredere

pentru că făcuse parte din „delegația presei australiene reacționare".

Vorbi în public în nenumărate ocazii, dar luă aminte și la ceea ce auzea de la alții. Adună articole din ziare, rapoarte despre Finlanda și noua Țară a Sovietelor și culese dovezi despre trădarea liderilor laburiști din Europa.

Îmbătat de entuziasm, se repezea în odaia lui și scrisul lui înnegrea coală după coală pînă la ziuă.

Războiul luă sfîrșit, totuși Frank continuă să caute cu frenezie informații. În februarie 1919, presa britanică publică știrea că guvernul laburist al Australiei îl numise delegat la conferința internațională socialistă de la Berna.

Dar el plecă în Rusia.

Nu ajunse pînă la Petrograd sau Moscova, dar urmările războiului de intervenție constatate în sud aprinseră sîngele lui de socialist. Armatele Germaniei, Angliei, Austriei, Franței și ale multor alte țări care de patru ani de zile se înfruntaseră cu furie, se uniseră acum împotriva Țării Sovietelor. Cunoscu de aproape brutalități și torturi, trădare și ipocrizie, dar își dădu seama că noua Armată Roșie va triumfa. Culese note și fapte, își procură fotografii ale lui Lenin, fotografii ale trupelor americane și japoneze care se concentrau la Vladivostok ca să dea o lovitură pe la spate tînărului stat sovietic, fotografii ale Armatei Roșii în înaintare, hărți cu zonele de luptă. Apoi își continuă călătoria prin Finlanda, vrînd să vadă cu ochii lui dacă ceea ce-i spusese socialistul finlandez în America despre regimul lui Mannerheim era adevărat. Într-adevăr, putu constata că Mannerheim pusese țara la dispoziția armatelor imperialiste, spre a o folosi ca trambulină împotriva Rusiei.

Se întoarse fără tragere de inimă la Paris și apoi la Londra, înainte de a lua vaporul spre Australia.

La Londra se întîlni cu Tom Mann, care venise de la creșcătoria lui de păsări din Kent. Îmbătrînise. Frank Ashton avu impresia că era uzat și că flacăra revoluționară se stinsese în el, deși n-avea încă șaptezeci de ani. Hainele atîrnau pe trupul lui slab, forța

care emana din el şi ţinuta lui dîrză de odinioară dispăruseră fără urmă, obrajii îi erau palizi şi scofîlciţi, iar părul şi mustăţile — albe ca zăpada. In timpul mesei, Frank îşi exprimă în gura mare şi cu gesturi violente entuziasmul său pentru bolşevici. Il puse la curent pe Mann cu campania pe care o duseseră împotriva mobilizării în Australia. Apoi îşi aduseră aminte de timpul cînd luaseră împreună cuvîntul la atîtea mitinguri.

Mann îi spuse liniştit :

— De atunci, Frank, am fost în Africa de Sud, în Europa şi aici în Anglia, şi peste tot am făcut propagandă şi i-am organizat pe muncitori, în timp ce tu n-ai fost în stare să renunţi la salariul tău de deputat. Ştii ce ne-ar trebui acum ? Un partid comunist, în toate ţările din lume. E singura speranţă pentru muncitori. Revoluţia o să cuprindă întreaga omenire, dacă o să ne angrenăm cît mai mulţi în această bătălie, spre a da o luptă stăruitoare, vreme îndelungată.

Ashton se declară de acord, dar Mann preferă să nu mai spună nimic. Il cunoştea mult prea bine. Il iubea şi recunoştea şi meritele ce şi le cîştigase ca propagandist, dar îi cunoştea şi punctele slabe. Ştia că Ashton nu cunoaşte destule lucrări teoretice ; că nu posedă răbdarea şi integritatea politică necesară unui adevărat militant socialist.

— Te miri poate că m-am apucat să cresc păsări ? căută Mann să schimbe vorba.

— M-am mirat pînă nu te-am văzut, Tom.

— Să ştii însă că acum o duc mult mai bine cu sănătatea. O să mă-ntorc la Londra să intru din nou în luptă. Trăim în epoca revoluţiei şi eu nu vreau să rămîn străin de ea. Am de gînd să particip la constituirea partidului comunist din Anglia.

Cînd Frank Ashton se reîntoarse la Melbourne, sindicatele îi oferiră un banchet. Foarte mulţi declarau că sînt de partea guvernului sovietic, erau şi foarte mulţi care făceau pe comuniştii, dar Frank nu observă în mişcarea sindicală nici una din schimbările tactice şi politice pe care le socotea esenţiale. Cîntau *Bandera rossa,* dar nu erau dispuşi să înalţe drapelul în luptă.

Se adresă plin de speranţă vechei Organizaţii a muncitorilor industriali (I.W.W.), dar constată că organizaţia — atît de combativă pe vremuri — îşi trăia ultimele clipe. Se duse la socialişti, le povesti despre Mann şi despre situaţia din Rusia şi văzu că încercau să-l înţeleagă. Dar cei mai mulţi nu-şi puteau încă forma o părere limpede în această chestiune.

Toţi observară o schimbare la el: era un om în care spiritul revoluţionar renăscuse. Chiar şi Martha băgă de seamă acest lucru, dar socoti că-i mai prudent să nu spună nimic, sperînd că o să-i treacă.

Harriet auzise că s-a întors şi-l aştepta nerăbdătoare, dar el nu se duse s-o vadă. În timpul absenţei sale îndelungate, conflictul se rezolvase în favoarea soţiei legale: Martha o înlăturase pe Harriet din sufletul lui Frank, cel puţin pentru moment. Trebuia să se gîndească şi la copii, în orice caz, o ruptură ar fi provocat vorbe şi scandal.

Ţinea conferinţe aproape în fiecare seară, utilizînd hărţile şi fotografiile aduse. Cuvîntările lui erau pline de avînt; atrăgea din ce în ce mai multă lume spre socialism.

Harriet nu dispăruse însă cu totul din viaţa lui; de foarte multe ori participa la mitingurile lui, cîteodată căuta să-i vorbească după miting, de faţă cu ceilalţi, şi Frank îşi dădu seama că vechea ei dragoste nu se stinsese. Martha îl cam sîcîia, convinsă fiind că după ce lipsise mai bine de un an, era obligat să se ocupe puţin de ea şi de copii.

Cîteodată, băiatul cel mic intra la el în cameră înainte de culcare şi-l întreba:

— Ce scrii, tăticule?

Frank Ashton îi răspundea:

— Scriu o carte ca să afle toţi oamenii că lumea asta-i rea şi că trebuie să lupte ca s-o schimbe.

— De ce zici că-i rea lumea asta, tăticule? întreba din nou băiatul care abia împlinise unsprezece ani. Cum puteai să-i răspunzi la această întrebare unui copil de unsprezece ani?

Frank Ashton se întorsese cu ceva bani economisiţi în Australia, dar nu de ajuns pentru ca să scape

de datorii. Fu foarte neplăcut surprins cînd Martha îl informă că John West îi dăduse bani ca să plătească toate datoriile. Socotea că John West făcuse acest gest în vederea serviciilor pe care avea de gînd să i le ceară. Îi făcu reproşuri Marthei dar ea îi răspunse c-ar trebui să-i fie recunoscător lui John West, fiindcă-i ajutase să scape de creditori. Şi avu grijă să adauge că în viitor o să aibă ea grijă să nu se mai înglodeze în datorii.

Dar acum, la masa lui din birou, Frank Ashton nu se mai gîndea la John West. Terminase cartea pe care o scria şi hotărîse să o intituleze : *Europa roşie.* Căuta o încheiere revoluţionară, pătimaşă. Deodată îi veni inspiraţia. Puse mîna pe toc :

Capitalismul tremură, ascultînd trîmbiţele armatei revoluţionare. Trîmbiţele se aud din ce în ce mai tare, din ce în ce mai aproape.

Scrise aceste cuvinte cu caligrafia lui înflorată, adăugă *Sfîrşit* în josul paginii, se lăsă pe spătarul scaunului şi aprinse o ţigară.

Razele soarelui în asfinţit se furişau prin fereastră. Azvîrlise chibritul în cămin şi stătea mîngîind manuscrisul voluminos, cînd auzi o bătaie scurtă la uşa din faţă. Se sculă distrat, deschise uşa şi rămase surprins cînd văzu silueta măruntă a lui Pency Lambert, profilîndu-se în ultimele raze ale soarelui. Frank Ashton „lucrase" împreună cu Lambert „pe vremea lui Mann" — cum numeau ei epoca aceea — dar de atunci nu se mai întîlniseră decît în situaţii oficiale, în cursul campaniilor împotriva mobilizării.

— Bună seara, Frank, îl salută Lambert cu voce tare. Îşi strînseră mîinile cu căldură.

— Sînt fericit c-ai venit, Percy. Te rog intră, îl invită Ashton.

Lambert trecu înainte şi intră în birou, cu un aer ţanţoş. Era îmbrăcat cu un costum simplu, care cădea ca turnat, dar nu purta pălărie.

— Am fost la două din conferinţele tale, Frank, spuse Lambert după ce luaseră loc. Grozav subiect. Trebuie să facem ce-om şti, să dăm peste cap minciu-

nile din ziare. Să le spunem muncitorilor adevărul despre bolşevici. E începutul revoluţiei mondiale.

Ashton îi arătă manuscrisul.

— Am adunat într-o carte materialul de care m-am folosit pentru conferinţe şi i-am adăugat şi cîteva fotografii excelente şi hărţi. Tocmai azi am terminat-o. M-am gîndit să-i spun *Europa roşie*. Din ultimul paragraf îţi poţi face o idee despre conţinut. Ascultă...

Citi fraza proaspăt scrisă, apoi, foarte mîndru, dar şi stînjenit, înălţă capul şi-şi trecu mîna prin păr.

— Pe poziţiile acestea trebuie să ne situăm, răspunse Lambert, dar mai rămîn o mulţime de lucruri de pus la punct, aici în Australia. Despre asta vreau să-ţi vorbesc. Avem intenţia să convocăm o conferinţă a partidelor socialiste, la care să participe şi celelalte organizaţii şi persoane interesate, în vederea formării unui partid comunist în Australia, afiliat Internaţionalei Comuniste. Partidul laburist a eşuat, iar partidele socialiste par a se ocupa exclusiv de propagandă. Trebuie să organizăm un partid de tip nou, în permanentă legătură cu mişcarea revoluţionară internaţională. Acest partid are nevoie de tine, Frank. Putem să contăm pe tine, ca membru fondator?

— Ştii bine, Percy, că sînt cu tot sufletul alături de voi.

— Mare lucru ar fi să te avem în partid de la început.

— Da, Percy, dar vezi... sînt unele greutăţi... Imi ceri un lucru foarte mare... Mi-aş pierde mandatul de deputat... Nu că mi-ar păsa, dar... o încurcă Ashton. Spunea lucruri pe care n-ar fi vrut să le spună.

— Şi comunist fiind, crezi că n-ai putea fi ales? Ai doar o mulţime de simpatizanţi. Dar bine, deocamdată ai putea rămîne în partidul laburist.

— De fapt nu mandatul mă interesează. Vezi tu, eu... vreau să spun... deocamdată situaţia politică este foarte calmă în Australia. Cu „woobblies" s-a sfîrşit, iar socialiştii nu se pot înţelege între ei. Partidul laburist e un partid puternic, bine organizat, cu mulţi

adepți. Trebuie să acționăm prin partidul laburist. Să facem din el un adevărat partid socialist. Cînd m-am întors în țară, îți spun drept, am crezut și eu c-ar fi cu putință organizarea unui partid comunist, dar acum sînt sigur că partidul laburist se poate achita de această misiune.

— Crezi asta? Cum să pui capăt capitalismului avînd în frunte oameni ca „șobolanul de Hughes?" Partidul laburist i-a trădat pe muncitori și-o să-i trădeze și în viitor.

— Ai dreptate, dar lucrurile se mai pot schimba. Și eu sînt hotărît să le schimb. Țelul partidului laburist va trebui să fie socialismul. Cine știe, poate voi ajunge chiar eu șeful partidului. Australia nu-i Europa. E prematur să formezi un partid comunist aici. E nevoie de mai multe generații ca să-l organizezi. Asta-i o sarcină care cere eforturi supraomenești.

— O fi o sarcină cerînd eforturi supraomenești, dar să transformi partidul laburist într-un partid muncitoresc — asta-i cu neputință.

Frank Ashton ar fi vrut din tot sufletul să-i spună: „Vin cu voi, Percy", dar gîndul la avantajele și la condițiile de trai care îi erau asigurate ca deputat îi înăbușea adevăratele simțăminte. S-ar fi angajat împreună cu Lambert pe calea luptei. Dar dacă își pierdea mandatul? Ce-ar fi făcut atunci? Ar fi trebuit să reia lupta aprigă pentru existență, ca la începutul carierei lui. Îi trecu prin minte că Harriet l-ar fi aprobat, dar nu se opri prea mult la acest gînd. N-avea nici un rost. Muncitorii australieni nu erau pregătiți pentru asta. Lambert și tovarășii lui nu se puteau compara cu Lenin. Și el altă alternativă nu avea.

Se așternu o tăcere apăsătoare. Într-un tîrziu Lambert vorbi:

— Prin urmare, Frank, tu nu crezi în ceea ce avem noi de gînd să întreprindem, și de aceea nu vrei să vii cu noi?

Ashton își dădu seama că i se oferea posibilitatea de a refuza în mod onorabil.

— De fapt, eu aş spune altceva, Percy. Îmi ceri prea mult. Îmi ceri un sacrificiu pe care nu sînt în stare să-l fac.

Lambert se ridică.

— Nu te condamn, Frank. Dar sînt sigur că şi tu eşti convins în fundul sufletului tău că partidul laburist va continua să-i trădeze pe muncitori, indiferent de ce vei face tu.

Prin fereastra de la stradă, Frank Ashton se uită în urma lui Lambert, care traversa strada, îndreptîndu-se spre tramvai. Părea un soldat care pornea la atac, lăsînd în urma lui un dezertor.

Văzu apoi o maşină nouă oprindu-se în faţa casei. Cine-o fi venind la el cu automobilul? Îl recunoscu la volan pe Sugar Renfrey, iar alături de el, pe John West.

Ashton şovăi. Vizita lor nu-l încînta. Iar încercau ăştia doi să tragă sforile din umbră în partid. Nu mai încăpea îndoială că West îi plătise datoriile cu un anumit scop. Se duse încet la uşă şi o deschise.

— Ah, bună ziua, domnule West.

— Ce mai faci, domnule Ashton? întrebă John West foarte amabil, întinzîndu-i mîna. Am auzit că te-ai întors. Pot să intru?

— Poftim. Renfrey nu vine?

— Nu, el aşteaptă în maşină.

— Ce faci, Frank? Cum îţi mai merg treburile? îi strigă Sugar din maşină, făcîndu-i gesturi largi cu mîna.

Înăuntru, Ashton se aşeză la masă şi John West pe sofa. Soarele apuse brusc şi camera se cufundă în întuneric. Frank aprinse lumina electrică. John West îşi învîrtea pălăria în mîini.

— Ce-ai mai făcut în Europa?

— Am avut multe de învăţat.

— Auzeam că scrii o carte. E adevărat?

— Da.

— Ai ajuns departe, de cînd te-am trimis noi în parlament.

Frank Ashton nu răspunse. „Ce-o fi vrînd?" se întreba, jucîndu-se cu manuscrisul.

— Ce vînt te-aduce pe la mine, domnule West?

John West şovăi.

— Aş vrea să-i laşi drumul liber lui Real. Ţin foarte mult să fie ales în Parlamentul federal.

— Vrei să spui că arhiepiscopul Malone ţine foarte mult.

— Am spus că *eu* ţin foarte mult să fie ales în Parlamentul federal.

— Păi Malone a străbătut ţara în lung şi în lat, strigînd pe toate drumurile că Real este singurul politician cinstit din Australia. De altfel, motivele lui sînt bine cunoscute. Desbinarea va duce de rîpă mişcarea laburistă.

— S-ar prea putea, dar ţiu mult ca Real să fie ales. Te-aş ruga să te dai de o parte, şi... am eu grijă să nu rămîi în pagubă. Pînă cînd ai să fi ales din nou, intri în afaceri. Am făcut atîtea pentru dumneata. Sper că ţi-a spus soţia dumitale cum am aplanat toate dificultăţile în lipsa dumitale?

— Nu ţi-am cerut-o. Să ştii, domnule West, că nu mă poţi cumpăra nici cu o informaţie la curse, nici plătindu-mi datoriile.

— Nu fi copil. Dacă preferi, pot să-ţi dau o sumă globală. Dar gestul contează. Îţi ofer cinci mii de lire ca să cedezi locul lui Real. Mai tîrziu, o să fii ales din nou.

Ashton începu să calculeze în minte ce-ar putea face cu cinci mii de lire. Să construiască o casă. Să-şi trimită băieţii la cele mai bune şcoli. Pentru prima oară în viaţa lui, să nu mai ducă grija zilei de mîine. Şi ar putea oricînd să obţină un alt mandat. Afară de asta o să scape de văicărelile Marthei.

Apoi se gîndi la călătoria lui în Europa. Se uită la John West. Privirile li se încrucişară. O să-l înfrunte pe acest om avînd în vedere clasa pe care-o reprezenta: un milionar e doar un duşman al muncitorilor.

— Nu m-aş da la o parte nici pentru cinci milioane de lire. Sînt împotriva influenţei catolice în partid şi părerea mea este că ei trag sforile în povestea asta.

— Mi se pare că uiți ce-am făcut pentru dumneata, domnule Ashton.

— Nu uit nimic. Am fost împotriva inițiativei de a-l determina pe Real să demisioneze din funcția de prim-ministru în Queensland, pentru a intra în politica federală; după părerea mea, Real n-are stofă de conducător. Cu atît mai mult n-o să mă dau la o parte pentru el.

— Real e un geniu. Ar putea fi eroul cărții dumitale. A fost împotriva mobilizării și a inițiat și diferite măsuri luate de guvernul din Queensland.

— Eu urmăresc cu totul altceva. Lupt pentru instaurarea socialismului.

— Vrei să spui că vrei dezlănțuirea revoluției, ca în Rusia.

— Da, domnule West. Ca în Rusia.

— Așa ceva n-o să se-ntîmple aici.

— Oricum ar fi, domnule West, să știi că nu mă dau în lături pentru Real. Chiar dacă dumneata și Malone i-ați cumpăra locul, am eu grijă să nu ajungă el liderul partidului.

— Nu cumva urmărești să ajungi dumneata liderul partidului?

— Tot ce se poate. Dar în tot cazul, nu Real.

John West simți că-și iese din sărite.

— Am spus că Real o să conducă. Și o să conducă, m-auzi? Uiți, mi se pare, că te-am adunat de pe drumuri și că eu te-am vîrît în politică.

Frank Ashton se ridică și se uită fix le el.

— E adevărat că m-ai ajutat să ajung, dar acum nu mă mai poți scoate. Asta-i marea deosebire. Nu mă mai poți scoate!

*

Barney și Florrie Robinson făcură o călătorie minunată. Era primul drum pe mare al lui Florrie și ea căută să profite cît mai mult. La Bight și în împrejurimi, marea era neobișnuit de liniștită. Jucară tenis pe covertă, băură bere și în liniștea serii cîntară împreună cu ceilalți pasageri. Ca de obicei,

Barney nu pierdea prilejul să se producă, recitînd versuri din Henry Lawson ori Banjo Patterson. O dată, cînta chiar un cîntecel pe care-l scrisese despre Lou Darby.

„Departe în Tennessee
L-au omorît pe Lou Darby,
Nu mai aveau nici o speranţă,
Trebuiau să-i facă de petrecanie
În ţinutul Tennessee"...

Mulţimea împărtăşi emoţia adîncă a lui Barney. Mîncarea era minunată. Florrie spunea că faptul că nu mai era nevoită să gătească era cea mai mare fericire pentru ea. Trebui s-o înveţe cum să mănînce într-o societate atît de aleasă. Florrie pretindea că puneau la masă mai multe cuţite, linguri şi furculiţe decît era nevoie. Barney, care cîştigase o bogată experienţă în timpul călătoriilor şi banchetelor, îi fu de mare ajutor în folosirea tacîmurilor.

Nu ştiuse întotdeauna s-o aprecieze pe biata Florrie aşa cum se cuvenea — se gîndi el de mai multe ori. Dar în cursul acestei călătorii îşi dădu seama cît de mult ţinea la ea. Soţia lui îşi dorise întotdeauna copii, dar el se împotrivise... poate însă că nu era prea tîrziu... „Dar cît o să sufere dac-o afla vreodată că West ne-a plătit călătoria asta! Mă mir că a crezut cînd i-am spus că cei de la *The Hawklet* suportă cheltuielile: ei, care nu-s în stare să-ţi plătească nici măcar un loc la galele de sîmbătă seara. Las-o să se bucure, pentru necazuri e timp destul."

Nu-şi mai aduceau aminte de cînd fuseseră aşa de fericiţi. Erau ca în luna de miere. Chiar dragostea trupească devenea pentru ei o experienţă nouă. Barney îşi dădu seama că ar fi fost cazul să fie mai cuminţi, erau doar destul de bătrîni: el om de peste cincizeci de ani şi Florrie mai în vîrstă decît voia să admită, totuşi, bucuria lor nu cunoscu nici o adumbrire, pînă cînd se apropiară de destinaţie. Florrie îşi dădu seama că Barney era preocupat şi nu-şi mai găsea liniştе.

— Florrie, îi pronunţă el numele ca o mîngîiere, cînd luminile oraşului începură să se zărească pe ţărm, în depărtare. Florrie simţi o umbră de tristeţe în glasul lui.

— Da, Barney.

— Ce te-ai face tu, dacă mi s-ar întîmpla ceva la Perth?

— N-o să ţi se întîmple nimic.

— Sigur că nu, dar dacă totuşi?

— Dacă totuşi...? Ei bine, mă mărit imediat cu un om doldora de bani. Poate chiar cu un milionar.

— Poliţa mea de asigurare o fi expirat?

— Da, aşa că oricum n-aş lua un ban pe ea.

— N-o să-ţi rămînă decît un pachet de facturi.

Ea îi strînse mîna, înfiorată de răcoarea nopţii pe mare, ori poate de strania discuţie.

— N-are să ţi se întîmple nimic, Barney, tu ai să apuci suta de ani. Zău aşa. Dar tare aş vrea să ştiu ce-i cu călătoria asta.

El îi apucă mîna cu înfrigurare.

— Presimt c-o să mi se-ntîmple ceva rău! Am venit pentru John West. Sigur că n-ar fi trebuit să te mint. N-ar fi trebuit să mă-ncurc iarăşi cu John West. Dar e ceva în legătură cu boxul. Spunea că dacă aranjez lucrurile aici o să-mi iau iar vechiul post în primire.

— Ştiai părerea mea, Barney. De ce m-ai mințit? Florrie era dezamăgită şi supărată, dar dîndu-şi seama de tulburarea lui, hotărî să amîne discuţia pentru mai tîrziu.

— Mi-a spus să-mi iau revolverul. Pentru ce? Mă tem că se aştepta ca cineva să tragă asupra mea.

Florrie izbuti să se prefacă bine dispusă:

— Nu cumva lui Barney Robinson îi tremură inima în piept de frică?

— Presimt c-o să mi se întîmple ceva. Ştii ce am de gînd? Luăm primul tren spre Melbourne şi-i spun lui West că m-am răzgîndit.

— Ar fi mult mai bine, Barney. După cîte a pus la cale West, ar fi mai bine să nu mai ai de-a face cu el.

Cînd vaporul intră în port, se amestecară printre ceilalți pasageri care așteptau să coboare. Își luară bagajul și coborîră scara la braț. Mergeau strîns lipiți unul de altul : Barney, elegant, cu pantaloni în dungi, cu haina lungă, neagră, cu gambetă, Florrie, foarte atrăgătoare, cu taiorul cel mai bun, cu fusta scurtă și-o pălărie mare cu pene și imitații de fructe.

Cînd scăpară din foiala zgomotoasă și din agitația pasagerilor și a celor veniți să le ureze bun sosit, Barney spuse :

— Hai să luăm un taxi.

In timp ce se-ndreptau spre stația de mașini, Florrie observă un om răsărind din întuneric și îndreptîndu-se spre ei. Dar se apropia atît de repede, încît ea n-apucă să mai spună nimic. Cînd străinul ajunse la cîțiva pași de Barney, Florrie auzi o împușcătură răsunînd în noapte, apoi încă una și încă una. Simți că Barney tremură, că se face moale și se prăbușește la pămînt. Văzu cum sîngele îi podidește pe gură.

Alături, o femeie începu să țipe și un șofer de taxi exclamă :

— Sfinte dumnezeule, l-a împușcat cineva.

Omul care trăsese se pierdu în noapte, urmat de un altul. Florrie îngenunchie alături de Barney și începu să-i șoptească ieșită din minți :

— Vai, Barney, Barney, ce ți-au făcut ?

In reflexele unui felinar, fața lui strălucea albă ca ceara. Cămașa îi era plină de sînge. Deodată vorbi repede și fiecare vorbă era un suspin gîlgîitor :

— Florrie ! Banii ! Ia banii ! Sînt rănit rău ! Banii ! Banii lui West. Ia-i !

Lumea începu să se adune. Nimeni nu știa ce să facă. Oamenii se strînseseră împrejur și se uitau la perechea de jos, ca hipnotizați.

— O să te faci bine, Barney, iubitule, murmură ea, plecîndu-se asupra lui. Fața și rochia îi erau mînjite de sînge. Apoi se uită la lumea din jur și strigă :

— Ce căscați gura ? Chemați un doctor. Un doctor ! Barney păru că se pierde, dar își reveni și-i murmură iară :

— S-a zis cu mine ! Banii, Florrie ! Ia banii şi pleacă ! Să nu te mai întorci la West. Pleacă. Iartă-mă, Florrie. Te iubesc, Florrie, scumpa mea.

Făcînd o sforţare uriaşă, Barney se ridică într-un cot, duse mîna la buzunarul de la piept, dar se prăbuşi din nou, şoptind stins :

— Banii, Florrie. In buzunarul de la piept... Sînt cinci mii de lire. Ia-i şi pleacă. Fugi de West. Capul îi căzu într-o parte. Florrie îi căută pulsul şi-şi dădu seama că soţul ei murise. Lacrimile îi curgeau şiroaie. Repetă în neştire :

— Vai, Barney, iubitule.

Fără să-şi dea seama ce face, deschise haina lui Barney cu mîinile năclăite de sînge, în timp ce mulţimea se-nghesuia împrejur, înghiontindu-se şi căscînd gura. Simţi portmoneul. Era ud de sînge şi înfundat cu bani cu tot în trupul lui Barney, în regiunea inimii. Il lăsă pe loc.

Işi scoase plîngînd în hohote paltonul murdar de sînge, şi-l puse sub capul lui Barney, în timp ce un om care purta o trusă mică neagră îşi croi drum prin mulţime cu un aer solemn şi îngenuchie lîngă Barney.

— Mort.

Florrie rămase stană de piatră, uitîndu-se la faţa lui Barney, pămîntie şi mînjită de sînge. Apoi ca şi cum s-ar fi hotărît deodată, împinse în lături mulţimea şi se topi în noapte. Vorbele : „Fugi de West" îi răsunau stăruitor în urechi, împlîntîndu-i în minte hotărîrea de a realiza un lucru pe care Barney nu fusese în stare să-l înfăptuiască.

*

Trecuseră trei luni de cînd fusese ucis Barney Robinson. Fotografia lui apăru pe peretele din biroul lui John West, alături de celelalte fotografii ale fotbaliştilor şi cailor de curse. John West aflase despre crimă, dintre-o scurtă notiţă publicată de presa din Melbourne. Un pasager de pe vaporul cutare, pe nume Jackson, fusese ucis pe chei, iar detectivii însărcinaţi cu cercetarea cazului erau foarte încurcaţi de unele aspecte

ale crimei. Se presupunea că mortul călătorise sub un nume fals. Femeia care era cu el, probabil soţia lui, dispăruse.

John West n-avu nici un pic de remuşcare sau vreun sentiment de vinovăţie. Reacţia lui fu foarte complexă, dar lipsită de orice emoţie. Să-l trimită pe Snoopy Tanner la Perth să-l răzbune pe Barney; ori poate era mai înţelept să ia măsuri ca să nu se facă vîlvă în jurul crimei? Să trimită pe altcineva la Perth să ducă tratative pentru eludarea legii? După inevitabila consfătuire cu Frank Lammence, se hotărî brusc. Era momentul să se dea puţin la fund. John West învăţase că trebuia uneori să accepte înfrîngerea într-o luptă parţială, ca să cîştige bătălia finală pentru putere.

In urma întrevederii pe care Frank Lammence o avu cu principalii comisari din Melbourne, poliţia din Melbourne se dovedi a nu fi de nici un ajutor comisarilor din Perth. Nu izbutiră să pună mîna pe criminali.

John West îngădui ca evenimentele de la Perth să se desfăşoare nestingherite. Legea fu adoptată; îşi vîndu unul din hipodromuri, iar pe celălalt îl închirie în condiţii foarte favorabile.

O aşteptase pe Florrie să-i dea amănunte şi poate să-i înapoieze cele cinci mii de lire. Nu avea încredere în femei şi ştia cît de mult ţinea Florrie la Barney. Trebuia să dea de urma ei, ca s-o împiedice să vorbească. Văzînd că nu vine, îl trimise pe Lammence la ea acasă. Află însă că doamna şi domnul Robinson plecaseră în vacanţă, fără să spună unde.

— Eram sigur că n-o să mai văd banii ăştia, îi spuse John West lui Lammence. Dar mai bine aşa, ca să-şi ţină gura.

Cînd cineva îl întreba ce mai face Barney, John West se uita la fotografie şi răspundea:

— Ei, ce să-i faci. Cine ar fi putut să creadă că bietul Barney suferea de inimă? A murit subit în sudul Australiei. Ce om minunat! Era un suflet ales şi o mare personalitate.

Faptul că fusese nevoit să-şi modifice planurile în chestiunea de la Perth îl cam rodea, dar alte afaceri

şi treburi politice îi ţinură atenţia încordată. Alegerile federale se soldaseră cu înfrîngerea partidului laburist, totuşi pentru John West ele echivalau cu o mare victorie, deoarece izbutise să-şi mărească influenţa în rîndurile partidului.

Intre timp, cumpărase un mandat pentru Real în Noua Galie de Sud, şi Real îl cîştigă uşor.

In timpul acestei campanii, presa nu pierdu nici un prilej să-i denunţe pe laburişti pentru faptul că se asociaseră cu arhiepiscopul Malone, „faimosul agitator pentru cauza răsculaţilor Sinn Fein". Organul oficial al Federaţiei protestante ceru alegătorilor să voteze „pentru protestantism şi lealism", ca nu cumva iezuiţii să pună mîna pe ţară. Problema religioasă juca un rol de frunte şi partidul laburist pierdu tocmai din această cauză.

John West urmări cu interes controversa din partidul laburist. Maurice Blackwell scrise în ziarul *Labor Call* că învăţămintele care se desprindeau din această înfrîngere arătau că partidul laburist trebuie să adopte principiul neutralităţii religioase. Arhiepiscopul Malone era furios. Se răzbună cu prilejul unei întruniri publice „demascîndu-l" pe Blackwell, ca şi pe ceilalţi laburişti, ce nu-şi dădeau seama de imensele avantaje pe care sprijinul bisericii catolice îl adusese partidului. Ameninţă că o să retragă sprijinul bisericii, dacă subvenţiile cuvenite şcolilor catolice nu vor fi incluse în programul partidului.

John West trăsese sforile foarte bine. Federaţia catolică alimenta din gros cu noi membri diferitele organizaţii ale partidului : colaborînd cu arhiepiscopul, era sigur că va obţine sprijinul lor. Intenţia lui era să contopească vechiul aparat politic de dinainte de război cu noile partide, încît ele să formeze un singur organism.

Îşi modifică şi teoriile pentru a pune în concordanţă planul lui şi nevoile imediate. Acest lucru începuse să facă parte integrantă din procesul lui de gîndire ; o făcea inconştient. Incepea o campanie sau o afacere din motive strict personale, apoi stătea să chibzuiască în ce fel să-şi justifice acţiunile.

În curînd se convinse, şi izbuti să-i convingă şi pe ceilalţi, că era un adept sută la sută al Sinn Fein-ului şi că dorinţa lui cea mai fierbinte era să vadă Irlanda independentă şi să se acorde subvenţii şcolilor romano-catolice. Îl puteai auzi fluierînd foarte stîngaci *The wearing of the green.* Îşi aduse aminte că maicăsa îi povestise o dată că se trăgea din regii irlandezi şi că familia ei avea un blazon. Atunci luase lucrul acesta drept o glumă, dar acum îl socotea literă de evanghelie. Începu să spună, cînd i se ivea prilejul, că strămoşii lui fuseseră regi în Irlanda şi că blazonul familiei reprezenta un paloş şi un leu proptit pe picioarele de dinapoi, deasupra cărora se citea deviza familiei : „West spre Victorie".

Cînd arhiepiscopul îi ceru sprijinul material pentru a acoperi cheltuielile masive necesitate de organizarea unei procesiuni de sfîntul Patrick, în ultimele zile ale lunei martie 1920, John West semnă un cec impresionant, şi-i spuse prea sfinţiei sale că n-avea să se limiteze la ajutorul financiar, ci că va contribui şi la organizarea procesiunii.

Între timp se dezlănţuise o adevărată răzmeriţă în lumea sportivilor, împotriva influenţei proprietarilor de cluburi. John West se hotărî să-şi pună cluburile lui sportive la adăpost pentru cazul că guvernul din Victoria ar fi intenţionat să introducă o lege similară cu aceea votată în vestul Australiei.

Se prezentă din nou la antrepozitele lui Levy.

Cînd dădu cu ochii de Levy junior, John West rămase uimit de faptul că, pe zi ce trecea, semăna tot mai mult cu tatăl său, care murise. Parcă se scorojise. Semăna mai degrabă cu o pasăre de pradă decît cu un om.

John West, care era antisemit, socotea că Levy era prototipul poporului evreu.

Îi explică scopul vizitei lui. Iniţiativa pornită din Vestul Australiei împotriva proprietarilor de cluburi ce organizau curse de cai avea — după toate probabilităţile — să fie imitată şi de celelalte state, aşa încît trebuiau să ia din timp măsuri de precauţie.

— Şi-atunci, domnule West, ce-ai propune ?

— Aş propune să se formeze o societate anonimă care să dirijeze cursele de trap şi de galop din Victoria, şi dacă s-o ivi ocazia să obţină şi dreptul de a conduce cursele de galop.

— Cum? Şi noi să pierdem toate profiturile?

— Nu vorbi prostii, răspunse John West. O să formăm o societate care în aparenţă să n-aibă nici o legătură cu proprietarii, şi o să cerem guvernului să numească un preşedinte. Dumneata şi cu mine o să închiriem cursele acestei societăţi la un preţ în aşa fel calculat, încît profitul să intre tot în buzunarul nostru. Am venit să-ţi vorbesc pentru că şi dumneata trebuie să numeşti o parte din candidaţii care urmează să fie membri ai clubului. Avînd însă în vedere că eu deţin majoritatea acţiunilor şi activez cel mai mult, am să numesc cel mai mare număr de candidaţi.

— Grozav! Genial! Deşi după părerea mea, dumneata şi cu mine sîntem cam deochiaţi domnule West.

— Numele nostru n-o să figureze în această societate. Guvernul va indica un preşedinte: pe Bennett, care se pricepe şi la trap şi la galop, şi care e membru al Senatului.

— Şi unde mai pui că ţi-e şi prieten.

— Da, mi-e prieten pentru că ştie că eu am limpezit atmosfera la cursele de poney şi că am reînviat cursele de trap.

— Perfect, domnule West, am să numesc una sau două persoane dintre funcţionarii de răspundere care au lucrat pe vremuri pentru mine, cîţiva din gestionarii magazinelor mele de desfacere şi alte persoane de genul ăsta. Dumneata poţi să începi să acţionezi. Cine o să convoace această, să-i zicem, societate anonimă?

— Godfred Dwyer, fostul comandant al biroului de recrutare din Victoria şi actualmente preşedintele Asociaţiei foştilor combatanţi.

— Asta-i va da multă prestanţă, domnule West. Levy, adus de spate, stătea sprijinit în coate şi cu mîinele prinse de tăblia mesei. Îmi închipui că tot mai ai o mulţime de cai de curse pe numele altora. Şi-a-

poi, deţii jumătate din casele de pariuri, tipăreşti programele şi te ocupi de bufetele populare, de baruri şi de toate celelalte accesorii, nu-i aşa domnule West?

— Bineînţeles.

Levy se uită atent la John West. „Nu te poţi încrede în irlandezii ăştia catolici" gîndi în sinea lui. Era nevoit să admită că într-adevăr cursele de poney şi de trap cunoscuseră o epocă de prosperitate de cînd trecuseră sub controlul lui West, dar îi ajunseseră la ureche multe poveşti despre corupţia ce domnea în lumea sporturilor şi îi plăcea să le creadă întemeiate. Un proprietar îi spusese, sigur de asta, că poneii erau „măsuraţi la biserică" ori de cîte ori un proprietar catolic avea un cal de „paisprezece-două" într-o cursă de „paisprezece-unu". Auzise şi poveşti despre cai care fuseseră introduşi în curse în mod fraudulos, sau „adormiţi" de bookmakeri.

Levy era un anticatolic înfocat şi ca atare era dispus să creadă toate aceste poveşti, ca dovadă despre necinstea înnăscută a tuturor catolicilor şi în special a catolicilor irlandezi.

Deşi cei doi oameni se disprețuiau reciproc, acţionau împreună legaţi de aceeaşi dorinţă: de a acumula bani şi putere.

Deodată, Levy vorbi:

— De multe ori m-am întrebat, domnule West, de ce te mai încurci dumneata şi cu toate cursele astea? N-ar fi mult mai simplu să-ţi trimiţi banda dumitale să dea oamenilor în cap şi să le fure banii?

John West era furios, dar se stăpîni:

— Dumneata vorbeşti? Dumneata care ai jecmănit publicul toată viaţa dumitale? Eu am purificat sporturile de cînd le-am preluat de la dumneata. Toată lumea spune că acum se folosesc procedee mult mai cinstite. Cotele sînt mai mari, publicul mult mai numeros, iar creşterea cailor de curse a făcut mari progrese.

— După cîte ştiu eu, domnule West, ar mai fi încă multe lucruri de îndreptat.

— Ştiu că mai sînt încă multe lucruri de pus la punct. Dar Dwyer este omul cel mai nimerit ca să le re-

zolve. Am de gînd să insist cu tot dinadinsul ca să se angajeze un om anume, care să controleze valabilitatea înscrierilor de cai şi autorizaţiile de intrare dintr-un stat în altul. Dar lasă-mă pe mine să mă ocup de treburile astea, domnule Levy, şi dumneata ocupă-te de mobilele dumitale.

A doua zi după masă, Godfred Dwyer rămase surprins cînd află că Frank Lammence îl chema la telefon :

— Domnul John West are să vă comunice ceva care vă interesează. Aţi putea trece pe-aici ? La două. Da, vă aşteaptă.

Dwyer era un om înalt, cu spatele drept, cu mişcări vioaie. Deşi fusese demobilizat şi trecut în rezervă ca ofiţer, avea un aspect marţial pînă şi în hainele civile, iar cînd umbla, mărşăluia ca un soldat. Îşi potrivi pălăria cu grijă, luă bastonul sub braţ ca pe-o cravaşă de ofiţer şi anunţă secretara să nu-l mai aştepte.

— Bine, domnule căpitan, răspunse fata.

Surîse satisfăcut cînd o auzi spunîndu-i astfel. Armata fusese elementul lui. În tinereţe, înainte de izbucnirea războiului, locuise într-un oraş de provincie, unde fusese salariatul unui individ care se ocupa de licitaţii. Era sătul pînă peste cap de slujba prost plătită : mătura, expedia corespondenţă, participa la vînzări ridicînd sus cîte o pasăre ca s-o prezinte amatorilor sau gonind vaca în ţarc, în timp ce stăpînul său striga : „Cine dă mai mult ?“

Socoti dezlănţuirea războiului ca o a doua venire a Mîntuitorului. Aşa avea să scape cel puţin de corvadă, de orătănii şi de vacă. Le spuse părinţilor cum vedea el lucrurile, şi după ce obţinu destul de greu consimţămîntul lor, fu primul recrut din oraşul său natal înrolat în armatele australiene. Curînd îl trimiseră la Gallipoli, dar abia apucă să debarce pe ţărmul însîngerat şi fu lovit de un şrapnel. În timp ce se afla în convalescenţă la spital, primi gradul de locotenent. La întoarcerea în Australia fu avansat la

gradul de căpitan şi numit comandant al biroului de recrutare din Victoria. Şi cine oare ar fi fost mai nimerit pentru această slujbă decît unul din primii răniţi de la Gallipoli? Îl cunoscuse pentru întîia oară pe John West în 1915; vorbiseră de la aceeaşi tribună. West nu-i făcuse impresie prea bună: nu era un adevărat soldat, nu văzuse puşcă în viaţa lui. Acum însă, lucrurile se prezentau altfel. Godfrey Dwyer nu prea era încîntat de situaţia lui financiară. Ca preşedinte al Asociaţiei foştilor combatanţi se bucura de mult prestigiu, dar avea prea puţini bani. Dacă West îi va da o slujbă bună, el era dispus s-o accepte.

John West îl primi prietenos, îl invită în birou unde-i oferi scaunul din faţa mesei, dar prezenţa tăcută a lui Frank Lammence, care nu-i fusese recomandat, îi strecură o vagă neliniştе în suflet. Noile îndatoriri pe care i le punea în perspectivă John West îl atrăgeau. Ca secretar al viitorului club al societăţii anonime, va putea introduce o „disciplină militară" în cursele de galop şi de trap. După toate aparenţele, lui îi va reveni misiunea să trateze cu guvernul formarea noului club. Se părea că existau unele nereguli cărora trebuia să li se pună capăt. Căzură de acord că era mai bine să-i amendeze pe delicvenţi decît să-i descalifice, deoarece amenzile erau un mijloc minunat de a umfla veniturile clubului. Urma să primească un salariu de şapte sute de lire pe an şi putea să-şi vadă mai departe şi de celelalte îndatoriri. Ba, John West insistase chiar să-şi păstreze funcţia de preşedinte al Asociaţiei foştilor combatanţi.

— Sînt fericit că eşti de acord, domnule Dwyer, îi spuse la despărţire John West. Veteranii de război vor avea acces gratuit pe toate hipodromurile; şi poţi să anunţi că vom angaja ca portari, chelneri şi-aşa mai departe, numai foşti soldaţi. Trebuie să facem tot ce putem pentru soldaţii care au salvat patria.

„Da, gîndi Godfred Dwyer, şi în special tot ce putem pentru John West". La despărţire, Dwyer era ferm hotărît să îndeplinească toate dorinţele acestui

om, să-i ghicească chiar şi gîndurile. Avea să-l slujească pe West cum slujise şi regelui : fără murmur şi fără şovăire.

*

— Hm, da, domnule Jenner. V-am chemat în legătură cu raportul nefavorabil pe care l-aţi trimis asupra cererii lui Rand pentru acordarea unei subvenţii de zece mii de lire, în vederea exploatării minelor Lady Joan şi Gilowell, spuse Ted Thurgood. Deşi sînt de cîteva săptămîni prim-ministru, abia acum am reuşit să-l studiez.

Doctorul Jenner, care purta un costum alb şi-şi învîrtea pălăria în mînă, ocupa scaunul din faţa lui Thurgood în cabinetul primului ministru al statului Queensland.

Thurgood, ras proaspăt, purta un costum impecabil ; părul lui roşu era tăiat scurt şi pieptănat peste cap.

„Departe ca cerul de pămînt de legendarul Thurgood Roşul, despre care se vorbea în Nord", gîndi doctorul Jenner. „Roşul e un om vesel şi te face să rîzi chiar, dacă n-a băut bere sau vin" îi spusese o dată un bătrîn miner, dar deşi îl studia acum deaproape, numai în privirile lui dure descoperi o sclipire care putea cumva aduce cu un zîmbet ori veselie ascunsă, căci pe buzele lui groase, senzuale, crude, părea că n-a sălăşluit niciodată vreun surîs.

— Primul ministru Real a studiat raportul meu înainte de a demisiona şi am avut impresia că a fost de acord cu el, răspunse liniştit Jenner.

— Mătura nouă mătură mai bine, domnule doctor... Cred că ştii asta, rosti Thurgood cu aerul cel mai nevinovat din lume, luînd de pe masă raportul voluminos. Desigur că în linii mari, politica noastră nu s-a schimbat, în amănunte însă e altceva. Şi Real mi-a spus că nu a avut destul timp să studieze raportul.

— Dar cînd am discutat cu el era pe deplin familiarizat cu conţinutul şi se declarase de acord cu propunerile făcute.

— Doctore, schimbă Thurgood vorba, te felicit de felul cum ai redactat raportul şi de evaluarea exactă a valorii excepţionale a exploatărilor de la Chirraboo. Cunosc această regiune ca buzunarul meu. Am trăit multă vreme acolo; de altfel Chirraboo este circumscripţia mea electorală.

Jenner nu mai înţelegea nimic. Ştia că Thurgood era direct interesat în cele două mine şi nu se îndoia că-i va cere, cu binişorul ori cu forţa, să-şi retragă raportul.

— Mulţumesc, domnule Thurgood, răspunse doctorul Jenner, fără mîndrie şi fără entuziasm. Îmi dau seama că dumneavoastră cunoaşteţi perfect situaţia exploatărilor de la Chirraboo.

Thurgood îi aruncă o privire scrutătoare, ca şi cum ar fi încercat să vadă ce se ascunde sub observaţia lui Jenner.

— Părerea mea însă, domnule doctor, este că Rand ar trebui să primească toată subvenţia pe care o solicită.

— Am înţeles că asta este părerea dumneavoastră, dar, vedeţi, nu-i şi părerea mea. Eu sînt convins că această subvenţie n-are nici o justificare. N-am văzut să fi investit în ceva subvenţia de trei mii de lire pe care a primit-o pînă acum, fără ca să mai pomenim de faptul c-a luat minele pe nimica toată şi-a mai şi găsit în depozit minereuri în valoare de opt mii de lire. Minele Lady Joan şi Gilowell prezintă o deosebită importanţă pentru topitoriile statului şi ar trebui să fie preluate pentru banii datoraţi de Rand. Asta-i convingerea mea. De altfel am consemnat toate astea şi în raport.

— Crede-mă că apreciez sinceritatea dumitale, domnule doctor. Dar poate că guvernul s-a înşelat angajîndu-se în prea multe întreprinderi de stat.

— Nu-i scopul partidului, din care dumneata şi eu facem parte, să punem capăt exploatării capitaliste?

— Fără îndoială, dar pînă ne-om ţine pe picioare, mai trebuie să ne tîrîm. Eşti un factor foarte important în acest guvern, domnule doctor. Sîntem foarte

mulțumiți de activitatea dumitale. Te voi propune pentru înaintare și pentru un spor de salariu, și am să aranjez să fii ales într-o circumscripție laburistă sigură. Avem nevoie de oameni ca dumneata... dar aș vrea să-ți retragi acest raport.

Doctorul Jenner tresări, de parcă i-ar fi tras o palmă. Această încercare de mituire era aproape tot atît de grosolană ca încercarea lui Rand de acum un an.

— N-ai altceva să-mi oferi decît înaintarea și un spor de salariu? Află că Rand a fost mai generos. Mi-a oferit participarea la micul vostru cartel, dacă fac un raport favorabil.

Thurgood păli.

— Ce vrei să spui? Ce cartel? Rand a închiriat minele. Eu n-am nici un amestec.

Jenner se sculă.

— N-are rost să mai discutăm, rosti el, aranjîndu-și borurile pălăriei. Mă opun categoric acordării acestei subvenții. Din ce motive, am arătat.

Thurgood își dădu atunci arama pe față. Se sculă, înfruntîndu-l pe Jenner.

— Uiți că sînt președinte al consiliului de miniștri? urlă el. Am spus că Rand trebuie să primească subvenția, și-ți ordon să-ți retragi raportul.

— Să nu crezi că mă sperii. Raportul meu rămîne în picioare.

Thurgood se făcu vînăt la față.

— Dacă nu-ți retragi raportul, să știi că zbori din Ministerul Minelor.

— Nimic n-o să mă poată determina să-mi retrag raportul. Nu văd de ce aș reveni asupra recomandărilor făcute și care în plus sînt și în concordanță cu politica laburistă.

— Ce știi dumneata de politică? Eu hotărăsc linia partidului laburist. Thurgood se bătea cu pumnul în pieptul lui de taur. Eu, Thurgood Roșul.

— Se prea poate, dar subvenția asta n-ai s-o accrzi.

— Nu cumva îți închipui că o să mă împiedice hîrtoagele astea?

— Nu, dar ministrul finanțelor n-o să acorde subvenția.

— Asta-i bună. Îmi spui dumneata ce o să facă ministrul finanțelor!

— Da, pentru că m-a asigurat că atîta vreme cît e el ministru de finanțe, subvenția asta n-o să treacă...

— Aha, va să zică unelteşti în spatele meu! Urzeşti intrigi între miniştrii cabinetului meu!

— Am discutat chestiunea cu ministrul de finanțe înainte de ai fost numit dumneata prim ministru Sîntem prieteni, membri ai aceluiaşi partid, iar Real i-a transmis raportul meu. Discuția noastră n-a avut nimic nepermis.

Thurgood ocoli biroul. Doctorul Jenner avu impresia că vrea să se repeadă la el, dar constată că se mulțumise să deschidă uşa.

— Ascultă bine ce-ți spun, doctore Jenner, şuieră el amenințător printre dinți. Această subvenție va fi acordată. Să ştii că dacă nu-ți retragi raportul, ai să rămîi pe drumuri. Şi-acum, ieşi!

Jenner îşi puse pălăria şi-o porni spre uşă, unde-l aştepta Thurgood.

— Şi-ți dau un sfat, să nu mai vorbeşti gogoşi; eu n-am nimic de-a face cu minele, ai înțeles?

Jenner se strecură pe lîngă el.

— Nu sînt bîrfitor, dar cînd mă voi socoti în siguranță, o să vorbesc... În momentul şi în locul oportun.

După plecarea lui, Thurgood Roşul se plimbă cîtva timp prin cabinet, pocnindu-şi pumnul de palma stîngă. Ridică apoi telefonul interior.

— Dă-mi-l, te rog, pe domnul MacCorkell! Tu eşti, Bill? Ascultă tocmai am vorbit cu Jenner. Nu vrea să colaboreze... Da. Şi ascultă, Rand ca deobicei, nu şi-a ținut gura. Ar fi mai bine să vii pînă la mine.

*

John West se ținu de cuvînt: colaboră într-adevăr la organizarea procesiunii. Şi nu cruță nici timp, nici

bani. Arhiepiscopul Malone își dădu imediat seama că West avea un dezvoltat spirit organizatoric și că se dădea în vînt după intrigi.

Intr-o dimineață, Malone cobora dealul spre strada Jackson, gîndindu-se la viitoarea procesiune. Cu cît se apropia ziua sfîntului Patrick, cu atît se lovea de o opoziție tot mai înverșunată, tot atît de înverșunată ca aceea pe care o întîmpinase în timpul războiului. Federația protestantă se folosea de presă și de amvon ca să strige în gura mare împotriva „clopotului iezuit", cerînd ca „Monstrul de la Maynooth" să fie deportat sau închis, iar procesiunea să fie interzisă ca subversivă.

Malone făcea față atacurilor cu un dispreț suveran. Izbuti să organizeze o mare mișcare de mase, în ciuda isteriei dezlănțuite a protestanților, și cu toate că fusese dezaprobat de mulți catolici cu vază. Nu pierdea nici un prilej să susțină cauza Irlandei, antrenînd și biserica și presa, care se ocupa de chestiunile religioase, în această campanie. Datorită influenței lui, biserica vorbea încă în termeni binevoitori de revoluția rusească. Ziarele catolice încercau chiar să-i apere pe bolșevici, lăsînd să se înțeleagă că s-ar putea ca Vaticanul să restaureze biserica în Rusia.

— Bună dimineața, sfinția voastră, îl smulse din meditație vocea lui John West.

— Bună dimineața, domnule West. Minunat lucru să-ți fie îngăduit să te bucuri de viață pe vremea asta splendidă.

Traversară podul.

— Cred că am găsit cum să împiedicăm primarul și poliția să interzică această procesiune, spuse John West. Ce-ar fi să-i invităm pe toți foștii combatanți australieni decorați cu „Victoria Cross" să deschidă procesiunea formînd o gară de onoare, călare pe cai albi ?

— Dar pentru numele lui dumnezeu, cum am putea aranja așa ceva ?

— Foarte ușor. Le scriu eu la toți ; le ofer cincizeci de lire și-i înștiințez că suport eu cheltuielile. Cei mai mulți trag mîța de coadă.

— Dacă putem aranja asta, n-o să ni se mai poată refuza permisiunea să ţinem procesiunea. Foarte bună idee. O să le punem lacăt la gură şi laşilor de la Federaţia protestantă şi francmasonilor care strigă pe toate drumurile că procesiunea-i subversivă; n-o să mai îndrăznească să ceară interzicerea ei.

— Da, sfinţia voastră; şi în felul ăsta, chiar dacă interzic procesiunea, tot putem să le venim de hac. Poliţia n-o să îndrăznească să se amestece şi mulţimea o să fie şi ea de partea decoraţilor.

— N-am vrea să se producă dezordini în stradă. Într-adevăr, dacă decoraţii cu „Victoria Cross" ori măcar o parte din ei, vor participa, atunci procesiunea n-o să mai fie stînjenită cu nimic.

— Le scriu tuturor decoraţilor cu „Victoria Cross" din Australia. Ştii cred că Dwyer, care este preşedintele Asociaţiei foştilor combatanţi, e angajatul meu. Îi cer lui o listă a membrilor, le scriu chiar eu, astăzi, şi-i rog să-mi răspundă imediat. Apoi mergem iar la primarul general.

Trecură prin faţa fostului magazin de ceai al lui Cummin. Între timp se deschisese acolo un magazin de pompe funebre. Iezuiţii avuseseră grijă ca arhiepiscopul Malone să fie informat asupra trecutului lui John West, căci nu vedeau cu ochi buni prietenia lor.

— Mi se pare că pe vremuri ai avut pe-aici un birou dintr-acelea de pariuri, cum se zice... un totalizator, nu-i aşa?

John West se-ntrebă cît de bine informat o fi arhiepiscopul asupra lui:

— Hm... Da. Cam pe-aici...

Arhiepiscopul tuşi cu subînţelesuri.

— Păcat că nu-l mai ai; azi i-ai fi putut chema pe toţi decoraţii cu „Victoria Cross" să ţi-l păzească.

John West se uită la el bănuitor, dar nu spuse nimic.

Răspunsul primit de la foştii combatanţi decoraţi cu „Victoria Cross" fu cît se poate de satisfăcător: doisprezece se arătară dispuşi să iasă călare în fruntea procesiunii din ziua sfîntului Patrick.

John West convocă un miting al foştilor combatanţi catolici şi-i invită şi pe ceilalţi, de alte confesiuni, să participe. Arhiepiscopul Malone luă cuvîntul în faţa adunării, manifestîndu-şi bucuria că eroii australieni erau dispuşi să sprijine cauza Irlandei. John West vorbi şi el: ceru tuturor celor de faţă să participe la procesiune şi să-i îndemne şi pe prietenii lor să vină, le spuse că în felul acesta aveau să dea cel mai bun răspuns acelora care-i acuză pe catolici că ar fi subversivi. Nu ascunse cît e de mîndru, că-i catolic şi că se trage dintr-un neam de regi irlandezi. Aflînd că în vinele domnului West curge sînge regesc, mulţimea izbucni în urale nesfîrşite. Mitingul luă sfîrşit în entuziasmul general.

Primarul general al oraşului Melbourne şi consilierii comunali fură nevoiţi să cedeze pas cu pas în faţa noii situaţii create, şi pînă la urmă să îngăduie ţinerea procesiunii.

Daniel Malone era foarte mulţumit.

Admiraţia lui John West pentru Malone, „marele patriot irlandez şi marele australian", depăşea pe a tuturor celorlalţi catolici. John West, care era lipsit de cultură, admira întotdeauna oamenii culţi. Îl umpluse de bani şi acţiuni pe unul din doctorii săi, chirurgul Devlin, fiul decedatului sergent Devlin, iar dintre toţi oamenii politici, îl stima, în adîncul sufletului, pe Frank Ashton. „Eu l-am băgat în politică", spunea foarte mîndru. Cînd bătrînul David Garside murise, înainte de război, fusese adînc mişcat. Pentru el Garside nu fusese un avocat escroc, ci un om deştept, un mare orator, un om „citit". Dar nici una din cunoştinţele lui nu-l impresionase atît de mult pe John West ca arhiepiscopul Malone. Acest intelectual irlandez, care avea un umor atît de fin, o nemăsurată îndrăzneală şi vaste cunoştinţe academice şi teologice, i se părea o fiinţă aproape supranaturală.

Cînd Malone îl anunţă că primise ordin să se ducă la Roma, şi că va pleca îndată după procesiunea de sfîntul Patrick, John West se hotărî să ofere arhiepiscopului o mărturie a stimei lui nemărginite. În

primul rînd se gîndi, firește, la bani. O să inițieze un fond și o să-i ofere arhiepiscopului o mare sumă de bani, chiar acolo, pe terenul expoziției, la mitingul care va avea loc după procesiune.

Cînd îi trecu prin minte acest lucru, tocmai se afla la el Sugar Renfrey care venise în vizită spre seară, ca să discute tactica ce trebuia s-o adopte partidul laburist în vederea noilor alegeri din Victoria. Sugar tot mai „reprezenta" interesele lui John West în circumscripțiile laburiste din Carringbush și din alte părți, dar în ultimii ani, John West pusese mai multă bază pe Bob Scott și pe alții, socotindu-l pe Sugar cam prea din topor. De fapt Sugar le era multora antipatic, și dacă se bucura totuși de atîta influență, asta se datora numai faptului că-l știau omul lui John West.

Renfrey nu se schimbase prea mult, numai că era mai sașiu și mai gras. Arăta ca un fel de manechin umplut cu cîrpe. Deși cei doi băieți ai lui Renfrey trecuseră de vîrsta școlarității, nevestei lui, Agatha, tot nu-i venise mintea la cap: era cunoscută în toată mahalaua drept „vede tot, știe tot, spune tot", era una din cele mai intrigante și mai bîrfitoare femei din oraș.

— Am de gînd să deschid o listă de subscripție, ca să-i putem oferi arhiepiscopului Malone un cadou la plecare, îi spuse John West lui Sugar. O să convoc pentru asta o adunare specială la care să invit mai mulți catolici cu stare. O să mă înscriu eu în capul listei cu cinci mii de lire și aș vrea să dai și tu o mie, dacă ești în fonduri.

— Fii serios, John. Viu la adunare, lucrez împreună cu Arty ceva pentru ei la biserică, dar de unde să iau eu o mie de lire? Nici o mie de șilingi nu am.

— Ce naiba faci cu banii? Mi se pare că-i pierzi la curse. Ar fi timpul să știi că nu poți și să primești pariuri și să joci. Dar nu-i nimic. Îți dau eu o mie de lire și tu o să-i donezi. O să ne crească acțiunile în partidul laburist.

În biroul mobilat cu mult gust din reşedinţa sa, Daniel Malone medita asupra ordinului primit de la Roma. De ce l-o fi chemînd ? Oare activitatea lui să nu fie pe placul Vaticanului ? Cînd a plecat la Roma, iezuitul acela care a fost aici, cine ştie ce i-o fi raportat papei şi colegiului de cardinali ?

În tot cazul, acum nu putea să dea înapoi ; să vadă mai întîi ce au de gînd cu el, cei de la Roma.

Gîndurile îi zburară la adunarea care avusese loc în ajun, sub preşedenţia lui John West. După un discurs înflăcărat şi foarte măgulitor, domnul John West donase un cec de cinci mii lire ca fond iniţial, pentru o subscripţie de cincizeci mii lire ce urma să fie prezentată arhiepiscopului de Melbourne înainte de plecare. Imediat se şi adunaseră douăzeci mii lire, chiar acolo, în sală.

Daniel Malone se aşeză la birou, luă un toc de pe suportul de argint, frumos cizelat, şi înmuind în călimară, începu să-i scrie o scrisoare lui John West, prin care refuza acest dar. Avea de gînd să trimită o copie şi ziarelor catolice, ca să fie sigur că refuzul său va fi cunoscut de toţi credincioşii.

Încheie scrisoarea şi o mai citi o dată.

„Dragă domnule West,

Aş vrea să-ţi transmit dumitale şi celorlalţi participanţi la adunarea de ieri seară expresia profundei şi veşnicei mele recunoştinţe. Generozitatea Dvs. mă face să mă simt atît de mic încît aş dori să vă fi adus într-adevăr un real serviciu. Ceea ce aţi făcut la acest miting, şi ceea ce vă propuneţi să faceţi, este rezultatul generozităţii fără seamăn de care au dat cu prisosinţă dovadă prietenii mei, dar nu e nicidecum conform dorinţei mele. Eu socot că am fost răsplătit însutit pentru tot ceea ce am făcut, sau am încercat să fac, ca arhiepiscop sau ca cetăţean.

În orice caz, trebuie să vă fac cunoscut că mi-am impus ca regulă de conduită să nu primesc niciodată un dar personal ca acela pe care aveţi intenţia să mi-l faceţi. Cuvintele sînt neputincioase să exprime recunoştinţa care mă însufleţeşte, dar chiar cu ris-

cul de a părea dezagreabil și nerecunoscător, vă rog să-mi permiteți să acționez cum cred de cuviință într-o chestiune în care hotărîrea mea e nestrămutată.

Sînt sigur că veți accepta expresia mulțumirii și recunoștinței ce v-o port.

Vă rog să primiți asigurarea deosebitei mele considerații.

Daniel Malone

„Asta o să pună lucrurile la punct. Nu se poate ca West să fie așa de păcătos cum pretind iezuiții. Auzi, cică să-i iei banii, dar să nu ai de-a face cu el? Și ar fi vrut ei ca propriul lor arhiepiscop să facă o nedreptate unui laic atît de cumsecade. Ei bine, cu ajutorul lui dumnezeu și al Sfintei Fecioare, de astă dată n-am să le fac pe plac: o să mă asociez cu el în văzul tuturor, dar n-o să iau bani de la el.

„Chiar dacă ceea ce se povestește despre West ar fi adevărat, comportarea lui dezminte propria-i poveste. Mizerabilii de la Federația protestantă nu mai contenesc făcîndu-l criminal, dar de cîte ori nu i-a prins el cu mîța-n sac! Nu fac altceva decît să copieze articolele lor după fițuica aceea, *Lone Wolf!* Dar nu se poate oare ca un om să se pocăiască? Desigur că se poate! Ce bine ar fi dacă ar veni din cînd în cînd la slujbă și dacă s-ar împărtăși cu sfintele taine, atunci aș putea să le închid gura iezuiților. Aștia-s în stare să-i fi vorbit pînă și sfîntului părinte de John West."

Un preot tinerel intră în vîrful picioarelor.

— Domnul John West ar dori să vă vorbească, sfinția voastră.

— Hm! Vorbești de lup... Tocmai îi scriam o scrisoare. Poftește-l înăuntru.

John West intră sprinten.

— Te rog ia loc, domnule West.

— Am venit, sfinția voastră, să vă anunț că am aranjat cu societatea de filme: o să filmeze procesiunea.

— Minunat, domnule West.

— Şi-am aranjat să facă şi un film asupra revoluţiei irlandeze. *Irlanda va fi liberă!* Un film adevărat. Straşnică propagandă pentru ţărişoara noastră!

— Minunat, domnule West. Dar ce curios că ai venit tocmai acum. Îţi scrisesem o scrisoare... în legătură cu frumosul gest pe care l-ai făcut ieri seară.

John West citi scrisoarea.

— Sfinţia voastră...

— Îmi pare rău, domnule West. Această scrisoare exprimă convingerea mea de nezdruncinat. Sînt profund recunoscător, dar... poate că ai putea dona aceşti bani bisericii...

— Clădirea asta este proprietatea bisericii? îl întrerupse John West, cercetînd cu privirea odaia mobilată cu gust.

— Nu. Sîntem chiriaşi. De ce?

— Ce-ar fi dacă aşi cumpăra cu banii ăştia clădirea? Cam cît face?

— Mai mult decît o mină de aur, dacă am judeca după chiria pe care o plătim.

— Cred că vreo douăzeci de mii de lire. O să înapoiem cecurile pe care domnul Renfrey şi ceilalţi le-au subscris şi o să cumpăr clădirea aceasta pentru dumneavoastră. Permiteţi-mi să fac acest lucru, pentru a exprima o mică parte din respectul pe care-l port sfinţiei voastre.

— Asta da. Cu plăcere, domnule West. Şi dumnezeu să te binecuvînteze. Totuşi, dacă n-ai nimic împotrivă, domnule West, am să trimit ziarelor o copie după această scrisoare.

*

Într-o seară, cu o săptămînă înainte de procesiunea hotărîtă pentru sfîntul Patrick, Nellie West învelea copilul, culcat în pătucul înalt aşezat lîngă patul ei. Îl sărută şi-i vorbi dulce:

— Fă nani acum, Xavier. Mămica o să mănînce diseară jos.

— De ce nu mă sărută şi tăticu înainte de culcare? gunguri copilul.

Doamna Moran afirma plină de tact că copilul era „leit mamă-sa", dar adevărul era că Xavier moștenise farmecul fizic al tatălui său, al lui Bill Evans.

— Tu dormi cînd vine tăticu acasă, minți Nellie. Dar dacă ai să fii cuminte, poate că în curînd o să te culci ceva mai tîrziu.

La început, faptul că-i spusese copilului că John West era tatăl său o pusese la grea încercare pe Nellie, acum însă, era hotărîtă nu numai să accepte minciuna, dar să și facă tot ce i-o sta în putință ca micuțul să nu afle adevărul.

Și ea și copilul erau de fapt prizonieri. Băiețașul nu ieșea niciodată din casă, iar Nellie se ducea doar duminica la biserică. De luni de zile, doamna Moran stăruise pe lîngă fiica ei să coboare cel puțin pentru masa de seară. In după-amiaza aceea, bătrîna doamnă îi adusese la cunoștință că și John West era de acord cu această propunere.

Nellie era pregătită să facă față acestei încercări. Imbrăcase o rochie albă, care-i venea foarte bine, cu toate că expresia feței îi era tristă, aproape morocănoasă. Se așeză în fața oglinzii de la mesuța de toaletă și începu să-și examineze tenul și părul. In sfîrșit, încetase asediul, se gîndea ea. Toți cei din casă se vor strădui să se poarte ca și cum lucrurile s-ar fi aplanat. Își aminti din nou de lunile de groază și umilință cînd pruncul lui Bill creștea în pîntecele ei. Niciodată timpul n-o să poată vindeca rănile adînci pe care aceste luni le săpaseră în mintea și în sufletul ei. Copiii veneau speriați la ea în odaie, întrebînd-o: „Ești bolnavă, mămico? Pesemne că și tăticul e bolnav, că nici el nu se uită la noi. Cînd o să te faci bine, mămico? Și de ce nu vine niciodată tăticu să te vadă?"

John West nu vorbea cu nimeni din casă și ea îl vedea foarte rar; auzea numai cînd venea sau pleca. Dacă se-ntîlneau pe culoar sau pe scară, nu socoteau o vorbă; el o privea cu ură și dușmănie. Ce s-ar fi făcut dacă n-ar fi venit mama ei? Plîngînd în hohote, ea îi povestise totul, și mama ei se arătase înțelegătoare. Mama o sfătuise de dragul copii-

lor, să-l uite pe Bill Evans şi să caute să se împace cu John West.

Cît o trăi, n-o să uite noaptea cînd se născuse copilul. O s-o povestească şi morţilor. Bill Evans nu mai era decît o amintire dureros de dulce şi totuşi copilul care se născuse n-avea să-i îngăduie să-l uite tot restul zilelor ei. Chinurile naşterii fuseseră mai mici decît zbuciumul sufletesc; maică-sa nu se mişcase tot timpul de lîngă ea, alinîndu-i suferinţa cu mîngîierile şi sfaturile ei. Îl auzea pe John West plimbîndu-se prin odaia de alături cu paşi măsuraţi, frămîntat de gînduri pe care şi le închipuia prea bine. Oare să fi împărtăşit şi el amarnică speranţă, care-i străfulgerase ei prin minte cînd se zvîrcolea în chinuri: să fi dorit să nască pruncul mort?

După naşterea micuţului, îl dorise din nou pe Bill Evans. În acelaşi timp, îşi dăduse seama de durerea soţului ei, dar cu timpul învăţă să-şi stăpînească sentimentele. Se întreba ce-i dăruiseră cei doi bărbaţi? Numai nelinişte, griji şi dezamăgire. John nu venise s-o vadă, dar află de la maică-sa că o mare schimbare se produsese în purtarea şi în dispoziţia lui.

Îşi concentră toată atenţia asupra noului născut. Asemănarea lui Xavier cu Bill îi frîngea inima, dar drăgălăşenia micuţului o cuceri. Ceilalţi copii veneau s-o vadă cînd plecau şi cînd se-ntorceau de la şcoală şi înainte de a se duce la culcare. Arătau multă dragostei măicuţei lor şi simpatie noului frăţior, dar erau mereu nedumeriţi, cu întrebări mute în priviri.

Şi aşa trecuseră aproape doi ani, timp măsurat numai după vîrsta copilului şi în care singurele evenimente i-au fost vizitele la biserică, răsăritul şi apusul soarelui, înmugurirea şi căderea frunzelor din arborele falnic ale cărui crengi băteau în geamul ei. Copilul fusese botezat la şase luni. Nellie se tîrîse la biserică, să se spovedească. Preotul îi dădu acelaşi sfat ca şi mama ei: trebuia să-şi ispăşească păcatele reluîndu-şi rolul de nevastă şi de mamă.

Cînd se ridică de pe scaunul din faţa oglinzii şi o porni spre uşă, Nellie îşi dădu seama că tremură

şi că de-abia se ţine pe picioare. I se păru c-o fulgeră un junghi prin şira spinării; din „ziua de tristă amintire" simţise adeseori aceste junghiuri, iar după naşterea copilului se plînsese atît de des de dureri, încît maică-sa chemase un doctor. Se dovedi că Nellie suferise o contuziune la şira spinării, dar doctorul o asigură că n-are să mai sufere; totuşi, ea continuă să se plîngă. „Închipuiri", îşi zise în sinea ei doamna Moran, dar de fapt era ceva mai mult: Nellie West considera această leziune ca o mărturie a acuzaţiilor împotriva soţului ei.

După o sforţare uriaşă, îşi luă inima în dinţi, deschise uşa şi se-ndreptă spre capul scării.

In timp ce cobora încet scara largă acoperită de un covor, în sufragerie se aşternuse o încordată aşteptare. Nu se servise încă, dar toţi erau la masă. In capul mesei, cu mîinile încleştate pe marginea tăbliei, şedea John West, ca o stană de piatră, cu faţa nemişcată, privind drept înainte. Doamna Moran şedea la stînga lui, cu faţa la uşă; părul ei alb, pieptănat cu grijă într-un coc adunat pe ceafă, o arăta ca pe o femeie care ştiuse să îmbătrînească cu demnitate. Alături de ea era locul lui Marjorie, cea mai mare dintre copii, care avea să împlinească în curînd şaptesprezece ani. Bondoacă şi voinică, tînăra fată semăna mult cu tatăl ei; era studioasă şi avea un real talent muzical. Cu ochii pironiţi la uşă, palpita în aşteptarea momentului mult dorit, dar şi temut, înţelegînd de ce era atmosfera atît de încordată. De cealaltă parte a mesei se înşirau ceilalţi trei copii: Mary, care avea cincisprezece ani, se deschisese ca o floare — o frumuseţe de fată, cu părul roşcat, înaltă şi subţire, bine proporţionată; era deşteaptă, simpatică şi admirată pentru frumuseţea ei neobişnuită. Tatăl ţinea la ea ca la ochii din cap. Vorbea de ea ca un amator de artă despre o pictură celebră, dar firea ei sensibilă se revoltase adesea împotriva răcelii şi durităţii lui. Lîngă Mary săteau cei doi fraţi ai ei, John, de unsprezece ani şi Joseph de opt ani. Ca şi unchiul său Joe, al cărui nume îl purta, Joseph era liniştit, indolent, fără cali-

tăți deosebite. John semăna la fire și la inteligență cu sora lui Mary. La chip și înfățișare era leit taicăsău, dar numai la atît se reducea asemănarea.

La celălalt capăt al mesei, un scaun liber indica locul lui Nellie.

Intră în odaie cu pași siguri, cu capul sus. Copiii rămaseră muți, văzînd-o atît de mîndră și de frumoasă, și încercînd din răsputeri să-și țină firea.

John West nu ridică privirea, nu făcu nici o mișcare, deși sentimentele cele mai diferite se înfruntau în inima lui : compătimire de sine, umilință, dar mai presus de orice, ură și furie neputincioasă. Nellie scăpase. Izbutise, pînă în cele din urmă, să iasă cu fața curată. Își păstrase locul de soție și de mamă a copiilor săi și era pe cale să-și recîștige și respectul de sine. Îl sfidase și îi trădase încrederea ; el luase hotărîrea s-o pedepsească, dar iată că ea izbutise să scape de pedeapsă. Și el își făcuse doar o regulă în viață să nu admită niciodată că a greșit, pentru că asta, după părerea lui, era un semn de slăbiciune. Faptul că-i îngăduise lui Nellie să coboare la masă, însemna că-și recunoștea o greșeală de care nu se simțea totuși vinovat.

Cînd Nellie luă loc în fața lui, la celălalt capăt al mesei lungi, copiii se destinseră.

— Ce bine c-ai venit înapoi, mămico. Ce bine ! exclamă Mary.

Ochii i se umplură de lacrimi. Ceilalți copii lăsară capul în jos. Nellie se sprijini de masă și își mușcă buzele, hotărîtă să nu se lase copleșită de emoție.

— De ce plîngeți ? interveni doamna Moran. Măicuța voastră s-a făcut iar bine și poate să coboare din nou. Ar trebui să ne bucurăm. Măicuța s-a însănătoșit !

John West aruncă o privire cercetătoare spre soacră-sa. „Deșteaptă femeie ! gîndi el. De doi ani de zile pregătește clipa asta. Nu s-a îndoit nici o clipă că într-o bună zi o să fiu și eu de acord". Fără să vrea, nutrea pentru ea un sentiment de admirație.

Nellie își dădu seama c-ar fi trebuit să se bucure, dar nu se gîndea decît la durerea ce-o fulgera prin

şira spinării. Nu-şi putea lua gîndul de la ea : i se părea din nou c-o trece vechiul junghi.

Se uită sfidătoare la soţul ei şi spuse :

— Tot mă mai doare şira spinării. Durerile sînt uneori îngrozitoare. Sînt sigură că într-o bună zi o să mă ţintuiască la pat pe tot restul vieţii.

John West ridică privirea şi se uită iscoditor la ea. Ştia că mai de mult chemaseră un doctor s-o examineze, pentru că avea dureri în şira spinării. Dar trecuse o bună bucată de vreme de-atunci. De ce o fi spus asta ?

O tăcere apăsătoare se aşternu în odaie, aşa că toţi răsuflară uşuraţi cînd jupîneasa intră servind supă tuturor şi un pahar cu zeamă de fructe lui John West. Jupîneasa fusese angajată chiar atunci, împreună cu bucătăreasa, în urma înţelegerii stabilite între John West şi doamna Moran.

Masa se scurse încet şi liniştit. Nu vorbeau decît strictul necesar. Numai doamna Moran încerca din răsputeri să întreţină conversaţia. John şi Nellie nu schimbară nici o vorbă.

John West se sculă primul de la masă.

— Nellie — se adresă el nevesti-si — aş vrea să vii puţin în sala de muzică. Am să-ţi spun ceva. Ieşi din sufragerie şi se duse la baie să se spele pe mîini şi să-şi ia doctoria.

După cinci minute, Nellie trecu în sala de muzică şi se aşeză lîngă pian, sub fotografia lui Chopin.

John West intră şi se opri în prag, uitîndu-se fix la ea :

— Cred că ştii că eu am hotărît să iei masa jos, începu el pe un ton agresiv.

— Credeam că mama a aranjat asta, spuse ea încet, aproape cu indiferenţă.

— Ei bine, află că nu ! Încă de la... acea întîmplare, am hotărît să-ţi primeşti pedeapsa şi apoi să fii obligată să-ţi îndeplineşti îndatoririle faţă de copii.

Nellie nu răspunse nimic, ci rămase nemişcată, cu mîinile în poală.

— Ei bine, ce-ai de spus ? insistă el.

— Nu-i nevoie să mă silească nimeni să-mi iubesc copiii. Şi numai tu eşti de vină de nenorocirile care s-au abătut pe capul nostru.

— Eu sînt de vină ? Nu cumva vrei să spui că eu sînt de vină că sus, în casa asta, adăposteşti un copil pe care l-ai făcut cu zidarul meu ? De n-ar fi fost copiii, copiii mei, de mult l-aş fi expediat la un azil de copii găsiţi. Şi să nu fii prea sigură că n-o să-l trimit într-o bună zi.

După un răstimp de tăcere, John West continuă mai împăciuitor :

— Acum vei fi obligată să faci faţă îndatoririlor tale. Vreau să participi la o recepţie în cinstea eroilor decoraţi cu „Victoria Cross", care va avea loc săptămîna viitoare la reşedinţa arhiepiscopului şi la o altă recepţie care va avea loc la noi, în seara procesiunii. O să vină o mulţime de oaspeţi distinşi. Eşti soţia mea : toţi se aşteaptă să fii de faţă.

— Foarte bine, răspunse ea. O să fac cum spui tu. Dar să ştii, John, că n-am să te mai iubesc niciodată. Niciodată !

— După purtarea ta, s-ar zice că nu m-ai iubit niciodată.

Nellie se ridică şi o porni spre uşă.

— Mă duc să mă întind puţin pe pat, spuse ea. Mă doare şira spinării. Mereu m-a supărat de-atunci, de cînd m-ai lovit. Sînt sigură că într-o zi n-am să mă mai pot scula din pat.

Lîngă uşă se întoarse şi-l ţintui cu privirea. Deşi nu rosti nici o vorbă, el plecă ochii citind reproşul din privirea nevestei lui. Din clipa aceea, John West îşi dădu seama că toată viaţa o să-l urmărească ura ei neîmpăcată.

John West rosti un cuvînt de salut la banchetul oferit decoraţilor cu „Victoria Cross", într-unul din hotelurile lui din oraş.

Din capul mesei, ridică paharul în cinstea „patriei mame", Irlanda, în cinstea arhiepiscopului Malone şi dori succes procesiunii. De fapt evita băuturile al-

coolice, de teamă să nu se îmbolnăvească de stomac, dar momentul era atît de solemn, încît de data asta bău şi el vin. Propunînd un toast în cinstea decoraţilor cu „Victoria Cross", declară că Australia şi poporul irlandez le vor păstra recunoştinţă veşnică, pentru că au venit de-atît de departe ca să participe la festivităţi. Numai mulţumită sacrificiilor lor şi a celorlalţi luptători, Australia era o ţară liberă !

Cine-ar fi crezut că atîţia decoraţi continuau să fie simpli soldaţi! Fiecare ar avea dreptul să fie cel puţin colonel. Plecaseră la război ca să apere Belgia. Acum veniseră la Melbourne ca să-şi exprime simpatia pentru o altă mică naţiune, care nu era încă liberă. De fapt John West se mulţumea să repete ca un ecou cuvintele rostite de arhiepiscopul Malone cu diferite prilejuri, în ultimele săptămîni.

In încheiere, John West făcu puţină reclamă hipodromurilor lui, anunţînd că foştii combatanţi vor avea intrarea liberă şi că în posturile vacante vor fi angajaţi numai foşti combatanţi.

După ce încetară aplauzele prelungite, se mai ridicară şi alţii să vorbească. Ultimul fu „consilierul" Robert Renfrey, care se cam clătina pe picioare.

Domnul Renfrey vorbi cam grosolan, într-un fel care nu cadra cu solemnitatea momentului. Din pricina alcoolului consumat în cursul zilei şi a ţigării pe care o morfolea în colţul gurii, mai că nu se înţelegea ce spunea. Auditoriul desluşi totuşi că, după părerea lui, decoraţii or fi fost ei „nişte eroi daţi dracului, dar că există un om care ar fi meritat să fie decorat, totuşi nu primise „Victoria Cross": John West !"

Consilierul Renfrey încheie declarînd că guvernul ar trebui să fie dat peste cap pentru că nu „se simţea" să plătească cel puţin o pensie de zece lire pe săptămînă acestor eroi. „Dacă aş fi eu prim-ministru, declară el foarte mărinimos, v-aş da şi asta, şi — pă cinstea mea — ehei, cîte v-aş mai da". Scuipă capătul morfolit al ţigării pe podea şi se prăbuşi pe scaun.

Eroii decoraţi cu „Victoria Croos" răspunseră pe rînd. Cei mai mulţi îi mulţumiră prudenţi lui John West şi comitetului de organizare a procesiunii de

ziua sfîntului Patrick. Doar unul, care făcuse parte din brigada sportivilor, declară că el şi confraţii lui ar veni chiar şi de la capătul pămîntului ca să asculte de ordinele fostului lor „general" John West.

Ultimul decorat, un tînăr palid, care îşi pierduse un picior în Franţa, susţinu că nu e în stare să lege două vorbe şi îl rugă pe John West să ia cuvîntul pentru el.

— E o ruşine — spuse John — că guvernul dă unui om care şi-a pierdut un picior numai suma meschină de treizeci de şilingi pe săptămînă!

Robert Scott propuse să i se mulţumească lui John West prin bătăi repetate cu pumnul în masă, apoi arătă că domnul West era întotdeauna dispus să participe la orice iniţiativă urmărind bunăstarea poporului, dar că în operele de caritate acţiona pe tăcute, aşa încît nu ştia niciodată dreapta ce dădea cu stînga.

— Toată lumea ştie, îşi încheie Scott cuvîntul, arătîndu-l cu un gest dramatic pe John West, că gazda noastră este într-adevăr un om excepţional.

In cursul serii, aceiaşi oameni se adunară la reşedinţa arhiepiscopului Malone. Arhiepiscopul rosti un discurs înflăcărat împotriva imperiului britanic.

Printre cei prezenţi se afla şi Nellie West. Stătea lîngă soţul ei, surîzătoare şi încîntătoare, dar cam palidă. Decoraţii cu „Victoria Cross", ca de altfel toţi cei de faţă, o priveau cu multă simpatie. In cursul serii, Nellie îşi dădu seama că se distra de minune şi hotărî ca a doua zi, la banchetul ce urma să aibă loc în locuinţa lor, să poarte de grijă ca oaspeţii să petreacă aşa cum nu le mai fusese dat pînă atunci. Din cînd în cînd, John West îi arunca o privire scrutătoare. Îşi dădea seama că se pricepe de minune la lucrurile astea aşa că se hotărî ca pe viitor să exploateze la maximum acest talent.

In dimineaţa zilei de sfîntul Patrick, John West fu trezit din somn de primele raze ale soarelui, care prevesteau o zi frumoasă de toamnă. Se dădu jos din pat şi se îmbrăcă. Era nerăbdător. In ziua aceea

urma să aibă loc gigantica manifestaţie, pregătită cu atîta grijă. Avea să fie un spectacol grandios.

Pe la nouă ieşi în oraş, purtînd în piept un trifoi impresionant şi constată că lumea începuse să se adune, deşi procesiunea urma să înceapă abia pe la două după-amiază. Puse la punct ultimele amănunte, dînd indicaţii acoliţilor săi cum să dirijeze pe parcurs uriaşa procesiune, de la punctul de plecare din strada Bourke. Pe la amiază puteai să-ţi dai seama că numărul celor care participau ori asistau la procesiune va fi cu mult mai mare decît la toate manifestările precedente de felul acesta din Melbourne. Se adunase aşa de multă lume încît fusese întreruptă circulaţia pe patru străzi.

Deşi avea atîtea amănunte de pus la punct, John se achită de aceste obligaţii cu energia şi hotărîrea lui obişnuită. În sfîrşit, sosi clipa cea mare; îşi făcu apariţia maşina arhiepiscopului, croindu-şi încet drumul prin furnicarul de lume care ovaţiona cu entuziasm.

Incetul cu încetul, impresionanta procesiune se puse în mişcare. In frunte, conform dispoziţiilor date de arhiepiscop, mergea un omuleţ cu favoriţi, jerpelit şi cu tocurile tocite, care purta un mic steag britanic. Era urmat, la o distanţă respectabilă, de maşina arhiepiscopală, însoţită de garda decoraţilor „Victoria Cross", toţi în uniformă şi călare pe armăsari suri. Urma apoi comitetul: în rîndul întîi păşea John West. Comitetul era format din mulţi laici catolici de frunte, printre care un milionar dintr-o speţă ceva mai onorabilă decît John West şi consilierul Robert Renfrey.

In urma comitetului veneau mii de foşti combatanţi. In sunetul muzicii şi tropotul cailor, defilau în rînduri de cîte patru.

Păşeau apoi şaizeci de foste infirmiere de război, urmate de cîteva mii de fete şi băieţi din şcolile catolice, dintre care unii în uniformă, după care se scurgea marea masă a participanţilor. Purtau nenumărate steaguri australiene şi de ale mişcării Sinn Fein, şi numai un singur steag britanic — şi acela purtat de prăpăditul care păşea în fruntea cortegiului.

Mai tîrziu făcură socoteala că au defilat douăzeci şi cinci de mii de oameni şi că cel puţin o sută de mii s-au aliniat pe parcurs. Pe ici pe colo mulţimea rupsese cordoanele, totuşi ordinea fusese menţinută de brigăzile de poliţişti postate de-a lungul întregului traseu. Printre spectatori erau „legitimişti" şi „orangişti" din nord, furioşi dar învinşi, sperînd că se vor ivi tulburări, dar neîndrăznind să le provoace.

Domnea o atmosferă de sărbătoresc entuziasm ; nici cînd pînă atunci, şi nici după aceea, printre clădirile sobre din Melbourne nu se perîndase o procesiune atît de grandioasă. Aparatele de filmat aşezate din loc în loc, stîrniră mult interes. In mijlocul mulţimii entuziaste, mulţi leşinară. Pretutindeni se vedeau oameni cu emblema Sinn Fein-ului, trifoiul, prins în piept ori cu steguleţe verzi.

Incurajat de aplauzele care făceau haz de el, omuleţul jerpelit care mergea în frunte, răspunse într-un fel cu totul neaşteptat. Agitînd steagul minuscul, se pleca din mers, pînă la pămînt într-o parte şi în alta salutînd mulţimea, în timp ce înainta în fruntea grandiosului cortegiu, urcînd colina parlamentului. Mergea cu paşi vioi, ca un băutor de „plonk". Din ce în ce mai agitat, la un moment dat începu să danseze şi să se bălăbănească fluturînd în mînă pălăria jerpelită. Nu-şi arătase niciodată giumbuşlucurile în faţa atîtor spectatori — aproape o sută de mii — şi părea hotărît să profite atît cît putea de acest minunat prilej. In orice caz încă, în afară de arhiepiscop şi de un soldat invalid care stătea într-un automobil proptindu-şi singurul lui picior într-o cîrjă de care atîrnase un steguleţ al mişcării Sinn Fein, omuleţul ce purta culorile britanice a fost cea mai populară figură din întregul cortegiu.

Plin de sine John West mergea cu pas elastic, răspunzînd cu o fluturare a mîinii la uralele şi aplauzele spectatorilor. Nu-şi mai încăpea în piele de bucurie. Spera că ziua asta avea să-i atragă bunăvoinţa multora şi o să-l facă celebru.

Cînd capul procesiunii ajunse în dreptul străzii Bourke, arhiepiscopul Malone coborî din maşină şi

primi defilarea de pe treptele parlamentului. Stătea drept ca un brad, cu sufletul copleşit de emoţie. Era o zi mare, o zi în care catolicii Australiei dădeau un răspuns hotărîtor duşmanilor lor; procesiunea aceasta devenise o desfăşurare de forţe care strînsese pe fii săi sufleteşti în jurul său, susţinînd în acelaşi timp cauza Irlandei. După ce trecură în sfîrşit şi foştii combatanţi, doctorul Malone se sui din nou în maşină şi porni spre parcul expoziţiei, aflat la cîteva sute de metri mai departe. Parcul gemea de lumea adunată acolo, încă înainte ca ultimile coloane ale procesiunii să se fi pus în mişcare, aşa că alte zeci de mii de oameni, rămaşi pe dinafară, nu putură să audă discursurile sau să asiste la programul artistic şi la concursurile atletice urmate de dans.

Daniel Malone încununa această zi triumfală cu o nouă cuvîntare, pe care o încheie rostind cu sarcasm:

„Consiliul municipal din Melbourne ne-a obligat să deschidem manifestaţia cu un steag britanic. Cum n-am găsit nici un irlandez dispus să-l poarte, am dat doi şilingi unui englez ca să se achite de această sarcină".

*

John West îşi cîştigase respectul şi admiraţia marii majorităţi a catolicilor care îl sprijineau pe arhiepiscopul Malone. În zilele următoare însă, împreună cu arhiepiscopul, fu ţinta atacurilor lansate prin ziarul *Argus* şi prin organul oficial al Federaţiei protestante, împotriva mişcării pornite de irlandezi. Numele lor apărură alături şi în răspunsurile date de presa catolică acestor atacuri şi în larga publicitate făcută în jurul procesiunii din ziua sfîntului Patrik, precum şi cu prilejul plecării arhiepiscopului la Roma şi Dublin, via America.

*

Într-o ediţie specială a almanahului catolic din 1920, consacrată manifestaţiilor din ziua sfîntului Patrick, apăru şi fotografia lui John West, împreună cu a arhiepiscopului, a soldaţilor decoraţi cu „Victoria Cross" şi a eroilor şi conducătorilor revoluţiei irlandeze. West jucă de asemeni un rol de frunte în filmul făcut cu

prilejul procesiunii şi a plecării arhiepiscopului Malone.

La plecare, corul execută un cîntec intitulat *Intoarce-te în Australia,* care — după cum se anunţă — fusese închinat de John West arhiepiscopului. Era o baladă răsuflată, sentimentală, pe melodia *The Wearing of the Green.*

Dar chiar sub ameninţarea vreunei pedepse, John West n-ar fi putut scrie un cîntec. Un biet poet care trăia din te miri ce scrisese cuvintele, iar John West îl răsplăti cu cincizeci de lire pentru treaba asta şi publică textul. Cîntecul fu executat la plecare şi repetat apoi cu diferite alte prilejuri. Nu încercă nici mai tîrziu să spulbere legenda creată, nevrînd să-i dezamăgească pe cei care credeau că versurile fuseseră scrise de el.

In ajunul plecării, Malone îl vizită pe John West, acasă. John observă că arhiepiscopul nu prea se simţea în largul lui ; de altfel era cam abătut încă de cînd îl chemaseră la Roma.

In discursul de adio, Malone spusese :

„...Mă duc să dau socoteală de felul cum am păstorit în scurtul răstimp de cînd sînt în Australia, şi mai cu seamă în anii care au urmat după moartea mult regretatului şi prea veneratului meu predecesor. Dacă sfîntul părinte se va arăta nemulţumit de activitatea mea, ori de metodele mele de conducere, nu mă voi sfii să răspund că nu eu am cerut să viu în Australia, că am fost trimis aici, fără să fi fost întrebat, că o dată venit am făcut totuşi tot ce mi-a stat în putinţă şi că sînt gata să rămîn ori să plec dacă aşa vor crede de cuviinţă episcopii, clerul şi poporul australian. Dacă am făcut unele greşeli în activitatea mea, era şi de aşteptat, pentru că eu nu am solicitat această situaţie, şi cînd mi-a hărăzit-o soarta, ştiam că n-o să pot face faţă răspunderilor legate de ea."

Lui John West i se păru că ghiceşte un fel de teamă sub această sfidare.

Inainte de a părăsi Melbourne, Malone îi făgădui lui John West că o să-i scrie şi-l rugă să facă tot ce

i-o sta în putință ca să împiedice expulzarea preotului Jesper, care fusese „internat" încă din 1917 sub acuzația că ar fi sprijinit cauza Germaniei în timpul războiului, și care, conform unei condamnări fără judecată, urma să fie deportat de guvernul federal. Arhiepiscopul îl informă că luase contact cu părintele Jesper, de a cărui nevinovăție era convins.

Jesper se născuse în Germania, dar plecase cu părinții în Elveția încă de mic copil. Acolo se pregăti pentru preoție și veni mai tîrziu în Australia. În timpul războiului, se opuse pe față mobilizării și sprijini rebeliunea din Irlanda. Un alt preot catolic, care făcea parte din aceeași parohie, dar era pentru mobilizare, ajunse la conflicte violente cu Jesper și se hotărî să-i scrie primarului din localitate, chipurile ca să dea pe față uneltirile acestui rebel. Jesper fu imediat internat. Cum nu fusese încă naturalizat ca australian, toate încercările de a obține eliberarea lui dădură greș.

Preotul care îl denunțase pe Jesper primi o pedeapsă disciplinară — îl informase Daniel Malone pe John West — dar problema deportării lui Jesper rămînea actuală și trebuiau să împiedice lucrul ăsta cu orice preț.

John West făgădui să facă tot ce-i va fi cu putință ca să împiedice deportarea. La început, sforțările lui păreau că vor fi încununate de succes, dar între timp se iviseră doi adversari puternici: Percy Blackwood deputatul laburist pentru Broken Hill și Jack Somerton, secretarul din Victoria al Sindicatului marinarilor.

După cîteva adunări publice, la care înafară de el luaseră cuvîntul cîțiva conducători sindicali și mai mulți politicieni laburiști, John West încercă să-i convingă pe conducătorii Sindicatului marinarilor și docherilor să adopte o rezoluție prin care să refuze efectuarea oricăror lucrări pe vaporul pe care urma să fie deportat părintele Jesper. Văzînd că nu îi poate convinge pe conducătorii muncitorilor să adopte o atitudine precisă, John West îi dădu o mie de lire lui Walsh, secretarul Uniunii marinarilor din întreaga Australie ca să prezinte o rezoluție Biroului executiv. Această re-

zoluție fu sprijinită de majoritatea biroului, deoarece Jesper fusese împotriva mobilizării. Dar conferința anuală a marinarilor, care — din păcate — avu loc chiar în acea vreme, anulă această hotărîre, mai cu seamă în urma eforturilor depuse de Jack Somerton. Conferința ajunse la concluzia că Uniunea n-ar realiza nimic intervenind în cazul Jesper, și recomandă ca în această chestiune să se adopte o atitudine neutră.

John West îl chemă pe Walsh la telefon și-l făcu cu ou și cu oțet. Walsh, care se temea să nu piardă cele o mie de lire, îl sfătui să ia legătura cu Somerton.

John West îl găsi pe Jack Somerton într-un birou mic și simplu mobilat.

Somerton îi dădu de la început să înțeleagă că e foarte ocupat. Era un om de vreo patruzeci și cinci de ani, scund dar foarte voinic, cu un gît de taur și cu pieptul puternic.

— Ia loc, îi spuse, fără să ridice ochii.

John West se execută, derutat de această primire. Somerton continuă să studieze hîrtiile pe care le-avea în față! După vreo trei minute își ridică privirea:

— Ei?

— Numele meu e West, John West. Am...

— Ce doriți, domnule West?

— Vreau să discut cu dumneata cazul Jesper.

Somerton se plecă pe spate, scoase dintr-un raft o carte legată în piele și începu s-o răsfoiască.

— Jesper, Jesper, murmură el. Nu e la litera J; trebuie să fie deci la I... Nu, nu-i nici-un Jesper. Trebuie să fie o eroare, domnule West. Nu avem nici un Jesper în sindicatul nostru.

— Ba știi la cine mă refer, la părintele Jesper.

— Aha, părintele Jesper! rosti Somerton pe un ton brusc, cu o urmă de accent scoțian în voce. Deși nu părea, John West își dădu seama că își bătea joc de el. Acum mi-aduc aminte. Ei bine, filiala din Victoria a sindicatului nostru n-are de gînd să întreprindă nimic în această privință.

— Am fost informat că dumneata ai determinat sindicatul să-și schimbe atitudinea față de părintele Jesper.

— La conferința anuală am propus ca sindicatul să nu se mai amestece în treburi care nu-l privesc. După părerea mea, membrii sindicatului nostru ar comite o adevărată nebunie să se angajeze într-o acțiune, de pe urma căreia nici ei, nici clasa muncitoare n-ar putea trage nici un folos.

— E o chestiune de principiu. Jesper a fost condamnat fără să fie judecat. Dreptul de a fi judecat este garantat de Magna Charta.

— Dumneata și arhiepiscopul Malone nu sînteți prea îndreptățiți să vă referiți la Magna Charta. Biserica romano-catolcă s-a opus din răsputeri cînd a fost adoptată.

John West simțea că nu se mai poate stăpîni.

— Îi dai concursul lui Hughes împotriva părintelui Jesper, pentru că urăști biserica catolică, izbucni el. Știu eu cine-mi ești!

După părerea lui Jack Somerton, biserica catolică era cea mai mare plagă a omenirii, iar arhiepiscopul Malone, deopotrivă cu cei mai mari capitaliști, era dușmanul clasei muncitoare. Susținea că Malone se opusese mobilizării nu numai pentru că era pro-irlandez, dar și pentru că era pro-german, situîndu-se pe linia politicii Vaticanului.

Somerton nu păru de loc impresionat:

— Nu-l sprijin pe Hughes, dar sînt împotriva amestecului bisericii catolice în problemele sindicale și în politică.

— Nu m-am amestecat niciodată în problemele sindicale, deși am sprijinit multe sindicate, printre care și acesta.

— Sindicatul nostru n-o să mai solicite niciodată vreun sprijin de felul celui pe care i l-ai acordat dumneata.

— De ce vorbești dumneata în numele sindicatului? Walsh și întregul Comitet executiv erau gata să acorde ajutor lui Jesper, la cererea mea.

— Îl cunosc destul de bine pe Tom Walsh și-l cred în stare să fi primit bani pentru această... colaborare.

— Walsh îl sprijină pe Jesper numai de dragul respectării legalității. Și este și el activist sindical ca și dumneata.

— Walsh pretinde că e activist. Vorbește ca un activist ca să nu-și piardă slujba, dar de fapt e un oportunist, gata să primească mită. Știu precis c-a fost plătit ca să-l sprijine pe Jesper.

— Ia seama la ce spui.

— Chiar dumneata l-ai plătit ca să-l sprijine pe Jesper, domnule West.

John West îl țintui cu ochii lui sfredelitori pe Somerton. Ce ciudați erau laburiștii ăștia! Cu o șiretenie aproape instinctivă se folosise de numeroși oameni din partidul laburist dar nu-i înțelegea și nici n-avea să-i înțeleagă vreodată. Pentru el Somerton, rămînea o enigmă, ca și Ashton, Thurgood și mulți alții. Nu făcea nici o deosebire între ei, nu era în stare să analizeze forțele politice și sociale care-i influențau. Știa că putea să-i cumpere pe unii și să-i intimideze pe alții, dar nu înțelegea de ce mulți nu puteau să fie nici cumpărați, nici intimidați. Iar conducătorii sindicali îl puneau în mai mare încurcătură decît politicienii. După cîte înțelegea el, Walsh semăna cu Bob Scott, care vorbea ca un activist și un socialist pentru a obține voturi, dar se lăsa cumpărat; și iată că și Somerton, care vorbea la fel, nu putea fi nici cumpărat, nici intimidat. John West era gata să creadă că asta se datora faptului că Somerton e anticatolic, dar cauzele erau mult mai adînci.

Somerton era ultimul conducător sindical din vechea Organizație internațională a muncitorilor industriali. Înainte de a se destrăma, I.W.W.-ul izbutise să schimbe vechea organizare a sindicatelor australiene. Propaganda sa plină de vigoare și combativitate, care făcea apel la conștiința de clasă, pregătise terenul pentru comuniști, mai științifici și mai bine organizați, care aveau să se ridice în cursul decadei următoare.

Influența lui Jon West în rîndurile mișcării sindicale era în declin. El atribuia acest lucru faptului că nu putea să influențeze votul în sindicate în mă-

sura în care ajunsese să hotărască dinainte rezultatul alegerilor preliminare. Se consola gîndindu-se că la urma urmei, sindicatele nu jucau un rol atît de important în elaborarea planurilor lui.

Atitudinea lui Somerton îl supăra totuşi.

— Ştii că filiala Victoria, filiala dumitale — strigă el în cele din urmă scos din sărite — nu mi-a restituit nici pînă azi o mie de lire din împrumutul pe care i l-am dat în timpul grevei?

— Ştiu, dar sîntem la zi cu ratele. O să-ţi iei toţi banii înapoi. Dacă aş fi fost eu secretar pe vremea grevei, nu ne-am fi încurcat niciodată cu banii ăştia. Pentru că le băgai banii pe gît, ori pentru informaţiile la curse pe care le dădeai, multe sindicate şi mulţi conducători sindicali s-au trezit înglodaţi pînă peste cap în datorii. Mie însă, află că nu-mi place să joc la curse, aşa că, sindicatul nostru nu mai are nevoie de banii dumitale.

— Băncile n-o să vă mai acorde împrumuturi în timpul grevelor.

— O să ne descurcăm noi şi fără împrumuturi.

— Vă pun eu cu botul pe labe, pe dumneata şi pe Blackwood.

— Percy Blackwood e tocmai într-un turneu de propagandă prin ţară şi să ştii că muncitorii îl ascultă cu sfinţenie pretutindeni.

— Îl aranjez eu! O să-l scot din Parlament. În tot cazul, dacă vaporul cu Jesper o să plece din oricare alt port afară de Melbourne, să ştii că niciun sindicalist n-o să pună piciorul pe vas.

— Sînt informat că vaporul o să plece din Melbourne.

— Ascultă bine ce-ţi spun, Somerton, se sculă John West în picioare şi se plecă peste masă. Dacă mi te pui în cale, să ştii că te fac praf. Te scot din slujba asta, chiar dac-o fi să dau şi ultimul ban.

— Nu mă-ndoiesc de asta. Şi Tom Walsh e direct interesat în această chestiune. De mult vrea să mă mănînce şi-ar fi în stare s-o facă — mai cu seamă dac-o fi să-i pice şi lui ceva.

John West ridică pumnul amenințător. Dacă Somerton n-ar fi fost atît de voinic, i-ar fi repezit un pumn în nas.

— Dacă te atingi de mine, stîrpitură crăcănată, te fac fărîme, strigă Somerton, schimbîndu-și brusc atitudinea.

West lăsă mîna în jos, porni spre ușă și coborînd glasul șuieră:

— O să-ți pară rău și ție și lui Blackwood.

In urma unui calcul greșit, guvernul hotărî să-l deporteze pe părintele Jesper din portul Adelaide.

John West se deplasă imediat acolo cu Walsh, care organiză un miting al marinarilor și docherilor, în cursul căruia aceștia își exprimară hotărîrea să nu lucreze pe vasul *Nectar,* cu care urma să fie deportat Jesper. John West dădu echipajului cinci sute de lire pe care să-i împartă între ei.

Dar autoritățile îl traseră pe sfoară. Jesper fu îmbarcat pe un vas englez, care porni în miez de noapte.

Dîndu-și seama prea tîrziu că fusese înfrînt, John West luă trenul spre Perth, ultimul mare port din apusul Australiei, unde organiză o demonstrație uriașă, la care luau parte și două mii de foști combatanți, pentru a întîmpina intrarea în radă a vasului. Dar, la Adelaide vaporul luase o încărcătură suplimentară de cărbuni ca să nu mai oprească la Perth.

John West se întoarse fierbînd de mînie la Melbourne, blestemîndu-i pe Jack Somerton și pe Percy Blackwood.

Chiar în cursul acelei după-amiezi, de pe treptele Parlamentului, John West rosti o cuvîntare înflăcărată, în fața a cinci mii de muncitori indignați. Începuse să se priceapă la discursuri înflăcărate: ar fi putut intra în politică, abordînd cu succes cariera unui politician laburist.

Începu prin a spune că tocmai se întorsese după un drum de patru mii de mile, pe care-l străbătuse numai ca să împiedice nedreptatea care se făcuse unui om nevinovat. Folosind expresii ca: „solidari-

tatea clasei muncitoare" şi arătînd că atît Magna Charta cît şi principiul judecăţii în faţa unui juriu trebuiau respectate cu sfinţenie, izbuti să umple de mînie pe cei care-l ascultau. Le expuse cazul, afirmînd că deşi preotul Jesper se ridicase împotriva mobilizării, nu făcuse nimic subversiv şi, în tot cazul, n-ar fi trebuit să fie condamnat fără judecată.

Uriaşa adunare izbucni în urale: pentru laburişti, pentru solidaritate şi pentru John West. La încheierea mitingului intonară *De-apururi solidari* şi *Patria noastră Irlanda.*

A doua zi, John West îi dădu lui Frank Lammence misiunea să cerceteze dacă ar fi cu putinţă să-l facă pe Blackwood să-şi piardă mandatul de deputat şi să-i pună pe „băieţi" să-i dea o lecţie lui Somerton. Snoopy Tanner şi Arty West erau bucuroşi să-i facă plăcere, dar cei trimişi „în misiune" simţiră pe pielea lor că Somerton era neîntrecut în arta autoapărării. După ce de două ori la rînd ieşiră şifonaţi rău de protectorii lui Somerton, care făceau de gardă zi şi noapte în jurul lui, oamenii lui Tanner se lăsară păgubaşi. Vrînd-nevrînd, John West trebui să se mulţumească să finanţeze o campanie pentru a-l mătura pe Somerton. Cheltui aproape două mii de lire, dar trecură doi ani pînă cînd Somerton fu înlăturat în urma unor alegeri aranjate.

John West fu scutit de oboseala de a se ocupa personal de deputatul laburist din Broken Hill, deoarece Percy Blackwood fu împuşcat din greşeală de un nebun. Jack Somerton şi alţii bănuiră pe nedrept că John West ar fi pus la cale acest asasinat.

*

După vreo şase luni, într-o seară, John West îl aştepta în salonul de recepţie pe arhiepiscopul Malone, care se-ntorsese în ajun la Melbourne.

Se ridică şi începu să privească scaunul înalt pe care stătuse. Pe tapiseria jilţului era brodat cu multă măiestrie un blazon care înfăţişa un leu şi un braţ ridicat ţinînd un paloş, avînd deasupra lor o inscrip-

ţie în limba gaelică. Se dădu îndărăt examinînd scaunul cu o privire scrutătoare, se plecă, îl întoarse ca să-l pună într-o lumină mai favorabilă, îl cercetă din nou, apoi se aşeză la loc.

Jilţul fusese brodat de călugăriţele de la mănăstirea Bunului Păstor, care îl oferiseră lui John West la o adunare a cetăţenilor catolici. În cuvîntul rostit cu acel prilej, domnul T. J. Real, noul vicepreşedinte al Grupului parlamentar al partidului laburist, arătase că domnul West se trăgea din neamul regilor irlandezi şi explicase auditoriului că inscripţia însemna în traducere liberă: „West spre victorie". Domnul Real adăugase că acesta era blazonul străbunilor domnului West şi că doamna West, născută Moran, se trăgea şi ea direct din Brian Boru. Real îl prezentă pe John West ca pe un „om dintr-o bucată", „protagonist al operelor de binefacere" şi un „neînfricat apărător al libertăţii şi justiţiei".

John West era foarte mîndru de scaun. Luase hotărîrea să-l pună în biroul său din oraş, dar îl păstrase aici ca să-l arate mai întîi arhiepiscopului.

Se bucura la gîndul că o să-l revadă pe Malone, care va fi de sigur mulţumit de eforturile pe care le depusese în cazul Jesper şi în alte chestiuni.

John West se aşeză iar, tocmai în clipa cînd Nellie intră în cameră. El nu ridică privirea şi nu schimbară nici o vorbă. O chemase ca să-l primească pe arhiepiscop, aşa cum îi dictau îndatoririle, dar asta nu însemna că trebuia să converseze cu ea cîtă vreme aşteptau oaspetele.

În acest timp, Malone se pregătea să pornească de la reşedinţa lui spre vila lui John West. Purta redingotă lungă, neagră. Cînd ieşi din casă îşi puse şi jobenul.

Cei cinci ani cîţi trecuseră de la rebeliunea irlandeză lăsaseră pe chipul lui urme adînci. Pînă atunci se ţinuse bine, dar acum se cunoştea că avea şaizeci de ani: încărunţise, sprîncenele-i stufoase erau albe ca zăpada, ochii îi se înfundaseră în cap, iar faţa îi era brăzdată de cute adînci. Slăbise mult, dar ţinuta lui era tot maiestoasă.

Arhiepiscopul Malone se gîndea îngrijorat la întrevederea cu John West. Urma să-l pună la curent cu instrucțiunile Vaticanului — lucru foarte delicat. West habar n-avea de cele întîmplate la Roma. Malone îi scrisese, îi trimisese chiar o ilustrată, dar în scrisori nu-i transmisese nimic important.

Cînd sosise la Vatican, după o călătorie în America, Daniel Malone constatase că atît Colegiul cardinalilor, cît și sfîntul părinte, erau departe de a fi încîntați de desfășurarea evenimentelor din Irlanda și de repercursiunile pe care le avuseseră în Australia. Vaticanul ținea ca ostilitățile din Irlanda să înceteze cît mai repede cu putință. Fusese informat că biserica catolică nu numai că n-avea nimic de cîștigat, ci dimpotrivă numai de pierdut, dînd sprijin răsculaților. În această privință existau divergențe în sînul clerului irlandez. Unele elemente revoluționare erau hotărîte să submineze pînă și puterea proprietarilor englezi și a bisericii. Așa că era neapărat necesar să se formeze în sudul Irlandei un guvern stabil, care să fie de acord cu împărțirea țării și să trateze cu Anglia. I se puse în vedere că la întoarcere va trebui să viziteze Irlanda, pentru a acționa în vederea realizării acestui țel.

În cursul unei audiențe la papa, arhiepiscopul Daniel Malone raportă că izbutise să obțină sprijinul și ascultarea numeroșilor catolici din Australia. Sfîntul părinte își exprimă mulțumirea, dar declară că în Australia se comiseseră grave erori în problema irlandeză, ca și în alte chestiuni de altfel. Insistă ca problema irlandeză să fie trecută pe planul al doilea, așa cum fusese menținută de arhiepiscopul Conn pînă în 1916. Atitudinea adoptată în problema irlandeză îi nemulțumise pe mulți dintre cei mai bogați catolici din Australia, dovedindu-se de altfel protivnică politicii Vaticanului.

Dar ramura australiană a bisericii catolice comisese și alte greșeli mult mai grave. Presa catolică, în special cea din Victoria, adoptase o atitudine greșită față de revoluția din Rusia. Contrar celor crezute la început, îl lămuri sfîntul părinte, nu exista

nici o posibilitate ca noul regim să deschidă din nou Vaticanului calea pentru a pătrunde în Rusia. Lenin putea fi socotit ca cea mai gravă amenințare împotriva bisericii, de la Martin Luther încoace. Catolicii trebuiau să opună rezistență prin toate mijloacele socialismului sau comunismului, cum i se spunea acum, atît în Australia, cît și în toată lumea. O serie de articole în legătură cu această problemă, scrise de cunoscutul scriitor catolic Hillaire Belboc, erau trimise în toate țările pentru a fi difuzate pe scară largă. Comunismul tindea să smulgă puterea din mîinile clasei capitaliste. Papa însuși îi atrase atenția lui Daniel Malone că puterea Vaticanului, spre fericirea sau spre nenorocirea lui, depindea în mare măsură de puterea orînduirii capitaliste. Așa dar, socialismul sau comunismul trebuiau să fie combătute din răsputeri, sub motiv că sînt atee și că se opun concepției creștine asupra familiei și a „dreptului sfînt" al proprietății particulare.

„Această nouă atitudine față de socialism și comunism va necesita deci o schimbare tactică din partea arhiepiscopului Malone", conchise papa. Trebuia să pună capăt legăturilor bisericii cu socialiștii și organizația I.W.W. care ar fi putut să devină capete de pod pentru întinderea revoluției mondiale în Australia. Trebuiau de asemenea luate o serie de măsuri pentru a împiedica partidul laburist australian să devină un partid socialist.

Sanctitatea sa îl chemă să asiste la această întrevedere și pe cardinalul care studiase situația din Australia cu ajutorul preotului iezuit, sosit de curînd la Roma. Urmă o discuție interminabilă după care se hotărî că biserica din Australia trebuia să-și exercite influența prin intermediul partidului laburist. Trebuia să dea dispoziții ca Federația catolică să înceteze de a mai acționa în alegeri și să treacă deocamdată pe planul al doilea propaganda privind acordarea subvențiilor guvernamentale pentru școlile catolice. Daniel Malone arătă că el și începuse să pună în practică această linie politică. Fu asigurat că sanctitatea sa și cardinalii au observat acest lucru.

— Mai rămîne numai un mic amănunt de pus la punct, interveni plin de tact, cardinalul. Arhiepiscopul Malone trebuie să pună capăt legăturii publice cu acel faimos personaj... Cum îl cheamă ? Da, West.

N-aveau nimic împotrivă ca arhiepiscopul să accepte banii lui West ; era de asemenea foarte lăudabil să se folosească de influenţa lui politică. Dar arhiepiscopul mersese prea departe arătîndu-se mereu în public împreună cu John West şi admiţînd ca numele lor să apară mereu alături în ziare. E foarte adevărat că biserica nu-şi putea trece prin ciur toţi aliaţii, dar trebuia totuşi să evite scandalul.

După noi discuţii asupra situaţiei din Australia şi a tulburărilor din Irlanda, Daniel Malone plecă în Anglia. Autorităţile britanice nu-i acordară viza de intrare în ţărişoara lui, nici chiar cînd arătă că nu voia altceva decît să-şi viziteze mama care era atît de bătrînă şi bolnavă, încît mai mult ca sigur că nu mai avea multe zile de trăit. Şi astfel, Daniel Malone se-ntoarse înapoi în Australia, cum fusese implorat în minunatul cîntec pe care i-l dedicase John West. Nu izbutise să pătrundă în Irlanda pentru a-şi duce la bun sfîrşit ordinele primite de la Vatican, dar nici n-ar mai fi fost nevoie : noul guvern De Valera se achita cu succes de această misiune.

Nellie West ieşi înaintea arhiepiscopului, îi luă pălăria, şi cu o exuberanţă servilă îl pofti înăuntru. Cînd îşi salută oaspetele, John West observă cît de istovit era bătrînul. Începură să vorbească despre călătoria lui, în timp ce Nellie tricota. Apoi arhiepiscopul aduse vorba despre chestiunea irlandeză. Rămase surprins cînd văzu că John West se declară de acord ca, în limita posibilităţilor, chestiunea să fie lăsată mai în umbră, bineînţeles afară de procesiunea anuală, la care nici unul nici celălalt n-ar fi vrut să renunţe. Problema irlandeză slujise ţelurilor urmărite de John West, aşa că acum entuziasmul lui pentru ea scăzuse simţitor.

După ce-i arătă plin de mîndrie jiltul cu blazon, John West îi povesti cu amănuntul tot ce făcuse pen-

tru părintele Jesper şi rămase dezamăgit cînd sfinţia sa se mulţumi să-i răspundă :

— O sforţare uriaşă, domnule West ! Dumnezeu să te răsplătească ! Dar părintele Jesper a plecat şi nu ne mai rămîne altceva de făcut decît să aşteptăm vestea c-a izbutit să se plaseze într-un loc convenabil peste mări.

„Mi se pare că Vaticanul l-a cam scărmănat un pic, gîndi John West" ; pentru întîia oară îşi dădu seama c-ar putea să-l domine chiar şi pe acest om inteligent şi sfînt.

Daniel Malone pomeni apoi de atitudinea Vaticanului faţă de socialism, comunism şi faţă de partidul laburist. John West îi povesti că citise ultimile articole ale lui Belloc publicate în ziarul catolic *Advocate* şi declară că era întru totul de acord cu teza ce o susţineau. Aproba politica laburistă deoarece era un adept convins al unei Australii guvernate numai de „albi", socotea justă înfiinţarea unei curţi de arbitraj şi era pentru o plată cinstită, după o zi de muncă cinstită ; încă de la început fusese împotriva revoluţiei ruseşti şi era hotărît să se opună răspîndirii unei asemenea ideologii în Australia.

John West fu mai mult decît mulţumit, cînd află că Federaţia catolică va înceta să fie pe viitor un simplu instrument, că trebuia să se renunţe la ideea de a forma o Asociaţie a muncitorilor catolici şi că biserica îşi va exercita influenţa prin intermediul partidului laburist.

Trecuse mai bine de o oră de cînd discutau, şi Daniel Malone simţea că-l cuprinde o mare oboseală. Numai printr-o sforţare uriaşă izbuti să-şi ţină ochii deschişi şi capul drept.

Era atît de obosit încît se gîndea să amîne pentru alt prilej comentarea scopului principal al vizitei sale, dar cînd Nellie ieşi să dea dispoziţii pentru masa de seară, îşi luă inima în dinţi.

— Sfîntul părinte este foarte mulţumit de realizările dumitale din ultimii doi ani, domnule West, spuse el.

— Am făcut numai ce mi-a dictat conştiinţa.

— Sfîntul părinte şi cardinalii nu mai conteneau cu laudele... Dar în acelaşi timp... — Daniel Malone îşi dădu singur ghes să continue — în acelaşi timp, el şi cardinalii şi-au exprimat îngrijorarea... — John West se-ncruntă — şi-au exprimat îngrijorarea... ştii, iezuitul care a fost pe aici a trecut pe la Roma înaintea mea şi le-a adus la cunoştinţă atacurile sălbatice de defăimare întreprinse împotriva dumneavoastră de presa protestantă...

Malone se opri, aşteptînd să vadă ce efect vor avea aceste cuvinte asupra lui John West.

Dar cu toate că era furios, John West ştiu să se stăpînească. După o clipă de tăcere, rosti cu o voce mai liniştită ca de obicei:

— Continuaţi, sfinţia voastră, vă ascult. Cît m-am zbătut să scap de sărăcie, mi-am făcut mulţi duşmani. In lupta pentru patria mea, Irlanda, şi pentru părintele Jesper, mi-am făcut noi duşmani. Chiar m-am întrebat de multe ori, ce-o să spuneţi dumneavoastră şi sfîntul părinte de încercările presei de a vă discredita prin dezgroparea minciunilor cu care m-au împroşcat atîta amar de vreme.

— Eşti un om foarte puternic şi curajos, spuse arhiepiscopul, răsuflînd uşurat. Am căzut de acord, deşi sfîntul părinte şi cardinalii te privesc cu multă admiraţie, că n-ar trebui să ne mai arătăm împreună în public şi nici să ne asociem numele în legătură cu unele probleme obşteşti. Putem rămîne prieteni şi convingerea mea este că prietenia noastră o să dăinuiască. Dar, totodată sînt convins că interesele sanctităţii sale pot fi servite mai bine dacă-i împlinim voia. Astfel o să realizăm mult mai mult. Dealminteri, această atitudine corespunde mult mai bine ţelurilor pe care le urmăresc eu, şi pe care, nu mă îndoiesc, le urmăreşti şi dumneata.

John West, care se aşteptase ca Vaticanul să-i recunoască meritele conferindu-i un titlu de cavaler, îşi înăbuşi sentimentele de dezamăgire şi umilinţă. N-o să afle nimeni că, într-o oarecare măsură, Vaticanul îl jignise. De cînd îşi făcuse din nou apariţia în viaţa

publică, își dăduse seama că, de fapt, după ce își atinsese scopul, era mai prudent să se retragă în culise.

Puterea este mult mai mare și îți oferă mai multă satisfacție cînd e exercitată din umbră. El nu căuta gloria: el dorea puterea — o putere fără glorie.

— Da! asta îmi convine și mie de minune, se mulțumi să spună.

CAPITOLUL IX

Intr-o seară, după aproape patru ani, cîţiva oameni ieşiră din biroul lui West. Erau cu toţii oameni politici laburişti din Victoria.

Unul din ei, W.J. Bennett, cunoscut sub numele de „borfaşul gentleman", îi spuse lui Bob Scott zis şi „luptătorul", care cobora scările alături de el:

— S-a aranjat şi asta. Acum, dacă avem un dram de noroc, venim la putere anul ăsta.

In urma lor cobora, sărind cîte două trepte deodată, un om deşirat, lung de aproape doi metri, pe care-l chema Ned Horan. Pe claia de păr aspru şi revărsat pe frunte, gambeta îi stătea parcă în echilibru. Avea ochii mari şi rotunzi cu pupilele mici şi albastre.

— O să cîştigăm, îi răspunse Horan lui Bob Scott. Şi am să-ţi spun eu de ce... Ned Horan avea obiceiul să explice totdeauna „de ce". Mai avea şi alte expresii de felul ăsta, nepotrivite în gura unui om care rîvnea să devină prim-ministru în Victoria; dar nici el, nici John West — care-l sprijinea — nu păreau să dea vreo importanţă acestui amănunt.

După ei păşea al patrulea, un om scund, care se oprise şovăind în capul scărilor, neştiind parcă dacă să coboare. Numele lui era Tom Trumbleward. Avea faţa ca o lună, clipea mereu şi avea gropiţe în obraz, încît părea că zîmbeşte într-una. Vrînd să-şi ascundă expresia copilărească, lăsase să-i crească o mustaţă

mare, neagră, pleoştită. Trumbleward coborî încet cîteva trepte, dar deodată păru că se hotărăşte şi făcu repede cale întoarsă.

Se opri în faţa uşii lui John West şi bătu încet.

— Intră.

— Scuză-mă că te deranjez iar, John, bolborosi Trumbleward timid, dar vreau să te-ntreb ceva.

— Ce s-a-ntîmplat, Tom ?

— A-ă-ă, uite... E vorba despre conducerea partidului, John. A-ă-ă-ziceam că poate s-ar putea, după alegeri, să mă sprijini pe mine pentru preşedinţia partidului laburist din Victoria, ă-ă-ă-după ce o să se aleagă Comitetul partidului.

— Ned Horan o să fie liderul, Tom, spuse John West.

— Da, dar mă gîndeam... cînd m-am prezentat la Carringbush... credeam c-ai spus...

— Îmi pare rău Tom, dar Ned Horan o să fie lider.

Trumbleward păru că şovăie o clipă, apoi ieşi.

John West nu socotea extraordinar faptul că el putea să hotărască cine urma să fie conducătorul partidului laburist din Victoria. Nu se străduise oare douăzeci şi cinci de ani tocmai ca să-şi atingă acest scop ?

In cursul şedinţei care tocmai luase sfîrşit, el şi Frank Lammence, împreună cu Scott, Bennett, Horan şi Trumbleward, puseseră la cale pînă în ultimele amănunte cum să „ia cu asalt" conferinţa anuală a partidului laburist din Victoria. Era sigur de succes.

Metodele prin care John West îşi exercita nefasta influenţă în Parlament căpătaseră acum un caracter precis. Făcea politică de parc-ar fi jucat şah, calculînd mişcările, mişcîndu-şi oamenii, mînîndu-i spre victorie. Silueta neagră şi sinistră a lui Frank Lammence îl însoţea ca o umbră.

Din aceste birouri meschine, tentaculele de caracatiţă ale lui John West se-ntindeau, dînd să prindă tot felul de oameni: sportivi, judecători, gangsteri, consilieri, conducători sindicali, şi, mai cu seamă, oameni politici. John West exploata inteligenţa şi talentele celorlalţi oameni, storcîndu-le mintea şi dirijîndu-le in-

fluența cu o clarviziune care nu dădea niciodată greș. Politicienii pe care îi „dirija" el erau în majoritate laburiști, dar John West era hotărît să nu respecte barierele politice care, după părerea lui, erau mai mult aparente: printre „oamenii lui West" se numărau și cîțiva politicieni din Partidul Țării, ba chiar și naționaliști.

Baza puterii lui politice rămînea însă partidul laburist. Sforăriile pe care le punea la cale îl fascinau și-i dădeau o deosebită satisfacție: le simțea nevoia cum simte bețivul nevoie de băutură. Nimeni nu cunoștea mai bine ca el „manevrele" partidului. Studia perspectivele laburiștilor în fiecare circumscripție electorală și „concura și el cu un candidat" în alegerile preliminare, dar numai în circumscripțiile electorale unde laburiștii aveau oarecare șanse și, mai cu seamă, în cuprinsul acelora unde laburiștii erau „siguri". Influența lui era mai puternică în districtele industriale, în special în Carringbush și-n împrejurimi. Nu se hotăra să sprijine pe cineva în alegerile preliminare pînă cînd nu-i fila pe toți concurenții, și-l alegea pe acela care întrunea două calități: trebuia să aibă șanse să cîștige și în același timp să poată fi cumpărat ori intimidat după ce va fi ales deputat. Apoi, cîștigătorul, fie că era omul lui sau nu, primea un telefon din partea lui Frank Lammence care-i oferea „cîteva sute de lire pentru cheltuielile viitoarei campanii electorale" și-i punea la dispoziție mașini și „ajutoare". De obicei oferta era primită fără mofturi.

Ajutoarele erau în mod obișnuit mardeiași și cuțitari din banda lui Snoopy Tanner, ori alte pușlamale cu care se-înconjuraseră Sugar Renfrey, Ron Lassiter și ceilalți. Împărțeau manifeste electorale și broșuri, iar uneori intimidau alegătorii ori oamenii celorlalți candidați; adesea recurgeau chiar la violență. În alegerile preliminare din circumscripțiile electorale sigure, acești oameni erau foarte activi. Aveau o tehnică foarte interesantă. Cuvîntul lor de ordine era: „Votați devreme și des!"

Statutul partidului laburist îngăduia membrilor de sindicat să participe la alegerile preliminare, indife-

rent dacă erau membri ai partidului sau nu. Această dispoziție era exploatată de oamenii lui West. Banda din ce în ce mai puțin numeroasă a activiștilor sindicali corupți de John West procura legitimații sindicale pe care le dădea „votanților". Aceștia votau în numele sindicaliștilor absenți sau chiar morți. Ca să fie și mai siguri, ori de cîte ori li se ivea prilejul, oamenii lui West „împănau urna", cum zicea Sugar Renfrey. Asta însemna că ei adăugau un cît mai mare număr de voturi fictive. Inafară de „mașina lui de vot", West se mai bucura și de sprijinul celor mai mulți catolici din partid; mai cădea în cumpănă și simpatia de care se bucura John West în rîndurile celor care îl socoteau „un sprijinitor al clasei muncitoare".

John West ajunsese să dea tonul în partidul laburist din Queensland, care pusese solid mîna pe frînele conducerii. În celelalte state, influența lui era mică. Dar el se ocupa în primul rînd de Parlamentul din Victoria și de Parlamentul federal al Australiei, care își avea sediul tot la Melbourne.

De fapt, John West nu avea nici un fel de orientare politică. Nici nu asculta măcar cînd Horan și ceilalți discutau politica laburistă. Alți milionari, apoi și biserica, erau îngrijorați de faptul că în programul partidului laburist fusese introdusă așa numita „Profesiune de credință socialistă", care tindea, în aparență, la „socializarea producției, a circulației și distribuției mărfurilor," dar John West îi cunoștea atît de bine pe politicienii laburiști, încît nu lua lucrurile în serios.

Ședea la biroul său, visînd la putere. Împlinise cincizeci și șase de ani și începuse să încărunțească, dar aspectul lui tineresc îi dezmintea vîrsta; de altfel avea energia și virilitatea unui bărbat de patruzeci de ani. Simțea că îl așteaptă cei mai frumoși ani ai vieții lui.

Cînd părăsise biroul, Thomas Trumbleward — onorabilul deputat de Carringbush din adunarea legislativă a statului Victoria — știa că soarta lui e în mîinile lui West. Această constatare îi produse o oare-

care strîngere de inimă, deşi ar fi trebuit să-şi dea seama c-o să ajungă aici.

Cobora încet de la etajul al treilea, treptele pustii şi scîrţîitoare, stăpînit de un puternic sentiment de autocompătimire. Munca neobosită şi idealismul cu care luptase pentru mişcarea laburistă se dovediseră deci zadarnice. Nu mai avea nici o scăpare. Dacă ar fi vrut să se elibereze din strîmtoare, ar fi însemnat să-şi piardă locul de deputat; ori lucrul ăsta era de neconceput pentru Tom Trumbleward.

În tramvai încercă să recapituleze în gînd cum fusese angrenat din ce în ce mai mult de „maşina" lui West. Cînd păşise pentru întîia oară în Parlament, după ce fusese ales deputat într-o circumscripţie din provincie, constatase că ceilalţi deputaţi întreţineau trei feluri de relaţii cu West: unii, în frunte cu Bennett şi Scott, îi acordau un sprijin necondiţionat, chiar dacă o făceau uneori pe ascuns; alţii, în frunte cu Maurice Blackwell, îl combăteau cu înverşunare; erau apoi aceia care nu-l sprijineau pe West, dar erau mai mult sau mai puţin intimidaţi de puterea lui. Trumbleward izbutise să oscileze între ultimele două categorii pînă cînd îşi pierdu mandatul. Noul Partid al Ţării susţinuse împotriva lui pe un oarecare Davison. Rivalul său începu o puternică campanie electorală, azvîrlind bani în dreapta şi în stînga şi cîştigă uşor. Trumbleward n-avea să uite niciodată lovitura pe care o primise cînd fură publicate primele rezultate. Cum se topiseră atunci speranţele lui, pe măsură ce se publicau noi liste! Ştia că n-are să mai fie ales niciodată; minele din regiune fuseseră exploatate la maximum, iar candidaţii nu mai puteau conta pe voturile clasei muncitoare. Ştia că n-o să mai fie propus poate niciodată: candidaţii înfrînţi erau înlăturaţi din toate partidele. Nu pusese nici un ban de o parte, aşa încît i se căsca la picioare prăpastia sărăciei. Abia se ridicase din această prăpastie; nu mai voia să se afunde din nou.

Pe Tom Trumbleward îl îngrozea sărăcia: nu putea uita cum în copilărie, mizeria distrusese întreaga-i familie. Tot din pricina sărăciei se afiliase miş-

cării socialiste: se înscrisese și în partidul laburist și în partidul socialist, și muncea necontenit zi și noapte. Era un polemist strălucit. Unele din scrierile lui, ca de pildă *Socialismul victorios și problema sărăciei* erau foarte apreciate de radicali. Lucrase și el la fabrica de încălțăminte din Carringbush, dar pe vremea aceea frații West și „oamenii lui John" își găsiseră alte îndeletniciri, astfel că nu avusese prilejul să-i cunoască. Își consacră tot timpul liber mișcării laburiste și, în curînd, se prezintă la alegerile parlamentare.

Fu ales de la prima încercare; îi părăsi pe socialiști și-și concentră eforturile spre a face carieră politică. Apoi își mai încercă și altfel norocul: cumpără un magazin de încălțăminte care aparținuse defunctei cooperative laburiste, dar constatînd că afacerea nu era rentabilă, îl vîndu și făcu din politică sursa lui principală de venituri.

După înfrîngerea suferită, se întorsese la Melbourne ca să-și caute de lucru. Era într-o situație penibilă, ca să nu spunem umilitoare. Tînăra lui soție, a cărei soră se căsătorise cu Percy Lambert, mai turnă gaz peste foc declarîndu-i că-i fericită că a pierdut mandatul. Atunci el îi mărturisi că în adîncul sufletului regretă că a renunțat la idealurile lui revoluționare, pentru un jilț plușat în Parlament.

Din pricina muncii brute și a salariului mizer pe care-l primea la fabrica de ghete, ajunse slab ca o umbră. Continua să fie membru al partidului laburist, în Carringbush, dar renunțase la activitatea politică. Ducea dorul traiului mai bun la care se ridicase, și al sentimentului puterii de care se bucurase cît timp fusese deputat. Începu să studieze din nou poeții englezi și se mîngîia citind din Shelley, Keats, Adam Lindsay Gordon și alții. Își impuse, pe cît îi stătea în putință, să renunțe la plăcerile lui mai costisitoare și la curse, ca să-și poată întreține nevasta și cei doi copilași.

Apoi, după un an i se întinse un colac de salvare. Urma să aibă loc o alegere pentru un loc de deputat, înainte de expirarea mandatului. Într-o bună

zi, întorcîndu-se acasă, Tom Trumbleward află că Frank Lammence îi lăsase vorbă să treacă pe la el. Nu-l văzuse niciodată pe Lammence, dar ştia cine e şi ce vrea. Nici nu îndrăznea să spere că Lammence avea de gînd să-i ofere lui — acum trecut pe linie moartă — sprijin ca să intre din nou în arena politică. Lammence îl conduse în biroul lui John West.

Candidatul laburist pentru Carringbush ieşise victorios în ultimele alegeri preliminare fără ajutorul lui West. După cîte se părea nu prea-i păsa de viitorul lui politic, aşa că îndrăznise să i se opună nu numai lui West, dar şi arhiepiscopului Malone. Mai mult, dînd dovadă de un curaj nebun, de comun acord cu Maurice Blackwell începuse să combată influenţa catolică din partid.

John West îl informă pe Trumbleward că ţinea neapărat ca acest om nedrept să fie înlăturat, şi că îl alesese pe el spre a-l înlocui. Fără să se gîndească la urmări, Trumbleward se declară de acord. Îl cunoştea foarte bine pe contracandidat, de pe vremea cînd fusese socialist, dar socotea că asta nu e un motiv ca să dea cu piciorul norocului.

Cînd să iasă din birou, John West îl chemă înapoi.

— Iubite domnule Trumbleward, cred că ştii, chiar eu i-am dat concursul lui Davison împotriva dumitale. Îmi pare rău, dar ţineam ca să fie ales deputat şi afară de asta era născut în circumscripţia unde fuseseşi ales dumneata. Dar încă de atunci m-am hotărît să-ţi procur un alt loc.

Tom Trumbleward nu răspunse nimic. Prin urmare, West îi organizase înfrîngerea, ca să-l aibă apoi la cheremul lui.

Ieşi victorios în alegerile preliminare, cîştigă şi mandatul de deputat. Era convins că dacă-i va face pe plac lui John West îşi va asigura o slujbă pe viaţă. Căuta să se apere împotriva mustrărilor de conştiinţă, adoptînd o atitudine cinică faţă de viaţă, de politică, ba chiar faţă de socialism şi de lupta clasei muncitoare.

Deocamdată West îi ceruse foarte puţin, dar ştia el prea bine — ca toţi ceilalţi laburişti de altfel — că

în ascuns se pregătea pentru ziua cea mare, cînd laburiștii vor fi chemați să formeze guvernul din Victoria. Atunci avea de gînd John West să se răfuiască și cu ei.

Tom Trumbleward se-nduioșa de propria lui soartă. In curînd își va desăvîrși opera de trădare a idealurilor sale, fără să-și fi realizat ambiția de a deveni liderul partidului.

„Ce idee! Auzi! Să-l prefere pe nulitatea ceia de Horan; desigur numai pentru că-i irlandez și catolic. Se compară el cu Tom Trumbleward, scriitorul, oratorul, marele amator de opere poetice? Asta nu-i altceva decît sectarism! West știe că eu sînt ateu. Și-i preferă pe catolici! Dar ce să-i faci, trebuie să-i fiu recunoscător, măcar pentru că m-a admis printre ai lui".

Tom Trumbleward hotărî să nu se ducă acasă. Mai bine s-o cheme la telefon pe Marion, o actriță cu care se-ncurcase de cînd intrase din nou în viața politică. Se-ndreptă din spate, își supse burta și-o porni cu pas vioi. Vor lua masa împreună, și apoi, în brațele ei, o să uite de grijile în care se zbate un om cult și idealist, luat de vîrtejul politicii.

După plecarea lui Tom, Arthur West intrase în biroul fratelui său. Arăta ca un predicator laic, cu părul alb pieptănat peste cap, cu mustața albă, cu gulerul alb de celuloid, cam larg, și cu hainele simple, negre. Dar era de ajuns să privești în ochii lui lipsiți de expresie ca să-ți dai seama că greșești.

Arthur West aprecia faptul că fratele său îl apăra de rigorile legii și uneori îi îngăduia să se învîrtească în juru-i, ca un fel de paznic atașat persoanei sale. Tot îl mai încerca setea de a recurge la violență, pe care și-o satisfăcea prin îndatoririle sale de intermediar între John West și banda lui Tanner, și în calitatea-i de șef al grupului menit să intimideze pe cîte unii în campaniile electorale. Dar de fapt viața lui era consacrată lui Richard Bradley. Arthur West nu uitase, și era sigur că nu va uita niciodată, vor-

bele de mîngîiere pe care i le adresase omul acesta, cu atîţia ani în urmă, la închisoarea Pentridge: „Curaj, băiete! O să treacă şi asta!"

Bradley „intrase acum în gaură de şarpe" şi John West contribuia de voie de nevoie cu bani, ajutîndu-l astfel să se ascundă. Bradley comisese cu sînge rece crima pentru care se ascundea şi care ar fi putut să aibă urmări grave pentru John West, deşi nu fusese săvîrşită cu aprobarea lui.

Nici nu ieşise bine din închisoare pentru atacul banditesc comis la Uniunea sindicatelor, că şi pusese la cale împreună cu Snoopy Tanner un atac ziua-n amiaza mare. Poliţia din Victoria, disperată de condiţiile mizerabile şi de leafa nenorocită, declarase grevă. Era deci momentul cel mai potrivit. Putea să rişte. Într-o zi, directorul unei bănci, care avea asupra lui o servietă cu două mii de lire, fu atacat pe peronul unei gări dintr-o suburbie, de Bradley şi de un oarecare Martin, care intrase de curînd în banda lui Snoopy. Probabil că directorul —om mic de statură — rămase îngrozit văzîndu-l pe Bradley; îngrozit de cicatricea care pornea de la urechea stîngă şi trecea peste obraz pînă la bărbie, îngrozit de borurile largi ale pălăriei trase pe faţa lui asimetrică şi de ochii lui neîndurători, mai fioroşi decît ţeava revolverului care se profila prin buzunarul hainei.

— Dă-ncoa servieta! mîrîise Bradley, în timp ce Martin făcea un pas înspre el. Directorul băncii se-mpotrivi cînd individul vru să-i smulgă geanta. Fără să clipească, Bradley îl ciurui cu trei focuri de revolver şi o şterse apoi împreună cu Martin în maşina lui Snoopy, care se afla în apropiere.

Cînd Tanner porni maşina în cea mai mare viteză, Arthur West — care stătea alături de el — îi strigă lui Bradley:

— Ce s-a-ntîmplat? A fost nevoie să-l cureţi pe cîinele ăla?

Bradley nu răspunse nimic.

Martin, galben ca ceara şi cu groaza întipărită pe faţă, strigă:

— Dar nu era nevoie! Îi şi luasem geanta. N-am umblat niciodată cu revolvere. Ce-o să se aleagă acum de mine?

— Ţine-ţi clanţa şi n-o să ţi se-ntîmple nimic, strecură Tanner printre dinţi.

Nu-i urmărise nimeni? Îl lăsară pe Arthur West în oraş, iar ei se duseră să se ascundă într-un loc pregătit dinainte.

A doua zi, presa făcu mare publicitate cazului, cerînd să se pună capăt valului de crime comise de bandele organizate. John West îl chemă pe Arthur şi-i declară că era sătul peste cap de Tanner şi de Bradley. Arthur se feri, bine înţeles, să-i spună că fusese şi el de faţă, dar îi ceru bani ca să-i finanţeze pe fugari. La început John West refuză, apoi o lăsă însă mai moale. Lui Arthur West puţin îi păsa de Martin, dar pe Bradley nu trebuiau să-l înhaţe.

Directorul băncii apucase să-i şoptească omului în braţele căruia îşi dăduse sfîrşitul: „Ăla scund... cu cicatrice... a tras..."

Nici chiar influenţa lui John West nu l-ar fi putut salva pe Bradley, dacă puneau mîna pe el; dar, graţie şireteniei fratelui său şi a lui Tanner, putea cel puţin să evite arestarea. Tanner îi muta pe Bradley şi pe Martin din loc în loc, dar cercul se strîngea în jurul lor. Detectivii nu erau în grevă, iar strigătele de alarmă ale populaţiei lipsite de apărare, care protesta prin presă, îi determinară să facă sforţări disperate. Urmăriţii aveau să cadă curînd în cursă.

Amintindu-şi cum îl sacrificase pe Piggy în 1915 ca să-l salveze pe Bradley, Arthur West concepu un plan diabolic. Dacă unul va fi arestat înaintea celuilalt, o să-l spînzure şi lumea are să se liniştească. Snoopy Tanner se arătă dispus să-şi dea concursul ca să-l scape pe Bradley, pentru că astfel scăpa şi el de închisoare ori de ceva şi mai rău. Nu-l mai ascunse pe Bradley la un loc cu Martin, apoi chemă la telefon un detectiv prieten şi aranjă să fie arestat el împreună cu Martin — asta ca să-i adoarmă bănuielile — şi-apoi bineînţeles, să-i dea drumul.

Martin fu prins, judecat și condamnat la moarte, fără să-și dea seama că fusese trădat. Dar înainte de a fi executată sentința, „șeful" unei bande rivale îl vizită pe Martin la închisoare și-i spuse adevărul, anume că Tanner și Arty West îl trădaseră.

Avocatul lui Martin îl informă pe Frank Lamennce, prin Arhur West, că Martin era hotărît să „dea drumul" la tot ce știe în legătură cu banda lui Snoopy Tanner, cu legăturile și cu protectorii săi. John West era furios și derutat, dar Snoopy Tanner găsi repede o soluție:

— O să-l „salt" pe Martin din închisoarea Melbourne.

Cînd Arthur îl puse la curent cu planul, John West îi atrase atenția că orice încercare de evadare a lui Martin era curată sinucidere; era bine păzit, și-o să-l omoare înainte de a apuca să sară gardul.

— Snoopy zice că n-are nici o importanță. Așa o să-i închidă și mai bine gura lui Martin, răspunse Arthur West foarte liniștit.

După cum fusese aranjat, un gardian legă cap la cap mai multe prosoape. La momentul oportun îi înmînă prizonierului această frînghie rudimentară, dar Martin încercă lungimea funiei înainte de a încerca să sară zidul. Constată că nu era destul de lungă și bănuind că puseseră la cale să-l împuște în timp ce el va încerca să evadeze, alergă la paznic și-l rugă să-l închidă în celula lui.

Dar iată că soarta interveni prin persoana unui preot catolic, care-i puse lui Martin căluș la gură pentru totdeauna. Fusese crescut în religia catolică, iar acum mustrările de conștiință și teama de moarte îl împingeau în brațele credinței din copilărie. Își mărturisi păcatele, își liniști conștiința și așteptă liniștit streangul spînzurătorii.

John West ajunsese la convingerea că banda pe care o înjghebase ca să-i fie de ajutor în planurile lui, începuse să-i cam încurce socotelile. Dar e mai ușor să faci un nod decît să-l desfaci! Și oricum, tot mai avea nevoie de Tanner. Îi atrase însă atenția lui Arthur să nu-și mai asume asemenea riscuri în viitor,

nici chiar dacă — printr-o minune — s-ar repeta greva poliției. De atunci, chiar dacă bandele rivale ajunseră uneori la conflicte armate, John West nu mai fu pus în încurcătură.

Acum îl chemase din nou pe Arthur, ca să-i spună că are nevoie de Tanner și de cîțiva din oamenii lui de încredere.

Îl puse pe fratele său la curent cu noul lui plan. În America prohibiția continua. În schimb în Australia, John West conducea o mare distilerie de băuturi spirtoase care producea mari cantități de gin și de whisky. Pentru că erau de proastă calitate, băuturile nu se prea vindeau în Australia. Întreprinderea lui era pe ducă, dar în America oamenii se lăcomeau să cumpere orice băutură alcoolică, fie chiar și gin sau whisky australian. Îi cereau lui Arthur ca împreună cu Tanner să transporte în mod clandestin băuturile în Mexic, de unde urmau să fie strecurate în Statele Unite. Procurarea unui vapor care să le asigure transportul era un lucru destul de delicat, dar era dispus să plătească bine dacă aranjau afacerea.

Arthur West îl ascultă atent, rotindu-și ochii-n cap.

— Nimic mai ușor, îl asigură el. Dar vezi, poate închiriezi chiar tu un vapor.

— S-ar putea, dar ia seama să nu se afle cumva.

— N-ai nici o grijă.

— Du-te și vorbește cu Tanner și-apoi pune lucrurile la punct cu Frank Lammence. Nu vreau să am nici un amestec. Ne-am înțeles? De-acum înainte îți legătura numai cu Frank.

— Hm, bine. Dar aș mai vrea ceva bîștari pentru Dick Bradley.

— Drept cine mă iei? Crezi că sînt Banca Angliei? Nu ți-am dat cincizeci de lire, abia acum o săptămînă sau două?

— M-da, dar costă o groază de bani: mîncare și băutură pentru el, ceva pentru nepoată-sa care-l îngrijește și bani ca să ungem copoii... Uneori mai pică vreun ocnaș pe capul lui Dick. Numai ce-l vezi că sosește în vizită. Prima oară se mulțumește să spună: „Ce mai faci Dick?“ Mă-nțelegi? Da p-ormă mai vine

o dată, mă-nțelegi, și cere să-i împrumute douăzeci de lire. Doar un împrumut, mă-nțelegi? Așa se-ntîmplă cînd te bagi „în gaură de șarpe", dau corbii peste tine. Da i-am dat la cap ultimului cîine care-a făcut figura asta, ca să-nvețe minte să nu-și mai vîre coada...

— Grozav ești! spuse John West sarcastic. Apoi izbucni: Tu nu-nțelegi să nu te mai vîri în lovituri dintr-astea? Uiți că ești fratele meu?! O să mă bagi rău la apă într-o zi. De ce nu dai lovituri din umbră, astea-s cele mai avantajoase. Te duci des pe la Bradley?

— Aproape în fiecare noapte. De ce întrebi?

— Ar fi bine să-l vezi mai rar. Tot îl mai caută copoii. Frumos ne-ar sta dacă te-ar prinde la el, nu-i așa?

— Cît avem biștari, n-o să pună ei mîna pe Dick. Nu iese decît noaptea ca să facă puțină mișcare.

— Și mult o s-o mai duceți așa? De ce nu-l scoateți din țară? Cît o să mai ție asta!... Mormăind, John scoase un pachet de bilete de zece lire din care dădu cinci fratelui său.

— Îți mai dau încă cincizeci, dar s-o cam termini. Scoate-l din Australia, asta ar fi cel mai bine.

— Nu vrea să plece, răspunse Arthur West luînd banii. Și eu nu-l condamn. E mai bine aici, de ce să fugă? Nu-i spunea că măcar să fi vrut Bradley, Arthur West nu l-ar fi îngăduit să plece din țară.

— Bine, dar nu te mai învîrti atîta pe lîngă el. O să vorbesc eu cu Franck să-i trimit banii prin altcineva. Asta-i tot deocamdată și nu uita de contrabanda de alcool. Iei legătura cu Franck.

*

Cam în vremea aceea Marjorie, fiica cea mai mare a lui John West, se-ntoarse din Italia, unde studiase vioara timp de trei ani.

Cu cît se apropia ziua sosirii, toți ai casei abia își mai puteau stăpîni înfrigurarea. Doamna Moran se agita ca o albină, pregătind casa, organizînd primirea

nepoatei. Mary, care ţinea foarte mult la sora ei, invită cîţiva prieteni la o recepţie dată în onoarea lui Marjorie în seara sosirii, şi-i cumpără o minunată stampă — un portret al lui Beethoven, compozitorul preferat al tinerei violoniste. John, mezinul familiei, care fusese preferatul lui Marjorie, nu-şi mai găsea astîmpăr. „Se-ntoarce Margo!" Nu-i venea să creadă că era într-adevăr o violonistă celebră, cum sperase tatăl său c-are să devină. Pentru el rămăsese tot neobosita tovarăşă de joc, care se căţăra ca un băieţandru pînă în vîrful copacilor înalţi din grădină şi fusese atît de fericită înainte de a fi aflat adevărul despre tatăl lor, şi înainte de a-şi fi dat seama că părinţii lor se urau. Chiar şi nepăsătorul Joe — care trecuse prin şcoală ca un cîine prin apă — păru a se smulge pentru o clipă de la tabieturile lui, care se reduceau de fapt la lectura romanelor poliţiste pe care le savura ronţăind acadele.

Nellie împreună cu Mary şi doamna Moran se agitau în vederea ultimelor pregătiri. Îşi luase din nou rolul de mamă, dar nu şi de soţie. Dormea tot în camera de oaspeţi, cu băieţaşul ei, Xavier, care avea acum opt ani împliniţi. Era un copil foarte frumos şi semăna leit cu tatăl său, dar avea un temperament visător, aproape morocănos. Simţea că nu seamănă cu ceilalţi copii, că locul lui nu-i printre ei. Numai maică-sa ţinea cu adevărat la el. „Tatăl" său rămăsese de ghiaţă la toate avansurile lui copilăreşti, i se părea chiar că-l urăşte. Înafară de maică-sa, numai mama mare şi Mary se purtau drăguţ cu el. Deşi nu-şi aducea bine aminte de Marjorie, se prefăcea că ia şi el parte la bucuria celorlalţi.

În felul lui, John West o iubea pe Marjorie şi se bucura că se întoarce acasă. La început nu arătase nici un interes pentru studiile ei muzicale: nu înţelegea şi nu aprecia muzica. Nici o fibră din sufletul lui nu vibra la armonia sunetelor, aşa cum nu putea gusta sau înţelege nici literatura sau pictura. Era mişcat cînd auzea *Mama Machree* sau alte balade bătrîneşti engleze care-i aduceau aminte de maică-sa ori de altcineva ce-i fusese drag. Dar cînd cunoscă-

torii începură să-i spună că Marjorie ar putea să ajungă o mare violonistă, care să dea concerte în lumea mare, îşi schimbă atitudinea. Fata lui ar putea să devină celebră şi să cîştige o mulţime de bani! Problema muzicii începu să-l preocupe aşa de mult, încît îl convinse pe directorul unuia din teatrele care-i aparţineau să-l invite pe virtuosul Fritz Kreisler să vină în turneu în Australia. Turneul înregistră un mare succes artistic şi financiar. În timpul şederii sale la Melbourne, Kreisler fu invitat de mai multe ori acasă la John West şi o auzi pe Marjorie cîntînd. El îl sfătuise pe John West s-o trimită în Europa ca să-şi desăvîrşească studiile. Spera că acum Marjorie se va întoarce ca o violonistă desăvîrşită şi va lua cu asalt oraşele din lumea largă.

Marjorie vorbi cu tatăl ei imediat după recepţia din seara sosirii şi-l anunţă că voia să se mărite neîntîrziat. Tînărul se numea Paul Andreas. Îl cunoscuse la conservator, unde şi el studia tot vioara. O urmase în Australia, unde fusese trimis ca achizitor al unei firme germane care importa lînă. Îl invitase pe Paul la masă pentru a doua zi seara — îi mărturisi ea — ca să-i ceară mîna oficial.

John West era dezamăgit, ca să nu spunem supărat. Recepţia oferită în cinstea sosirii fiicei sale înregistrase un succes remarcabil. Niciodată nu fuseseră atît de fericiţi, dar iată că se şi ivise un nou conflict. Cu o stăpînire de sine demnă de toată lauda, nu-i spuse însă nimic lui Marjorie: să-l vadă pe pretendent şi pe urmă avea să ia o hotărîre.

Pe cît fuseseră de veseli în ajun, pe atît era acum atmosfera de încărcată şi apăsătoare.. De la locul lui din capul mesei, John West îl studia pe Andreas; presupusul ginere îi displăcuse de la început. După accent, îşi dădu seama că Andreas era neamţ şi numai acest amănunt ar fi fost de ajuns ca să-i fie antipatic.

Andreas nu prea se simţea în apele lui. Nu vorbea bine engleza şi stătea ca pe ghimpi.

Schimbă cîteva cuvinte despre vreme cu doamna Moran şi cînd epuiză subiectul, Nellie încercă să dis-

cute cu el despre muzică, dar nu izbuti să-l dezmorţească. Apoi intră în scenă Mary, vioaie şi sigură de sine; atacă rînd pe rînd diferite subiecte şi în curînd toţi se simţiră mai la largul lor — toţi afară de oaspete.

John West continuă să studieze chipul frumos dar morocănos al lui Andreas. Îi era din ce în ce mai antipatic. Mai mult ca sigur că violonistul ăsta fără bărbie pusese ochii pe banii lui Marjorie, pe averea lui! Şi după toate era şi afemeiat: o sorbea din ochi pe Mary, de parcă pe ea ar fi venit s-o ceară în căsătorie, nu pe Marjorie. Se ferea să te privească drept în faţă. „Nu cred, îşi spuse, că Marjorie o să renunţe la carieră pentru filfizonul ăsta încrezut".

John West începu s-o studieze şi pe Marjorie. Se vedea că fata era nebună după el; dar ce-o fi găsit craiul ăsta sclifosit la ea? Era destul de urîţică, purta părul scurt, pieptănat cu un breton sever pe frunte şi două şuviţe întoarse de o parte şi de alta ca nişte cîrlige pe obraji, şi acum, cînd erau la modă fustele scurte, cu atît mai puţin l-ar fi putut atrage picioarele ei groase. Sigur că Andreas era un vînător de zestre. Dar n-o să-i meargă! Nici un neamţ n-o să se atingă de milioanele lui West.

După masă, John West ceru scuze oaspeţilor şi plecîndu-se spre Marjorie, îi spuse încet:

— Vrei să vii puţin în sala de muzică?

— Cum să nu, tată, imediat.

Se aşează pe un scaun lîngă pian.

— Stai jos, Marjorie. Spune-mi de ce vrei să renunţi la carieră ca să te măriţi cu Andreas?

— Pentrucă-l iubesc.

— Îl iubeşti? Nici nu ştii... Te-ai întrebat oare dacă şi el te iubeşte?

— Sigur că da. Vrea să se-nsoare cu mine.

— Te-ai gîndit că ar putea să te ia pentru banii tăi?

Marjorie rămase mută în faţa acestei observaţii, după părerea ei, meschină. Şovăi.

Ştia de ce se înstrăinaseră părinţii ei şi răsuflase uşurată cînd, graţie şederii în Europa, izbutise să

scape de atmosfera apăsătoare care domnea în casă. Își iubise mult mama pînă cînd reconstituise povestea adulterului și a originii frățiorului lor Xavier; atunci dragostea ei se transformase în ranchiună și milă, și o barieră nevăzută se înălțase între ele. Personalitatea tatălui ei îi fusese întotdeauna nesuferită. Avea pentru el doar un fel de respect amestecat cu teamă. Niciodată nu-i trecuse prin minte să se sfătuiască cu el în vreo problemă. Se așteptase la acest răspuns, dar știa că n-o să fie nimeni în stare s-o despartă de Paul.

Ședea încordată, evitînd să se uite în ochii lui. Deodată își înălță capul, se sculă în picioare și-l înfruntă sfidătoare.

— Paul vrea să se-nsoare cu mine pentru că mă iubește. Puteai să mă scutești de astfel de meschinării.

Paul Andreas avea succes la femei și Marjorie se îndrăgostise ca o nebună de el, chiar din prima săptămînă cînd venise la conservator. La început, nici nu se uitase la ea; dar cînd se cunoscură mai bine, îi declară că o iubește și-i ceru mîna. Fu încîntată dar și surprinsă: erau multe alte fete mai drăguțe pe care Paul — Marjorie era sigură — ar fi putut să le cucerească, dacă ar fi vrut.

— Și după toate mai e și neamț. De ce nu m-ai prevenit ieri seară?

— Pentru că nu mi-a dat prin cap. Naționalitatea lui n-are nici o importanță.

— Nemții ăștia se țin numai de blestemății. Din nenorocire tu nu-ți mai aduci aminte de război. Să știi că eu nu-mi dau fetele după nemți.

— Germanii sînt un popor admirabil. Gîndește-te numai la muzicienii și oamenii de știință pe care i-au dăruit omenirii. Mi-a spus mie Paul că propaganda din timpul războiului n-a fost decît numai și numai minciună... Și în tot cazul, am peste douăzeci și unu de ani, tată, și dacă vreau să mă mărit cu Paul, n-o să mă poți împiedica.

— Te rog să nu-mi vorbești așa. Trebuie să înțelegi că nu-mi dau fetele după nemți.

— Şi dacă nu te-ascult ?

— Atunci nu mai vezi un ban de la mine. Andreas vrea să-ţi pape bănişorii, dar n-o să-i meargă.

— Ba puţin îi pasă de bani. Mă iubeşte. Şi dacă-i vorba pe-aşa, nu-mi trebuie banii tăi.

John West se sculă şi se apropie de ea. Era într-o dispoziţie împăciuitoare, iar vocea îi era blîndă :

— Nu-ţi dai seama, fetiţo, că umblă după banii tăi ? De ce vrei să renunţi la cariera ta, de dragul lui ? Încă un an-doi şi ţi-ai terminat studiile ; ai în faţă un viitor strălucit... O să devii celebră şi o să cîştigi bani, mulţi bani. Dacă te măriţi cu el, înseamnă să dai cu piciorul la toate astea.

Această pledoarie nu păru să aibă efectul dorit asupra lui Marjorie. De cînd îl întîlnise pe Paul, renunţase la ambiţia de a deveni o violonistă de excepţională virtuozitate. Ştia că e o muziciană de forţă — era una din cele mai bune eleve de la conservator — dar un virtuoz trebuie să aibă o stăpînire de sine şi un geniu care — după părerea ei — îi lipseau. Începuse să-şi neglijeze studiile ; o mistuia focul primei iubiri. Marjorie era o fată credincioasă şi romantică, pentru care preceptele bisericii catolice în ceiace priveşte relaţiile dintre sexe erau literă de evanghelie. Pînă cînd îl cunoscuse pe Paul îşi sublimase impulsurile firești şi visările erotice în muzică. Dar cînd tînărul începuse să-i facă curte, o cuprinse un val de emoţie, care o făcu să uite totul, chiar şi muzica.

— Renunţ la totul pentru Paul. Vreau să mă mărit imediat, să am copii. E dreptul meu, dreptul oricărei femei. N-o să renunţ la muzică, dar dorinţa mea cea mai arzătoare e să mă mărit cu Paul.

John West ar fi vrut s-o cuprindă după umeri, să-i vorbească frumos, să-i dea sfaturi părinteşti, implorînd-o să se încreadă în judecata lui matură, să-i spună c-o iubeşte şi că se gîndeşte numai la succesele ei viitoare şi la fericirea ei, dar nu era în firea lui să facă asemenea gesturi. Nu mai era în stare să guste un moment de intimitate, nici chiar în tovărăşia fetei lui. Nu îngăduia nici o împotrivire, dar mi-te din partea copiilor lui.

— Nu-ţi dai seama ce faci, rosti el supărat. Să-i spui lui Andreas că-l scutesc să-mi mai vorbească. Eu nu-mi dau fata după un neamţ. Gîndeşte-te bine şi vino-ţi în fire, pînă nu te-ntorci în Europa. Am cheltuit o mulţime de bani cu studiile tale şi nu-ţi permit să renunţi la cariera ta, pentru... vînătorul ăsta de zestre. Gîndeşte-te bine. Dacă nu m-asculţi, nici tu nici Andreas nu mai vedeţi un franc de la mine.

Făcu stînga-mprejur şi ieşi din odaie.

John West se întoarse în salonul de recepţie şi-şi făcu de lucru cu un jurnal. Îl aştepta pe Sugar Renfrey cu care trebuia să discute unele chestiuni care-l interesau în legătură cu partidul laburist.

Ceilalţi erau toţi în sala de muzică. Pe drum, Marjorie îi şopti la ureche lui Paul că tatăl ei nu era dispus să discute cu el în aceea seară. O să-i spună ea mai tîrziu.

La rugămintea frăţiorului ei, Marjorie execută cîteva bucăţi de Dvorak, care fremătau de dor şi jale. Mary îşi dădu seama că se petrecuse ceva şi bănui cum stăteau lucrurile. Pe urmă, puseră gramofonul: ascultară o simfonie de Beethoven şi cîteva bucăţi executate de Kreisler.

Între timp, consilierul Renfrey era angajat într-o discuţie foarte serioasă cu John West despre o apropiată alegere preliminară. Obiectul acestei discuţii era Maurice Blackwell, candidatul laburist.

— Trebuie să facem tot ce ne stă în putinţă şi să-l scoatem pe Blackwell din politică, îi spuse John West lui Sugar.

— Lasă-te păgubaş John. Blackwell e prea popular. A cîştigat în alegerile preliminare şi muncitorii din Fitzroy votează pentru laburişti, chiar dacă candidatul lor ar fi dracu-n persoană.

— Am putea totuşi scăpa de el, dac-am putea dovedi că e comunist; în felul ăsta am obliga partidul să renunţe la numirea lui şi să organizeze alte alegeri preliminare.

Hotărîrea de a-i exclude din partid pe toţi comuniştii, adoptată la o recentă conferinţă anuală, dăduse din nou apă la moară lui John West. Voia să

scape de Blackwell, ceeace, de altfel, voia şi arhiepiscopul Malone. Discutase şi cu arhiepiscopul victoria obţinută de Blackwell în alegerile preliminare. Se grăbise să-l informeze pe Malone că făcuse tot ce-i stătuse în putinţă ca să determine înfrîngerea lui Blackwell şi că avea un plan, care ar mai fi putut să reuşească.

Arhiepiscopul Malone fusese chiar impresionat de acest plan.

Sugar îşi dădu acum şi el cu părerea :

— Grozavă idee, John. Dar cum o punem în aplicare ?

— Nu prea ştiu nici eu. Am putea să convingem pe cîţiva comunişti din localitate să afirme în mod public că Blackwell ar face parte, în secret, din partidul comunist ; de altfel cred că nici n-ar fi o minciună. Comuniştii sînt cam lefteri, pe semne că îşi au şi ei preţul lor. Ce zici ? Poţi să-mi aranjezi ceva ?

Sugar îşi aprinse un trabuc, îşi umflă pieptul şi începu să tragă fumul cu nesaţ.

— S-ar putea. Am auzit de unul Morton, Jim Morton, că n-ar fi om rău cu toate că-i comunist. Şi-i sărac lipit pămîntului. S-ar putea să fie înţelegător. Aş încerca să-i vorbesc, dacă vrei tu, John.

— Bine, dar fii atent, că nu prea am încredere în comuniştii ăştia. Şi dacă planul dă cumva greş, o să susţinem un candidat laburist independent. Convinge-l pe Morton să spună că Blackwell e comunist, că face parte din partid... şi aşa şi pe dincolo ; să dea amănunte, ca să pară povestea adevărată. Pun eu la bătaie vreo cincizeci de lire pentru asta. Dar oferă-i întîi mai puţin. N-am chef ca bănuţii mei să umfle buzunarele comunistului ăsta zdrenţăros.

Apoi Sugar plecă, iar John West, după ce se schimbă în camera de toaletă, îşi luă revolverul, îl puse sub pernă şi se culcă. Trecu aproape o oră şi tot nu adormise, ascultînd foşnetul uşor al vîntului printre pinii din curte şi gîndindu-se la discuţia pe care-o avusese cu Marjorie şi la eventualele ei urmări. De jos, străbăteau pînă la el zgomot de voci, muzică şi din cînd în cînd, rîsete.

Ceva mai tîrziu, desluşi paşii lui Nellie intrînd în odaia ei. O auzi vorbind cu băiatul, copilul ei şi al zidarului, pe care — era sigur — ea îl iubea mai mult decît pe copiii lui, pe copiii lor. Ce nenorocită situaţie! Uneori i se stîrnea vechea pasiune, îl apuca un dor nebun de dragoste şi simţea nevoia s-o aibă pe Nellie alături, dar pîn-la urmă izbutea să-şi înăbuşe aceste porniri. Ea îi distrusese căminul şi trebuia s-o pedepsească. Voia să fie om drept, dar mai presus de orice, trebuia să fie puternic. Avea el grijă să-şi păstreze casa, să dirijeze acţiunile membrilor de familie, înafară de ale copilului „ăla", faţă de care nu simţea să aibă nici o răspundere. Se simţea cu conştiinţa împăcată: îi dădea hrană, adăpost şi educaţie; nu putea să aibă pretenţii la mai mult, nici el nici Nellie. Fusese mai mult decît îngăduitor. Dar uite că Marjorie îi dădea de furcă.

„Proasta! Auzi — să renunţe la cariera ei pentru un încrezut, care după toate mai e şi neamţ. Ei bine, o s-o oblige să facă aşa cum vrea el."

Chibzui în fel şi chip, pînă-l fură somnul. Trecuse ora lui obişnuită de culcare; de obicei se retrăgea înainte de ora zece, înafară de sîmbătă noaptea, cînd se ducea la galele de box.

Era gata să se cufunde într-un somn adînc, cînd îl trezi un murmur de voci ce se auzea de jos, afară, pare-se pe verandă. Se ridică într-un cot şi ascultă. Doi oameni vorbeau în şoaptă: un bărbat şi o femeie. Mai mult ca sigur că Marjorie cu neamţul. Nici nu le pasă că alţii vor să doarmă! Deşi avea auzul foarte ascuţit, nu putea distinge ce îşi spuneau, dar i se păru că o aude pe Marjorie plîngînd încetişor, în timp ce neamţul încerca s-o mîngîie.

Se sculă din pat, ieşi în vîrful picioarelor pe balcon şi ascultă.

— Paul, Paul. Spune-mi că mă iubeşti, Paul. Nimicurile astea n-au nici o importanţă, nu-i aşa, Paul?

Vocea lui Marjorie tremura de emoţie; vorbea destul de tare, încît John distingea fiecare cuvînt. Nu auzi răspunsul şoptit al lui Andreas, dar străbătură

pînă la el suspinele fetei. Îi auzi apoi sărutîndu-se şi o auzi pe Marjorie şoptindu-i :

— Te iubesc, te iubesc, dragul meu. Să nu mă părăseşti niciodată, Paul.

Deodată în noaptea neagră şi fără stele, John West simţi o ură neîmpăcată împotriva lui Paul Andreas. Neamţul ăsta îşi bătea joc de dragostea lui Marjorie şi-i distrugea cariera numai ca să-i pape bănişorii. „Asta doar dacă treci peste cadavrul meu, neamţ spurcat !"

John West îi auzi răsuflînd greu şi suspinînd. Se îmbrăţişau şi se sărutau în noapte. Un sentiment de furie amestecată cu un fel de gelozie puse stăpînire pe el. Pentru întîia oară îşi dădea seama că fetele lui crescuseră, că deveniseră femei care păreau atrăgătoare bărbaţilor. Gîndul acesta îl tulbură în chip ciudat.

Deodată vocea lui rupse tăcerea nopţii :

— Pentru numele lui dumnezeu, Marjorie, du-te la culcare, ori vrei să-i scoli pe toţi din casă ?

. Urmă un moment de tăcere încordată pe veranda de jos ; apoi se auzi vocea lui Marjorie :

— Iartă-mă, tată, nu ştiam că nu te-ai culcat încă.

— Ei bine, acum ai aflat. Cum pot unii oameni să abuzeze în aşa hal de ospitalitate ?

John West se culcă din nou şi nu mai auzi nici un zgomot pe verandă. Nervii îi erau încordaţi şi-l frămîntau gînduri amare. O oră şi mai bine nu putu să adoarmă gîndindu-se, nu la partidul laburist sau la Blackwell, ci cum ar putea face să-l împiedice pe Paul Andreas să se bucure de dragostea fiicei sale şi de banii lui.

*

Cîteva zile mai tîrziu, Jim Morton cobora încet strada Bourke. Dacă judecai după aparenţe, ai fi zis că e ultimul om din lume demn de atenţia pe care i-o acordau John West şi Sugar Renfrey. Era o dimineaţă minunată de primăvară, dar obosit şi flămînd cum era, puţin îi păsa de soarele cald. Morton

era înalt şi drept, dar slab şi gălbejit. Costumul pe care-l purta — haina de o culoare, pantalonul de alta — era curat, dar ros pînă la urzeală. Tocurile îi erau tocite şi mergea şchiopătînd : avea o gaură în talpa pantofului drept, aşa încît călca cu piciorul direct pe asfalt. Bineînţeles, era şi nebărbierit.

Jim Morton era nemulţumit de felul în care evoluau lucrurile în partidul comunist în Australia. La un an de la înfiinţarea lui, de către Percy Lambert şi alţi cîţiva, partidul se dezagregase din cauză că nu adoptase o linie politică unitară. După reorganizare, Lambert nu se mai înscrisese în partid, deoarece socotea această iniţiativă prematură, dar rămăsese conducătorul neoficial al grupului de oameni care constituiau organizaţia din Victoria.

Jim Morton ajunsese la convingerea că lupta e zadarnică. Nu se putea el compara cu Mann, dar se dovedise un organizator destul de bun şi se pricepea la discursuri. Inafară de sarcinile lui obişnuite, de a vinde broşuri, de a vorbi în public pe malurile rîului Yarra, de a face agitaţie printre şomeri şi muncitorii organizaţi — sarcina lui principală era munca de partid în sindicate.

Aceasta însemna că trebuia să-şi exercite influenţa printre membrii cei mai activi ai sindicatelor, în problemele mai importante la ordinea zilei. Muncea enorm, fără prea mult efect însă : influenţa lui era aproape nulă.

Mergea şchiopătînd, învîrtind între degete ultima monedă de şase penny pe care o ţinea în mînă, de parcă s-ar fi temut să nu-i sară din buzunar şi s-o piardă.

I se părea o veşnicie de cînd părăsise casa nenorocită din Noua Zeelandă în care îşi găsiseră adăpost părinţii lui, veniţi cu el din Irlanda, pe vremea cînd era un copil nevîrstnic. I se părea o veşnicie de cînd îşi căutase refugiu pe mări, colindînd lumea ca marinar. Şi la capătul unui lung drum, uite unde a ajuns !

Intr-o zi se pomeni aruncat în închisoare, pentru că organizase o răscoală pe un vas. Debarcă mai tîr-

ziu la Melbourne, sătul pînă peste cap şi de viaţa de marinar. Işi găsi de lucru pe ici pe colo şi pînă la urmă prinse rădăcini. Intr-o duminică se rătăci pe malurile rîului Yarra şi cum n-avea altceva mai bun de făcut se opri să-l asculte pe înflăcăratul Joe Shelley, care vorbea îndemnînd mulţimea adunată să se organizeze şi să lupte, pregătindu-se pentru ziua cînd cei săraci şi oropsiţi se vor răscula şi vor răsturna odioasa „clasă stăpînitoare". Numele lui Lenin îi aprinse imaginaţia, şi în scurt timp, pe nesimţite, fu atras de partidul comunist.

Se opri la un colţ de stradă în faţa unui mic restaurant şi şovăi. Bănuia că sfîrşeala din stomac se datora în egală măsură foamei şi lipsei de nicotină. Cînd şi-a fumat oare ultima ţigară? Atunci cînd ai tutun fumezi pînă ţi se face rău, iar cînd nu ai, umbli ca nebun după o ţigară şi-i atribui calităţi mult mai mari decît s-ar cuveni. Ce n-ar da acum pentru o ţigară! Cînd şi-a fumat cu nesaţ ultimul chiştoc? Alaltăieri? Parcă ar fi trecut ani de atunci!

Işi veni în fire. O să dea cinci penny pe o ceaşcă de ceai şi o plăcintă cu carne la birtul de peste drum; apoi, cu un penny în buzunar, ca să nu rămînă lefter de tot, o să se ducă la redacţia ziarului *Age* să cerceteze „Ofertele de servici" şi să-şi caute o slujbă. Trebuia să facă rost de bani ca să-şi plătească chiria, să mănînce şi să-şi tălpuiască pantofii. N-o să se mai poată ocupa de politică decît în timpul liber. Omului nu-i e dat să facă minuni: trebuie să şi trăiască. Din ce se aduna la mitinguri, abia dacă-ţi puteai cumpăra ţigări. „Lasă-te păgubaş, Jimmy, băiete! Ce le pasă muncitorilor că tu ai rămas fără leţcaie, că nu ţi-ai plătit chiria şi că ţi-ai tocit hainele şi pantofii?" Dădu din umeri: „O să mă simt mai bine după ce-oi înfuleca ceaiul şi plăcinta."

Cînd să se dea jos de pe trotoar ca să traverseze strada, un automobil mare coti pe lîngă el. Sări înapoi, mînios. Cu un scîrţîit de frînă, maşina oprise lîngă bordura trotoarului. Un om coborî şi veni grăbit spre el. Purta gambetă, iar în colţul gurii îi atîrna un trabuc enorm. Jim Morton îl cunoştea din vedere,

şi apoi lui Sugar Renfrey — căci el era — îi mersese faima.

— Dacă nu mă-nşel eşti Jim Morton ?

— Da. Şi de asta-i vrut să dai peste mine ?

Sugar îl bătu pe spate prietenește :

— Da de unde, nene. Sînt cu fiu-meu în maşină şi el conducea. Cam imprudent, e adevărat. Tocma' te căutam. Şi cum era el la volan, îmi zice deodată : „Uite-l pe Morton, la colţ !" „Vorbeşti de lup şi lupul la uşă" zic eu. Numele meu e Renfrey, cred c-ai auzit de mine ?

— Am auzit, răspunse Morton încă furios, dar prea slăbit ca să riposteze aşa cum ar fi vrut.

— Bei ceva ?

Morton şovăi. Cine-i spusese o dată — Henry Lawson sau altcineva — că unui înfometat i se oferă adeseori să bea, dar rareori să mănînce ?

— De ce nu ? răspunse. Sugar îl apucă destul de brutal de braţ. Intrară într-un bar.

— Ce iei ?

— Whisky cu sifon. Morton se gîndea că n-o să suporte berea şi că un whisky o să-i facă bine.

Morton ştia că Sugar trăgea din umbră sforile în partidul laburist : era reprezentantul misteriosului John West. In local, comandă două pahare cu whisky, apoi se sprijini de tejghea, uitîndu-se saşiu şi schimbînd trabucul stins dintr-un colţ al gurii în celălalt.

„Cum să te mai îndoieşti de teoria lui Darwin, gîndi Morton. Ce-o fi vrînd maimuţoiul ăsta ?"

— Nu-i păcat de dumnezeu ca un băiat deştept ca tine să fie lefter ca un şoarece de biserică ? Mai mare ruşinea să mergi pe stradă în halul ăsta, îi şopti Sugar Renfrey la ureche, confidenţial.

Morton sorbi cu grijă o înghiţitură de whisky ; la început simţi că-l arde la stomac şi i se păru că-i pocneşte ceva în cap, apoi totul începu să se învîrtească în jurul lui şi simţi că i se face rău. Cînd i se mai limpezi capul răspunse :

— Ei, nu-s chiar aşa dezbrăcat.

— Un băiat ca tine ar putea să facă bani în afaceri. Ştii să vorbeşti frumos, citit eşti... Aş putea

să-ți ofer o slujbă într-o fabrică de textile. Într-o fabrică de-a lui John West, unde-s eu director. Sugar se-mpăună și-și vîrî degetul mare, gros cît un cîrnat, în răscroitura vestei.

Morton nu răspunse nimic.

— De ce nu dai dracului sărăcia asta de comunism? Cu ce te-ai ales de pe urma lui?

— Cu nimic... din păcate.

— Păi vezi? De ce nu te înscrii la laburiști? Vino să colaborezi cu mine și-o să-ți dau slujba de care ți-am vorbit. Te băgăm și în Parlament. O să vorbesc eu cu John West pentru tine.

Morton sorbea încet whisky-ul. Parcă-l mai înviorase. Acum, după ce învinsese primul efect al băuturii, se simțea mai bine, chiar interesat. Pentru Morton, ca și pentru mulți alții, John West era o putere misterioasă, care acționa din umbră. Aflase că West era proprietar de stadioane, de hipodromuri și cîte altele încă, și că începuse ca proprietar al unui birou de pariuri din Carringbush.

„Ce rost or fi avînd avansurile astea?" se întreba Morton și luă hotărîrea să afle adevărul.

— Da ce? E așa de ușor să intri în Parlament? îl trase el pe Renfrey de limbă.

— Cred și eu! John West are de spus ultimul cuvînt în cele mai multe alegeri preliminare. Și dacă nu iese cum vrem noi, avem grijă să „aranjăm" rezultatele. Sugar își scoase trabucul din gură și rîse cu poftă; îl lovi pe Morton pe spate, cît pe ce să-i verse paharul.

— Și toate astea o să le faceți numai așa, de dragul meu?

— Ei, nu! Nu numai d-asta. E un tip care dă bani partidului comunist. Unul care scrie mereu în ziarul vostru *Workers Weekly* și semnează: „numărul nouă". Nu știi cumva cine e?

— Nu. Nu știu.

— N-o fi cumva Blackwell? Știi că el s-a opus ca comuniștii să fie scoși din partid.

— Nu, Blackwell nu e înscris la comuniști.

— Noi totuși credem că e.

— Care noi ?
— Eu şi John West.
— Vă înşelaţi.
— Chiar dacă ne-am înşela, e de ajuns să ne-o spui tu şi cade la alegeri.
„Se-ngroaşe gluma, gîndi Morton. Vor să-l sape pe bietul Morrie. Ce să fac ?"
— Uite, spuse Sugar, şi plecîndu-se spre el, aruncă peste umăr o privire conspirativă în barul gol. Iţi dau cincizeci de lire, dacă ne dai în scris că Blackwell este cel care semnează „numărul nouă". Ştii, el l-a săpat pe omul nostru în alegerile preliminare, mă-nţelegi. Dacă dovedim că e înscris la comunişti, o să i se retragă candidatura şi în locul lui o să fie pus omul nostru. Şi atunci iese la sigur. Candidatul laburist cîştigă la noi întotdeauna.
— Cincizeci de lire sînt bani frumoşi. Ţineţi mult, văd, să scăpaţi de Blackwell.
— M-da, ne stă-n drum.
— Şi dacă eu nu m-amestec, o să vă mai stea şi de-acum înainte în drum, nu-i aşa ?
— A, nu ! Dacă nu putem dovedi că Blackwell e comunist, îl prezentăm pe omul nostru ca independent şi punem oamenii lui Snoopy Tanner să se ocupe de campania electorală.
„Mă, da' gură spartă mai eşti, gîndi Morton. Credeam că John West are oameni mai deştepţi care să se ocupe de afacerile astea."
— Mai bem un rînd, întrebă Sugar, sigur că-i pe calea cea bună. Fă ce-ţi spun şi nu te mai uita înapoi. Ce-ţi pasă ţie de muncitori ? Sînt ca o turmă de oi. Ascultă-mă pe mine ! Cincizeci de lire şi o slujbuliţă. O slujbă de conducere. Mulţi ar vrea să primească o ofertă ca asta.
Jim Morton dădu paharul peste cap. Aflase destul. Avea nevoie de bani, dar nu de astfel de bani. Mai bine s-o ia din loc şi să-i dea de ştire lui Morrie Blackwell. O să se ducă şi la Percy Lambert.
— E o hotărîre importantă, mai dă-mi timp de gîndire.
Sugar încercă să-l convingă, dar se răzgîndi :

— Bine! zise el. Gîndeşte-te pînă mîine. Mîine seară la zece ne-ntîlnim lîngă primăria din Carringbush. Aduc banii şi hîrtia pe care s-o semnezi.

Morton urmări maşina pînă dispăru în susul străzii, apoi trecu pe partea cealaltă şi intră în restaurant. Mîncă plăcinta ca un lup, uitîndu-se cu jind la friptura şi ouăle pe care le înghiţea cu poftă o femeie grasă din faţa lui. Ieşi din local şi-o luă la picior în josul străzii; se îndreptă spre magazinul de recuzită al lui Percy Lambert. Pe pereţii prăvăliei atîrnau măşti groteşti, iar pe rafturi erau înşirate diferite accesorii pentru spectacole teatrale.

Lambert servea un client, care ceruse o pereche de mustăţi false şi tocmai le încerca gesticulînd.

După plecarea clientului, Morton se apropie de tejghea:

— Vreau să-ţi spun ceva. Ai timp?

— Cum să nu, Jim. Hai dincolo!

Morton îl urmă pe Percy într-o odăiţă din fundul prăvăliei şi îl puse la curent cu cele aflate. Lambert fluieră uşor, apoi se duse în prăvălie să telefoneze. Morton îl auzi cerînd legătura cu Blackwell.

Lambert se-ntoarse. In ultimul timp se îngrăşase şi părul lui cam rar începuse să încărunţească. Continua să fie o forţă în rîndurile partidului comunist şi în calitatea lui de membru al Uniunii sindicatelor colabora strîns cu Morton.

— Vine şi Morrie. A zis că trece îndată pe aici.

— Foarte bine. Ei, ce zici să fac?

— Eu zic să te duci la întîlnire şi să-l duci cu vorba. S-ar putea ca în felul ăsta să izbutim nu numai să asigurăm realegerea lui Morrie, dar să-l izolăm şi poate chiar să-l excludem pe Renfrey din partid. Du-te la întîlnirea cu Renfrey, fă-te că eşti de acord, dar caută motive să mai tărăgănezi cîteva zile. Iar cînd s-o apropia ziua alegerilor, scoatem o broşură în care-i demascăm pe Renfrey şi West şi-i dăm şi la ziare. Trebuie să facem asta, însă cît mai tîrziu, ca să n-aibă timp să răspundă.

Abia acum îşi dădu Jim Morton seama că se vîrîse într-o afacere foarte primejdioasă. Nu-l încînta de loc

perspectiva intrării în scenă a oamenilor lui Tanner. Începuse să-i pară rău că se amestecase.

— M-da. E o combinație minunată. Percy, răspunse în cele din urmă Jim. Să vedem ce spune și Morrie.

Lambert era entuziasmat.

— E o ocazie unică să-l demascăm pe Renfrey și să dăm o lovitură decisivă bandei lui West. Ei subminează mișcarea ; acum avem ocazie să-i distrugem din punct de vedere politic. Marea majoritate, chiar și cei care se tem de West, o să-l sprijine pe Morrie. Așa deci ? Renfrey a spus c-o să recurgă la banda lui Tanner ? Ar fi mai bine să umblăm înarmați. Ai permis de port armă ?

— Nu.

— Totuși ar fi mai bine să-ți iei un revolver.

— N-are rost, Percy.

— Ba nu-s de loc de aceeași părere. O să fie o luptă pe viață și pe moarte.

Auziră zgomot de pași în prăvălie. Lambert crăpă ușa.

— Vino înăuntru, Morrie.

Maurice Blackwell intră în odăiță. Își scoase pălăria neagră și se așeză pe scaunul pe care i-l oferise Lambert. Blackwell era de statură mijlocie ; o buclă de păr îi cădea într-o parte, peste fruntea lată. Avea fața rotundă și plăcută. Purta haine simple, negre, foarte demodate. Blackwell făcea parte din aripa stîngă a partidului laburist și se împotrivea cu hotărîre influenței lui John West și a arhiepiscopului Malone. Luptase în zadar, în cadrul ultimei conferințe, împotriva excluderii comuniștilor din partidul laburist. Arăta așa cum era în realitate : un familist liniștit, cum sînt cei mai mulți muncitori ; dar cei care-l cunoșteau mai bine știau că acest om curajos, credincios principiilor în numele cărora acționa, avea rezerve inepuizabile de energie.

— Ce-i Percy, ce s-a întîmplat ? îl întrebă Blackwell. Morton și Lambert îi povestiră întîmplarea.

— Sigur c-o să le ținem piept, Percy. Dar n-aș putea spune că sînt întru totul de acord cu planul vostru de a-l duce de nas pe Renfrey. Individul e violent

şi iresponsabil. Aş prefera să lupt împotriva lui şi a lui West numai pe plan politic. Dar însfîrşit. S-ar putea să fie bine şi aşa. Apoi se întoarse spre Morton:

— Îţi dai seama la ce pericole te expui, Jim?

— Da, Morrie, totuşi cred că planul lui Percy e foarte bun, răspunse Morton, fără entuziasm.

— Aşa dar eşti dispus să-l duci la bun sfîrşit. Să ştii însă că tu rişti cel mai mult. Dar cred că o să meargă. In tot cazul, trebuie să-l văd pe Renfrey mîine seară.

Blackwell se sculă să plece. Lambert îi spuse mai în glumă, mai în serios:

— Să-ţi iei un revolver, Morrie.

— Nu, eu nu cred în forţă, ştii părerea mea. O să-i combat cu armele mele.

In aceeaşi seară, Jim Morton aştepta în faţa primăriei din Carringbush. Tresări fără să vrea cînd auzi orologiul din turn bătînd ora zece. Era neliniştit ca o pisică ce stă la pîndă.

Se mai auzea ecoul ultimei lovituri de gong, cînd se ivi o maşină din care coborî Sugar Renfrey. Se uită de jur-împrejur, apoi se apropie de Morton.

— Hai, nu vii în maşină să vorbim?

Morton şovăi, apoi îl urmă. Se urcară în faţă. Morton observă că în spate mai erau doi oameni. Deşi era întuneric, Morton recunoscu pe băiatul lui Renfrey, un tînăr solid, cu faţa rotundă, lipsită de inteligenţă. Se-ntoarse şi se uită la celălalt care-şi ţinea mîinile vărîte în buzunare; pălăria îi era trasă peste ochi, aşa încît nu-i vedea decît mustaţa albă. Morton nu-l cunoştea pe Arthur West şi nu bănuia că ţine revolverul din buzunar cu ţeava îndreptată spre ceafa lui.

Atmosfera încordată îl înfioră pe Morton. „Cum dracu-o să ies din încurcătura asta?“

— Ei, te-ai hotărît? îl întrebă Sugar.

Morton tuşi ca să-şi dreagă vocea:

— Da, dar vezi...

— Cum s-ar zice, vrei să mai ciupești ceva...?
— Cam așa. Treabă murdară...
— Și de ce, mă rog? Parc-ar fi cine știe ce de capul lui Blackwell. Faci un servici mișcării, dac-o scapi de el.
Morton era furios de această apreciere.
— Oricum, vreau bani mai mulți, cel puțin o sută de lire.
Morton îl auzi pe omul cu mustața albă, foindu-se pe scaun. „Cine știe de ce sînt în stare oamenii ăștia, dacă te-mpotrivești prea mult". Trebuia să scape cît mai repede cu putință.
Sugar șovăi.
— Uite ce ai de făcut, zise el: declari că Blackwell e „numărul nouă", dar adaugi că face parte din partidul comunist de ani de zile. Scrii ce-ți spun eu, îți dau o sută de lire și gata. Ai nimerit destul de bine, așa c-ascultă-mă pe mine, fă cum îți spun. Nu-i neapărat nevoie să-i sucești capul gîștii dacă vrei s-o omori.
— Foarte bine. O fac, dar...
— Bine că te-ai hotărît. Dă-i dracului pe comuniști. O să rămîi cu dosul gol, îți spun eu, dacă nu pleci de la ei. Vino mîine seară să punem totul la cale.
— Nu pot mîine seară. Am un miting. Mai bine vineri seară.
Sugar Renfrey se înțelese cu Morton unde să se-ntîlnească și mașina o luă din loc. Jim Morton, foarte îngrijorat, o porni încet spre oraș.

Percy Lambert stătea tupilat în întuneric lîngă zid, urmărindu-l cu privirea pe Jim Morton, care-l aștepta pe Sugar Renfrey, sub felinarul de peste drum. Lambert își tot pipăia buzunarul de la pantaloni, voind parcă să se convingă că revolverul era acolo. Morton i se plînsese că are presimțiri negre în legătură cu această întîlnire și el, deși nu-i spusese nimic, socotea că presimțirile lui sînt îndreptățite.
Cartierul era sinistru. Sugar îi indicase lui Morton ca loc de întîlnire adresa unei prăvălii de dulciuri, „camuflaj" pentru banda lui Snoopy Tanner.

În ajun, a doua zi după întrevederea lui Morton cu Renfrey lîngă primăria din Carringbush, avusese loc o consfătuire convocată de urgență între Morton, Blackwell și președintele partidului laburist din Victoria.

Morton îl asigurase pe președinte că Blackwell nu era „membrul de partid numărul nouă", cum se afirma; nici nu făcea parte din partidul comunist. Președintele declarase că el nu va tolera ca Renfrey să susțină „un om de-al lui West" împotriva lui Blackwell, care fusese ales de partid. Hotărîră pe loc ca Morton să se ducă la întîlnire, iar Lambert să figureze ca martor și, în caz de nevoie, să intervină.

Farurile mașinii apărură în susul străzii înguste. Lambert îl văzu pe Renfrey dîndu-se jos din mașină și discutînd ceva cu Morton; o apucară pe urmă amîndoi pe ulicioara de lîngă prăvălie. Lambert traversă strada și trecu pe lîngă ulicioară cu mîna pe revolver. Îi văzu în prăvălie pe Morton, pe Renfrey și pe încă alți doi discutînd în lumina ce străbătea printr-o ușă laterală deschisă.

Îl auzi chiar pe Morton spunînd: „Nu semnez pînă nu văd banii" și pe Sugar răspunzîndu-i: „Cum s-ar zice, n-ai încredere în mine, hai?"

Lambert trecu încă o dată prin fața ulicioarei, ciulindu-și urechile.

Morton, Renfrey și încă un bărbat discutau cu aprindere. Se-ntreba dacă ar fi cazul să intervină. Te puteai aștepta la orice. După un timp, auzi zgomot de pași pe ulicioară, așa încît se grăbi să treacă pe partea cealată. Monton ieși de pe ulicioară, trecu prin fața prăvăliei și dădu colțul luînd-o spre oraș. După cum se înțeleseseră, Percy coti în direcție opusă.

Cînd se întîlniră, Morton spuse cu voce sugrumată:

— M-am săturat, Percy. Erau trei. Aveau revolvere în buzunar și cred că unul dintre ei era Snoopy Tanner.

— Cum a rămas?

— M-am înțeles cu Renfrey că ne întîlnim sîmbătă seara, la bariera căii ferate din Clifton Hill; i-am

spus că vreau să mă mai gîndesc. Şi nu mi-e ruşine să spun c-am trecut prin clipe de groază.

— Cred că ştim de-ajuns, Jim. Ar fi mai bine să nu te duci. Mă duc eu cu cîţiva martori, doar ca să vedem pe cine trimite.

Intr-o seară din săptămîna de după alegerile de la Fitzroy, John West se plimba furios prin sala de muzică. Sugar Renfrey, galben de spaimă, şedea pe un scaun lîngă pian.

— Ţi-am spus să fii atent, ridică tonul John West. Ţi-am spus să nu te-ncrezi în Morton. Şi tu ? I-ai dat o copie după scrisoarea bătută la maşină ! Şi nici nu ţi-ai ţinut gura !

— Zău că n-am zis nimic, John. O vorbă n-am suflat, p-onoarea mea, răspunse Sugar. N-am avut încredere în el, aşa cum mi-ai spus.

— N-ai avut încredere în el ? Nu mai spune ! făcu ironic John West. Atunci de unde-au cules toate informaţiile astea ? Uite... şi îi citi cîteva titluri şi fraze răzleţe dintr-o broşură: *„Corupţie în partidul laburist... Să fie oare partidul laburist la cheremul celor care dirijează sporturile? Mîna neagră la Fitzroy..."* Ascultă aici: „Victoria lui Blackwell în alegerile parţiale din Fitzroy este mai mult decît o victorie împotriva bandei „Mîna neagră", care acţionează în politica statului Victoria... Omul care cade în ghiarele lor devine un simplu instrument. Incearcă numai să te împotriveşti; dacă nu le faci pe plac, poţi să te socoteşti fericit dacă ai permis de port armă. Impotriva acestei organizaţii, Maurice Blackwell a dat o luptă istorică în care a ieşit învingător". Auzi ! Luptă istorică ! Le dau eu luptă istorică !

— Ce-ţi faci atîta sînge rău, John. Toate astea au mai apărut în ziarul comunist *The Workers' Weekly.* Scorneli de-ale lor. Minciuni ! Eu nu i-am spus nimic lui Morton, interveni repede Sugar, recurgînd la un procedeu care avea să devină apoi regulă generală mai cu seamă printre oamenii politici, şi anume de

a da vina pe comuniști, ca să-și ascundă fărădelegile lor.

Pe John West însă, nu-l putea duce cu una cu două.

— Dacă toate-s minciuni, cum îți explici ce scrie aici ? „In una din conversațiile avute cu Morton, Renfrey i-a spus că are la dispoziția lui banda lui Snoopy Tanner pentru anumite acțiuni necesare în campaniile electorale!" Și asta cum ți-o explici ? „Această organizație, care a intervenit cu mai mult sau mai puțin succes în scrutinul preliminar laburist, are în fruntea ei pe faimosul bookmaker, Renfrey, în spatele căruia se ascunde un personaj sinistru și oarecum tăcut, unul dintre cei mai bogați oameni din Melbourne, care ani de zile a pus la dispoziție fonduri pentru campaniile electorale."

— De tine-i vorba, John.

— Da, de mine-i vorba, scrîșni John West spumegînd. Și aici e vorba de tine : „un înfumurat guraliv, un vanitos încrezut și un lăudăros fără margini". Aici chiar că au nimerit-o, deși ar fi fost mai bine să spună fără-nconjur că ești tîmpit de-abinelea.

— De ce vorbești așa, John.

— Pentru că așa este ! Uite, ăștia se laudă că o să te excludă; ei bine, află că n-o să facă una ca asta.

— Aranjezi tu ceva, John ?

— Eu nu aranjez nimic. Tu o să le-o iei înainte și o să-ți dai demisia. Pe urmă o să văd eu ce-o să fac. Ai să fii reprimit înainte de alegerile pentru consiliul din Carringbush. Și de-acum încolo să-ți mărginești activitatea la regiunea Carringbush. Asta-i ultima sarcină importantă pe care ți-am încredințat-o.

— Ești prea aspru, John.

— Nu sînt aspru. Ai adunat o avere pe spinarea mea. Cine știe, poate c-ai și cheltuit-o, totuși n-ai făcut niciodată o treabă ca lumea.

— In locul tău n-aș spune una ca asta, John.

— In loc să-l înfrîngi pe Blackwell, i-ai ajutat să cîștige. Articolele publicate în ziare mi-au făcut mult rău și astea toate din vina ta. Și acum... au mai scos și broșura asta ! Ții minte, te-am prevenit eu, după ce te-ai întîlnit cu Morton, c-o să te atragă într-o

cursă, totuşi te-ai lăsat dus de nas. Ascultă numai! Şi începu să-i citească din broşură cu voce tremurîndă de mînie: „Să nu uităm că mulţi membri ai acestei bande s-au strecurat în organizaţiile locale ale partidului laburist şi că, în importanta regiune din jurul suburbiei Carringbush cu o populaţie atît de numeroasă, cuvîntul lor e lege"... Sau uite aici, alta mai tare: „Unul după altul, oratorii şi politicienii care — după declaraţia înfumuratului bookmaker — erau la dispoziţia lui, au apărut la tribună lîngă Blackwell. Încercarea de a-l cumpăra pe Morton a fost expusă pe larg în ultimele discursuri electorale ale lui Blackwell. Împotrivindu-se manevrelor necinstite ale pretinşilor „sportivi", mişcarea laburistă s-a aliat în jurul lui Maurice Blackwell. Corupţia n-a izbutit să se impună"...

John West citea cuvintele întretăiat, dar de fapt se mai potolise. Nu putea să fie prea mult timp supărat pe Sugar, pentru care avea un sentiment de afecţiune, deşi îl dispreţuia.

Ştia că de mult n-ar mai fi trebuit să apeleze la Sugar în chestiuni importante. Să-i fie învăţătură de minte!

— In tot cazul, Morton n-o să scape aşa de uşor, continuă John West. Am spus c-o să-l ajutăm şi noi, dacă ne-ajută. Dar dacă nu... Să ne fie învăţătură de minte pentru viitor: să ştim cum să ne purtăm cu blestemaţii ăştia de comunişti. Sînt un pericol pentru societate. O să-l învăţ eu minte pe Morton să ne păcălească în halul ăsta. Am să vorbesc cu Frank Lammence.

— Nu-i nevoie, mă răfuiesc eu cu el.

— Nu, Sugar, lasă-l pe seama lui Frank. Tu, deocamdată, dă-te la fund.

*

Lîngă pian, în sala de muzică, Marjorie West cînta la vioară. Cînta *Liebesleid* de Kreisler: *„Durerea dragostei"*. Jalea din sufletul ei răsuna în cîntecul viorii.

Purta o fustă scurtă, bleumarine și o bluză albă; părul tăiat scurt îi atîrna într-o parte. O lacrimă i se prelinse pe obraz și căzu pe vioară. Continuă să cînte cînd Mary intră în cameră și se așeză pe un scaun în bătaia ultimelor raze de soare, care pătrundeau prin fereastra largă.

Mary venea de la tenis. Purta o fustă albă, exagerat de scurtă. Se așezase cu un aer degajat, întinzînd picioarele ei frumos arcuite; cîteva șuvițe din părul ei roșu aprins se desprinseseră din acele și piepteni decorativi cu care-și ținea pieptănătura strînsă într-un coc.

Vioara suspină, apoi glasul ei se stinse. Nedîndu-și seama de durerea surorii ei, Mary exclamă:

— Uf, ce viață! Tenis, dineu, dans, culcare, dejun, iar tenis sau poate un bazar religios... Sfinte dumnezeule, ce viață!

Marjorie, care încerca să se liniștească, nu răspunse nimic.

— Ce viață, repetă Mary, pe un ton de exagerată plictiseală. Dacă ți s-a urît să joci tenis, poți să călărești, și ca să pari provocatoare călărești în compania bărbaților. Tenis, călărie și dans. Tot atît de plicticos ca vînătoarea, tirul și pescuitul. Ce nenorocire, să te naști în clasa trîntorilor bogați. Și încă n-ar fi chiar așa de supărător pentru o fată, dacă tatăl ei ar fi un bancher respectabil sau ceva asemănător. Cînd mă gîndesc cum te privesc de sus ramoliții ăștia! Se sculă și exemplifică cele spuse printr-o imitație foarte izbutită: „E fermecătoare, dar tatăl ei, vai! Tatăl ei a fost proprietarul unui *totalizator*, închipuiește-ți dragă, al unui *totalizator!*" Dacă aș face măcar ceva util: să lucrez într-un birou sau într-o fabrică. Parcă-l văd pe tata! Se sculă-n picioare, imitîndu-l destul de bine pe John West: „Mary, eu știu mai bine ce-ți trebuie ție. Să nu cumva să-ncerci să mă-nfrunți, că nu mai vezi un franc de la mine. Mulțumește-te să fi frumoasă, și-atunci lumea o să spună: „Uite-o pe fata lui John West. Încîntătoare. nu-i așa?" Sfinte dumnezeule, ce viață!

Mary se trînti pe un divan lîngă perete, apoi, gînditoare îşi strînse genunchii sub bărbie, în timp ce Marjorie stătea în picioare, rezemată de pian.

Tocmai atunci intră şi mama lor în odaie. Rezistînd modei, continua să poarte fuste lungi. Avea aproape cincizeci de ani şi frumuseţea-i era întunecată de un aer morocănos care dovedea că-i place să se compătimească.

Nellie West zăcuse toată dimineaţa, chinuită de dureri în spate. Tot se mai plîngea c-o doare, deşi nimeni din casă n-o credea.

— Pentru numele lui dumnezeu, Mary, de cîte ori ţi-am spus să nu mai stai cu genunchii la gură ! Eşti o femeie în toată firea, nu mai eşti o fetiţă de şcoală.

— Bine, mamă, răspunse Mary plictisită, îndreptîndu-şi ţinuta.

Nellie intrase în odaie ca să vorbească cu Marjorie, pe care nădăjduia s-o găsească singură. Ştia că fata era foarte nenorocită, pentru că tatăl ei se încăpăţîna să refuze : „Nu-mi dau eu fata după un neamţ". Dar nu voi să mai deschidă discuţia în faţa lui Mary, aşa că spuse :

— Ar fi timpul să vă îmbrăcaţi pentru masă.

Nellie era dezamăgită că pînă acum Marjorie nu i se destăinuise. Nu izbutise să-şi recîştige încrederea fiicelor ei şi asta o durea nespus.

Mary observă că sora ei e foarte abătută :

— Cunaj, Margo, încercă s-o consoleze, n-o fi chiar sfîrşitul pămîntului.

— Ba da, răspunse Marjorie, cu trupul cutremurat de un suspin.

Mary veni lîngă ea şi cu un gest afectuos îi petrecu mîna după umeri.

— Prea-ţi faci sînge rău, Margo. N-ai mîncat nimic şi văd că nici n-ai dormit. De ce nu vrei să-mi spui şi mie ce ai pe suflet ? Hai, stai aici, pe canapea.

Marjorie o urmă cuminte şi în întunericul care se lăsa, se aşezară amîndouă.

Durerea pe care Marjorie încerca să şi-o înăbuşe de atîta vreme izbucni într-un plîns nestăvilit.

— Ce-o să mă fac, Mary ?

Mary o strînse în braţe şi o lăsă să plîngă, pînă cînd i se potoliră suspinele. Scoase apoi o batistă minusculă din buzunarul fustei şi i-o întinse :

— Hai, Margo, suflă-ţi nasul. O să te simţi mai bine acum după ce ţi-ai uşurat sufletul.

— N-o să mă simt bine niciodată, Mary. Sînt sigură. Am să mă omor într-o bună zi.

— Vai, Margo, nu fii melodramatică, răspunse Mary, surprinsă de aerul serios cu care sora ei rostise aceste cuvinte. Ce nenorocire ţi s-a întîmplat de crezi că ai dreptul să vorbeşti aşa ?

Deodată Mary o simţi pe Marjorie încordîndu-se ca şi cum ar fi luat brusc o hotărîre.

— Mary, tu ce crezi, e păcat să iubeşti pe cineva, să-l iubeşti ca o nebună, vreau să spun, din tot sufletul... să trăieşti cu el, chiar dacă nu eşti măritată ? Marjorie se feri să se uite-n ochii lui Mary şi îşi lăsă capul pe pieptul ei.

— Nu, Margo, nu e păcat. Religia noastră e uneori foarte aspră. Sînt sigură că atunci cînd îl voi întîlni pe bărbatul pe care voi crede că mi l-a hărăzit soarta, o să... o să-l iubesc. Nu te chinui atîta. Numai inima ta îţi poate spune dacă-i o dragoste adevărată şi dragostea adevărată nu poate fi un păcat.

— Îl iubesc, Mary, şi puţin îmi pasă ce spune biserica. Dar, Mary... Cum să-ţi spun... O să am un copil.

— Vai, Margo, eşti sigură ?

— Da, cred că da. Spune-mi Mary, ce-o să se aleagă de mine ? Şi asta numai din vina tatii ! Nu i-am cedat lui Paul decît după ce tata a refuzat să-şi dea consimţămîntul.

Mary era înfiorată de destăinuirea surorii ei, dar îşi veni repede în fire : Marjorie avea nevoie de sprijinul cuiva, mai mult decît oricînd înainte. O strînse mai tare la pieptul ei şi-i spuse :

— Nu cred că situaţia e chiar aşa de disperată. Îl iubeşti, deci n-ai păcătuit cu nimic. Mărită-te imediat cu el şi pe urmă întoarce-te în Europa. N-o să

afle nimeni. Spui că vrea să se-nsoare cu tine, asta înseamnă că şi el te iubeşte.

— Aşa e, dar tata pretinde că Paul rîvneşte numai la banii mei.

— Nu te lua după se spune tata. La el banul e totul. Crede că toată lumea aleargă după banii lui.

De fapt, Mary se-ndoia şi ea de sinceritatea sentimentelor lui Andreas, dar nu pomeni nimic. Paul trebuia să ia o hotărîre, ca s-o scoată pe Margo din încurcătura în care o împinsese.

— I-ai spus lui Paul despre copil ? o întrebă.

— Da, i-am spus noaptea trecută. Mary, spune-mi, crezi că mă iubeşte ?

— Sînt convinsă, draga mea. Dar să nu-i spui tatii nimic deocamdată. O să-i scrii mai tîrziu din Europa.

— Nu crezi c-ar trebui să-i spun mamei ?

— Ştii ce ? Mai bine să vorbim astă seară cu bunica. Ea o să-nţeleagă şi o să te ajute. Biata mea Margo, de ce te-ai chinuit singură şi n-ai spus nimic pînă acum ? O să vezi că pînă la urmă se aranjează toate. Mergem chiar diseară în odaie la bunica.

Marjorie se mai linişti puţin, deşi se simţea ca năucită. Işi şterse ochii şi se duseră amîndouă sus.

In ajunul plecării în Europa, Marjorie West se căsători cu Paul Andreas. Se cununară pe ascuns în sacristia unei biserici catolice din Carringbush.

Seara o petrecu împreună cu ceilalţi pe verandă.

Deşi noaptea liniştită de vară era plăcută şi îmbietoare, în fundul sufletului ei, Marjorie era agitată şi frămîntată de gînduri. De unde-i veniseră atîtea necazuri ? Şi cum o să se sfîrşească ? Cele patru luni petrecute acasă, pe care le dorise atît de mult, nu-i aduseseră de fapt decît dezamăgire, jale şi sfîşiere sufletească.

Credincioasă principiilor bisericii catolice şi vederilor ei idealiste despre perfecţiunea dragostei, respinsese timp îndelungat toate încercările făcute de curtezanul ei care aştepta ca fata să-i cedeze înainte de a primi binecuvîntarea creştinească a bisericii.

Deşi trupul şi sufletul ei strigau : „împlineşte-ne dorinţele", ea luptase cu deznădejde ca să nu-şi întineze credinţa şi visurile. Cînd însă tatăl ei refuzase să le dea consimţămîntul, cedase pasiunii care-o mistuia. Chiar în noaptea aceea cînd John îi auzise din camera lui, dragostea lor fusese pecetluită pentru totdeauna, acolo, pe sofaua de pe verandă. Pe urmă plînsese în pat de ruşine şi remuşcare. Păcătuise în faţa lui dumnezeu şi a idealului pe care şi-l făurise despre dragoste.

Dacă tatăl ei n-ar fi fost neîndurător, lucrurile n-ar fi ajuns atît de departe. Acum totul fusese întinat. Şi totuşi, era fericită, nu-şi dădea prea bine seama de ce, dar era sfidător de fericită, deşi continua să se îndoiască de Paul.

Erau multe lucruri pe care nu le înţelegea la Paul. Îşi spunea că tînărul ar fi putut să-şi aleagă una din nenumăratele femei care îi făceau ochi dulci ; totuşi o alesese pe ea, fără să se grăbească, după o matură gîndire. „Cred că tata n-a avut dreptate cînd a insinuat c-ar fi un vînător de zestre". Totuşi... părinţii lui Paul erau săraci ; nu fuseseră însă din totdeauna lipsiţi de mijloace, dar războiul îi sărăcise aşa, încît de-abia puteau să-l întreţină la studii.

Paul îşi exprimase de mai multe ori părerea că tratatul de la Versailles ruinase Germania, dar că patria lui se va ridica din nou şi-şi va zdrobi duşmanii. Cînd ea îi spusese că, în propaganda de război, ambele tabere mînţiseră, el afirmase că asta era valabil doar în ceeace-i privea pe englezi ; germanii spuseseră numai adevărul. Iar cînd ea susţinuse totuşi că nemţii şi englezii erau la fel de vinovaţi, el îi răspunsese că germanii sînt o rasă „superioară", cea mai aleasă din lume, rasa ariană. Îi vorbi de un om cu numele de Adolf Hitler, pe care tatăl lui Paul, care fusese ofiţer în armata germană, îl cunoştea personal. Acest Hitler, pretindea el, va smulge Germania din haos şi va impune lumii întregi dominaţia ei. Cînd Paul vorbea despre toate astea, se arăta de o înverşunare care o îngrozea. Îl încerca şi un fel de complex de inferioritate, nu numai din pricina sărăciei propriei lui familii,

ci a întregii naţiuni germane şi aceste discuţii păreau că-i mai potolesc ranchiuna. Era convins că Germania va fi într-o zi din nou bogată. Să fi devenit din pricina asta un vînător de zestre? Ca întotdeauna, tînăra fată căuta să alunge acest gînd pe care-l socotea nedemn şi perfid.

Cît de drag îi era totuşi, omul acesta care-i şoptea cuvinte atît de frumoase de dragoste! Ce mult ţinea la Paul, admirînd chiar cunoştinţele lui în domeniul muzicii — deşi superficiale şi de proastă calitate — sau citatele lui din Nietzsche şi Spengler. Dar acum întreaga-i fiinţă era zdruncinată: aşa se explicau şi îndoielile ei: „Tata e un zgîrcit", îşi spuse ea — „şi e convins că oricine vrea să se însoare cu mine ori cu Mary, nu caută decît să pună mîna pe banii lui".

Dar Paul o iubea, era sigură de asta.

O să uite vreodată prin ce trecuse cînd îşi dăduse seama că era însărcinată? După spaima de la început, adoptase o atitudine sfidătoare: va naşte acest copil, copilul dragostei ei. De ce-i propusese Paul la început, pe un ton atît de aspru, să facă ceva pentru a împiedica naşterea copilului? Şi de ce primise pe urmă atît de repede să se căsătorească în secret?

Cît de departe fusese nunta lor de ceea ce-şi închipuise în visurile ei! Paul nu era catolic aşa încît, după regulile bisericii, fuseseră cununaţi în sacristie. Ce meschină fusese ceremonia! Ce dezamăgire! Cît de umilită se simţise! Tînărul preot, fie că era la curent cu situaţia, fie că o ghicise, se străduia să pară binevoitor, dar se simţea că-i priveşte cu superioritate. În ochii lui nu era desigur decît o fiinţă întinată. Maică-sa, care fusese de faţă, plînsese în tot timpul scurtei ceremonii. Micul John le slujise drept cavaler de onoare; făcuse fel de fel de glume, pretinzînd chiar că pierduse inelul. Joe şi Mary tăceau, observatori binevoitori. Mary adusese aparatul de fotografiat şi luase cîteva instantanee; bunica, practică şi bine dispusă, contribuise în mare măsură la uşurarea acestei situaţii penibile.

Marjorie West visase o nuntă grandioasă la biserică, cu o slujbă solemnă: orga să-i cînte marşul

nuptial, să poarte — conform tradiției engleze — „ceva nou și ceva vechi, ceva împrumutat și ceva albastru", biserica împodobită cu flori și lumînări să fie plină de prieteni și rude, iar ea să intre la braț cu tatăl ei care s-o conducă spre Paul. Apoi discursuri plăcute, și recepția de-acasă. Și în loc de toate acestea, o ceremonie meschină, o înșelătorie care-i dădea sentimentul acesta apăsător.

Cînd ieșiseră din biserică, Paul îi șoptise:

— Curaj, draga mea, totul o să se aranjeze, deși aș fi vrut ca tatăl tău să-și fi dat consimțămîntul.

Fuseseră nevoiți să doarmă separat în noaptea nunții: ea acasă, iar el la hotel. În schimb, vor fi împreună mîine pe vapor.

Pe verandă, încercările de a susține o conversație dăduseră greș. Doamna Moran și Mary făceau tot ce le sta în putință ca să pară vesele și s-o antreneze și pe Marjorie. Marjorie observă că maică-sa își ștergea lacrămile în întuneric, deși încerca și ea să glumească.

— Sper că tata nu l-a invitat la masă pe individul acela groaznic, pe Renfrey, spuse ea. Sînt sigură că n-o să-mi pot ține rîsul, dacă o să-l am tot timpul în fața ochilor, cu trabucurile lui care nu-l prind de loc. Nu-ți închipui ce vulgar vorbește!

— Nu cred să te plictisească el cu prezența lui astă seară, interveni doamna Moran. Judecînd după schimbul de cuvinte pe care l-am auzit mai adineauri, o să mănînce la bucătărie ori în salonul de muzică. Eu, vă spun drept, îl găsesc amuzant.

— Sugar e un om cumsecade, își dădu și Joe părerea, pe un ton indiferent. Doar că e cam sărit de pe linie.

Se sprijinea de un stîlp al verandei și se uita pierdut în noaptea care se lăsa, căutînd parcă să pătrundă miezul întîmplărilor din ultimele zile.

— E mai mult decît sărit de pe linie, dacă ar fi să ne luăm după cele ce-am citit în ziare, săptămîna trecută. Mă mir că tăticu' mai are de-a face cu unul ca el, spuse și Mary.

— Tatăl tău l-a angajat pe Sugar încă de pe cînd avea biroul de pariuri din Carringbush. Mi se pare că au fost colegi de şcoală, lămuri doamna Moran. Cred că-l invită numai ca să ne necăjească pe noi. Ori poate îşi închipuie că-i o glumă bună.

Se aşternu din nou tăcerea, pînă cînd auziră zgomot de paşi pe pietrişul aleii şi Paul Andreas răsări din întuneric. Se îndreptă spre verandă timid, aşteptîndu-se parcă la o primire rece : cine ştie ce s-o mai fi întîmplat. După ce spuse bună seara şi constată că toţi îi răspund, se aşeză lîngă Marjorie. Doamna Moran le propuse să treacă în salon, deoarece se făcuse răcoare.

Sugar Renfrey ieşi pe uşa din faţă, aprinse o ţigară şi-o porni pe alee, vorbind singur, fără să-şi dea seama de prezenţa lor.

Cînd intrau în casă, îl întîlniră pe John West în hall.

— Marjorie — i se adresă fetei, foarte liniştit — aş vrea să vorbesc puţin cu tine în sala de muzică.

Ceilalţi trecură în salon, iar Marjorie îl urmă pe tatăl ei. Inima-i bătea să se spargă. O să poată face faţă interogatorului la care cu siguranţă că va fi supusă ?

West aprinse lumina, se aşeză la o masă rotundă din mijlocul camerei şi dădu deoparte vasul aşezat în mijloc.

— Stai jos, Marjorie.

Ea îşi trase repede un scaun şi se aşeză în faţa lui. Ştiindu-se în starea în care se afla, se temea să nu i se observe imperceptibila îngrăşare a taliei.

— Uite, Marjorie, ceva bani pentru drum ; să ai de cheltuială. Şi-i întinse un mic pachet de bancnote de zece lire.

Luă banii fără să spună nimic.

— Nu pari de loc veselă. Ce s-a întîmplat ?

Ea se gîndi înainte de a-i răspunde. Trebuia să mintă cum nu mai minţise vreodată : dibaci şi convingător.

— Vreau să mă mărit cu Paul, tată, de-asta sînt amărîtă.

Ochii lui scrutători îi puseră la grea încercare hotărîrea.

— Eşti sigură că nu te-ai măritat încă cu el?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că se petrece ceva în casa asta, ceva în legătură cu tine şi cu Paul Andreas.

Nu ştiu ce să-i mai răspundă.

— Ai să regreţi amarnic dacă treci peste mine în chestiunea asta. Încerc să-ţi apăr interesele. Cariera şi fericirea ta sînt ameninţate de amărîtul ăsta de neamţ, care numai la bani se uită. Dă-l naibii. După ce ai să te întorci cu o carieră făcută, ai să ai destul timp să-ţi găseşti un bărbat bun — un om bogat şi cu situaţie.

— Dai prea multă importanţă bogăţiei şi situaţiei, tată, izbucni ea, dar îndată se plecă spre el, rugătoare. Nu înţelegi că-l iubesc? Trebuie să mă mărit cu el. Obîrşia, religia şi bogăţia nu-s totul. De ce nu eşti înţelegător.

— Tocmai că m-am arătat înţelegător. Sînt tatăl tău şi ştiu ce îţi trebuie. Doar să mor eu — atunci ai să te măriţi cu el.

O izbi ironia situaţiei. Îi venea să rîdă, să-i azvîrle adevărul în faţă, dar se împotrivi acestei porniri. .

— Eu, tată, sînt hotărîtă. Şi voi da ascultare simţimintelor mele adînci.

Se sculă în picioare, sprijinindu-se cu amîndouă mîinile de marginea mesei. Îi înfruntă privirea; tenul lui îngrijit, îmbrăcămintea corectă, părul care începuse să încărunţească îi dădeau o înfăţişare destul de plăcută, înafară de expresia ochilor şi a gurii. Simţi că-i gata să-i strige: „Tată, tată! Sînt fiica ta şi am nevoie de tine. O să-ţi spun totul şi tu o să m-ajuţi", dar îşi dădu seama c-ar fi fost în zadar.

John West împărtăşea soarta tuturor oamenilor care-i domină pe ceilalţi cu mînă de fier: purtarea lui îi făcea pe ceilalţi să-i ascundă adevărul. La începutul întrevederii avusese intenţia să fie înţelegător, să discute ca între tată şi fiică. Dar ea îl înfruntase. Asta însemna că trebuia s-o intimideze şi s-o ameninţe. Să

ştie ce o aşteaptă. Plecîndu-se spre ea, rosti rar şi răspicat :

— Simt că se petrece ceva. Aţi pus la cale un complot împotriva mea, chiar aici în casa mea. Imi dau seama de asta din purtarea mamei tale, a lui Mary şi a bunicii tale. Se petrece aici ceva care nu-mi miroase a bine. Dacă ai nesocotit voia mea, sau dacă ai de gînd s-o faci, n-o să mai vezi nici un ban de la mine şi nici n-o să mai calci vreodată pragul acestei case !

Amarnica înverşunare cu care tatăl ei rostise aceste cuvinte o uimi. De poimîine poate că n-o să-l mai vadă niciodată pe acest om, casa asta sau familia ei. „Doamne dumnezeule, cu ce ţi-am greşit ? Paul, trebuie să mă iubeşti ! Trebuie să fii bun cu mine !"

*

Doctorul Jenner se afla în salonul cel mare al noului hotel „Atlantic" din oraşul Cairns, port în Queensland. Era o noapte înăbuşitoare din anotimpul umed : apăsătoare şi tăcută.

Deşi era obişnuit cu clima din nordul Australiei şi purta îmbrăcămintea cea mai potrivită, cămaşă şi pantaloni albi, doctorul Jenner simţea că se sufocă şi nu-şi putea stăpîni o stare de deprimare.

De cînd nu mai era în slujba guvernului din Queensland, venea deseori la Cairns, de unde pornea să facă prospectări pentru cîteva societăţi miniere particulare. Refuzul de a capitula, atît în faţa făgăduielilor cît şi a ameninţărilor lui Thurgood, îl costase slujba.

Secretarul sindicatului minierilor tocmai plecase de la doctorul Jenner. După ce-i ceruse doctorului să ţină o prelegere înainte de a pleca în interiorul ţării, îi adusese la cunoştinţă ştiri foarte îngrijorătoare de la Chirraboo. Povestise că Thurgood, Rand şi MacCorkell, de frică să nu fie demascaţi, nu se dădeau în lături de la nimic ca să înăbuşe criticile din ce în ce mai vii împotriva lor. Trei oameni îndrăzniseră să se ridice cu tărie împotriva lor : unul era mort, al doi-

lea într-un azil de nebuni, iar al treilea era chiar doctorul Jenner.

— S-ar putea ca viaţa dumitale să fie în primejdie, îi spusese conducătorul minerilor la despărţire. Ar fi bine să nu ieşi singur noaptea.

Cam la un an după întrevederea cu Ted Thurgood Roşul, doctorul Jenner fusese înlocuit cu un alt geolog, care nu numai că făcuse un raport favorabil în legătură cu cererea lui Rand, dar recomandase pe urmă guvernului să cumpere pentru suma de patruzeci mii de lire minele Lady Joan şi Gilowell, pe care să le exploateze împreună cu topitoriile de la Chirraboo.

După ce statul intrase în posesia minelor, Garrardi, un vechi prieten de-al primului ministru Thurgood, fusese numit administrator al topitoriilor de la Chirraboo.

După cîte mai aflase doctorul Jenner, Thurgood şi MacCorkell primiseră fiecare cîte un mare pachet de acţiuni ale bogatelor mine de la Mount Isa, pentru că puseseră la cale să se construiască o cale ferată guvernamentală pînă la acest centru. Pe urmă, cu sprijinul financiar al „domnului John West din Victoria", cumpăraseră cîteva mine în aceeaşi regiune. Minereul din Mount Isa alimenta din plin topitoriile de la Chirraboo şi chiar dacă nu era de bună calitate, era achiziţionat în orice condiţii la preţul cel mai ridicat. De aceea George Rand îl socotea foarte util pe Garrardi. Sub scutul lui începu şi el să trimită la topitorie minereuri de cea mai proastă calitate, cărămizi arse sau tot felul de vechituri pe care le scotea din vechile furnale înalte şi pentru care obţinea preţuri maxime de la Garrardi.

Pe urmă Garrardi făcu guvernului o recomandare: de vreme ce topitoriile foloseau o mare cantitate de cherestea, să se îngăduie formarea unei societăţi care să aprovizioneze în exclusivitate fabricile de cherestea dintr-o proprietate guvernamentală situată în apropiere. Primul ministru Thurgood se sfătui cu ministrul de finanţe MacCorkell şi societatea fu înfiinţată. De data asta, domnul Duncan, care continua să bea

prea mult dar şi să muncească din răsputeri, primi un pachet de acţiuni.

Doctorului Jenner îi era milă de Duncan. Avea multă admiraţie pentru priceperea lui şi pentru anii în care slujise cu multă conştiinciozitate interesele societăţilor miniere din Queensland, înainte de a încăpea pe mîinile escrocilor de la Chirraboo. Se întîlnise cu Duncan şi-l sfătuise să iasă din combinaţie pînă n-o fi prea tîrziu, dar primise acest răspuns deznădăjduit: „E prea tîrziu, doctore. Mă doare că mi-am pierdut orice consideraţie ca om şi că nu mă mai bucur nici de stima dumneavoastră, dar pentru mine nu mai există nici o cale de scăpare. Am dat de dracu, pe semne din cauza băuturii".

Garrardi avu apoi o altă idee strălucită. Hotărî să se lanseze, împreună cu Thurgood, MacCorkell şi Rand, într-o nouă aventură financiară, care putea să fie finanţată în mare măsură de guvern. Îl numi pe fratele său în funcţia de administrator al magazinului înfiinţat de stat la Chirraboo, pentru a satisface nevoile muncitorilor din regiune. Dar curînd după numirea acestuia (tocmai îl informase secretarul sindicatului pe doctorul Jenner) mărfuri necunoscute pînă atunci îşi făcură apariţia în magazin: porţelanuri şi tacîmuri scumpe, lenjerie de masă şi bibelouri, mobile luxoase şi tot felul de podoabe şi draperii. Aceste mărfuri, care nu corespundeau cerinţelor modeste şi mijloacelor restrînse ale minerilor nu se vindeau. Garrardi se adresă atunci primului ministru, arătîndu-i că în magazinul din Chirraboo se află un mare stoc de mărfuri care nu se vînd şi-i ceru voie să le scoată la licitaţie. Această cerere fu repede satisfăcută.

Şi hotelul „Atlantic", după cîte se spune, ar fi fost construit — deşi numele proprietarilor era ţinut secret — pentru domnii Rand, Garrardi, Thurgood şi MacCorkell. Cheresteaua, cimentul, oţelul şi celelalte materiale fuseseră furnizate de topitoriile din Chirraboo, de pădurile statului şi de căile ferate ale statului. Mărfurile din magazin fuseseră vîndute la licitaţie pe preţuri de nimic şi ajunseră pe căi cunoscute numai de domnul Garrardi, la hotelul „Atlantic", care

după părerea generală era „cel mai luxos hotel din nordul Australiei".

Dar hotelul „Atlantic" se bucura numai de simpatia beţivilor şi a celor pasionaţi de jocuri de noroc. Turiştii şi cei obişnuiţi să locuiască într-o pensiune preferau să poposească acolo unde puteau să doarmă liniştiţi noaptea, fără să fie deranjaţi de cheflii şi de jucătorii de cărţi.

Judecînd după zgomotele din camera de alături şi de jos, doctorul Jenner se convinse că ceea ce aflase în legătură cu reputaţia acestui hotel nu fusese de loc exagerat. Era primul lui drum la Cairns după ce fusese construit hotelul. Venise aci atras de aspectul modern al clădirii, dar îşi propuse să tragă data viitoare tot la vechiul său hotel. Această hotărîre nu se datora numai orgiei nocturne care nu-l prea lăsase să doarmă. Prietenul său, secretarul sindicatului, în care avea toată încrederea, îl informase că, în urmă cu cîteva luni un om fusese asasinat în acest hotel, pentru că ar fi trimis oamenilor poliţiei şi presei informaţii despre „escrocheriile societăţii miniere Mulgara şi ale administraţiei topitoriilor de la Chirraboo".

Victima fusese mai înainte contabil la topitorii. După ce-l concediase Garrardi, începuse să-şi cam dea drumul la gură. Pe urmă se instalase la „Atlantic" şi frecventase regulat una din sălile de poker. Intr-o dimineaţă fu găsit mort pe aleea care trecea pe sub balconul lui, cu coloana vertebrală fracturată. Nimeni nu ştia ce i se întîmplase — după toate aparenţele, se bătuse cu cineva şi căzuse din balconul camerei lui.

Cu iuţeala fulgerului se răspîndi svonul că fusese asasinat, pentru că nu-şi ţinuse gura şi dezvăluise scandalurile de la Chirraboo. Sindicatul minerilor ceruse guvernului să deschidă o anchetă, dar deoarece după afirmaţia medicului legist moartea se datora unui accident, afacerea fusese muşamalizată.

Doctorul Jenner se retrase devreme. Se duse în camera lui, trase zăvorul, se dezbrăcă şi se înveli, cît era de lung, numai cu cearşaful, sub plasa care-l

apăra de ţînţari, dar somnul nu se lipea de el. De astădată însă nu zgomotul, ci frămîntarea sufletească nu-l lăsau să doarmă.

Intreaga existenţă a lui Jenner fusese zdruncinată de Thurgood şi de banda lui. Devenise o obsesie pentru el să culeagă dovezi împotriva lor. Simţul lui de dreptate se revoltase împotriva escrocheriilor deşănţate care transformaseră cele mai bogate exploatări miniere din Australia, în grămezi de moloz şi gropi pline cu apă. Visul lui drag, că partidul laburist va introduce socialismul în Australia, se spulberase. Cariera lui fusese ruinată. Îşi consacrase activitatea de geolog consultant unor speculanţi particulari, care nu urmăreau decît profituri rapide.

Îl scoseseră şi din partidul laburist, deşi niciodată nu fusese cineva mai sigur ca el c-o să fie ales deputat. Candidase pentru o circumscripţie din statul Queensland, în 1919, iar în 1925 făcuse parte din grupul laburist care candidase la senat. Obţinuse multe voturi. Prietenii îl asiguraseră că va fi ales în Parlamentul federal. Dar Ted Thurgood Roşul avea alte vederi. In urmă cu şase luni i se prezentase prilejul pe care-l aştepta. Se pusese problema aşa zisului „angajament" anticomunist. Doctorul Jenner refuzase din principiu să accepte aşa ceva, sub motiv că atît comuniştii cît şi laburiştii aveau vederi socialiste şi că toţi socialiştii ar trebui să fie uniţi.

N-avea să uite toată viaţa expresia de ură triumfătoare întipărită pe faţa lui Thurgood cînd introdusese moţiunea pentru excluderea lui din partid, şi cînd această moţiune fusese adoptată.

Doctorul Jenner acordase întotdeauna o deosebită atenţie articolelor ce i se publicau cu regularitate în săptămînalele partidului laburist şi ale puternicii Organizaţii a muncitorilor australieni. După excluderea lui, însă, aceste publicaţii refuzaseră să-i mai publice colaborările. Constată cu ironie că şi cele două cotidiane din Brisbane, care pînă atunci primeau cu bucurie şi publicau cu regularitate articolele lui ştiinţifice, refuzară să i le mai publice. John West, omul din umbră, care opera în spatele lui Thurgood

și al lui MacCorkell, era proprietarul unuia din aceste ziare. Rolul jucat de West în această afacere era destul de obscur, dar doctorul Jenner știa că acesta cîștigase o avere vînzînd unei societăți britanice, pe un preț exorbitant, minele de la Mount Isa.

Stranie era și povestea omului care fusese declarat nebun. După cîte se părea, era vorba de un membru al partidului laburist, cunoscut pentru ideile lui ciudate și care în ultimul timp se agitase în vederea inițierii unei anchete în legătură cu activitatea desfășurată de unii laburiști în cadrul societății miniere Mulgara și al topitoriilor din Chirraboo. Curînd după aceea fusese internat într-un ospiciu de nebuni.

Marea enigmă a scandaloaselor dedesubturi de la minele din Queensland îl frămînta fără răgaz pe doctorul Jenner; murmurul oceanului, strigătele, rîsetele, pocniturile și zgomotul de pași îl împiedicară de asemenea să adoarmă pînă în zorii zilei.

O dată i se păru chiar că pași se apropie de ușa lui. Se propti într-un cot, ascultînd încordat în întuneric, dar nu se întîmplă nimic. In sfîrșit se cufundă într-un somn greu.

După gustarea de dimineață își făcu bagajul și fu primul client care apăru în bar.

— Frumos hotel, zău așa, intră în vorbă cu chelneriță.

— Mă bucur că v-a plăcut. Fără îndoială că e un hotel modern. După cîte am auzit, e cel mai grozav de aci din nord. Mobilele, perdelele, serviciile de masă și toate sînt de cea mai bună calitate. E un hotel foarte elegant, n-am ce zice.

— Proprietarii sînt oameni întreprinzători, se vede cît colo. Ia spune-mi, al cui este?

— Păi... n-aș putea să vă spun. Vreau să zic că nu știu.

—Cum se poate ca dumneata, care ai o funcție importantă aici, să nu știi cine-i patronul dumitale. Dar, în sfîrșit, n-are nicio importanță.

Femeia se uită împrejur și-apoi se aplecă spre el peste tejgheaua barului. Sînii ei mari se sprijineau pe zincul lustruit.

— Se pare că-i un secret, dar hotelul aparţine societăţii miniere Mulgara.

— Păi nu mai există nici o societate minieră Mulgara. A fost doar preluată de guvern.

Femeia se uită la el puţin bănuitoare.

— Pari un om de treabă, dar n-ar trebui să pui atîtea întrebări. Îi zîmbi cu cochetărie. Dacă nu pui întrebări, nu afli răspunsuri mincinoase. Înţeles?

Apoi îl studie ca şi cum ar fi vrut să vadă cu cine are de-a face. Cu un aer nepăsător, doctorul Jenner bău o înghiţitură de whisky.

— De fapt puţin îmi pasă, voiam numai să stau de vorbă cu o doamnă bine, răspunse el, făcînd eforturi — destul de neconvingătoare de altfel — ca să arate că-i face curte.

Era un bărbat înalt, prezentabil: chelnăriţa fu plăcut surprinsă şi chiar puţin flatată.

— Ştii cine-au fost proprietarii minelor Mulgara? se aplecă ea din nou peste tejghea.

— Nu, habar n-am.

— Ei bine, fiindcă eşti băiat bun, o să-ţi spun eu cine sînt proprietarii acestui hotel: foştii proprietari ai minelor Mulgara. Da' ar fi mai bine să uiţi ce ţi-am spus.

*

Cînd John West luă tramvaiul ca să se ducă acasă, orologiul de la poştă bătu miezul nopţii. Niciodată, nici chiar sîmbătă seara, nu întîrzia în oraş pînă la ora asta. Deşi era gală de box, nu se dusese pentru că aştepta să se publice rezultatele alegerilor pentru statul Victoria. Era fericit. Partidul laburist cîştigase, asigurîndu-şi o majoritate absolută asupra partidului naţionalist şi asupra Partidului Ţării.

Îşi spuse că în curînd Ned Horan va fi prim-ministru în Victoria, Tom Trumbleward ministru de interne, iar Bob Jolly şi alţi băieţi vor face şi ei parte din guvern. Marile lui întreprinderi se vor bucura de protecţie şi vor putea fi extinse.

Trebuia să ia toate măsurile ca Trumbleward să ajungă ministru de interne. Cu toate discursurile lui

radicale, Tom era cel mai uşor de mînuit : avea calificarea necesară şi se bucura de simpatia alegătorilor laburişti, aşa că s-ar putea aranja să fie ales. Şi de fapt, postul de ministru de interne era cel mai important. Apoi tot ministrul de interne fixa datele alergărilor şi ţinea în mînă forţele poliţieneşti, legile penale şi închisorile. Dacă pe vremuri, ar fi putut influenţa el numirea ministrului de interne, totalizatorul ar mai fi funcţionat şi astăzi, iar Clubul hipic din Victoria n-ar mai fi îndrăznit să-l elimine. Alta era situaţia acum, cînd Tom Trumbleward urma să fie ales în locul bătrînului acela ipocrit, Gibbon.

John West nu uita niciodată o umilinţă sau o înfrîngere. V.R.C.-ul îl eliminase pe viaţă. Era foarte adevărat că îi ridicaseră după război interdicţia şi că avea voie să-şi prezinte caii la Flemington şi în oricare alte curse de galop, dar nici acum nu avea acces la tribuna oficială, ori în grajduri. Il priveau cu dispreţ pentru că se îmbogăţise de pe urma unui birou de pariuri ilegal şi pentru că se ocupa de cursele de trap şi de poney pe care le priveau de sus. In sfîrşit, acum au să stea cu toţii drepţi în faţa lui, au să ţină seama de el. In curînd o să pătrundă şi în lumea galopului. O să lanseze tot atîtea curse de galop ca şi Clubul hipic şi-o să-i înveţe el minte să-l mai elimine pe viaţă.

Un tramvai hodorogit urca spre Carringsbush. Deşi pe cele mai multe linii circulau tramvaie noi, moderne, linia aceasta era deservită tot de vechile vagoane care pe la 1890 îi aduceau clienţii la biroul de pariuri.

Era o noapte caldă de vară şi John West rămase pe platforma deschisă.

Victoria era o regiune sigură pentru el. Acum trebuia să-şi dubleze eforturile ca să asigure victoria partidului laburist şi în alegerile federale, care ar fi putut să aibă loc chiar în anul următor, şi să tragă în aşa fel ţîţele încît să intre în guvern oamenii cei mai indicaţi. Inainte de sfîrşitul anului, Parlamentul federal avea să se mute de la Melbourne la Canberra. Asta înseamnă că o să-şi poată exercita ceva mai greu stă-

pînirea; dar dacă o să aibă destui oameni în guvern, treburile o să meargă strună. Trebuia neapărat să-i asigure lui Ted Thurgood un loc în guvernul federal. După moartea lui Real, Thurgood trebuia să ajungă prim-ministru.

Se nimerise numai bine că laburiştii cîştigaseră alegerile din Victoria. Auzise că oamenii trapului aveau de gînd să se revolte. Cereau desfiinţarea controlului exercitat de proprietarii hipodromurilor de curse. Şi nici în lumea ringului situaţia nu era mai bună. Se vorbea chiar de formarea unei comisii guvernamentale pentru cercetarea situaţiei în care se afla boxul. Ei bine, acum puteau să-şi bată gura cît or vrea: John West era stăpînul.

Intr-o staţie, Sugar Renfrey se urcă în tramvai. Era cam băut. Sărbătorise victoria partidului laburist. Dînd cu ochii de John West, porni spre platforma din faţă, aruncat caraghios dintr-o parte în alta de tramvaiul care-l hurduca.

— Noroc, John! strigă. Ai văzut rezultatele? Grozavă victorie!

Trabucul îi căzu din gură şi, dacă nu l-ar fi apucat John West de haină, ar fi căzut din tramvai tot încercînd să şi-l ridice de pe jos.

— Ai dreptate, grozavă victorie, Bob. Ţi-am spus eu c-o să cîştigăm, răspunse John West cu indulgenţă.

Sugar scoase alt trabuc, îi muşcă vîrful şi-l aprinse cu greu, apoi zise închiondorat:

— Cîinele ăla de Blackwell văd că iar a ieşit cu mare majoritate!

John West nu răspunse nimic. Incercase din nou să-l înfrîngă pe Blackwell în alegerile preliminare, susţinuse apoi un candidat independent împotriva lui. Chiar Sugar Renfrey insistase să-l ajute cu bani pe acest candidat, pe care şi el îl susţinea cu vechea lui bandă de criminali.

Impărţiseră manifeste, intimidaseră comisia electorală şi votaseră ori de cîte ori se ivise prilejul: pentru bolnavi şi chiar pentru morţi. In cursul campaniei, mai mulţi membri ai Sindicatului muncitorilor din industria lemnului, care începuseră o grevă înverşu-

nată împotriva reducerii salariilor, îl sprijiniseră pe Blackwell. Sugar dăduse dispoziţie oamenilor lui Snoopy Tanner „să le dea o lecţie cîinilor ălora". La primul prilej, mai mulţi oameni atacară pe trei muncitori din industria lemnului care lipeau manifeste electorale pentru Blackwell. Unul dintre ei fu tîrît într-o maşină care aştepta în apropiere, ceilalţi doi o luară la fugă încercînd să dispară după un tramvai care tocmai trecea. Fuseseră însă ajunşi din urmă, luaţi pe sus şi suiţi în maşină lîngă tovarăşul lor.

Toţi trei fură duşi la Sugar acasă, unde mîncară o bătaie soră cu moartea. Cu ochii învineţiţi, cu hainele rupte şi cu oasele zdrobite, se pomeniră legaţi burduf şi aruncaţi într-un colţ. Sugar veni şi el să-i vadă şi le spuse că nu le dă drumul pînă nu-şi vor lua angajamentul să nu mai lucreze pentru Blackwell şi să îndemne şi pe prietenii lor să se lase păgubaşi.

Ştirea despre răpirea lor ajunse la Uniunea sindicatelor. Doi organizatori sindicali, bărbaţi voinici, (unul din ei era fiu nelegitim al lui Richard Bradley) fură trimişi să scape victimile. Făcură cercetări şi dădură de urma lor în Carringbush.

Ajungînd la Sugar acasă, salvatorii bătură de mai multe ori în poartă.

Sugar întredeschise uşa, dar înainte de a apuca să întrebe cine este, fiul lui Bradley îşi propti piciorul în prag şi îl luă la sigur:

— Ei, Sugar, unde-s muncitorii ăia de la lemne?

— Ce muncitori? Ce să caute muncitorii aici?

— Las-că vedem noi.

Sugar voi să-i oprească, dar degeaba se mai osteni; îl pocniră cu revolverul peste faţă, încît se prăbuşi la pămînt.

Îi dezlegară pe cei trei tovarăşi şi le scoaseră căluşele din gură, apoi plecară fără ca Sugar, care rămăsese în prag cu mîna la falca umflată, să fi putut face măcar o mişcare de împotrivire.

Evenimentul se bucură de oarecare publicitate în presă şi întări şi mai mult convingerea lui John West că trebuie să restrîngă activitatea lui Sugar la Carringbush.

John West şi Sugar discutau acum rezultatele alegerilor.

— Nu ştii — îl întrebă deodată John — comunistul ăla, Morton, a participat la campania lui Blackwell?

— Da' de unde. S-a dus dracului. Nu ţi-am spus eu? N-am mai auzit nimic de el.

Jim Morton plecase într-adevăr. La cîteva săptămîni după prima victorie obţinută de Blackwell împotriva maşinii lui West, poliţia locală îi atrăsese atenţia că viaţa lui era în primejdie. Îl sfătuiră să plece neîntîrziat din oraş, poate pentru că nici ei nu-i prea aveau la inimă pe comunişti. Dar Jim Morton se convinse în curînd că nu fuseseră doar vorbe goale. După un miting care avu loc a doua zi, se afla la o cafenea unde băgă de seamă că patru indivizi cu mutre dubioase se aşezaseră lîngă el şi-l observă pe furiş. Îl recunoscu pe unul din ei, un individ care făcea parte din banda lui Snoopy Tanner. Vasăzică era în primejdie. Putea să fie atacat sau poate chiar asasinat pentru că îndrăznise să se împotrivească lui Sugar Renfrey şi lui John West.

Îl cuprinse groaza. Numai de nu şi-ar pierde cumpătul! se gîndi el. Poate o să scape. Mai mult ca sigur că o să-l urmărească şi-o să-l atace într-un loc singuratic.

Bătrînul patron grec veni să-i ia comanda. Prefăcîndu-se că-i beat, Jim Morton rosti mestecîndu-şi limba în gură:

— Unde-i toaleta, Nick? Vreau să mă duc pînacolo.

Se sculă şi-o luă împleticindu-se după patron. Trecu prin bucătărie şi cînd ajunse în curtea din fund, îi spuse:

— Ascultă-mă bine, Nick. Cred că tipii ăia de la masa de-alături mi-au pus gînd rău. Pot să ies prin dos?

— Se poate, dacă te caţări pe zidul ăsta. Treci pe acoperişul magaziei şi sări în ulicioară.

Cu greu, dar mînat de spaima morţii, Jim izbuti să se salte pe acoperiş, proptindu-şi piciorul de marginea ferestrei şi de burlan.

Ca să ajungă în stradă făcu o săritură de la treizeci de picioare înălțime și-și scrînti glezna. O porni mai departe șchiopătînd. Își petrecu noaptea pe malurile rîului Yarra, iar a doua zi șterse putina la Sydney.

— Hait! Am trecut de stația mea! strigă Sugar. Se clătină o clipă, ținîndu-se de bara tramvaiului, apoi își dădu drumul, făcu un salt în aer și se rostogoli într-o poziție caraghioasă la marginea trotuarului.

Rămas singur, John West se cufundă din nou în visurile lui de mărire. Nici un alt sentiment nu putea să-i ofere satisfacții asemănătoare. Fericirea jucătorului care a dat o lovitură, încîntarea plină de nerăbdare a bărbatului care se pleacă asupra unui trup înfiorat și supus de femeie frumoasă, nici un alt simțămînt nu se putea asemui cu bucuria nestăvilită pe care ți-o dă puterea.

Tramvaiul trecu pe strada Jackson, prin fața casei de la numărul 136. Cît de mult crescuse puterea lui de cînd îl mituise pe agentul Brogan! Și cît de mult se schimbase tactica lui! Pe vremuri n-avusese decît o singură sursă de venituri: biroul de pariuri — și își menținuse puterea mituind cîțiva polițiști. Acum ajunsese milionar și-și putea exercita influența asupra întregii forțe polițienești din Victoria, direct prin ministrul de interne. Pe atunci, securitatea lui fusese asigurată de cîțiva oameni puternici ca Piggy, Hope sau Tommy Chiorul; astăzi toate forțele statului erau gata să-l apere.

Acum nu mai avea nevoie să întrețină legături cu lumea interlopă. Bradley și Arty, Snoopy Tanner și banda lui nu-i mai erau necesari, ba constituiau chiar o povară. Continua să cheltuiască bani grei ca să-l țină pe Bradley „în gaură de șarpe". Lui Arty puțin îi păsa de nevasta și de fata lui. Singura lui preocupare era Bradley și de dragul lui Arty trebuia să recurgă și acum la procedeul primejdios și costisitor de a mitui detectivii. Ce situație absurdă! Să cheltuiască bani buni ca să plătească detectivii pe care putea să-i influențeze, la caz de nevoie, prin ministrul de interne! Și pentru ce? Ca să ocrotească pe un criminal care

nu-i mai era, şi nici n-avea să-i mai fie vreodată de vreun folos.

Noul şef al poliţiei fusese numit cu aprobarea lui John West. Era un fost ofiţer care avea reputaţia că e cam afemeiat şi scandalagiu. Se zvonea chiar că ar fi dat lovituri şi ar fi adunat ceva bănişori de pe urma bordelurilor şi a societăţilor de asigurări pentru automobile. Fără să-i mai pese de soarta lui Bradley, John West era hotărît să nu mai recurgă la serviciile lui Tanner, înafară doar de cine ştie ce caz disperat. Admira îndrăzneala şi dibăcia lui Snoopy, dar acesta „îl jucase" odată, aşa că soarta lui era pecetluită. Prăbuşirea lui Tanner se datora unei indiscreţii în legătură cu contrabanda de produse alcoolice pe care John West le transporta în America. Nemulţumit de banii frumoşi pe care John West şi oamenii lui îi cîştigau din afacerea asta, Snoopy se hotărîse să mai cîştige şi el ceva pe de lături. Organizase o serie de lovituri împotriva depozitelor rivale de vinuri şi de spirtoase şi exportase produsele furate în Statele Unite. Pînă la urmă, poliţia pusese mîna pe el. Eliberat pe cauţiune, izbutise un timp să se sustragă controlului poliţiei, locuind în pivniţa unui teatru din oraş, apoi începuse să cutreiere Australia deghizat în femeie. Isprăvile lui pasionau toată ţara. O dată trimisese o scrisoare ziarelor, comunicîndu-le ce mai avea de gînd să pună la cale. Dar pînă la urmă îl înhăţaseră şi-l condamnaseră la doi ani. Desigur, aveau să-i dea drumul la anul, dar John West îi pusese cruce. Contrabanda de băuturi spirtoase se dusese de rîpă : preţurile erau prea mari şi erau prea mulţi concurenţi prin apropiere, fără să mai vorbim de cei din America. Mai putea el găsi şi alte căi de contact cu cei care nu se codesc să facă uz de forţă.

John West coborî din tramvai la capătul liniei, trecu peste rîu şi începu să urce dealul voios.

O să-şi pună el iar pe picioare imperiul. Nimeni nu-i mai stătea acum în cale. Dacă ştie cum să-şi joace cartea, în curînd va avea în mînă guvernul Australiei. Ziua cea mare se apropia.

CAPITOLUL X

„Partidul laburist australian a degenerat, devenind un instrument pentru acapararea puterii politice; dar în clipa cînd a pus mîna pe putere, n-a ştiut s-o folosească decît pentru beneficiul cîtorva indivizi."

CHILDE

Lunile următoare se dovediră încordate şi pline de greutăţi pentru John West. Managerii curselor de trap din Victoria erau gata să se revolte. Pe de altă parte, se luaseră măsuri ca să se formeze o comisie guvernamentală pentru a reglementa situaţia boxului în statul Victoria. În cadrul măsurilor preliminare luate de West pentru a-şi asigura controlul asupra Parlamentului federal prin intermediul partidului laburist, cumpără pentru opt mii de lire un loc în Parlamentul federal pentru Ted Thurgood — dar îşi găsi beleaua cu el.

Înafară de toate chestiunile astea, John mai era îngrijorat şi de situaţia de acasă. Nu se mai îndoia că, trecînd peste voia lui, Marjorie se măritase cu Andreas. Descoperise că Nellie îi scria şi-i trimitea bani, aşa încît tăie orice sursă de venituri pentru Nellie. Avu apoi o întrevedere cu notarul său şi-şi modifică testamentul, punînd în practică ameninţarea de a o dezmoşteni pe Marjorie. Dar tot nu se linişti. Sfidarea lui Marjorie îl rîcîia la inimă; nu considera însă chestiunea terminată şi lui nu-i plăceau afacerile neterminate.

— Ştiu că purtaţi toţi corespondenţă cu Marjorie, îi spuse lui Nellie. Şi pentru că vă daţi atîta osteneală, îi puteţi scrie că am dezmoştenit-o şi o pof-

tesc să nu mai calce în casa mea pînă cînd nu se desparte de Andreas.

Era îngrijorat și din pricina lui Mary, care frecventa un grup de artiști amatori. O și văzuse jucînd în două piese. Mary juca bine, ca o artistă adevărată, dar lui nu-i plăcea mediul în care intrase; își pierdea nopțile în chefuri și își schimba adoratorul aproape în fiecare săptămînă. Aflase că începuse să-și neglijeze îndatoririle religioase, iar el era de părere că religia e necesară, mai cu seamă femeilor.

Într-o noapte, Mary veni foarte tîrziu acasă și, judecînd după gălăgia ce se auzea de pe verandă, atît ea cît și însoțitorul ei erau beți turtă. Furios că fusese trezit din somn, John West înșfăcă revolverul de sub pernă și trase un foc în aer dintr-o parte a balconului. Admiratorul lui Mary se grăbi să plece, dar în săptămînile care urmară, Mary se arătă și mai neastîmpărată și mai pornită împotriva tatălui său.

Tînărul John era și el o problemă aparte. Nu părea de loc dispus să preia „imperiul lui West" după moartea tatălui său. Lucra în biroul unuia din agenții lui John West, dar nu-și prea dădea interes și nu făcea de loc progrese. Joe lucra cu unul din avocații tatălui său și părea destul de mulțumit să-și ia salariul, fără a depune cel mai mic efort ca să-l merite. Ca și unchiul său, părea convins că-i îndreptățit să profite de pe urma imperiului lui West, fără să contribuie cu nimic la el.

Relațiile cu Nellie nu suferiseră nici o schimbare. Nu se vedeau decît la masă, unde abia dacă schimbau o vorbă. Locuia tot cu Xavier în camera de sus.

Și totuși, ai casei păreau mai fericiți decît înainte. Copiii, și în special Mary, aveau prieteni care veneau uneori seara, și în fiecare duminică după-amiază și seara. Jucau tenis pe terenul amenajat de curînd în grădină, jucau biliard pe masa pe care-o cumpărase special pentru ei, mergeau la călărie și la înot, rîdeau, discutau și făceau muzică. John West trebui să recunoască în sinea lui că prezența lor îi

făcea plăcere, mai ales duminica ; masa de duminecă seara era foarte plăcută.

Doamna Moran juca un rol ceva mai șters. Dar cu toate că avea acum peste șaptezeci de ani, și îmbătrînise mult în ultima vreme, își îndeplinea cu succes obligațiile de bunică. Părul îi era alb ca neaua, pielea zbîrcită ca un pergament vechi ; John West avea totuși de multe ori prilejul să se mire de vigoarea și voioșia ei și de respectul pe care i-l arătau Nellie și copiii.

John West ar fi vrut să se bucure de noua atmosferă prietenoasă din casă, dar pierduse orice noțiune despre relațiile familiale, iar afacerile nu-i lăsau nici o clipă liberă. Deși avea aproape șaizeci de ani, muncea și mai mult decît înainte. Afacerile și întrevederile pe care n-avea timp să le rezolve la birou, în cursul unei zile de lucru, le rezolva acasă. Era însuflețit de un nou imbold, socotind că peste puțin timp va fi cel mai puternic om din Australia.

*

In primăvara anului 1928, John West avu trei întrevederi deosebit de importante. In primul rînd îl convocă pe Ted Thurgood Roșul, care veni la întîlnire cu o mutră foarte îngrijorată.

Thurgood tocmai sosise cu trenul de la Sydney. Avea și motive să fie îngrijorat. Era unul din principalele personaje care urmau să facă față cercetărilor unei comisii regale formată pentru a constata dacă acuzațiile ce li se aduceau, privitor la un politician laburist despre care se pretindea că fusese mituit ca să demisioneze în favoarea lui Thurgood, erau întemeiate.

John West îl observă în tăcere, studiindu-i fața : buzele groase, pe care și le umezea nervos, nasul acvilin, sprîncenele înalte arcuite în sus spre tîmplele încărunțite, pungile puhave din jurul ochilor duri și oblici ce păreau să trădeze multă cruzime ; totuși, John West observă acum o umbră de teamă în privirea lui. „E speriat, gîndi el, așa că stăm bine.

Thurgood o să fie prim-ministru şi o să joace cum o să-i cînt eu, pentru că o să ştie de frică".

Intr-adevăr, Ted Thurgood era speriat, dar nu la gîndul că acuzaţiile de mită vor avea urmări, ci pentru că se temea să nu se redeschidă în Queensland scandalul concesiunilor miniere din Mulgara.

La cererea lui John West, Thurgood demisionase din funcţia de prim-ministru al Queenslandului ca să obţină un loc în Parlamentul federal. Prilejul se şi ivi peste puţin timp ; după decesul unui membru laburist, Thurgood cîştigă scrutinul preliminar — dar căzu în alegeri. Această înfrîngere, care arăta cît de puţin era simpatizat de muncitori, fusese o lovitură pentru el.

Thurgood ar fi intrat în politica federală mai de mult, cînd mai era încă sigur de voturile muncitorilor dar, la fel cu funcţionarul care a deturnat fonduri şi ştie că în lipsa lui ar putea fi descoperit, îşi dădea seama că era mai prudent să rămînă pe loc.

După înfrîngerea suferită, Thurgood se mutase cu soţia şi cu copiii — care erau acum mari — la Sydney, unde deveni în curînd popular graţie opoziţiei făcute lui Lane, liderul demagog al partidului laburist din New South Wales [1]. Pentru a doua oară în cursul carierei lui, lumea începu să creadă că porecla de „Roşul" se referea în egală măsură la convingerile lui politice şi la culoarea părului. Izbuti să-şi asigure o funcţie de conducere în aripa stîngă a partidului laburist, dar ţelul lui rămînea acelaşi : dorea să-şi asigure un loc bun în Parlamentul Commonwealthului.

Trecură aproape doi ani pînă se ivi în sfîrşit un loc liber. Locurile în Parlament sînt un bun preţios, şi cum prilejul se iveşte rar, preţul la care ajung să fie comercializate e destul de ridicat. Un om politic conservator, care este rugat să rămînă deoparte pentru ca locul lui să fie ocupat de un candidat pe care capitaliştii vor neapărat să-l vadă în Parlament, apare adesea mai tîrziu ca director al unei mari întreprin-

[1] Regiunea din sudul Australiei (n. r.).

deri. Se găseau politicieni laburişti care primeau bani peşin, ca acela care se dăduse de o parte pentru Thurgood. Printr-un intermediar, John West plătise opt mii de lire bani ghiaţă unui asemenea politician, dispus să se retragă în schimbul acestei sume; cu o parte din bani cumpără un hotel, iar restul îl ascunse sub macheta fixată pe duşumele la el acasă.

John West continuă să-l studieze pe Thurgood şi spuse într-un tîrziu:

— Pesemne că cineva nu şi-a ţinut gura, dac-au ieşit la iveală toate astea.

— Aşa o fi. Se vede c-a pălăvrăgit vreunul din oamenii cu care am luat contact anul trecut şi care între timp şi-a pierdut locul. Stăm prost. Trebuie să faci ceva.

— Linişteşte-te. Nu te las eu la cheremul lor. De altfel am fost şi eu citat ca martor.

— Dumneata ?! se miră Thurgood, care ar fi putut pune mîna în foc că nici un prim-ministru n-ar avea îndrăzneala să-l convoace pe John West în faţa unei comisii regale.

— Da. Şi eu şi Ashton. Au aflat pesemne că am luat contact şi cu el. Trebuie să luăm măsuri să nu iasă nimic serios din povestea asta. Răposatul Davie Garside spunea că de-aia sînt numite comisiile regale, ca să scoată lumea basma curată.

— Să ştii c-avea dreptate, dar de astădată s-ar putea să fie altfel. Să nu-şi vîre cumva nasul în afacerile mele. Asta e un lucru primejdios pentru orice laburist. Muncitorii îşi închipuie că un deputat laburist trebuie să rămînă toată viaţa lefter.

Umbra unui surîs goni pentru o clipă expresia mohorîtă din jurul buzelor lui John West.

— Cu alte cuvinte ţi-e teamă de afacerea Mulgara ?

— În care eşti amestecat şi dumneata.

— Numele meu nu figurează nicăieri. N-am vîndut eu minele guvernului.

— Oricum, ştii că povestea asta din Queensland e primejdioasă. Jenner tot nu-şi ţine gura. S-au făcut interpelări în Parlament. S-ar putea să auzim şi de

afacerea de la Mount Isa, de pe urma căreia te-ai ales cu o avere.

— MacCorkell e primministru. D-aia e pus acolo, ca să aibă grijă să nu se-ntîmple nimic. N-are nici o importanţă ce se vorbeşte în Queensland. Acum eşti în New South Wales.

— Dacă mi se-ntîmplă ceva, s-ar putea să intri şi dumneata la apă — nu se lăsă Thurgood.

— Deosebirea dintre dumneata şi mine, răspunse John West, este că eu nu trebuie să fiu ales ca să exercit puterea. Şi-n tot cazul, majoritatea oamenilor ştiu prea puţin sau absolut nimic despre mine.

— Au cam început să te cunoască în Queensland, îi dădu înainte Thurgood, îndîrjit de aparenţa voit indiferentă a lui John West. Nu ştii ce-a apărut în săptămînalul sportiv *Weekly Mirror?* A publicat caricaturi şi articole, dezvăluind felul în care ai pus mîna pe ziarul *Daily Mail,* şi a dat în vileag cum stoarceţi, tu şi Levy, profituri de pe urma curselor de cai, şi...

— Ştiu, am aflat, i-o tăie scurt John West.

— Ei bine, şi ce-ai de gînd să faci ? În curînd o să se vorbească şi despre Mulgara. Şi după Mulgara o să vină rîndul afacerii de la Mount Isa.

— Am şi suspendat revista *Mirror.* Le-am găsit de lucru celor doi proprietari la redacţia ziarului *Daily Mail.* Nu uita că fiecare om îşi are preţul lui. Iţi spuneam de bietul Davie Garside. El era de părere că şansele sînt de partea acuzatului, dacă are destui bani. Un om care nu poate să-l mituiască ori să-l intimideze pe judecător, pe juraţi sau cîţiva martori, apoi chiar că merită să fie condamnat. Cu un avocat bun şi bani din gros, n-avem de ce să ne temem.

— Nu-i decît o încercare a naţionaliştilor, care ar vroi să mă discrediteze, acum cînd laburiştii vin la putere, spuse Thurgood mai liniştit. Or fi aflat că am elaborat planuri măreţe ca să-i ajut pe muncitori, aşa că încearcă să mă saboteze încă de pe acum. Dar n-o să le meargă ! O să le răspund şi eu.

— Am şi vorbit cu avocaţii mei şi-am stabilit un plan de acţiune, îl informă John West. Tu, acolo, uite ce trebuie să faci : învaţă-l pe tipul de la care ai cum-

părat locul — Maloney, ori cum îi zice — să spună că a cîştigat banii la curse. Să spună că i-a cîştigat mai de mult, ştii, ca să nu-l poată confrunta cu bookmakerul. A fost pe-aici anul trecut pentru „cupa Melbourne", în timpul carnavalului, şi-atunci a cîştigat banii. Să spună c-a jucat pe Spearfelt şi că a mizat totul pe cîştigător. S-au mai văzut cazuri d-astea. Ştiu pe unul care-a venit la una din cursele mele de poney cu o liră în buzunar şi-a plecat cu o mie. O să declar asta şi în faţa Comisiei regale. O fi cam gogonată, dar n-o să poată dovedi că nu-i adevărat. Mă-nţelegi ?

Thurgood meditä un moment, apoi începu să rîdă mai tare şi mai mult decît de obicei. Se plecă înainte, proptindu-se de masă şi rîse pînă-i curseră lacrimile pe obraz :

— Ho ! Ho ! Ho !

— Ce-i de rîs ? făcu John West plictisit.

— Cum să nu rîd la gîndul că Maloney a cîştigat opt mii de lire la curse, abia se stăpîni Thurgood. Asta, care n-ar pune un ban la bătaie, nici dacă ar fi să parieze că soarele răsare mîine.

— N-are a face, tu du-te şi învaţă-l ce are de spus.

— Şi cum rămîne cu Ashton ? El ce-o să spună ?

— Am vorbit eu cu Ashton. O să fie bine. Am aranjat să nu spună cine i-a făcut propunerea. O să-i ia chiar la sigur pe domnii din comisie ; traficul cu locurile din Parlament e doar un lucru obişnuit şi o să le spună el că naţionaliştii se pretează la lucrul ăsta mai curînd decît laburiştii. Ştii că Ashton e directorul uneia din minele mele de aur ?

— Frank Ashton ! Cum se poate ?

— Înainte de a-i propune să-ţi cedeze ţie locul, i-am dat un pachet de acţiuni. Cum stătea prost cu finanţele, a primit. Ştii cum e el : cheltuieşte mai mult decît cîştigă, aruncă banii în dreapta şi-n stînga, bea, joacă şi-aşa mai departe.

— Şi totuşi n-a vrut să se dea deoparte !?

— N-are nici o importanţă. Tu tot ai fost ales. Îl respect foarte mult pe Ashton. Eu l-am **cules** de pe

drumuri şi l-am vîrît în politică. Omul e autodidact şi cel mai bun orator din Australia.

— Atunci de ce nu-l faci pe el prim-ministru?

— Deocamdată-i foarte bolnav. Şi oricum, prea-i extremist. Ţi-am făgăduit c-o să te fac pe tine prim-ministru şi aşa o să fie, dacă poţi să-l joci pe Summers.

— O să fie greu. Îi are pe catolici de partea lui.

— De ce nu te converteşti şi tu?

De fapt, Ted Thurgood dăduse sfoară în ţară că a trecut la catolicism. Soţia şi copiii lui, de altfel, erau catolici. Soţia lui încercase deseori să-l convertească, dar el refuzase de fiecare dată cu încăpăţînare, sub motiv că bunicul lui fusese patriarh al bisericii greco-ortodoxe din Romînia şi că trebuia să respecte credinţa strămoşilor săi. Cînd anunţase de curînd c-ar avea intenţia să „se convertească la catolicism", nevastă-sa fusese încîntată de această schimbare de atitudine, fără să-i bănuiască motivul. Ted Roşul avea nevoie de încrederea catolicilor din partid şi de sprijinul lui John West, despre care ştia că înclină spre catolicism, deşi nu prea călca pragul bisericii. Mai mult, relaţiile dintre Thurgood şi soţia lui fuseseră destul de încordate în ultimii ani din pricina infidelităţilor lui. Ted Roşul era un bărbat frumos şi se îmbrăca bine, aşa că avea succes la femei. N-ar fi putut tăgădui că-i place o fată frumoasă şi-o siluetă graţioasă, deşi era prea deştept ca să se încurce într-o aventură care-ar fi putut să-i compromită cariera.

— Nu e bine să exploatezi susceptibilităţile religioase ale oamenilor, minţi totuşi în faţa lui John.

— Nu se pune aşa problema. Catolicii trebuie să fie uniţi ca şi francmasonii.

— Sînt de acord. Dar nu-mi place să exploatez sentimentele oamenilor, asta-i tot.

„Nu mai spune!" gîndi John West. Avea o deosebită admiraţie pentru Thurgood, dar în acelaşi timp îl găsea antipatic. Dintre toţi politicienii „pe care-i avea la mînă", poate că Thurgood era cel mai potrivit. Avea reputaţia de bun organizator în viaţa politică a Australiei, poate chiar cel mai bun, era un ora-

tor şi polemist foarte priceput şi foarte şiret — apoi tăcut ca mormîntul şi lipsit de orice scrupule. Da, Thurgood ar fi un prim-ministru ideal. Fără îndoială că arhiepiscopul îl prefera pe Summers, pentru că în ochii lui, Summers e în primul rînd catolic şi numai în al doilea rînd laburist. Dar Summers are un mare defect: nu se lasă mituit.

— Să revenim la comisie, spuse John West. Pe Ashton lasă-l pe seama mea. Dumneata ocupă-te de Maloney şi de ceilalţi martori din Sydney. Cînd s-o anunţa numele judecătorului, vezi şi tu dacă se poate face ceva. Trecem noi şi hopul ăsta şi p-ormă îi învăţ eu pe cîinii ăştia de naţionalişti să mă cheme în faţa Comisiei regale.

Apoi luară dejunul. John West se mulţumi numai cu un pahar de zeamă de portocale. Hotărîră pe cine să vîre în guvern, dacă în anul următor partidul laburist va cîştiga alegerile.

A doua întrevedere avu loc cîteva zile mai tîrziu, cu Godfrey Dwyer, care veni punctual la întîlnire.

Lui Dwyer slujba de secretar al cluburilor sportive ale lui John West i se potrivea întocmai ca unui abstinent funcţia de administrator al unei case de toleranţă. Îşi rezolva atribuţiile cu punctualitate militărească. Scriptele şi le ţinea la zi, dar cursele îi scăpaseră din mînă. Situaţia era destul de critică şi la cursele de poney, dar tot trapul era problema cea mai arzătoare.

Sub controlul lui John West, trapul decăzuse ca sport şi ca întreprindere rentabilă. Clubul storsese profituri atît de neomenoase, încît premiile acordate ajunseseră extrem de mici; creşterea cailor de curse devenise o afacere proastă, iar numărul spectatorilor scăzuse.

Godfrey Dwyer, milităros şi fără imaginaţie, era înconjurat de reprezentanţi oficiali care n-aveau decît o singură preocupare: să stoarcă bani, cît mai mulţi bani, cinstiţi ori necinstiţi, de pe urma acestui sport.

Îngrijorat de scăderea profiturilor, John West îi spusese lui Dwyer „să facă ordine în sport", dar oficialii lui îi făcuseră sarcina imposibilă.

N-apuca Dwyer să pună capăt unei nereguli, că se şi ivea alta. După ce nu era în stare nici să facă faţă situaţiei, îi mai îngreuia treburile şi Frank Lammence, care acţiona foarte ciudat în calitatea-i de secretar al Asociaţiei proprietarilor şi crescătorilor. Iar administratorul îi cînta în strună secretarului. Deşi pretinsul scop al acestei societăţi era să dea posibilitatea celor care organizau curse de trap să-şi exprime nemulţumirile, nu obţineau niciodată rezultatele dorite. Încercările de a-l schimba pe secretar ori pe administrator la alegerile anuale fuseseră zădărnicite prin metode similare celor folosite de maşina lui West în politică.

Trapul nu devenise încă distracţia cîtorva granguri — ca galopul: majoritatea crescătorilor aveau în grajd unul sau doi cai mijlocii pe care îi antrenau şi alergau. Premiile fiind însă mici şi afacerile necinstite numeroase, nu cîştigau deajuns ca să poată „rămîne pe poziţii". Caii „înghiţeau" tot ce primeau în eventualele premii. Deşi majoritatea crescătorilor ţineau la acest sport de dragul lui, foarte mulţi începuseră să recurgă la metode dubioase.

— S-au încheiat multe pariuri pe calul dumitale, îi spunea de pildă proprietarului un bookmaker. Iţi dau cincizeci de lire ca să-l scoţi din cursă şi cîteva tichete cu numele lui, ca să fii acoperit dacă comisarii cursei te întreabă ceva.

Sau un jocheu îi spunea altuia:

— Calul dumitale e bine cotat azi. Asociatul meu e favorit. Ce-ar fi dacă am aranja să cîştige cine vrem noi ?

Un cal putea să fie „împins" fără nici un risc cu condiţia ca şi comisarii cursei să fi fost cumpăraţi ori cel puţin „puşi la curent" cînd pornea în cursă. Pentru o taxă infimă, starterul prevenea printr-un semnal cînd va ridica bariera.

Apoi şi oficialii curselor, chiar preşedintele nu erau nici ei printre cei mai cinstiţi. Domnul Bennett, preşedinte şi comisar plătit, era în timpul liber liderul

grupului laburist din senatul statului Victoria. Situaţia devenise imposibilă. Borfaşul gentleman, ca şi patronul lui, John West, îşi alergau caii sub numele unui vestit antrenor jocheu. Godfrey Dwyer află acest lucru, dar se convinse curînd că acest om se bucura de imunitate.

Conform celei mai bune tradiţii militare, Dwyer executa întocmai ordinele lui John West. Făcea cercetări, care de cele mai multe ori nu dădeau nici un rezultat pentru că majoritatea oficialilor, cu excepţia cîtorva dintre oamenii lui Benjamin Levy, păreau hotărîţi să-i zădărnicească eforturile. Aplica amenzi cu o regularitate monotonă. Descoperise şi cîteva cazuri cînd se programase un cal vestit sub nume fals; Dwyer confiscase unul din aceşti cai pe care, în aşteptarea anchetei, îl puse la adăpost într-un grajd din cazarma poliţiei, dar peste noapte calul dispăru fără urmă şi de-atunci nimeni nu mai auzi de el.

Suspenda caii, de obicei pe o perioadă scurtă. La început aceste măsuri avură un efect salutar, dar în curînd sportul decăzu din nou şi mulţi membri ai asociaţiei ori amatori se lăsară de el.

În disperare de cauză, Dwyer hotărî să dea un exemplu răsunător. Îl descalifică pe un oarecare MacDonald pe viaţă şi-i interzise să-şi vîndă caii ori să-i scoată din ţară. MacDonald nu se bucura de simpatia lui John West pentru că făcuse agitaţie în vederea schimbării controlului.

Dar MacDonald nu se dădu bătut. Organiză o nouă Ligă de trap, care ameninţa acum însăşi existenţa clubului lui John West. Din cauză că majoritatea sprijinitorilor trapului erau nemulţumiţi de controlul exercitat de John West şi de Asociaţia proprietarilor şi crescătorilor, sarcina lui MacDonald fusese foarte uşoară.

Sforţările lui se dovediră atît de fructuoase, încît crescătorii declarară grevă! Spre surprinderea şi supărarea lui, John West îşi dădu seama că în urma grevei n-o să-şi mai poată organiza cursele de trap.

într-o zi constată că n-au fost înscrişi decît cincisprezece cai...

Bennett era ţinta principală a atacurilor lui MacDonald. Incidentul coincise cu o alegere pentru senat. MacDonald duse campania electorală împotriva lui Bennett. Cu ajutorul crescătorilor de cai şi al soldaţilor deblocaţi, inundă circumscripţia electorală cu manifeste care reproduceau articolele dintr-un ziar neo-zeelandez, în care se comenta introducerea frauduloasă în cursă a iepei Nellie W., în 1903, de către fratele lui Bennett. Oamenii lui MacDonald participau la mitinguri, atacîndu-l făţiş pe Bennett. Ne mai ştiind cum să iasă din încurcătură, preşedintele dădu înapoi în faţa atacanţilor. La o întrunire plînse la tribună. Pînă la urmă, neputînd să-i mai înfrunte pe cei care-l chinuiau, renunţă să mai ţină ultimele trei întruniri. Astfel îşi pierdu Bennett mandatul în Parlament.

Greva crescătorilor dura de patru săptămîni şi cu toate că unii dintre ei începuseră să şovăie, Clubul de trap nu primi destule înscrieri ca să poată organiza cursele, mai ales că nu obţinuse autorizaţia de funcţionare. Între timp noua Ligă sportivă organiză curse dotate cu premii în valoare de o mie de lire, pe un hipodrom din provincie. Membrii noii Ligi se duseră la ministrul de interne ca să-şi prezinte doleanţele. Domnul Tom Trumbleward îi ascultă politicos, dar nu le făgădui şi nici nu întreprinse nimic. Se duseră atunci la primarul general al oraşului Melbourne ca să obţină autorizaţia de a organiza în oraş o cursă, folosind veniturile în scop de binefacere. Dar şi acesta îi refuză şi sfătui delegaţia să-şi ia nădejdea c-ar putea să-l înfrîngă pe John West, care-l „avea la mînă" şi pe ministrul de interne şi pe mulţi alţi oameni politici; iar primul ministru al Commonwelthului, Horan, ca şi Bennett, liderul grupului laburist din Senat făceau parte din comitetele pretinselor lui cluburi de trap şi de galop.

La început John West nu acordase prea multă importanţă acţiunii lui MacDonald şi grevei. Era sigur că suporterii trapului nu puteau trăi fără el şi că în

curînd o să-şi dea seama care-i interesul lor, dar acum era îngrijorat şi hotărî să zdrobească greva.

— Nu ţi-am spus să-l potoleşti pe MacDonald ? începu pe un ton răstit, imediat ce Godfrey Dwyer luă loc.

Dwyer întinse mîinile nedumerit:

— Păi, domnule West, singura cale de a-l linişti este să renunţăm la suspendarea pe care i-am aplicat-o. Ori, această hotărîre ar fi fatală. Trebuie să fim mînă de fier. S-a terminat, acum nu mai putem ceda, altfel nu mai putem păstra disciplina.

— Dacă ajungem să-l îmblînzim pe MacDonald, mişcarea se prăbuşeşte de la sine. Asta-i rău la voi, militarii, că vă ţineţi numai după regulamente. Refuzul dumitale de a admite că MacDonald reprezintă o primejdie, ne-a costat sute de lire, iar Bennett şi-a pierdut locul în Parlament. Hipodromurile şomează. Ce, plătim funcţionari ca să stea ? Dacă laburiştii nu ies în viitoarele alegeri generale, s-a zis cu dominaţia noastră asupra curselor de poney şi de trap. Aşa nu mai facem noi ordine în sport. Ridică-i pedeapsa lui MacDonald şi data viitoare, dacă vrei să le dai o lecţie, alege-ţi pe altcineva, care n-o să facă atîta tărăboi.

Dwyer mai credea că se poate împotrivi patronului său. Mintea lui obişnuită să judece şi să acţioneze milităreşte, în conformitate cu ordinele primite, se revolta împotriva acestor vicleşuguri lipsite de scrupule.

— Permiteţi-mi, domnule West, să procedez aşa cum cred eu de cuviinţă. Lăsaţi-mă să-i pedepsesc pe vinovaţi, fără excepţie şi fără părtinire; în caz contrar, vă rog să-mi primiţi demisia.

Dwyer cocea de mult această împotrivire. De mai multe ori de la izbucnirea grevei, fusese pe cale să-i spună ce-i stătea pe inimă, dar faptul c-avea nevoie de salariu şi dorea să fie puternic şi influent îl împiedicase să vorbească. Iar acum, că-şi dăduse drumul gurii, îşi trase capul între umeri, uitîndu-se ca o pasăre speriată la John West, de parcă s-ar fi aşteptat ca acesta să scoată revolverul şi să-l împuşte pe loc.

Cu mîinile sprijinite pe masă, John West se plecă înainte, cercetînd intrigat faţa lui Dwyer. Nu-i venea să-şi creadă urechilor.

Se aşternu o tăcere apăsătoare pentru nervii încordaţi ai lui Dwyer.

— N-are nici un rost, domnule West, rosti el. N-are nici un rost. Ordinea decurge numai dintr-o disciplină de fier. Trebuie să mi se dea mînă liberă, ca să pot aplica regulile clubului fără teamă de cineva, fără favoritism faţă de unii.

Nici de astă dată, John West nu răspunse. Era nemulţumit, dar preferă să tacă. Dwyer juca un rol de frunte în planurile lui de dezvoltare a hipismului. Îi trebuia timp să se gîndească ce atitudine să ia faţă de hotărîrea luată de Dwyer.

Dwyer răsuflă uşurat cînd constată că John West îi vorbeşte totuşi pe un ton împăciuitor :

— Ai început să te resimţi din cauza încordării din ultimele zile, domnule căpitan. Ai avea nevoie de odihnă. Să rezolvăm chestiunea asta şi pe urmă ai să pleci cîteva săptămîni în vacanţă.

Măgulit de faptul că John West i se adresase pentru întîia oară folosind mult iubitul lui titlu militar, Dwyer răspunse :

— Am încercat să duc la bun sfîrşit dispoziţiile dumitale, dar dacă nu dispun de libertatea de a aplica litera legii, eu nu mai pot continua.

— Nu înţelegi un lucru, domnule căpitan, că din coadă de cîine nu poţi face sită de mătase ? Oamenii ăştia sînt nişte şmecheri şi nişte intriganţi. O să-şi găsească ei portiţe de scăpare, oricît i-am ţine noi de scurt. Nu trebuie să uiţi, domnule căpitan, că clubul de poney şi de trap nu-i pentru mine decît un mijloc în vederea atingerii unui scop mai înalt. De fapt, cursele de trap şi de poney nu mă mai interesează, dar nu pot să renunţ la autorizaţiile şi la organizaţia mea, pentru că vreau să mă lansez în cursele de galop. Acolo e rost de făcut bani, domnule căpitan. Am eu o veche răfuială cu V.R.C.-ul şi vreau să-i pun la pămînt. O să organizez curse de galop la Flemlington, mă-nţelegi ? Se-apropie ziua

cea mare pentru mine. Şi ziua aceea va fi mare şi pentru dumneata. O să te înalţi alături de mine şi o să ajungi cea mai importantă personalitate în lumea curselor. Gîndeşte-te bine!

Godfrey Dwyer ajunsese de mult la concluzia că nimic nu era cu neputinţă pentru John West. Se şi văzu stînd în biroul secretarului, la Flemington. Îşi aminti însă că-şi dăduse demisia. „Trebuie să-mi retrag cuvintele, cu tact," îşi spuse în sinea lui.

Deodată îşi pocni nervos cu bastonul în palmă.

— Ştiu, domnule West, ştiu că aveţi planuri măreţe şi că pe zi ce trece perspectiva de a le realiza este mai favorabilă, totuşi, sînt de părere că...

— Îţi dai seama, domnule căpitan, că în curînd voi fi cel mai puternic om din Australia? îl întrerupse John West, ridicînd privirea; se aplecase înainte ciocănind în masă cu încheietura degetelor. Îţi dai seama că nici un guvern nu va fi în stare să se opună dorinţelor mele? Şi n-am să-mi uit prietenii. Să luăm cazul dumitale, de pildă. Ai fost rănit, luptînd pentru ţara dumitale, eşti preşedintele Asociaţiei foştilor combatanţi şi într-o bună zi ai să fii personalitatea cea mai marcantă în hipism. Totuşi, crezi că guvernul o să-ţi acorde vreun titlu?

Năucit, Godfrey Dwyer răspunse timid:

— Nu cred că merit un titlu de nobleţă. Această înaltă favoare regală se acordă numai personalităţilor de prim rang. Vă spun drept că nu mi-a trecut prin minte... dar nici nu văd cum...

— Dacă-i laşi pe ei, sigur că n-o să-ţi dea nimic, dar o să am eu grijă să le spun ce-au de făcut. Ai cuvîntul meu c-am s-o fac.

John West nu fusese niciodată mai serios ca de astădată. Dacă putea să influenţeze politica guvernelor, de ce n-ar influenţa şi recomandările făcute pentru distincţiile regale?

— Mulţumesc, domnule West, se bîlbîi Dwyer. Credeţi-mă, vă sînt foarte recunoscător, dar trebuie să repet...

— Afacerea asta mi-a cam scăpat din mînă, continuă John West, ca şi cum Dwyer nici n-ar fi po-

menit de demisie. O să-i găsesc lui Bennett alt loc. Fiecare vot din partidul laburist şi din Senat contează. Pe de altă parte, s-a făcut prea multă vîlvă în jurul clubului. Frank Lammence a luat contact cu cei mai importanţi suporteri ai noştri şi e de părere că dacă-i dăm satisfacţie lui MacDonald, greva încetează de la sine. Proprietarii de cai încep să-şi dea seama că nu pot să-l înfrunte pe John West şi să scape nepedepsiţi. Am ridicat sportul din adormirea în care lîncezea. I-aş lăsa să moară de foame pînă şi-or veni în fire, dar e în interesul meu să se sfîrşească o dată cu povestea asta. Trebuie să fim pregătiţi să cedăm puţin pasul ca să cîştigăm pe urmă şi mai mult teren. Sînt de părere să-l chemi pe MacDonald şi să-i dai a înţelege c-ar trebui să mai facă o cerere. Şi de data asta să-i primeşti apelul. Atunci Frank Lammence o să-i convingă pe ceilalţi să supună cazul lor ministrului de interne. Iar Tom Trumbleward o să aibă grijă ca lucrurile să rămînă neschimbate.

— Propunerile dumneavoastră sînt foarte juste, domnule West, dar aş vrea să pot continua operaţia de curăţire. Chiar dumneavoastră aţi fost de această părere şi trebuie să le prezentăm oamenilor ceva cînd or începe iar cursele.

— Sînt de acord să le satisfacem oarecare revendicări, atît cît e necesar ca să crească intrările. Se plîng că sistemul de handicapare introdus după cel mai bun timp de alergare ar fi rădăcina răului. Ei pretind că, dacă un cal cîştigă o cursă cu un timp prea bun, este handicapiat în aşa fel, încît nu mai poate cîştiga niciodată. Şi cred că au dreptate. Ei bine, schimbă sistemul. Să introducem handicapul automat, după cursele cîştigate, să zicem doisprezece yarzi pentru fiecare cursă cîştigată, cum era şi pe vremuri. Afară de asta, oamenii mai pretind că premiile sînt mici. Bine, urcă-le puţin. Spun că bookmakerii combină lucrurile încercînd să-i frîneze. Foarte bine. Ridică autorizaţia cîtorva bookmakeri! Există plîngeri că Snoopy Tanner şi oamenii lui exercită presiuni asupra pariorilor, finanţîndu-i pe

bookmakerii necinstiți și folosind tactica amînărilor, la plata cotelor. Foarte bine: suspendă-l pe Snoopy Tanner și pe oamenii lui, pe viață.

— Păi, credeam...

— N-are importanță ce credeai. Nu am nici un fel de amestec în chestiunile lui Tanner. Elimină-l și pe el și pe oamenii lui!

O a treia întrevedere avu loc după două săptămîni, acasă la John West. Americanul Tinn, campion în lupte libere, se afla în salonul de recepție împreună cu John, în așteptarea lui Richard Lamb și a unui cronicar sportiv numit Parker.

— Știi J.W.,[1] noi ăștia din Statele Unite n-avem cronicari sportivi care să facă observații critice, spunea Tinn cu vocea tărăgănată. Sînt toți trecuți pe statele de plată.

Tinn era o namilă cu urechile blegi, un individ extrem de antipatic. Purta un costum gri cu dungi late și pantofi maro căputați cu alb, avea inele de aur pe două degete, un ac de aur înfipt în cravata bătătoare la ochi, iar în gură morfolea un trabuc gros.

— Știu, Tinn, răspunse John West nerăbdător. Și noi îi avem pe statele de plată pe toți, afară de Parker ăsta, un tip deștept, dat dracului. Dacă ar fi fost chiar așa de simplu să-i punem pumnu-n gură, i l-am fi pus de mult. Ți-am spus și ți-o repet: nu sînt de acord cu întrevederea asta. Ziarul la care scrie e pe cale să fie cumpărat de concernul Murkett, și Murkett e asociatul meu la *Mail*, din Brisbane.

— Nu te-ascunde după deget, J.W., răspunse Tinn cu jovialitate exagerată. Pune-i problema pe șleau. Nouă americanilor ne place să le zicem lucrurilor pe nume. Vin doar din Chicago, și cu cei de-acolo știi că nu-i de glumit.

John West îl examină cîteva minute. „Mai mult mușchi decît creier, gîndi el. Trebuie să fiu foarte atent să n-o scrîntească. Cine știe ce mai spune".

[1] Americanii folosesc adeseori — în scris sau în vorbirea directă — numai inițialele personalităților notorii (n. r.).

John West era asociat cu Tinn într-o uriașă întreprindere de lupte libere, care avea filiale în Australia, Noua Zelandă și Filipine. Pe vremuri fusese asociat cu el în contrabanda de alcool pe care Snoopy Tanner și Arthur West o dirijau expediind marfă din Australia în America. Cînd riscurile deveniseră prea mari, iar profiturile scăzuseră, după propunerea lui Tinn se lansaseră în cealaltă afacere.

Tinn era un luptător bun și un om de afaceri și mai bun. Grație șiretlicurilor pe care le deprinsese încă din copilărie, cînd bătea străzile din Chicago, izbutise să adune o avere frumușică. Tinn se apucase de lupte încă din prima tinerețe și descoperise în curînd că organizatorii și administratorii făceau bani în timp ce tontul de pe ring se alegea numai cu cucuie. Cînd își făcu un nume, se și apucă să organizeze gale de lupte, așa că acum avea o echipă de luptători pe care-i plătea ca să lucreze pentru el. „Teoria" lui era că sportul acesta se reduce la arta de a face reclamă. Socotea că publicul nu caută talent, ci brutalitate, sînge și zgomot — și că trebuie să faci totul să-l convingi că e bine servit.

Tinn importase în Australia toate trucurile americane folosite în acest sport. In primul rînd, trebuia să dispui de luptători „deștepți", oameni mici de statură, dar înzestrați, și de „prostănaci", uriași, brutali și neîndemînatici. Hotărîrea dinainte cine trebuie să învingă, încasările jucînd un rol preponderant în această hotărîre. Cînd „un deștept" înfrunta un „prostănac", „deșteptul" lupta din răsputeri ca să cîștige, desfășurînd toată gama posibilităților, în timp ce al doilea îl mușca pe adversar de urechi, îi vîra degetul în ochi, îl pocnea în față sau îl zvîrlea afară de pe ring, într-un cuvînt recurgea la mijloace cît mai violente.

Cînd se întîlneau doi „prostănaci" căutau care mai de care să-și atragă antipatia publicului. Ca să mai varieze, îl atacau cîteodată pe arbitru, pe care-l aruncau de pe ring după ce rupeau cămașa de pe el. In urma acestei pretinse, dar convingătoare brutalități,

baremi nu s-alegea nimeni cu ochii scoşi, urechile muşcate sau oasele rupte.

Toţi luptătorii din echipa lui Tinn erau americani, dar sosiseră în Australia pe rînd, sub diferite nume de împrumut. Unul, prezentat ca şef indian din tribul Apaşilor, apăru pe ring împopoţonat cu pene şi mocasini, şi bătîndu-se pe gură, salută publicul cu un strigăt de luptă, care spărgea urechile. Altul fu prezentat campion din Wales, deşi se născuse în Tennessee, în Statele Unite, şi nu călcase niciodată prin Wales. Un al treilea, american get-beget, era dat drept campionul Imperiului Britanic. Insfîrşit, unul născut la Chicago, fusese prezentat publicului uluit drept contele Sogoloski, campionul Rusiei. Nici un luptător nu era programat sub adevăratul său nume. Unul purta barbă şi se spunea c-ar fi mormon. Acei cărora Tinn nu le hărăzise gloria de-a descinde din ţări străine aveau porecle fioroase ca „Ucigaşul" sau „King Kong", ori se spunea despre ei c-ar fi inventat o nouă lovitură în stare să rupă piciorul sau gîtul adversarului.

Cînd Tinn apărea el însuşi pe ring, era prezentat drept campion mondial la categoria grea, în timp ce unul Chapman se mulţumea cu titlul de campion la categoria semi-grea. Ca să fie siguri că publicul australian înghite această parodie, Ted Tinn folosea influenţa de care se bucura John West în cercurile gazetarilor sportivi, precum şi de reporterul posturilor de radio care transmitea meciurile de pe stadion.

La început, totul mergea strună. publicul se-nghesuia pe stadioanele lui John West ca să-i vadă pe „curajoşii luptători" frîngîndu-şi oasele, ca nişte adevăraţi gladiatori, iar alte zeci de mii urmăreau luptele la radio. Un singur ziar demască afacerea Tinn-West, ca pe o înscenare, un fel de simulacru. Ziarul cu pricina era un cotidian din Melbourne, la care era reporter sportiv tînărul Clive Parker. Ziarul satiriza competiţiile organizate şi demasca identitatea luptătorilor, publicînd reportaje umoristice ori sarcastice; unul dintre articole nu făcea altceva decît să reproducă cuvînt cu cuvînt o descriere înfiorătoare a unui

reporter de la radio şi se-ncheia cu scurtul comentariu : „Şi totuşi nimeni n-a fost rănit !"

Incasările atinseră totuşi cifre record, pînă cînd un luptător cu numele de Sandow debarcă în Victoria şi declară — prin intermediul lui Parker — că era campion şi la categoria semi-grea şi la categoria grea. Ce-i drept, Sandow era recunoscut ca purtător al dublului titlu numai în cîteva state din America, în schimb Ted Tinn şi Chapman erau recunoscuţi doar de John West şi de Richard Lamb. Sandow fu primit cu braţele deschise de Parker, care făcu o publicitate inteligentă în jurul declaraţiilor lui. In decurs de cîteva săptămîni, alţi luptători sosiră în Melbourne şi se găsi cineva să organizeze întîlniri în incinta expoziţiei, făcînd concurenţă lui John West. Nivelul acestor competiţii sportive era atît de ridicat, încît publicul amator începu să-i abandoneze pe „gladiatorii" domnului Tinn şi se duse să vadă luptele de la expoziţie.

Sandow dovedi curînd că era un adevărat campion. Se vedea cît de colo că Tinn şi Chapman nu se îndoiau de calităţile lui : refuzară în repetate rînduri să se măsoare cu el. Preferau să fie umiliţi de el şi ridiculizaţi de Parker.

Pînă la urmă, Sandow anunţă că pune la bătaie amîndouă titlurile şi se arătă dispus să lupte în aceeaşi seară şi cu Tinn şi cu Chapman, dar niciunul din ei nu răspunse nimic. Parker nu mai contenea cu atacurile. Din lipsă de spectatori, întîlnirile de luni seara fură suspendate. Şi totuşi numărul spectatorilor scădea mereu, iar înaintea galelor de sîmbătă, ca să atragă publicul, erau programate numere de varieteu.

In disperare de cauză, John West îi ceru lui Tinn ca el ori altcineva din echipa lui să accepte provocarea lui Sandow. Tinn îi răspunse fără pic de jenă :

— Ascultă-mă pe mine, J. W., ăsta e în stare să mă bată şi pe mine şi pe Chapman şi încă trei-patru din echipa mea într-o singură seară. E foarte bun, l-am văzut doar. Se joacă parcă tipul cu găliganii ăia cu care luptă la expoziţie.

In sfîrşit, Tinn căzu de acord să organizeze o luptă între doi din cei mai buni luptători din echipa sa, ur-

mînd ca învingătorul să accepte provocarea lui Sandow. Fiecare din cei aleşi era însă hotărît să evite întîlnirea cu Sandow, încît luptară timp de cincisprezece reprize fără ca vreunul să fie pus la pămînt, iar arbitrul anunţă meci nul, cum fusese aranjat de altfel mai dinainte. Parker publică un nou reportaj grotesc asupra întîlnirii şi tot Melbourneul se prăpădi de rîs.

John West era furios, dar în ultimii ani învăţase să-şi înfrîneze pornirea de a trece prea grăbit la măsuri de represalii. Nu-şi mai putea îngădui să acţioneze în pripă. Ted Tinn, care avea o fire sălbatică, îi propusese să ia măsuri violente împotriva lui Parker, dar John West îl domolise. Dar acum, cu întîlnirea asta, Tinn abia că-i dăduse apă la moară lui Parker.

— Prea l-am lăsat, pe javra asta obraznică, să-şi facă de cap, J. W., mormăi Tinn. Dacă nu se astîmpără, apoi chiar în astă seară îi fac de petrecanie, aşa cum ştim noi la Chicago.

Între timp, Lamb şi Parker tocmai veneau într-un taxi. Nu schimbară nici o vorbă pînă cînd ajunseră la destinaţie. Chiar John West le deschise uşa şi-i pofti în salonul de recepţie.

Parker era tipul desăvîrşit al gazetarului din filmele create la Hollywood. Purta un elegant costum gri şi intră în odaie cu pălăria dată pe ceafă.

„O să-i las pe ei să vorbească", îşi spuse el, în timp ce lua loc. Studiă camera cu ochi de cunoscător : parchetul lustruit, covoarele scumpe, fotografiile de pe pereţi. Pesemne că ăsta e portretul maică-si şi dincolo e West cu cei doi fraţi. Săraca de ea ! Mulţi copii a mai avut ! Mobila demodată şi husele de pe speteaza scaunelor, toate erau de prost gust.

Parker îşi scoase pălăria şi aprinse o ţigară. Făcuseră cerc în jurul lui. „Tinn — antipatic om — imens şi agresiv : un tip dur. Lamb cu trăsăturile aspre, voinic, nici înalt, nici scund, după privirea-i neînduplecată, gura subţire şi maxilarul pătrat, îţi dai seama cît e de crud. Şi uite-l şi pe John West, păianjenul care se uită ţintă la mine cu ochii cenuşii ca oţelul. Zău dacă nu-ţi face impresia că e-n stare să-ţi ghicească gîndurile."

Primul vorbi Tinn, inventînd o poreclă pentru Parker :

— Ia ascultă, Snowy [1] — îi spuse — cît cîştigi ?

— Şapte lire, da' o să-mi urce leafa la opt, cînd Murkett o să preia ziarul *Star.* [2]

— Mult prea puţin pentru un om cu calităţile tale. Ce-ai zice dac-ai cîştiga cîteva lire în plus pe săptămînă ?

— Cum ?

Tinn se uită întrebător la John West, care nu-l luă însă în seamă. Îl măsură din ochi pe Parker, încercînd să-i ghicească gîndurile.

Lamb se plecă grăbit înainte :

— Aşa — să nu te mai legi de luptătorii noştri, preciză el.

— Nimic de făcut. Prea mă distrez bine. Tocmai am scris un articol intitulat : *Unde eşti, Sam ?* despre Chapman care fuge de Sandow.

— Toată viaţa vrei să rămîi tont, Snowy ? În Statele Unite toţi cronicarii sportivi primesc mici stimulente de la organizatori. Nu-i nici o escrocherie, băiatule, aşa se fac alegerile.

— Şi dacă-mi place să fiu tont ? Un tont cinstit, care spune publicului adevărul ?

Atunci intră şi John West în vorbă. Toţi se uitară la el.

— Spui că în curînd o să lucrezi cu Murkett ? Ştii că Murkett e asociatul meu la ziarul *Mail* din Brisbane şi că posed acţiuni la ziarele lui din Melbourne? N-o să îngăduie ca asociatul lui să fie atacat în stilul în care ataci stadionul meu.

— Am controlat participaţia dumitale. Se prea poate să fii asociat cu Murkett la Brisbane, dar la Melbourne ai foarte puţine acţiuni. Murkett mi-a spus că pot să atac luptele, dacă nu depăşesc unele limite.

— O să-şi schimbe părerea după ce-o vorbi cu mine.

[1] Imaculatule (n. r.).
[2] Steaua (n. r.).

— Atunci o să-i dau înainte pînă mi-o spune el.

Tinn rîse cinic.

— Un om care se conduce după principii! Nu fi prost toată viaţa, Snowy. Toţi cronicarii de box şi de lupte sînt pe statele noastre de plată. Reporterul de la radio primeşte opt lire pe săptămînă. Şi, în general, aproape toţi cronicarii şi redactorii sportivi, cam tot atît. Ai ocazia să te-alegi şi tu cu ceva. Ştii ce: îţi dau trei lire pe săptămînă şi cînd ne-om convinge că eşti serios te urcăm la şase.

Parker îşi aprinse altă ţigară de la cea care o fumase. Se sculă cu o mişcare repede şi se apropie de cămin, zvîrli chiştocul în foc, apoi se-ntoarse şi-i înfruntă.

— Un moment, domnilor. Vă bateţi joc de public şi vă merge pentru că i-aţi uns la ochi pe cei care-ar fi trebuit să vă demaşte. Dar să ştiţi de la mine că de data asta aţi dat peste unul pe care nu-l puteţi cumpăra. Parker îşi propti arătătorul de la mîna dreaptă în piept, îşi ţuguie buzele şi închise ochii pe jumătate. O să-l gonesc din ţară pe Tinn şi pe toţi saltimbancii de circ. Şi p-ormă am să trec cu măturoiul şi prin box. Luaţi seama! In curînd o să fie numită o comisie ca să cerceteze cum se prezintă situaţia în box.

John West vru să spună ceva, dar Parker continuă, arătînd cu pălăria spre el:

— Ai degradat, rînd pe rînd, toate sporturile de care te-ai ocupat: trapul, cursele de poney, ciclismul, luptele şi mai ales boxul.

Tinn se plecă în scaun, ameninţător.

— Ia ascultă, să nu faci pe deşteptul. Am încercat să te ajutăm, dar văd că nu vrei. Ei bine, dac-ai să te îmbolnăveşti subit, să nu dai vina pe noi.

— Dacă-l iau paznic pe Sandow, sînt sigur că „n-am să mă îmbolnăvesc".

Ochii lui Tinn zvîrleau fulgere de mînie. Sări în picioare, dar Lamb îl apucă disperat de umăr.

John West îl privi cu ochii micşoraţi.

— Stai jos, Tinn! Nu-i face plăcerea să te enervezi.

Tinn se așează morocănos.

Parker își îndesă pălăria pe cap și porni țanțoș spre ușă. John West se ridică și-l urmă.

In ușă îi spuse:

— Ești foarte nechibzuit. Americanii ăștia sînt dați dracului. Ți-ai băgat singur capul în laț, Parker. Și oricum, tot o să trebuiască să renunți, după ce-o să vorbesc cu Murkett.

— Om vedea, rosti Parker netulburat.

Cînd trecu apoi pe alee, văzu două umbre tupilate după un boschet.

— De ce nu m-ai lăsat să-l pocnesc în obraz pe deșteptul ăsta? mîrîi Tinn cînd John West se înapoie în odaie.

— S-ar putea să mai ai ocazia, răspunse John West liniștit. Dar să vorbesc mai întîi cu Murkett.

John West îl însoți pe Tinn și Lamb pînă la ușă. Rămase pe verandă pînă plecară, apoi chemă pe cineva din grădină cu voce joasă.

Una din cele două umbre care stăteau la pîndă răsări din întuneric. Era Arthur West. Cei doi frați vorbiră în șoaptă, apoi John West se-ntoarse în salonul de recepție, unde își scoase revolverul din buzunar și-l examină.

Nu se prea simțea în largul lui de cîteva zile. Altfel ar fi tratat el problema cu Parker dacă alte evenimente nu i-ar fi dat neliniști care-l făceau să nu mai fie stăpîn pe situație.

John West era condamnat la moarte: Snoopy îl amenințase c-o să se răzbune.

După ce află că Godfred Dwyer îl eliminase, Tanner se năpusti în biroul lui John West și-i ceru să ridice interzicerea. Tanner era amețit de băutură și foarte întărîtat. John West îl amenință că-l dă pe mîna poliției.

— Aha, vasăzică marele J. W. recurge la copoi! Ei bine, află că nici un copoi n-o să te scape. Ori ridici interzicerea ori ți-a sunat ceasul!

Furios și îngrozit, John West repetă:

— Ți-am spus c-ai fost eliminat! Ce mai vrei? Ieși afară!

A doua zi, prin ştafetele din lumea interlopă, Frank Lammence fu informat că Tanner se îmbătase criţă şi se lăudase în dreapta şi-n stînga c-o să-i facă de petrecanie lui John West.

Ca să pună capăt neîncrederii oamenilor lui şi să le stimuleze teama şi respectul care începuseră să cam lase de dorit, Tanner făcea pe grozavul. John West îl cunoştea foarte bine pe Snoopy Tanner şi pe cei de teapa lui : urla el pe toate cărările dar într-o bună zi avea să fie nevoit să pună de acord faptele cu vorbele, de fapt era însă un laş şi un exhibiţionist. Singur ar fi tremurat ca frunza de frică în faţa unei ameninţări, dar în fruntea oamenilor lui era în stare să dea lovituri de un curaj nebun. Faptul că fusese eliminat îi pricinuise lui Tanner mai mult decît o pagubă materială : îi ştirbise prestigiul. Risca să fie dispreţuit de oamenii lui. Ca să-şi „refacă prestigiul", Tanner se va simţi deci obligat să se ţină de cuvînt.

Timp de două zile şi două nopţi, Arty West şi un alt om înarmat se aţinură mereu prin preajma lui John West.

Din lumea interlopă veneau ştiri şi mai alarmante. „Aghiotanţii" lui Snoopy Tanner făcuseră cauză comună cu el. Puseseră la cale un plan sinistru. „Pîn-la sfîrşitul săptămînii s-a zis cu John West", se lăuda Tanner.

Chiar şi Frank Lammence, care de obicei nu prea se lăsa impresionat de ameninţările derbedeilor, era convins că Tanner era „destul de nebun ca să încerce aşa ceva."

Lammence îl trimise pe Arthur West să vorbească cu Tanner, dar Snoopy „intrase în gaură de şarpe."

— A înnebuit cîinele, spuse Arthur West fratelui său. L-ai atins la onoare, dacă poţi să-i zici aşa. Să ştii că-i în stare de orice. Dă-i tu la cap întîi, John, dă-i tu la cap !

John West meditä un răstimp, mîngîind revolverul. Deodată se sculă, se uită pe geam şi apoi trase perdelele.

„S-ar putea să tragă din colţ, prin geam", gîndi. Îşi mută scaunul în celălalt colţ al camerei şi se aşeză din nou.

După o vreme urcă sus, se dezbrăcă şi se vîrî în aşternut, după ce îşi puse revolverul sub pernă.

Mai bine de un ceas rămase încordat ; nu se lipea somnul de el.

Ce s-ar întîmpla dacă Tanner ori vreunul din banditii lui s-ar strecura prin faţa nasului lui Arty sau a celuilalt ? Ar putea să se cţtere pe un pin. Poate chiar acum pîndea careva, scrutînd întunericul, aşteptînd — aşteptînd să-l omoare !

„Hai, vino-ţi în fire !" îşi zise.

De ce să se teamă ? Cum era cu putinţă ca el, John West, cel mai puternic om din Australia, să tremure de frică în faţa unei jigodii sifilitice ca Tanner?

Arty avea dreptate. Să-i dea el întîi la cap. Să-l omoare pe Tanner şi să le dea o lecţie celorlalţi. John West era patronul. Tanner nu mai era de nici un folos. Întrecuse măsura. John începu să studieze problema ceva mai liniştit. Respinse orice posibilitate de „înţelegere" cu Tanner. Erau destui oameni dispuşi să-l omoare pe Snoopy pentru o sută de lire. Individul trebuia ucis — astfel va duce cu el în mormînt dovada că lucrase pentru John West.

Arty i-ar fi putut face de petrecanie lui Tanner, dar nu era o soluţie prea bună. Tipul era prea deştept pentru Arty şi prea iute de mînă. Dar avea şi destui duşmani : pe mulţi îi „turnase" şi n-ar fi scăpat el cu pielea întreagă, dacă nu le-ar fi fost frică.

Dar poliţia ? Detectivii. Erau şi ei sătui de Tanner. Dacă şeful poliţiei l-ar pune sub urmărire pe Snoopy? Grozavă idee. Să-l pună sub urmărire ! Un asasinat după toate regulile şi fără să se mai pună întrebări.

Un plan se înfiripă în mintea lui John West. Se dădu jos din pat, coborî în hall unde avea telefonul şi-l chemă pe Frank Lammence.

— Tu eşti, Frank ! Vino imediat ! Îi spun eu lui Arty să-ţi dea drumul înăuntru.

*

Clive Parker stătea în faţa unei prăvălii dintr-o stradă sărăcăcioasă de mahala. Îşi înfundase capul în gulerul paltonului şi-şi trăsese pălăria pe ochi. Zeci de mucuri de ţigări zăceau pe marginea şanţului, la picioarele lui. Aştepta acolo de aproape două ore. În casa de peste drum, „Cutting" (Spintecătorul) numit aşa pentru felul sinistru în care se folosea de brice, zăcea bolnav la pat. La două jumătate, doi oameni ar fi trebuit să vină cu maşina şi să intre în casă. Întîrziaseră cu o oră. Unul din ei, Snoopy Tanner, urma să fie asasinat aici. De ce şi cum ? Asta n-o aflase reporterul.

Clive Parker era însurat cu o nepoată a lui Ronald Lassiter. „Bătrînul Ron" era foarte mîndru de nepotul său prin alianţă şi de cîte ori avea prilejul, îl servea cu ştiri senzaţionale din viaţa sindicală, din lumea crimei ori a sporturilor. De data asta îi „vînduse pontul" cel mai senzaţional — dacă bineînţeles se adeverea. Să fii primul la locul unde-a fost ucis Snoopy Tanner !

— Vezi că astăzi „îl curăţă" pe Snoopy în cutare loc, la cutare oră. Bătrînul Ron nu-i spusese mai mult.

Cînd Parker îl informă pe redactorul ziarului său, acesta îl sfătui să anunţe poliţia. Tînărul refuză, convins fiind că ştirea nu era necunoscută copoilor, dar că n-o să intervină nimeni : Ba era sigur c-ar fi fost fericiţi să scape de Tanner, care prea „se-nfipsese" la toate şi ştia prea multe despre matrapazlîcurile prefectului de poliţie şi ale unor detectivi. Ce senzaţie ! Păcat numai că ştirea n-o să mai poată apărea decît în ultima ediţie a ziarului *Star.*

Deodată o maşină galbenă coti pe stradă. Parker se trase înapoi în prag şi încremeni pe loc. Taxiul se opri în faţa casei lui Cutting şi doi oameni se dădură jos. „Precis că tipul ăla scund şi bine pus la punct, cu mustaţa ca a lui Charlie Chaplin, e Tanner", gîndi Parker. Celălalt era un necunoscut. Parker îl auzi pe Snoopy spunîndu-i şoferului s-aştepte. Părea beat.

Tanner şi însoţitorul lui intrară în casă. Cînd tre-

cură prin curte, în dreptul ferestrelor, se aplecară ca să nu fie văzuți dinăuntru. Cu inima bătînd să-i spargă pieptul, Parker era numai ochi și urechi. Șoferul se uită la el bănuitor. Sprijinindu-se de bara care mărginea vitrina, Parker făcu pe nepăsătorul și-și aprinse încă o țigară.

Deodată trosni un foc de revolver, care răsună prelung pe stradă, urmat de încă două, unul după altul. Intr-o clipă strada se umplu de oameni, care se uitau în toate părțile, gesticulau și întrebau ce se întîmplase. Din nou se auziră trei împușcături.

Parker ieși de după ușă și făcu semn unui om care se afla la vreo sută de metri mai jos pe stradă. Era un fotograf de la *Star,* care din prudență, refuzase să se apropie mai mult, pînă nu se termina cu împușcăturile. Fotograful îi făcu și el semn cu mîna, dar nu se mișcă din loc.

In acest moment, ușa casei lui Cutting se deschise încetișor și apăru Snoopy Tanner. Era îndoit din șale și se ținea cu mîinile de burtă. Gemea îngrozitor. Înaintă clătinîndu-se din casă pînă la mașină și lăsă o dîră de sînge în urma lui. Se propti de spatele mașinii. Fața îi era albă ca varul, ochii mari deschiși iar pe la colțul gurii i se prelingea un firicel de sînge. Scuipă jos, în sîngele care părea că se scurge din picioare.

Șoferul mașinii, care-l privise mai întîi îngrozit, păru că-nvie și puse contactul la motor, cu intenția vădită de a-și părăsi pasagerul însîngerat pe marginea trotuarului. Duduitul mașinii îl trezi pe Tanner din starea de inconștiență. Printr-un extraordinar efort de voință, se-nțepeni, scoase un revolver din buzunar și împletic indu-se, ajunse lîngă șofer tocmai cînd mașina se punea în mișcare. Il amenință cu revolverul :

— Să nu mă lași, cîine ! spuse cu un gîlgîit în voce și stropind fața șoferului cu salivă înroșită. Să nu mă lași, că-ți zbor creierii !

Mașina se opri. Parker urmărea scena, împietrit. Ceilalți stăteau prudenți la distanță. Nimeni nu știa ce să facă, sau chiar dacă știa, nu îndrăznea.

— Spitalul din Melbourne, bîigui Tanner, clătinîndu-se lîngă automobil.

La picioarele lui se şi făcuse o băltoacă de sînge. Porni bălăbănindu-se spre uşa maşinii şi puse mîna pe clanţă. Gemea de durere în timp ce se căznea s-o deschidă. Şoferul se uită la el, dar, mai mult mort decît viu de spaimă, nu era în stare nici să-l ajute, nici să-l împiedice să se urce.

Tanner izbuti să deschidă uşa. Căzu cu faţa în jos pe canapeaua maşinii şi nu mai mişcă. Maşina porni, cu uşa deschisă, legănîndu-se primejdios. Picioarele lui Tanner atîrnau afară. Sîngele se prelingea pe stradă din vîrful pantofilor.

Venindu-şi în fire, Parker traversă strada în grabă. Lumea se adunase în jurul băltoacei de sînge de pe trotuar.

— Vă rog, daţi-vă înapoi, strigă Parker, poliţia!

Intră în casă pe uşa din faţă, care rămăsese deschisă, şi-o porni cu grijă pe culoarul întunecat. Se poticni de ceva şi era cît pe ce să cadă. Era trupul unei femei bătrîne, care zăcea în nesimţire. Femeia gemu şi deschise ochii. Mormăi ceva, dar Clive Parker nu putu distinge ce spunea.

Trecînd peste trupul ei, Parker mai făcu vreo cîţiva paşi şovăitori şi ajunse în faţa unei uşi deschise în dreapta culoarului. Se uită înăuntru cu grijă. In colţul cel mai îndepărtat se afla un pat. Pe pat zăcea un om. Parker se apropie. Avea craniul zdrobit, iar creierii mînjiseră perna, barele de fier ale patului şi zidul. Reporterul îl recunoscu pe Splintecătorul, a cărui faţă plină de cicatrice îngrozitoare rămăsese neatinsă. Braţul drept îi atîrna moale peste marginea patului, iar mîna-i era încleştată pe un revolver. Şi perna şi aşternutul în dreptul inimii lui Cutting erau roşii de sînge.

Stăpînit de un puternic sentiment de curiozitate amestecată cu teamă, Parker cercetă cu privirea odaia sărăcăcios mobilată. Văzu atîrnate două oglinzi — una de fiecare parte a patului. Intr-una putea să vadă în curte pe oricine venea dinspre poartă, iar în cealaltă pe oricine se apropia pe aleea laterală.

Patul era așezat în așa fel, încît să-i permită lui Cutting să vadă tot ce se petrece afară. Spintecătorul se aștepta la vizite. Reporterul înțelese de ce se aplecaseră cei doi, cînd trecuseră prin dreptul ferestrei.

Pe pereți atîrnau fotografii înrămate: portretul unei femei cu un copil mic în brațe și al unui tînăr. Parker îl recunoscu pe Spintecătorul cînd era tînăr, înainte de a fi fost desfigurat. O cromolitografie, reprezentînd pe Isus Hristos încununat cu spini, era pusă la loc de cinste.

„Bun material", gîndi Parker, luînd cele două fotografii de pe perete și strecurîndu-le în buzunar. Făcu un gest ca și cum ar fi vrut să ia și icoana, dar șovăi și nu se atinse de ea. Un zgomot în spate îl făcu să se întoarcă brusc. Bătrîna, cu fața transfigurată, se proptise în prag. Uitînd de prezența străinului, se uita la cadavrul care zăcea pe pat, ca hipnotizată de scăfîrlia cu un singur ochi și scursă de creieri.

Deodată se însufleți și se apropie clătinîndu-se de pat.

— Băiatul meu! țipă îngrozită. Mi-au omorît băiatul, trăzni-i-ar dumnezeu și Sfînta Fecioară.

Îngenunchiă lîngă pat, strînse trupul cu brațele ei ofilite, plîngînd cu sughițuri și fără să țină seama de sîngele care-i mînjea fața, mîinile și rochia.

Parker se uita neștiind ce să facă: îi era milă de ea, dar voia să plece cît mai repede să dea reportajul. Se apropie și-i puse mîna pe umăr.

Bătrîna ridică spre el fața ei brăzdată de zbîrcituri, murdară de sînge și udă de lacrimi.

— Adu un preot, strigă, fără să-l întrebe ce caută acolo. Adu un preot și un doctor! Adu un preot! Băiatul meu nu s-a mai dus la biserică de ani de zile. Să nu moară nespovedit.

— Cine l-a omorît? întrebă Parker. Cel mic? Tanner?

— Nu! Ălălalt. I-a împușcat pe amîndoi. Am vrut să-l opresc dar m-a trîntit jos și a fugit prin dos, ticălosul, răspunse ea și începu să plîngă din nou.

Parker se năpusti afară. O mulțime de oameni se adunaseră la poartă. De pe verandă, Parker îl zări pe fotograf și-i strigă:

— Ce mai aștepți? Hai, intră, să faci cîteva fotografii!

Fotognaful intră șovăind cu aparatul. Parker se duse la poartă.

— Dați-vă înapoi! Înapoi! Să vină poliția! rosti pe un ton de comandă.

Din casă se auzi un țipăt, o trozniturâ și zgomotul unei încăierări, apoi apăru și fotograful. Avea fața zgîriată, hainele în dezordine, aparatul stricat, iar lampa, spartă.

— A-nnebunit cățeaua asta bătrînă, se plînse el lui Parker. Cît pe ce să-mi scoată ochii. Mi-a trîntit jos și aparatul.

— Tîmpitule! mormăi Parker. Hai s-o ștergem, ăsta-i lucrul cel mai cuminte.

Își croiră drum prin mulțimea enervată și nedumerită. Parker o luă la fugă:

— Hai repede! Du-te la redacție și ia alt aparat, îi strigă fotografului care abia se ținea după el. Eu fug s-anunț poliția. Cum scapi, vino după mine la camera de urgență a spitalului din Melbourne. Hai fugi! Grăbește-te!

Parker fugi pînă la prima cabină telefonică. Tocmai atunci un camion al poliției coti pe stradă sunînd din sirenă. „Pesemne c-a anunțat altcineva poliția" — gîndi Parker — „ori poate că știa la precizie ora?"

Planul lui John West de a-i face de petrecanie lui Snoopy Tanner izbutise. Tanner muri în drum spre spital.

La cererea lui Frank Lammence, detectivii prieteni răspîndiseră zvonul, prin codoșii lor din lumea interlopă, că nu trebuie să se mire nimeni dacă Tanner va fi ucis într-o bună zi. Un bandit din Sydney, pe care Snoopy îl „turnase" în urmă cu cinci ani se achitase de această misiune pentru cinci sute de lire.

El îl condusese pe Tanner la Cutting, chipurile ca să-l omoare pe Spintecătorul, care îl amenințase pe Tanner că-i taie beregata cu briciul...

Poliția dezminți versiunea lui Parker, care apăru în ultima ediție a ziarului *Morning Star,* și anume c-ar fi fost prezent încă un om la duelul ucigaș. La anchetă, medicul legist stabili că Tanner și Cutting se împușcaseră reciproc.

Snoopy Tanner murise, iar celorlalți puțin le păsa. Cît despre Spintecătorul, numai bătrîna-i mamă plînse moartea lui.

★

Pe la sfîrșitul anului 1928, John West izbutise încă o dată să-și pună dușmanii cu botul pe labe.

Greva crescătorilor de cai trăpași din Victoria se terminase cu un fiasco. Se mai auzeau murmure, dar situația nu mai era critică. John West le arătase că el e stăpînul. Comisia regală instituită spre a examina împrejurările în care Thurgood obținuse un loc în Parlamentul federal își încheiase cercetările fără nici un rezultat.

În fața comisiei regale, Maloney jură că ar fi cîștigat banii la curse, mizînd pe neîntrecutul armăsar Spearfelt. Thurgood afirmă că habar n-avea cum ajunsese Maloney în posesia celor opt mii de lire.

La întrebarea dacă domnul John West, din Melbourne, îi cumpărase locul în Parlament, Thurgood răspunse :

— Nu văd de ce domnul West mi-ar aconda atîta importanță. Ne-am întîlnit numai o dată sau de două ori, în chestiuni de afaceri — la atît s-au redus relațiile noastre.

În cursul anchetei, Ted Roșul refuză pur și simplu să dea informații privind chestiunile lui de afaceri.

— De multe ori adversarii mei s-au folosit ca de-o armă politică de averea mea. Există o mentalitate absurdă că un laburist n-ar trebui să cîștige bani — își motivă el acest refuz. Pînă la urmă se

declară de acord ca judecătorul să-i cerceteze în mod confidențial conturile de la bancă.

John West își începu depoziția, declarînd că n-avea nici un interes să obțină alegerea lui Thurgood în Parlament.

— Pe mine — spuse el — politica mă interesează prea puțin.

După ce dezminți c-ar fi avut un amestec în tîrgul cu Maloney, fu întrebat:

— Atunci cum vă explicați că Maloney a intrat așa peste noapte în posesia unei sume atît de importante?

— Păi — răspunse John West — după cîte știu, el pretinde c-ar fi cîștigat la curse și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de cuvîntul lui.

— Totuși — insistă comisarul — e destul de surprinzător ca cineva, și mai cu seamă un om atît de cumpătat ca domnul Maloney, să cîștige mii de lire la curse.

Atunci John West le servi din nou povestea despre omul care intrase pe hipodrom cu o liră și plecase cu o mie de lire. Comisarul păru impresionat.

Purtarea lui Frank Ashton în fața comisiei îl intrigă pe John West. Cu dispenarea întipărită pe figură, șchiopătînd din cauza durerilor artritice, Ashton recunoscu că într-adevăr i se propusese să se dea la o parte pentru Thurgood. De fapt — adăugă el — aceeași persoană îi propusese și în 1919 să cedeze locul lui T. J. Real.

„Să știi că ăsta mă trădează, după toate cîte-am făcut pentru el", gîndi John West. Dar în continuare, Ashton declară că își dăduse cuvîntul de onoare să socotească propunerea ca fiind confidențială și — arătă el — comisia nu era împuternicită să-l facă să nu-și respecte cuvîntul. După terminarea primului interogatoriu, fu chemat din nou în fața comisiei, dar Ashton refuză și de astă dată să dea în vileag vreun nume. Rosti apoi un discurs înflăcărat:

„Traficul cu locurile destinate parlamentarilor e de uz curent, susținu el. Și naționaliștii sînt maeștri în arta de a mitui. Cei care își trădează tovarășii și

se desprind din mişcarea laburistă primesc totdeauna sume mari de bani de la naţionalişti. Hughes, de pildă, a primit douăzeci şi cinci de mii de lire ca să-i trădeze pe laburişti." Ashton încheie cu strigătul profetic: „Şi mai sînt atîţia alţi trădători în mişcare, gata să o vîndă!"

In continuare declară că nu ştia dacă Maloney fusese plătit ca să renunţe la locul său în favoarea lui Thurgood, dar chiar dacă făcuse asta, cel puţin lăsase locul tot unui laburist. Naţionaliştii, care erau reprezentanţi ai marelui capital, izbutiseră să corupă toată societatea australiană cu sistemul lor putred. „Şi ei — tocmai ei îndrăznesc să vorbească despre mită şi afacerism." Rostind acestea, Ashton se prăbuşi în boxă şi începu să plîngă.

John West îl privi cu interes şi în acelaşi timp intrigat, pe acest om bolnav şi încărunţit, care nu-şi mai putea stăpîni suspinele. Se preface oare? Părea totuşi sincer. Dar atunci de ce plînge? Pesemne că e grav bolnav. Are nevoie de odihnă. Trebuie s-o întreb pe nevastă-sa dacă are destui bani să plece într-un concediu.

John West nu putea să-şi dea seama că patima cu care vorbise Ashton se datora ruşinii: îi era ruşine de propria lui slăbiciune.

Lucrările comisiei ţinură cîteva săptămîni. Judecătorul părea încurcat şi nu prea hotărît să cerceteze cazul în amănunt. Totuşi pătrunse destul de adînc, ca să descopere că Maloney demisionase din motive de sănătate, cînd în realitate starea sănătăţii lui era destul de satisfăcătoare.

Verdictul răspunse întru totul aşteptărilor. După ce rezumă depoziţiile, judecătorul declară foarte grav că Maloney fusese plătit ca să demisioneze de o persoană ori poate de mai multe persoane necunoscute.

Discutînd cu John West, după ce Comisia regală îşi încheiase lucrările, Thurgood îl asigură că laburiştii erau siguri că vor cîştiga în alegerile federale care urmau să aibă loc la sfîrşitul anului 1929. După cîtva timp însă, John West fu neplăcut surprins, con-

statînd că guvernul laburist din Victoria suferise o înfrîngere. Oare speranţele lui să fi fost neîntemeiate? Avea încredere în aprecierea lui Thurgood, care declarase că înfrîngerea laburiştilor în Victoria era un simptom al situaţiei economice. Şomajul începuse să ia proporţii.

In cursul nenumăratelor lui plimbări în susul şi în josul străzii Jackson, cînd se ducea ori se întorcea din oraş, John West observase că din ce în ce mai multă lume îl salută şi-i spune pe nume. Mai înainte nu se bucura de atîta popularitate, şi el atribuia asta înstrăinării lui: bănuia că tot mai puţini oameni din Carringbush îl cunoşteau din vedere de cînd „imperiul" său se extindea mereu. Acum însă îşi dădea seama că mai multe saluturi însemnau în acelaşi timp şi mai multe cereri de ajutor. De foarte multe ori, în ultimul timp, cîte-un bărbat sau o femeie sărăcăcios îmbrăcaţi îl acostau cerîndu-i bani pe faţă ori pe ocolite. O femeie bătrînă reînviase chiar vechiul obicei de a-i arăta chitanţele de plată a chiriei. După toate semnele, timpuri de restrişte se aşterneau din nou peste Carringbush.

Gîndul acesta îl tulbura pe John West, dar atitudinea lui faţă de criza care se apropia era acum cu totul alta. Se trezea gîndindu-se la zilele cînd se zbătea şi el în mizerie, dar izgonea repede aceste gînduri. Dărnicia de odinioară se mai tocise. Încercă să se convingă singur că cerşetorii sînt nişte nemernici care dau banii pe băutură. La urma urmei de ce duc lipsă? Cine n-are de lucru, găseşte astăzi, slavă domnului. Dar mai mult ca sigur că nu voiau să muncească!

— Sînt sigur c-o să cîştigăm la alegerile federale, repetă Thurgood. Lumea e nemulţumită şi de aceea e gata să răstoarne de la putere orice guvern, indiferent de nuanţa lui politică. Se anunţă o criză economică. Şi nici un guvern din Australia n-o să rămînă la putere mai mult de un an, prooroci Thurgood, şi timpul adeveri spusele lui.

— Asta înseamnă cumva — întrebă John West — că MacCorkell o să fie înfrînt în alegerile din Queensland ?

— Chiar așa, răspunse Thurgood. Și tocmai asta mă îngrijorează.

John West îl liniști :

— Dacă MacCorkell e cumva înlăturat și naționaliștii te dau în judecată, am eu grijă să te apăr. Îți dau cuvîntul meu.

In urma acestei asigurări, Thurgood se arătă dispus să discute planuri de viitor.

— Summers a rămas conducătorul partidului, spuse el. A cîștigat și de astă-dată, dar tot o să-l dau eu la fund într-o bună zi.

— Să nu te lași, îl încurajă John West. Am avut ieri seara o întrevedere cu arhiepiscopul. Și el e sigur de victoria noastră în alegeri. Summers i-a făgăduit arhiepiscopului c-o să te numească ministru de finanțe.

— Perfect, răspunse Thurgood. Dacă izbucnește o criză economică, lucru de care sînt sigur, am un plan financiar ca să salvez țara.

John West făcu aluzie pentru întîia oară la o combinație grație căreia nădăjduia să cîștige un milion de lire :

— Summers preconizează o politică protecționistă. Pentru a sprijini dezvoltarea industriei australiene, are de gînd să ridice un zid de protecție prin mărirea tarifelor vamale la importuri. Eu am organizat cea mai mare societate de vinuri și de spirtoase din Australia. Am înglobat pe rînd toate întreprinderile mai mici. Aș vrea să pui o vamă foarte mare pe băuturile alcoolice importate — vin, whisky și gin.

Thurgood nu făcu nici o obiecție :

— Se poate, se arătă el de acord. Să ajungem noi acolo.

Infrîngerea guvernului laburist din Victoria se produsese tocmai cînd criza în lumea trapului atinsese punctul culminant. Locul laburiștilor îl luase un guvern naționalist, cu o situație destul de precară, și care se formase numai cu sprijinul dat de partidul

scizionist al lui Alfred Davison (acesta plecase din Partidul Ţării şi elaborase un program în numele micilor fermieri).

Infrîngerea lui Horan îl învăţase un lucru pe John West : putea să exercite o influenţă considerabilă asupra Parlamentului din Victoria chiar cînd laburiştii erau în opoziţie, cu condiţia ca noul partid al Ţării — partidul lui Davison — să fie la putere ori să menţină balanţa puterii.

Proprietarii şi crescătorii de trăpaşi primiră tot atît de puţin sprijin din partea noului ministru de interne, ca şi din partea lui Tom Trumbleward. Ministrul de interne era omul lui Alfred Davison. Davison îi porunci ministrului de interne să-i dea concursul lui John West, apoi discută cu acesta. Nici pomeneală de mită sau cerere de favoruri. Îl puse doar la curent cu iniţiativa luată şi făcu aluzie c-ar fi vrut să ajungă prim-ministru. Ţelul lui final era o coaliţie cu laburiştii. Nu s-ar putea oare ca domnul West să-l ajute să obţină concursul laburiştilor ?

John West se declară de acord. Dacă laburiştii nu obţineau o majoritate absolută, atunci vor conduce cu sprijinul lui Davison şi poate că naţionaliştii, neavînd sprijinul lui Davison, nu vor mai izbuti niciodată să formeze guvernul. Davison deţinea o poziţie cheie în viaţa politică a Australiei şi de aceea era mult mai important în ochii lui John West decît oricare dintre laburişti.

*

Între timp, John West făcuse toate sforţările ca să-l reducă la tăcere pe Clive Parker. Curînd după încercarea neizbutită de a-l mitui, John West avu o întrevedere cu Kenneth Murkett, cel mai mare proprietar de ziare din Australia.

John West nu se prea simţea la largul lui : avea în faţa lui un om pe care nu putea să-l domine. În loc să recurgă la obişnuitele manevre, atacă direct subiectul, apoi se uită posomorît la Murkett, aşteptînd răspunsul.

Murkett avea vreo patruzeci de ani. Cu aerul cel mai suav, dar plin de sine, îi vorbea de sus şi John West îl ura din pricina aceasta.

— Reporterii mei trebuie să prezinte cititorilor o relatare veridică, autorizată şi obiectivă a întîmplărilor. Mi se pare că Parker i-a atacat pe atleţii dumitale în *Star*. Eu i-am atras atenţia, domnule West, să nu treacă la atacuri personale ori să facă favoritism în coloanele ziarelor mele. Trebuie să prezinte reportaje de la ambele întîlniri, cu o perfectă imparţialitate. I-am spus cît se poate de răspicat tînărului Parker că nu voi îngădui tonul agresiv al unora din articolele publicate în *Star,* dar nu pot să-l opresc să spună că Sandow este mai bun decît atleţii dumitale, dacă asta e convingerea lui.

Dintr-o dată John West desluşi firul gîndirii lui Murkett. Afirmase de atîtea ori că ziarele lui erau imparţiale, încît ajunsese s-o creadă şi el.

John West ar fi vrut să-i spună mai multe. Dar la ce bun ? „De ce nu-l dai afară pe Parker ?" fu cît pe ce să-l întrebe. Adevărul era că Murkett nu voia să se lipsească de serviciile acestui tînăr, pentru că era un gazetar multilateral şi strălucit. Bineînţeles că unul ca ăsta n-ar fi admis să-şi concedieze personalul decît pentru greşeli profesionale. „Sînt asociat cu dumneata în Queensland", ar mai fi vrut să-i spună. Dar Murkett i-ar fi replicat că nu-i dispus să modifice politica ziarului, numai ca să-i facă pe plac unui asociat în afaceri. De fapt, adevăratul motiv era că John West îl cam păcălise cînd formaseră asociaţia. Amîndoi ar fi trebuit să numească un număr egal de administratori şi să deţină un număr egal de acţiuni, iar Murkett ar fi trebuit să fie preşedintele consiliului de administraţie. John West îl trăsese pe sfoară, plătindu-i unuia din subalternii lui Murkett ca să intre în consiliul de administraţie, pentru ca apoi să renunţe în favoarea lui John West. Murkett nu-i iertase asta niciodată.

John West ştia că n-avea nici un rost să facă aluzie la numărul de acţiuni pe care-l deţinea în întreprinderile lui Murkett, la Melbourne, pentru că erau

puține, iar altele nu se mai găseau pe piață. Murkett dirija aceste ziare în numele altor milionari mai respectabili decît John West. De asemenea n-avea nici un rost să-i amintească de faptul că publica în mod regulat reclame, pentru că Murkett i-ar fi răspuns că ziarele lui redau adevărul, fără să țină seamă cine sînt cei care publică reclame. Vorbe goale!

Murkett era tipul bogătașului „respectabil". John West îi ura, îi disprețuia și îi invidia pe acești oameni respectabili, pentru că îl excludeau pe el și pe ai lui din cercul lor social. El nu era considerat respectabil. Făcuse avere de pe urma unui totalizator ilegal. O auzise pe Nellie cum le povestea copiilor, ca să-i facă să rîdă, despre snobismul stupid și fariseismul nevestelor acestor „bogătași respectabili". Dar parcă bărbații lor erau mai pricopsiți! Nu-l învitau pe John West la recepțiile Parlamentului (nici nu s-ar fi dus!). Îl excluseseră din cluburile lor respectabile (nu c-ar fi vrut să fie membru, dar oricît!). Erau mîndri, chipurile, că nu se îmbogățiseră de pe urma patimilor josnice ale vieții. Și totuși făcuseră milioane! Ce importanță avea cum le strînseseră?

John West nu pomeni nimic din toate astea. În schimb spuse:

— Am aflat că Parker încearcă să-i organizeze pe extremiști într-o comisie pentru box. Ai putea cel puțin să-l împiedici să se amestece în întreprinderile mele particulare.

Murkett îl conduse pînă la ușă cu o amabilitate care te dezarma.

— Te asigur, domnule West, că nu-i voi îngădui lui Parker să formeze o comisie pentru box, și nu-i voi tolera nici să treacă la atacuri personale sau să fie părtinitor. O să-l mai ținem în frîu și cred că totul o să meargă strună.

„Să meargă strună?!" Era prea tîrziu ca să repare răul provocat de Parker. Chapman părăsise țara, iar înainte de plecare îi mărturisise lui Parker că nu era englez și că nu fusese niciodată campionul lumii la categoria semi-grea.

Chiar şi Tinn plecă în America, cu toţi oamenii lui, după ce sezonul se terminase, pe neaşteptate, cu mult înainte de termen. La plecare îi spuse lui John West :

— Ascultă-mă, J. W., dacă mă întorc — şi sper să mă întorc cînd s-o mai îndrepta situaţia — îl omor pe Parker ăsta !

Tinn se întoarse într-adevăr, însoţit de echipa lui. Deşi primirea făcută de Parker nu fu prea măgulitoare, putea fi socotită totuşi foarte blîndă, în comparaţie cu reportajele publicate cu un an înainte în *Star*. Încasările mergeau destul de bine. Articolele publicate în ziar n-au putut influenţa publicul care venea în număr destul de mare, astfel că acest sport se dovedi foarte rentabil.

Tocmai atunci însă, Lamb şi Tinn comiseră o gravă greşeală.

John West era furios. Cum sosi la birou în dimineaţa aceea, îi şi chemă pe cei doi vinovaţi.

— Cine i-a dat cecul ăsta lui Parker ? întrebă.

— Chiar eu, începu Lamb să explice. Mi-a spus că e hotărît ca de data asta să colaboreze cu noi.

— Nu mai spune ! Ca scos din minţi, John West se întoarse spre Ted Tinn. Şi tu ai fost de acord, nu-i aşa ?

— Mai încape vorbă, John ? Am trecut hopul. Acum că am scăpat de pacostea asta, o să ne umplem de bani !

— O să ne umplem de bani ? Aşa crezi tu ! Hm ! Să mori de rîs ? Aflaţi că Parker a luat cecul şi s-a înfiinţat cu el la redactorul şef !

— Ce face ? strigă Lamb.

— Îl omor ! Îl omor ! Cîinele ! Pentru asta — urlă Tinn, sărind în picioare şi luînd poziţie de atac, de parcă ar fi fost pe ring şi s-ar fi pregătit să-l înşface.

— Cum v-aţi putut lăsa duşi de nas în halul ăsta ? Se întrevedea cît colo capcana şi aţi dat în ea ca proştii. Vrea să publice povestea în ziarul de mîine, însoţită de-un facsimil al cecului.

— Dacă publică asta, am face mai bine să închidem prăvălia, bîigui resemnat Tinn. Cum ai aflat ?

— Nu-ţi mai face sînge rău, că n-o să publice nimic. Am aranjat eu să nu apară nimic. Dar mai îmblînzeşte-l pe Parker, dacă poţi! Dacă nu i-aţi fi vîrît chiar voi sub nas cecul ăsta, ca să-i poată dovedi redactorului şef şi lui Murkett că avem obiceiul de a oferi mici cadouri reporterilor, aş fi putut să-l conving pe Murkett că Parker e pornit împotriva noastră fără motiv. Trebuie să recunoaşteţi că de cînd lucrează cu Murkett, articolele lui sînt mai puţin supărătoare, dar dacă nu-i închidem definitiv gura, nici anul ăsta n-o să avem încasări mai mari ca anul trecut. Trebuie să învăţaţi o dată să nu vă subestimaţi adversarul.

— Îl omor pe potaia asta blestemată, se aprinse din nou Tinn. Se plimba prin cameră ca un leu furios în cuşcă. Deodată se opri: Cum nu mi-a trecut prin minte pînă acum? Să i-o fi făcut încă de anul trecut. Ia ascultaţi băieţi! Mi-a venit o idee grozavă! Să vedeţi c-o să ne scăpăm de dăşteptu' ăsta de Parker. Să presupunem că, în prima luptă în care apar, adversarul meu mă azvîrle de pe ring, chiar în faţa lui Parker, pe masa reporterilor. Şi n-o să fie mare nenorocire dacă din întîmplare îl ating cu un pumn la scăfîrlie, nu-i aşa? Am mai făcut noi figura asta de multe ori, în America.

— S-a mai întîmplat, zici? Foarte bine, rîse John West pe sub mustaţă, apoi adăugă: Da să ştiţi, eu habar n-am de toate astea.

.

La prima gală de lupte din anul 1929, în care Ted Tinn deţinea capul de afiş, Clive Parker ocupa ca de obicei un loc la masa presei, aşezată chiar lîngă ring.

Parker asistase după amiază la meciul de fotbal, despre care urma să scrie un reportaj, şi după aceea se abătuse pe la bar, zăbovise cam mult acolo şi acum era cam mahmur. Îl încerca o nelămurită stare de indispoziţie, totuşi asta nu-l împiedică să observe cu satisfacţie că sala era pe jumătate goală.

În sala de sporturi din Melbourne începeau zece mii de spectatori. Dinăuntru îţi făcea impresia unui hambar uriaş.Era o clădire potrivită destinaţiei căreia îi era hărăzită, dar ar fi necesitat reparaţii urgente Tavanul era foarte înalt, băncile de lemn şi treptele urcau abrupt de jur-împrejur, pornind de la ringul din centru înspre pereţi şi tavan.

Clive Parker nu era mulţumit de mersul evenimentelor în războiul pe care i-l declarase lui John West. Ameninţarea lui John West c-o să vorbească cu Murkett nu fusese doar vorbă goală. Incidentul cu cecul era cea mai bună dovadă. Îi ceruseră dovezi la ziar, şi el le procurase una, şi iată că ei refuzau să se folosească de ea. Din două articole, unul îi era ciopîrţit cu creionul albastru, iar Murkett îi dăduse ordin să înceteze activitatea dusă în vederea instituirii unei comisii menite să cerceteze situaţia în care se afla boxul. Prin urmare, West „se înţelesese" cu Murkett.

Murkett îl dezamăgise :

— Proprietarii stadionului publică mereu reclame în ziărul nostru — îi spusese el. Nu trebuie să uităm asta... Şi apoi luptele şi boxul sînt o distracţie plăcută... Publicul nu trebuie să le ia prea în serios... Boxul a fost întotdeauna un sport brutal şi n-o să se schimbe în urma unei anchete.

— N-o să se schimbe ! Pe dracu ! Clive Parker se şi gîndise la cîteva îmbunătăţiri : salarii mai mari băieţilor care boxau în meciurile de deschidere ; supraveghere medicală exercitată de un corp medical independent — eventual chiar de un medic pensionar — şi nu de doctorul stadionului, care ar fi fost în stare să declare un om schilodit, apt pentru luptă, dacă Dick Lamb i-ar fi cerut-o ; pensii pentru boxerii care nu mai pot lupta. Să se termine o dată cu favoritismele pentru unii boxeri şi manageri ! Să se termine cu terorizarea băieţilor, care nu făceau altceva decît să-şi ceară drepturile lor. „În fiecare an, cu prilejul adunării generale, Murkett vorbeşte despre libertatea presei", gîndi Parker cu ciudă. „Ce farsă !"

Oricum, tot mai izbutise să strecoare cîteva atacuri împotriva luptătorilor lui Tinn şi în sezonul acesta. Parker rîse în sinea lui amintindu-şi de primul său articol: *S-a întors circul.* „Să vedem ce-o să spună Sandow cînd o prinde de veste. Dacă vine la Melbourne, organizez chiar eu un campionat mondial. Cunosc eu un campion care-o să ia bucuros primul vapor, ca să se întoarcă la mama acasă." Fu întrerupt din meditaţie de urletele miilor de spectatori. Publicul se sculase în picioare, huiduind şi fluierînd: Ted Tinn se îndrepta ţanţoş spre ring.

Tinn se aşteptase la primirea asta, după evenimentele din anul trecut. Era un organizator de primul rang. Găsea o consolare pînă şi în faptul că-şi pierduse popularitatea printre admiratori. Abia aşa va atrage publicul! Şi, într-adevăr, uite — au venit să-l huiduiască, să asiste la înfrîngerea lui. Cu atît mai bine. Îi ameninţă cu pumnul şi sări peste coardele ringului, uitîndu-se la Clive Parker, care zîmbea obraznic.

Aplauze şi urale izbucniră cînd adversarul lui Tinn, un luptător încă necunoscut, numit Wylie, se-ndreptă cu paşi elastici spre ring.

— Alt englez picat de la New York? se plecă Parker spre reporterul de lîngă el.

— De unde să ştiu eu? făcu celălalt, aducîndu-şi aminte c-avea împăturit în buzunar un cec purtînd semnătura lui Richard Lamb.

În jurul ringului se înghesuiau cam tot atîtea femei cît şi bărbaţi. „E curioasă atracţia pe care corpurile goale ale atleţilor încleştaţi în luptă o exercită asupra unor femei", gîndi Parker; „le oferă parcă prilejul de a gusta fiorii îmbrăţişării bărbatului".

Peste murmurul vocilor celor cinci mii de spectatori se auzeau strigătele băieţilor care-şi plimbau tăvile cu băuturi şi acadele, cîştigînd cîţiva şilingi pentru ei şi ceva mai mulţi pentru John West. Peste toate zgomotele se înălţau strigătele oamenilor care veneau lîngă ring să parieze.

— Trei la unu pentru Tinn!

— Trei la unu împotriva lui Wylie!

Reporterul de la radio îşi făcu apariţia pe ring şi-i anunţă la microfon pe luptători. Cînd rosti numele lui Tinn, noi huiduieli şi strigăte izbucniră :

— Ia seama, Ted Sandow e pe-aici !

Micul lui adversar fu salutat cu urale entuziaste. Rînjind, Tinn îl ameninţă cu pumnul. Wylie se sculă şi se înclină cu un gest graţios.

Gongul sună. După ce arbitrul trecu printre ei, Wylie îl înşfăcă pe Tinn de centură şi trîntindu-l la pămînt în urma unei piedici puse cu dibăcie, îl cuprinse într-o foarfecă şi-l strînse între picioarele lui puternice, mai-mai să-i frîngă şalele. Tinn se zvîrcoli, schimonosindu-se de durere. Dînd din picioare, se trăgea spre marginea ringului, chipurile ca să scape de încleştarea adversarului. Mulţimea era înnebunită de enervare.

— Se preface, urlă Parker. Tinn tot nu s-a lăsat de vechile trucuri.

— N-aş crede, răspunse celălalt reporter, aducîndu-şi aminte de cec. Am auzit că Wylie ăsta strînge cu picioarele ca într-un cleşte.

Ceilalţi reporteri continuau să bată la maşină sau să stenografieze rapid în carnetele lor lungi, dar Parker căzu din nou pe gînduri.

„Aha ! Vasăzică aşa stau lucrurile, astă seară. Pretinsul englez îşi strînge adversarul ca într-un cleşte, iar acesta — înnebunit de durere — trebuie să facă apel la forţa lui superioară pentru a se tîrî pe ring. Englezul o fi el meşter în forfecarea cu picioarele, dar nu-i destul de puternic ca să-i poată face vreun rău lui Tinn".

De mai multe ori, Tinn se tîrî afară de pe ring ca să scape de încleştarea adversarului. Mai erau numai cîteva secunde pînă la sfîrşitul reprizei şi tocmai se reîntorcea pe ring în mijlocul huiduielilor, cînd fu apucat strîns de Wylie, care îi cuprinse umerii şi-l dădu peste cap, azvîrlindu-l pe rogojină. Intr-o clipită, Tinn fu prins într-o foarfecă şi strivit de trupul adversarului.

Arbitrul, care se trîntise pe burtă lîngă luptători, începu să numere.

„Unu ! Doi ! Trei !“ Mulţimea satisfăcută urla ca ieşită din minţi. Păcătosul de Tinn primea în sfîrşit lecţia pe care o merita.

Dar gongul sună, salvîndu-l pe Tinn de la o înfrîngere sigură.

Parker clătină scîrbit din cap. Cunoştea îndeaproape acest sport. Cu toate păcatele lui, Tinn era un luptător puternic şi agresiv. Trebuia să recunoască asta. Nu prea avea tehnică, dar era puternic ca un taur. Clive Parker era sigur că ar fi putut să se desprindă din încleştarea adversarului şi să contraatace după una din obişnuitele trucuri dureroase: răsucindu-i degetul de la picior, ori înlănţuindu-l strîns cu braţul. „Asta face parte din spectacol, gîndi Parker. Tinn îşi joacă foarte bine rolul.“

Cota lui Tinn scăzu. Jucătorii începură să parieze la aceeaşi cotă pentru amîndoi. S-ar fi putut da o lovitură grozavă. Observă că John West — care stătea în faţa lui, de cealaltă parte a ringului — pariase cincizeci de lire pe Tinn. „Nu se mai satură, hrăpăreţul ăsta ! Am prins firul.“

— Cinci lire pe Tinn ! strigă Parker spre ceilalţi reporteri. Dar nimeni nu voi să parieze. Văzuseră prea multe spectacole de felul ăsta ca să mai cadă în cursă. Destul că trebuiau să facă reportaje serioase despre aceste întîlniri, ar fi fost prea din cale afară să mai piardă şi bani la ele !

Luptătorii fură prezentaţi de arbitru, pentru repriza a doua. Publicul, ridicat în picioare, îl încuraja pe Wylie. Clive Parker se sprijini cu coatele pe masă. „Repriza asta o să fie egală, gîndi el. O să se mai joace aşa cu tipul ăsta cîteva reprize înainte de a termina cu el.“

Cocoţat deasupra ringului, reporterul posturilor de radio făcea spume la gură:

„Wylie l-a prins pe Tinn de cap într-un laţ lateral. Nu mai poate scăpa ! Se strîmbă de durere, se zbate, dar nu poate scăpa. Nu poate scăpa !“

In toată ţara, lumea asculta la radio reportajul despre palpitanta întîlnire, întrebîndu-se dacă Tinn scapă

ori nu. Ca și majoritatea spectatorilor din sală, ascultătorii erau convinși că bietul om îndură chinurile morții.

„Surpriză! Șmecherul de englez, așa pirpiriu cum este, îi dă astăseară de cheltuială campionului mai mult decît credea el c-o să primească, urmă crainicul. Tinn îl trage spre sfori. Mulțimea e nemulțumită de tactica lui Tinn, care încearcă din nou să fugă de pe ring. Dar nu scapă! Nu scapă! Încearcă să-l tragă pe Wylie printre sfori. Dar nu scapă. Ba a scăpat! L-a tras și pe Wylie de pe ring și a scăpat din strînsoare. Au căzut pe masa presei."

Clive Parker înălță capul cînd cele două trupuri se rostogoliră pe masă în fața lui. Apoi se pomeni cu fața lui Tinn lîngă a lui. Era murdară și transpirată. Gura i se mișca într-una repetînd în șoaptă amenințătoare: „Ține cîine!" Și cu pumnul lui de fier, Tinn îl pocni în obraz pe Clive Parker.

Mulțimea urla ca la balamuc. Wylie stătea în picioare pe masa presei și se plîngea arbitrului, care se plecase peste corzi și cerea luptătorilor să se întoarcă pe ring.

Clive Parker văzu stele verzi. Apoi totul începu să se învîrtească în jurul lui și privirea i se împăienjeni; atît își dădu seama, că e tras de pe scaunul lui și se prăbușește la pămînt, cu un trup masiv deasupra lui. Ușierii, care de obicei acționau repede și violent ca să pună capăt încăierărilor, nu-și făcuseră încă apariția. Tinn îl trăsese pe Clive sub sforile ringului și-l pocnea cu capul de podea.

John West părea că nu știe ce se întîmplă în partea cealaltă a ringului. Totul se petrecuse cu o repeziciune uimitoare. Reporterii și ușierii se îmbulzeau, în timp ce Tinn trecu printre sfori înapoi pe ring. Sub ring zăcea întins Clive Parker. Fața lui răsărea albă ca varul în umbră și din gură i se prelingea un firicel de sînge.

*

O ușoară bătaie în ușă și vocea doamnei Moran care întreba: „Mary, dormi?" o trezi pe Mary West.

Deschise ochii; şi-i simţea parcă plini de nisip. Îşi roti privirea prin odaie, apoi îşi umezi buzele, strîmbîndu-se de gustul rău din gură. Îşi veni în fire, dar nu-şi putu încă limpezi gîndurile. Soarele slab de toamnă se înălţase — sus pe cer. Întinse mîna căutînd ceasul pe măsuţa de toaletă. Stătuse. Trebuie să fie aproape de amiază.

— Mary, dormi ? o auzi din nou pe bunică.

— Nu bunico, îi răspunse obosită. Intră.

Doamna Moran intră şi-i puse tava cu breakfastul pe măsuţa de noapte. Mary se sculă căscînd şi trecîndu-şi mîna prin păr, apoi îşi cuprinse capul cu mîinile. Buclele ei cu sclipiri arămii îi căzură peste ochi. Sînul drept, rotund şi tare, ieşea provocător din cămaşa de noapte foarte decoltată. Doamna Moran luă un pahar de pe tavă, amestecă o băutură spumoasă din esenţă de fructe şi i-l întinse lui Mary.

— Uite, bea asta. O să-ţi mai dreagă stomacul. După cum arăţi, se vede că ai mare nevoie de aşa ceva. Şi, pentru numele lui dumnezeu, acoperă-te cu ceva, că eşti de-a dreptul indecentă.

Mary bău, îşi aranjă cămaşa de noapte, îşi azvîrli pe umeri o liseuză şi se culcă la loc, obosită.

— Of, îmi plesneşte capul ! exclamă ea.

— Nu mi-e de loc milă de tine, dar vezi că ai aspirine şi apă pe tavă, lîngă ceai. Ia una.

— Mulţumesc.

In timp ce Mary dizolva tabletele, doamna Moran deschise larg fereastra, bombănind că miroase în odaie ca la cîrciumă, apoi se aşeză pe un scaun lîngă pat. Părul ei era de un alb imaculat, faţa brăzdată de o reţea fină de zbîrcituri ca o pînză de păianjen, umerii aduşi, încheieturile mîinilor umflate de arterioscleroză, dar tot vioaie şi energică rămăsese.

Mary luă o ceaşcă de ceai fumegînd şi o felie de pîine prăjită şi începu să mănînce în silă.

— Cît să fie ceasul ? întrebă, înăbuşindu-şi un căscat.

— E trecut de amiază, dar ar fi mai bine să nu cobori la prînz. Arăţi ca o sperietoare şi maică-ta are de gînd să discute azi cu tine ca de la om la om.

Te-am auzit cînd te-ai întors azi noapte, sau mai bine zis azi dimineață. Mama e foarte îngrijorată din cauza ta și trebuie să recunosc că are dreptate.

— Sînt de aceeași părere. Dar n-aș mai putea îndura o discuție „ca de la om la om" cu mama. Sau cel puțin, nu azi.

— I-am propus mamei să-ți vorbesc eu. Și trebuie să m-asculți, domnișoară. Cum crezi c-o să se termine toate astea ?

— Foarte bine, bunico. De altfel sînt o persoană lipsită de importanță, răspunse Mary, sorbind ceaiul.

— Importantă sau nu, ar trebui să iei seama ca nu cumva tatăl tău să afle ce faci. Bine că are somnul greu și că din noaptea cînd a tras cu revolverul nu te-a mai auzit cînd vii.

— Puțin îmi pasă ce zice tata. E, într-adevăr, ultimul om din lume pentru care mi-aș face sînge rău.

— Dumnezeu să te ierte, fetițo. Cum poți să fii atît de neîndurătoare ?

— Poate pentru că sînt fata tatălui meu. De altfel, și lui puțin îi pasă ce fac eu, atîta timp cît sînt o apariție frumoasă la recepțiile pe care le dă. „Nu-i așa că-i încîntătoare ?" Asta vrea el să audă. Nici nu-ți închipui, bunico, cît sufăr că nu sînt de nici un folos în lumea asta. Sînt o parazită. Am talent, dar n-am voie să fac nimic. De ce nu-mi dă voie să-mi iau o slujbă ? Tata nici nu vrea să audă de așa ceva.

— Sigur că nu vrea, dar trebuie să înțelegi și tu, Mary. Tu ai tot ce-ți trebuie : bani, un cămin, huzur, rochii frumoase... Și sînt atîția tineri care ar fi gata să-ți ceară mîna...

— Nu-i de ajuns să ai bani și să huzurești, bunico.

— Nimeni nu știe asta mai bine decît mine, Mary. Dar trebuie să ne gîndim și la viața de apoi. Toți o să ne înfățișăm într-o zi înaintea creatorului nostru.

Fata aruncă o privire cercetătoare bătrînei.

— Mary, de cînd nu te-ai mai spovedit și împărtășit ?

— De foarte multă vreme, bunico. Nici nu-mi mai

aduc aminte de cînd, răspunse Mary ronțăind o bucată de pîine prăjită unsă cu marmeladă.

— Sînt sigură c-o fi trecut un an, și biserica ne cere să ne împărtășim cu sfintele taine cel puțin o dată pe an. Chiar la slujbă, te duci doar cînd nu mai ai încotro. Dumnezeu mă știe, nu sînt nici bigotă și nici puritană, dar trebuie să-ți vii în fire, fetițo. Puse mîna pe brațul lui Mary. Distrează-te cît vrei, dar nu uita credința. Ea te întărește și te ajută să învingi greutățile vieții.

— Eu, bunico, stau cîteodată și mă întreb. Nu știu... Dumneata ești bătrînă. Poate că ai să mai trăiești încă mulți ani, gîndurile îți sînt însă îndreptate spre lumea de apoi. Dar cînd ești tînără, religia nu ți se pare atît de importantă. În orice caz, mie nu mi se pare.

— Totuși crezi în...

— Nu știu nici eu în ce cred, bunico. Viața mi se pare goală și lipsită de sens. La început credeam în tot ce spune biserica. Acum nu mai știu. Spovedania mă înspăimîntă, cît despre celelalte — nu știu nici eu ce să mai cred.

— Spovedania te înspăimîntă pentru că ai rătăcit atîta vreme. Din cauza asta suferi...

— Ajunge pentru azi, bunică. Nu sînt în stare să-mi adun gîndurile.

— Pentru binele tău, îți spun toate astea, domnișoară. Ieri seară arhiepiscopul a fost la tatăl tău. Cînd să plece, mama l-a luat deoparte. N-am auzit ce i-a spus, dar mi s-a părut că despre tine vorbeau. Mama e foarte îngrijorată...

— Se putea să nu-l amestece și pe arhiepiscop? Nici nu se putea să se adreseze mama altcuiva mai puțin important decît arhiepiscopul... Doamna Moran surîse vag. — Dar dacă mama își închipuie că am să discut viața mea intimă cu arhiepiscopul, se înșeală. N-am nimic cu bătrînelul, însă...

— Mă tem, Mary, că arhiepiscopul Malone o să vrea să discute cu tatăl tău. Știi cît de legați sînt.

— N-am ce să le fac. Dacă vor să-și bată capul pentru mine, n-au decît, se prefăcu Mary că puțin

îi pasă, deşi de fapt îi era groază de o explicaţie cu tatăl ei.

Doamna Moran se sculă şi o apucă de mînă.

— Mary, rosti ea foarte serioasă. Dacă tatăl tău o să-ţi vorbească, nu încerca să-l înfrunţi. Te conjur pe dumnezeu, pe Sfînta Fecioară, să nu-l înfrunţi.

Fără să mai aştepte vreun răspuns, ieşi din odaie, lăsînd-o pe Mary pradă gîndurilor ei. Şi tot gîndindu-se, fata se simţi din nou copleşită de sentimentul de vinovăţie, de care se temea atît de mult. De vreun an-doi, acest sentiment de vinovăţie se strecura adeseori în sufletul ei. De obicei lupta cu succes împotriva lui, cu raţionamente şi cu atitudinea-i nepăsătoare, dar de data asta străduinţele ei se dovediră zadarnice.

Ajunsese la concluzia că acest sentiment se datora religiei catolice, confesionalului. Practicarea catolicismului se reducea la o serie de păcate — comise, spovedite şi uitate. De cînd nu se mai spovedise — deşi la început n-avea să mărturisească decît păcate uşoare — nu mai putea să le uite. Şi din pricina asta fusese împinsă parcă să comită păcate şi mai grave.

Cea mai mare parte a păcatelor de care se făcuse vinovată în timpul din urmă erau păcate de moarte. Deseori, luînd masa cu prieteni care nu erau catolici, mîncase carne vinerea; se îmbăta uneori la cîte o serată, ca de pildă în noaptea trecută; povestea glume pipărate în compania bărbaţilor, şi apoi mai era şi dragostea. La început se sărutase şi se lăsase îmbrăţişată în timpul plimbărilor în maşină, dar curînd nu mai putu să-şi stăpînească firea ei pătimaşă. Frumuseţea ei îi atrăgea pe bărbaţi, iar trupul ei simţea nevoia să fie mîngîiat. Şi-aşa începuse povestea aceea fără nici o noimă cu actorul principal dintr-o piesă în care jucase şi ea. La început încercase să se convingă că-l iubeşte, dar în curînd fu nevoită să admită că se înşelase, totuşi, cît a durat, a fost o poveste veselă şi amuzantă. Urmaseră alţii, încît uneori se gîndea că-i o stricată, o depravată.

Mary se dădu jos din pat, îşi puse papucii şi se duse la oglindă.

— Brr ! Ce mutră. Parcă-s o vrăjitoare.

Își pieptănă părul lung și se gîndi la viața ei, analizîndu-se ca niciodată pînă acum.

Teama de spovedanie îi deșteptă pe nesimțite în suflet îndoiala. Credința ei slăbise ; nu se putea hotărî să-și mărturisească greșelile, nici chiar față de un preot străin, în taina confesionalului unde preotul n-ar fi văzut-o și n-ar fi știut cine este. O dată se dusese totuși la preot, hotărîtă să se spovedească. Își făcuse un examen de conștiință, așa cum i se spusese, dar cînd îi veni rîndul, nu se putu hotărî să pășească spre confesional. Dimpotrivă, fugi din biserică. Nu știa nici ea ce-o împinsese să fugă : teama, rușinea ? Sau poate nu mai credea că omul din confesionalul întunecat era reprezentantul lui dumnezeu, împuternicit să ierte greșelile oamenilor ?

Înainte vreme, crezuse cu toată tăria în spovedanie. Se mira cum alți catolici, pe care-i cunoștea, puteau să vorbească cu atîta lipsă de respect despre acest lucru. Cunoștea fete și băieți, catolici, care păcătuiau ca păgînii toată săptămîna, siguri fiind că sîmbătă își vor putea curăți sufletele la spovedanie. Nu putea fi de acord cu purtarea lor. Altul era desigur rostul confesionalului.

Acum însă, începuse să se îndoiască și de alte lucruri ce țineau de religia ei. Biserica era prea ahtiată după bani. Uite, tata de pildă ! Nu călcase pe la biserică de ani de zile și totuși arhiepiscopul îi cerea părerea și-l vizita ca să discute împreună probleme care privesc biserica și politica.

De ce nu intră arhiepiscopul și în casele săracilor de dincolo de rîu, din Carringbush ? De ce ? Pentru că nu au bani, în timp ce tata e un milionar care donează cu generozitate bisericii și-l sfătuiește pe arhiepiscop în privința proprietăților și finanțelor bisericești.

„Fericiți cei săraci" te învață biserica, deși biserica e bogată. Odinioară, bogații puteau să cumpere indulgențe : cu bani, scăpau de mînia lui Hirstos. De fapt, situația mai dăinuia încă. Deși biserica pretindea că nu mai puteau fi cumpărate indulgențe, bo-

gaţii puteau să plătească slujbe pentru vii şi pentru morţi, iar în cursul acestei slujbe se dădeau indulgenţe. Biserica nu îngăduia divorţul, totuşi bogaţii obţineau divorţul în schimbul unor donaţii oferite sub o formă oarecare bisericii.

In căldura îmbietoare a cadei umplută pînă sus cu apă caldă, Mary se întreba dacă îndoielile de care era cuprinsă se datorau decăderii ei morale? Ori descoperise într-adevăr că religia e o minciună şi o farsă? In ultimul timp se împrietenise mai mult cu necatolici decît cu catolici. Fusese oare influenţată de argumentele lor împotriva dogmelor bisericii? Poate ea să creadă în imaculata concepţiune ori în transformarea apei şi a vinului în trupul şi sîngele lui Hristos? Trebuia să studieze aceste probleme şi să se hotărască într-un fel, cît mai repede cu putinţă.

Era sigură că impasul în care se afla se datora în mare măsură lipsei de activitate. Dansul, tenisul, călăria şi teatrul de amatori în care activa o plictiseau şi-o încredinţaseră că era un parazit din punct de vedere social. Existenţa ei nu folosea nimănui. N-avea nici o carieră, nici măcar o slujbă. Scria destul de bine, ştia să cînte la pian, „dansa divin", „juca teatru ca Sybil Thorndike" [1] şi totuşi era un parazit. Viaţa ei era goală şi lipsită de sens. Avea mustrări de conştiinţă pe care se străduia zadarnic să le analizeze sau să le înţeleagă.

Undeva, prin străfundurile amintirii ei, se strecura urmărind-o silueta sinistră a tatălui ei. Mulţi dintre prietenii lui Mary, catolici şi protestanţi, fuseseră avertizaţi să nu calce în casa ei din pricina reputaţiei tatălui său. Nu că i-ar fi păsat ceva. Pînă de curînd nu dusese lipsă de distracţii şi toţi prietenii care o vizitau o dată îşi făceau apoi obicei să vină la ea. Dar tatăl ei rămînea un personaj învăluit în mister, iar ai casei trăiau într-o veşnică încordare, din cauza unor stranii neînţelegeri familiare.

Aflase ceva despre motivul înstrăinării părinţilor ei şi în fundul sufletului păstra bănuiala că Xa-

[1] Cunoscută actriţă engleză (n. r.).

vier nu era băiatul tatălui ei. Simţea că John îl ura pe Xavier, nu vorbea niciodată nici cu el, nici despre el. Il surprindea însă uneori examinîndu-l pe ascuns şi atunci o îngrozea căutătura din ochii lui.

Şi-apoi fusese şi incidentul cu pianul. Xavier studia muzica la şcoală. Era talentat, dar n-avea pe ce să exerseze acasă, pentru că John West vînduse pianul cu coadă ca o măsură de represalii împotriva lui Marjorie. Neîndrăznind să vorbească despre asta cu tatăl ei, Mary cumpărase un pian în rate.

După o săptămînă, într-o seară, Mary şi Xavier tocmai exersau la patru mîini, cînd John West intră în sala de muzică. Amîndoi îi ghiciră prezenţa, se opriră şi se-ntoarseră repede.

Îngheţară în faţa expresiei lui sălbatice.

— Ce-i cu pianul ăsta ?

— L-am cumpărat eu de la Myer's, răspunse Mary. Il plătesc din banii mei de buzunar.

— Mîine dimineaţă îl trimit înapoi.

Şi se ţinu de cuvînt. Mary era convinsă că o făcuse numai din cauza lui Xavier.

Nu era un tată ca toţi ceilalţi. Mary nu-şi amintea să-i fi cerut vreodată careva dintr-ai casei un sfat părintesc, ori să fi venit el să le dea o îndrumare. Nu trăia cu mama ca soţ şi soţie şi-şi vorbeau numai cînd era absolută nevoie. O nenorocise pe mama. Poate că într-adevăr ea să fi greşit cîndva, dar atunci de ce nu s-a despărţit ? Şi dacă nu s-a despărţit, de ce n-a iertat-o ?

Cîteodată, Mary se gîndea că tatăl ei plănuise să se răzbune toată viaţa pe soţia sa. Uneori mama era aşa de ciudată ! Durerile în spate, de care se plîngea într-una şi din pricina cărora zăcea de multe ori în pat, erau considerate drept închipuiri. Ideea fixă că ar avea o leziune la şira spinării părea a fi o ameninţare îndreptată împotriva soţului ei. Totdeauna aducea vorba despre asta cînd era tata de faţă, ca şi cum ar fi vrut să-l rănească. Ce rost avea ? Şi ce rost aveau discuţiile în şoaptă pe care tata le avea cu unii vizitatori dubioşi, noaptea ? Se întreba ce era adevărat din zvonurile care circulau, după care tatăl ei ar fi

un conducător misterios al lumii interlope, și că o dată poruncise să fie aruncată o bombă în casa unui polițist! E destul de rău și așa să fii fată de milionar și să n-ai nici o ocupație, dar și mai rău, cînd tatăl tău are o reputație proastă. Nu mai încăpea îndoială că arhiepiscopul Malone cunoștea reputația de care se bucura tatăl ei. Atunci de ce treceau drept prieteni? Nu găsea decît un singur răspuns la această întrebare și răspunsul era: banii.

După ce se îmbrăcă, Mary coborî în sala de muzică și începu că citească lîngă fereastra cea mare. Dar nu se putea concentra și căzu din nou pe gînduri. Ce să facă? N-avea altceva de făcut decît să-i sfideze. Ducă-se toți învîrtindu-se — și tata și mama și bătrînul Daniel Malone. O să-i înfrunte. Și totuși își dădea seama că asta nu era o soluție.

Dacă ar fi putut să-i spună cuiva ce-avea pe suflet! Dar cui? N-avea nici un rost să i se spovedească mamei, pentru că ea era subordonată cu totul tatei. Nici cu Joe n-avea nici un rost să vorbească, Joe desigur că are s-o ia în rîs. Să-i vorbească bunicii ori lui John? Da, ei ar asculta-o cu înțelegere, dar erau amîndoi profund credincioși și nu i-ar fi permis să se exprime în doi peri ori cu prea puțin respect despre biserică. Îi părea absurd să le mărturisească gîndurile ei.

Explicația cu tata, însă, nu mai era de înlăturat. Fără îndoială că bunica auzise chiar mai mult decît pretindea din conversația pe care mama o avusese cu arhiepiscopul și — oricum — instinctul n-o înșela niciodată pe bătrînă în această privință. Era absolut sigură că arhiepiscopul o să vorbească și cu John West. Se anunță furtună, Mary West!

Se hotărî să-l înfrunte. Tatăl său putea s-o intimideze pe mama, pe John și pe toți ceilalți, dar nu pe Mary West.

Se întinse pe sofa și luă din nou cartea, dar pica de oboseală. Mîna în care ținea cartea îi alunecă în poală, apoi cartea căzu jos. Închise ochii și se cufundă într-un somn adînc, tulburat de vise confuze. Soarele asfințea, cînd fu trezită de mama ei.

Nellie West îmbătrînise. Deşi nu avea nici şaizeci de ani, părea aproape tot atît de bătrînă ca şi mama ei. Persoana ei devenise o îmbinare ciudată de manie religioasă, de boli imaginare şi fel de fel de ciudăţenii. O zgîlţîi de umăr :

— Hai, scoală, Mary, scoală-te !

Fata se întinse somnoroasă şi se ridică frecîndu-se la ochi.

— Cît e ceasul ? Pesemne că m-a furat somnul.

— Dacă te-ai fi întors acasă la o oră potrivită, nu te-ar mai fi furat somnul, domnişoară. Peste o jumătate de oră se serveşte masa. Dar mai întîi vreau să-ţi vorbesc.

Mary căscă ostentativ :

— Te rog, mamă, să nu-ncepem iar.

— Da, îţi convine să faci pe bosumflata şi să spui „să nu începem iar." Dumnezeu mi-e martor că nu sînt pornită pe ceartă, dar să ştii că m-am hotărît să fiu foarte severă cu tine în viitor...

— Te rog, mamă, dacă nu te superi...

— Dacă nu mă supăr ! Foarte bine ! Dacă nu vrei s-asculţi de mine, poate c-o să asculţi de altcineva, spuse Nellie, subliniind intenţionat ultimul cuvînt. Apoi, închipuindu-şi pesemene că obţinuse o victorie morală, ieşi repede din odaie.

In luptele pe care le dădeau de doisprezece ani, nici John nici Nellie West nu ieşiseră victorioşi. John West nu izbutise să înfrîngă dîrzenia lui Nellie, iar ea nu-şi recîştigase dragostea şi încrederea copiilor. Numai Xavier se purta cu ea drăgăstos, ca un copil iubitor faţă de mama lui. Ceilalţi copii, deşi în aparenţă prietenoşi, păstrau o rezervă distantă. Nu-şi dădeau seama ce aflaseră despre Bill Evans şi Xavier, dar mai mult ca sigur că ştiau destul ca să simtă o repulsie involuntară faţă de ea.

In ceea ce o privea, Nellie ferecase legătura cu Bill Evans în cămăruţa regretelor din trecut. Nu-l mai văzuse niciodată şi nu mai auzise vorbindu-se de el, de cînd părăsise Melbourne. Peste regretul şi durerea ei se aşternuseră anii. Numai prezenţa lui Xavier şi încordarea ce stăruia în casă îi mai aminteau că păcă-

tuise o dată împotriva lui dumnezeu şi a soţului ei. Nellie se ţinuse de cuvînt, din ziua în care se legase să-l urască pe John West, dar ura ei era ca un foc mocnit.

Alături de el trăise o viaţă lipsită de dragoste; acum era bătrînă şi flacăra iubirii se stinsese în ea. Incercase să-l pedepsească pretinzînd că a schilodit-o, dar nu izbuti altceva decît să se transforme într-o bolnavă imaginară.

Incetul cu încetul, John West fusese nevoit să angajeze din nou servitori, dar nu-şi mai cumpărase automobil. Interdicţia de a părăsi casa, impusă lui Nellie, devenise cu timpul ineficace; aflase că tot mai ieşea din cînd în cînd, mai cu seamă la serbări bisericeşti.

Personal nu ridicase niciodată problema dacă n-ar fi cumva cazul să i se dea şi lui Xavier o cameră proprie: ar fi însemnat să redeschidă o rană care începuse să se închidă. Doamna Moran îi sugerase o dată această idee lui John West şi îi povestise apoi lui Nellie: „Mi-a aruncat una din privirile acelea care-ţi îngheaţă sîngele în vine".

Nellie West era foarte îngrijorată în privinţa lui Mary, dar nu putea s-o ajute. În disperare de cauză, se adresase arhiepiscopului rugîndu-l să intervină pe lîngă fiica ei, dar îşi dăduse imediat seama că s-ar putea ca acesta să-i spună şi soţului ei. „Doamne, dumnezeule, ce-o să se mai întîmple acum?"

După plecarea maică-si, Mary West urcă în camera ei. De-abia intrase, că fratele ei John bătu la uşă.

— Ginger, eşti aici? întrebă el. De fapt numai Joe obişnuia s-o mîngîie pe Mary, zicîndu-i „Ginger".

— Intră, John.

Tînărul dădu buzna în odaie, lovind uşa de perete. Semăna foarte bine cu tatăl lui, deşi era mai înalt şi mai lat în spate. Acelaşi cap teşit şi aceleaşi urechi joase, aceeaşi buclă rebelă. Dar picioarele lui erau drepte şi n-avea ochii cenuşii, de nepătruns, ai tatălui său, ci ochii albaştri ai maică-si.

— Ţi s-a înfundat, Ginger. Arhiepiscopul vorbeşte cu tata la poartă şi l-am auzit pronunţînd numele tău.

Bunica mi-a spus că se aştepta la asta şi ştii că bătrîna nu greşeşte niciodată.

Mary, care se pudra în faţa toaletei, se întoarse brusc.

— Nu vreau să te sperii, adăugă el. Am vrut numai să te previn.

— Mulţumesc, John, spuse ea cu sînge rece. Dar n-avea grijă, ştiu să mă descurc şi singură.

— Nu te pripi, Mary. Ştii cum e bătrînul. Să nu spui şi să nu faci nimic care ar putea să-l întărîte. Nu te nenoroci.

— Să mă nenorocesc? Puţin îmi pasă. M-am şi nenorocit.

John veni în spatele ei şi o luă de gît.

— De ce vorbeşti aşa, Mary? Ce-i cu tine? Nu te mai recunosc de la o vreme.

— Dacă vreau să-l înfrunt pe tata, o să-l înfrunt. Nici tu nu eşti de acord cu el, dar n-ai curaj să te împotriveşti pe faţă.

Simţi că el îşi ia mîinile de pe umerli ei şi uitîndu-se în oglindă, văzu că îşi muşca buza ; se întoarse apoi cu spatele şi îşi lăsă capul în jos. Acum se duse ea lîngă fratele ei.

— Îmi pare rău, John. N-am vrut să te jignesc.

— Ai dreptate, sînt un laş. Nu vreau să am nimic de-a face cu planurile lui şi totuşi sînt sigur că pîn' la urmă o să-i dau ascultare. N-aş vrea să preiau frînele la camionul lui de măcelar. Ştiu mai multe despre el şi despre „metodele lui" de lucru decît tine, Mary. E un om nemilos, rău. Iartă-mă, doamne, că vorbesc aşa despre tata. John stătea în faţa oglinzii, strîngînd pumnul la spate. Ţi-am spus ce-am vorbit alaltăieri seară cu el în sala de muzică?

— Nu.

— Ei bine, află că ultimul lui plan este să mă trimită în turneu în Australia, spre a-i administra pe rînd diferitele întreprinderi, ca să fiu gata să-i iau locul cînd o fi cazul.

— Şi tu ce-ai spus?

— Nimic. I-am spus că n-aş vrea, dar dacă ţine neapărat...

Deodată John se întoarse şi-o apucă pe Mary de umeri.

— Ştiu că sînt un om slab, Mary. Am oroare de afaceri şi în special de afacerile lui. N-am nevoie de asemenea bani! Nu-mi trebuie nici o leţcaie! Vreau numai o slujbă şi puţină fericire. Nu sînt croit ca să fiu un grangur în afaceri. De multe ori am vrut să i-o spun verde-n faţă, dar nu am curaj. Noaptea trecută mi-a cerut din nou să-l ascult orbeşte, apoi a început să mă ia cu binişorul; la un moment dat a devenit chiar prietenos, ca un adevărat tată. N-am putut să mă împotrivesc. E omul cel mai dominator pe care l-am întîlnit vreodată şi mi-e frică de el.

John avea dreptate. Lui Mary i se înfundase.

Tatăl lor fusese condus acasă cu maşina, de Patrick Cory, un nou asociat de afaceri. Pat Cory şi Frank Lammence se întreceau care mai de care să devină mîna dreaptă a lui John West. Părintele lui, de mult răposat, fusese asociat cu John West în întreprinderile de vinuri şi spirtoase. Patrick Cory moştenise partea tatălui său, dar îi dovedise în curînd lui John West că pe el nu putea să-l ducă de nas ca pe „bătrînul" său. În lupta dusă pentru asigurarea dominaţiei lor pe piaţă şi cu prilejul cumpărării viilor indigene, a acaparării distileriilor mai mici, Cory se dovedise a fi un asociat preţios.

Înainte de a moşteni partea tatălui său în afaceri, Pat Cory fusese agent de bursă şi contabil. Cunoştea toate învîrtelile posibile în afaceri. Era nemilos, şiret şi priceput, hotărît să facă avere prin orice mijloace şi, dacă era nevoie, să nesocotească cu cinism interesele celorlalţi. În curînd, John West îl privi cu admiraţie. Stăpîneau împreună toate distileriile din Australia şi, la sugestia lui Cory, formară o societate pe acţiuni care începuse să-şi întindă tentaculele în tot felul de întreprinderi din Commonwealth.

În ultimul timp, John West îşi dăduse seama că era prea obosit la sfîrşitul zilei ca să se întoarcă pe jos acasă, aşa că se obişnuise să fie condus cu maşina

de Cory. In acea seară, în timp ce mai stăteau puțin de vorbă în fața casei, arhiepiscopul Malone trecuse pe lîngă ei îmbrăcat în haine de mare ținută — redingotă și joben. Se întorcea pe jos de la catedrală, cum îi era obiceiul. Se oprise să schimbe o vorbă cu ei și-i ceru lui Cory, despre care aflase că era om bogat, o lămurire într-o chestiune de afaceri.

Deodată Cory spuse cu vocea lui vibrantă de irlandez :

— Mă iertați, sfinția voastră și domnule West, dar trebuie să plec. Nevestica mea ține foarte mult să respect ora mesei.

John West coborî din mașină și Cory porni spre casă după ce-și luă voios la revedere. Arhiepiscopul mai rămase cu John, discutînd de una și de alta. Sprîncenele stufoase și șuvițele de păr care i se zburleau la tîmple, răsucindu-se sub borul pălăriei, erau albe ca neaua, dar arhiepiscopul se ținea atît de drept, că nu i-ai fi dat șaizeci și șapte de ani — cîți avea.

— Aș vrea să-ți vorbesc într-o anumită chestiune, domnule West, și te rog să-mi ierți îndrăzneala. E vorba de Mary. Nu că aș condamna-o pe copila asta. Știu că nu face nimic rău, dar am auzit că bea, că vine tîrziu acasă și că s-a împrietenit cu oameni de nimic. Și mai ales că își nesocotește îndatoririle religioase.

John West scrută fața arhiepiscopului, la lumina slabă a amurgului, dar nu răspunse nimic.

— Nădăjduiesc că ai să primești cele ce-ți spun așa cum se cuvine și că ai să înțelegi înaltul spirit în care ți le împărtășesc. Și eu țin la Mary. Am ținut-o adeseori pe genunchi și sub ochii mei a crescut și a devenit fecioara fermecătoare de azi. Ca și dumneata, sînt foarte mîndru de talentele ei, dar fata trebuie să fie îndrumată. Ca să fiu sincer, trebuie să mărturisesc că am auzit zvonuri îngrijorătoare, chiar mai înainte ca buna dumitale soție să fi discutat cu mine această problemă, ieri seara. Mă gîndesc c-ar fi bine să vorbești dumneata cu ea, domnule West.

— Foarte bine, sfinţia voastră. Eram şi eu îngrijorat... dar în ultimul timp am fost atît de ocupat încît...

John West era pus în încurcătură şi plictisit de povestea cu Mary.

— Am socotit c-ar fi mai bine să-i vorbeşti dumneata şi nu eu. Nu trebuie să fii prea sever; e o fire voluntară, asta-i tot, îl sfătui arhiepiscopul la despărţire.

După ce făcură cîţiva paşi, Malone se opri.

— Nu uita, domnule West, aruncă el peste umăr, că principalul este s-o determini să vină din nou cu regularitate la slujba religioasă şi să se împărtăşească regulat cu sfintele taine. În această privinţă, exemplul este cel mai bun sfătuitor.

John West se-ntoarse brusc, dar silueta înaltă a lui Malone se topise în negura serii.

Ajuns acasă, mîncară în tăcere. Toţi simţeau tensiunea din aer. Cînd se ridicară de la masă, John West se adresă lui Mary:

— Aş vrea să stăm puţin de vorbă, în sala de muzică.

Mary îl urmă ascultătoare. John West aprinse lumina, luă loc la masă şi-o pofti să şadă în faţa lui.

— Ce-am auzit? îşi goli asupra ei privirile lui necruţătoare. De ce nu-ţi respecţi îndatoririle religioase?

Mary ridică privirile, sfidătoare.

— Dumneata vorbeşti? Dumneata care n-ai pus piciorul în biserică de atîţia ani?

O admiră fără să vrea. Era într-adevăr fata tatălui ei, şi ce frumoasă, ce frumoasă era acum cînd îl înfrunta. Dar pentru binele ei, trebuia să fie sever cu ea.

— Cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa?

Ea nu-i răspunse nimic.

— Nu ţi-ai îndeplinit îndatoririle religioase, ai băut şi ţi-ai pierdut nopţile! A ajuns vestea pînă la arhiepiscopul Malone. Ia spune-mi ce-ai de gînd?

— Dacă ţi-aş spune, tot nu m-ai înţelege.

— Zău? În tot cazul, te rog să te potoleşti.

— Pe mine nu mă poți intimida, tată, îl înfruntă ea. Dar vorbea în șoaptă și buzele îi tremurau.

— Ia te uită ? Ei bine află c-o să faci ce-ți spun eu. Să te duci imediat să te spovedești și să te împărtășești. Să știi că am să te controlez. Și pe viitor, să nu mai lipsești duminica de la biserică !

„Vai, tată, se gîndi Mary, dacă aș putea să-ți vorbesc despre necazurile și îndoielile mele ! Dacă aș putea să șed pe genunchii tăi, să-ți mîngîi părul cărunt și să te rog să mă sfătuiești !“ Își imagină scena și cu greu se opri să nu izbucnească într-un rîs nestăpînit.

„Nu înțelegi, fetițo — gîndea și el, la rîndul lui — că eu știu mai bine ce-ți trebuie ? Trebuie să te lași de purtările astea nerușinate și să-ți vezi de îndatoririle religioase.“ Ar fi vrut să-i vorbească blînd, să-i spună că ține la ea ca la lumina ochilor și că nu-i voia decît binele. Dar nu putea, nu știa să se poarte blînd, nici chiar cu copilul lui preferat.

— Ce-ai de zis ? o întrebă.

— Și dacă nu te-ascult ?

— Trebuie să m-asculți. De ce să nu m-asculți ? Știi că nu-ți vreau decît binele. Ți-am pus la îndemînă tot ce-ți trebuie. Un cămin plăcut, o educație excelentă și bani cît ai poftit. De ce să aduci rușinea în casa noastră ?

Ipocrizia acestei afirmații o înfurie la culme.

— Mie să nu-mi vorbești așa, tată. Sînt nefericită, și asta pentru o mie de motive, dar nu vreau să mă tratezi ca pe un copil. Sînt femeie în toată firea și vreau să-mi trăiesc viața.

John West sări în picioare și se plecă peste masă.

— Ce fel de viață vrei să-ți trăiești ? Poți să-mi spui și mie ? Te porți ca o cocotă amețită de băutură ! N-am să îngădui ca fata mea să se poarte așa. Ai să faci ce-ți spun, ori ai să pleci din casă !

Mary începu să plîngă cu suspine, lacrimi fierbinți îi curgeau pe obraz.

Se uită la ea, dîndu-și seama că vorbele lui neomenoase o răniseră. Ar fi vrut să-și ceară iertare,

dar își dădu seama că ar fi luat-o drept o încurajare, ca să-l înfrunte, de aceea își continuă atacul, deși ceva mai potolit.

— Fă ce-ți spun eu, Mary. Nu-ți mai pierde nopțile. La miezul nopții să fii acasă. Și lasă-te de echipa de tenis. Sînt niște stricați.

Mary își înghiți lacrimile. Pînă nu se hotăra să plece din casă, trebuia să asculte de omul acesta.

— Bine, tată, o să te ascult. Dar mai vorbim noi.

Ieși repede și sui în goană scările pînă la ea în cameră. Se trînti pe pat și plînse pînă adormi.

John West rămase locului ca o statuie. Fața-i posomorîtă era lividă ca o mască de ceară. De ce nu era în stare să-i arate lui Mary că o adoră și că-i dorește toată fericirea?

Mary West se trezi în zori înțepenită de frig. Se dezbrăcă și se vîrî în pat, dar nu adormi pînă cînd dimineața tristă de toamnă nu pătrunse prin fereastră.

Sîmbătă seara se duse să se spovedească, ca să vadă dacă așa o să-și găsească vreo mîngîiere, să controleze dacă mai crede în harul divin al preotului.

Rezultatul o uimi. Se convinse definitiv că spovedania și confesionalul sînt un simulacru. Preotul era un tînăr necioplit, fără experiența vieții. Cum ar fi putut s-o ajute? Oricît încercă el să-i aducă mîngîiere și să reînvie credința ei șovăielnică, nu izbuti nici una nici alta. A doua zi dimineața se duse nemîncată la biserică, să se împărtășească. Rezultatul fu același: oricît ar fi vrut, nu mai putea să creadă că împărtășania e trupul și sîngele lui Hristos.

Mary West își pierduse credința și mintea ei dibuia, neștiind cu ce s-o înlocuiască, pentru a-și putea păstra personalitatea.

*

A doua zi de dimineață, după ce fusese atacat de Tinn, Clive Parker se trezi în spitalul din Melbourne. Nu putea să deschidă gura. Avea capul în-

fășurat în bandaje și-i zvîcneau tîmplele, încît credea că stau să-i plesnească.

Doctorii îi spuseră că suferise o comoție cerebrală; înafară de asta avea o fractură a maxilarului. Rămase în spital șase săptămîni. Soția lui, Jeanine, care era însărcinată în trei luni, venea să-l viziteze [illegible] fiecare zi; încerca să-l înveselească și să-l consoleze pentru inactivitatea la care se vedea redus în spital. După ce i se vindecă maxilarul și după ce-i trecură efectele comoției, doctorii îngăduiră să primească și alți vizitatori. Bătrînul Ron Lassiter fu printre primii, dar, cînd Parker se plînse că „băieții de la stadion s-au purtat prea urît", refuză să discute chestiunea... „Bine și-a pus West oamenii la punct", gîndi Parker.

Între timp, mașina lui West intrase în funcțiune, ca să înăbușe afacerea.

Asociația ziariștilor deschisese o anchetă, care nu ajunse însă la nici un rezultat, pentru că gazetarii care fuseseră de față nu putuseră declara sub prestare de jurămînt dacă atacul fusese premeditat. Toți declarară că n-aveau de unde să știe și că s-ar putea să fi fost un accident.

După o săptămînă, Parker începu să se gîndească serios cum să se răzbune împotriva lui John West. Se gîndi să-i dea în judecată pe Tinn și pe West, dar un avocat, care fusese chemat la spital, își exprimase îndoiala c-ar putea să susțină acuzația.

În sfîrșit ieși din spital și după cîteva zile de concediu, se duse la slujbă. Murkett îl chemă la el încă în cursul după-amiezii și Parker își dădu seama că șeful său dă înapoi.

— Nu uita că ești salariatul meu, îl sfătui la urmă. Și îmi ești prea prețios ca să te las să-ți frîngi gîtul din cauza luptelor. Dacă vrei, trîntește-le cîte un articol din cînd în cînd, dar nu exagera.

Parker nu protestă. La ce bun?

Îl stînjenea faptul că nervii din partea stîngă rămaseseră sensibili din pricina rănii. Mușchii feții îi tresăreau din cînd în cînd, și atunci clătina din cap.

Asta îi slăbea moralul. În aceeași după-amiază primi un bilet de la Richard Lamb. Îi cerea să se întîlnească cu el la ora trei în barul unui anumit hotel. Intrigat, Parker se duse la întîlnire. Cînd intră, Ted Tinn în persoană se repezi la el și-i strînse mîna. În același timp îl orbi o lumină : îl fotografiaseră dînd mîna cu Tinn.

Parker se năpusti asupra fotografului, dar Tinn și Lamb îl opriră cu blîndețe.

— Lasă-te păgubaș, Snowy, îi spuse Tinn. Fotografia o să apară săptămîna asta în ziare.

Parker fugi la birou și se duse glonț la Murkett.

— Ascultă-mă pe mine, Parker, e mai bine să nu zgîndărești iar lucrurile. Ți-am plătit salariul în tot timpul cît ai lipsit. O să suportăm și costul tratamentului. Ce mai vrei ? Ascultă-mă pe mine, băiete. Las-o încurcată, că dacă nu te potolești, o să te alegi cu noi cheltuieli și noi neplăceri.

După o jumătate de oră, John West îi trimise vorbă că vrea să-l vadă. Se duse imediat.

— Vezi, Parker, îi spuse blînd, eu am încercat să te previn că americanii ăștia sînt brutali, dar n-ai vrut să m-asculți. N-am nici un amestec în povestea asta, dar vreau să te ajut. Ulite un cec de cinci sute de lire ca să-ți acoperi ce te-a costat tratamentul sau alte cheltuieli neprevăzute.

Parker se ridică zdrobit. Deocamdată fusese înfrînt. Îl podidiră lacrimile, de ciudă, dar se stăpîni. Apucă cecul pe care i-l oferea și cu o furie sălbatică, îl rupse bucățele.

— Pe mine n-ai să mă cumperi, West, izbucni el. Am să găsesc eu ac de cojocul tău.

John West se mulțumi să surîdă absent. Parcă-l și vedea pe Parker irosindu-și forțele în încercări neizbutite de a demasca „tainele imperiului lui West" și schimbînd de fiecare dată zadarnic slujba, în căutarea unui ziar care să-i îngăduie să publice atacurile împotriva sporturilor „tutelate" de West.

★

În octombrie 1929, John West se amestecă în mulțimea uriașă care se înghesuia în gara din strada Spencer, pentru a asista la plecarea onorabilului James Summers, primul ministru al Australiei.

Laburiștii dobîndiseră o victorie răsunătoare, după cele mai senzaționale alegeri de la Federalizare. Cotitura politică fusese atît de hotărîtoare, încît nici chiar primul ministru naționalist, care-și pusese candidatura, nu izbuti să fie ales.

Pentru James Summers aceasta era cea mai măreață clipă din viața lui. Avea să dețină cea mai înaltă funcție din țară. Onorabilul James Summers, prim-ministru al Australiei! Atunci cînd, fără nici un ban în buzunare, părăsise prăvălioara lui de la țară hotărît să se avînte în mișcarea laburistă de la oraș, nici nu-i trecuse prin minte că într-o bună zi avea să fie ales prim-ministru. Triumful de acum însemna încununarea întregii sale cariere. Toți îl considerau drept omul predestinat să zmulgă Australia din ghiarele crizei.

Gara murdară și adormită se însufleți cu prilejul plecării primului ministru. Cu același tren călătorea și guvernatorul general, dar mulțimea imensă adunată în gară nu-i aconda nici o atenție. Veniseră să-i ureze drum bun lui Jimmy Summers.

În mulțime se aflau oameni care votaseră pentru întîia oară cu laburiștii; oameni de afaceri, mai mari sau mai mici, care socoteau că numai Summers ar fi în stare să redreseze situația, dar majoritatea celor prezenți erau membri ai partidului laburist ori muncitori, care credeau că partidul laburist va sluji numai interesele muncitorimii. Jimmy Summers era idolul lor. Iar acum că fusese ales prim ministru, trebuiau să sărbătorească evenimentul. Erau convinși că el o să rezolve problema șomajului, o să mărească lefurile și ajutoarele sociale. O să le arate el granguriilor! N-o să-și mai facă ei de cap, cît timp Jimmy Summers e la putere.

Cînd coborî din mașină și-și croi drum prin mulțime, urale delirante răsunară de-a lungul peroane-

lor din vechea gară. Apoi se înălță puternic cîntecul muncitorilor :

„Să fim de-a pururi solidari —
De-a pururi solidari,
De-a pururi solidari !
Unirea e puterea noastră."

Cei care nu mai auziseră niciodată vechiul cîntec se întrebau ce legătură avea cu solemnitatea. Iar John West, care-l auzise pentru ultima oară atunci cînd se adresase mulțimii, de pe treptele Parlamentului (după ce părintele Jesper fusese deportat), se întoarse către cei care cîntau ca și cum ar fi vrut să le spună : „De ce ați ales cîntecul ăsta !? Numai comuniștii îl cîntă !"

Summers surîse și făcu semn cu mîna mulțimii care cînta. Era un om scund, de vreo șaizeci de ani, cu părul cărunt. Ajunse cu greu la tren, răspunzînd celor care-l felicitau. Rămase în ușa vagonului salutînd cu mîna în timp ce cîntecul și uralele se întețeau.

Summers era un catolic zelos și un tată de familie devotat. Era de asemeni un orator înflăcărat, într-o epocă în care arta de a vorbi mai juca încă un rol covîrșitor în politică. Pe cînd răspundea uralelor mulțimii, ochii i se umplură de lacrimi. Oamenii aveau încredere în el și îșI propunea să nu-i dezamăgească.

Amurgul se lăsa ca un nor întunecat. Se auzi un fluier strident, apoi trenul se puse încet în mișcare. Summers se așeză la locul lui, în timp ce cîntecul și uralele se pierdeau în depărtare. Trupul său obosit se destinse.

Această impresionantă manifestație îl făcu să mediteze asupra meritelor lui. Se simțea demn de încrederea pe care i-o acordau. Nu luptase oare în mișcare încă de pe cînd era copil ? Nu jucase un rol de seamă cînd se ceruse desființarea serviciului militar obligatoriu ? Nu se dăruise trup și suflet luptei duse pentru salvarea liniilor de navigație a Commonwealthului ? Și nu se lansase în această campanie electorală pentru a salva sistemul arbitrajului ? Nu fusese el

acela care introduse „platforma socializării", marea rezoluție din 1922?

Rezoluția socializării! Era mult de-atunci. Realitatea e că muncitorii nu sînt pregătiți pentru socializare. Și în tot cazul constituția nu îngăduia acest lucru. Mai mult ca sigur că senatul, ostil, avea să împiedice orice măsuri luate în vederea socializării.

Și apoi nici nu-i nevoie de socializare. Trebuie doar să ridici un zid de tarife vamale și să pui capăt imigrării mîinii ieftine de lucru, astea ar fi de ajuns pentru a pune capăt șomajului. Atunci va reveni și prosperitatea. Comuniștii au cerut socialism — mergînd astfel tot mai departe pe drumul socializării — dar au pierdut și garanția depusă pentru alegeri. S-au transformat în alarmiști, care străbat țara de la un capăt la altul trîmbițînd că ne aflăm în ajunul celei mai îngrozitoare crize economice din toate timpurile. Are grijă Jimmy Summers să nu se producă nici o criză. Le dădea mîna comuniștilor să vorbească despre socialism și criză, că doar nu erau la putere. De altfel și muncitorii s-au pronunțat răspicat în port la Melbourne. L-au huiduit pe unul din acești alarmiști, au aruncat în el cu legume și i-au strigat că l-au ales pe Jimmy Summers ca să se îngrijească de soarta lor.

Precis că dacă ar fi strigat și el pe toate drumurile cerînd sus și tare socializarea, n-ar fi ajuns aici: și ce s-ar fi făcut muncitorii dacă naționaliștii ar fi rămas mai departe la conducere?

Gîndurile se învălmășeau vijelios prin mintea lui obosită. Îl durea capul și răgușise, după sutele de discursuri înflăcărate pe care le rostise. Începu să moțăie și în curînd adormi; avu un somn neliniștit în care o mulțime de oameni îl aplaudau și-l duceau spre un mare tron de marmură.

La Albury fu trezit din somn de strigăte și urale. Tot îl mai durea capul și se simțea anchilozat. Schimbă trenul, croindu-și cu greu drum printr-o altă mulțime entuziastă. Intră în compartimentul rezervat lui și adormi din nou în timp ce trenul se avînta în noapte.

A doua zi dimineaţă ajunse la Canberra, noua capitală a Australiei — departe de mare, departe de importantele centre industriale. Acest oraş-miniatură, curat şi parcă neînsufleţit, era cuibul politicienilor şi al funcţionarilor publici. Şi aici, primul ministru se văzu aşteptat de o mare mulţime de oameni. Erau atît de mulţi, încît guvernatorul general care se afla în tren, ajunse cu greu la echipajul viceregelui. Lui Jimmy Summers îi trebuiră zece minute ca să ajungă la maşină. Fu condus la hotelul Canberra : primul ministru al muncitorilor n-avea de gînd să locuiască în somptuoasa reşedinţă rezervată primilor miniştri.

La hotel, secretarul său îl puse la curent cu primul mare crah din Wall Street. Vestea îl îngrijoră. Se anunţa oare o criză de mare amploare, ca aceea din 1890 ? Ori erau numai simptomele unei trecătoare perioade de şomaj ? Să fi fost oare chemat să conducă o ţară a cărei economie era pe cale să se prăbuşească ?

În timp ce făcea baie şi mai tîrziu, în patul lui confortabil, avu intuiţia că recentul crah al acţiunilor din Wall Street era un indiciu că omenirea se cufundă orbeşte într-o prăpastie îngrozitoare. S-ar putea ca muncitorii din Australia să treacă prin momente grele de foamete şi disperare. Va putea oare el, Jimmy Summers, să împiedice acest cataclism ?

*

În anii următori, John West nu pierdu niciodată prilejul să se laude că aducerea lui Summers la putere îl costase douăzeci şi cinci de mii de lire. Bineînţeles că laburiştii ar fi cîştigat chiar dacă n-ar fi existat el pe lume dar, ca toţi oamenii dornici să parvină, atribuia influenţei sale fapte care se datorau cursului normal al evenimentelor.

Cîteva zile după alegeri John West nu putu să lucreze, după cum cîteva nopţi în şir nu închise ochii. Atinsese culmile puterii. Exaltarea care-l stăpînea era ca visul unui fumător de opium : în acelaşi timp şi vie şi confuză.

Se şi vedea omul cel mai puternic din Australia. Prin minte, îi străfulgeră imaginea confuză a puterii sale, dar chiar aceste contururi vagi îl tulburau. De ce era neliniştit? De ce?! Abia după cîteva zile îşi dădu seama de ce. Era tulburat pentru că nu ştia ce-ar mai putea face cu această putere, acum cînd îşi atinsese ţelul. Se gîndise la un plan pentru aplicarea unor taxe prohibitive asupra băuturilor alcoolice, de pe urma cărora ar fi cîştigat un milion. Putea să-şi apere şi să-şi mărească imperiul, dar numai atît.

Înainte nu-l interesa programul unui guvern ori intenţiile unui om politic, atîta vreme cît îi respectau dorinţele în chestiuni care priveau afacerile lui. Poate că de data asta ar fi trebuit să-şi făurească şi el un ideal politic, pentru ca apoi să poată utiliza la maximum puterea lui. Pînă la urmă se hotărî să urmărească dacă guvernul Summers luia măsurile necesare pentru a pune capăt inflaţiei. Afacerile stagnau; trebuia să-şi asigure din nou profiturile mari, ca în trecut, în toate întreprinderile. Se mîngîia la gîndul că aici îşi va dovedi din nou utilitatea Ted Thurgood.

Într-o zi se întîlni cu arhiepiscopul Malone şi discută această chestiune cu el. Malone era interesat să se pună capăt crizei cît mai repede; cel mai mult se temea de faptul că nemulţumirea generală şi greva minerilor din New South Wales ar fi putut duce la o răscoală. Pe John West îl impresionă declaraţia arhiepiscopului, după opinia căruia era mai bine că laburiştii nu deţineau majoritatea în Senat, pentru că un Senat conservator putea frîna guvernul, dacă extremişti ca Ashton ar fi pretins realizarea — fie şi numai în parte — a programului laburist de socializare. John West ajunsese mai de mult la convingerea că în ultimii ani Malone devenise conservator. Îşi spunea însă că în fond proceda just: dreptul sacru al proprietăţii particulare nu trebuia ştirbit.

Peste cîteva zile, Ted Thurgood veni la Melbourne ca să discute cu John West.

Ţinea neapărat să-i vorbească despre noua lui emisiune de monedă pentru salvarea ţării. John West înţelese că planul lui, care îşi propunea să dea un nou avînt comerţului, consta în lansarea unei emisiuni în valoare de şaizeci de mii de lire, în noua monedă, prin banca Commonwealthului. Thurgood îşi susţinu cu atîta tărie ideile, încît îl convinse pe John West de utilitatea lor, deşi deocamdată pe acesta îl interesa mai mult planul lui, menit să-i aducă venit de un million în urma aplicării legii vămilor ; proiectul urma să fie depus de Summers înainte de Crăciun.

John West îl chemă la telefon pe Cory, care se înfiinţă imediat. După ce John West îl prezentă lui Thurgood, începură să discute amănuntele.

— Ţi-am mai spus că vreau ca planul meu pentru dezvoltarea industriei de spirtoase din Australia — în conformitate cu prevederile politicii laburiste — să devină lege, spuse John West. Am vorbit cu Summers înainte de alegeri şi a fost de acord. Spunea că are de gînd să sprijine prin această lege dezvoltarea industriilor australiene.

In timp ce John West continua să discute cu Thurgood, care şedea în faţa lui la masa lustruită, Patrick Cory se aşeză sub fotografia lui Barney Robinson. Îşi scoase ochelarii şi, dus pe gînduri, se freca la rădăcina nasului cu degetul arătător. Avea faţa subţire şi ascuţită. O dungă cărnoasă pornea de la nas de fiecare parte spre fălci, iar buzele lui subţiri se îndoiau de sus pînă la mijlocul acestei dungi. Cory păstră tăcere în cursul întrevederii, intervenind doar la momentul oportun cu un cuvînt bine plasat. Stătea acum lustruindu-şi ochelarii, încît îţi făcea impresia că de-abia ascultă.

— Importul de whisky scoţian pune o stavilă dezvoltării industriei australiene de spirtoase, îi explică John West lui Thurgood. Dacă punem taxe vamale foarte mari, preţul produsului importat are să fie atît de mare, încît n-o să se mai vîndă. O să urmeze

deci imediat o creştere a producţiei şi o cerere sporită de mînă de lucru. Dar mai am o idee.

— Ho, ho, ho! rîse Thurgood.

Cory încetă să-şi şteargă ochelarii, privindu-l dezaprobator.

— Vă rog, domnilor, să-mi iertaţi accesul acesta de cinism, se scuză Thurgood, dar Canberra e plină de oameni care fac anticameră spre a solicita de la noi tarifuri protecţioniste pentru lame de nas, ciorapi de mătase, sau mai ştiu eu ce. Numai pentru vin şi spirtoase n-a cerut încă nimeni vreo scutire pînă acum. Aproape toţi aceşti „solicitatori tarifari" — cum le spunem noi — obţin ce vin să ceară.

— Atitudinea adoptată faţă de solicitatori este de-a dreptul stupidă în această ţară — îl întrerupse John West. Am citit de curînd un articol publicat de *Literary Digest,* în legătură cu felul cum este privită această chestiune în America. Acolo ţin o statistică a solicitatorilor care cer audienţe oamenilor politici. Ei aduc la cunoştinţa oamenilor politici punctul de vedere al oamenilor de afaceri şi al celorlalţi. Şi aşa chiar e bine să fie.

— Da, într-un fel cred că ai dreptate. Ştii, domnule West, că Summers şi încă vreo cîţiva au o încredere înduioşătoare în această lege a vămilor. Părerea mea este că numai o nouă emisiune de monetă ar putea salva ţara.

Cory îşi potrivi bine ochelarii pe nas.

— Domnule Thurgood — interveni el liniştit — planul nostru s-a dezvoltat mult de cînd l-a discutat ultima oară domnul West. Nu crezi c-ar fi în interesul industriei australiene, dacă s-ar introduce în legea tarifelor vamale o clauză care să oblige societăţile scoţiene să amestece un procentaj din produsele noastre, adică din alcoolurile australiene cu ale lor?

— S-ar putea să ai dreptate, făcu Thurgood intrigat, totuşi nu văd...

— Hai să spunem că ar mai fi inclusă o nouă clauză care să majoreze la — să zicem — zece ani,

perioada de timp necesară alcoolului ca să fermenteze înainte de vînzare...

— Nu văd de ce n-am face-o şi pe asta, dar încă nu văd pentru ce...

— Avem în depozitele noastre mari cantităţi de spirtoase gata fermentate. Scoţienii au deschis o distilerie în sudul Australiei, dar de-abia au început producţia...

— Ho! ho! ho! Ce plan. Acum îmi dau seama de ce te înţelegi aşa de bine cu domnul West. Cred că nu-i greu de aranjat, deşi s-ar putea ca ministrul vămilor şi adjunctul lui să se lase cam... greu!

— Lasă c-avem noi grijă şi de ei, îl asigură John West. Cum stăm însă cu Summers?

— Ar fi mai bine să nu-l amesteci pe Summers. Jimmy nu se pretează la afaceri de genul ăsta, spuse Thurgood jovial. Dar cum stăm cu Ted Thurgood, asta-i mai important. Ho! ho! ho!

— Dacă m-ajuţi, ajungi milionar, rosti John West pe un ton profetic.

— Să-l pun la curent pe domnul Thurgood cu planul de amalgamare? întrebă Cory atît de serios, încît făcea impresia că de fapt îşi bate joc.

— Nu văd de ce n-ai face-o.

— Ei bine, domnule Thurgood...

— Zi-mi Ted. Toată lumea îmi spune Ted. Ted Roşul. Ho! ho! ho!

— Ei bine, Ted, după ce legea va trece în Parlament, o să propun scoţienilor să formăm o societate mixtă pentru a dirija producţia şi importul de spirtoase în această ţară, în limitele fixate de lege. Cred c-o să accepte, deşi avem de gînd să le cerem în cadrul tranzacţiei o participaţie la societăţile lor din străinătate.

— Cred că n-ar putea decît să accepte! exclamă Thurgood uimit. Planul ăsta face un milion.

— Cel puţin un milion, adăugă John West. Cel puţin un milion, şi n-o să-i uit pe cei care m-au ajutat să duc planul la bun sfîrşit.

După plecarea lui Cory, John West se întreţinu cu Thurgood despre situaţia politică din statul Queens-

land. Prezicerea lui Thurgood se adeverise întocmai: după paisprezece ani guvernul lui MacCorkell căzuse în alegeri și naționaliștii veniseră din nou la putere.

Thurgood avea impresia că naționaliștii nu vor începe o nouă anchetă cu privire la tranzacțiile miniere de la Chinraboo. Jenner își ținea gura, pesemne ca să nu dea naționaliștilor apă la moară împotriva guvernului Summers, iar guvernul din Queensland păstra o tăcere stranie în această privință.

— Poate că au și uitat povestea, ori așteaptă pînă voi prezenta eu legea pentru noua emisiune de monetă — ca să numească abia atunci o Comisie regală pentru a ancheta la Chinraboo. Acum se pare că n-au nimic împotriva mea, dar ar putea să încerce să mă discrediteze la momentul hotărîtor. Dacă recurg la acest sistem, va trebui să folosești toată influența dumitale pentru a preveni un asasinat politic.

— Ți-am dat cuvîntul de onoare că o să te apăr, și știi că sînt un om de cuvînt, îl asigură John West convins în sinea lui că n-o să fie nevoit să-și respecte făgăduiala.

După cîteva zile, John West îl întîlni pe stradă pe Frank Ashton și-l felicită pentru victoria laburistă. Asthon nu mai era deprimat ca atunci cînd se întîlniseră ultima oară în fața Comisiei regale care ancheta în afacerea Maloney, dar — spre surprinderea lui John West — nu părea entuziasmat de loc.

— Da, laburiștii au dobîndit victoria. Totuși mii de oameni n-au de lucru. Trebuie să facem ceva pentru ei, cît mai repede cu putință. Se impun măsuri de urgență și nu le putem adopta din pricina senatului. Plec mîine la Canberra pentru a milita în favoarea unei duble dizolvări și pentru ținerea unor alegeri imediate. Astfel o să obținem controlul în ambele adunări și vom putea să realizăm programul nostru politic.

— Nu s-ar putea să rezolvați problema fără o nouă alegere? îl întrebă John West.

— Trebuie să ținem neapărat alegeri, domnule West. N-avem încotro. Nu ne așteaptă o epocă de

prosperitate cum pretind ziarele şi cum crede Summers, şi ca el mulţi alţii. Criza o să se accentueze cu trecerea timpului, dacă nu obţinem controlul asupra senatului.

— Şi atunci cum rămîne cu emisiunea plănuită de Thurgood ?

— Nici o reformă financiară, înafară de naţionalizarea băncilor, nu poate să dea vreun rezultat.

— Naţionalizarea băncilor ! Asta ar echivala cu socializarea !

— Desigur, domnule West. Mi se pare că dumneata, ca mulţi alţi oameni politici laburişti, ai uitat că socializarea este primul punct din platforma laburistă.

Frank Ashton plecă imediat, înainte ca să fi apucat John West să-l informeze că societatea minieră la care avea acţiuni va plăti în curînd primele dividende.

A doua zi, Ned Horan, liderul partidului laburist din Victoria, Bob Scott şi Tom Trumbleward avură o întrevedere cu John West şi Frank Lammence. Laburiştii izbutiseră să obţină efectuarea unor noi alegeri în Parlamentul din Victoria şi erau siguri c-au să înregistreze un nou succes.

— Şi să-ţi spun de ce, încercă să-l convingă Ned Horan. Uite de ce, domnule West. Lumea e nemulţumită din cauza sărăciei şi naţionaliştii de aici, ca şi naţionaliştii din Canberra şi partidul laburist din Queensland, o să se împotmolească în zăpăceala care domneşte.

John West îi dădu instrucţiuni lui Frank Lammence să pună, ca de obicei, la dispoziţia laburiştilor maşinile şi banii necesari pentru campanie, şi să studieze lista candidaţilor preliminari din diferitele circumscripţii electorale.

Înainte de sfîrşitul anului, proiectul de lege pentru tarifele vamale fu votat, cu includerea tuturor clauzelor cerute de John West, iar Ned Horan fu ales din nou prim-ministru în Victoria. Tot în ultimele luni ale anului, numărul şomerilor din Australia depăşi cifra de trei sute de mii de oameni, iar afece-

rile stagnară — chiar şi în perioada dinainte de Crăciun.

Şi astfel, 1930 — care avea să fie cel mai îngrozitor an din istoria Australiei — se anunţă cu atîta jale şi mizerie, încît chiar şi multimilionarul John West începu să se teamă în mod vag de viitor.

CAPITOLUL XI

„Partidul laburist australian este un partid liberal capitalist, iar așa zișii liberali din Australia sînt de fapt conservatori."

LENIN

In ianuarie, John West anunță acasă că aveau să fie onorați cu vizita primului ministru. Nellie și doamna Moran ar fi vrut să pregătească o recepție grandioasă, dar John West fu de părere că un simplu ceai va fi deajuns pentru Summers și pentru arhiepiscopul Malone, care trebuia și el să asiste la întrevedere.

Arhiepiscopul Malone sosi cel dintîi și Nellie îl pofti în salonul de recepție unde-l aștepta John West.

Cum rămaseră singuri, arhiepiscopul se adresă lui John West.

— Domnule West, este extrem de important ca Summers să reziste presiunilor extremiștilor din partid, care cer ținerea unor noi alegeri. După cum ți-am mai spus, senatul antilaburist îi va înfrîna pe extremiștii de teapa lui Ashton și Thurgood care încep să-și ia cîmpii făurind planuri de socializare și îndemnîndu-i pe muncitori să se răscoale.

— Nu trebuie să vă faceți griji în privința lui Thurgood, sfinția voastră. Nu știți, cîinele care latră...

— Hm, s-ar putea să ai dreptate, domnule West. De altfel, n-am uitat că în timpul campaniei electorale a străbătut țara în lung și-n lat repetînd ca un papagal că dacă vor fi aleși laburiștii, o să deschidă mînele în decurs de două săptămîni. Și uite că greva

sau lock-out-ul, ori cum îi zice, tot nu s-a terminat. Îţi spun sincer, domnule West, că ţara este ameninţată de mari tulburări, poate chiar de revoluţie, dacă oamenii cu bun simţ nu vor avea un cuvînt de spus la Canberra.

— Sînt de acord, sfinţia voastră. Afacerile merg prost şi...

John West se întrerupse. Primul ministru Summers tocmai intra în salon. Faţa-i era palidă şi buhăită, iar părul — care în urmă cu cîteva luni fusese doar cărunt — albise de tot. Se vedea că nu se simte la largul lui, că e stînjenit, ca şi cum s-ar fi aşteptat să primească instrucţiuni contrare vederilor lui şi pe care va fi totuşi nevoit să le execute.

Prezenţa arhiepiscopului îl înfiora, ca pe un copil prezenţa lui Moş Crăciun într-un magazin. Conversaţia decurse foarte ceremonios, atît timp cît Nellie şi fata în casă serviră ceaiul.

După ce fu strînsă masa, toţi trei îşi dădură seama că atmosfera e încordată. Cel mai stingherit se simţea Summers: ştia că asta nu-i o simplă invitaţie. Pesemne că West avea vreo pretenţie la el — cu toate că făcuse afaceri strălucite de pe urma legii vămilor şi avea să obţină şi mai mult. Ce mai voia? Ori poate, mai degrabă, că sfinţia sa avea ceva în gînd. Dar de ce-l amesteca atunci şi pe West? De ce-o fi cultivînd arhiepiscopul prietenia asta cu West? Deşi e foarte adevărat că West se arată foarte generos cu biserica.

— Cum se mai prezintă situaţia la Canberra, domnule Summers? îl întrebă Malone. Să fie adevărat că intenţionaţi o dublă dizolvare?

— Sînt unii care militează în comitetul electoral pentru noi alegeri. Mai cu seamă Frank Ashton.

— Şi care-i punctul dumneavoastră de vedere?

— Nu m-am hotărît încă, sfinţia voastră. Cred că putem face faţă imperativelor ceasului de faţă, cu toate că senatul e naţionalist. Am încredere în barajul tarifar şi în reforma monetară. Dar trebuie să recunosc că această reformă ar fi mai uşor de realizat dacă senatul ar fi cu noi.

— Şi eu sînt de părere că barajul tarifar are să dea rezultate, interveni John West. Să luăm, de exemplu, industria spirtoaselor. Negocierile dintre distileriile locale şi întreprinderile scoţiene au fost favorizate de tarifele majorate. In felul ăsta o să scadă şi şomajul.

— Vor găsi de lucru numai cîteva sute de oameni, domnule West. Dumnezeu ştie însă cîte zeci de mii au rămas fără lucru, şi numărul lor creşte pe zi ce trece.

— Dar dacă situaţia s-ar repeta şi cu alte industrii, insistă John West, s-ar face totuşi un uriaş pas înainte, în vederea rezolvării şomajului.

— Asta sper şi eu, domnule West, răspunse Summers obosit. In fiecare noapte mă rog în genunchi lui dumnezeu să realizez acest lucru.

— Intre timp — răspunse arhiepiscopul foarte sceptic — situaţia se înrăutăţeşte. Au avut loc din nou ciocniri între mineri şi poliţie. Pretutindeni se manifestă nemulţumiri. Ai nevoie de forţă şi de tărie creştinească, domnule Summers. Să te ajute dumnezeu şi Sfînta Fecioară. N-ai putea pune capăt tulburărilor din regiunea minelor? Acolo e punctul nevralgic.

— S-a creat o situaţie îngrozitoare, sfinţia voastră. Muncitorii au pornit la acţiuni nesăbuite, organizînd greve de protest împotriva crizei. Cei dintîi au fost docherii şi apoi muncitorii forestieri, care au suferit o înfrîngere totală încă înainte de a fi venit noi la putere. Minerii sînt în grevă de mai bine de un an. Thurgood a vorbit cu proprietarii de mine, dar nu vor să cedeze. Constituţia nu ne îngăduie să luăm măsuri împotriva lor, dar nici împotriva greviştilor. Tot ce putem face este să aducem diferendul în faţa Curţii de arbitraj şi sperăm să realizăm asta în curînd. Minerii sînt înfometaţi şi deznădăjduiţi. Conducătorii lor sînt extremişti, iar comuniştii din regiunile miniere îi încurajează. Incearcă să stîrnească oamenii împotriva guvernului meu. Dar n-o să izbutească. Sper că diferendul va fi lichidat în curînd şi că vom cunoaşte din nou o epocă de prosperitate.

Summers rosti aceste cuvinte fără convingere, ca un om care are de rezolvat o problemă peste puterile

lui şi care nutreşte speranţa nebună că lucrurile se vor îndrepta de la sine.

— Ce reforme financiare ai de gînd să propui? întrebă Malone aspru. Ţinea mîinile în poală, iar pe faţa lui prelungă nu se mişca un muşchi.

Summers oftă din adînc:

— Planuri avem destule. Ashton şi alţii cer să trecem la naţionalizarea băncilor. Thurgood are în vedere o nouă emisiune de monetă, menită să stimuleze producţia. Sînt împotriva planului lui Ashton, dar dacă tarifele vamale prohibitive vor rămîne fără rezultat, o să-l sprijinim pe Thurgood. Atunci o să avem nevoie de Senat. Consiliul de administraţie al Băncii Australiei a fost de părere că Thurgood şi cu mine ar trebui să-l invităm pe sir Otto Niemeyer să vină din Anglia ca să facă sugestii pe plan economic. Dar partidul şi sindicatele o să sară în sus dacă facem asta. Desigur că Niemeyer o să propună şi reducerea pensiilor şi a salariilor.

— S-ar putea totuşi ca economiile să fie singurul remediu în această criză îngrozitoare, răspunse Malone. Şi dacă Niemeyer vine aici, ar trebui neapărat să se ştie c-a fost invitat de dumneata?

Convorbirea îl depăşea pe John West. Începuse să dormiteze, deoarece în ajun se întorsese tîrziu de la stadion.

— Văd că Ashton militează în favoarea unor noi alegeri. Crezi c-ar putea să izbutească? îl întrebă Malone.

— Nu ştiu. Asta o va hotărî comitetul electoral cînd se va întruni săptămîna viitoare. Eu am rămas neutru.

— Dacă Asthon va izbuti să impună alegeri noi, înseamnă că influenţa lui va fi destul de mare ca să obţină adoptarea unor măsuri socialiste, ca de pildă naţionalizarea băncilor. Nu-i aşa, domnule Summers?

— Ba cam aşa, sfinţia voastră.

— Eu nu vorbesc în mod oficial. Biserica n-ar trebui să se amestece în politică, totuşi este împotriva tuturor formelor de socialism, pentru că socialismul nu respectă principiul creştin al inviolabilităţii proprietăţii particulare. Dacă Ashton izbuteşte, are să

urmeze socializarea, şi muncitorii au să uite de umilinţă şi rugăciuni şi-o să se-ncreadă numai în bunurile materiale.

John West constată cu satisfacţie că Malone renunţase definitiv la principiile radicale după care se condusese în timpul campaniei împotriva mobilizării şi pentru revoluţia irlandeză.

Malone scoase un fel de manifest din buzunar. Se vedea bine că-i vechi, pentru că hîrtia era îngălbenită de vreme. Umbla cu el cu grijă, de parc-ar fi fost sfinţit.

— In aceste momente, noi catolicii ar trebui să ne împrospătăm în memorie punctul de vedere al sfîntului părinte, în această problemă. Unii dintre noi au uitat — şi trebuie să recunosc că şi eu am uitat în anii furtunoşi ai războiului — că sanctitatea sa papa Leon al XIII-lea a dat această enciclică. Se numeşte *Rerum Novarum* şi fixează atitudinea bisericii faţă de socialism, faţă de sărăcie şi de proprietatea particulară. Şi dumnezeu mi-e martor că este un document sfînt şi înţelept.

Incepu să declame cu voce cîntată, de parc-ar fi citit evanghelia, alegînd pasajele pe care mai mult ca sigur că şi le notase dinainte. Vocea lui psalmodia legănînd somnolenţa lui John West, în timp ce Summers asculta cu o atenţie plină de evlavie.

„...Nu este cu putinţă ca întreaga societate să fie redusă la acelaşi nivel. Socialiştii pot să depună eforturi uriaşe în direcţia asta, dar e inutil să lupţi împotriva naturii...

„...Urmările păcatului sînt amare şi grele, şi-l însoţesc pe om în tot timpul vieţii lui. De aceea soarta omenirii este să sufere şi să îndure cu răbdare...

„...Nimic nu este mai folositor decît să priveşti lumea aşa cum este şi în acelaşi timp să cauţi în altă parte mîngîierea în nenorocire...

„...Natura însăşi a sortit cele două clase să trăiască în armonie şi bună înţelegere... Una are nevoie de cealaltă. Capitalul nu poate exista fără muncă şi nici munca fără capital. Religia îi învaţă de ţărani şi pe meşteşugari să ducă la îndeplinire cu cinste

toate dreptele înțelegeri pe care le-au încheiat de bună voie, să nu se atingă de proprietate sau de persoana patronului, să nu recurgă la violență pentru a-și susține drepturile și să nu se amestece în răscoale ori să provoace dezordini...

Din timp în timp, Malone ridica privirea cerînd parcă atotputernicului să aprobe cele scrise în manifest.

„...și să nu aibă nimic de-a face cu anticriștii care înșală poporul cu făgăduințe mincinoase și stîrnesc nădejdi nesăbuite, ce se prăbușesc mai totdeauna lăsînd în urma lor regrete zadarnice și pierderi dureroase...

— Și acum, încheie Malone, urmează punctul cel mai important din acest manifest:

„...Primul și cel mai important principiu după care trebuie să se călăuzească toți cei care vor să îmbunătățească soarta oamenilor este inviolabilitatea proprietății particulare..." Să nu uităm că această enciclică a fost scrisă în 1891, în timpul gravei crize de atunci; ea se potrivește tot atît de bine și în condițiile actuale. Clerul australian este foarte îngrijorat de situația actuală din Europa. Să nu uităm că socialismul cel mai ateu, comunismul, a pus stăpînire pe Rusia și prinde rădăcini în toată Europa și aici, în Australia. Am aflat că sanctitatea sa pregătește o nouă enciclică asupra acestui subiect. Poate că Ashton nu e comunist, dar e un socialist ateu, care face jocul comuniștilor.

— Ashton cere numai naționalizarea băncilor, răspunse Summers. Își dă, poate, seama că nici constituția n-are să îngăduie mai mult. Poate chiar nici atît.

— Constituția e sfîntă și rămîne inviolabilă, răspunse Malone. Nu vreau să mă amestec, dar părerea mea, ca și a altor arhiepiscopi și a nunțiului papal, este că dubla dizolvare trebuie să fie combătută de toți catolicii din Canberra.

— Sînt convins că aveți dreptate, sfinția voastră, asigură Summers, umil. După cum se vede, pasajele din manifest îi făcuseră o adîncă impresie. Am privit

poate lucrurile dintr-un punct de vedere greşit. Şi eu am uitat o dată de enciclica sfîntului părinte. De fapt, chiar eu am introdus rezoluţia pentru socializare, în 1922. De-atunci mi-am modificat punctul de vedere. Dar rezoluţia mea asupra socializării a avut totuşi o parte bună, sfinţia voastră.

— Şi care ar fi partea cea bună, mă rog?

— A luat apa dela moară comuniştilor. Începuseră să cîştige teren în momentul acela: în urma revoluţiei din Rusia, muncitorii înclinau spre socialism. Prin rezoluţia mea, am izbutit să-i strîngem pe muncitori în jurul nostru.

— Nu crezi oare c-a fost o sabie cu două tăişuri? zîmbi Malone ironic. Trebuie să recunosc însă că simpatia de care te bucuri în rîndurile muncitorilor are să-ţi prindă bine cînd o suna ceasul.

— Într-adevăr, cred că mă bucur de sprijinul marii majorităţi a muncitorilor, răspunse Summers mîndru. Cred că am să pot să-l dobor pe Ashton. Cît timp am să fiu eu la conducere, stăpînă are să fie judecata clară, nu socialismul. Thurgood nu e socialist, deşi mulţi cred acest lucru, din pricina discursurilor lui radicale. Cred că ştiţi că a fost împotriva hotărîrii din 1922. Şi pe Lyons socot că am să-l conving să lupte împotriva lui Ashton. După cum ştiţi, e catolic şi un om de onoare şi ordine. Şi el o să se opună lui Ashton.

Malone şi Summers continuară să comenteze situaţia creată la Canberra. John West se uita cînd la unul cînd la celălalt. Discuţia îl depăşea şi îl rodea gelozia că Malone, şi nu el, conducea discuţia cu primul ministru.

Deodată Malone se uită la ceas:

— Sfinte dumnezeule, e aproape cinci. Trebuie neapărat să plec, domnule West. Te rog să n-o deranjezi pe doamna, ştiu eu drumul. Întorcîndu-se spre Summers, îi spuse: dumnezeu să te călăuzească în misiunea importantă pe care o ai de îndeplinit. Am să mă rog şi am să fac slujbe pentru dumneata. La revedere.

— Şi eu trebuie să plec, domnule West, se grăbi să spună Summers. Sînt aşteptat la masă. La revedere, şi-ţi mulţumesc!

După o săptămînă, Frank Ashton participa la întrunirea comitetului electoral. Privea în juru-i cu o expresie de uimire întipărită pe faţă. Cu cîteva zile înainte, ar fi fost gata să parieze că propunerea lui va fi adoptată, dar acum începuse să se îndoiască. „O să aflu în curînd cum stau lucrurile", gîndi în sinea lui, în timp ce bea tacticos un pahar de whisky cu sifon în barul Parlamentului, aşteptînd să se adune membrii laburişti.

Ashton primise ştirea victoriei laburiste la alegerile din octombrie cu sentimente tulburi. Nici o scînteie de entuziasm nu străbătuse trupul lui bolnav: ajunsese o epavă — şi fiziceşte, dar şi din punct de vedere politic. Se lăsase şi el înşelat ca mulţi alţii, de aparenta eternizare a perioadei de prosperitate.

Cu doi ani în urmă, o paralizie îngrozitoare se cuibărise în trupul lui, ţintuindu-l la pat timp de cîteva luni. Nici acum nu era deplin vindecat; din cînd în cînd îl fulgerau dureri chinuitoare prin toate încheieturile. Se îmbrăca cu greu şi de-abia putea să se mişte. Se vindecase ca prin minune de cele mai grave urmări ale bolii. Un specialist îi spusese că dacă ar putea să se ducă în insule şi să se lase muşcat de ţînţarii purtători de malarie — ar putea să se vindece. Curînd i se oferi pe neaşteptate prilejul de a se duce în insule. John West venise să-l vadă, dorind chipurile să se intereseze de sănătatea lui. Cînd îl puse la curent cu sfatul specialistului, West răspunse calm:

— O să-ţi cedez eu cîteva acţiuni la una din societăţile mele miniere, şi cum te vei simţi mai bine, să te duci să inspectezi minele pe cheltuiala societăţii.

Frank Ashton acceptase oferta pentru că era înglodat în datorii pînă peste cap.

La plecare, John West îl întrebase :

— Ai de gînd să demisionezi de la vicepreşedinţie din motive de sănătate ?

„Aha ! vasăzică asta urmărea West". Ashton era hotărît oricum să demisioneze. Nu mai fusese la Canberra de cîteva luni. Sănătatea nu-i mai îngăduia să-şi vadă de treburi. În nici un caz n-ar fi acceptat să-şi trădeze partidul. Ar fi fost un lucru necinstit. Sănătatea lui era însă aşa de şubrezită, încît se gîndise să renunţe de tot la politică. Şi dacă n-ar fi fost atît de bolnav în ultimii doi ani şi dacă West n-ar fi venit în ziua aceea, acum ar fi fost poate prim-ministru al Australiei.

Frank Ashton nu prea era mulţumit de situaţie. Guvernul laburist era guvern doar cu numele, deoarece avea majoritatea numai în camera reprezentanţilor. Senatul conservator va face obstrucţie tuturor măsurilor progresiste. Şomajul luase proporţii înspăimîntătoare în cursul anului ; instituţiile de binefacere începuseră să distribuie mici ajutoare. Summers credea, naiv, că ar putea rezolva problema şomajului mărind taxele vamale, pentru a încuraja industriile locale şi punînd stavilă imigraţiei din ţările din sudul Europei.

Şi Thurgood cu planul lui financiar ! Thurgood, care era interesat într-o societate minieră ! gîndi Ashton cu amărăciune. Nu numai că avea reputaţia de „afacerist", dar era şi mîna dreaptă a lui West, care în 1922 se opusese cu înverşunare platformei pentru socializare şi izbutise să compromită mai tîrziu partidul laburist din Queensland. Înainte de alegeri, Frank Ashton avusese o întrevedere cu Thurgood la Sydney, şi-l întrebase dacă va susţine naţionalizarea băncilor. Thurgood evitase să se pronunţe.

Mai erau apoi şi ceilalţi, de pildă, Lyons, omuleţul ăsta din Tasmania, tot atît de puţin laburist ca şi cei din opoziţie, cu ideile lui strîmte de provincial ; şi avea şi o nevastă ambiţioasă, care manevra din umbră, spre a obţine glorie şi putere pentru Joe al ei. Şi grupul Lane din New South Wales, oricînd în stare să producă o ruptură în sînul partidului. Şi-

apoi vechiul grup din Victoria, care militase împotriva recrutării, format în cea mai mare parte din catolicii din jurul lui Summers. Dar grupul de stînga din cine era format? Doar n-o fi el, Frank Ashton, singurul? El, care-i încă pe jumătate paralizat, şi după toate şi directorul unei societăţi petrolifere ce exploatează munca sclavilor. Îi văzuse cu ochii lui pe negrii care lucrau în mine, şi se plînsese lui West de condiţiile în care munceau.

— Las'că tot trăiesc mai bine acum decît înainte, îi răspunsese West.

Oare de asta a luptat el, Frank Ashton, mai bine de treizeci de ani în mişcarea laburistă? Ca să ajungă aici?

În ultimii ani devenise un personaj „respectabil". Perioada de şase ani cît fusese vice preşedinte al partidului, — începînd din 1922 — fusese pentru el personal o perioadă de prosperitate; dar nu făcuse nimic ca să-i pregătească pe muncitori să înfrunte criza ce se anunţa şi care nu putea fi evitată. Îşi dădea seama că nu mai era nici urmă de speranţă pentru socialism, totuşi socotea că era absolut necesar să înlăture controlul exercitat de unii oameni de afaceri asupra băncii Commonwealthului. Numai o majoritate laburistă şi în Senat ar fi făcut cu putinţă acest lucru. Se impuneau deci noi alegeri.

Primele dividende de la mina de aur sosiseră la timp. Pentru întîia oară, în decurs de zece ani, izbutise să-şi liniştească creditorii; dar nu putea să-şi liniştească conştiinţa. Singurul mijloc de a-şi redobîndi respectul de sine era să lupte ca să oblige partidul să se prezinte din nou în faţa urnelor, spre a cere poporului să ratifice politica financiară.

Ce paradoxal mai era şi acest partid laburist! Pretindea că sprijină socialismul, deşi majoritatea membrilor nu aveau de loc vederi socialiste. Platforma lui ideologică cerea socializarea producţiei şi a circulaţiei şi distribuţiei bunurilor, deşi constituţia ţării nu îngăduia socializarea, şi cu toate că partidul nu era pregătit să modifice constituţia. Poate că au dreptate comuniştii. Poate că, într-adevăr, partidul laburist nu-i

decît reprezentantul camuflat al marilor capitaliști. Totuși, ar fi putut ridica povara sărăciei de pe umerii muncitorilor ! Dar asta numai dacă ieșea învingător din încercarea de acum. Trebuie să învingă !

Martha devenise de-a dreptul insuportabilă. Din pricina urii disperate, a geloziei ce o rodea din cauza lui Harriet și a dorinței ei de a-și asigura securitatea personală, aproape că-și pierduse mințile. Biata Martha ! De cîte ori nu încercase s-o convingă că, în calitatea lui de reprezentant al muncitorilor, nu numai că nu putea să se îmbogățească, ci trebuia să-și consacre toată viața ca să-i ajute. Ce lipsite de miez îi păreau acum aceste argumente. Ce fel de reprezentant al muncitorilor era ?

Se mai potolise un pic de cînd. primise acțiunile de la West. Foarte bine, n-avea decît să și le păstreze ea. In ce-l privea, renunțase chiar la Harriet, numai ca să rămînă credincios obligațiilor luate. Băieții primeau o educație aleasă, datoriile fuseseră achitate, era un soț fidel. Martha ar fi trebuit să fie mulțumită. Și totuși nu era. Nu mai înceta cu văicărelile ! Se plîngea că-i bolnavă, iar cînd doctorul îi spunea că n-are nimic, îl făcea nebun, ori îi arunca în obraz că vrea s-o lase să se prăpădească. Începuse să povestească tuturor cunoștințelor mai noi că era sătulă pînă peste cap de politica bărbatului ei ; prea mulți cerșetori se-mbulzeau la ușă, primea prea multe scrisori cu cereri de ajutoare. Le mai destăinuise că soțul ei era acum în consiliul de administrație al unei mari societăți miniere, așa că ea spera c-o să se lase de politică. Ashton încercase s-o convingă să-și mai pună lacăt la gură. Ce-ar spune alegătorii ? Nu voia să afle lumea că avea acțiuni la societatea minieră. Răspunsul ei îl ului :

— Zău ? Dacă ți-e rușine, de ce le-ai luat ? Să știi că nu numai tu ai dreptul să jignești. Și eu pot să jignesc. Da, să știi că și eu pot să jignesc !

„Să fi înnebunit de-a binelea ?“ O sfătui, cu multe menajamente, c-ar fi bine să consulte un specialist în boli nervoase.

— Cu alte cuvinte, mă trimiți la balamuc ! strigase ea. Bestie ! Vrei să te scapi de mine ca să te duci la aia ! Vrei să mă bagi într-un azil de nebuni !

De-atunci se purta și mai drăguț cu ea, dar Martha nu voia să se împace cu nici un chip. Poate că era numai o închipuire, dar era convins că încerca să-i stîrnească pe băieți împotriva lui.

Uneori îl chinuia gîndul că poate povestea ceea cu Harriet avusese urmări atît de nefaste asupra Marthei ; că numai din cauza ei ajunsese în halul ăsta. Și totuși, cum s-ar putea stăpîni să n-o iubească pe Harriet ? Era singurul lucru frumos din viața lui. Alteori îl muncea gîndul c-ar fi trebuit de mult s-o lase pe Martha și să plece cu Harriet. N-ar fi fost cea mai bună situație pentru ei toți ?

Dragostea dezinteresată a Harrietei fusese într-adevăr minunată. Cînd o anunțase că legătura dintre ei trebuia să înceteze sau să se transforme într-o prietenie pur intelectuală, platonică, o lacrimă i se prelinsese pe obraz, dar se stăpînise, prefăcîndu-se veselă.

De-atunci nu mai făcuseră niciodată aluzie la această hotărîre, deși trecuseră patru ani. Se întîlniseră de multe ori la mitingurile partidului laburist, și la fiecare alegere ea fusese o forță activă în cadrul comitetului de acțiune. În mod straniu, afecțiunea lor reciprocă devenise și mai profundă — și într-o oarecare măsură chiar mai odihnitoare — ca și cum ar fi progresat (sau cel puțin așa îi plăcea lui să creadă) din cauză că nu mai era întinată de pasiunea trupească, de care și așa nu se mai simțea în stare.

În tot timpul bolii n-o mai văzuse, dar cînd se-ntoarse în parlament găsi cîteva scrisori de la ea, care-l așteptau. Îi răspunse, și aranjară să ia masa împreună la Melbourne. O găsi așteptîndu-l în pragul restaurantului lor chinezesc preferat ; deși avea patruzeci și cinci de ani, era gingașă și atrăgătoare. Cînd îl văzu — de-abia trăgîndu-și picioarele și sprijinindu-se în baston — fugi în calea lui, strigînd :

— Vai, Frank, ce bolnav ai fost. Stai să te-ajut. Și nu prea arăți bine. Nu ești îngrijit cum trebuie.

— Ba sînt foarte bine îngrijit, spuse el. Martha îşi dă multă osteneală, şi din cînd în cînd vine şi o infirmieră. Nu uita însă că sufăr de artritism şi că am îmbătrînit. Uite cum am albit! Işi scoase pălăria. Cred că n-aţi uitat, stimată doamnă, c-am împlinit cincizeci şi şapte de ani.

De atunci n-a mai văzut-o decît la mitinguri şi în timpul campaniei electorale din octombrie; totuşi era sigur că Harriet îşi va ţine făgăduiala să nu se căsătorească niciodată şi să nu mai iubească pe nimeni altul înafară de el. Locuia cu părinţii ei şi lucra într-un birou. Timpul liber şi-l consacra muncii de partid în circumscripţia lui electorală şi operelor de binefacere, în cadrul comitetelor de spital sau altele asemănătoare. Nu putea să uite nici o clipă prezenţa şi dragostea ei şi era sigur că şi ea ştie acest lucru.

După ce se întoarse din Noua Guinee, sănătatea lui se-mbunătăţi treptat. Singura mărturie a bolii mai erau încheieturile-i îngroşate care-l chinuiau cînd se schimba vremea. Mergea fără greutate, iar mintea lui era tot atît de vie şi pătrunzătoare.

Dar acum îşi dădea seama că preocupările lui personale trebuiau să treacă pe planul al doilea. Il aştepta o adevărată luptă, şi de ani de zile nu mai fusese stăpînit de un spirit atît de combativ.

Barul începu să se umple de oameni politici şi de ziarişti. Frank Ashton trecu de la un grup la altul, schimbînd cîte o vorbă, ca să vadă în ce dispoziţie se află membrii laburişti. Mulţi se fereau să discute, grăbindu-se să schimbe vorba sau cerînd ceva de băut. Oameni care abia cu cîteva zile în urmă îi făgăduiseră să-l sprijine, acum se fereau să-şi ia vreun angajament. Se-ntîmplase ceva! Ted Thurgood apăru în uşă, dar cînd îl văzu făcu stînga-mprejur.

De cum începu şedinţa, Ashton ceru cuvîntul. Atmosfera era încordată de parcă s-ar fi întrunit duşmani şi nu camarazi din mişcarea laburistă.

Făcu apel la strălucitul lui talent de orator, încercînd să salveze situaţia. Din cînd în cînd avea impresia că izbutise să cucerească majoritatea.

„În timp ce noi ne-am întrunit aici, aproape patru sute de mii de muncitori umblă pe drumuri, căutînd de lucru. Pe zi ce trece, situaţia muncitorilor se înrăutăţeşte. Salariile sînt mereu reduse. Sărăcia şi deznădejdea s-au abătut asupra ţării. Muncitorii ne-au adus la putere ca să le uşurăm mizeria. Şi noi să-i înşelăm ?"

Începu astfel şi continuă timp de o jumătate de oră, atingînd culmile retoricei. Unii îl urmăreau atenţi, alţii se foiau stînjeniţi pe scaune.

Încercă să arate că atitudinea adoptată de ei era neraţională. Restricţiile vamale nu se dovediseră eficiente. Cîteva săptămîni fuseseră de ajuns pentru ca acest mit să se spulbere.

„... Ţelul nostru este socializarea şi totuşi ne ruşinăm de el. Adevăratul conţinut al politicii noastre impune naţionalizarea băncilor, pentru a zdrobi puterea financiară a capitaliştilor şi pentru a deschide credite care să salveze ţara din această criză îngrozitoare. Un Senat ostil mişcării noastre îi va proteja pe capitalişti, respingînd cele mai importante legi propuse de noi. Să-şi ia ghiara de pe Senat ! Să ne adresăm poporului şi să-i cerem să ne acorde mandatul în ambele adunări. Mai mult ca sigur că vom izbuti. Succesele răsunătoare dobîndite luna trecută în Victoria sînt cea mai bună dovadă că muncitorii ne mai sprijină încă. Politica se aseamănă cu războiul, strigă el. Şi cînd mergi la război, totul e să iei iniţiativa şi s-o păstrezi. Acum că am luat iniţiativa, trebuie să zdrobim poziţiile inamicului în descompunere. Acum putem cuceri Senatul. Mai tîrziu s-ar putea să nu mai izbîndim, deoarece, din cauza inactivităţii noastre, poporul ar putea să fie împotriva noastră."

În felul acesta, argumentă Frank Ashton, încercînd să-i convingă, ca un om care era sigur că dacă încercarea lui va da greş, o mare calamitate se va abate asupra ţării.

„Viitorul puternicei mişcări laburiste din Australia şi bunăstarea muncitorilor depind de hotărîrea pe care o veţi lua astăzi, spuse în încheiere. Vă rog să uitaţi interesele personale şi să vă gîndiţi numai la munci-

torii şi la muncitoarele din ţara asta. Săraci şi deznădăjduiţi, ei îşi îndreaptă privirile spre voi, cerîndu-vă să nu-i lăsaţi în ghiarele mizeriei. In această sală plutesc umbrele marilor pionieri ai mişcării laburiste. Situaţia muncitorilor e disperată. Oameni îmbrăcaţi în salopete şi pînză groasă, însoţiţi de nevestele lor, cu deznădejdea întipărită pe faţă, ne pîndesc pe la colţuri. Destinul ne bate la poartă. Să fim demni de măreţia acestor clipe!"

Se aşeză în mijlocul unei tăceri apăsătoare. Nimeni nu aplaudă, nimeni nu vorbi. Nimeni nu tuşi, nimeni nu fuma.

Ashton îşi netezi buclele cărunte ce-i cădeau pe frunte şi se aşeză, cu spatele drept, cu buza de jos şi cu bărbia împinse înainte agresiv, cu mîinile pe genunchi, aşteptînd.

In sfîrşit, preşedintele rosti :

— Să discutăm propunerea.

Unul după altul, vorbitorii căutară să ocolească problema, găsiră scuze, dar terminară declarîndu-se în mod indirect împotriva unor noi alegeri. Un proaspăt laburist declară că îşi cheltuise şi ultimul ban în cursul campaniei electorale, şi că nu-şi mai putea permite să se lanseze atît de curînd într-o nouă campanie. Altul fu de părere că, fiind la putere, laburiştii puteau cel puţin să împiedice scăderea vertiginoasă a salariilor care era în curs.

Frank Ashton simţea că mînia şi dispreţul pun stăpînire pe el. Summers, Thurgood şi alte capete luminate din guvern păstrau tăcerea. Îi lăsară pe cei mici să vorbească, dar ei dăduseră directivele.

Frank Ashton dădu vina pe catolici. „Toţi catolicii sînt împotriva mea. Fără îndoială că Malone, ori vreun alt arhiepiscop, a vorbit cu Summers. Jimmy se supune în primul rînd bisericii". De fapt, Ashton aflase acest lucru încă din primele zile. Deodată se ridică şi îl întrebă pe Summers :

— Ce-ai face dacă ţi s-ar cere să alegi între partid şi biserică ?

— Sper să nu fiu pus niciodată în această dilemă, răspunse Summers.

„Ei bine, acum ai fost pus în această situație și ai trădat partidul", gîndi Ashton.

Dar Frank Ashton știa că această trădare nu se datora numai opoziției catolice care nu dorea socializarea. Fu nevoit să admită că trădarea se datora slăbiciunii, corupției și lipsei de unitate din sînul partidului laburist. Acești oameni nu erau socialiști, erau numai oameni politici. Majoritatea se încălzeau pentru întîia oară la soarele guvernării și socoteau că politica era o carieră ca oricare alta. Erau hotărîți să nu se prezinte din nou în fața urnelor pînă cînd legile țării nu-i vor sili.

Un val de dispreț cinic îl copleși pe Ashton. I se citea pe față ce gîndește, încît vorbitorii îi evitară privirea, pînă cînd unul dintre noii membri laburiști își luă inima în dinți:

— Sigur că-i convine lui Ashton să vorbească despre o nouă alegere. Are locul asigurat. Dar eu? Am obținut mandatul cu o majoritate de numai cîteva voturi față de candidatul naționalist. Ani de zile am fost candidatul laburist al unei circumscripții electorale unde n-aveam nici o șansă de succes. Sînt sigur că la viitoarele alegeri n-am să mai obțin voturi și socot că nu este just să-mi pierd locul pe care de abia l-am obținut. De fiecare dată cînd se fac schimbări politice se obțin mandate care nu mai pot fi păstrate. Cazul meu nu este o excepție. Și alții o să-și piardă locul. De la ultimele alegeri, situația s-a înrăutățit mult și lumea o să dea vina pe noi, așa că e mai bine să rămînem pe poziții. Chiar dacă Senatul ne este potrivnic, vom putea realiza lucruri măreț. Dacă ne înfățișăm la urne, s-ar putea să nu mai fim aleși — și care va fi soarta muncitorilor, dacă naționaliștii vor veni din nou la cîrma țării?

Care va fi soarta muncitorilor dacă naționaliștii vor veni din nou la putere? Cuvintele acestea avură un răsunet adînc în mintea lui Ashton. Dar care o să fie soarta muncitorilor acum, că-și puseseră nădejdea în niște netrebnici? Acești oameni fuseseră doar aleși; muncitorii, care îi dăduseră peste cap pe na-

ționaliști, pe bancheri și capitaliști, îi aduseseră la cîrma țării. Se cocoțaseră la putere cu sprijinul muncitorilor și acum aveau de gînd să-i trădeze, să-i vîndă. Și, pe deasupra, puteau să scape cu fața curată, în timp ce naționaliștilor nu le-ar fi mers una ca asta.

Curtin îl sprijini, vorbind cu multă abilitate. Tînărul Curtin ar fi fost mai grozav decît toți la un loc, dacă s-ar fi lăsat de băutură!

Conducătorii sindicali nu erau nici ei mai buni decît ceilalți. „Mai bine un guvern laburist slab decît orice guvern naționalist", declarară ei. Se încălzeau și ei la gloria apusă a politicienilor și așteptau de la ei să împiedice noi reduceri de salarii, spre a stăvili astfel agitația ce domnea în rîndurile muncitorimii.

Pentru o clipă, disprețul lui Ashton se răsfrînse și asupra persoanei lui. Cel puțin, el, unul, știa mai bine cum stăteau lucrurile!

In sfîrșit, trecură la vot. Să se sfîrșească o dată. Să se socotească fericit dacă va obține patru-cinci voturi pentru.

„Rezultatul e negativ. Treizeci și opt contra trei!"

Printre cei care-l sprijiniseră era un om al lui Lane, din New South Wales. Ce stranie companie! Ashton n-avea încredere nici în Lane nici în oamenii lui. Lane era un ambițios. Dorea să-și asigure supremația în partid și era gata să producă o ruptură pentru a obține acest rezultat.

Imediat ce se anunță rezultatul votului, Ashton sări în picioare.

— Trădătorilor! strigă el. Trădătorilor! Intr-o bună zi, muncitorii o să-și dea seama c-au fost trădați.

Ieși repede, trîntind ușa în urma lui.

Pe culoare se-ntîlni cu un membru al opoziției, care-i spuse:

— Ai aflat? Un miner a fost împușcat de poliție la Rothbury. Ce scandal ar fi izbucnit dacă lucrul ăsta s-ar fi petrecut cînd eram noi la putere!

Il căută pe Thurgood.

— Summers nu-i de vină. Numai guvernul naționalist din New South Wales poartă vina...

Asta fu tot ce-i spuse Thurgood.

*

Intr-o după amiază din iarna anului 1930, onorabilul Edward Thurgood, ministrul de finanțe al Commonwealthului australian, fu chemat la telefon în apartamentul său de la Sydney. Un ziarist îl întrebă dacă avea ceva de declarat în legătură cu faptul că o Comisie regală care, anchetase unele chestiuni privind minele Mulgara, de la Chirraboo, etc. „îl găsise pe el și pe alți cîțiva vinovați de manopere frauduloase".

Domnul Thurgood se arată *dispus* să facă o declarație :

„E o manevră infamă a dușmanilor laburismului, care vor să mă compromită din punct de vedere politic. Sînt nevinovat. Am refuzat să apar în fața Comisiei regale spre a mă apăra de acuzațiile infame ce mi s-au adus, pentru că știam că este pornită împotriva mea. Dar acum voi cere să fiu judecat de un juriu, ca să-mi spăl onoarea".

Thurgood cumpără un ziar de seară.

„MINISTRUL FEDERAL DE FINANȚE VINOVAT DE FRAUDĂ ! urla titlul. Citi articolul. El, MacCorkell, Rand și Garrardi apăreau ca vinovați ! De cînd Comisia regală fusese instituită fără zarvă, în urmă cu cîteva săptămîni, trăise tot timpul sub groaza de a fi demascat. Faptul că se aștepta la acest rezultat nu îndulcise de loc șocul. Ted Thurgood era foarte zdruncinat, dar se pregătea să treacă la contraatac. Avea prieteni puternici.

Toată ziua telefonul sună într-una. Cu mici variante, servi aceeași poveste și reporterilor și prietenilor. Avea întipărită pe față o expresie severă, fălcile lui puternice îi erau încleștate, iar din cînd în cînd rîdea fără nici un chef, încercînd să ridiculizeze acuzațiile.

Il chemă la telefon primul ministru :

— Ce nenorocire ! Tocmai acum cînd plec în străinătate. Persişti în afirmaţia că acuzaţiile sînt neîntemeiate ?

— Cum să fie întemeiate ? ! Ho ! Ho ! Ho ! Asta-i bună ! Bine am ajuns, dacă şi liderul meu acceptă propaganda naţionalistă.

Thurgood îşi debită povestea. Summers nu păru convins.

— Oricum, comitetul electoral trebuie să discute imediat chestiunea. Pînă cînd se lămuresc lucrurile va trebui, poate, să demisionezi.

Fiul său mai mare telefonă de la Melbourne, şi acceptă imediat explicaţia tatălui său.

Nevasta lui nu scoase o vorbă. De fapt, oricum nu prea se sinchisea de ea. Se îngrăşase peste măsură şi era cu totul lipsită de farmec. Urmărea convorbirile lui la telefon şi interviurile pe care le dădea cu un zîmbet ironic. Thurgood îi ocolea privirea. Acum îşi dădu seama de ce se înstrăinaseră cu totul şi pentru ce uneori o ura ; de ce rămăsese cu ea numai de ochii lumii : pentru că ea, care ştia multe, îi citea şi gîndurile şi-şi bătea joc de aerele lui de bravadă.

Deodată, seara la cină, ea îi spuse :

— Ei, tot e bine că ai făcut rost de ceva afaceri, Ted. S-a terminat cu cariera ta politică.

— Vorbeşti prostii. E un complot ! Vor să mă distrugă, pentru că se tem de mine. Marii capitalişti încearcă să se descotorosească de mine.

— Şi adică de ce ar încerca să scape de unul de-ai lor ? Şi tu ai ajuns destul de mare capitalist, Ted. De fapt, asta n-are importanţă, dar de ce să-ţi faci iluzii.

— Ştii că-mi placi ? Propria ta nevastă să creadă în propaganda naţionaliştilor !

— Nu cred în nici o propagandă, Ted. Situaţia e foarte gravă, doar o ştii prea bine. Faci tu pe nepăsătorul, dar eşti speriat de-a binelea. Dar să ştii că, orice s-ar întîmpla, eu am să fiu alături de tine.

Se duse lîngă ea.

— Îți mulțumesc — îi spuse cu căldură. Știu c-ar putea să mă-nfunde. Dar o să dau și eu în ei. O să lupt pînă la ultima răsuflare.

— Știu, Ted. Îi trecu brațul gros după talie și rămaseră așa, frunte lîngă frunte.

— Aș fi ajuns prim-ministru pînă la sfîrșitul anului. Sarcina asta îl depășește pe Summers. În absența lui, aș fi fost prim-ministru ad-interim. L-aș fi făcut mart, dacă nu se-ntîmpla asta. Totdeauna mi-am dorit să ajung prim-ministru și nu m-am îndoit că într-o bună zi...

— Știu, Ted. Mare nebun mai ești. Cînd ne-am întîlnit prima oară la Chirnaboo nu înțelegeam cum e cu putință să fii conducătorul minerilor și prospectorilor, să susții toate revendicările lor și, în același timp, să ții un tripou unde să-i ușurezi de bani. De atunci am urmărit mereu lupta care s-a dat în tine, între regele tripoului și conducătorul oropsiților. Regele tripoului a fost însă mai tare, Ted.

Simți cum tresare. Se duse din nou la locul lui, în celălalt capăt al mesei, și terminară masa în tăcere.

Tocmai cînd doamna Thurgood terminase de strîns masa, sună clopoțelul de la intrare și-l auzi pe soțul său spunînd : „Ah, tu erai, Bill. Hai, vino înăuntru".

Thurgood intră împreună cu Bill MacCorkell, care venise de la Brisbane, cu avionul.

Văzînd cum arăta în acea seară, nimeni nu și-ar fi putut închipui că namila asta de om, cu fața ca o lună, se bucurase în tot timpul carierii lui de reputația de tip jovial. Bill MacCorkell — bădăranul expansiv, prietenul tuturora — era acum atît de îngrozit, încît îi căzuse masca ; nu mai era decît un hoț prins asupra faptului. Se așeză, ținîndu-și pălăria în mînă, cu fața descompusă după o noapte de nesomn.

Doamna Thurgood îl salută prietenoasă ; îi luă pălăria și ieși din odaie, închizînd ușa în urma ei. Aproape că nici n-o observase.

— Cred c-ai aflat bomba, Ted. Ce ne facem acum ?

Thurgood izbuti să rîdă zgomotos.

— Așa vasăzică. Pînă și Bill a sfeclit-o! Nu-ți dai seama că vor să mă compromită din punct de vedere politic? Dar nu mă las.

— Lasă politica. Ia spune, cum rămîne cu mine, Rand și Garrardi? Și noi sîntem amestecați. Dacă pot, eu o șterg din țară.

— Unde vrei să te duci?

— Undeva. Oriunde, dacă am bani. Poate chiar în Rusia.

— Ho! Ho! Ho! Nu cumva îți închipui că bolșevicii o să-l primească cu brațele deschise pe omul care a încercat să spargă greva de la căile ferate? Mai bine te-ai duce în Anglia. Acolo o să fii în siguranță.

Se așternu tăcerea. Adus din spate, MacCorkell fixa podeaua cu ochii mari cît cupele, după ochelarii cu lentile groase. N-avea nici o dorință să lupte, în timp ce Thurgood nu se pierdea cu firea.

— Degeaba am înăbușit noi lucrurile, Bill. Naționaliștii ne-au condamnat fără să ne-asculte. Dar o să le arătăm noi lor la judecată.

— Bine-ar fi! Dar parcă poți fi sigur. Ai ceva de băut?

Thurgood turnă whisky în două pahare și-l stropi cu puțin sifon. MacCorkell dădu paharul peste cap. Thurgood se plimba prin odaie, sorbind whiskyul dus pe gînduri.

— Bine. Atunci pleacă. Fă și tu cum poți. Eu plec la Brisbane să vorbesc cu primul ministru. S-ar putea să fie înțelegător. Cît sînt acolo, le pun eu botniță.

MacCorkell își frîngea mîinile.

— S-ar putea să fim acuzați de crimă. Doamne dumnezeule! Dece ne-om fi încurcat noi cu minele astea?

— Cum adică, de crimă? Ascultă, Mac, nu le-am spus eu atunci la Cairas să-l zvîrle pe ăla de pe balcon! Le-am spus să-i astupe o dată gura. Atît le-am spus. Ține bine minte: noi habar n-avem de povestea asta. Pentru numele lui Dumnezeu, vino-ți în fire, omule! E doar o acuzație politică. N-ai spus

tu că Jenner n-a vrut să depună, socotind că și comisia o să fie folosită ca o armă politică?

— Asta a și declarat în fața comisiei, dar ieri l-am văzut și zicea că l-au citat și pe el. Spunea c-ar fi trebuit să ne gîndim înainte de a ne fi băgat în treaba asta, că s-ar putea să fie folosită ca o armă împotriva laburiștilor.

— Jenner umblă să se răzbune, pentru că l-am dat afară din partid pe motiv că-i comunist, rînji Thurgood. E tot atît de înverșunat împotriva laburiștilor ca și naționaliștii. Vorbea încet, ca și cum ar fi vorbit singur. Las' că dacă vrei luptă, o să fii servit, domnule Jenner. Și tare mă tem că o să cîștig tot eu.

Thurgood se așeză cu coatele pe genunchi, ținînd în amîndouă palmele paharul pe jumătate gol. MacCorkell își umplu din nou paharul cu mîna tremurîndă. Îl bău pînă la fund și-și mai turnă unul înainte de a se întoarce la locul lui.

Timp de zece minute tăcură amîndoi; tăcerea era atît de adîncă, încît tictacul ceasornicului de pe căminul elegant i se părea lui MacCorkell un dangăt de clopot.

Se uită fix la Thurgood — Thurgood Roșul, care pe vremuri fusese idolul său, pentru a deveni mai tîrziu șeful și corupătorul său. Chiar și acum, în aceste clipe grele, cînd își dădea seama că șeful nu se gîndește decît la el, MacCorkell nu se putu stăpîni să nu-l admire pe omul neînduplecat din fața lui, apreciind forța nebănuit de mare a pornirilor ce-l însuflețiseră odinioară, cînd tindea la ceva mai bun. Thurgood se oprise în fața etajerei unde zăceau uitate de ani de zile cărțile, cărți citite și răscitite despre viața și lupta clasei muncitoare, printre care unele lucrări ale lui Marx și Engels, alături de volume de poezie și teatru — operele lui Shakespeare de pildă — cumpărate nu de mult și de-abia înșirate; ca și ultimele romane apărute, de care nici nu se atinsese. Omul acesta — ciudată îmbinare de bine și de rău — i se părea un geniu care se abătuse de la drumul drept.

Deodată, Thurgood rosti pe un ton dramatic :

— Vrei s-o ştergi, Bill ? Foarte bine, şterge-o. Dar să ştii că Ted Roşul rămîne pe poziţie, ca să lupte. „Să se avînte cu arma în mînă ţinînd piept oceanului de necazuri..."

— N-are nici un rost să-mi citeşti poezii, îl întrerupse MacCorkell. Plec în străinătate. Şi tu trebuie să-i ajuţi pe Rand şi pe Garrardi.

— Ba nu, Rand, Garrardi şi Duncan n-au decît să se descurce singuri, că dacă îşi vedeau de treabă, toate astea nu s-ar fi întîmplat. Nu că mi-ar păsa de mine, dar am obligaţii faţă de muncitori. Am chibzuit un plan pentru a pune capăt crizei. Naţionaliştii au făcut asta, numai ca să împiedice aplicarea planului meu pentru lansarea unei noi emisiuni monetare, dar n-o să le meargă. Ted Thurgood Roşul nu se lasă intimidat.

MacCorkell îşi umplu din nou paharul.

— Nu mi-am aranjat unde să dorm, spuse el. Pot să rămîn aici la noapte ?

— Eşti oricînd bine venit, numai că dacă te vede cineva, s-ar putea să nu mai scapi. Du-te mai bine la un hotel, înscrie-te sub un nume fals şi pleacă din ţară cu primul vapor.

— Bună idee ! Adu-mi pălăria, Ted. Vreau să plec.

Cînd Thurgood se-ntoarse cu pălăria, Bill şi-o puse pe cap, apoi apucă mîna prietenului său din tinereţe :

— Noroc, Ted. Noroc prietene. Am mers împreună atîta drum ca să sfîrşim aici.

Vorbea întretăiat, gata să izbucnească în lacrimi.

— Ho ! Ho ! Ho ! Nu-ţi face prea mult sînge rău, Bill. Poţi să vii înapoi, cînd s-or mai potoli lucrurile. Nu m-au pus încă la pămînt. Mai va pînă atunci. Plec şi eu la Melbourne să vorbesc cu John West. S-a umplut de bani cînd am reziliat contractul societăţii lui. Mi-a promis c-o să m-ajute. N-o să mă lase. Îl bătu cordial pe MacCorkell pe spate : Cum stai cu bănuţii ?

— Destul de bine. Am luat toţi banii pe care-am putut pune mîna.

— Stai puţin!

Thurgood se duse în dormitorul de alături şi se întoarse cu un pachet de bancnote de zece lire, strînse cu un elastic.

— Na! ia-i şi ăştia. I-am cîştigat sîmbătă la curse. Ia-i pe toţi, Bill, în amintirea anilor noştri tineri. Dacă s-ar uita vechile prietenii...

— Mulţumesc, Ted. Totdeauna ai fost un prieten bun. Sper că nu te superi c-o şterg aşa.

— Nu vorbi prostii, Bill. Aş şterge-o şi eu dacă n-aş avea obligaţii faţă de muncitori. Trebuie să mă gîndesc la ei...

— Ai dreptate, Ted. Noroc, Ted. Noroc prietene. O lacrimă ruşinos de sentimentală se prelinse de sub ochelarii lui MacCorkell. Porni spre uşa pe care intrase.

A doua zi, la Canberra, Thurgood se prezentă în faţa comitetului electoral care îl primi ostil. După amiază, apăru în faţa unui Parlament în care domnea o tăcere apăsătoare. Galeria presei şi galeria rezervată publicului erau pline pînă la ultimul loc. Thurgood se ridică să vorbească. Vocea lui profundă şi plăcută la auz tremura de emoţie sinceră şi prefăcută, cînd ceru preşedintelui adunării să-i îngăduie să facă o declaraţie.

„Toate acuzaţiile ce mi-au fost aduse sînt inventate. Dovezile prezentate Comisiei regale au fost falsificate. Nu am fost tratat obiectiv, cu obişnuitul *fair play* [1] britanic. Nu numai în numele meu, dar şi în numele acestei adunări respectabile, declar că dacă m-am făcut vinovat numai de a zecea parte din acuzaţiile care mi se aduc, nu sînt demn să fac parte din acest Parlament. Dar dacă nu sînt vinovat, am dreptul să-mi salvez onoarea, înlăturînd toate prejudiciile aduse de această acuzaţie. Am demisionat. Partidul meu mi-a acordat două luni ca să mă pot disculpa. Dacă mi se dă posibilitatea, o să-mi salvez onoarea de această acuzaţie politică."

Nimeni nu aplaudă, nimeni nu huidui, nimeni nu-l

[1] Corect (n. r.).

întrerupse. Domnea tăcerea. Toți erau intrigați, nehotărîți. Chiar și unii din membrii naționaliști, care dăduseră o mînă de ajutor guvernului din Queensland pentru a folosi trecutul lui Thurgood ca o armă împotriva guvernului său șubred, se întrebau dacă era într-adevăr vinovat.

A doua zi, Thurgood plecă la Brisbane, unde avu o întrevedere cu primul ministru. Premierul îi aduse la cunoștință că, dacă va face pe voia lui sir Otto Niemeyer, care urma să sosească în curînd, guvernul n-avea să întreprindă nimic împotriva lui, cu excepția unei acțiuni civile pentru a recupera o parte din banii în cauză. Cînd părăsi biroul, pe buzele groase ale lui Ted Thurgood flutura un zîmbet disprețuitor de ușurare.

*

In mica bucătărie, doi oameni ședeau lîngă sobă. Cel cu părul alb, care ședea adus din spate pe scaunul de lemn din stînga și își mîngîia cu mișcări nervoase mustața albă, pleoștită, era Arthur West. Celălalt era Richard Bradley. Purta un halat peste pantalonii jerpeliți de culoare închisă și peste flanela de lînă. Își trăsese papucii pe picioarele goale. Citea o carte.

In anii de cînd se tot ascundea, Bradley se îngrășase, dar era galben la față și buhăit. Maxilarele lui puternice și cicatricele de pe gît erau ascunse de barba lui căruntă, nimic însă n-ar fi putut camufla ochii duri, lipsiți de expresie.

Bucătăria era curată ca un pahar, primitoare și ordonată. Raftul căminului și masa erau acoperite cu mușama în desene, iar bufetul înalt avea perdeluțe albe de dantelă. Pe pereți atîrnau fotografiile lui Ned Kelly și a artistului de cinema Ramon Novarro. Afară, vîntul se năpustea din beznă urlînd în jurul casei, așa încît căldura dinăuntru părea și mai plăcută. O pereche de ciorapi de lînă atîrnau pe ușiță deschisă a sobei.

Ca deobicei cînd venea să-l viziteze Arthur, ceea ce se întîmpla de trei-patru ori pe săptămînă, cei doi

bărbaţi şedeau vreme îndelungată fără să schimbe un cuvînt. Nu simţeau nevoia să vorbească. Oricum i-ar fi judecat lumea, aceşti doi oameni erau legaţi de o prietenie puternică, o prietenie care nu avea nevoie de cuvinte ca s-o înfrumuseţeze. Formau o stranie asociaţie, a cărei emblemă erau cicatricele de pe spate.

Arthur West puse un lemn pe foc.

— Ce citeşti ? îl întrebă.

— O carte de istorie despre epoca primitivă a neamului maori [1]. Foarte interesant. Istoria popoarelor primitive e foarte interesantă.

— În viaţa mea n-am citit o carte, răspunse Arthur West. Nu pot să-mi adun minţile s-o citesc pîn'la capăt.

— Nici eu n-am citit, pînă cînd n-a trebuit să mă dau la fund. Dar nu mai aveam ce face. Îmi plac cărţile de istorie.

Bradley citea cu lăcomie şi aproape în mod exclusiv cărţi de istorie din epoca primitivă a Australiei şi a Noii Zeelande, folclor primitiv şi ceva despre primele veacuri din istoria ţărilor Europei. Ca şi cum ar fi vrut să se cufunde în lumea care existase înainte de epoca lui, înainte de a fi fost biciuit.

— Unde s-a dus Pat ?

— La cinema.

— De ce ai lăsat-o ? Doar ştii că-i periculos. În ultimul timp n-ai prea fost prudent. Geaba-ţi tot spun că sînt pe urmele tale. M-au urmărit şi pe mine, şi pe Ron, şi pe Paddy. Auzi ! La cinema, doamne sfinte !

— Ce vrei să-i fac ? Se plictiseşte şi ea sărăcuţa. E mare acum. În curînd o să împlinească şaptesprezece ani şi e frumoasă ca o cadră. Uneori e neliniştită şi i-e urît singură. I-a căzut cu tronc Ramon Novarro ăsta, i-a tăiat fotografia din ziar. E o fată bună Arty, bună ca pîinea caldă. Parcă ar fi fata mea, nu nepoată.

[1] Populaţia băştinaşă din Noua Zeelandă (n. r.).

— Trebuie să te muți de-aici, Dick, vorbi repezit Arthur West. Ochii îi fugeau în toate părțile și aveau luciri de nebunie. Ți-am găsit un loc. Foarte drăguț. Se plecă înainte și puse mîna pe umărul lui Bradley. O să te-nhațe, Dick, de ce nu te mai potolești o dată.

Bradley începu să citească, fără să răspundă nimic. Din nou se așternu tăcerea.

— Cum stai cu banii?

— S-au cam dus.

— Ce-ai făcut cu cele cinci lire pe care ți le-am adus sîmbăta trecută?

— I le-am dat lui Pat să-și cumpere o rochiță.

— Stăm cam prost cu banii, Dick. O mulțime de băieți nu mai pun umărul. Fără moș Ron și tînărul Lassiter și fără John West am trage mîța de coadă. Bine că n-au mirosit copoii și codoșii unde ești, că n-am avea cu ce să-i ungem.

— Data viitoare cînd or da de urma mea, o să și vină să mă-nhațe. Am citit în ziare c-a început lumea să protesteze împotriva corupției din poliție. Dacă pun mîna pe mine o să-și mai acopere matrapazlîcurile lor. Cîinii! Cînd pomeni de poliție, vocea lui Bradley regăsi tonurile șuierătoare din trecut. Bestiile astea dela poliție sînt niște escroci; mai ales detectivii. Dacă lucrurile ar merge pe roate, jumătate din cîinii turbați din strada Russell [1] ar trebui să stea la închisoare.

— Prea le iei ușor, Dick. Trebuie să te muți iar. Prea ai stat mult aici.

— M-am plictisit să tot fug. Nu mă mai mut. N-au decît să pună mîna pe mine. Am citit o carte despre Ned Kelly. Și el tot așa s-a plictisit să fugă. Se săturase să fie încolțit. D-aia s-a lăsat prins la Glenrowan.

Bradley începu din nou să citească. Se așternu o tăcere lungă măsurată de tic-tacul vechiului ceas de pe cămin, pînă cînd se auziră bătăi puternice la ușa din față. Sunetul era clar: cinci bătăi distincte.

1 Sediul poliției (n. r.)

Cei doi oameni se sculară în picioare şi Arthur West scoase un revolver din buzunar.

— Mă duc eu, spuse Bradley, punînd cartea pe masă. Nu te speria, a bătut după cod.

— De unde ştii că mizerabilii de copoi n-au descoperit codul? Unde ţi-e revolverul?

— În dormitor.

— Fir-ar al dracului!

Bradley o apucă pe gangul întunecos. Şchiopăta rău, de pe urma rănii la picior căpătate cînd cu schimbul de focuri care avusese loc la Uniunea sindicatelor. Arthur West îl auzi întîi aprinzînd lumina în dormitor, apoi ridicînd piedica revolverului. Arthur rămase în bucătărie, ascultînd încordat, cu revolverul întins spre uşa din fundul coridorului. În sfîrşit îl auzi pe Bradley deschizînd uşa.

— Allo, Dick, băiete, auzi o voce cu un puternic accent irlandez. Dă la o parte jucăria asta şi lasă-mă să mă încălzesc puţin la foc. Suflă al dracului vîntul.

Arthur West se linişti, strecură revolverul în buzunar şi se aşeză la loc.

Imediat Bradley se-ntoarse însoţit de un individ crăcănat, roşu la faţă, pe care-l chema Paddy Ryan. Paddy vorbea cu un puternic accent irlandez şi-avea şi humorul caracteristic poporului său. În tinereţe fusese un renumit jocheu de poney şi cîştigase multe victorii pentru John West. Se spunea chiar că Paddy călărea mai bine atunci cînd voia să se lase bătut, aşa că niciodată nu se putea bănui ceva şi că nici în pat nu putea sta drept întins; toţi îl iubeau, mai ales că era slobod la gură şi făcea glume bune. Cînd ajunsese prea greu ca să alerge, dispăruse timp de cîţiva ani; apoi apăruse fără o leţcaie şi-i ceruse ajutor lui John West. În amintirea zilelor de glorie, John îi dădea zece lire pe săptămînă ca să transmită unele mesaje, să ducă servieta patronului său, să hrănească şi să antreneze unul din caii lui de curse. Gurile rele spuneau că Paddy se hrănea mult mai bine pe el (mai cu seamă trăgea dintr-o sticlă) decît hrănea calul, şi că de-aia poate armăsarul nu

cîştigase nici o singură cursă, în cele douăsprezece luni de cînd îl avea în grijă.

Paddy îşi trase un scaun şi se aşeză în faţa focului, între ceilalţi doi.

— Am adus ceva biştari şi complimente de la prietenul John West.

— Cît? întrebă Arthur West.

— Douăzeci de lire.

— Ce? Numai douăzeci de lire? Ai zice că şi le-a rupt de la gură.

— Merg cam prost afacerile, îl apără Paddy. John West pierde bani din gros.

— Săracul! O fi rămas numai în trei milioane, zîmbi Bradley amar.

Ryan scoase un plic din buzunar şi i-l dădu lui Bradley. Dick îl puse nepăsător pe cămin şi începu din nou să citească. Arthur West se uita întunecat în focul din sobă.

— De ce nu ţii revolverul în buzunar? îl întrebă Arthur West pe Bradley. Dacă vin, te ia ca din oală.

— Dacă porţi revolverul în buzunar eşti totdeauna în stare de alarmă; dacă ai un revolver sub pernă, te scoli la fiecare zgomot; d-aia las revolverele în sertarul de la mesuţa de noapte. Le găsesc eu destul de repede, ca să omor cîţiva cîini, dacă mă-ncolţesc. După un răstimp, ridică privirea spre Paddy: — Bei un ceai?

— Apa fierbe şi ştii unde sînt celelalte, se răsti Arthur West. Fă-ţi-l singur. Era furios din pricina vizitelor pe care Ryan le făcea din cînd în cînd, întrerupînd intimitatea lui cu Bradley, dar mai cu seamă pentru că irlandezul îi luase locul de lacheu al lui John West.

Paddy Ryan îşi făcu ceaiul. In timp ce vorbea ca o moară stricată, ei păstrau tăcerea. Curînd după aceea, Arthur West şi Ryan plecară, lăsîndu-l pe Bradley să strîngă masa, să spele vasele şi să se apuce din nou de citit la gura sobei.

După o jumătate de oră, Bradley sări în picioare. Vîntul se potolise. Auzi şoapte de voci afară în faţa uşii. Se strecură încet în dormitor, luă un revolver

şi se duse la geam. Ridică perdeaua şi văzu o fată şi un tînăr sărutîndu-se pe verandă. Era nepoata lui, Pat. Un val de emoţie îl cutremură. Pat se făcuse mare, şi dorinţa ei firească de a cunoaşte oameni tineri îi primejduia libertatea. Arty avea dreptate!

Se-ntoarse în bucătărie, dar nu se apucă iar de ditit. Îl năpădiseră gîndurile. Pat devenise fără voia ei o primejdie. Era un copil bun. Graţie ei, mai întîi în Carringbush şi apoi aici, fuseseră trezite în Dick Bradley sentimente pe care nu le cunoscuse înainte. Dacă Pat rămînea alături de el, ar fi putut să-l prindă. În ultimul timp prea îi plăcea să iasă; de cîteva ori se dusese chiar în oraş! O dată invitase o fată cu care se împrietenise, fără să-i ceară voie. Lui Dick îi făcuse plăcere să stea de vorbă cu ele, dar după plecarea prietenei, o mustră pe Pat.

— Iartă-mă, unchiule Dick! izbucnise ea în lacrimi, ştiu c-am făcut rău, dar uneori mă simt atît de singură!

Lacrimile ei îl înduioşaseră, aşa cum îl înduioşa şi soarta ei. Aproape că plînsese, pentru întîia oară în viaţa lui. Biata Pat! Ce viaţă putea fi asta pentru ea? Pentru binele ei ca şi pentru al lui, ar fi trebuit s-o trimită înapoi, la mama ei acasă; dar îşi dădea seama că fără ea nu va putea înfrunta anii ce ar urma.

Îmbătrînise. Avea aproape şaptezeci de ani, iar tăria neîndurătoare — graţie căreia devenise un sinistru lup singuratic al lumii interlope din Melbourne — începuse să se tocească. Avea nevoie de Arty, dar mai presus de toate ştia că nu se mai putea lipsi de prezenţa fetei.

Se sculă iar şi se duse la uşa din faţă. Din dosul uşii spuse:

— Ar fi mai bine să intri în casă, Pat. E foarte tîrziu.

— Bine, unchiule. Deschide-mi.

Deschise uşa şi fata intră înăuntru. Se duse după ea la bucătărie şi se aşeză iar lîngă sobă.

Era frumoasă Pat, cu părul ei negru — o frumuseţe care nu folosea nici un fel de artificii. Îşi scoase

paltonul și rămase într-o rochie drăguță, înflorată, care-i sublinia silueta, îi scotea în relief formele trupului împlinit. Îl privi pe Bradley care stătea adus de spate, uitîndu-se la foc.

— Ești supărat pe mine, unchiule, nu-i așa ?

— Nu, Pat, îi răspunse blînd. Nu sînt supărat pe tine. Sînt supărat pe mine că te țin aici. Asta nu-i viață pentru tine.

Timp de cîteva luni după ce consimțise să vegheze asupra unchiului ei, cu condiția ca banda să aibă grijă de maică-sa, Pat se temuse de omul acesta închis, veșnic căzut pe gînduri ; dar cu timpul Bradley se mai îmblînzise. Încetul cu încetul îi devenise drag. Viața ei era acum mai plăcută în această casă prietenoasă și, cu toate că nu-și dădea seama de asta, ajunsese să-l iubească așa cum l-ar fi iubit pe tatăl ei, care se prăpădise cînd ea era încă mică.

— De ce vorbești așa, unchiule Dick ?

Se duse la el, îl luă de gît și-i spuse cu glasul înecat de suspine :

— Nu-mi pasă ce-ai făcut sau ce spui despre tine ; o să stau și o să te îngrijesc toată viața.

Dick Bradley întinse mîna și o mîngîie.

— Ești o fată bună, Pat, o fetiță bună. Apoi își veni în fire și își șterse cu dosul mîinii lacrimile cu care nu era obișnuit.

— Hai, du-te la culcare, fetițo, că-i aproape miezul nopții.

Pat șovăi, în pragul ușii :

— Unchiule, știu că n-ar fi trebuit să-l las pe Jim să mă însoțească pînă la poartă. N-o... n-o s-o mai fac. E însă așa de drăguț. L-am cunoscut acum cîteva săptămîni cînd eram cu Mary. Dar de-acum încolo n-o să-i mai dau voie să mă-nsoțească !

— O să vedem, fetițo. Lasă că mai vorbim noi mîine dimineață.

Fata surîse ușurată, se-ntoarse și-l sărută pe frunte.

— Noapte bună, Pat, eu ies să mă plimb puțin.

— Noapte bună, unchiule.

Se vîrî repede în așternut. În curînd nu se mai auzi decît șuieratul vîntului, care se-nteţise din nou.

Bradley rămase cîtva timp dus pe gînduri, apoi se trezi din visare și începu să se îmbrace. Își trase ciorapii, care între timp se uscaseră pe ușiţa deschisă a sobei, se duse în dormitor, își puse pantofii, paltonul și pălăria, și luă un revolver în buzunar. Ascultînd la ușa din faţă a odăii, auzi respiraţia regulată a nepoatei lui adormite, apoi ieși afară, fără să facă zgomot.

Se opri în poartă scrutînd întunericul nopţii. Cînd ieși din curte, vîntul se năpusti asupra lui, cît pe ce să-i smulgă pălăria din cap. Ieșea din casă numai noaptea tîrziu, înainte de a se duce la culcare. Se gîndea cu plăcere la aceste plimbări, acum că nu se mai temea să fie recunoscut. Dar în noaptea aceea se simţea tulburat. Se gîndea la Pat și la prietenul ei. Nu pentrucă socotea că această prietenie ar putea să-i fie fatală; ca un adevărat tată, îl îngrijora viitorul lui Pat. Să-i vorbească despre realităţile vieţii? Sărăcuţa! Trăise departe de viaţă, era nevinovată și sensibilă, iar tinerii de azi știu multe, nu se ţin numai de rugăciuni.

Deodată își dădu seama de gîndurile lui și-i veni să rîdă el însuși. „Ucigașul", cel mai înfiorător dintre criminalii din lumea interlopă a Australiei, Dick Bradley, omul fără suflet, care îndurase de trei ori caznele „cercetărilor" poliţiei fără să crîcnească, el să se gîndească cu duioșie la o fetișcană!? El care avea doi copii nelegitimi și nu se gîndise niciodată la ei, nici la mamele lor, de cînd veniseră micuţii pe lume.

În tot timpul plimbării lui neobișnuit de lungi se gîndi totuși numai la nepoată-sa. Era foarte firesc să-și dorească un prieten. Cum era firesc că-i atrăgea pe tineri. Cînd se-ntoarse acasă, se hotărî să-i vorbească fetei părinteşte a doua zi, dimineaţa. Perspectiva îl îngrijora; niciodată nu fusese pus într-o situaţie atît de delicată.

Cînd ajunse în bucătărie, își scoase paltonul, pălăria și pantofii, mai puse un buștean pe foc și se

gîndi ce să-i spună. Rămase așa, timp de o oră, pînă cînd ceasul arătă orele două. Începu să moțăie și adormi.

Să fi dormit vreo oră, cînd fu trezit de izbituri puternice în ușa din față. Sări în picioare, treaz într-o clipă și conștient ca un soldat pe cîmpul de luptă. În sfîrșit, veniseră să-l caute! După opt ani, îl găsiseră! Într-o clipă, Bradley cel blînd se topi, iar în locul lui apăru din nou Bradley, fiara încolțită, gata să lupte cu toți cei care voiau să-i răpească libertatea.

Cu o îndemînare uluitoare, sări în celălalt colț al odăii și stinse lumina. Se strecură repede pe coridor. Dar polițiștii spărseseră ușa și se aflau în fața lui, profilîndu-se în lumina slabă de afară. Dacă ar fi avut un revolver, i-ar fi omorît unul cîte unul!

Pat strigă din dormitor:

— Unchiule Dick! Doamne dumnezeule! Au venit!

Înaintau cu grijă. Știau că Dick Bradley, a cărui mînă nu șovăia niciodată, se ascundea undeva în umbră, desnădăjduit. Acum se aflau între el și ușa de la dormitor; intimidați de prezența lui nevăzută nu mai îndrăzneau să facă lumină.

Trebuia să ajungă la dormitor.

— Înapoi! Înapoi, cîini blestemați, ori vă zbor creierii!

Rostind aceste cuvinte, se strecură repede prin coridor, fără să facă zgomot, deoarece era în ciorapi. Se auzi o împușcătură urmată de alte trei. Trăseseră, cînd îl auziseră vorbind, dar nu-l nimeriseră. În mod instinctiv, polițiștii se traseră înapoi.

Obișnuit cu întunericul și profitînd de faptul că siluetele lor se profilau în dreptul ușii deschise, Dick se strecură spre ușa dormitorului, dar se lovi de unul din ei.

— E-aici. E neînarmat! Puneți mîna pe el! se auzi o voce tremurătoare.

Cineva aprinse o lanternă și trei detectivi solizi se năpustiră asupra lui. Nepoată-sa ieși din odaia ei.

— Lăsați-l în pace. E un om bun. E unchiul meu Dick și mi-e tare drag.

Bradley se zbătea ca un disperat, ca înzestrat cu puteri supraomenești. Se smulse din strînsoarea lor și se repezi în bucătărie unde-l întîmpinară însă alți trei detectivi, care spărseseră ușa din dos. Văzînd că nu mai era scăpare, ridică încet mîinile și-i puseră cătușele.

— În sfîrșit, am pus mîna pe tine, Bradley, rosti satisfăcut un uriaș sub comanda căruia veniseră cei zece detectivi. De cînd te căutăm.

Ceea ce uita să-i spună era că poliția izbutise să pună mîna pe el numai cu ajutorul unui informator plătit. Cinci sute de lire îi costase această informație secretă.

— Dacă aveam revolverul la mine, vă ciuruiam pe toți, șuieră Bradley printre dinți.

Se uita la cătușe, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că-i strîngeau mîinile. Fața îi devenise din nou înfiorătoare și neomenos de rea. Pat intră în odaie tremurînd de frig și de teamă. Se duse drept la unchiul ei și-l apucă de gît, suspinînd de parcă i se frîngea inima. Dar el n-o luă în seamă.

— Mama copilei locuiește la numărul 31, pe strada Cooper, în Carringbush. Duceți-o acolo, rosti scurt.

Un detectiv o luă cu binișorul și o conduse spre ușa bucătăriei, de unde Pat se mai uită o dată înapoi cu fața udă de lacrimi.

— La revedere, unchiule Dick.

— La revedere, fetițo, răspunse Bradley, și ea îi ocoli privirea cu o expresie de teamă și uimire în ochii ei înroșiți de plîns.

Totul durase numai un minut sau două, dar în acest răstimp Richard Bradley cel de odinioară ieșise din nou la iveală. Începu să se gîndească la faima de care se bucurase în lumea interlopă ; îi părea rău că nu mai avusese un revolver în buzunar ca s-o sfîrșească o dată cu poliția asta infectă, împușcînd vreo cîțiva și căzînd și el sub împușcături.

Cînd trecea prin coridor, se gîndi la hainele sărăcăcioase pe care le avea pe el. Dick Bradley fusese totdeauna bine îmbrăcat. Poate că în strada Russell se şi adunase o mulţime de oameni; vor veni la el avocaţi şi anumiţi vizitatori.

— Nu pot să merg aşa. Pot să-mi schimb hainele?

— N-am ce-ţi face, Bradley. S-a terminat cu şiretlicurile. Avem noi pregătit un costum frumos, ales anume pentru tine.

Încadrat de poliţişti, fu escortat prin grădină pînă la una din maşinile care-i aşteptau. Se adunase o mulţime de oameni, cei mai mulţi în pijamale, peste care aruncaseră în grabă paltoane ori capoate. Domnea o mare frămîntare; fiecare făcea fel de fel de presupuneri. Bătrînul liniştit care locuia împreună cu nepoata lui fusese arestat, după ce poliţia spărsese uşa şi se auziseră împuşcături în primele ore ale dimineţii! Cine era? Să fi fost oare Richard Bradley?

Bradley fu acuzat de asasinarea directorului de bancă, pentru care fusese spînzurat şi Martin. Arthur West simţi că înnebuneşte de durere cînd primi vestea.

Timp de o săptămînă sau două, presa prezentă cazul cu mare lux de amănunte, publicînd reportaje fantastice despre felul cum fusese vînat acest om. Publicul află astfel că detectivii mai făcuseră două descinderi, la două din vizuinile lui anterioare, dar nu găsiseră decît culcuşul, părăsit, purtînd încă urmele trupului său; sau că în ultimele luni, doi detectivi — dintre care unul se deghizase în femeie — pătrunseseră în tainiţele lumii interlope şi numai astfel dăduseră de urma lui Bradley. Publicul crezu aceste poveşti şi uită pentru un timp de scandalurile puse pe seama poliţiei din Victoria; dar lumea lui Bradley primi cu neîncredere versiunea ce i se oferea, bănuind că aci lucrase un informator.

Procesul lui Richard Bradley avu loc în curînd. Fu apărat de cel mai mare specialist în drept penal din ţară. Onorariul fu plătit de mai mulţi prieteni ai acuzatului. Banii veneau însă, bineînţeles, de la John

West. Bradley fu condamnat la moarte, dar îi comutară pedeapsa în muncă silnică pe viață.

După puțin timp, Richard Bradley fu uitat de toată lumea, cu excepția nepoatei sale — care nu se dezmeticise încă bine după cele întîmplate — și a lui Arthur West.

*

Intr-o după amiază din primăvara anului 1930, John West ședea la biroul său răsfoind prima carte legată pe care o cumpărase vreodată. Avea un titlu neobișnuit: *Cultura abdomenului.* Autorul pretindea să arate cum se putea obține o sănătate perfectă și o viață lungă grație unei diete științifice. John West își îngăduia luxul să citească din ea la birou în momentele cînd nu era prea ocupat.

Deodată fu întrerupt de o ușoară bătaie în ușă. Frank Lammence, lung și deșirat, intră în odaie.

— Domnișoara Mary vrea să vă vorbească, domnule West.

Lammence nu prea se schimbase mult, deși se-ncovoiase din spate și părul începuse să-i încărunțească. Lucrase aproape douăzeci și cinci de ani cu John West și totuși patronul abia îl cunoștea. Lammence era însurat, avea familie, dar John West nu-i văzuse niciodată nevasta și copiii. Lammence paria uneori la cursele de galop și trap, dar nu povestea niciodată dacă a pierdut ori a cîștigat; făcea afaceri înafara „imperiului" West, dar nu sufla nimănui niciun cuvînt. Firea lui Lammence era așa de rezervată și de ascunsă, încît patronul lui nici nu se gîndise că ar fi putut să-i ceară să nu i se mai adreseze și acum, după atîția ani, tot atît de grav: „Domnule West".

— Poftește-o înăuntru.

Mary era mai frumoasă ca oricînd, într-un taior gri, elegant, dar își aranjase o coafură severă, cu părul strîns într-un coc pe ceafă, cu toate că expresia feței îi era mai puțin vioaie, mai întunecată.

— Am primit scrisoarea asta azi dimineață. Mi se pare că-i de la John. Bunica mi-a spus să ți-o aduc, că s-ar putea să fie ceva important.

— Stai jos, Mary, o pofti el binevoitor. Avea de gînd să înceapă o convorbire mai prietenoasă decît rarele întrevederi reci, pe care le avuseseră în ultimii doi ani.

Fata se așeză, așteptînd să termine de citit scrisoarea.

Mary se înconjurase cu un zid de rezerve în relațiile zilnice cu tatăl ei. Nu-i mai dăduse niciodată prilejul să-i facă observații, dar nici să se arate prietenos. Își îndeplinea îndatoririle religioase fără entuziasm, nu-și mai pierdea nopțile și se purta într-un fel în care socotea c-o să-i fie pe plac. Era hotărîtă să nu-i mai dea prilejuri s-o jignească.

In timp ce el citea scrisoarea, încercă să studieze fața lui mohorîtă, urechile-i largi și părul alb, tuns scurt. Ce secrete se cuibăreau în capul ăsta care înfrunta pe toți, atît de agresiv? Să fi fost oare tatăl ei așa de rău cum îl arătau zvonurile și legendele care circulau pe seama lui? O fi avînd vreodată momente de bunătate ori de dragoste? Uneori, i se părea că da. Poate chiar acum. Incerca de la o vreme să se poarte blînd cu ea și cu toți ceilalți. Deodată îi văzu gura schimonosindu-se într-un rînjet.

Zvîrli scrisoarea, bătu toba cu degetele pe masă, apoi o luă din nou în mînă.

— Vești proaste? îl întrebă.

— Nu, răspunse el scurt. Dar ar fi mai bine să pleci, acum sînt foarte ocupat.

După plecarea ei citi din nou scrisoarea.

Stimate Domn,

Vă aduc la cunoștință că una din victimele dumneavoastră m-a pus la curent cu felul în care ați obținut controlul asupra întreprinderilor de care răspund eu acum.

Deoarece nu țin de loc să păstrez un post în care nu fac altceva decît să perpetuez furtul comis prin

acapararea unei afaceri importante, cer să fiu desărcinat cît mai curînd cu putință din această funcție.
Dezgustat, rămîn al dumneavoastră.

John West — junior.

Scrisoarea îl înfuriase pe John West. „Îi arăt eu demisie cățelului ăsta nerecunoscător".

Tînărul John West cedase și acceptase pînă la urmă să se ocupe de o importantă afacere din Sydney, pe care tatăl său o preluase în ultimul timp. Dar se apucase de lucru cu o lipsă atît de vădită de entuziasm, încît tatăl său fusese de-a dreptul furios. Grozavă pereche de fii mai crescuse: Joe era de o supremă indiferență; vesel din fire, dar cu totul lipsit de simțul răspunderii, era imposibil să faci ceva cu el, aidoma cu nepricopsitul lui de unchi Joe. Dar John era priceput. Îi oferise posibilități, pentru care unii tineri ar fi sacrificat multe, dar refuzase totul ca un catîr. Ei bine, deși se arată atît de încăpățînat, o să-l pună pe roate. Destul de rău că îl amenința cu demisia ori de cîte ori se întîlneau, dar scrisoarea asta le pusese capăt la toate! Vasăzică îl informase o „victimă". La naiba!

John West era foarte mîndru de tranzacția încheiată la Sydney. Cînd începuse criza, doi frați asociați se încurcaseră într-o afacere care îi dusese în pragul falimentului; el le preluase pasivul și îi primise și în slujbă. Nu era vina lui dacă nu fuseseră în stare să scoată bani din această afacere. După cum nu era vina lui că nu fuseseră destul de pricepuți ca să scape firma lor de faliment printr-o abilă manevră politică, cum făcuse el!

Cu atît mai nesuferită îi apăru lui John West simpatia fiului său pentru foștii proprietari, cu cît el era foarte mîndru de finețea de care dăduse dovadă la încheierea acestei tranzacții. Cei doi frați, care munciseră timp de douăzeci de ani ca să pună pe picioare cea mai mare casă de comerț din emisfera sudică, luaseră contact cu el în urmă cu vreo șase luni și el acceptase să preia afacerea. Curînd după aceea, întîmplarea făcu — și asta era un adevărat

noroc — ca noul prim-ministru laburist, Labe, să propună un moratoriu în Parlamentul din New South Wales. Legea pretindea că apără interesele micilor proprietari față de bancă și de societățile de construcții, amînînd plata ratelor datorate pentru case și ferme.

Intreprinderea preluată poseda două clădiri în oraș, asupra cărora titularii firmei plătiseră amortismentul, dar nu mai puteau face față plăților din banii cîștigați. Nu ar fi realizat nici un profit de pe urma vînzării ori închirierii clădirilor, deoarece jumătate din imobilele din oraș erau goale, iar prețurile mărfurilor înregistraseră o scădere catastrofală.

John West se bucura de oarecare influență în cercurile laburiste din Sydney. Își asigură un intermediar și pentru cinci mii de lire, într-o ședință care se prelungi pîn-la ziuă, primul ministru depuse un amendament prin care lărgea cadrul legii astfel încît să includă și clădirile mai mari. John West nu mai trebui să plătească dobînzile și ratele de plată asupra chiriilor, și în urma administrației pricepute a fiului său, afacerea începuse să prospere. Era într-adevăr o lovitură genială, cum nu mai fusese alta, și acum propriul său fiu îndrăznea s-o califice drept furt.

Chemă dactilografa și-i dictă răspunsul la scrisoare.

Stimate domn,

Ca răspuns la scrisoarea dumneavoastră de ieri. Ați fost, în mod evident, greșit informat. Demisia nu se acceptă. Am să vin mîine la Sydney pentru a discuta comunicarea dumneavoastră insolentă.

John West — senior

După plecarea dactilografei rămase cufundat în gînduri. Parcă întreaga lui familie s-ar fi înțeles să-l sfideze. Parcă toți ar fi complotat să-l țină la distanță. Nellie evita orice ciocnire cu el și ducea o viață destul de plăcută. Își dădea seama uneori, cînd o observa la masă, că se răzbunase pe el și devenise

din nou stăpînă la ea acasă. Copiii şi prietenii lor o admirau pentru spiritul şi pentru manierele ei care imitau purtările lumii bune. Cîteodată i se întîmpla s-o asculte cum vorbea cu copilul ei, în dormitorul de lîngă cabinetul de toaletă. Nu distingea cuvintele, dar îşi dădea seama că între ei domnea bucuria, prietenia şi dragostea, niciodată supărarea, niciodată teama. Doamna Moran, deşi încărcată de ani, era foarte vioaie şi încerca discret să menţină familia unită împotriva lui. De cîte ori John se încumeta să facă o încercare pentru a trece peste liniile defensive ridicate de familie în drumul lui, ea era gata să se interpună pentru a evita ciocnirile şi a mijloci o înţelegere.

Cîteva minute rămase pradă furiei. O să le arate el. O obligase pe Nellie să-şi asume responsabilităţile, o dezmoştenise pe Marjorie, izbutise s-o facă şi pe Mary să se poarte cum trebuie; acum o să vadă şi ceilalţi cine-i stăpînul. În tot cazul, John va fi nevoit să joace cum o să-i cînte el. Auzi ce îndrăzneală!

Deşi era mai puternic decît oricînd, John West se simţea frustrat. Criza se înrăutăţea pe zi ce trecea. Contabilii lui constataseră un deficit de aproape o jumătate de milion de lire; dar pierderile lui ar fi fost de cel puţin două ori mai mari, fără succesele de care se bucurase după introducerea legii asupra tarifelor vamale. Afacerile mergeau prost şi situaţia se agravase vădit. Mulţi dintre micii comercianţi pe care-i finanţase solicitau ajutoare, fără nici o perspectivă de a se achita vreodată. Începuse să-i refuze pe unii dintre ei, totuşi cererile de ajutor care-i erau adresate în strada Jackson sau la domiciliu soseau mai numeroase ca oricînd. Deşi încerca să se convingă că toţi solicitanţii erau nişte netrebnici, îşi dădea seama că o cumplită sărăcie se abătuse asupra ţării.

De la Canberra primise ştirea că bancherul englez, sir Otto Niemeyer, va veni în Australia spre a studia posibilităţile de redresare a economiei ţării, propunînd în special reduceri drastice în cheltuielile guverna-

mentale, reducerea salariilor şi a serviciilor sociale. De-ar veni cît mai repede, ca să readucă prosperitatea de odinioară! Acum că Ted Thurgood fusese înlăturat din viaţa politică, nu prea erau speranţe ca guvernul Summers să întreprindă ceva hotărîtor.

Scandalul Mulgara nu ştirbise întru nimic admiraţia lui John West pentru Thurgood. Dimpotrivă, îl admira şi mai mult pentru curajul de care ministrul de finanţe dăduse dovadă cînd fusese atacat. Thurgood îi ceruse sprijinul pentru eventualitatea c-ar fi fost dat în judecată — şi era hotărît să-l ajute.

Dîndu-şi seama că lipsa lui de cunoştinţe politice îi slăbea influenţa ce-o avea într-o vreme asupra Parlamentului, John West luase hotărîrea să studieze problemele politice. „Studiile" lui se mărgineau însă la citirea manifestelor publicate de societatea „Adevărul catolic" şi la discutarea problemelor politice şi sociale cu arhiepiscopul Malone şi cu alte personalităţi catolice. În urma acestor „studii", deveni un admirator înflăcărat al lui Mussolini şi al statului corporatist italian. Se obişnuise să spună de cîte ori avea prilejul: „Australia are nevoie de un dictator bine intenţionat şi Thurgood ar fi omul cel mai indicat" — dar acum această speranţă se prăbuşise.

Bancherii şi marii monopolişti industriali exercitau o influenţă mai mare asupra lui Summers decît el, deşi partidul lor era în opoziţie. Şi mai puternici ca toţi, după cîte îşi dădea seama, erau acţionarii englezi. Ei nu pierdeau bani, în timp ce un John West, cu toate eforturile combinate ale lui Frank Lammence, Pat Corry, Dick Lamb şi ale tuturor directorilor şi contabililor lui, pierdea totuşi bani. Numărul celor care veneau la curse şi la meciurile de box scăzuse acum la jumătate. Influenţa lui politică nu-i mai era de nici un folos, deşi îşi exercita controlul în Parlamentul din Victoria, prin Ned Horan, prin „şiretul" Alfie Davison, prin Tom Trumbleward şi alţii. Şi cu toate că în multe consilii suburbane cuvîntul lui era precumpănitor, demersurile lui nu aveau decît o valoare defensivă, aceea de a-i apăra imperiul, nu de a-l extinde.

Dar tot au să afle ei în curînd de John West : o să pună bățul pe ei ! O să-l salveze pe Thurgood și o să-l vîre din nou în guvern ; o să-l facă chiar prim-ministru.

După ce plecă de la biroul tatălui ei, Mary coti pe strada Collins și apoi o luă în sus pe deal, spre cafeneaua ei favorită. Se întreba ce-o fi scris John tatălui lor de se-nfuriase așa, cînd atenția îi fu atrasă deodată de sgomotul unor glasuri puternice care încercau să intoneze un cîntec, păstrînd ritmul egal al melodiei. Văzu uimită o mare coloană în marș — tot rînduri de cîte patru — care venea de pe o stradă laterală. Coloana se-ntindea ca un șarpe uriaș, cît vedeai cu ochii, îndreptîndu-se spre Uniunea sindicatelor. Cîțiva manifestanți purtau steaguri roșii sau pancarte. Înaintau cîntînd melopeia lor tot mai stăruitoare. Pe două pancarte scria :

„Jos cu sistemul pungii".

„Vrem de lucru, nu pomană".

Se uită oarecum emoționată. Cînd manifestația ajunse pe strada Collins și-o porni la deal, doi polițiști care se aflau la colț șoviră, neștiind ce să facă.

Tocmai atunci două femei bogate ieșiră dintr-un magazin de lux și rămaseră pe loc privind înmărmurite la spectacol.

— Trîntorii — spuse una către cealaltă — niște trîntori pe care-i duc de nas comuniștii.

Mary își dădu seama cu surprindere c-ar fi vrut să le spună ceva, dar nu găsi nici un răspuns potrivit. De aceea veni pînă la marginea trotoarului și se uită la manifestanți, țintuită pe loc de un amestec de teamă, emoție și milă. Deodată, doi oameni în zdrențe se opriră pe trotuar lîngă ea : un bărbat și o femeie.

— Vezi, Liz, asta-i demonstrația pe care au anunțat-o la mitingul șomerilor de care ți-am vorbit, spuse bărbatul. Toți ar trebui să mergem.

— Ştiu eu ce să zic, Ted ? Iar o să iasă încurcături. Ştii că poliţia i-a atacat ultima oară. Mai bine şi-ar căuta de lucru.

— Să-şi caute de lucru ? Păi de cîtă vreme caut eu? Ia uită-te la pancarta asta. Au de gînd să pună o dată capăt „sistemului pungii", şi tu eşti împotrivă, nu-i aşa ? Puţină margarină, căreia-i zic unt, ceai prost, o lumînare, tot ce-i mai ieftin, asta se vîră în pungile care se împart oamenilor. Face numai bine şase şilingi pe săptămînă. Drept ce ne-or fi luînd ?

Tocmai atunci un demonstrant entuziast strigă :

— Hai cu noi, tovarăşe !

Bărbatul trase femeia după el.

— Hai; Liz. Să mergem şi noi.

O luară la fugă şi intrară în coloană, formînd un rînd de şase, pînă cînd ceilalţi muncitori se traseră înapoi ca să-i primească în rîndurile lor. Femeia mergea absentă — părea obosită, nemîncată şi cam ruşinată. Bărbatul mergea cu pas vioi şi încerca să cînte, dar se vedea bine că nu cunoştea cîntecul. Mary observă că numai jumătate din demonstranţi cîntau. Unii erau intimidaţi şi stingheriţi, ca şi cum ar fi mărşăluit pentru prima oară. Din cînd în cînd, cîte unul încerca să susţină cîntecul la muzicuţă.

Deodată cîntecul luă sfîrşit. Nu se mai auzi decît tîrşîitul picioarelor care nu izbuteau să ţină pasul ; apoi oamenii din frunte începură un alt cîntec, pe care ceilalţi îl reluară, încît Mary avu impresia că melodia zboară din gură în gură, de-a lungul coloanei nesfîrşite de oameni.

Nu-nţelegea cuvintele, înafară de refrenul care se repeta într-una : *De-a pururi solidari.* Cei mai mulţi demonstranţi cunoşteau însă acum bine cîntecul, care se înalţă mai puternic şi mai ameninţător.

Iată dovada atmosferii de tensiune, a simţămîntului straniu de nelinişte care plutea în aer de cîteva luni încoace. Iată răspunsul pe care-l dădeau săracii afronturilor îngrămădite împotriva lor.

Mary West cunoscuse şomajul numai din ştirile publicate în ziare, pînă cînd într-o noapte, în urmă cu vreo cîteva luni, asistase la o scenă care-o umpluse

de milă și de dezgust. Împreună cu un grup de prieteni, ieșise dintr-un restaurant luxos și o luase pe sub arcadele magazinelor, în drum spre teatru. Trecînd printr-o stradelă dosnică, văzu cam o duzină de oameni în zdrențe, care, fără să scoată o vorbă, stăteau la ușa bucătăriei restaurantului așteptînd în jurul lăzilor de gunoi, întocmai ca Lazăr — își spuse ea— rămășițele de la masa bogatului. Nu putea să creadă, deși vedea cu ochii ei, că ființa omenească putea fi redusă la această stare animalică; așa că făcu vreo cîțiva pași pe ulicioară. Tocmai atunci ușa bucătăriei se deschise și un om îmbrăcat în halat alb ieși afară și goli o cutie de resturi în una din lăzile mari de gunoi care se găseau de fiecare parte a ușii, prefăcîndu-se că nu observă grupul de scormonitori. În dunga de lumină din ușă văzu lăzile de gunoi, resturile de mîncare servită la masă: foi de salată, coji de fructe, bucăți de carne mîncate pe jumătate și altele asemănătoare, formînd un amestec dezgustător. Apoi oamenii se îngrămădiră în jurul lăzii, înghiontindu-se, fiecare căutînd să culeagă mai întîi. Rămăsese țintuită în loc de această scenă înfiorătoare, apoi se apropiase și mai mult.

Un om care se ținea mai la margine, așteptînd să pună și el mîna pe ceva, se întoarse spre ea. Purta un palton lung care nu mai avea nici un nasture și o pălărie jerpelită trasă peste ochi. De sub marginile pălăriei, doi ochi înfiorători se fixară asupra ei și o voce spartă o apostrofă:

— Ce te zgîiești așa? Ce-ai văzut?

Omul se holba la ea, cu ochii aproape ieșiți din orbite, ca ai unui spînzurat. În acești ochi luceau umilință, deznădejde, disperare, poate chiar nebunie și fără îndoială ură. O ura pentru că avea pe ea îmbrăcăminte în valoare de patruzeci de lire și o blană de o sută de lire, în timp ce el umbla în zdrențe. N-o cunoștea, dar o ura pentru că era bogată și pentru că mîncase toate bunătățile, în timp ce el era sărac și aștepta să găsească ceva în lada de gunoi.

Mary se-ntoarse și-o luă la fugă, tocmai cînd însoțitorii ei veniseră să vadă unde dispăruse.

Noaptea îi visă pe oamenii din jurul lăzii de gunoi, şi ca într-un coşmar, i se păru că omul cu ochii atît de îngrozitori hrănea nişte copilaşi cu resturile acelea dezgustătoare, într-o casă dărăpănată şi murdară. Şi tot timpul nu-şi lua ochii de la ea.

De atunci văzuse şi citise mai multe despre miile şi sutele de mii de oameni care căzuseră în cea mai adîncă mizerie. Citise cum erau evacuaţi şi locuiau în corturi sau dormeau în vagoane de cale ferată, în depoul gării din strada Flinders, cum străbăteau ţara pe jos sau în căruţe vechi, căutînd de lucru, sau cum luau masa într-un restaurant şi apoi mărturiseau chelnerului că n-au cu ce plăti : îi propuneau să-i arunce în închisoare, ori mai bine să se adreseze premierului Ned Horan şi să-i ceară lui să plătească. Citise apoi despre un om care spărsese foarte liniştit geamul unei prăvălii cu o cărămidă şi ceruse apoi poliţistului să-l bage la închisoare, pentru că acolo cel puţin o să primească de mîncare, iar statul o să aibă grijă de soţia şi de copiii lui. Se obişnuise să meargă pe jos, ca să treacă prin Carringbush şi să se tortureze singură privind scene de mizerie cruntă şi de suferinţă : cozile de la cantinele gratuite, femeile deznădăjduite, grupurile de oameni înfometaţi, copiii rahitici şi tremurînd de frig. — Şi cîte case goale, în timp ce lumea n-avea unde să doarmă ; magazinele erau pustii şi fabricile închise, şi unii aruncau mîncarea la gunoi, în timp ce atîţia n-aveau de lucru şi mureau de foame.

Şi tensiunea, ameninţarea vagă care plutea în atmosfera încărcată ! Dar iată că săracii mărşăluiau acum, înălţînd cîntece de revoltă !

Cele cîteva femei din coloană erau îmbrăcate în zdrenţe ca şi bărbaţii lor. Era o armată a deznădăjduiţilor, dar Mary îi privea cu simpatie, pentru că pînă atunci şi ea se-ntrebase adesea : „De ce suferă oamenii în tăcere ?“

Văzu că manifestanţii, ajunşi în capătul străzii Collins, se împrăştiau în jurul Ministerului de Finanţe ; şi mereu soseau alte coloane. Nu mai cîntau, aşa că se auzea numai murmurul glasurilor şi tîrşîitul picioarelor ; pe marginea trotuarului se adunase o mul-

ţime tăcută care-i privea. Tramvaiele erau blocate pe strada Collins şi vatmanii sunau într-una din clopot.

Începu să-şi croiască drum încet, de-a lungul trotuarului plin de lume, spre clădirea Ministerului de Finanţe. Deoarece nu putea să înainteze destul de repede, coborî de pe trotuar şi-o luă la fugă, ţinîndu-şi pălăria cu un gest elegant, cu fusta rotindu-se în jurul picioarelor ei frumos arcuite.

Ajunse aproape de rîndurile mulţimii, care se înşiruise pe trei laturi ale clădirii cenuşii cu două etaje; unii pătrunseseră şi în grădina ministerului. Pretutindeni se vedeau poliţişti, sute de poliţişti, dar pînă atunci nu-i atacaseră pe manifestanţi.

Se ridică în vîrful picioarelor şi-i văzu pe cei patru oameni care mergeseră în fruntea coloanei, urcînd treptele largi de piatră, în mijlocul uralelor.

— Unde se duc ? întrebă cineva.

— La Trumbleward, ministrul de interne, răspunse un bărbat slab. Avea o înfăţişare caraghioasă, din pricina hainelor neînchipuit de ferfeniţite şi a unei perechi de sandale noi ieftine, albe.

— De ce ?

— Ca să ceară de lucru, nu pomană, şi ca să se pună capăt sistemului pungii.

— Sistemul pungii ?

— Da, sistemul pungii, aruncă el dispreţuitor, mirîndu-se că ea nu ştia despre ce era vorba. Vrem să hotărîm singuri pe ce să ne cheltuim amărîţii noştri de bani, nu să ni se arunce o pungă cu coloniale ieftine. Asta nu înseamnă că dacă vorbesc cu Trumbleward, lucrurile o să se-ndrepte. Ultima dată a pus poliţia să ne atace. E omul lui John West şi a altora de teapa lui. Şi-şi mai zice laburist !

Trumbleward ! Era într-adevăr omul tatălui ei. Venise de mai multe ori la ei acasă. Oare toţi oamenii tatălui ei să fie ca Trumbleward ?

Deodată fu trezită din gîndurile ei de o încăierare, în imediata apropiere. Se auzeau glasuri furioase. Mary se duse mai aproape de locul unde se produsese scandalul. Un uriaş cu părul vîlvoi înjura un poliţist.

— ... Nu prea vă-nfigeți azi ! Reformaților ! N-ați pus încă mîna pe bastoane, hai ? Vă facem fărîme, dacă vă băgați azi !

Il împingea pe polițist. Un alt agent veni în spatele lui și ridică bastonul ca să-l lovească. Lumea din apropiere nu știa ce să facă. Unii voiau să se apropie, alții să se dea mai deoparte. Tocmai cînd bastonul ridicat era gata să se abată pe capul uriașului, un sergent de poliție își croi drum prin mulțime și îl smulse din mîna agentului.

— Pentru numele lui dumnezeu, omule ! îl auzi Mary strigînd. Vrei să ne facă chiseliță ?

Se iscă o mare învălmășeală. Aclamații puternice izbucniră cînd un om se cățără pe pervazul unei ferestre, ca să se adreseze mulțimii. Acum, după ce sosiseră toți, Mary socotea că numărul manifestanților se ridica la cel puțin zece mii. Vorbitorul era prea departe, așa încît ea nu auzea decît crîmpeie :

— ... sistemul pungii...

— Unitatea e putere...

— ... partidul laburist ne-a trădat...

Mulțimea din jurul oratorului ovaționa.

Un om de lîngă Mary spuse :

— E comunist ! Prea extremist pentru gustul meu.

Urmă o discuție politică foarte animată, care risca să degenereze în bătaie.

Mary așteptă aproape o oră să se-ntoarcă delegația, care nu apăru însă. Incetul cu încetul, numărul participanților se împuțină la jumătate. Din cînd în cînd, grupuri izolate intonau cele două cîntece, pe ici pe colo se iscau discuții sau o ceartă fără noimă, dar pînă la urmă se așternu liniște. Se părea că mulțimea era prea flămîndă ca să-și poată menține entuziasmul.

Mary se urni încet de acolo. O dureau îngrozitor picioarele, era obosită dar nu mai avea chef să ia ceaiul. In timp ce se îndrepta spre stația de tramvai, observă că tremură. Scenele la care asistase îi zdruncinaseră mintea și nervii.

La masa de seară, acasă, începu să povestească tot ce văzuse, arătînd de ce i se părea nedrept sistemul

pungii și luînd apărarea șomerilor. Mama ei își arătă simpatia pentru „bieții nenorociți" ; auzise că la spitalul Sfîntul Vincent se distribuiseră pînă atunci gratuit peste o sută de mese zilnic, dar solicitanții ajunseseră să fie atît de numeroși încît fuseseră nevoiți să înceteze distribuția. „Dar la ce bun să faci dezordine ?" încheie Nellie.

John West n-o lăsă pe Mary să-i răspundă :

— Au fost conduși de comuniști. Comuniștii vor revoluție. Părerea mea este să-i trimită la muncă. Unii din ei n-au de lucru de-atîta vreme, încît nici n-au de gînd să se mai apuce de vreo treabă cît timp li se dă de pomană. Să-i bage pe comuniști la închisoare, iar celorlalți să le dea de lucru.

— Dar, tată, chiar dumneata ai spus că ai concediat cinci sute de muncitori. Dacă și ceilalți patroni au făcut la fel, unde să găsească de lucru ?

— Lefurile sînt prea mari, așa că patronii nu mai pot angaja salariați, realizînd în același timp și profituri ; lefurile trebuiesc reduse. Asta nu înseamnă că *eu* vreau reducerea lefurilor. Dar trebuie să reînviem prosperitatea. Altfel se duce țara de rîpă. Să li se dea de lucru, indiferent ce. Să sape gropi și să le umple din nou...

— Bine tată, dar oamenii nu cer altceva decît o indemnizație de șomaj mai mare și...

— Dacă mărești indemnizația, nimeni n-o să mai vrea să muncească. Și în tot cazul, nu vreau ca aci, la masa noastră, propria mea fiică să țină discursuri comuniste — ca dela tribună. Tu de ce te plîngi ? Tu profiți de bogățiile pămîntului. Nu încerca să-i ajuți pe săraci. Dacă începi să faci asta, o să-ți stoarcă și ultimul ban. Crede-mă, că știu ce-ți spun.

— Vai, tată, ești la fel ca toți bogații. Nu poți să înțelegi de ce se plîng oamenii săraci, spuse Mary cu căldură.

Doamna Moran schimbă vorba, punînd în discuție cu mult tact perspectivele viitorului sezon de fotbal ; John West îi urmă exemplul, declarînd că asistase la un antrenament al echipei din Carringbush. Apăru-

seră cîteva „speranţe“ noi şi aveau toate şansele să cîştige campionatul. Mary nu mai scoase o vorbă, dar noaptea nu închise ochii, gîndindu-se la evenimentele din cursul zilei. Peste vreo două săptămîni citi în ziare că se renunţase la sistemul pungii şi că indemnizaţiile fuseseră majorate cu doi şilingi pe săptămînă pentru cei căsătoriţi şi cu şase pence în plus pentru fiecare copil. O cuprinse o bucurie nespusă. Participase, mai mult sau mai puţin, la o demonstraţie care-i obligase pe politicieni să ia măsuri.

*

Evenimentele din prima jumătate a anului 1931 făcură să sporească dezamăgirea lui John West.

Nu izbutise să dea nici una din marile lovituri care-l făcuseră celebru, dar ţinîndu-i din scurt şi sîcîindu-i pe reprezentanţii lui din toate statele, izbutise să împiedice o catastrofă financiară, aşa încît toate pierderile lui din timpul crizei nu fuseseră mai mari de un milion de lire. Se obişnuise să telefoneze reprezentanţilor lui, chiar şi la miezul nopţi, dacă i se năzărea cîte ceva.

Devenise capricios şi acasă şi îşi vîra nasul peste tot. Victoria asupra lui John fusese o compensaţie pentru declinul influenţei lui din celelalte sfere de acţiune. Întrevederea de la Sydney îi dăduse satisfacţii aproape sadice. Fiul său îl înfruntase ca un leu şi sfîrşise ca un mieluşel. „Aha, vasăzică nu-i plac metodele mele în afaceri! Socoteşte că foştii proprietari ai societăţii au fost escrocaţi şi vrea să-şi dea demisia ca să poată face ce vrea! Prea bine, l-am scutit de răspunderi! L-am trimis să vadă de barurile mele cu produse lactate, la Brisbane. Era omul cel mai nimerit acolo. La urmă a lăsat-o mai moale, aşa că i-am îndulcit şi eu puţin pedeapsa. Dar numai pentru binele lui. Şi-a cam luat nasul la purtare, ca şi ceilalţi din familie de altfel; prea le-au venit toate de-a gata.“

Lupta cu disperare ca să stăvilească pierderile. Oamenii i se adresau şi acum, cerînd ajutoare. Ajunsese

să se creadă un mare filantrop, toți îl storceau de bani. Cei care rîvneau să facă și ei carieră în politică, apoi biserica, operele de binefacere și cantinele volante simțiră curînd că se făcuse mai strîns la mînă. Merse atît de departe, încît pleca de acasă fără mărunțiș. Dacă-l oprea cineva pe stradă, spunea celui care din întîmplare îl însoțea : „Dă-i doi șilingi omului ăsta, că n-am mărunțiș la mine". Un timp stratagema prinsese ; dar Richard Lamb și ceilalți se săturaseră și ei să-i facă reputație de om generos lui John West, cu banii lor, și în asemenea ocazii spuneau că nici ei n-au bani mărunți.

In timpul acesta se contură așa-zisul Plan al primilor miniștri. Toată iarna, în timpul discuțiilor și manevrelor care pregăteau adoptarea proiectului, John West încercă să țină pas cu evenimentele și să le influențeze.

După ce primul ministru al țării se-ntoarse din Anglia, prin ianuarie, arhiepiscopul Malone și John West avură o întrevedere cu el. Din discuții își dădură seama că vanitatea lui Summers fusese măgulită în Anglia. „... Regele a spus... acționarii britanici au afirmat... primul ministru britanic a fost de părere..." și așa mai departe. Cînd arhiepiscopul aduse vorba despre evenimentele și problemele nerezolvate în țară, Summers se declară de acord cu propunerile făcute de Niemayer și le spuse că avea de gînd să-i convoace pe toți premierii statelor Australiei, pentru a elabora un plan economic comun în vederea echilibrării bugetelor. „Trebuie să facem sacrificii. Vor fi desigur tulburări în partid, dar sînt momente cînd națiunea trebuie să treacă înaintea clasei și a partidului". Arhiepiscopul se declară întru totul de acord și propuse ca oamenii de felul lui Ashton să fie înlăturați pentru a preveni tulburările.

John West arătă și el la rîndul lui că va sprijini propunerile lui Summers. Dar nu-i plăcea cum se desfășurau evenimentele. Consiliul de administrație al băncii federale, în spatele căruia se ascundeau bancherii și magnații industriei grele, se bucura de cea

mai mare trecere. Şi arhiepiscopul avea oarecare influenţă; numai John West, care-i cocoţase pe laburişti acolo unde se aflau, n-avea nici o trecere! Şi gîndindu-se la toate astea, îi ceru lui Summers să-l readucă pe Thurgood, deoarece nu mai exista nici o îndoială că guvernul din Queensland nu intenţiona de loc să întreprindă ceva împotrivă-i, pe baza materialului adunat de Comisia regală.

Spre surprinderea lui, Summers se declară de acord: afirmă că-i convins de nevinovăţia lui Thurgood şi că va avea chiar nevoie de sprijinul lui în lunile de grele încercări ce vor urma. Thurgood era considerat radical, şi ca atare ar fi putut combate criticile care vor fi aduse, în sînul partidului, planului primilor miniştri.

John West se hotărî să-l sprijine pe Thurgood şi planul lui financiar. Intr-o bună zi, o să-l facă totuşi prim-ministru federal!

In cursul lunilor care urmară, prim-miniştrii statelor avură mai multe întrevederi cu Thurgood şi cu Summers. In urma acestor întrevederi, planul fu adoptat. Intre timp, John West îşi dăduse seama că pe Thurgood nu-l mai entuziasma propriul lui plan financiar. Il prezentase în proiect Parlamentului, dar fusese respins de senat; îl prezentase fără succes şi la conferinţa primilor miniştri, şi — în ultimă instanţă — în faţă consiliului de administraţie al băncii, înainte de adoptarea Planului primilor miniştri, dar fusese respins din nou. Ciudat era faptul că Thurgood se arăta uşurat parcă de o povară.

Evenimentele politice erau atît de confuze, încît John West nu mai ştia ce să creadă.

Conferinţa primilor miniştri se amîna într-una. Naţionaliştii sprijineau din toate puterile reducerile de salarii, dar prim-miniştrii laburişti, ca şi Summers şi Thurgood de altfel, evitau să dea un răspuns hotărît. Thurgood şi Summers pretindeau că n-au încă un plan, deşi primul, consultîndu-se cu comitetul de experţi al băncii, elaborase un proiect care repro-

ducea în linii mari planul propus de Niemeyer. Thurgood făgăduise lui John West că va face tot ce-i va sta în putință ca să fie votat planul financiar, și se ținuse de cuvînt. Lane, primul ministru al statului New South Wales, îl sprijini, iar cînd Thurgood începu să dea înapoi, supuse și el un plan propriu — planul Lane — care prevedea repudierea datoriilor față de acționarii englezi. Planul Lane, rămase însă neacceptat; fusese propus numai ca să dea iluzia că ministrul din New South Wales ar fi prietenul clasei muncitoare — o iluzie care mai dăinui mulți ani, deoarece el dezminți cu înverșunare că ar fi votat pentru propunerile lui Niemeyer, care fuseseră adoptate pînă la urmă de prim-miniștrii statelor; de fapt Lane își dăduse și el votul, aprobînd pîn-la urmă un plan care ar fi avut efecte contrare proiectului propus de el.

Cînd Planul primilor miniștri deveni lege, se produse o sciziune în sînul partidului laburist. Muncitorii și șomerii erau furioși. Horan obținu ca planul să fie votat și în statul Victoria, bazîndu-se pe aceeași lege ca și prim-miniștrii naționaliști din celelalte state. Lane se prezentă din nou cu planul său și fu definitiv înlăturat de la putere de guvernatorul din New South Wales.

Thurgood își dăduse și el votul în Parlamentul federal. După cîteva săptămîni, însă, atît el cît și ceilalți vinovați implicați în scandaloasa afacere a minelor Mulgara fură acționați în judecată ca să restituie sumele cu care fraudaseră guvernul din Queensland.

Surprins, nervos, înfricoșat, Thurgood se hotărî să lupte. Cînd îl primi în apartamentul său din Sydney pe Bill MacCorkell, avea un aer foarte sever. Bill arăta cu totul descompus, înspăimîntat de-a binelea. Se întoarse în Australia la începutul anului, crezînd că primejdia trecuse. Făcuse o călătorie minunată. Vizitase chiar și Țara Sovietelor, iar la întoarcere ținuse cîteva conferințe pro sau antisovietice — după auditoriu. Luat din scurt de cineva care vroia să știe

dece adoptase această tactică, Bill îi răspunse: „Trebuie să ţii seama cine sînt ascultătorii, tovarăşe".

Thurgood socotea că-i o trădare la mijloc. Nu făcuse el tot ce-i ceruseră? Nu-l ameninţaseră timp de aproape un an că dacă nu-i face pe voie lui Niemeyer vor redeschide cazul Mulgara? Îi părea rău că nu luptase cu mai multă însufleţire pentru John West şi pentru propriul său plan financiar! West n-ar fi trădat niciodată un asociat!

Nu de mult, Thurgood adoptase o poziţie contrară lui West. Cînd îşi prezentase planul său financiar în faţa Parlamentului şi în faţa conferinţei primilor miniştri, încercase într-o oarecare măsură să-i facă pe plac lui West, dar ultima oară cînd îl prezentase lui Gibson, preşedintele consiliului de administraţie al băncii, renunţase şi la ultimile rămăşiţe ale principiilor sale laburiste. Gibson, dur şi dominator îi spusese: „Un om ca dumneata, domnule Thurgood, care după părerea mea e cea mai mare capacitate financiară din viaţa politică a Australiei, ar fi trebuit să-şi dea seama pînă acum de inutilitatea acestui plan."

Thurgood îl privise cîteva clipe, apoi rîzînd în silă îi răspunsese: „Trebuie să păstrez aparenţele faţă de oamenii mei!"

La început, Thurgood fusese surprins de propriile-i cuvinte, dar apoi îşi dădu seama că viitorul lui era alături de cei bogaţi, căci pe nesimţite, dar sigur, pierduse orice pretenţie de reformator.

— Îi învăţ eu minte pe cîinii ăştia să se joace cu Ted Thurgood Roşul, îi spuse lui MacCorkell, cînd luară loc.

MacCorkell voia să fugă din nou, dar Thurgood îl sfătui să rămînă pe loc.

— Şi eu, Mac, cînd erai tu în străinătate, m-am gîndit să plec din ţară. Începusem chiar să-mi transfer capitalul în America. Dar un director de la Broken Hill Proprietary mi-a spus că n-am nici un motiv să fiu îngrijorat. Auzi: n-am nici un motiv! Nu poţi, într-adevăr, să ai încredere în cîinii ăştia, atîta vreme cît nu eşti puternic şi bogat ca ei. Dar

într-o zi o să fiu și eu tare, ascultă-mă pe mine! Nu te alegi cu nimic, dacă-i ajuți pe muncitori.

MacCorkell dădu pe gît trei pahare de whisky (Thurgood abia băuse unul singur) și se mulțumi să-l asculte.

Doamna Thurgood veni să-i cheme la cină.

— Ei, Mary — spuse MacCorkell, vorbind cam împleticit din cauza whiskyului — am pornit de departe, din Chirraboo, ca să ajungem aici.

— Da, Bill, dar uneori mă întreb dacă nu eram mai fericiți atunci.

Tocmai cînd Bill se pregătea să se declare de aceeași părere, Thurgood îl întrerupse:

— Pe dracu „mai fericiți"! M-am sacrificat pentru mișcarea laburistă, dar mișcării laburiste puțin îi pasă. N-are nici un rost să ne înduioșăm asupra trecutului. Trebuie să luptăm! Am de gînd să plec mîine cu avionul la Melbourne, să vorbesc cu John West. Mi-a promis c-o să mă ajute și am de gînd să-i aduc aminte de această promisiune.

A doua zi după amiază, Thurgood avu o întrevedere cu John West. Încă de mult, John West își dăduse seama că ajutorul dat oamenilor la nevoie, fie că sînt criminali, oameni de afaceri, politicieni ori pur și simplu oameni care caută o slujbă, era întotdeauna un sprijin pe care te puteai bizui în viitor. Cei ce îi datorau recunoștință erau la dispoziția lui. Dar prețul mare pe care avea să-l plătească de astă dată pentru a-l salva pe Thurgood îl făcu să spună:

— Adu-ți aminte de teoria bătrînului David Garside, despre care ți-am mai vorbit. Poți să cîștigi acest proces, dacă ai bani destui!

Thurgood îl întrerupse repede:

— Am ceva bani, dar dacă-i cheltuiesc pe toți în procesul ăsta, ce fac p-ormă? Nu uita că și tu ai cîștigat bani frumoși de pe urma mea. Ai cîștigat la Chirraboo și-ai scos o groază de bani de la Mount Isa. Și mai știi? S-ar putea să se vorbească și de Mount Isa în acest proces. Nu uita că timp de ani

de zile ți-am susținut interesele în Queensland, ca de altfel și MacCorkell. Nu uita și de legea taxelor vamale. Eu cred că...

Fu izbit văzînd fața lui John West: o mască lipsită de expresie — pînă și rînjetul lui caracteristic dispăruse. Un răstimp tăcură amîndoi.

— Ascultă — rosti John West, rupînd în sfîrșit tăcerea, fără ca să-și miște buzele. M-am săturat să tot plătesc. Anul trecut am pierdut aproape un milion de lire și toată lumea ar vrea să stau cu mîna în buzunar. Pe mine să nu mă amenințI cu Mount Isa, că am eu grijă să aranjez lucrurile în privința asta. Ai bani! Ai mult mai mult decît spui. Ori plătești jumătate, ori nu mă mai amestec de loc. În curînd trebuie să mă duc la Brisbane; am obținut o victorie asupra guvernului, în privința curselor. Voiau să-mi închidă hipodromurile și au votat o lege împotriva curselor conduse de particulari. Am făcut o societate anonimă, ca în Victoria. Cît stau la Brisbane, o să te susțin pe tine și pe MacCorkell, dar să puneți și voi jumătate din bani — suma s-ar putea ridica la cîteva mii de lire. Personal, n-am nimic împotrivă ca Garnardi și Rand să înfunde pușcăria pînă la sfîrșitul vieții; dacă ei ar fi fost mai prudenți, nu s-ar fi întîmplat toate astea!

— MacCorkell are ceva bani, dar i-a investit în acțiuni sigure, ca să aibă ceva la bătrînețe. Iar capitalul disponibil l-a cheltuit în călătorie. Plătesc eu jumătate pentru amîndoi.

După o săptămînă începu procesul. Chiar din primele zile, John West fu la Brisbane. Unul dintre reprezentanții săi „aranjă treburile cu juriul" într-un fel pe care chiar și David Garside l-ar fi socotit deosebit de eficace. Preveniseră toate riscurile. Jurații fuseseră aleși cu deosebită grijă. Li se îngăduia să se ducă seara acasă. Oferise cinci sute de lire președintelui juriului, care era un cunoscut de al lui Thurgood, și făgăduise o sută de lire fiecărui membru al juriului care ar fi dispus să pronunțe fără șovăire: „Nevinovat".

Judecătorul, un beţivan gras şi jovial, care se însurase cu o cheltuieriţă, bazîndu-se pe afirmaţia ei — de altfel neîntemeiată — că rămăsese însărcinată, şi care nu privea nici viaţa nici justiţia cu prea multă seriozitate, se arătă tot atît de dispus să le dea o mînă de ajutor ca şi preşedintele juriului. Îl cunoştea foarte bine pe Thurgood, care-l numise în magistratură.

Deşi Thurgood îl asigurase pe John West că judecătorul „o să fie înţelegător", John West se cam îndoia, pentru că — după părerea lui — judecătorii nu prea aveau obiceiul să ia mită fără intermediar, ci preferau să aplice o lege părtinitoare în mod nepărtinitor. Totuşi se duse la el.

Judecătorul îi spuse că era dispus să-l ajute, dar că dovezile aduse împotriva acuzaţilor în faţa Comisiei regale erau covîrşitoare. Ar fi fost foarte riscat să dea un verdict de achitare.

— Sînt nevinovaţi. Procesul are un caracter politic, insistă John West, foarte convins. Dacă sînt achitaţi, îţi dau cuvîntul meu de onoare c-o să fii numit prim-judecător.

— Mulţumesc foarte mult, domnule West, răspunse judecătorul. Ar fi fost într-adevăr mulţumit şi cu atîta, dar auzise că Thurgood dorea să obţină achitarea indiferent de preţ şi vroia să aibă avantaje mai substanţiale pentru serviciile aduse. Dacă însă avocaţii ori împricinaţii n-or să găsească o portiţă de scăpare, ca să respingă grosul acuzaţiilor îndreptate împotriva lor, atunci...

— Au cei mai buni avocaţi pe care îi poţi obţine cu bani! John West nu-şi lua ochii de la el, încercînd să-i citească gîndurile ascunse, ca pe vremuri cînd aruncase sovereignul sergentului Brogan. Deodată, scoase un plic umflat din buzunarul hainei. În tot cazul, scopul vizitei mele nu este să discut procesul, ci să mă achit de o îndatorire mai veche. Puse plicul pe masă. Ca simplu cetăţean, ţin să vă ofer trei mii de lire în semn de recunoştinţă pentru sentimentele cetăţeneşti de care aţi dat dovadă în

exercitarea funcțiunii, de cînd ați fost numit în magistratură.

Judecătorul se feri să-l privească în ochi.

— La revedere, domnule judecător. Și încă ceva. Nu vreau să se pomenească nimic de Mount Isa. Nu am nimic comun cu societatea din Melbourne, care a rămas în urmă cu chiria.

— Am înțeles, domnule West. Spune-i lui Thurgood că vreau să vorbesc cu avocatul lui mîine seară, acasă la mine. Cazul e complicat, foarte complicat.

După plecarea lui John West, judecătorul bău două pahare mari de whisky scoțian, apoi deschise plicul și numără banii de două ori, cu deosebită grijă și dragoste.

Doctorul Jenner era hotărît să depună acum, în fața instanțelor civile, cu mai puține rezerve decît în fața Comisiei regale. Atunci nu voise să fie un instrument în mîinile marilor capitaliști, împotriva guvernului laburist; acum puțin îi păsa dacă guvernul va fi dat peste cap. La ce bun să-l mențină pe Summers la putere? Summers făcuse tot ce-i ceruseră monopoliștii și acționarii străini, și izbutise să împună măsuri care, dacă ar fi fost adoptate de naționaliști, ar fi dus țara în pragul revoluției.

Dar acum, ca și în fața Comisiei Regale, Jenner era hotărît să se refere numai la pretinsele fraude: socotea că nu-i corect să facă aluzie la zvonurile pe care le auzise la Cairns și în alte părți.

În cursul procesului, începu să bănuiască însă că se pusese la cale un complot. Prea voia judecătorul să pară imparțial în chestiunile mărunte, cum fac întotdeauna judecătorii corupți, și părea să fie la curent cu tactica adoptată de apărare. Faptele care cu un an în urmă duseseră la o demascare zdrobitoare, erau acum minimalizate.

Dosarele de impunere ale trustului Mulgara, care constituiseră o dovadă zdrobitoare în cursul anchetei anterioare — dispăruseră; dispăruse de asemenea

și unul din rapoartele doctorului Jenner, după care acesta nu avea copii.

Thurgood și MacCorkell refuzară să depună în boxa acuzaților. După felul cum fusese introdusă acțiunea, acest lucru era facultativ. Răspunzînd la interogatoriu, MacCorkell recunoscu că era și el acționar la unele mine și declară că nu tăgăduise niciodată acest lucru.

Thurgood recunoscu și el că primise cecuri mari de la MacCorkell, dar pretinse că nu-i obligat să spună pentru ce. Rand afirmă că oferise acțiuni lui Garrardi și MacCorkell „din pură prietenie", dar că nu știa ca Thurgood să fi avut vreun amestec în această afacere. Întîlnindu-l pe Jenner afară, Thurgood îl luă peste picior :

— Ei, Jenner, ai vrut să mă distrugi pentru că te-am dat afară din partid. Te-ai dat bine cu naționaliștii, cum am prevăzut eu, da' n-o să vă meargă, nici ție nici lor.

— Asta-i culmea neobrăzării ! răspunse doctorul Jenner. Tu vorbești ?! Tu care ai făcut jocul capitaliștilor în ultimii doi ani ?!

Cînd fu chemat să-și facă depoziția, doctorul Jenner răspunse la întrebări și se referi la rapoartele pe care le prezentase guvernului. Observă îndurerat că nu se dă nici o atenție celor spuse de el. Pomeni de oferta lui Rand care-i făgăduise o pătrime din participație și aminti și de încercarea lui Thurgood de a-l determina să-și modifice raportul, după care îl dăduse afară din partid.

Toată viața, doctorul Jenner avea să-și amintească de contrainterogatoriul la care se văzu supus de avocatul lui Thurgood. Trecînd cu ușurință peste afirmațiile lui Jenner, care arătase că atît concesiile cît și subvențiile fuseseră obținute în mod fraudulos, avocatul începu să-i pună întrebări despre valoarea minelor. Doctorul Jenner susținu din nou că valoarea minelor putea să fie un punct important numai după ce aveau să fie smulse din mîna lui Rand, și că singurul punct care trebuia luat în discuție era felul în care guvernul fusese fraudat de Rand și de

asociații lui, precum și de Garfandi în calitatea de director al topitoriilor de la Chirraboo.

— Dar minele valorau în orice caz patruzeci de mii de lire. Chiar dumneata ai arătat într-un raport că minereurile conțineau zinc în valoare de cel puțin trei sute de mii de lire — asta fără să mai vorbim de valoarea metalelor extrase.

— Da! În primul rînd însă, trustul reziliase concesiunea și primise treisprezece mii de lire pentru care n-avea nici o justificare. Guvernul ar fi trebuit să extragă apa și să utilizeze minele...

— Ceea ce vreau eu să știu —interveni judecătorul — este dacă poți să m-ajuți pe mine și s-ajuți juriul, spunîndu-ne la cît se ridică valoarea minelor. Dacă ai fi recomandat guvernului să cumpere minele, cît ai fi spus să plătească?

— Nu am recomandat guvernului să le cumpere.

Avocatul lui Thurgood porni din nou la atac.

— Ai recomandat confiscarea în locul cumpărării?

— Chiar așa.

— Confiscarea! Cum au făcut sovieticii! Știu că ai vorbit foarte înflăcărat în favoarea sistemului sovietic de control asupra minelor.

— Nu era cunoscut sub această denumire. Pe atunci, procedeele folosite de sovietici erau prea puțin cunoscute.

— În 1919 vorbeai în favoarea sistemului cooperatist sau pentru introducerea sistemului sovietic de control?

— Am fost de părere ca muncitorii să preia administrația.

— Întocmai cum se întîmplă în orînduirea sovietică?

— Da.

— E adevărat că pe atunci aveai mare încredere în puterea din ce în ce mai mare a Sovietelor, în Rusia?

— Da, și am încă.

— Ești înscris în partidul comunist?

— Nu. Sînt de acord cu țelurile lui, dar nu văd ce...

— Foarte bine. Ţi-ai dat seama pe atunci că restaurarea topitoriilor de la Chirraboo ar fi oferit minelor de plumb din nordul Queenslandului mari posibilităţi de dezvoltare ?

— Da, aceasta a fost părerea mea şi mai este încă.

— Şi că minele Mulgara trebuiau să formeze baza aprovizionării cu minereu a topitoriilor de la Chirraboo ?

— Da, dar...

— Martorul să se mărginească să răspundă la întrebări, îl întrerupse judecătorul.

— Şi socoteai — reluă avocatul — că dacă guvernul ar fi preluat minele ar fi putut să le exploateze cu profit ?

— Da.

— Asta e tot, domnule judecător.

Procesul mai dură cîteva zile. În cele din urmă se prezentă juriului o listă de douăzeci şi cinci de întrebări. Toate răspunsurile juriului fură în favoarea acuzaţilor. O nouă datorie de optsprezece mii de lire, sub formă de cheltuieli, fu adăugată la preţul minelor Mulgara — datorie pe care aveau s-o plătească tot contribuabilii din Queensland. Topitoriile zăceau în adormire, minele ajunseseră două mari hrube pline de apă, iar maşinile şi utilajul rugineau expuse intemperiilor din regiunea nordică. Şi aşa rămaseră aproape zece ani, pînă cînd George Rand se-mbogăţi din nou, adunînd toate instalaţiile metalice şi trimiţîndu-le în Japonia ca fier vechi. In cele din urmă, minele fură vîndute, dar cu un deficit considerabil, de un alt guvern laburist din Queensland, unei societăţi care depindea de puternica Broken Hill Proprietary.

Mulţi ani după aceea, puteai vedea pe străzile din Brisbane silueta înaltă, adusă de spate, a doctorului Jenner ; părul îi albise de tot. Îşi trecea timpul călărind prin regiunea de nord care o îndrăgise atît de mult, dar îşi stricase tot rostul vieţii. Chiar şi proprii lui copii, deşi îl iubeau şi-l respectau, spuneau despre el :

— Are şi tata un cal de bătaie : ura neîmpăcată pe care i-o poartă lui Thurgood şi discursurile interminabile despre Chirraboo, acest Eldorado al Australiei de Nord.

*

John West nu fu deloc surprins cînd guvernul Summers căzu de la putere, pe la sfîrşitul anului. Cu cîteva luni înainte, partidul laburist se împărţise în mai multe fracţiuni. Lyons şi alţi cîţiva plecaseră din partid şi formaseră liga „Totul pentru Australia". Grupul lui Lane se desprinsese şi formase un partid aparte în Camera reprezentanţilor. Acest grup de altfel produse prăbuşirea finală. Într-o zi ceruse prelungirea seziunii parlamentare, pentru a discuta o acuzaţie împotriva lui Thurgood, care fusese numit din nou ministru de finanţe.

În ce consta acuzaţia ? Temîndu-se ca nu cumva maşina de vot a lui Lane, din New South Wales, să-l elimine cînd vor avea loc alegerile, Thurgood îşi asigurase realegerea folosind procedeele obişnuite. Trimisese o bandă de agenţi electorali în circumscripţia unde-şi pusese candidatura, făgăduind acordarea de alocaţii în valoare de două sute cincizeci de mii de lire pentru ajutorarea şomerilor şi în general a tuturor acelor care-l vor sprijini în alegeri. Interpelatorul care ridicare chestiunea în Parlament, membru al partidului Lane, aduse mărturii scrise sub prestare de jurămînt din partea oamenilor cărora li se făcuseră propuneri. Membrii guvernului, obişnuiţi cu ieşirile grupului Lane, nu luară în serios această moţiune ; „un nou bluff de al lui Lane" socotiră ei. Se trecu la vot. Suporterii opoziţiei se agitară turbaţi pe coridoare, aranjînd voturile. Prelungirea sesiunii fu aprobată cu treizeci şi şapte de voturi, contra treizeci şi doi.

În seara aceleiaşi zile, James Summers, care cu doi ani în urmă îşi făcuse intrarea triumfală în Canberra, obţinu de la guvern dizolvarea Parlamentului şi se pregăti de alegeri despre care ştia dinainte că vor duce în mod inevitabil la o înfrîngere zdrobitoare.

John West află că, în ajunul alegerilor, Lyons avusese mai multe întrevederi cu reprezentanții capitaliștilor, în biroul lui Murkett, la redacția ziarului. Lyons se tocmi cîinește cu ei. Ceru să i se acorde conducerea noului partid unit al Australiei. Și mai ceru și un onorariu de cinci mii de lire. În caz de deces, nevasta lui urma să primească o pensie substanțială din partea Commonwealthului.

Condițiile îi fură acceptate și Lyons se alătură lui Hughes intrînd în rîndurile renegaților laburiști, care trecuseră la conservatori. Partidul conservator își schimbă din nou numele, și, sub denumirea de Partid Unit al Australiei, formă guvernul.

*

Cînd se anunțară rezultatele, Frank Ashton rosti o scurtă cuvîntare:

„În ciuda împotrivirii generale și a neîncrederii în laburiști — declară el — sînt mîndru că am izbîndit, datorită voturilor care mi-au fost acordate de comuniști."

Ieși din sală și porni încet pe stradă. Era cărunt, puțin adus din spate și-și cam tîrîia picioarele.

Un tînăr din partidul laburist îl însoțea. Merseră aproape o sută de metri, în asfințitul de soare, mai înainte ca Frank Ashton să-și dea seama de prezența lui.

— Nu-i așa, tinere, că am mîncat o papară bine meritată?

— N-aș spune că-i meritată. Muncitorul se află acum la discreția patronului.

— A fost la discreția patronului și în ultimii doi ani, nimeni nu știe asta mai bine ca mine.

— Dar...

— Nu există dar, Les. De ce ești în partidul laburist?

— Păi... ca să construim socialismul pentru muncitori.

— ...ca să construim socialismul pentru muncitori? Binee! Am să-ți spun o mică poveste. Cînd s-a for-

mat partidul laburist, membrii fondatori erau urmăriți ca agitatori subversivi de celelalte două partide politice, de liberali și de conservatori, nu-i așa?

— Da.

— Conservatorii erau atunci reacționari și liberalii progresiști. Pe urmă liberalii au devenit reacționari și laburiștii progresiști. Am dreptate?

— Da.

— Ei bine, află că în curînd, poate chiar cît mai sînt eu în viață, laburiștii o să devină reacționari și comuniștii progresiști. De aceea sînt hotărît să mă las de politică — și cît mai curînd.

Tovarășul său nu răspunse nimic, ca și cum n-ar fi vrut să renege credința pe care-o mai purta partidului laburist.

— Îți faci iluzii, și e păcat băiete, continuă Ashton. Așa am făcut și eu, și mi-am irosit toată viața. În timpul campaniei împotriva Planului primilor miniștri și a excluderii din partidul laburist a așa zișelor organizații ce simpatizau cu comuniștii, am militat pentru un front unic al organizațiilor muncitorești, din care să facă parte sindicatele, socialiștii, I. W. W.-ul, comuniștii și partidul laburist. Află că asta a fost ultima mea iluzie deșartă. De atunci m-am lecuit.

— Dar comuniștii nu prea sînt sprijiniți.

— Nu uita c-a fost un timp cînd nici partidul laburist nu se bucura de nici un sprijin.

Rămaseră un răstimp de vorbă la colțul străzii, apoi tînărul prieten al lui Ashton spuse:

— Trebuie să traversez aici.

— Îți urez noroc, răspunse Ashton, dîndu-i mîna. Și nu uita ce ți-am spus. Dacă într-adevăr vrei socialism și nu numai un loc în Parlament, atunci ți-ai ales prost partidul. Ar fi mai bine să te-nscrii la comuniști. La revedere. Eu iau tramvaiul.

— Păi lucrez cu ei, în mișcarea șomerilor. Chiar acum acolo mă duc, la sediul lor. Tocmai o să înceapă un miting al șomerilor.

— Da? Aș vrea să spun și eu cîteva cuvinte și să le mulțumesc pentru voturile pe care mi le-au acordat.

— Aş putea aranja ceva, răspunse prietenul lui Ashton încurcat. Numai că cei mai mulţi sînt comunişti şi comuniştii nu te-au propus în mod oficial. Au lăsat asta la latitudinea alegătorilor.

— Oricum, am obţinut majoritatea. Aş vrea să le mulţumesc şi să-i încurajez. Spune-le că întotdeauna am fost alături de ei.

— Bine, răspunse celălalt, codindu-se încă. Să văd dacă pot aranja ceva.

Traversară strada şi pătrunseră într-o clădire veche. Tînărul îl conduse într-o sală mare, mobilată doar cu o masă, cîteva bănci şi mai multe scaune de lemn. Pe pereţi se aflau lozinci şi fotografii printre care şi un portret al lui Lenin. Intr-o sală din fund era o cantină gratuită.

Acesta era cartierul general al mişcării muncitorilor şomeri, care avea drept scop să-i ajute şi să-i organizeze pe cei rămaşi fără lucru şi să împiedice evacuările.

Vreo cincizeci de oameni sărăcăcios îmbrăcaţi şedeau pe scaune şi pe băncile de lemn, cu faţa spre masa la care luaseră loc doi muncitori.

Unul dintre ei spuse :

— Te-aşteptam, Les. E timpul să începem.

— Iertaţi-mă, am cam întîrziat.

Se apropie de masă şi se sfătui cu cei doi oameni care păreau nehotărîţi ; apoi unul dintre ei se ridică :

— Tovarăşi ! se adresă el celor din sală. Domnul Ashton, deputatul circumscripţiei noastre, doreşte să spună cîteva cuvinte înainte de începerea mitingului.

— Vreţi să veniţi în faţă, domnule Ashton ?

Un murmur de voci se auzi cînd Frank Ashton trecu în faţa lor şi îşi puse pălăria pe masă.

Îşi dădu seama că tremură. De ani de zile nu mai fusese atît de emoţionat.

— Tovarăşi, am cerut îngăduinţa să vă vorbesc pentru că sînt alături de voi. Sînt mîndru că am fost ales datorită voturilor voastre, pentru că, după părerea mea, comunismul...

În timp ce vorbea, își dădu seama cu groază că toți îl privesc cu dușmănie.

— ...am spus că laburiștii au pierdut în alegeri pentru că nu și-au îndeplinit angajamentele față de muncitori, dar ce i-o fi făcut pe muncitori să se arunce din lac în puț, alegîndu-i pe naționaliști?

Deodată unul ciolănos și uscat care stătea în fund strigă:

— Cel puțin, de la blestemații de naționaliști știm la ce să ne așteptăm.

Trucurile folosite de obicei la tribună de Frank Ashton nu-și făceau efectul. Era încurcat și speriat ca un novice. Se uită cu gura deschisă la cel care-l întrerupsese.

— Păi, prietene, — abia izbuti să articuleze — eu nu... adică, ceea ce vreau să spun este că muncitorii ar fi trebuit...

— Ce-ți pasă ție de muncitori? nu se dădu bătut lungiarul.

Rușinat și nenorocit că își expusese idolul acestui ultraj, prietenul lui Ashton nu mai știa ce să facă. Președintele șovăia și el; nădăjduise că oamenii au să-l asculte pe Ashton. Ostilitatea întrerupătorului însă transformase neîncrederea mută a ascultătorilor în furie.

— Da, urlă altul, clătinîndu-se pe picioare. Ești un exploatator, care profită de pe urma muncii ieftine a oamenilor de culoare.

— Te-ai înhăitat cu milionarul John West. Du-te înapoi în Noua Guinee, strigă cu voce ascuțită una din cele cîteva femei prezente.

Nici unul dintre ei nu era dispus să-l cruțe. Ashton era laburist și laburiștii îi trădaseră! Începură să strige și să-l batjocorească. În zadar se sculă președintele și le ceru, cu mîna ridicată, să păstreze tăcerea și să lase pe orator să vorbească.

Chipul lui Frank Ashton luă o expresie patetică.

— Trebuie să m-ascultați, băigui el. Știu, într-adevăr am făcut prea multe compromisuri, dar acum m-am învățat minte. În adîncul sufletului am rămas

întotdeauna credincios principiilor socialiste. Iar acum, eu...

— Spune-i-o lui John West, nu mie!

— Du-te înapoi în Noua Guinee și vezi-ți de mîinele tale.

— Am fost în Noua Guinee numai ca să mă îngrijesc de sănătate, strigă deodată îndîrjit. Încercarea lui de a se dezvinovăți fu primită cu hohote de rîs. Apoi cineva intonă *Internaționala*, care fu reluată în cor de majoritatea celor de față.

„Sculați, voi oropsiți ai vieții!
Voi, osîndiți la foame, sus!
Să fiarbă-n inimi răzvrătirea..."

După ce strigă la ei pînă răgușiși, Frank Ashton porni împleticindu-se spre ușă.

Tînărul său prieten încercă să vorbească, să acopere cîntecul. Președintele luă pălăria lui Ashton și se duse după el.

— V-ați uitat pălăria, i se adresă el jenat. Nu trebuie să vă faceți sînge rău. Cei mai mulți din ei nu sînt înscriși în partidul comunist. Au suferit atîta...

Frank Ashton își luă pălăria și se năpusti afară. „Dacă m-ar fi înțeles!" gîndi el.

Dar n-avea nici un sens; erau doar o turmă. Ce să le faci. Ajunsese la capătul puterilor. Își jertfise cei mai frumoși ani ai vieții de dragul unei iluzii, dar cel puțin acum avea să se odihnească.

Porni într-o doară spre casă. Îl huiduiseră pe el, pe Frank Ashton, care dusese lupta de unul singur împotriva trădării lui Summers și a lui Thurgood, care ceruse dizolvarea Senatului spre a obține controlul asupra lui, care-și dăduse demisia din guvern pentru că rămăsese singurul om de stînga care se luptase din răsputeri împotriva Planului primilor miniștri. Pe el îl huiduiseră, nu pe Summers! Șaptezeci de mii de muncitori îl aclamaseră pe Summers la Footscray, în cursul campaniei electorale, după ce-i anunțase că laburiștii eșuaseră, pentru că nu deținuseră puterea în Senat. Prostii! Summers n-a vrut niciodată să obțină controlul în Senat!

Consiliul de administrație al băncii își impusese voința în numele marilor capitaliști. Mîna stîngă a lui Niemeyer trăgea sforile după care jucau marionetele trădătoare. Summers, vanitos și cu totul sub papucul popilor, fusese o pradă ușoară. N-avea nici un ideal. Thurgood avea un ideal, dar nu realizase nimic, pentru că escrocul din el biruise totdeauna. Și iată că pînă la urmă, muncitorii îl goniseră pe Thurgood și-l aduseseră pe omul lui Lane.

Lane, demagogul, dăduse ultima lovitură! Dar ce importanță avea! Ce rost mai are să tragi într-un cadavru? Ce-i drept, în unele împrejurări, Frank Ashton îl sprijinise pe Lane. Ce-are a face! Ena și el unul din miile de oameni care fusese înșelat. Planul Lane. Planul Thurgood. Planul cutare... Toate planurile pentru unii, atît timp nu incitau vreo acțiune muncitorească. Acțiune muncitorească! De altfel ar fi fost cu neputință. Timp de doi ani observase cum muncitorii îngăduiseră tuturor netrebnicilor să-și facă de cap în politică. Fuseseră trădați, și totuși rămăseseră nepăsători. Se gîndi cu dispreț la guvernul Summers, condamnînd nepăsarea muncitorilor și propria-i inerție.

Mergea lovindu-se de trecători: îl orbiseră lacrimile. „Vin la tine și numai că nu-ți bagă mîna în buzunar. Îți sacrifici sănătatea și chiar viața pentru ei și-apoi te dau la o parte. Muncitorii îl huiduiseră, îl batjocoriseră! Uite unde a ajuns!"

Cum sosi acasă, se așeză la birou. O auzi pe Martha vorbind cu unul din băieți, în bucătărie.

Luă toc și hîrtie și începu să-i scrie lui Harriet. Penița alerga grăbită umplînd rîndurile.

Scumpa mea Harriet,

Ni s-a înfundat. Trebuia să se-ntîmple așa. Laburismul a devenit un partid de dreapta. Dar ce importanță mai au toate astea?

Partidul laburist de azi se deosebește de celelalte partide numai prin numele ce-l poartă.

Ce să mai spun de muncitori? Mi-am jertfit viața unei mulțimi josnice. Educația democratică este un

mit, iar conducerea de către popor o iluzie. Mai mult ca oricînd, oamenii se închină la idoli de cîrpă, de lemn și piatră. Sînt gata să-și dea viața pentru un rege sau un popă, ca pe vremuri, și să-și lase copiii să moară de foame.

Nu-i nimic de făcut pentru ei. Sînt mînați de instincte de robi. Nu ne putem pune nici o speranță în ei, iar în ce mă privește, am ajuns la capătul puterilor.

Să rămîi în viața publică, fără să realizezi ceva, nu-i o plăcere. Este un chin. Nu voi mai fi în arenă cu ocazia viitoarelor alegeri. Vreau să scap cît mai repede cu putință. Rămîn numai pînă îmi asigur viitorul. Pot să realizez asta doar închizînd ușa în nas solicitatorilor, care sînt gata să stoarcă și vlaga din mine, pentru ca apoi să mă azvîrle ca pe o zdreanță.

Dacă îmi mai sînt hărăzite zile, am de gînd să aștern pe hîrtie gînduri pe care n-am îndrăznit să le exprim în ultimii ani. Am nevoie de liniște. O să mă retrag, o să mă dau la fund. Lumea o să-și închipuie c-am murit, și nici n-o să-i pese de mine.

Sînt bătrîn și amărît. Acum, în amurgul vieții, am pierdut orice speranță. Martha nu s-a schimbat, iar copiii mă privesc cu indiferență. Nici unul din ei habar n-are ce-i aia laburism.

Jale și durere e tot ce-mi mai rămîne — afară de ceea ce am fi putut cunoaște împreună.

La revedere, draga mea Harriet.

Ție îți pot spune: mi-e rușine de mine.

Frank Ashton

Zvîrli tocul, scrise adresa pe plic, lipi scrisoarea și o vîrî în buzunar ca s-o pună seara la poștă.

Se duse la sofaua de lîngă fereastră și se prăbuși pe ea.

Aici, în camera asta avusese întrevederea cu Percy Lambert și John West. Atunci se hotărîse soarta lui, cînd Ashton, aflat pe alte poziții, îi refuzase pe amîndoi.

Tot aici scrisese și *Europa Roșie*. Se sculă și luă

un exemplar de pe raft. Se așează din nou pe sofa și frunzări cartea încet, pînă la sfîrșit, unde citi :

„Capitalismul ascultă, cu sufletul la gură, trîmbițele armatei revoluționare ; trîmbițele se aud din ce în ce mai tare, din ce în ce mai aproape".

Privi fotografia mamei sale moarte.

Ce-ar fi zis acum de băiatul ei ?

Îi răsări din nou în minte camera goală și mulțimea care cînta batjocoritoare, la mitingul șomerilor. Îi zvîrliseră în față *Internaționala,* vrînd să-și arate tot disprețul lor.

Fața i se schimonosi de durere și plînse. Deodată se sculă și azvîrli furios cartea în colțul odăii, iar plînsul i se transformă într-un rîs isteric.

Martha deschise ușa și-l văzu rîzînd, în mijlocul camerei, ca un ieșit din minți.

Căută la el cu privirile rătăcite, zbîrcită și adusă din spate. Se uită la el uimită și furioasă.

— Ce-i cu tine? Iar ai început să bei?

Încetă să rîdă și se-ntoarse spre ea. Privirea lui o îngrozi, așa că se trase înapoi.

— Nu, n-am băut, — strigă el. Am pus cruce politicii! Am de gînd să mă fac capitalist, d-aia rîd. Am să trăiesc ca un parazit și o să mă umplu de bani. O să mă umplu de bani, mă-înțelegi ? Sînt bătrîn și bolnav și renunț la tot, ca să mă-mbogățesc. Să nu mori de rîs!

Ea îl privi fără să-nțeleagă, apoi ieși închizînd ușa în urma ei.

Frank se prăbuși pe sofa și izbucni din nou într-un plîns nestăpînit. Trupul lui încovoiat era zguduit de un tremur și se bătea cu pumnii-n cap.

Ușa se deschise iarăși și fiul lui cel mai mare se uită în odaie.

— Ce-i cu tine, tată, pentru numele lui dumnezeu?

Frank Ashton ridică privirea.

— Nimic, băiete, răspunse stăpînindu-se. Doar că sînt un bătrîn în care s-a stins orice avînt de luptă.

Băiatul dădu din umeri și închise ușa.

Înfrîngerea laburiştilor îl descurajă pe John West. Lucra ca un automat, de parcă n-ar mai fi avut nici un ţel.

Chiar din prima zi, după alegeri, munci mult, dar fără entuziasm, fără mulţumire. După ce rezolvă corespondenţa trimise după fratele său Joe. Ca deobicei, Joe întîrziase.

Jie părea mult mai bătrîn. La şaizeci şi doi de ani, John West era îngrijit şi se ţinea bine; încrederea de sine care-l stăpînise în ultimii ani îi dăduse un oarecare echilibru. Joe însă devenise indolent şi neglijent: se gheboşase şi anii îi lăsaseră urme adînci, avea faţa buhăită, roşie şi nasul i se făcuse ca un cartof.

— De ce vii la zece şi douăzeci cînd trebuia să fii aci la zece fix? îl luă John din scurt.

Joe se aşează nepăsător, fără să răspundă. Părea că se amuză pe tăcute de puterea fratelui său, ca şi cum nu i-ar fi venit să creadă că băieţaşul crăcănat cu care se jucase într-o stradă dosnică din Carringbush ajunsese să fie privit cu atîta respect şi supunere. Se vedeau din cînd în cînd, ca nişte simple cunoştinţe, dar familiile lor nu se vizitau. Richard Lamb pretindea însă că Joe era singurul om care putea „citi în sufletul" lui John West.

John West se-ntreba de ce l-o fi ţolerînd pe Joe, care nici talent n-avea şi nici nu dădea dovadă de vreun interes pentru afaceri. Chiar în dimineaţa aceea Godfrey Dwyer i se plînsese că Joe se cam întrecea cu băutura şi nu se ţinea de treabă la hipodrom.

— Nu sînt de loc mulţumit de activitatea ta la hipodrom, continuă John. Ar trebui să bei mai puţin şi să-ţi vezi de treabă. Nu înseamnă să iei banii pe degeaba numai pentru că mi-eşti frate.

Joe continuă să surîdă nepăsător:

— Nu uita, băiete, că eu te-am ajutat s-aduni primul milion, ripostă el.

— Te-am plătit.

— Da, m-ai plătit, şi-o să continui să mă plăteşti.

— Asta s-o crezi tu! Dacă nu-ţi vezi de treabă, nu mai vezi un ban de la mine.

— Nu face pe grozavul, că nu se prinde. Te cunosc eu prea bine. N-o să dai apă la moară lumii, să spună că ţi-ai lăsat fratele pe drumuri.

— Nu mă pune la încercare.

— Ia-ascultă, nu mai face mereu pe grozavul, rosti Joe calm.

Indiferenţa calculată a lui Joe îl înfurie pe John West.

— Eşti un parazit şi un pierde-vară, un beţiv asta eşti. Arzi gazul de pomană şi eu trebuie să am grijă de nevasta şi de copiii tăi. Ei bine, de data asta să ştii, nu-ţi mai merge! Ori te laşi de băutură şi te ţii de treabă, ori zbori.

Joe păru deodată îngrijorat.

— Ce vrei de la mine, John. Vezi bine c-am îmbătrînit, băigui el.

— Eşti mai tînăr decît mine, şi uite-te cum arăt eu. Bei prea mult. Lasă-te de băutură şi vezi-ţi de treabă, îţi spun. Dacă mai aud o dată c-ai băut, sau dacă se mai plînge cineva de felul cum lucrezi, s-a zis cu tine. M-ai înţeles?

Joe se ridică. Era tulburat; John era în stare să-l zboare. N-avea nici o meserie şi nu se pricepea la nimic. Se-ntoarse şi-o porni încetişor spre uşă.

— Bine, mormăi el.

John West nu simţi nici o bucurie că-l dominase. Vru să-şi cheme fratele înapoi, dar se răzgîndi. „Să nu recunoşti niciodată c-ai greşit". Dar ce importanţă avea dacă bietul Joe îşi făcea de cap?

După amiază John West avu o întrevedere misterioasă. Un membru mai tînăr din familia Baineton (una din cele mai puternice familii din Australia) telefonase solicitînd o întrevedere. Ce-o fi vrînd?

Baineton era un tinerel foarte bine îmbrăcat.

— Nu-i aşa, domnule West — spuse jovial — că vă întrebaţi ce rost are vizita mea?

John West îl măsură rece fără să răspundă nimic.

— Vă supără dacă fumez? Mulţumesc. Să ştiţi, domnule West, că sînt într-o oarecare măsură oiţa pierdută a familiei. Criza m-a lovit greu şi am rămas fără

capital. Ca să dau cărțile pe față, am nevoie de ceva bani lichizi. Cam vreo sută de mii de lire.

John West era uimit, dar nu se trădă.

După o pauză destul de lungă, în cursul căreia Baineton își cam pierdu încrederea, John West vorbi :

— O sută de mii de lire e o sumă considerabilă, domnule Baineton. Cred c-ai putea aranja cu bancherul dumitale.

— Știți cum sînt băncile astăzi.

— Dar familia dumitale, tatăl, unchii, frații? Sînt sigur că ar fi dispuși să te împrumute.

— N-aș vrea să-i pun la curent cu situația mea, domnule West, atît timp cît nu e absolut necesar. Aș prefera să-mi fac singur rost de parale. Mă îngrozesc cînd mă gîndesc ce-ar spune dac-ar afla că m-am adresat dumneavoastră.

Baineton se înecă, de parcă ar fi încercat să înghită ultimele cuvinte.

— Și adică ce-au cu mine? sări ars John West. Banii mei sînt bani agonisiți cinstit, iar averea mea se cifrează la milioane. Știu bine că ai dumitale nu m-ar admite în cluburile lor exclusive sau la recepțiile oficiale, dar puterea mea e mai mare decît a lor pusă la un loc.

— Oh, cred că exagerați, domnule West. Sînteți într-adevăr unul din cei mai bogați și mai puternici oameni din Australia. Dar, de fapt, puterea e în mîna marilor trusturi financiare. Ascultați-mă pe mine, că știu ce spun.

— Am oamenii mei în Parlament, care fac ce le spun eu, se încăpățînă John West ca un copil de școală. Partidul laburist este la ordinele mele.

— Și ei au oamenii lor în Parlament și conduc indiferent de partidul care este la putere. Cred că în ultimii doi ani v-ați convins că ei controlează băncile și industria grea. Ei dețin puterea în țară.

— Băncile sînt controlate de evrei!

— Nu-i adevărat, domnule West. Marii financiari sînt presbiterieni foarte onorabili. Nici prin gînd nu le-ar trece să admită evrei în clubul din Melbourne!

Văzîndu-l pe John West că se întunecă la faţă, Baineton schimbă vorba.

— Dar, mă rog, poate că ai şi dumneata dreptate, domnule West. In orice caz, lumea se ocupă foarte mult de dumneata. „Misteriosul John West. Omul care a pornit de la un totalizator din Carringbush şi s-a lansat în lumea marei finanţe"...

Contrar obiceiului, linguşirea îl muie pe John West.

— Un om care a ajuns să-şi facă o situaţie, luptînd cu greutăţile vieţii, e întotdeauna mai înţelegător, coborî el tonul. Ce-mi propui ?

Discutară amănuntele. John West îl chemă pe unul din contabilii săi şi încheiară tranzacţia. Baineton dispunea de excelente garanţii, era aproape milionar.

John West rămase surprins cînd văzu că întrevederea nu-i dăduse nici cea mai mică satisfacţie. Era convins că Baineton avea să se achite uşor de datorie, cînd s-or îndrepta lucrurile.

Seara, după o zi de muncă asiduă, John West se simţi obosit şi descurajat. Il chemă pe Pat Cory şi-l rugă să-l ducă pînă acasă cu maşina. De multe ori, în ultimul timp, nu se mai simţea în stare să se ducă pe jos acasă. Oricum, împlinise şaizeci şi doi de ani şi începea să simtă că îmbătrînise. Ultimii ani lăsaseră urme adînci. Nu mai fusese în concediu de treizeci de ani, de cînd plecase în voiaj de nuntă. Cory îi propusese o dată să facă o călătorie în jurul lumii, dar John West refuzase :

— M-aş simţi pierdut, dacă mi-aş lăsa interesele baltă.

Pe drum nu scoase o vorbă. Acasă, mîncă repede şi se retrase în salonul de recepţie. Aştepta vizite.

Citi ziarul de seară. Un viol... O crimă... O sinucidere. Necazuri din cauza şomerilor. Cineva care afirma cu tărie că prosperitatea va fi restabilită în curînd. Noul prim-ministru restabilise încrederea. Deschise la pagina sporturilor, dar fu întrerupt după puţin timp de soneria de la intrare. Sosise Sugar Renfrey, acum primar în Carringbush. Sugar era înduioşător de mîndru de poziţia sa, fără să-şi dea seama că ajunsese o figură atît de ridicolă, încît părea transpunerea în

viață a unei glume. Totuși, aptitudinea lui pentru afaceri și șiretenia lui înnăscută îl ajutau să servească destul de bine interesele lui John West.

Sugar aprinse un trabuc și spuse:

— Nu stau mult, John. Am venit numai să discut cîteva chestiuni oficiale: despre alegerile care vor avea loc luna viitoare în North Ward și alte cîteva chestiuni de felul ăsta.

John West îl ascultă și-l sfătui cu un aer absent.

Apoi îl conduse în sala de muzică, unde Nellie, doamna Moran și Joe încercau să întrețină o conversație. Din cînd în cînd îl invita printre ai lui pe Sugar, ori chiar și alte personaje grosolane.

Se bucura la gîndul că în felul acesta jignea susceptibilitățile mic-burgheze ale familiei, dar, de fapt, Joe și doamna Moran se distrau pe socoteala lui Sugar.

John West simți nevoia să-l necăjească pe Sugar așa cum făcuse pe vremuri Mick O'Connell. Era singura glumă din viața lui. O mai făcuse o dată, în urmă cu cîțiva ani și copiii rîseseră cu poftă.

— Ți s-au stricat ochelarii, Sugar, reuși să spună John West cu greutate.

Credul ca un copil, Sugar își scoase ochelarii și răspunse:

— Nu sînt stricați, John, așa-s ei făcuți...

Gluma n-avu succes. Numai Joe rîse.

John West se-ntoarse în salonul de recepție.

Încercă să citească ziarul, dar era obosit și deprimat.

De la alegeri, deziluzia pusese treptat stăpînire pe el. Îl îngrijora nu atît înfrîngerea guvernului federal laburist, cît faptul că nu putea de astădată să-și asigure controlul, prin oamenii lui. Existența guvernului Summers dovedea că puterea unui John West era totuși limitată. El îl numise pe Isaac Isaacs guvernator general. Și același Isaacs elaborase prima lege împotriva biroului de pariuri. Ajunsese la convingerea că Planul primilor miniștri avea să readucă prosperitate în țară; trebuia să recunoască și el că această lege fusese introdusă de oameni mai puternici decît el. Se-nfundă în fotoliu. Simțea oboseala

pînă-n măduva oaselor. Un nestăvilit regret se strecură în sufletul lui. Unde a ajuns? Ce a găsit la capătul lungului drum pe care l-a parcurs? Să fie puterea doar o iluzie? Toată viaţa s-a ferit să aibă remuşcări, ori să privească înapoi şi să regrete ce a făcut, dar acum — deşi nu admitea nici faţă de el însuşi că puterea lui trecuse de punctul culminant — îl chinuia întrebarea: meritau oare toate acestea atîta osteneală?

John West visase o putere mai mare, o putere deosebită de aceea pe care o aveau capitaliştii. Dar o asemenea putere era cu neputinţă de dobîndit. Nu fusese în stare să-şi asigure controlul asupra industriilor grele, a oţelului şi a cărbunelui, asupra transporturilor maritime şi a băncilor, un control eficace asupra presei; nu izbutise nici măcar să fie admis în sanctuarul intim al celor cîteva mari familii care într-adevăr stăpîneau Australia.

Culesese oameni din mocirla societăţii şi-i ridicase în posturi înalte, ajunsese să domine chiar şi oameni care ocupaseră mai înainte situaţii înalte. Era puternic, dar bogaţii respectabili erau şi mai puternici. Marii financiari exercitau un control direct sau indirect asupra tuturor guvernelor şi asupra statului.

John West pornise la drum cu gîndul să devină cel mai puternic om din Australia, dar izbutise să ajungă doar oaia rîioasă din marea familie a miliomarilor.

La ce bun să mai continue? Unde are să-l ducă lupta asta de zi şi noapte?

Cu atîta bănet ce adunase şi puterea pe care-o avea, ar fi trebuit desigur să se considere fericit. Să fi fost oare prea aspru şi prea neîndurător?

Ca niciodată pînă atunci simţi nevoia satisfacţiilor mai intime, mai umane, pe care ţi le oferă viaţa. Se uită la fotografia mamei sale. Îi făcu impresia că-l priveşte dojenitor. Se uită la fotografia care-l înfăţişa împreună cu Joe şi Arty. Dac-ar fi trăit maică-sa, ce-ar fi spus? Joe îl dispreţuia, Arty era nebun. Nu-l lega niciun sentiment de dragoste. Şi nu-şi făcuse nici măcar un prieten printre toţi asociaţii lui.

îl auzi pe Sugar Renfrey luîndu-şi rămas bun.

Îi era somn. Se grăbi să se ducă sus.

Aici, în această casă, trăiesc oameni care ar fi trebuit să-l iubească : familia lui. Tînărul Joe era însă indiferent ; Mary îl evita, mama lui Nellie complota împotriva lui, John era în Queensland, furios că fusese nevoit s-o ia pe urmele tatălui său, iar Marjorie, renegată de tatăl ei, se afla tocmai în Germania, şi desigur aducea pe lume copii nemţi. Aprinse lumina în salonaş şi începu să se dezbrace. O auzi pe Nellie intrînd în odaia de alături. O ură cumplită puse stăpînire pe sufletul lui. De ce-i făcuse Nellie una ca asta ? De ce primise familia tot ce oferise şi în schimb nu-l răsplătise nici măcar cu puţină dragoste ?

După ce-şi puse pijamaua, luă revolverul din sertarul mesuţei de toaletă şi intră în dormitorul pustiu. Puse revolverul sub pernă, se vîrî în patul mare, dublu, şi stinse lumina.

Îi pierise parcă somnul. Îl frămîntau gîndurile. Aprinse din nou lumina şi luă o broşură de pe măsuţa de noapte. Era o copie a ultimei enciclice papale, intitulată *Quadragesimo Anno* pe care i-o dăduse arhiepiscopul Malone. Încercase de mai multe ori, dar fără succes, s-o „digereze". Începu din nou să citească, pe sărite.

> „...Deşi societatea modernă e bîntuită de multe rele, socialismul nu poate fi remediul..." Chiar aşa.
>
> „...Nimeni nu poate să fie în acelaşi timp şi catolic sincer şi socialist... Ne dăm seama... Cîţiva dintre copiii noştri... au dezertat din lagărul bisericii pentru a trece în lagărul socialist..."

„Are dreptate, îşi zise. Comunismul se împrăştie ca o pălălaie şi aici în Melbourne. Chiar propria mea fată simpatizează cu această mişcare, e limpede după felul cum vorbeşte."

John West nu era în stare să cuprindă frazele în întregimea lor.

„...Apostasia multor muncitori catolici."

„...Trebuie să adunăm și să instruim... soldați ai bisericii... Oameni care-și cunosc credința și aspirațiile... Primii și cei mai apropiați apostoli ai muncitorilor trebuie să fie ei înșiși muncitori, iar ca apostoli ai lumii comerciale și industriale să figureze patroni și negustori."

„Arhiepiscopul socotește că pasajul ăsta e cel mai interesant: formarea unor grupuri de laici care să readucă omenirea la picioarele lui Hristos, pe calea bisericii — asta în special pentru a combate comunismul."

„...Renașterea acțiunii catolice în lumea întreagă..."

Încercă să continue, dar nu putu să se concentreze, așa că stinse din nou lampa.

Noaptea era caldă și liniștită. Vedea stelele strălucind deasupra pinilor. Simțământul apăsător de regret și de îndoioșare în fața soartei sale puse din nou stăpînire pe el. Abia cînd pendula de jos bătu miezul nopții, izbuti să-și îndrepte gîndurile spre viitor.

Deoarece fiecare stat al Commonwealthului australian avea dreptul de a legifera în domeniile care-l priveau, își spunea că trebuia să se declare satisfăcut dacă izbutea să-și asigure controlul asupra parlamentului din diferitele state. Bineînțeles că ar fi important să dețină oarecare putere și în partidul laburist, dar în viitor accentul îl va pune pe state, în special pe Victoria. Poziția lui în statul Victoria era destul de complicată. Laburiștii ar putea să fie răsturnați ușor de la putere. Mai mult ca sigur că Ned Horan și alți membrii mai puțin marcanți aveau să fie excluși din partid, pentru că sprijiniseră Planul primilor miniștri.

Naționaliștii cuceriseră puterea formînd Partidul unit australian, dar grupul lui Alfred Davison stăpînea de fapt situația, așa încît John West ar fi putut împiedica guvernul să ia măsurile care nu i-ar

fi convenit. Pe de altă parte, Davison şi Ned Horan căzuseră de acord să acţioneze în favoarea unei alianţe între Partidul laburist şi Partidul Ţării.

Afacerile îi mergeau prost, dar izbutise să împiedice declinul, cu toate că multe din întreprinderile lui lucrau încă în pierdere. În general însă, profiturile depăşeau pierderile. Nădăjduia că în curînd lucrurile se vor îndrepta şi va putea atinge ţeluri nerealizate încă în afaceri, ocupîndu-se şi de promovarea sporturilor şi de politică.

În capul lui se învălmăşeau crîmpeie de planuri vechi sau noi, pînă cînd în sfîrşti adormi. Somnul îi fu tulburat de un vis.

Visă că era singur într-un pustiu. Mama lui, fraţii, soţia şi copiii lui îi făceau semne. Alerga, în vis, căutînd să-i ajungă, dar ei se depărtau tot mai mult, pînă dispărură de tot.

A doua zi dimineaţă, John West era la birou la ora obişnuită şi se apucă de lucru cu vigoarea lui din totdeauna.

PARTEA A TREIA
1935 — 1950

DECLINUL PUTERII

„Puterea care poate fi sfidată fără ca sfidarea să fie pedepsită, se apropie de sfîrșit."

BALZAC

CAPITOLUL XII

„Unde-i omul, care odată tîrît în viltoare, dornic de a dobîndi bani şi putere, a ştiut să se oprească la timp?"

BALZAC

John West putea să afirme că în cea ce-l privea, criza economică se terminase pe la 1935; dar atmosfera de depresiune determinată de căderea guvernului Summers nu trecuse încă bine.

Dat fiind că un milionar se pricepe să-şi procure uşor bani, bineînţeles înafara grelelor perioade de criză economică, John West nu-şi recuperă numai pierderile din timpul crizei, ci se pomeni că mai şi cîştigase un milion.

Fusese ajutat în treaba asta de mai mulţi oameni şi îndeosebi de Ted Thurgood. Descoperise, cu totul întîmplător, cea mai bogată mină de aur din emisfera sudică. La un moment dat se ivise un prospector, care căutînd capital pentru un bogat filon de aur peste care dăduse în insula Fidji, ceruse sprijinul lui John. Ted Roşul formă o societate în care el, John West şi Pat Cory erau principalii acţionari, organiză un grup de supraveghetori şi scoase din pămînt bogăţii fabuloase. Realizaseră un milion de lire din aceste mine şi întreprinderea era abia la începutul ei.

Frank Lammence, Patrick Cory şi alţi cîţiva din oamenii lor îi sprijiniseră şi ei. Frank Lammence, de pildă, îi economisise cincizeci de mii de lire dintr-o singură lovitură, organizînd sustragerea unor anumite dosare de la Departamentul Impunerilor.

Şi oamenii lor din Parlamentul statului Victoria îi

ajutaseră. Mai cu seamă Alfred Davison. Grupul Davison avea o poziţie cheie în Parlament şi stătea pe băncile ministeriale alături de membriii partidului unit australian. Graţie lui Davison, graţie interpuşilor din partidul laburist şi a oamenilor cumpăraţi din partidul conservator, John West izbutise pînă la urmă să-şi realizeze ambiţia şi să organizeze alergări de galop, făcînd concurenţă Clubului hipic din Victoria. O pretinsă „anchetă" în lumea curselor avusese drept urmare o lege pentru interzicerea curselor de poney, dirijate de John West; două din hipodromurile lui fură închise. De fapt însă nu erau proprietatea lui, ci fuseseră închiriate de el împreună cu Benjamin Levy, de la consiliul municipal local. Afară de asta nu mai erau nici rentabile: se dovediseră prea mici pentru cursele de galop, iar publicul nu mai agrea cursele de poney, deoarece corupţia invadase şi aci terenul, chiar mai rău decît la cursele de trap controlate de John West sau chiar la cursele de galop controlate de V.R.C. John West obţinu însă dreptul să organizeze curse de galop, ca o compensaţie pentru întîlnirile de poney interzise şi primi o despăgubire de o sută de mii de lire.

Pe celelalte hipodromuri, John West avea dreptul să organizeze curse de galop de nouăsprezece ori pe an, sîmbătă după-amiază, înafară de cursele de fiecare luni. Un nou club luă fiinţă: Asociaţia de galop şi trap din Melbourne, în care Godfrey Dwyer figura ca secretar, Bennett ca preşedinte iar Ned Horan ca membru al comitetului controlat de West. John West adunase bani grei şi de pe urma crescătoriilor de oi şi vite mari. Începuse să se ocupe de aceste afaceri prin 1920, cînd Ted Thurgood îl sfătuise să cumpere proprietăţile de pe lîngă crescătoriile de oi şi vite mari, proprietate a statului Queensland. Scopul lor fusese la început să crească şi ei vite pe care să le încrucişeze cu vitele selecţionate cumpărate de fermele statului.

La un moment dat John West începu să-şi răsplătească asociaţii, acordîndu-le participaţii la aceste proprietăţi. Arhiepiscopul Malone, care era asociatul său la una din fermele din nord, se declarase dispus să accepte „în favoarea bisericii". Mai avea şi alţi aso-

ciaţi, la fiecare orescătorie: pe Thurgood, Alfred Davison, apoi la una din ele un politician din partidul unit australian, care locuia în cartierul select Toorak şi cu care se împrietenise la toartă. Profitase mult de pe urma faptului că se străduise să îmbine interesele sale cu ale coloniştilor. Intîmpinase şi destule probleme spinoase. Era foarte greu, de pildă, să găseşti administratori potriviţi : unul din ei fusese cît pe ce să înfunde închisoarea, pentru că biciuise pe un muncitor indigen. Graţie influenţei lui John West, administratorul scăpă de rigorile legii şi îşi menţinu serviciul, avînd în vedere că datorită lui staţiunea se dovedise rentabilă.

Deşi şomajul era încă destul de frecvent, indemnizaţiile pentru şomeri fuseseră sporite, — ce-i drept, abia după o serie de greve. Din ce în ce mai mulţi oameni izbuteau să găsească de lucru, iar afacerile începuseră să prospere. Afluenţa publicului la cursele de cai, la box şi la lupte creştea; veniturile de pe urma celorlalte afaceri sporiră şi ele. John începu să cumpere participaţii la toate afacerile rentabile ce i se ofereau.

Începu să-şi manifeste brusc un deosebit interes pentru unele probleme în legătură cu o alimentaţie sănătoase şi hotărî chiar să facă investiţii rentabile. După ce citise în *Cultura abdomenului* cît de indicată era introducerea „cruditaţilor" în regimul alimentar, începu să se intereseze de fermele care produceau diferite varietăţi de verdeţuri şi legume. Se deprinse să mănînce el însuşi aceste produse şi-i sfătui pe ai lui să-i imite exemplul. La fel şi cu drojdia de bere. „Biblia" după care se călăuzea acum în materie de sănătate afirma, între altele, că drojdia de bere e un aliment sănătos, aşa că după ce deveni şi consumator cumpără mai multe fabrici de drojdie de bere.

În politică manifestă o predilecţie vădită pentru parlamentele diferitelor state, în special pentru cel al statului Victoria. Laburiştii eşuaseră în haosul politic de la Canberra şi nu erau semne c-aveau să-şi revină. John West continua să exercite o influenţă considerabilă asupra partidului laburist din Victoria, deşi nu

mai era acum un „laburist propriu zis". Se descurca bine şi acum cît era la putere Partidul unit australian, prin intermediul lui Davison. De fapt, din parlamentul statului Victoria făcea parte şi un al patrulea partid „neoficial", partidul lui West, care îşi avea oamenii împărţiţi în toate celelalte partide.

In alegerile din martie 1935, Partidul ţării şi Partidul laburist cîştigaseră mai multe locuri şi formaseră o coaliţie, avîndu-l în frunte pe Davison, ca prim-ministru, realizînd astfel un vechi deziderat al lui John West.

Dar părerea că banii şi puterea nu erau totul mai dăinuia încă în subconştientul lui John West. Era nemulţumit şi se simţea singur. Îşi dădea seama destul de vag că asta se datora în primul rînd faptului că nu izbutise să atingă atotputernicia la care rîvnea, dar şi faptului că viaţa lui de familie se destrămase. Totuşi mai urmărea să obţină bogăţie şi putere; nu-şi putea înfrîna pornirea asta, spre care fiecare gînd al lui se îndrepta ceas de ceas. Nefiind în stare să-şi dea seama şi mai ales nevrînd să admită că a greşit, nu putea suporta să fie înfruntat nici în politică, nici în afaceri şi nici în viaţa de familie.

Se înmulţiseră însă unele simptome de neîncredere. Cameron, care se ocupa de organizarea curselor de ciclism finanţate de John West, găsise cu cale să-l părăsească şi organiza curse pe cont propriu, pe terenurile expoziţiei. Plecînd, Cameron îi luase însă cei mai buni alergători. Dar mai mult decît atît, începuse să organizeze şi gale de box pe terenul expoziţiei. Aceste întîlniri atrăgeau mulţi dintre amatorii sportului cu mănuşi. O dată, în timp ce asculta la radio retransmiterea fazelor unui meci care avea loc în incinta expoziţiei, între un campion australian şi un campion adus din America, John West bătuse din picior furios şi închisese aparatul.

Începuse să întîmpine împotriviri şi în consiliul municipal din Ralstone, care de peste treizeci de ani fusese o fortăreaţă pe care se putea bizui. Situaţia devenise atît de critică, încît John West dăduse ordin ca primarul, Colin Lassiter, fiul bătrînului Ron, să nu

mai iasă la alegerile preliminare laburiste şi să fie dat afară din consiliu.

Intr-o seară, după înfrîngerea lui, Colin Lassiter veni la John West, care îl primi în salonul de recepţie.

Colin Lassiter era un personaj interesant. Inalt şi impecabil îmbrăcat, făcea o impresie deosebită, dar numai pînă ce deschidea gura. Cînd vorbea puteai jura că orăcăie un ventrilog ascuns undeva în apropiere. In afară de asta, deşi îmbrăcat ca un magnat căruia îi merg din plin afacerile, vorbea ca un derbedeu din Carringbush.

Colin Lassiter avusese o existenţă furtunoasă. In tinereţe intrase într-o mănăstire iezuită, dar după trei ani dăduse bir cu fugiţii, mai ales că purtarea lui nu fusese pe placul „superiorilor". O dată scăpat de la mînăstire începuse să „activeze" în banda lui Snoopy Tanner, devenind pacostea societăţii tinerilor catolici, din care fu exclus în urma unei isprăvi săvîrşite la o serată ţinută sub auspiciile bisericii : stinsese luminile cu focuri bine ţintite de revolver. După moartea lui Snoopy, Lassiter intrase în partidul laburist, rîvnind de astă dată la onoruri politice; iar după ce izbutise să fie primit pentru o spovedanie generală, specială, în faţa arhiepiscopului Malone, fusese admis din nou în sînul bisericii. Curînd cîştigase pentru laburişti un loc în consiliul din Ralstone.

In acea seară părea foarte stingherit. Se aşeză în faţa lui John West, învîrtindu-şi pălăria în mîini. De după ochelarii lui pince-nez, evita privirea omului care şedea în faţa lui. La prima vedere, părea să aibă trăsături frumoase şi regulate, deşi buza de sus se răsfrîngea asupra celei de jos ca ciocul unei păsări de pradă. Era generos şi foarte spiritual, cu o nuanţă de cinism, dar cîteodată se arăta crud şi lipsit de orice scrupule : o stranie îmbinare de bine şi rău.

— Ce-am auzit? E adevărat c-ai ţinut o adunare în stradă şi ai declarat că întreg consiliul din Ralstone este la ordinele mele? Ai afirmat că, dacă vrei ceva la Ralstone, trebuie să vorbeşti cu John West?

— Ei şi? Parcă nu e adevărat ?

— Ştii că nu prea mă-mpac cu oamenii care nu-şi ţin gura.

— N-am suflat o vorbuliţă pînă nu m-ai dat peste cap.

— Trebuia s-o fac. Ai mers prea departe. Imi periclitai situaţia.

— Ce să-ţi fac dacă te iei după oricine! Şi te rog să nu vorbeşti de sus cu mine.

— O să vorbesc cum îmi place. Nu mă amestec în afacerile oamenilor mei, atîta vreme cît îşi văd de treabă. N-aveam nimic împotrivă să pui cîte ceva deoparte, şi tu şi ceilalţi, dar consiliul din suburbia Ralstone a ajuns de pomină în Melbourne. S-au petrecut chiar unele lucruri şi anumite isprăvi necinstite, despre care publicul n-a aflat încă nimic, ca de pildă arderea la crematoriu a unor dovezi. Am eu metodele mele ca să descopăr lucrurile astea.

— Dacă-mi recapăt locul în consiliu o să-mi ţin gura.

— Nu încerca să mă şantajezi, că te trimit îndată acolo unde ţi-e locul, răspunse John West liniştit, dar pe un ton ameninţător.

Consiliul municipal din Ralstone fusese totdeauna centrul a tot soiul de afaceri. Ofertele pentru contractele încheiate de consiliu erau falsificate, scrutinul măsluit, fondurile deturnate. De cînd Lassiter fusese ales primar situaţia se înrăutăţise chiar, şi lucru şi mai grav— John West nu se înfruptase cu nimic din profituri. Acum se gîndea cum să-l împace pe Lassiter, care înafară de faptul că era un om primejdios avea curajul să vorbească şi chiar să-l şantajeze, ameninţînd că n-o să-şi ţină gura. Ar fi putut recurge la acte de violenţă, chiar şi împotriva lui John West.

— Faci de atîta vreme pe patronul, John, şi tot îţi închipui că orice om care lucrează pentru tine trebuie să-ţi rămînă zălog pe viaţă. Da' pe mine unul să ştii că nu mă sperii. Dacă nu-mi recapăt locul, s-ar putea să mai dau în vileag şi altele. Puternicul John West are şi el secretele lui, cred că mă-nţelegi?

— Nu cumva să-ţi treacă prin minte una ca asta. Ţi-am dat eu prilejul să te căpătuieşti, dar ai cam abuzat. Şi să nu mă ameninţi pe mine, auzi? M-am descotorosit eu de tipi ca tine.

— M-am grăbit pesemne şi-am luat-o pe urmele tale. Ştiu că ai în jurul tău destui gealaţi, care ar fi gata să facă oricui de petrecanie dacă le împingi ceva. Dar eu n-am de gînd să mierlesc aşa repede. Şi dacă-i vorba pe aşa, să ştii că ai un motiv în plus să umbli înarmat şi să dormi cu revolverul sub pernă. Mă-înţelegi?

John West rupse încordarea, deşi îşi dădea seama că Lassiter cam întindea coarda:

— Ascultă, Colin, ştiu că eşti un şmecher dat dracului. Cred că înţelegi ce vreau eu? O să le spun eu celor de la primăria Ralstone să-ţi dea o slujbă, o slujbă uşoară, ca să n-ai nimic de făcut.

— Aşa mai zic şi eu. Bine. Ştii ce? Batem palma pentru o slujbă pe viaţă cu zece lire pe săptămînă.

— S-a făcut, Colin. La asta m-am gîndit şi eu. Ar fi trebuit să ştii că John West nu-şi uită niciodată prietenii.

Lassiter surîse cu subînţelesuri.

— Am vrut numai să-ţi împrospătez memoria, John.

— Mi se pare nu-i cunoşti pe-ai mei, evită răspunsul John West. Rămîi să iei o gustare cu noi.

Lassiter îl urmă cu pălăria în mînă. „Cu unul ca ăsta trebuie să fiu cu ochii în patru", se gîndea John West.

Mary se dusese la culcare, dar în sala de muzică o găsiră pe Nellie, împreună cu doamna Moran şi cu Joe. John West îl prezentă pe Lassiter exagerat de ceremonios.

— Bună seara, dădu Joe din cap.

Doamna Moran veni înaintea oaspetului:

— Stai jos, domnule Lassiter, îl pofti ea. Iţi pun eu pălăria la cuier.

Nellie se uită la el de parcă s-ar fi aşteptat în fiecare clipă să scoată revolverul şi să ţintească lămpile.

Lassiter îi salută în batjocură, cu o politeţe exagerată. Se plecă ceremonios în faţa doamnelor şi strînse

cu putere mîna lui Joe. Un zîmbet îi flutura pe buze. „Aşadar am făcut cunoştinţă cu familia vestitului J. W.", îşi spuse ironic.

Dîndu-şi seama că fusese invitat numai ca să-i pună pe ceilalţi în încurcătură, îşi jucă atît de bine rolul, încît chiar şi John West răsuflă uşurat cînd plecă.

In familia West intervenise o singură schimbare: murise Xavier.

Cînd băieţaşul se-mbolnăvise de pneumonie, în 1933, Nellie — nebună de îngrijorare —chemase un doctor din localitate. Doamna Moran îl înştiinţase numaidecît şi pe John West.

Toată noaptea, în timp ce copilul — veghiat de mama şi de bunica sa — respira din greu, John West nu închise ochii.

„Dacă ar muri, punînd capăt o dată acestui oribil episod! îşi repetă mereu în gînd. De fapt, ar fi trebuit de mult să-l trimită la un azil. Cine-l putea obliga să ofere hrană şi acoperămînt bastardului unui zidar? De ce trebuia să-şi facă griji, acum că se îmbolnăvise; ba te pomeneşti că trăgea să moară?"

Ciudat, toată lumea credea că e copilul lui. Intr-un fel, făcea parte din familia lui. Şi acum băieţaşul se prăpădea de febră în camera de alături. Şi toţi socoteau că-i de datoria lui să-l salveze.

După o noapte de nehotărîre, John se sculă de vreme şi o întrebă pe doamna Moran cum îi merge bolnavului.

— Tot aşa, îi răspunse bătrîna. Criza n-a trecut... Doctorul a făgăduit că mai vine pe la ora opt.

— Poate că doctorul ăsta nu-i destul de priceput. O să-i telefonez lui Devlin. Şi angajează o infirmieră, ce dracu! Doar nu poţi să veghezi toată noaptea.

Dîndu-şi seama că soacră-sa îi era recunoscătoare, îl cuprinse furia.

— Mie puţin îmi pasă, ţinu el să adauge. Din partea mea poate să moară chiar acum!

Cu toate că doctorul Devlin îl îngriji cu mult devotament, copilaşul muri a doua zi seara.

Un simțământ de ușurare puse stăpînire pe John West. Soarta înlăturase cea mai rușinoasă pată din căminul lui.

Toți ai casei fură însă profund îndurerați de moartea copilului. Cel mai mult suferi desigur Nellie, care aproape că nu ieși din camera ei în săptămînile care urmară. Nu vorbi niciodată cu John West despre micuțul pe care i-l răpise moartea, dar existența lui lăsă o urmă neștearsă. Moartea lui Xavier nu micșoră însă încordarea. O nouă fisură, mai adîncă, mai subtilă și mai îngrijorătoare decît prima, se ivi în familie.

De-atunci, John West se văzu nevoit de mai multe ori să-și înăbușe dorința de a restabili relații mai plăcute, mai intime cu Nellie și cu familia lui. Căută și el să-și ușureze singurătatea care-l apăsa uneori, înfiripînd o legătură cu o femeie căsătorită, trecută de prima tinerețe.

Vera — iadică Veronica Maguire, — era o femeie care se ținea foarte bine. Era întruchiparea ideală a femeii „sportive", care poate să discute despre fotbal, alergări și box cu entuziasm și pricepere.

John West se simțise atras de ea de cînd o cunoscuse, înainte cu doi ani. Își spunea adesea : „Cu o asemenea femeie ar fi trebuit să mă-nsor". Vera îl aprecia și-l admira, iar el se simțea alături de ea mai bine decît în tovărășia oricăruia dintre cunoscuții lui.

Vera Maguire știa că John West e un om puternic, dar ursuz, așa că luă de la început hotărîrea să străpungă zidul de tăcere de care se înconjura și-i ținea parcă pe toți la distanță, încercînd să pătrundă pînă în adîncurile tăinuite ale ființei lui. Îi făcea mare plăcere să-l tachineze și cum nimănui nu i-ar fi trecut prin minte să facă așa ceva, John aprecie îndrăzneala ei. Vera dădea crezare poveștilor care circulau pe seama generozității, priceperii și forței lui ; o impresionau legendele puse pe seama dibăciei cu care se ridicase el din sărăcie.

La început se întîlniră numai în prezența soțului ei sau a altor persoane, dar după cîtva timp John West aruncă o dată în glumă că ar trebui să-și aibă

şi ea automobilul ei — întocmai ca şi soţul ei. A doua zi chiar, cumpără unul şi i-l dărui. Vera îl conducea adeseori cu maşina în oraş, sau din oraş acasă.

Subiectul lor preferat de discuţie era sportul. Apropierea ei îl stimula. Aştepta cu nerăbdare s-o întîlnească şi îi arunca priviri pătimaşe, deşi nu mai era în stare să întreţină legături trupeşti cu ea. Într-o noapte încercă s-o sărute, cînd maşina se opri în faţa casei. Vera îl puse la punct cu mult tact :

— Copil prostuţ ce eşti, sîntem prea bătrîni pentru aşa ceva .

John West o rugă odată să-l însoţească la stadion. Acceptă, şi cu timpul acesta deveni un obicei săptămînal. Uneori îi însoţea şi bărbatul ei, care n-avea nimic împotriva acestei stranii legături. Ştia că Vera putea să facă faţă situaţiei.

Nellie West începuse să fie bănuitoare. Uneori, seara, îi observa de sus de la fereastră, cum rămîneau să mai discute cîteva minute în maşină. La început fusese geloasă, dar apoi se liniştise. Ce-i păsa ei ? Pentru ea era un străin. Nu vorbi nici cu el, nici cu altcineva despre acest lucru şi nu-i mai dădu nici o importanţă.

John West o socotea pe Vera singurul lui prieten adevărat. Alături de ea se simţea liniştit şi fericit. Începuse chiar să discute cu ea chestiuni de afaceri şi descoperi că era o confidentă atentă şi utilă.

Vera Maguire hotărîse dinainte ce fel de prietenie îşi dorea ea şi era sigură că-i va fi acordată. Dorinţa ei era ca legătura lor să fie platonică, iar John West, care la un moment dat avusese intenţia să treacă la fapte, se resemnă.

*

Oricît de brusc ar fi fost declinul puterii lui în alte domenii, influenţa lui John West asupra Parlamentului din Victoria rămase foarte puternică.

Într-o zi, curînd după alegerile din 1935, mai mulţi politicieni îl vizitară la biroul său.

Mai întîi veni Ned Horan.

Părul bogat al lui Horan, acum rărit, şi mustaţa

îi încărunţiseră. Înalt şi ciolănos, căci slăbise de rămăsese numai pielea şi osul, părea sănătos şi bine dispus.

Horan fusese exclus din partidul laburist în 1932, pentru rolul pe care-l jucase în Planul primilor miniştri, dar rămăsese în Parlament ca independent, iar apoi se înscrisese în Partidul ţării. „Nu mă supără de loc asta — îi spusese atunci lui John West. Şi ştii de ce? Am o circumscripţie sigură la ţară. Ca laburist riscam oricînd să-mi pierd locul, aşa că-i mai bine în Partidul Ţării."

Ned atacă repede problema care-l preocupa. Ar fi vrut ca John West să pună o vorbă bună pentru el la premierul Davison. Horan îi ceruse lui Davison să-l numească ministru de interne, dar Davison refuzase.

— Îmi pare rău, Horan, îi răspunse John West. Tom Trumbleward o să fie ministru de interne.

John West vorbea cu gîndul aiurea. Faptul că putea să înrăurească asupra componenţei guvernului nu-i mai făcea nici o bucurie. Folosirea puterii ce-o deţinea devenise acum un fel de rutină.

Părul lui John West căpătase o nuanţă cenuşie metalică, care se potrivea cu ochii şi costumul lui. De cînd renunţase la lupta de fiecare zi cu ciuful lui rebel, purta părul tuns scurt ca un ofiţer prusac. Pe faţă avea întipărită în permanenţă o expresie ameninţătoare şi mohorîtă, dar privirea îi era tot atît de pătrunzătoare. Deşi avea şaizeci şi cinci de ani, părea un om vioi de cincizeci de ani.

Horan plecă spunînd trist:

— Ei, ce să-i faci? Nu-i nici o supărare dacă-am întrebat!

Mai tîrziu îşi făcu apariţia un om scund, de vreo patruzeci de ani, cu părul negru, bărbia hotărîtă şi capul rotund ca o bilă. Era Paddy Kelleher, secretarul partidului laburist din Victoria.

— Ăăă... bbb-ună ddă... mineaţa, se bîlbîi Kelleher. Sss-întem din nou la pputere, chiar ddacă ttrebue să... ţ... să-i ţinem isonul lui Alfie Davison.

Defectul de vorbire al lui Kelleher îl împiedicase în trecut să ia cuvîntul în public, dar nu-l stînjenise cînd se ivise prilejul să cîştige un loc în Senat, sau să joace un rol important în culisele partidului laburist din Victoria.

Kelleher fusese membru de rînd al partidului laburist pînă în 1928, cînd plecase de la Melbourne ca să-şi caute de lucru ; asta nu-l împiedicase însă pe John West să-l propună peste cinci ani ca secretar al partidului. Kelleher se stabilise la Yallourn, unde dusese o vie activitate în rîndul muncitorilor de la uzina electrică, în calitate de organizator sindical, apoi de secretar al organizaţiei locale a partidului laburist şi casier al clubului de fotbal din localitate. Felul cum manevrase fondurile clubului de fotbal dăduse maştere la unele bîrfeli, dar toată lumea recunoştea că activitatea desfăşurată pentru partidul laburist fusese foarte rodnică.

Intr-o bună zi unul din copiii lui Kelleher se îmbolnăvi grav. John West se pomeni chemat la telefon din provincie de Paddy, care se interesa dacă n-ar putea obţine pentru micul bolnav un loc gratuit la un spital catolic ; ar fi dorit şi pentru el o slujbă mai bună în altă parte. Kelleher obţinu locul la spital pentru copil şi o întrevedere cu John West.

John mai auzise cîte ceva despre Kelleher, dar după convorbirea avută cu el în acea seară îşi dădu seama că, deşi se bîlbîia, omul avea o minte pătrunzătoare, o gîndire ageră şi cinică. Conform obiceiului, John West îl puse la încercare : îl întrebă ce părere are despre legile privitoare la jocurile de noroc şi la băuturile alcoolice. Kelleher căută să dea răspunsuri care să fie pe placul lui John West.

Luîndu-l sub aripa lui ocrotitoare, John dădu dovadă de talentul lui neasemuit de a alege totdeauna pe omul cel mai potrivit. Curînd, Kelleher ştia despre felul cum pot fi cîştigate alegerile preliminare şi definitive mai mult chiar decît Frank Lammence. Era dispus să servească partidul laburist, pe John West, societăţile de băuturi spirtoase, biserica catolică, înfine pe oricine, dacă-l socotea puternic. Cu o rară

suplețe se mișca pe ghiața subțire și încerca să mențină unitatea partidului, evoluînd între fracțiunea de stînga a lui Blackwell, fracțiunea de centru, fracțiunile catolice și cele care făceau jocul lui John West; de fapt toate se suprapuneau într-o oarecare măsură.

In alegerile preliminare, mulți membri ai partidului laburist votaseră de două ori: o dată cu carnetul de membru de partid și odată cu carnetul sindical. O seamă de oameni care nu erau înscriși în partid votară și ei, ca de altfel și mulți plecați în călătorie sau morți. Kelleher se ocupa cu aceeași pricepere și de pregătirea conferințelor anuale, în așa fel ca să fie sigur, pe cît cu putință, că numai delegații „potriviți" vor lua parte la ele. Pe lîngă celelalte manevre, descoperise mijlocul de a inventa organizații locale fictive ale partidului care trimiteau prin procură delegați „de nuanță convenabilă". Oportunismul era eticheta care i se potrivea cel mai bine. Acum colabora cu comuniștii, pentru ca peste o clipă să ajungă la o înțelegere cu catolicii. Deși unii își dădeau seama de metodele lui, dar se mulțumeau să ridice din umeri pentru că deși era cam escroc, Paddy era cel puțin un escroc simpatic, care incontestabil insuflase viață nouă organizației.

Kelleher venise la John West ca să discute manevrele delicate necesare în vederea realizării guvernului de coaliție, în care să intre și Partidul Țării. Îi explică lui John West că unii laburiști aveau obiecții de făcut, dar că ar fi putut să-i împace, subliniind faptul că programul politic al lui Davison prevedea majorarea indemnizațiilor de șomaj și un moratoriu acordat fermierilor.

John West îl ascultă cu multă răbdare. Niciodată nu-i venea în ajutor cînd vedea că Kelleher se încurcă, pentru că își dădea seama că în felul acesta îl stînjenea. Luară hotărîri privind noua orientare în politică și situația din guvern, apoi John West îi înmînă și o donație pentru fondurile partidului, pe care o făgăduise mai de mult. Paddy ținea și evidența fondurilor. Lua bani de la toată lumea și de multe ori punea de o parte ceva și pentru el „cu sau fără

consimțămîntul donatorului", dar fără știrea colegilor săi. In felul acesta izbutise să-și cumpere trei case și un automobil și să aibă un cont respectabil la bancă.

John West se informă apoi dacă era cu putință ca liderul partidului, Carr, să fie înfrînt, atunci cînd se va întruni comisia electorală. Kelleher fu de părere că ar fi mai bine să aștepte pînă cînd se va ivi un contracandidat potrivit.

— Ce-ai zice de Tom Trumbleward sau de Bill Brady?

— Pp-păi frate dd-dragă, răspunse Kelleher spunîndu-i fără să vrea „frate", cum se adresa de altfel tuturor, prieteni ori dușmani. Fr-frate dd-dragă, cred că nu vrei să joci pe-un cc-cal care nu poate cîștiga, c-cred că ești cc-convins de-asta. Tr-rumbleward a fost lider, dar a fost dd-dat jos, iar Brady nu-i, ăăă... popular.

— Dar vreau să scap de Carr.

— Nn-nu t-tăia gg-găina care, ăăă... face ouă de a-a-aur, domnule West. Dd-dacă pornim o campanie împ-potriva lui Carr, sss-ar putea să sss-cizionăm pp-partidul.

Kelleher nu era numai „omul lui West". Dincolo de zidul de șmecherie cinică ce-l înconjura mai lucea încă o luminiță de solidaritate cu ceilalți laburiști, și oricum, John West nu era singura săgeată la arcul lui. După părerea lui Kelleher, singurul om capabil să țină în frîu elementele disparate care formau partidul laburist era Carr. Același Carr, ce făcuse parte odinioară din partidul socialist al lui Tom Mann; în urma contactului cu cercurile parlamentare se mai potolise, era un om politic priceput și se bucura de simpatia tuturor laburiștilor. Deși era intimidat de puterea lui John West, nu-i cînta în strună chiar așa cum ar fi vrut acesta. Așa încît John West căuta să-l îndepărteze.

Deocamdată renunță să ia măsuri împotriva lui Carr. Își dădea perfect seama că Paddy Kelleher căuta să cîștige timp, dar ce putea să-i facă?

De-abia plecase Kelleher, cînd un alt laburist își făcu apariția în biroul lui John West. Era William Brady, un pungaș și palavragiu ordinar, lipsit de umor și de scrupule. Tipul era impecabil îmbrăcat și avea maniere alese, dar mimic nu-i putea ascunde figura de șmecher și expresia crudă a gurii cu buze subțiri.

Brady își făcuse rost de un mandat de deputat, cu prilejul recentei alegeri parțiale care avusese loc în urma morții lui Bob Scott Luptătorul. In ultimul timp Scott se ramolise rău de tot și umblase mai mult beat, încît pentru John West nu mai reprezentase decît un vot în Parlament.

Alegîndu-l pe William Brady în locul lui Scott, John West dăduse din nou dovadă de o minunată perspicacitate. Pentru Brady, politica era doar un mijloc de a parveni. Deocamdată era numai un simplu membru al Parlamentului, dar rîvnea și la marile profituri pe care le oferea politica și era de părere că slujindu-l pe John West avea cele mai multe șanse să „reușească în politică".

Brady își făcuse stagiul în mișcarea sindicală. In calitate de secretar al Uniunii muncitorilor din fabricile de tutun, vorbea ca un leu chiar cînd membrii înaintau o moțiune care nu-i era pe plac, însă în ascuns folosea tertipuri de vulpe șireată. O dată arsese chiar dosarele, spre a nu fi nevoit să aducă la îndeplinire o hotărîre a Uniunii.

De cum intrase în Parlament, Brady izbutise să fie numit judecător de pace — nu pentru că ar fi ținut neapărat să intre în magistratură, ci pentru că în această calitate putea să controleze situația buletinelor de vot trimise prin poștă.

John West îl convocase pe Brady ca să pună pe roate un plan pentru a da peste cap galele de box și de ciclism organizate de Jack Cameron. Luni de zile căutaseră în fel și chip să-l scoată pe Cameron de pe terenurile expoziției. Brady îi îndemnase pe localnici să semneze o petiție în care se plîngeau că zgomotul motocicletelor îi supără. Cameron le dejucase însă planul, desființînd cursele de motociclete

din proprie inițiativă. La sugestia lui John West, Brady convinsese administrația unui spital catolic din apropiere să facă o plîngere în același sens, dar Cameron continuă să aranjeze întreceri și publicul să ocolească competițiile patronate de John West.

— Ei? îl luă John West în primire, de la ușă. Ai descoperit vreun mijloc să scăpăm de Cameron?

— Nu, domnule West, dar n-am pierdut nădejdea.

— Află însă că eu am găsit. Ia citește asta.

Brady își șterse ochelarii cu batista.

— Hm, făcu el după ce se uită la foaia dactilografiată pe care i-o întinsese John West. Nu văd, însă, ce legătură are cu...

— Nu vezi că e împotriva legii să îngrădești un parc public pentru a-l transforma într-o arenă sau un stadion?

— Nu mai încape nici o îndoială. Dar cred că-i o lege veche, din 1875.

— Ei și? Avocatul meu mi-a spus că-i încă în vigoare. Vreau să ridici această chestiune cînd s-o întruni Parlamentul. O să-i pun eu cruce carierei lui Cameron. Cere-i guvernului să aducă la cunoștință directorilor expoziției să-i interzică folosirea acestui teren. Am să vorbesc cu Davison să te numească în consiliul tutelar al expoziției, așa c-ai să bagi tu de seamă să nu mai fie utilizat niciodată terenul ca arenă sportivă. Vezi că tocmai trebuie să pice Davison, așa c-ar fi mai bine să pleci.

Peste cîteva minute, chiar premierul Alfred Davison ocupa scaunul pe care stătuse Brady.

Davison era un omuleț bondoc și jovial. Fața lui ar fi făcut delicliile unui caricaturist: avea aerul unui porc fericit. Nasul aducea cu un rît, fața îi era buhăită, urechile mari și ascuțite la vîrf întocmai ca ale unui rîmător, și-avea o chelie lipită parcă pe tot capul, cu excepția cîtorva franjuri de păr care atîrnau pe margine.

Dădea oarecare semne de nervozitate. Era prima vizită pe care i-o făcea lui J. W. la birou, și asta nu cu prea mare tragere de inimă. Prefera ca solicitatorii să vină la el. Și-apoi obrăznicia lui Lammence la

telefon: „Domnul West ar vrea să vă vorbească". Cine era prim-ministru? Alfred Davison sau John West? Mai existau şi alte grupuri puternice care-şi exercitau presiunea, nu numai John West: grupul marilor case de transporturi, grupul fabricanţilor de bere, dar cu toţii se bizuiau, din păcate, mai mult pe partidul unit australian. Trebuia să-i facă pe plac lui West, pentru că numai el putea să asigure coaliţiei sprijinul laburist. Şi unde mai pui că West era generos.

John West băgă de seamă că Davison se deosebea de cei mai mulţi politicieni care veniseră să-l vadă: nu se arăta nici linguşitor, nici servil. Încercă să şi-l apropie, felicitîndu-l pentru victoria obţinută. Davison trecu uşor asupra complimentului. Deoarece nu era încrezut, nu-l impresionau linguşirile; forţa lui se bizuia pe bun simţ şi pricepere. Se lăuda că nu citise nici o carte în viaţa lui. Pentru el, politica era un joc. Gusta subtilitatea dezbaterilor, îi plăcea să cerceteze pulsul alegătorilor, ca să vadă cam ce vor ei, îi plăcea să facă exhibiţii pentru a obţine o situaţie şi putere. Îşi spunea că politica poate fi totodată o carieră şi o afacere; după părerea lui, în politică n-ai nevoie de visuri sau de aspiraţii, ci de bun simţ şi de protectori puternici.

Tatăl lui Davison ţinuse o prăvălie la ţară. Alfred, care se ocupase de agricultură, îşi dăduse seama de situaţia disperată a micilor fermieri şi hotărîse să intre în politică, preconizînd un program de conversiune a datoriilor micilor fermieri, striviţi sub ipoteci.

În 1919 luase hotărîrea să se împotrivească lui Trumbleward, dar n-o făcuse decît numai după ce aflase că misteriosul John West n-ar fi mulţumit de Trumbleward. Luă contact cu John West şi obţinu aprobarea lui. West îl ignorase mai mult sau mai puţin, timp de vreo zece ani, pînă cînd îşi dăduse seama că omul acesta deţinea o poziţie cheie în Parlamentul din Victoria. Davison se întorsese din nou cu transfugii săi în Partidul Ţării, cînd i se făgăduise conducerea. De atunci planurile lui John West se roteau în jurul persoanei lui. Premierul îşi dădea seama de

acest lucru. Doar nu degeaba i se spunea : Alfie Şmecherul. Era de acord cu situaţia asta, atîta timp cît West nu punea prea tare piciorul pe grumazul său.

Discutară repartizarea portofoliilor ministeriale. Davison se lăsa greu. Nu era de acord ca Trumbleward să fie numit ministru de interne. Se gîndise la unul din oamenii lui, care fusese dat afară din partidul laburist o dată cu Horan.

John West nu izbuti să-l facă să-şi schimbe hotărîrea.

— Ştii ce ? îşi exprimă el o nouă dorinţă.. Aş vrea să i se acorde lui Godfrey Dwyer un titlu nobiliar şi apoi să fie numit şeful poliţiei în locul lui Blaire, de care-am auzit c-o să fie nevoit să demisioneze, în urma anchetei făcute de Comisia regală.

— O să-l trec pe Dwyer pe lista celor care urmează să primească un titlu de noblete în cursul anului, dar nu cred să ajungă şeful poliţiei. Am şi scris la Londra cerînd să fie detaşat un membru al Scotland Yardului pentru acest post.

John West strîmbă din nas. Davison îl ajutase să cucerească puterea, dar acum îl făcea să plătească scump această putere. Premierul ştia că omul nu se putea lipsi de el. Lui John West îi veni să-i bată cu pumnul în masă ca să-şi impună condiţiile, dar se stăpîni.

— Ai să găseşti o modalitate să revii...

— Regret, dar nu se poate, domnule West. După cîte a făcut Blaire, oamenii ne cer să punem mîna pe măturoi. Numai un om de la Scotland Yard ar putea restabili încrederea.

— Dar Dwyer e o mînă de fier, cred că...

— Îmi pare rău, domnule West, nu se dădu bătut Davison. Nu uita că dacă vreau să ameliorez situaţia trebuie să am puterea în mîinile mele. O să treacă mult timp pînă ce partidul laburist să poată forma singur guvernul, iar eu am fost ales pentru că programul meu prevedea majorarea indemnizaţiilor de şomaj şi conversiunea datoriilor contractate de fermieri. Am de gînd să aduc la îndeplinire acest program şi trebuie s-o fac : mă simt obligat să dove-

desc că știu să conduc treburile statului în mod competent.

Davison își luă pălăria cenușie de pe masă.

— Trebuie să plec, domnule West. Mă așteaptă încă atîtea îndatoriri...

Și plecă.

John West rămase pe gînduri, cîntărindu-și protejatul. Davison trebuia „adus iar pe linie". Se lăsa el greu, totuși viitorul lui depindea de John West. Trebuia să găsească o metodă de constrîngere.

Deodată își aminti de o conversație pe care o avusese de dimineață cu fiică-sa, cu Mary. Apăsă pe un buton în spatele biroului său. Se auzi un clopoțel și o fată își făcu apariția.

— Poftește-l pe domnul Lamb, îi porunci John West.

Lui Lamb îi spuse :

— Ascultă, Dick. Fiică-mea Mary a venit dis-de-dimineață la mine și mi-a cerut stadionul pentru un miting, care va avea loc marțea viitoare : un miting pentru pace. I-am spus că e la dispoziția ei. Zicea că a fost și la tine și tu ai refuzat-o. Te-am chemat la telefon, dar erai plecat. Poți să-mi spui de ce-ai făcut asta ?

— Pentru că, domnule West, e vorba de o organizație comunistă : Mișcarea împotriva războiului și a fascismului — sau cam așa ceva. Tipul ăla Kisch, pe care n-au vrut să-l lase să debarce, e aici împreună cu unul Griffin din Noua Zeelandă. Trebuie să fie vreo conferință importantă pusă la cale de comuniști. Dumneata erai la Sydney. Am crezut de cuviință să nu le permit să se folosească de stadion.

John West ar fi vrut să spun : „Bine-ai făcut. Fata mea m-a indus în eroare". Dar spuse altceva :

— Hm. Bine. Am revenit asupra hotărîrii. N-avem nici un angajament pentru marți. La stadion vin în mod obișnuit fel de fel de spectatori și e bine să păstrăm legătura cu oameni de toate categoriile. O să ne folosească și nouă mitingul.

După plecarea lui Lamb, John West îl chemă pe Frank Lammence :

— Frank, fata mea, Mary, s-a vîrît într-o asociaţie căreia îi spune Mişcarea împotriva războiului şi a fascismului, sau cam aşa ceva. O să fie acolo şi un străin, unul Kisch, care a venit aici ca să ţie nişte conferinţe. Mi se pare că-i o manifestaţie comunistă. Aş vrea să controlăm un pic ce face Mary. Poţi să aranjezi asta ?

— Sigur că da, domnule West. L-aş pune pe Paddy Ryan s-o urmărească.

— Foarte bine. Nu pierde timpul. Şi să mă ţii la curent cu tot ce afli.

Mary West „se vîrîse" într-adevăr în Mişcarea împotriva războiului şi a fascismului. Era membră în comitetul executiv şi tocmai în această calitate vorbise cu tatăl ei.

Din ziua cînd asistase la manifestaţia şomerilor, Mary începuse să se intereseze de problemele politice şi încetul cu încetul se alăturase mişcării de stînga, deşi n-ar fi putut să explice procesul moral care-o determinase să facă aceasta.

Ştia şi ce urmări avusese controversa cu privire la construirea Sanctuarului Eroilor, din strada St. Kilda. Cînd începuseră lucrările la sanctuar, lumea se arătase făţiş împotriva acestui monument neobişnuit. Ce rost avea să se construiască un sanctuar inutil în amintirea eroilor morţi, cînd cei vii aveau nevoie de atîtea ? Să fi construit mai bine un spital, ori o şcoală ! Comuniştii repetau şi ei acelaşi lucru : „De ce nu un spital ori o şcoală" ? Apoi unii merseseră mai departe, întrebînd stăruitor de ce soldaţii demobilizaţi trebuiau să-şi construiască un monument în amintirea lor înşişi, cheltuind în acest scop micile lor îndemnizaţii. Comuniştii organizaseră în acele zile o grevă, în urma căreia demobilizaţii obţinuseră majorarea îndemnizaţiei. Cei care iniţiaseră lucrarea ajunseseră la concluzia că, dacă acest sanctuar trebuia totuşi să fie construit, atunci muncitorii care lucrau la el — în cea mai mare parte soldaţi

demobilizați — ar trebui să primească cel puțin un salariu de bază.

Toate acestea se întîmplaseră cu mult în urmă. Apoi, la începutul anului 1935, Mary juca într-un spectacol de amatori al Societății artistice muncitorești și făcu acolo cunoștință cu Ben Worth.

Ben Worth interpreta un rol secundar în piesă. Deși era un actor lipsit de valoare, Mary își dădu seama că juca un rol de frunte în Societatea artistică muncitorească. Părea să fie un fel de conducător politic.

În curînd Mary se simți atrasă de Ben. Era un bărbat voinic și frumos, cam prea oacheș la față, dar cu trăsături regulate. Adopta fără să vrea o ținută neglijentă, totuși ținută întotdeauna bine pus la punct, ceea ce atrăgea pe femei. Părul lui negru veșnic răzvrătit îi cădea întruna pe frunte, în partea stîngă. Întreaga lui înfățișare trăda o forță stăpînită.

Mary, care de ani de zile nu se mai sărutase cu un bărbat, își dădu seama că se îndrăgostise nebunește de el. Află că Ben lucrase ca muncitor într-o fabrică de textile, înainte de a fi intrat în partidul laburist, la Sydney, și mai tîrziu în partidul comunist, la Melbourne. „Un revoluționar. Ce romantic! Să fie oare însurat?" Se interesă discret și află că nu era însurat, dar era greu de prins în laț!

Cînd piesa în care jucau ajunse la capătul scurtei ei cariere, Mary se gîndi cu groază că nu se vor mai vedea. Își dădu seama că și el împărtășea același sentiment. După spectacol, cînd Ben o întrebă dacă n-ar vrea să meargă la un restaurant cu el, Mary acceptă imediat.

Luară loc într-o mișă a restaurantului, dar se vedea cît colo că îl frămîntă ceva. În sfîrșit Ben îi spuse ce avea pe suflet. Încetul cu încetul se înfiripa o mișcare împotriva războiului, iar el avea să joace un rol de frunte în organizarea ei. Lupta împotriva războiului era un imperativ al momentului. Mussolini și Hitler, fasciștii care îi reprezentau pe milionari, ajunseseră la putere și pregăteau războiul. Găsiseră adepți în Anglia, în Japonia, în Franța, în America

și chiar aici, în Australia. Omenirea progresistă luase armele împotriva fascismului și a războiului. El, în calitatea lui de comunist, trebuia să asume un rol însemnat în această luptă.

Mary observă că se aprinsese, ba chiar se îndîrjise. Se aplecase spre ea, uitînd de cafeaua care se răcea pe masă.

— Hitler a transformat Germania într-un imens abator. Incendierea Reichstagului a fost o înscenare menită să dezlănțuie cele mai josnice instincte. Fasciștii i-au arestat pe comuniști, pe conducătorii sindicali, pe social-democrați, pe preoți, pe toți cei care li se împotriveau. Cu o pricepere diabolică, naziștii au pus astfel la cale lucrurile ca una poporului să se abată de la capitaliști, din pricina cărora îndurau suferințe atît de mari, asupra evreilor. Cîți oameni nu sînt azi urmăriți, torturați, uciși, numai pentru că s-au născut din părinți evrei! Antisemitismul a devenit o formă a canibalismului — o dată...

Mary îl privea atent. Cînd pomenise despre suferințele poporului evreiesc, trupul tînărului se încordase și respirase întretăiat.

— Ben, ești evreu? îl întrebă fără să vrea. Ar fi vrut numaidecît să-și retragă cuvintele, dacă i-ar fi fost cu putință.

Ben o privi cercetător, aproape bănuitor.

— Da! Sigur că sînt. De ce mă întrebi?

— Așa.

— Doar n-oi fi antisemită?

— Vai, Ben, cum poți să spui una ca asta? Dar mi-am dat seama că privești suferințele evreilor ca o chestiune personală.

— Suferințele îndurate de negri și de toate celelalte popoare persecutate au devenit într-adevăr o chestiune personală pentru mine — ca și suferințele muncitorilor. Cred că-i firesc să simt suferințele propriului meu popor cu mai multă intensitate.

— Ben, te rog să mă crezi, nu sînt antisemită. Sînt împotriva tuturor prejudecăților rasiale. Aș fi putut ajunge și eu o antisemită, dar nu sînt. Tata, de pildă, face afaceri cu Benjamin Levy, magnatul

industriei de mobile, dar spune despre el că e un nenorocit de zgîrie-brînză. E de părere că trebuie să te ferești de evrei.

— Vede paiul din ochiul altuia... răspunse Ben. Îi pierise dintr-o dată tot entuziasmul.

Mary simți nevoia să ia apărarea tatălui ei.

— Tata e milostiv cu săracii din Carringbush...

— Cu banii ăștia vrea să-și liniștească conștiința... Văzînd că Mary se cam supărase, Ben adăugă: De fapt, în privința lui Levy are dreptate. Tatăl meu a emigrat în Australia o dată cu tatăl lui Levy. Veneau amîndoi din cartierul East End din Londra, unde mii de evrei nevoiași locuiesc în maghernițe insalubre, în mijlocul unei populații de nevoiași. Tatăl meu a rămas sărac — a muncit pe unde a apucat, a fost vînzător ambulant și lucrător în fabrică. De-abia putea să-și ducă zilele. În schimb Levy, datorită șmecheriilor învățate în jungla din East End, a făcut milioane. Faptul că amîndoi sînt evrei n-are nici o importanță.

— Știu, Ben, nu trebuie să mă convingi. Mary rîse cu prefăcută veselie. Să vorbim despre altceva. Mai întîi ar fi bine să ceri altă cafea. Asta e rece ca ghiața.

— Brr! Chiar așa. Dar nu mai vreau alta. Ar fi mai bine să ne grăbim, să nu pierdem ultimul tramvai. Dar înainte de plecare, uite ce voiam să-ți mai spun: Mișcarea împotriva războiului și a fascismului se adresează oamenilor din toate păturile societății — clerici, scriitori, oameni de știință, sindicaliști, toți cei care vor să apere pacea. Aș vrea să te înscrii și tu și să activezi pentru pace, împotriva fascismului. Vrei, Mary?

Fata primi fără șovăire. Credea în dreptatea acestei cauze și chiar dacă era fata lui John West, nu însemna că trebuie neapărat să fie de partea milionarilor. Era sătulă de viața inutilă pe care-o ducea de atîta amar de vreme. Soarta săracilor devenise o preocupare serioasă pentru ea. Căuta o cauză căreia să i se dăruiască, și iată că o găsise. Există

oare o cauză mai nobilă decît să lupți împotriva războiului ?

In timp ce așteptau tramvaiul, Mary își dădu seama că un val de entuziasm pusese stăpînire pe ea. In sfîrșit găsise o cauză căreia putea să-și consacre viața. Iar aici, lîngă ea, se afla un om care merita să-l iubească. In mintea ei, ambele ponniri ce-o însufleteau nu puteau fi separate. Și era sigură că ar fi în stare să-și dea viața pentru amîndouă.

Ben o ajută să se suie în tramvai. Căldura care-i străbătu întreaga ființă cînd el o strînse de braț o tulbură.

— Noapte bună, Mary, îi spuse el cu drag. Sper că n-o să regreți niciodată hotărîrea pe care-ai luat-o.

— Sînt sigură că nu. Noapte bună, Ben.

In pat, Mary nu putea să adoarmă ; se gîndea la sensul cu totul nou pe care-l căpătase viața ei. Jucase în piesă rolul unei fete de muncitor. Își trăise rolul și după terminarea reprezentațiilor, deși textele fuseseră sforăitoare și prost puse în scenă, se simțea tot mai aproape de cei săraci și oropsiți.

Avea în sfîrșit un țel precis. Nu prea se dumirise încă în privința fascismului, dar necesitatea de a lupta împotriva războiului era evidentă și merita să te dăruiești cu trup și suflet acestei lupte.

In primul rînd se gîndea însă la Ben Worth. Era îndrăgostită. Își făuri visuri pătimașe, legate de persoana lui. O să-i dăruiască dragostea, întreaga-i ființă și însăși viața ei, omului ăsta care trezise toate instinctele ce dormitau în ea : dragostea pătimașe se îmbina acum întrînsa cu sentimentele materne și preocupări de ordin social. Atitudinea lui dezinteresată îl făcea de a dreptul impunător. Și era singur. Avea nevoie de o femeie, care să-l iubească și să-l susțină. Ea Mary West, avea să fie această femeie.

Mary muncea cu patimă. Își luă angajamentul să lucreze fără plată în birourile mișcării. Era mîndră că munca ei, laolaltă cu a celorlalți, dădea viață unei cauze. Se ocupa de treburile secretariatului, organiza diferitele reuniuni și se ocupa de tipărituri. Participă la pregătirile făcute în vederea conferinței împotriva

războiului și la primirea scriitorului Egon Erwin Kisch, delegatul Cehoslovaciei. La sosirea lui Kisch, Mary se suise pe vapor cu un grup de vreo două sute de persoane, strigînd: „Vrem pe Kisch! Kisch trebuie să debarce!" [1]

Il văzu peste capetele mulțimii. Pe fața lui bronzată și cu trăsături aspre puteai citi hotărîrea, dar și emoția intensă de care era stăpînit, energia și sinceritatea lui dîrză. În ochii scriitorului lucea o pîlpîire ironică. Mary rămase cu convingerea că omul acesta pătrunsese în miezul lucrurilor.

Mulțimea fu somată să debarce; dar pe chei, ea se alătură altor sute de oameni care manifestau pentru Kisch. Niciodată Mary nu fusese atît de emoționată, atît de aprinsă de indignare.

A doua zi Mary se duse din nou pe chei, cu alte sute de manifestanți. Transatlanticul se pregătea să plece la Sydney. Cînd se puse în mișcare, Kisch apăru la balustrada covertei. Toate privirile se înălțară spre el. Mulțimea izbucni în urale; chiar și marinarii de pe vasele britanice de război, care veniseră să participe la festivitățile organizate cu prilejul centenarului orașului Melbourne, îl aclamau.

— Vrem pe Kisch! striga mulțimea.

— Și eu vă vreau! strigă Kisch, ridicînd pumnul.

Deodată mulțimea își ținu răsuflarea. Kisch se urcase pe balustradă.

— Sfinte dumnezeule, exclamă cineva, să știi că sare în apă.

Deodată Kisch își făcu vînt. Căzu pe chei, unde rămase ca o masă de carne. Desigur că își zdrobise toate oasele. Fu înconjurat de poliție și transportat din nou pe vas, în mijlocul strigătelor furioase ale mulțimii. Kisch își rupsese un picior. Vasul își continuă însă drumul spre Sydney, reținînd pe bord prizonierul rănit.

Urma să se țină un miting sub deviza :„Kisch trebuie să debarce."

---

[1] Guvernul australian interzisese scriitorului să debarce (n. r.).

Richard Lamb refuză să închirieze stadionul din Melbourne comitetului format pentru apărarea lui Kisch.

— N-am obținut nici clădirea expoziției, se plînse Ben Worth lui Mary. Sînt singurele locuri unde ar încăpea mulțimea. Ce zici, n-ar fi bine să vorbești cu tatăl tău, să-i propui să ne dea stadionul?

Ce ușor era de spus: „Vorbește cu tatăl tău". Dar numai încrederea în Kisch și în mișcarea împotriva războiului îi dădu curajul să încerce asemenea demersuri.

La mitingul care se ținu pe stadion, Mary sosi printre primii, împreună cu ceilalți organizatori.

Prinseră curaj cînd văzură că o mare mulțime de oameni venise pe stadion.

Mary afirmă după aceea că a fost cel mai dramatic miting la care a participat vreodată. După ce vorbi Maurice Blackwell, președintele se ridică și întrebă:

— Gerald Griffin are cuvîntul. Gerald Griffin e aici?

Se așternu o tăcere grea. Griffin, delegatul Noii Zeelande la Congresul împotriva războiului nu putea să fie de față. Nici el nu primise autorizația să debarce. Se spunea însă că ar fi pătruns în țară în mod clandestin și că, în lajun vorbise la Sydney...

Deodată, un om puțintel la trup, îmbrăcat cu un palton negru și cu pălăria pe cap se apropie repede de tribună.

— Eu sînt Gerald Griffin.

Ziariștii erau uimiți. Poliția rămase paralizată. Mulțimea aplaudă entuziasmată. Griffin rosti cîteva cuvinte și dispăru, fără să se fi atins cineva de el.

Ceva mai tîrziu, după căderea nopții, urmă neuitata retragere cu torțe. Purtînd făclii aprinse, mii de oameni, printre care și Mary West, defilară pe străzile din Melbourne, spre malurile rîului Yarra, în mijlocul mulțimii care-i privea.

Acolo urma să ia cuvîntul Kisch. Făcuse apel împotriva sentinței prin care fusese declarat imigrant nedorit. Apelul lui fusese primit, dar îl așteptau alte încercări. În timp ce era transportat în oraș de pe

vapor, cu piciorul în ghips, fu arestat și dus, chipurile ca să fie îngrijit, la infirmeria spitalului. Acolo se pomeni supus unui fel de examen : i se ceru să răspundă unui chestionar în gaelică (una din puținele limbi europene pe care n-o cunoștea). Pînă la urmă îi dădură drumul.

Pe malurile rîului Yarra, mii de oameni se adunaseră la lumina torțelor ca să-l asculte pe Egon Erwin Kisch. Mary era sigură că n-o să uite niciodată noaptea asta. Cîntară și îi ascultară pe oratori, în răcoarea de pe malurile fluviului. Kisch, deși în cârji, cuceri mulțimea prin dinamismul său.

— Au scris în ziare că engleza mea șchioapătă. Se poate : engleza mea șchioapătă, piciorul mi-e șchiop, dar inima mea tresaltă tot atît de puternic, pentru că am fost în stare să-mi îndeplinesc misiunea și să transmit mesajul meu de pace poporului australian.

Cuvintele lui erau ascultate cu o deosebită încordare.

Supraviețuitor al închisorilor fasciste, scriitorul povesti despre actele de curaj întreprinse împotriva teroarei sălbatice din Germania. Povesti despre pedepsele îngrozitoare aplicate celor care nu voiau să sprijine politica fasciștilor. Cită mume de umaniariști germani care rămaseseră pasivi, pînă cînd fusese prea tîrziu, pînă cînd încăpuseră pe mîna unor gardieni sadici. Atrase atenția ascultătorilor că ceea ce se petrecea în Germania putea să se întîmple în oricare din țările capitaliste. Îi îndemnă pe australieni să nu privească și ei cu nepăsare amenințarea fascismului și a războiului.

— Tovarăși ! strigă el. Luptați împotriva lor, acum cînd răul abia începe să se întindă. Luptați din toate puterile !

Așezat pe iarbă lîngă Mary, Ben Worth se uita cînd la Kisch, cînd la ea. Profilîndu-se în lumina tremurîndă a torțelor, fața frumoasă a fetei oglindea emoții adînci, ochii ei mari luceau de înfrigurare. Întinse mîna și i-o cuprinse pe a ei. Mary se întoarse

încet spre el, îi zîmbi şi-apoi se uită din nou la orator.

Kisch termină cu pumnul ridicat. Atitudinea lui dîrză era impresionantă în lumina torţelor.

O bună bucată de timp, Kisch rămase aşa. Mulţimea impresionată tăcea. Apoi izbucniră aplauze şi ovaţii. Unii plîngeau, alţii oftau. Mary West era şi ea printre cei care plîngeau — plîngea doborîtă de o bucurie stranie, care pusese stăpînire pe toată fiinţa ei.

Îşi spunea: „Omul ăsta a luptat în război, pe urmă a cunoscut în închisorile lui Hitler ce înseamnă fascismul; omul ăsta ştie de ce luptă. Cît timp astfel de oameni vor lupta pentru umanitate, lumea nu trebuie să-şi piardă nădejdea!"

Dragostea tăinuită dintre Mary şi Ben Worth se adîncea din ce în ce. Se întîlneau zilnic, adesea luau masa împreună, iar uneori se duceau la teatru. Mary ştia, deşi Ben nu-i mărturisise dragostea, că şi el o iubea. Înţelesese asta — ca de altfel toate femeile care sînt iubite — din atenţiile spontane, din cuvintele şi faptele lui, care dovedeau simpatie şi înţelegere, dintr-o tresărire cînd îi zîmbea sau îi atingea mîna.

Cînd, în sfîrşit, Ben îi mărturisi c-o iubeşte, o făcu simplu şi direct, aşa cum se aşteptase. Într-o sîmbătă seară, Mary îl invită la ea acasă. Tatăl ei era, bine înţeles, la stadion; copleşită de bătrîneţe, doamna Moran se ducea la culcare îndată după masa de seară, iar Nellie şi Joe urmau să se ducă la o reuniune bisericească. Cei doi tineri se instalară în sala de muzică. Mary cîntă la pian. Cîntară amîndoi şi băură puţină bere. Apoi începură să discute politică, literatură, ba chiar unele probleme organizatorice în legătură cu mişcarea împotriva războiului, deşi în tot acest răstimp, Mary ar fi preferat să vorbească despre ei doi, despre dragostea lor.

In sfîrşit, Ben se aşeză lîngă ea pe sofa, îşi îngropă faţa în părul ei roşu venetian şi murmură:

— Mary, sînt mîndru de tine. Eşti o fată minunată. Te iubesc, te iubesc, Mary.

Fata întoarse capul spre el, cu buzele ei roşii întredeschise şi umede, cu ochii strălucitori :

— Doamne, Ben, şi eu te iubesc. Am să te iubesc toată viaţa !

Se sărutară. O ţinea strîns lipită de el, iar buzele ei care se împotriveau uşor erau dulci şi moi.

Îi cuprinse capul cu mîinile, uitîndu-se întrebător în ochii ei.

— Mary, poate că nu-i momentul să-ţi spun asta, dar ştii că sînt comunist. Ştii cît de mult timp îmi cere acest lucru. Va trebui să-ţi dăruieşti, să-ţi sacrifici toată viaţa. Uneori e primejdios să fii comunist. Ia aminte, din clipa în care împărtăşeşti viaţa mea, iei asupra ţa un lucru plin de riscuri. N-ai vrea... n-ai vrea să te înscrii în partid, Mary ? Atunci... împreună... am putea...

— Ben, ştii prea bine că abia în ultimul timp mi s-au deschis ochii, că am învăţat multe în legătură cu problemele politice şi am ajuns să cred în comunism. Simt că duc o viaţă plină, folositoare, şi sînt fericită. Vreau să mă înscriu în partid, dacă tu crezi că sînt demnă...

— Demnă ? Sigur că eşti demnă.

— Oh, Ben, tu nici nu ştii cum mi-ai schimbat viaţa. Acum am un ţel şi pe cineva alături, cu care să duc lupta. Deodată Mary exclamă : Sfinte dumnezeule, e tîrziu. Sînt mîndră de tine, Ben, dar n-aş vrea să te găsească ai mei aici. Trebuie să se întoarcă în curînd. Toţi, dar mai ales tata, sînt foarte supăraţi pentru că mi-am angajat în mişcarea împotriva războiului. Ei cred toate gogoriţele care se povestesc despre bolşevici şi dacă m-ar găsi aci în salon, sărutîndu-mă cu un comunist, cred c-ar fi în stare să mă închidă, să mă bage la balamuc sau mai ştiu eu ce să-mi facă. Trebuie să pleci, iubitule.

Se sărutară lung şi Ben plecă. Mary strînse cele două sticle de bere goale şi paharele şi se duse sus, la culcare, tocmai cînd Nellie şi Joe se întorceau.

Ceva mai tîrziu, Mary auzi o maşină oprindu-se în faţa casei şi apoi pornind din nou. Peste cîteva clipe

tatăl ei intră în casă. Fusese și în acea seară cu simpatia lui la stadion.

Deși strălucea de fericire și de dragoste, Mary era chinuită de gîndul că nu-i mai rămăsese nici o cale de întoarcere. Trebuia să aibă o explicație definitivă cu tatăl ei.

*

John West era din ce în ce mai nemulțumit. Toată lumea îl sfida, așa că devenise nervos.

Și Mary îl îngrijora. Ce-avea oare de gînd? Frank Lammence aflase numai că ea își consacra cea mai mare parte din timp Mișcării împotriva războiului și fascismului.

Într-o sîmbătă după-amiază John o chemă în sala de muzică. Intră de-a dreptul în subiect. Îi reproșă că-l mințise pentru a obține stadionul. După cîte aflase, organizația în care activa ea are vederi comuniste. Și John West n-are să-i îngăduie fiicei lui să lucreze cu comuniștii. Mary îi răspunse că organizația nu are vederi comuniste, ci îndeamnă poporul să lupte pentru a preîntîmpina un nou război mondial, atrăgînd atenția tuturor asupra primejdiei fascismului, care fusese adus la putere în Germania, Italia și Japonia.

— Mussolini nu constituie o primejdie, replică el. Bine ar fi dacă și țara asta ar fi condusă de un om ca el, de un dictator. Am o broșură în care se arată realizările din Abisinia.

Scoase broșura din buzunarul de la piept și-o azvîrli pe masă.

Mary n-o luă în seamă și replică:

— Mussolini vrea război. La cererea milionarilor și a Vaticanului a transformat Italia într-o temniță urîaşă. De-abia rostise aceste cuvinte, că își dădu seama de îndrăzneala ei.

— Bravo! Frumos! Acum ești împotriva milionarilor și a propriei tale biserici! Am muncit din răsputeri ca să mă ridic din sărăcie și să devin milionar. Iar Vaticanul este lăcașul credinței noastre. Și mai

spui că nu lucrezi cu comuniștii! Să-ți bagi mințile în cap și să nu te mai duci la ei. Asta nu-i de tine.

— Ba nici nu mă gîndesc, tată.

— Nici nu te gîndești?! Te duci la manifestații pentru pace, dar la procesiunea religioasă nu te-ai dus. Ei bine, nu! Ori faci ce-ți spun, ori pleci din casa mea!

— Bine, tată, dacă asta-i părerea ta, o să plec imediat.

John West șovăi. Își iubea fata. Trebuia să rămînă lîngă el. De ce făcea mereu lucruri pe care el nu le putea îngădui?

— O să stai aici, în casa ta, coborî el tonul.

Rămase cu capul plecat. Cînd îl ridică, Mary nu mai era în odaie.

Și ceilalți copii, John și Joe, îl sfidau.

Joe se achita în silă de sarcinile încredințate și asculta cu un zîmbet nepăsător, cînd tatăl lui insista cerîndu-i să se căsătorească. John se afla acum la Sydney, unde preluase Societatea de aprovizionare. La Brisbane pusese pe roate barurile cu produse lactate, dar nu arăta nici un interes pentru asemenea activitate. Începuse să bea. De cîte ori îl vizitase, la Sydney, duhnea a băutură. Și cu îndrăzneala bețivului, îi ținea piept. Nu pierdea prilejul să-i spună că nu-l interesa această afacere. Tînărul știa că cei doi frați, care se ocupau de interesele reprezentanței de afaceri din Sydney, îl furau de-l stingeau, dar refuză să-i servească amănunte. „Ei bine! N-avea decît să rămînă acolo. Dacă-i vorba de încăpățînare, o să-i arate el lui!"

Nellie tot îi mai trimitea bani lui Marjorie în Europa, și-i scria. John West scotoci prin sertarele ei din dormitor și descoperi scrisorile. Urmă o scenă. Doamna Moran interveni:

— Vrei ca fiica ta să moară de foame? îl întrebă. Cel puțin atît să facem pentru biata copilă, să-i scriem și să-i trimitem ceva bani. Și-i explică apoi că

nu-i trimiteau decît ce economiseau din banii de cosmiţă.

John şovăi din nou. Să-şi lase fata să moară de foame? Îl cîntărise el bine pe Andreas. N-avea nici cu ce să-şi ţină nevasta şi cei doi copii.

— Bine, acceptă el. Puteţi să-i trimiteţi cîte ceva lui Margo, dar nici ea, nici puii ei de nemţii n-o să aibă nimic la moartea mea.

După cîtva timp urmă scandalul stîrnit din pricina mamei lui Nellie.

Deşi bătrîna doamnă Moran avea peste optzeci de ani şi se topea văzînd cu ochii, era mereu prezentă în gospodărie, pînă cînd alunecă pe scară şi-şi rupse un picior. Osul nu se prindea la loc. Nu se mai putea ridica din pat. O infirmieră se instală în casă. John West hotărî să-şi trimită soacra la azil.

De la scandalul cu Nellie şi Evans, doamna Moran menţinuse legătura între el şi restul familiei, căutînd să pareze toate încercările lui de a-şi exercita tirania. De aceea îi purta pică, într-ascuns. Era fericit că are în sfîrşit prilejul să se răzbune. N-are decît să moară la azil! Nu era obligat să-i dea el adăpost şi să-i plătească şi tratamentul medical. Destul o ţinuse aproape douăzeci de ani. Era bătrînă. Nu mai avea multe zile de trăit. Să se ducă la azilul de bătrîni Caritas Christi, de peste drum.

— O să fie bine îngrijită, îi linişti pe ceilalţi într-o seară. Şi-i aproape, o să puteţi oricînd s-o vizitaţi.

Nellie plînse. Mary bătu cu pumnul în masă.

— Eşti crud şi neomenos, îi aruncă ea în faţă. O să am eu grijă de bunica, dacă socoteşti că ţi-e prea greu să plăteşti infirmiera. Azilul ăsta e mai degrabă un fel de morgă, unde bătrînii cerşetori vin să-şi dea sufletul.

Joe ieşi din apatia lui şi se oferi să „suporte" o parte din cheltuielile tratamentului, din salariul său.

John West se arătă însă neînduplecat. Dacă el hotărîse ca bătrîna să plece, trebuie să plece.

Aşa că doamna Moran fu transportată într-o ambulanţă la azilul de peste drum. Plecă destul de veselă,

dar în curînd familia îşi dădu seama cît de nenorocită era la azil.

Cu mulţi ani în urmă, John West donase bisericii clădirea sumbră, cenuşie, care se afla alături de reşedinţa arhiepiscopului. Malone îi spusese de pe atunci lui John West că are de gînd să facă acolo o instituţie unde bătrînii şi bolnavii incurabili să-şi poată petrece ultimele zile. Vor fi admişi şi cei de credinţe diferite, nu numai catolici. Cine ştie, unii ar mai putea fi convertiţi. Mai tîrziu, John West se înţelesese cu maica superioară a azilului ca întreprinderea lui de pompe funebre să se ocupe, pe cît posibil, de toate înmormîntările. În felul acesta, se gîndea el, o să-şi scoată baremi o parte din bani.

Dar şi înafara căminului, puterea lui începuse să fie sfidată. Bill Brady ceruse în Parlament aplicarea străvechii legi, după care Cameron fusese nevoit să plece de pe terenurile expoziţiei. Pusese astfel capăt galelor de box şi de lupte concurente, dar Cameron, foarte întreprinzător, construi o pistă de ciclism în partea de nord a oraşului şi îşi menţinu superioritatea în acest sport.

Încercarea lui John West de a organiza curse de trap nocturne dădu şi ea greş. La Perth şi Adelaide cursele nocturne de trap „eliminaseră cursele de galop". Dacă ar putea să treacă prin Parlament un proiect de lege care să-i îngăduie să organizeze şi la Apsom curse de trap nocturne, trapul ar fi devenit din nou rentabil, şi în acelaş timp ar fi dat şi Clubului hipic o lovitură. Dar Davison îl tot amîna, făgăduindu-i că poate mai tîrziu va elabora o lege în acest sens.

Furios, John West îi ceru lui Benett să „convingă" un parlamentar independent să propună legea la senat. Dar legea fu respinsă cu o majoritate de un vot, deşi cheltuise două mii de lire ca să-i ungă pe parlamentari.

La conferinţa din 1936 a partidului laburist, Kelleher îl susţinu, cam în silă ce-i drept, pe Trumbleward împotriva lui Carr, dar cînd se întruni comitetul electoral, Carr nu întîmpină nici o dificultate ca să se

menţină la conducerea partidului, împotriva lui Trumbleward.

Nemulţumirea lui John West se cocea în ascuns ca un abces. Din ce în ce mai mult simţea nevoia să caute mîngîiere la Vera Maguire. La birou nu mai dădea dovadă de aceeaşi subtilitate sau avînt; iar acasă, unde se simţea întîmpinat de o ranchiună surdă — de cînd o trimisese pe doamna Moran la azil — devenise şi mai morocănos şi mai agresiv.

*

Într-o zi, pe la sfîrşitul anului 1936, Paddy Ryan intră în biroul lui Frank Lammence.

— Să ştii, măi băiatule, că detectivul Ryan a dezlegat în sfîrşit misteriosul caz al femeii cu părul roşu.

Paddy o urmărise pe Mary West mai multe luni de zile, dar nu prea serios, pentru că îşi avea şi el calul lui de curse, de care trebuia să se ocupe, şi mai cu seamă — băuturica lui. Singurul om care nu ştia că Paddy bea era John West. Cînd patronul lui îşi făcea apariţia, Paddy sugea întotdeauna anumite pilule care parfumează gura.

Ryan îi întinse lui Lammence o invitaţie frumos ornamentată. Lammence îşi aruncă privirea pe ea, apoi intră în birou şi i-o înmînă lui John West.

În capul textului se putea citi:

Bun venit, Ralph Gibson! Urmau apoi amănunte asupra unui banchet completat cu divertismente muzicale. Iar în josul paginii John observă: *Secretară organizatorică: domnişoara Mary West.*

— Socot că-i de datoria mea să vă atrag atenţia, domnule West, că Gibson este un fruntaş comunist. A fost închis pentru delicte politice. Nu mai încape îndoială că e o adunare comunistă. Ea — vreau să spun domnişoara West — trebuie să facă parte din partid, de vreme ce organizează această recepţie.

John West nu răspunse. Avea în ochi luciri înfricoşătoare. Nările i se umflaseră şi respira cu greu. Lammence ieşi — ştia că în astfel de momente e mai bine să-şi lase patronul singur.

Mary nu veni acasă la masa de seară. Supărat la culme, şi hotărît să aibă o explicaţie cu ea, John West o aşteptă. La unsprezece jumătate moţăia într-un fotoliu, în camera unde luau micul dejun. In sfîrşit o auzi că vine.

Deschise uşa cînd ea tocmai începuse să suie scările ca să se ducă sus, şi liniştit, dar cu încordare în glas o chemă :

— Mary, vreau să-ţi vorbesc

Fata se întoarse brusc. Il văzu profilîndu-se în prag şi rosti înăbuşindu-şi glasul :

— Credeam că te-ai culcat, tată. S-a întîmplat ceva ?

— Vino aici, repetă el.

Il urmă în odaie. Părea obosită şi nu era impecabil îmbrăcată, ca de obicei. Privind-o, pentru o clipă îşi aminti de mama lui.

— Ce-i cu invitaţia asta ?

Mary tresări, o luă şi-o cercetă, ca şi cum ar fi vrut să spună că n-o mai văzuse pînă atunci. Nu răspunse nimic.

— Ei ? o întrebă din nou.

— Am făcut ceea ce mi-a dictat conştiinţa, tată.

— Eşti înscrisă în partidul comunist ?

Ea şovăi, apoi ridică sfidătoare capul :

— Da.

— Fata mea n-are ce căuta la comunişti. Ori rupi orice relaţii cu oamenii aştia, ori pleci din casa mea !

— Regret, tată, dar nu pot să-mi nesocotesc principiile.

— Principii ! urlă el bătînd cu pumnul în masă. Mai vorbeşti de principii ! Ar trebui să vă închidă pe toţi ! Comuniştii n-au nimic sfînt. Incearcă numai să producă tulburări în rîndurile maselor. Vor să distrugă modul nostru de viaţă.

— Da ! Şi să-l înlocuiască cu o viaţă mai bună !

— Tu să nu discuţi cu mine ! Habar n-ai ce vorbeşti ! Eu am studiat problema asta. Dacă ai citi broşurile bisericii noastre, în care se arată ce e comunismul, n-ai mai vorbi aşa. Ori renunţi la povestea asta, ori te dezmoşteneşc şi te gonesc din casa mea.

— Pe mine nu mă poți mitui, tată. Și nici nu-i nevoie să mă goneşti. Am să plec eu mîine dimineață.

Innebunit de furie, John West ridică pumnul s-o lovească, dar se stăpîni. Își descleștă încet pumnul. Lăsă mîna în jos și rămase în fața ei: nenorocit, înfrînt.

Ochii îi înotau în lacrimi. Mary trecu pe lîngă el și ieși din cameră. John se prăbuși pe scaun și rămase așa mai bine de un ceas, pînă să se ducă sus la culcare.

Nici unul nu închise ochii.

Dimineața, Mary nu se sculă decît după ce îl auzi pe tatăl ei plecînd. După micul dejun își împachetă cîteva costume într-o valiză și se pregătea să plece din casă, cînd mama ei intră în odaie.

— Ce faci? De ce te-ai certat cu taică-tu ieri seară?

— N-are importanță de ce. N-ai înțelege. M-a dat afară din casă și mă pregătesc să plec. N-am de gînd să rup legăturile cu tine și cu ceilalți.

Mama ei se așeză pe pat și începu să plîngă.

— Nu se poate, Mary. Poate m-a vrut să spună asta. Nu-i el în stare de așa ceva. Ce-ai făcut Mary? Ah, dacă mama ar fi aici.

— Bunica nu mai e aici. Și chiar dacă ar fi, conflictul ăsta ar depăși-o. Mary se duse la maică-sa și-și încolăci brațele după gîtul ei. Te rog, mamă, nu plînge. Trebuia să se întîmple. N-aveam ce face. Știi, m-am înscris la comuniști și tata e furios.

— Vai, Mary... la comuniști. Lasă-te de asta. Doamne, dumnezeule, nu mi-ai dat destule lovituri?

Mary o consolă cum se pricepu mai bine, închise geamantanul și plecă din casă cu durere în suflet. Se opri în poartă și se mai uită o dată înapoi. Se gîndea că fusese totuși uneori fericită. Dar lucrurile se schimbaseră și viața mergea mai departe.

La birou, John West nu putu să se concentreze de loc. Se întreba dacă Mary plecase din casă sau nu? Seara, cînd Nellie palidă, morocănoasă, cu ochii roșii îi spuse că Mary a plecat, nu scoase o vorbă.

Era surprins şi îndurerat, dar hotărît să rămînă neînduplecat.

A doua zi dimineaţă, cum ajunse la birou îl chemă pe Frank Lammence şi-i spuse :

— Am gonit-o pe Mary de acasă. O să-şi vină în fire şi-o să renunţe la blestemăţiile astea. Dar trebuie să-i dau o lecţie. Află unde s-a mutat. Are foarte puţini bani. Şi anunţă-mă dacă şi-a găsit de lucru.

*

In săptămînile ce urmară Mary West trăi un adevărat coşmar. După ce părăsi casa părintească luă masa cu Ben Worth. Era tulburat şi plin de simpatie pentru gestul ei. Ii strînse mîna peste masă.

— Imi pare rău, totuşi, că ai ajuns aici, Mary. Dar să ştii că era inevitabil. Mi-am făcut destule griji în privinţa asta. Ţi-am cerut un sacrificiu mare, cînd am căutat să te cîştig pentru mişcare. Ce-o să faci acum ? Ai bani ?

— Foarte puţini, dar pot să lucrez. Am să închiriez o cameră şi am să caut de lucru. Am să mă simt ca nou născută. Surîse curajoasă, dar el îşi dădu seama că era gata, gata să plîngă.

Seara, după un miting, se duseră în parc şi se aşezară pe iarbă.

Pe neaşteptate, Ben îi spuse :

— Ştii, Mary, m-am gîndit la ceva. Se spune că unde mănîncă unul, mănîncă şi doi. Poate...

— Vai, Ben !

— Dacă n-ar fi vorba decît de noi doi, te-aş ruga în genunchi să fii soţia mea. Dar un comunist trebuie să se gîndească la multe lucruri înainte de a se însura. Ar putea să vină copii. O să vedem, iubito ! Cu luptele astea din Spania şi China, cine ştie ce se mai întîmplă. Să mai aşteptăm.

— Foarte bine, Ben. Nu-mi pasă, de vreme ce sîntem împreună.

Ii căzu în braţe, plîngînd. O mîngîie cu duioşie. Mary căută să se stăpînească. Rămase întinsă pe iarbă cu capul pe genunchii lui.

— Cînd stai așa uitîndu-te la stele, parcă nu-ți vine să crezi, Ben, că oamenii se urăsc în loc să se iubească și că unii mor de foame în mijlocul tuturor bunătăților, în timp ce alții vor război.

— Da, Mary. Dar noi care știm unde stă rădăcina răului, nu trebuie să lăsăm omenirea să se prăbușească. Noi — și ca noi milioane de oameni — sperăm să punem capăt sărăciei și neînțelegerilor. Dar cît timp va mai dăinui capitalismul, lucrurile așa vor rămîne. Uneori, noaptea, nu pot să adorm gîndindu-mă la suferințele îndurate de comuniști, de sindicaliști și de evrei în lagărele de tortură ale lui Hitler. Evreii — poporul meu, Mary! își înfipse unghiile în brațul ei — și-atunci îmi spun: trebuie să lupt din răsputeri ca să înfrîng fascismul. Măcar de-aș avea putere cît zece! Dar știrile ce ne vin din Spania? Fasciștii își ascut săbiile pe spinarea poporului spaniol. Uneori mi se pare că stînd aici, în Australia, mă țin prea departe de vîlvătaia cea mare și-mi spun: oare să-mi las neamul să piară și să le îngădui fasciștilor să triumfe, fără să le dau și eu măcar o lovitură?

Mary își ridică privirea spre el:

— Vai, Ben. Uneori sînt de-a dreptul îngrozită. Ben, dragul meu, te iubesc.

Se sărutară. În primele ore ale dimineții, răcoarea îi sili să plece din grădină.

*

Mary închirie o cameră ieftină, dar confortabilă. Totuși, la început noua ei locuință i se păru neprimitoare și rece.

Chiar în ziua următoare găsi de lucru într-o librărie. Datorită acestei slujbe și activității pe care o ducea în calitatea ei de membră activă și entuziastă a partidului comunist, precum și prieteniei cu Ben, nu se simțea singură și n-avea remușcări.

Mary activa într-o organizație de partid dintr-o suburbie industrială. O bucată de vreme mitingurile îi părură ciudate; îi venea greu să se adreseze tutu-

ror numindu-i tovarăşi, dar cînd se obişnui, cuvîntul acesta îi deveni scump. Cei mai mulţi dintre cei care veneau la întruniri erau muncitori sau muncitoare. La început păstrau o oarecare rezervă şi ea, la fel, se intimida în faţa lor. Pînă la urmă, însă, începu să simtă o deosebită simpatie şi admiraţie pentru oameni ăştia puţin cam necioplţi, dar care învăţau cu atîta nînă, şi erau gata oricînd de sacrificii şi de eforturi susţinute.

Mary participă la mai multe campanii : la campania pentru ajutonarea Spaniei, pentru boicotarea mărfurilor japoneze, la acţiunea de ajutorare a poporului chinez şi a şomerilor. Îi plăcea în deosebi să lipească noaptea afişe şi să strecoare manifeste în cutiile de scrisori — poate pentru că aceste activităţi îi satisfăceau în parte şi setea de aventură.

O săptămînă sau două după plecarea ei de acasă, Mary veni în vizită la maică-sa într-o sîmbătă seara, în lipsa tatălui ei. Nellie i se plînse din nou, iar Joe o sfătui să renunţe la „nebunia roşie" şi să se întoarcă acasă.

Îi scrise şi fratelui ei, John, la Sydney, şi-i povesti cele întîmplate. Primi un răspuns înflăcărat, nesovăielnic :

„Tata e omul cel mai neîndurător pe care l-am întîlnit vreodată, scria John. *Îţi doresc mult noroc, Ginger! Aş fi vrut să am şi eu curajul tău ; comunismul e însă în conflict cu religia noastră. Nu sînt comunist, sînt doar un prăpădit de beţivan, dar a venit timpul ca cineva, comuniştii sau alţii, să pună stavilă oamenilor de afaceri necinstiţi ca tata şi călăilor tocmiţi de el care ruinează ţara. Am să viu în curînd la Melbourne pentru cîteva zile şi am să trec să te văd..."*

Mary îi scrise şi lui Marjorie în Germania, apoi se duse s-o viziteze pe bunica ei, la azil, unde i se păru că stăruie un miros de carne omenească în descompunere, o atmosferă lugubră.

O călugăriţă o conduse la doamna Moran :

— Bătrîna doamnă se simte tot mai rău, să nu stai prea mult. Curînd o să ne părăsească. S-ar putea să moară chiar la noapte, domnul s-o aibă în paza lui. Am şi trimis după doamna West.

Mary o găsi pe doamna Moran cu mătăniile în mînă, murmurînd rugăciuni şi mîngîind şiragul cu degetele-i osoase, zgîrcite de bătrîneţe. Fu de-a dreptul uluită de înfăţişarea bătrînei. Se făcuse parcă mai mică. Pielea îi era brăzdată de mii de creţuri. Nasul îi lucea, obrajii i se scofîlciseră şi ochii erau adînc înfundaţi în orbite.

— Ah, tu eşti, Mary, şopti doamna Moran, foarte slăbită. Ce-am auzit. Ai plecat de acasă? Doamne, dîte s-au mai întîmplat şi-n casa aceea! Ştiam eu cînd am plecat c-o să se întîmple ceva îngrozitor! Începu să aiureze. Acum patruzeci de ani l-am văzut pentru întîia oară... la totalizatorul ăla al lui. Dumnezeu să-l ierte şi pe el şi pe biata Nellie. Pe voi, copii, v-am iubit — eraţi doar sînge din sîngele meu şi carne din carnea mea. Am încercat să fac şi eu cum am crezut că-i mai bine. Dumnezeu şi Sfînta Fecioară să ne aibă în pază pe toţi. Dumnezeu să te ierte, Mary. Of, Mary, ai ajuns comunistă! Dar ştiu că eşti un copil bun. Sînt sigură. Maica Domnului să te ocrotească.

Mary îi apucase mîna zbîrcită şi plîngea cu sughiţuri. Tocmai atunci intră şi Nellie, păşind pe vîrfuri.

— Nellie, Nellie... Glasul bătrînei abia se mai auzea. Nellie se plecă şi-o sărută pe frunte. M-am rugat pentru voi toţi, murmură doamna Moran. Dumnezeu să ne ocrotească. A fost şi preotul. Sînt pregătită... Acum pot să plec.

Bietul ei trup ofilit se cutremură. Dădu ochii peste cap.

O călugăriţă intră şi se uită la ea. Doamna Moran murise.

John West participă la înmormîntare alături de ceilalţi membri ai familiei.

Cînd coborîră coşciugul, iar preotul termină slujba, ginerele se gîndi la bătrînă cu regret, poate şi cu remuşcare. Se gîndi la trecut, la prima lor întîlnire

la bazarul bisericii. Cît de înţelegătoare şi veselă fusese atunci, dar... Ridică din umeri.

Inainte de începerea serviciului religios o văzuse pe Mary printre ceilalţi şi o auzise plîngînd. Se întoarse să-i vorbească, dar plecase.

In ziua morţii doamnei Moran, Frank Lammence află unde locuia şi unde lucra Mary. După înmormîntare, John West trecu prin oraş, se duse la proprietarul librăriei şi-i ceru s-o concedieze pe Mary.

— Pentru binele ei, te rog s-o concediezi, dar nu-i spune c-am intervenit eu.

Librarul se învoi să-i facă pe plac.

In timpul următoarelor trei luni, John West n-o mai văzu pe Mary, dar de fiecare dată cînd Frank Lammence afla de la Paddy Ryan că-şi găsise din nou de lucru, vorbea cu patronul şi de fiecare dată fata îşi pierdea slujba. De cîteva ori sarcina îi fusese uşurată de faptul că, fără să ştie Mary, John West era coproprietarul firmei în cauză.

După întîia concediere Mary fusese foarte intrigată. Îi plăcea munca şi era sigură că nu nemulţumise pe nimeni. De altfel, patronul îi vorbise politicos, deşi categoric, şi-i dăduse referinţe elogioase.

Dar după ce se pomeni dată afară din servici de trei ori la rînd, Ben Worh îşi exprimă părerea că li se ceruse pe semne patronilor s-o dea afară. Şi într-adevăr : era angajată doar de cîteva zile într-o slujbă nouă, cînd o chemă directorul. O primi cît se poate de amabil şi-i spuse deschis că e foarte mulţumit de ea, dar că tatăl ei, care era mare acţionar în această societate, îi ceruse s-o concedieze.

Ce era de făcut ?

— M-am hotărît, spuse Ben. Vrei să te măriţi cu mine ?

Se căsătoriră fără multă pompă, la primărie. Martori le-au fost doi tovarăşi din partid. După cununie Mary plînse puţin. Nu venise nimeni din familia ei, n-avusese rochie de mireasă, nici muzică, nici flori. Numai o verighetă ieftină şi un buletin de căsătorie

— atîta tot. Dar Ben era lîngă ea, asta era principalul.

Dădură o mică masă: cîţiva prieteni de-ai ei — vechi şi noi — catolici şi comunişti, cîţiva prieteni de-ai lui Ben şi mama lui. Bătrîna, o evreică ofilită, o luă de mînă şi-i spuse printre lacrimi:

— E un băiat sucit, încăpăţînat, dar bun la suflet. Sînt fericită că Ben al meu s-a însurat cu o fată aşa drăguţă.

John, fratele ei, îşi făcu apariţia tocmai cînd se termină scurta ceremonie. Mary rămase mută de uimire cînd văzu în ce stare de decădere era. Se vedea cît de colo că venise beat. Sub ochii injectaţi, îi atîrnau pungi sbîrcite şi pielea i se gălbejise. La masă nu mîncă nimic, dar bău mult. Încercă să se arate prietenos faţă de toţi, dar nu făcu altceva decît să se dea în spectacol.

— Nu ţin cu comuniştii, îi spuse lui Mary, dar destul de tare ca să-l audă toţi. Dar ce aş mai fi vrut — hîc! — să am curajul să-l sfidez pe bătrîn, ca tine. Tata-i un cîine! mai strigă, şi-apoi căzu pe-o sofa, unde adormi.

Călătoria de nuntă în regiunea colinelor împădurite, deşi scurtă, fu o încîntare. Fiecare din ei răspundea cu patimă egală patimei celuilalt.

După luna de miere, se mutară fericiţi într-un mic apartament. Mary cumpără, în rate, mobilă ieftină şi frumoasă. Cîteodată seara, cînd nici unul n-avea treabă veneau la ei prieteni tineri din mica şi marea burghezie, care se alăturaseră mişcării de stînga. Mary îşi dădea seama că-l cam călcau pe nervi pe Ben, care prefera societatea muncitorilor.

Ben avea un patefon vechi şi o serie de plăci bune cumpărate în decursul anilor cu banii pe care-i economisea, renunţînd la tutun şi uneori chiar la mîncare. Serile cele mai plăcute le petreceau ascultînd muzică.

Aveau o bibliotecă tixită cu cărţi bune, pe care le citeau cu mult interes. Mary fu uimită, văzînd că Ben, simplu muncitor fără cultură, aprecia atît muzica bună şi literatura.

Mary îl adora. Îl admira pentru spiritul lui caustic, pentru curajul, umorul lui sec, încrederea-i liniştită şi credinţa lui nezdruncinată în triumful comunismului. Puterea lui fizică şi morală o susţinea în momentele de grea cumpănă, îi dădea un simţământ de siguranţă.

Evenimentele din ultimii doi ani o umpleau de uimire dar de cîte ori încerca să le retrăiască în gînd, era bucuroasă că putea în sfîrşit să le gonească din minte. Începuse o viaţă nouă. Îşi iubea soţul, dorea să fie demnă de el. Întreaga ei fiinţă îl chema şi răspundea mîngîierilor lui cu avîntul cel mai spontan şi plină de încîntare. Se împăcase cu mesele luate în fugă, cu lipsa de toalete noi, cu izolarea de familie: îl avea doar pe Ben.

Ben, care-şi consacrase toată existenţa luptei, era acum toată viaţa ei. În mintea ei, Ben şi lupta pentru mişcare formau un tot.

Mary îşi dădea seama că uneori Ben se temea ca soţia lui — dată fiind origina ei burgheză — să nu facă greşeli. Cîteodată o mustra cu blîndeţe, amintindu-i aceasta, dar în curînd se convinse că se putea bizui pe ea.

Mary lucra acum ca activistă permanentă a mişcării împotriva războiului. Primea şi un salariu de trei lire pe săptămînă, care, împreună cu cele două lire pe care le primea Ben — ca organizator al partidului comunist — le îngăduiau să trăiască.

Mary observă că Ben urmărea cu deosebit interes mersul războiului din Spania; după părerea lui, rezultatele acestui război aveau să arate care era raportul de forţe dintre fascişti şi armatele libertăţii.

— Fasciştii îşi încearcă ghiarele şi colţii, spunea el. Dacă ar ieşi învingători, ar fi capabili să atace şi Uniunea Sovietică. În caz că Franco nu va fi învins, un al doilea război mondial e inevitabil. Japonia o să atace Australia. S-ar putea ca mişcarea să fie redusă la tăcere pretutindeni, timp de mai mulţi ani. Tovarăşii noştri ar fi ucişi, Australia invadată, evreii exterminaţi...

Mary era de aceeaşi părere, dar nu se exprima atît de categoric. Preocuparea lui Ben pentru evenimentele din Spania o îngrijora uneori. În fiecare zi citea cu atenţie ziarele şi comenta pasionat rezultatul luptelor. La mitinguri, discursurile lui erau din ce în ce mai înflăcărate şi mai emoţionante. Iar cînd un tovarăş se întoarse din Spania, îl invită acasă şi discutară pînă în zorii zilei. Ben nu mai contenea cu întrebările, în timp ce Mary îl studia, tulburată de o teamă nelămurită.

Oaspetele adusese poeme şi cîntece scrise de luptători republicani ; Ben şi Mary încercară să înveţe cîntecele. Băură vin şi cîntară. Un cîntec despre un comunist evreu, căzut pe frontul din Spania aprinse imaginaţia lui Ben. Îl învăţă imediat. În pat, după plecarea prietenului, începu din nou să cînte, cu glas tare şi stăpînit de o dureroasă emoţie. Accentul care-l puse pe ultima strofă o înspăimîntă pe Mary.

„Cu mîna pe inimă, fac din nou legămînt,
În timp ce-ncarc arma de luptă :
Niciodată nu te vom uita,
Pe inamici nu-i vom cruţa —
Hans Beimler, comisarul nostru,
Hans Beimler, comisarul nostru."

În săptămînile care urmară, Ben deveni din ce în ce mai neliniştit. Privindu-l, Mary îşi dădu seama că îl durea fiecare rană primită de luptătorii republicani, de parcă ar fi fost lovit chiar el. Se entuziasma pentru fiecare victorie, plîngea pentru fiecare înfrîngere. Inima şi sufletul lui erau în Spania. Mary ajunsese să fie geloasă pe acest război, care îi răpea afecţiunea lui Ben. Dar îşi dădea seama şi ea de ameninţarea pe care o prezenta fascismul.

Într-o seară, în timp ce luau masa în oraş, Ben se arătă mai liniştit decît de obicei. Deşi mînca întotdeauna cu poftă, de data asta de abia se atinse de mîncare. Era atît de cufundat în gînduri, încît uneori nici nu răspundea întrebărilor ei.

— Ben, la ce te gîndeşti ? Ce s-a întîmplat ?

— Nu știu cum să-ți spun, Mary. Are să fie o lovitură pentru tine. Pentru prima oară în viață am luat o hotărîre importantă, fără să fiu absolut sigur de mine.

— Ce-i Ben ? Ce-ai făcut ?

El îi strînse mîna, peste masă.

— M-am înscris în brigada internațională. Plec în Spania cu vaporul — săptămîna viitoare.

Deși de luni de zile se gîndise la această posibilitate, la auzul știrii Mary avu un șoc. Se încordă toată, ochii i se umplură de lacrimi și-și mușcă buzele. Gîndul că noua existență pe care și-o creease se prăbușea — o umplu de groază.

— Nu, Ben. Nu poți să mă lași așa. Tu ești tot ce am pe lume. Îi apucă mîna, înfigîndu-și unghiile lungi în carnea lui, să nu pleci Ben. Nu trebuie. Nu-i drept !

— Mary — o mîngîie el — trebuie să fii curajoasă. Pe timpurile astea nu se cade să ne gîndim numai la noi. Mary, draga mea, nu vreau să te părăsesc. Ești cea mai minunată soție din lume și sînt fericit, dar aș fi un egoist dacă asta m-ar împiedica să lupt pentru cauză.

In drum spre casă, în tramvai, nu schimbară nici o vorbă.

Cum închise ușa apartamentului o și luă în brațe. O acoperi cu sărutări. Ea plîngea, iar Ben îi săruta ochii umezi de lacrimi.

— Mary, dragostea mea ! Am să mă-ntorc la tine, dar înțelege că trebuie să plec. Nici nu-ți închipui cît de puternic mă cheamă Spania. Nu mai pot rezista acestei chemări.

Rămaseră îmbrățișați. Mary încerca sentimentele cele mai complexe ; simțea o dureroasă strîngere de inimă, dar se și înduioșa, gîndindu-se la propria ei soartă. Și zbuciumul ei se manifesta de fiecare dată în alt fel.

Se așezară pe pat, ținîndu-se de mînă. Cu vocea sugrumată de disperare, ea îi spuse ce avea pe suflet.

— Partidul n-ar trebui să te lase să pleci, Ben. Ești

mult prea preţios aici, pentru mişcare. Şi oricum, dacă m-ai iubi cu adevărat, nu m-ai lăsa singură.

Ben o apucă de bărbie şi-o privi drept în ochi :

— Să nu te-ndoieşti niciodată de dragostea mea, Mary. Eşti fiinţa cea mai minunată pe care-am întîlnit-o vreodată. Dar m-am angajat într-o luptă pe viaţă şi pe moarte. Vreau să fiu în primele rînduri. Am discutat chestiunea la partid şi pînă la urmă mi-au dat dreptate.

In spaima ei nu-şi mai dădu seama decît de-un singur lucru : trebuia să-l împiedice să plece.

— N-ai dreptate, Ben. Muncitorii spanioli trebuie să ducă singuri lupta. Putem să-i ajutăm altfel şi fără să trimitem soldaţi. Şi-apoi, pînă ajungi tu, luptele au să se sfîrşească. Şi oricum, ce ţi-a venit tocmai ţie, un evreu, să-i ajuţi pe spaniolii care în trecut ţi-au chinuit strămoşii ?

— Nu ştii ce vorbeşti, Mary. Muncitorii spanioli nu i-au chinuit niciodată pe evrei. Şi astăzi ei luptă împotriva gangsterilor fascişti şi antisemiţi. Te rog să mă înţelegi, dragostea mea. Nu ţi-am destăinuit mai de mult că am luat această hotărîre, pentru că mă temeam c-ai s-o primeşti aşa.

Ingenunchie în faţa ei şi-i prinse mîinile ce se odihneau în poală.

— Mary, dragostea mea, te rog să nu-mi îngreuiezi misiunea. Te rog mult. Tu spui că muncitorii spanioli trebuie să lupte singuri pentru cauza lor. Să ştii că se jertfesc eroic, dar lupta ce se dă acolo nu e numai o luptă între spanioli. Ochii muncitorilor din toate ţările sunt aţintiţi spre Spania, unde se hotărăşte soarta proletariatului mondial. Numai o puternică brigadă internaţională ar putea înclina balanţa în favoarea noastră. Vorbea convingător, ca omul care pledează o cauză. Mary, dragostea mea, ştiu că în ceea ce priveşte plecarea mea, avem păreri diferite, dar să ştii că hotărîrea mea e de neclintit. Fii curajoasă dragostea mea. O să-i înfrîngem. Am să mă întorc teafăr şi o luăm de la început.

Se ridică şi începu să se plimbe prin odaie, vorbind cu patimă.

— Marii capitaliști din Anglia și din America finanțează politica de război a țărilor fasciste. Mercenarii lui Franco, Hitler și Mussolini au echipament și au fost antrenați ca niște roboți, dar n-au nici o tărie morală. Au să-și frîngă gîtul de zidul pe care clasa muncitoare din lumea întreagă l-a ridicat împotriva lor în Spania. Blocada lui Chamberlain n-o să ne împiedice. De-abia aștept să mă-ncaier cu bestiile acelea. Știu să mînuiesc o pușcă și în curînd am să învăț să mă descurc și cu alte arme, mai complicate.

Așa cum se oprise în loc, încordat și aplecat înainte, părea gata să pornească la un asalt cu baioneta.

Uitîndu-se la el, Mary înțelese pentru întîia oară cît de adîncă era ura soțului ei împotriva fascismului și cît de fierbinte era dragostea lui pentru comunism. Abia acum își dădu seama că Ben ajunsese în stadiul cînd numai o ciocnire piept la piept cu inamicul putea să-i potolească ura. Această pornire era caracteristică pentru omul cu care se căsătorise : asta îi era firea.

— Mă simt în stare să conduc oamenii. Am să studiez tactica și strategia. Am să pornesc cu un batalion la luptă împotriva bestiilor fasciste... se înflăcără Ben.

Acesta era deci bărbatul cu care se legase să trăiască, să fie alături de el nu numai la bine, ci și în clipe grele. Intr-o epocă mai pașnică ar fi cunoscut desigur o fericire fără margini. Acum, fericirea căsniciei lor depindea numai de ea ; va încerca să fie și ea tot atît de curajoasă, neînchipuit de curajoasă și devotată cauzei ca și el. Se sculă repede, se repezi la Ben și-l cuprinse în brațe :

— Ben, îl rugă ea cu glas tremurat, uită tot ce ți-am spus. Te iubesc și sînt mîndră că bărbatul meu are să fie luptător în brigada internațională.

— Așa te vreau, Mary. N-o să dureze prea mult pînă-i gonim din Spania și apoi mă întorc aici, să duc lupta mai departe, alături de tine. Atunci n-o să ne mai despărțim. N-o să ne mai despărțim niciodată. Mary, iubita mea !

Cînd Paddy Ryan află că Mary se măritase, veni încîntat de el să-i raporteze şi lui Frank Lammence.

— Află, băiatule, că detectivul Ryan o să fie înaintat şi o să-i măriţi leafa. J. W. n-o să-şi mai încapă în piele de bucurie cînd o afla că fata lui s-a cununat ieri la primărie cu un comunist. Şi unde mai pui că ginerele lui e evreu şi ţine de străvechea credinţă judaică.

Furia lui John West nu mai cunoscu margini cînd auzi această ştire. Lovitura asta punea cap la toate. Nu suflă însă o vorbă nimănui. Cît timp putuse s-o împiedice pe Mary să aibă o slujbă, crezuse că se joacă el cu ea ca şoarecele cu pisica, că o s-o înveţe minte şi o să-i scoată gărgăunii din cap. „O să renunţe la ideile astea stupide şi primejdioase, îşi spunea el, şi o să se întoarcă acasă". Dar acum îşi dădu seama că-i va fi cu neputinţă să poată convinge comitetul Mişcării împotriva războiului şi a fascismului s-o concedieze pe Mary. Fiica lui îndrăznise să-l înfrunte, iar el îi arătase că ştia s-o pedepsească. Nu-i mai rămînea decît s-o dezmoştenească. John avu o întrevedere cu avocaţii şi-şi puse planul în aplicare, ce-i drept fără nici o satisfacţie. Ţinea într-adevăr ca Mary să-i dea ascultare, dar o iubea — atît cît era el în stare să iubească pe cineva — şi-ar fi vrut ca ea să se întoarcă printre ai săi şi să fie fericită. Casa era pustie fără ea. Prins în această dualitate de sentimente, nu ştia cum să rezolve problema. Bine înţeles că nu se punea chestiunea să se împace cu ea şi să-i dea ei dreptate. Niciodată n-ar fi admis că a greşit el.

Presa „gelbenă" turnă gaz peste foc, anunţînd: „Mary West frumuseţea *„à la Tizian"*, fiica milionarului John West, s-a făcut comunistă. Se spune că faţa tatălui ei este acum mai roşie decît părul şi nuanţa politică a lui Mary".

Nellie căută o dată să-i vorbească, dar el o repezi:

— Ce-a fost a fost şi nu mai poate fi schimbat. Mary şi-a renegat credinţa, ba mai mult, a trecut la comunişti; pînă nu şi-o veni în fire n-are ce căuta în casa mea.

Nellie îi ura pe comuniști, sau mai bine zis se temea de ei. Credea tot ce scriau ziarele și tot ce spunea biserica despre ei. Și ea condamna purtarea lui Mary.

John, care venise de la Sydney în vacanță, rosti o pledoarie emoționantă în favoarea surorii lui. Tatăl său i-o tăie scurt:

— Pe mine să nu mă-nveți tu. Știu eu ce fac. Să se-nvețe minte! Și să știi, dacă nu te lași de băutură și nu-ți vezi de treabă, te dezmoștenesc și pe tine.

Și pentrucă simțea nevoia să se spovedească cuiva, John West vorbi cu Vera Maguire. Prietena îl ascultă plină de simpatie, dar îl jigni spunîndu-l că admira curajul lui Mary. Vera îi propuse să ajungă la un compromis. Au fost multe cazuri cînd tinerii s-au entuziasmat pentru „nebunia roșie". O să-i treacă și lui Mary, dacă el va ști cum s-o ia. Dar John West nu se putea hotărî să ajungă la un compromis. Cîteodată își făcea fel de fel reproșuri, dar pe urmă se potolea. Mary greșise. El i-a vrut doar binele, și ea îl sfidase. Acum că se măritase cu comunistul ăla și se înhăitase într-atît cu oamenii ăia încît devenise funcționara lor, nu-i mai rămînea altceva de făcut, decît s-o pedepsească pentru neascultarea și nebunia ei.

Într-o zi o întîlni pe stradă. Era singură și se pregătea să se urce în tramvai. I se păru că slăbise și că era sărăcăcios îmbrăcată. „Și-a pierdut mințile!" Pentru o clipă un val de tristețe puse stăpînire pe el. Ce să facă? Să se apropie și să-i vorbească blînd? Rămase nehotărît pe trotuar, pînă cînd tramvaiul se puse în mișcare și Mary dispăru o dată cu el.

Chiar în după amiaza aceea, Paddy Ryan îi aduse la cunoștință că bărbatul lui Mary plecoase în Spania. La ce te puteai aștepta de la un comunist? Îi distrusese viața și apoi o lăsase. Nu închise ochii toată noaptea, gîndindu-se la soarta fetei lui. Sosise momentul. O să-i trimită un bilețel comunicîndu-i că vrea să-i vorbească.

★

După plecarea lui Ben Worth în Spania, viața își pierdu parcă tot farmecul pentru Mary. Deși — înțe-

legători — noii prieteni se purtau foarte drăguț cu ea, se simțea îngrozitor de singură și deprimată. Își îndeplinea sarcinile fără tragere de inimă. Se străduia din răsputeri să facă față rolului de soție a unui erou, continuînd lupta politică, în timp ce soțul ei se dusese să lupte împotriva inamicului ; dar noaptea, în pat, plîngea după Ben, iar trupul ei se topea de dorul mîngîierilor lui.

Intr-o zi, Paddy Ryan o opri pe stradă, în fața biroului și-i înmînă un bilețel din partea tatălui ei. „E în interesul tău să vii să mă vezi" citi Mary.

— Ce răspuns să dau, domnișoară ? o întrebă Ryan.

Era aît de singură, încît fu cît pe ce să-i trimită vorbă că va veni, dar după o clipă de șovăire, ridică bărbia, sfidătoare :

— Spune-i tatii... spune-i domnului West că n-am nimic de discutat cu el.

Iar cînd Ryan plecă, strigă după el :

— Și te rog să nu te mai ții după mine.

Apoi primi o scrisoare de la Margo. O scrisoare stranie. Părea că sona ei se teme să-i spună ce-avea pe suflet. Era totuși o scrisoare în care putea deslușî simpatie, dragoste și un sentiment de singurătate. Primi și o scrisoare de la Ben, vibrînd de dragoste pentru ea și de entuziasm pentru înalta datorie pe care și-o impusese. Mary o udase cu lacrimi ; o purta pretutindeni cu ea, iar noaptea dormea cu ea sub pernă. Primi și alte scrisori de la el, pe care le păstra ca pe niște comori. Ben ajunsese în Anglia și îi scria că peste cîteva zile are să plece în Spania, prin Franța.

După ce citi un poem de William Morris, un gînd începu s-o urmărească. O impresionaseră cu deosebire versurile :

„Ascultă, ascultă — pentru că se-apropie timpul
Cînd idealul o să facă apel la noi.
Unii au să trăiască, dar cîți n-au să cadă în drum..."

O obseda ultimul vers :

Unii au să trăiască, dar cîți n-au să cadă în drum..."

Prima veste primită după aceea îi anunță moartea lui Ben, căzut la datorie, într-o luptă lîngă Madrid.

O parte din Mary muri cu el și fu înmormîntată în cetatea însîngerată a durerii. Prietenii nu puteau să-i aducă mîngîiere, s-o facă să-și uite deznădejdea. I se părea că nu mai are pentru ce să trăiască. Credea în comunism și în lupta pentru pace, dar simțea că singură, fără Ben, nu va avea destulă tărie să-și continue activitatea. Ceilalți încercau s-o convingă că Ben ar fi vrut s-o știe curajoasă, ducînd mai departe lupta. Ea își dădea seama că așa este, totuși fără Ben nu găsea putere să lupte. Un gînd o frămînta neîncetat: „De ce a trebuit oare iubirea ei să se frîngă de dragul unui ideal?"

Totul, chiar și viața ei păreau lipsite de interes. Nu mînca mai nimic. Nu se sinchisea deloc cum era îmbrăcată. Își strîngea părul neglijent într-un coc pe ceafă. Pielea i se asprise și nu se mai farda de loc. Îi trecu prin minte să plece în străinătate, poate în Anglia. Din păcate n-avea bani și acolo nu cunoștea pe nimeni. Cui să se adreseze? Dar trebuia neapărat să se zmulgă din mijlocul atîtor oameni care-i aminteau în mod chinuitor de Ben și nu-i mai puteau aduce nici o mîngîiere.

Se gîndi la o soluție disperată.

Într-o seară se duse la un telefon public și formă numărul tatălui ei, acasă.

Îi răspunse Joe.

— Pot vorbi cu domnul West-senior? întrebă ea rece. Inima-i bătea să-i spargă pieptul. Tremura toată.

— Tu ești, Ginger? îi recunoscu Joe vocea. Asta-i bună, exclamă el vesel. Se-ntoarce fiul risipitor. Vino cu ramura de măslin, Ginger. E ca la morgă aici, fără tine. Cred că o să fie înțelegător.

— Vreau să vorbesc cu tata, repetă ea scurt.

Tatăl ei veni la telefon.

— Alo!

— Aș vrea să-ți vorbesc, tată. Pot să vin astă seară?

— Da.

— Într-o jumătate de oră sînt la dumneata.

John West coborî în salonul de recepție. Era emoționat, nervos. Nu știa ce-i cu el. Se întoarce Mary! Era fericit c-o înfrînsese; se bucura la gîndul că prezența ei strălucitoare avea să lumineze din nou casa asta.

Îi deschise chiar el ușa și o pofti în sala de muzică. Cînd aprinse lumina și dădu cu ochii de ea, i se opri răsuflarea. Mary avea obrajii supți și arăta foarte rău. Purta un taior vechi, maron, pantofi la fel și un pulover verde deschis. Geanta era aceeași cu care plecase de-acasă. Slăbise. Părea bolnavă!

Îi oferi un scaun, și se așeză și el la masă, în fața ei. Stătea dreaptă, cu trupul încordat. „E mîndră, gîndi el, nu vrea să recunoască înfrîngerea".

I se părea că prezența ei reînviase atmosfera plăcută a casei. Ea și Margaret dăduseră viață acestei odăi și o umpluseră de rîsete, de muzică, o făcuseră atît de prietenoasă. Marjorie plecase, probabil pentru totdeauna, dar Mary se-ntorsese și o dată cu ea aveau să se-ntoarcă și vechea veselie, vechii prieteni și are să fie din nou mîndru de frumusețea ei.

— Ce vrei? întrebă și rămase surprins de tonul serios cu care-i vorbise.

— Vreau să plec în Anglia și pentru asta îmi trebuie o mie de lire, răspunse ea ridicînd capul.

John West se încordă, iar fața i se întunecă și mai mult.

— Vorbești prostii.

— Nu vorbesc prostii, tată. Am nevoie de o mie de lire și tu ai să-mi dai banii.

— Nu mai spune! Știi că-mi place? Ai îndrăzneala să vii să-mi ceri bani, după toate cîte ai făcut?

— Da. Am venit să-ți cer bani, tată. Și tu o să mi-i dai.

Furia îl orbi pe John West. Încleștă pumnul și bătu în masă.

— Nu-ți permit să vorbești așa. Pesemne că prietenii tăi comuniști te-au trimis să scoți bani de la mine printr-o nouă înșelătorie. Ei bine, n-o să-ți

meargă ! Şi dacă asta ai vrut să-mi spui, poţi să pleci aşa cum ai venit !

Îşi dădu seama că ea îşi muşca buza — gata să plîngă.

— N-avea nici o grijă, tată, plec şi n-o să mai viu. Dar întîi să-mi dai cecul de o mie de lire.

— Zău ? Eşti aşa de sigură ? Sări în picioare şi îi arătă uşa. Ieşi afară ! N-o să vezi un ban de la mine, nici acum, nici mai tîrziu. Te-am dezmoştenit.

Mary scoase o bucăţică de hîrtie din geantă şi se sculă în picioare, înfruntîndu-l. Îi întinse hîrtia.

— Citeşte ! Şi-apoi iscăleşte-mi cecul, rosti ea cu vocea înecată şi tremurătoare, dar amarnic de hotărîtă.

Luă hîrtia şi îşi aruncă ochii pe ea.

— Ce-nseamnă asta ? întrebă el.

— După cum vezi, am acţiuni la societăţile tale în valoare de două sute zece mii lire.

— De unde ai lista asta ?

— Am luat-o de la biroul titlurilor. Am plătit ca să se cerceteze lista societăţilor la care te ştiam acţionar.

John îşi pierdu cumpătul.

Mary continuă :

— Ani de zile m-ai pus să semnez documente pe care le acopereai în faţa mea cu sugativa. Am bănuit că depuneai acţiuni pe numele meu, ca să scapi de fisc. Ei bine, dacă nu-mi semnezi un cec de o mie de lire, am să cer să fie puse toate la dispoziţia mea.

— N-ai să faci una ca asta.

Se aşeză iar, făcîndu-şi repede socotelile. Lista era departe de a fi completă, dar era corectă. Dacă-şi continua cercetările, Mary putea să pretindă într-o bună zi vreo jumătate de milion de lire.

— N-ai cum să-ţi susţii pretenţiile, spuse el domolit.

— Zău ? Am un consilier foarte expert.

— Pe cine ?

— Pe domnul Patrick Cory. Mi-a spus că toate drepturile legale de posesiune sînt de partea mea.

O privi turburat, neştiind ce să facă. Suma era considerabilă. Ar fi putut foarte bine s-o ridice şi să plece din ţară. Şi oricum, nu voia cu tot dinadinsul s-o înfrunte.

— Ascultă Mary. Stai jos şi să discutăm. De ce să ne certăm pentru o mie de lire? Parcă n-aş fi avut de gînd să-ţi dau tot ţie acţiunile? Ar fi fost ale tale, dacă nu treceai la comunişti.

— Acţiunile nu mă interesează. Nu vreau decît o mie de lire.

— Bagă-ţi minţile în cap, fetiţo! Ştii ce? Întoarce-te acasă, renunţă la prostiile astea cu politica şi-ţi dau două mii de lire, să faci ce vrei tu cu ele, iar acţiunile... le las pe numele tău. După moartea mea au să-ţi rămînă tot ţie, ca şi profiturile de pe urma lor.

— Nu mă interesează, tată. Acasă nu mă întorc.

— De ce faci asta?

— Pentru că sînt dură şi neomenoasă. Pentru că sînt fiica ta!

— Şi ce ai de gînd să faci acum, cînd evreul ăla comunist cu care te-ai măritat te-a părăsit şi te-a lăsat muritoare de foame?

— Soţul meu a murit. A fost ucis în Spania, luptînd împotriva lui Hitler şi a faimosului tău Mussolini. Sînt mîndră c-am fost soţia lui. A murit pentru binele omenirii întregi...

— Bine i-au făcut. Şi cu cît or muri mai mulţi comunişti, cu atît mai bine, mîrîi John West.

Mary se plecă peste masă. Cu mîna ei mică, îi aplică o palmă răsunătoare peste obraz; apoi se trase înapoi albă ca varul.

— Ori îmi scrii cecul, ori mă duc mîine dimineaţă şi cer toate acţiunile, spuse hotărîtă.

John West se frecă încet pe obraz. „La ce mă puteam aştepta de la o păcătoasă de comunistă!" gîndi el.

Scoase stiloul şi carnetul de cecuri din buzunar şi scrise, cu gesturi sălbatice. Zmulse cecul şi i-l întinse.

— Na! Şi acum ieşi afară. Dacă te mai întorci cumva în ţară, să ştii c-am să te gonesc din nou.

— Nici o teamă. Nu mă mai întorc.

O urmări cu ochii pînă dispăru în întunericul holului.

Rămas singur se sprijini de masă. Ce a spus ? Ce-a făcut ? De ce-i făcuse ea asta ?

Mary se întoarse în apartamentul ei pustiu. Luă fotografia soţului ei şi se uită lung la ea. „Ben, dragă, ai să fii mîndru de Mary a ta !"

Se vîrî în pat, dar nu putu să adoarmă. Retrăi în gînd toată viaţa ei de femeie. Fusese bătută de vînturi şi aruncată pe ţărmurile disperării. „Ben, dragostea mea, de ce m-ai lăsat singură ? Am să încerc din răsputeri să continui lupta, dar o să fie greu, foarte greu !"

Îşi cumpără biletul pentru călătoria cu vaporul — cel mai ieftin loc, la clasa a treia, şi anunţă la birou şi la organizaţia de partid c-avea de gînd să plece în Anglia. Va lua legătură cu mişcarea de-acolo. Toţi fură cît se poate de binevoitori. Îi spuseră c-o înţeleg. O înţelegeau ! Doamne, dumnezeule, cum ar fi putut să înţeleagă cineva ce-i făcuse soarta ?

Trecu într-o dimineaţă pe acasă, ca să mai stea de vorbă cu mama ei. Nellie plînse, implorînd-o să nu plece, să se întoarcă în sînul bisericii şi în casa părintească.

— E-n zadar, mamă. M-am hotărît. Am să-ţi scriu. Şi poate că într-o zi am să mă-ntorc.

— Dumnezeu să mă ierte, spuse Nellie, dar tatăl tău are multe pe suflet. Are să se perpelească în chinurile iadului.

Mary tresări cînd îşi dădu seama cu cîtă ură neîmpăcată vorbise mama ei.

— Vai, mamă, cît ai suferit.

Plînseră împreună, se îmbrăţişară şi-apoi se despărţiră. Cînd ieşea, se întîlni cu Joe la poartă. Îi spuse că pleacă în Anglia.

— Nu face asta, Ginger, nu pleca ! exclamă Joe.

În tot timpul conflictului dintre Mary şi tatăl său, Joe îi observase de la distanţă, amuzat. Acum însă Mary îşi dădu seama că-i zdruncinat.

— Ginger ! Mary ! Nu face asta. Hristoase, multe mai are tata pe suflet !

O sărută drăgăstos.

— Mai gîndeşte-te. Poate rămîi... Şi în orice caz, înainte de plecare, mai vino să vorbim.

Pe culmea dealului, Mary se opri din drum şi se uită înapoi la clădirea mare, albă. Cîtă durere adăpostise şi cîte lucruri sinistre se petrecuseră între zidurile ei ! Totuşi, uneori membrii familiei izbutiseră să fie atît de fericiţi ! Vila lui John West ! Tragic lăcaş !

A doua zi călători cu avionul la Sydney ca să-l vadă pe John. Nu-l găsi la birou. Oamenii trimişi în căutarea lui îl găsiră într-un local. Era beat. Îl duseră să ia o cafea, şi-şi mai veni în fire. Mary îl puse la curent cu cele întîmplate.

— Doamne, Ginger ! exclamă el. Tata este omul cel mai crud din lume ! Ne-a răspîndit ca paiele-n vînt !

În ziua plecării, mai mulţi prieteni o conduseră la vapor. Îi cerură să-şi continue activitatea în Anglia, să le scrie şi să se întoarcă înapoi cît mai curînd.

Pe vas află că fusese mutată de la cabina de clasa a treia într-una din cele mai confortabile cabine. Tatăl ei aranjase asta.

„De ce o fi făcut-o ? se gîndi Mary. Pentru că în sufletul lui întortochiat se ascundea totuşi o licărire de dragoste pentru ea, ori pentru că nu voia să se afle că fata lui călătoreşte printre nenorociţii de la clasa a treia ?"

Nici tatăl ei n-ar fi putut răspunde, însă, la această întrebare.

★

După plecarea lui Mary, în seara aceea, John West rămăsese în sala de muzică, zdruncinat pînă în adîncul sufletului de puternice emoţii, care îl puneau la grea încercare. Fusese darnic; de ce se purtase aşa de neomenos cu el ? Îşi punea mereu aceeaşi întrebare. Să fi fost oare prea dur cu ea ? Nu ! îşi spuse

pînă la urmă. Mary n-avea dreptate. Comuniştii o înrăiseră.

Cînd în sfîrşit urcă sus, în dormitor, tremura de furie. I se părea că de data asta îl jucase pe degete; deşi-i nesocotise voia, Mary izbutise să capete banii. Îl silise să-i ofere chiar el o portiţă de scăpare din dilema în care se zbătea.

Cum ajunse la birou dimineaţa, îl chemă pe Patrick Cory şi-l copleşi cu reproşuri, pentru că-i destăinuise fiicei lui că prin lege acţiunile îi reveneau ei. Cory se disculpă ; fusese convins că Mary n-avea intenţia să ceară acţiunile. Ca de obiciei, Patrick Cory nu fu de loc impresionat de furia lui John West.

— Oricum, are curaj fetiţa, observă el.

Richard Lamb şi Frank Lammence erau şi ei de faţă. John West le spuse c-a trimis-o pe Mary în străinătate „pînă cînd i-o mai veni mintea la cap".

Toată dimineaţa se luptă cu el însuşi. Se gîndea să împiedice onorarea cecului, dar nu se putu hotărî să telefoneze băncii. După masă, îl puse pe Frank Lammence să telefoneze la toate birourile de voiaj ca să afle dacă pleca şi cînd. Aflînd amănuntele, John West se simţi obligat să-i schimbe cabina pe vapor.

Simţămintele contradictorii stîrnite de plecarea lui Mary dăinuiră cîteva săptămîni, pînă cînd într-o seară Paddy Kelleher şi Bill Brady îi aduseră veşti proaste ca să-i facă şi mai mult sînge rău.

Îndată ce John West îi pofti în salonul de recepţie, Kelleher îi vîrî un ziar sub nas.

— Aăăă... Ai... ăăă... dom-le W-W-West... Kelleher era foarte emoţionat şi cum i se întîmpla în asemenea împrejurări se bîlbîia şi mai rău.

Brady interveni:

— Ziarul *Truth* publică un reportaj asupra legii laptelui. O să iasă un scandal monstru.

John West luă ziarul.

„DACĂ VORBESC BANII, O SĂ VORBEASCĂ ŞI ADEVĂRUL", scria cu litere mari pe prima pagină. John West se aşeză şi începu să citească.

Articolul arătă că de multă vreme banii îşi spun

cuvîntul în Parlamentul din Victoria. Toată lumea ştia că cei care se ocupă de teatru şi de sport, cămătarii şi patroni fabricilor de spirtoase sau a altor întreprinderi asemănătoare îi „finanţau" pe politicieni. Acum *Truth* — adică *Adevărul* — anunţa că avea să-şi spună cuvîntul în legătură cu zvonurile care circulau pe seama unor parlamentari care s-ar fi lăsat mituiţi pentru a împiedica votarea legii pentru aprovizionarea cu lapte.

— Bine, bine — făcu John West lăsînd ziarul - cum or fi dat de urma ei ?

— Aăăă, începu Kelleher.

— Ziarul comunist *Sentinel* a tot făcut aluzii în ultimele săptămîni, interveni Brady. Dar nimeni nu ţine seama de ce scriu bestiile alea mîrşave. Cred că Ned Horan i-a informat pe ăştia de la *Truth.*

— Ce l-o fi îndemnat pe Horan să facă una ca asta?

— Ştie că în alegerile viitoare contracandidatul lui o să fie un laburist. E turbat de-a binelea, se teme c-o să-şi piardă mandatul.

— Nu trebuie să-i facem opoziţie lui Horan. A vorbit cu mine, spuse John West. Apoi se întoarse spre Kelleher : Ţi-am spus doar să te ocupi de asta.

— Aăăă, da, dom-le W-W-West, răspunse Kelleher. Da n-n-n-am putut. Carr e hotărît s-s-s-ăi opună un contracandidat. Aăăă, spune că p-p-partidul trebuie să încerce să conducă fără ăăă... Partidul Ţării, că t-t-trebuie să recîştige locurile pe care le d-d-deţine Partidul Ţării.

— Ce importanţă are ce spune Carr ? Ţi-am spus că nu trebuie să-i faceţi opoziţie lui Horan.

— Aăăă, a-a-am făcut tot ce mi-a stat în putinţă, dar ăăă... majoritatea comitetului executiv şi a organizaţiilor de partid îl sprijină pe Carr — şi de fapt, s-s-să ştii că au dreptate. Oricum eu trăăă-trebuie să fac ce mi se spune, altfel ăăăă îmi pierd slujba...

John West îi aruncă o privire sfredelitoare. In ultimul timp, Kelleher se ţinuse departe de el. Incerca pe ascuns să se pună bine cu toată lumea şi adeseori colabora chiar cu Carr.

— Vasăzică vrei să-i faci pe voie, fără să ţii seama de ce-ţi spun eu! Dar cînd eşti la strîmtoare, de ce vii fuga la mine?

Se vedea cît colo că lui Brady îi ţîţîia inima de spaimă.

— Situaţia e foarte serioasă, John. Davison şi-a dat încuviinţarea: o să se numească o Comisie regală de anchetă.

— Zău, făcu John West cu ochii sclipind de furie. Lasă c-avem noi grijă şi de ăsta.

Ieşi în hol, aprinse lumina, se duse la telefon şi formă numărul lui Davison.

— Am auzit că vrei să numeşti o Comisie regală în legătură cu articolul din *Truth*. E adevărat?

— Nu-mi rămîne altceva de făcut. Circulă prea multe zvonuri în legătură cu asta.

— Te-am avertizat din capul locului să nu insişti în chestiunea legii astea menită să le dea mînă liberă în privinţa aprovizionării cu lapte.

— Trebuia s-o fac. Ştii prea bine — se crede că eu reprezint interesele fermierilor şi ale crescătorilor de vaci. Am mai discutat doar toate astea, domnule West. Ar fi putut să cadă guvernul pe chestia asta. Partidul unit australian cere deschiderea unei anchete. M-am hotărît să numesc o Comisie regală, pentrucă în caz contrar am putea da de bucluc şi în alte privinţe. Îmi pare rău, domnule West. Oamenii dumitale ar trebui să fie mai atenţi. În orice caz însă, am să am eu grijă să nu se pomenească numele dumitale. Şi apoi ştii cum stă cazul cu Comisiile astea regale: nu duc niciodată la vreun rezultat.

Apoi John West îl chemă la telefon pe Ned Horan

— Tu ai furnizat materialul lui *Truth*? îl luă la sigur.

Simţi că Horan e jenat.

— Nu, nu, nu eu, domnule West. De ce s-o fac? Pentru nimic în lume n-aş face una ca asta, cred că nu te-ndoieşti.

— Nu mă-ndoiesc? răspunse John West şi trînti receptorul. Se întoarse în salonul de recepţie.

— Horan mi-a făcut-o. N-a vrut să recunoască, dar el e la mijloc. Afară cu el. Să-i daţi un picior în spate la alegeri.

— Ăăă... începu Kelleher.

— Nici o grijă, John, îl asigură Brady cu răutate în glas. Las că-i arătăm noi uscatului ăsta, dar cu noi cum rămîne?

— Sînt sigur că cel puţin voi doi şi Trumbleward v-aţi înfruptat de ajuns din fondul de acţiune al distribuitorilor de lapte.

— Ăăă... nu, de-abia dac-am luat o amărîtă de s-s-sută de lire, m-m-mai bine nu — m... nu m-aş fi atins de ea.

Brady nu se trădă. N-avea încredere în nimeni ca să recunoască pe faţă că primise două sute de lire ca să voteze împotriva legii.

John West se simţi obosit:

— Cine mai e amestecat?

Brady îi evită privirea. Venise să obţină protecţie, nu să-şi recunoască complicitatea.

— Ăăă, T-Tom T-t...

— Trumbleward? îl ajută John West. Se putea să lipsească tocmai el? Şi mai cine?

— Ăăă, nimeni.

John West oftă uşurat.

— Bine. Văd eu că trebuie să bag mereu mîna în buzunar şi să plătesc oalele sparte. Acum duceţi-vă la culcare. Mai vorbim noi mîine.

„Situaţia e gravă", gîndi John West după plecarea lor. Niciodată nu fusese mai lipsit de entuziasm ca acum. Contribuise cu două sute de lire, cînd Societatea pentru distribuirea laptelui hotărîse să adune un fond destinat unei acţiuni împotriva proiectului de lege pentru aprovizionarea cu lapte, fără să se mai sinchisească ce se întîmplase. Pe semne că se folosiseră de fondul ăsta — care se ridica la peste o mie de lire — ca să mituiască pe politicieni. Şi uite, fiindcă el nu se mai ocupase de afacerea asta, mituiseră oameni care oricum ar fi făcut ce le spunea el.

Deşi de obicei ţinea seama de „dorinţele" lui John West, Davison prezentase un proiect de lege referitor la aprovizionarea cu lapte, proiect care prevedea majorarea preţului cu ridicata oferit ţăranilor, fără a modifica însă preţul de vînzare ; asta pentru a împiedica falsificarea şi botezarea laptelui ca şi transferul autorizaţiilor sau vînzarea fermelor, încurajată de unele tendinţe monopoliste.

Ca în toate celelalte ramuri ale comerţului, vînzarea cu amănuntul a laptelui devenise un fel de monopol concentrat în mîna cîtorva firme influente. Davison descoperise că şi John West investise în ascuns capital în multe ferme de produse lactate, totuşi se încumetă să-l refuze cînd îi ceru să retragă legea.

Politician abil, Davison n-ar fi insistat atîta, dacă nu şi-ar fi dat seama că prin această lege obţinea atît sprijinul fermierilor cît şi al gospodinelor. Înafară de asta, avusese grijă să prevadă şi un spor de salariu pentru distribuitorii de lapte, cînd astfel satisfacţie şi muncitorilor. Davison avea nevoie de sprijinul maselor. Trebuia să-şi asigure colaborarea laburiştilor şi această lege avea să fie şi pe placul alegătorilor laburişti.

Înfundat în fotoliu, John West cîntări toate aspectele problemei, pînă aproape de orele unsprezece noaptea. Se simţea bătrîn şi obosit. Unde erau visurile-i de putere ?

Se pomeni trecînd în revistă întreaga situaţie. Familia i se risipise ; influenţa lui politică era în continuă descreştere — trebuia să recunoască asta. În mişcarea sindicală, comuniştii cîştigau alegeri după alegeri, ameninţînd pînă şi poziţia bătrînului Ron Lassiter, singurul lui reprezentant direct. Ron Lassiter era secretar al Uniunii muncitorilor din construcţii. Ca toţi milionarii, John West îi ura pe comunişti şi se temea de ei ; de altfel îşi dăduse seama că nu mai poate folosi influenţa lui în mişcarea sindicală pentru diferitele-i planuri şi în consecinţă, nu mai mişca nicium deget ca să intervină. Deţinea superioritatea absolută numai în consiliile din Carringbush şi din Ralstone, dar de cînd cursele fuseseră

interzise în aceste districte, nu mai avea la ce să utilizeze influența de care dispunea.

Toți îl sfidau acum, oriunde se întorcea, și își dădea seama că, de cîte ori nu izbutea să ia măsuri represive eficace, dădea prilej altor și altor atacuri. Cîștiga într-adevăr bani frumoși. Averea lui se cifra la aproape cinci milioane, dar nu voia numai bani — mai rîvnea și la altceva. Setea lui de putere nu se stinsese. Și avea de gînd să lupte neobosit pînă la capăt pentru putere.

Ca întotdeauna, cînd îl năpădeau gîndurile amare, le spulbera printr-o hotărîre reînoită de a continua lupta.

CAPITOLUL XIII

„Bogăția gonește numai una din mizeriile vieții, și anume sărăcia."
Dr. JOHNSON

In timp ce unea treptele spitalului catolic, John West era deopotrivă de preocupat de primejdia războiului și de Comisia regală pentru cercetarea problemelor în legătură cu legea ce privea fermele producătoare de lapte. Se mai gîndea că situația din Polonia avea să ducă la război, dar față de eventualitatea unei asemenea perspective sentimentele lui erau destul de confuze. Amintindu-și de anii agitați din cursul primului război mondial, nu-și mai putea închipui ceva asemănător. Își spunea că un eventual război va fi cu totul diferit. Îl aștepta fără pic de entuziasm, ba chiar, într-o oarecare măsură, îi părea rău că va izbucni.

— Doriți să-l vedeți pe domnul Trumbleward, domnule West? îl trezi din gîndurile lui, vocea unei surori plinuțe, care se agita grăbită.

— Da, soră, răspunse John West, parcă stînjenit că fusese recunoscut. Apoi întrebă: Cum îi mai merge pacientului?

— Nu-i prea grav. Dar nu mai e așa de tînăr, ca pe vremuri. S-a mai șubrezit mașinăria.

In ajun, sub presiunea contrainterogatoriului la care fusese supus în fața Comisiei regale, Trumbleward se prăbușise cu mîinile încleștate în dreptul inimii. „Aveți grijă ca nevastă-mea să nu ajungă spălătoreasă", atît mai spusese în timp ce îl transpor-

tau afară. Tom suferea uneori de palpitații și acum îi venise foarte la îndemînă să folosească trucul acesta, spre a nu fi condamnat în urma propriilor lui declarații.

Intră în rezerva unde „zăcea" Trumbleward și-l găsi bînd un pahar din vinul lui alb preferat.

— Ce faci acolo? se încruntă John West.

Trumbleward surîse, ridică paharul ca și cum ar fi închinat în cinstea oaspetelui, și-l dădu pe gît îmbujorîndu-se.

— Ce să fac. Iau și eu un aperitiv.

John West deschise lada noptierei și scoase o sticlă de vin.

— Hm! E aproape goală. Bine. Poți s-o dai gata p-asta, dar alta n-ai să mai bei.

O infirmieră intră, aducînd pe o tavă mai multe farfurii cu mîncare fumegîndă.

— Din păcate — interveni John West — domnul Trumbleward spune că-i e foarte rău și nu poate să mănînce.

Sora șovăi — nu-i venea să creadă — apoi ieși.

— Lasă gluma, John. Știi prea bine că nu-s bolnav, răspunse Trumbleward cu aerul unui școlar pedepsit.

— Nu ești bolnav, dar trebuie să te prefaci. Dacă trimit cumva un doctor de la comisie ca să te examineze? Să mănînci puțin ori chiar de loc, și-atunci o să te-mbolnăvești de foame. Am impresia că nu-ți dai seama în ce bucluc ai intrat. Pușcăria o să te mănînce, să știi. Mai cu seamă dacă n-ai să născocești ceva mai bun de povestit, decît ce te-a tăiat capul să bolborosești cînd ai leșinat.

Cu o mutră nenorocită, Trumbleward puse paharul pe noptieră și rămase cu mîinile întinse pe cuvertura trasă pînă la subsuori. De ani de zile, de cînd se afla la cheremul lui John West, ajunsese în mîinile lui un bufon docil și cinic, care făcea tot ce i se poruncea. Renunțase la principiile și la idealurile lui de odinioară, sub pretext că n-avea nici un sens să mai ostenească pentru „turma neajutorată" a muncitorilor. Activitatea lui în partidul laburist era foarte re-

dusă şi numai în preajma alegerilor dădea prin circumscripţia lui electorală. Atunci vorbea în faţa unui mic grup de muncitori despre binefacerile socialismului, care urma să fie instaurat într-un viitor îndepărtat şi nebulos.

— N-ai să mai apari în faţa comisiei pînă nu-i chemă la interogatoriu pe Kelleher şi pe Brady. Vorbesc eu cu avocaţii şi-o să găsim o portiţă de scăpare, continuă John West.

— Malone ce spune ?

— Spune că deşi judecătorul e catolic, nu poate să-l influenţeze. Tatăl judecătorului a fost unul din acei care l-au denunţat ca trădător, în cursul campaniei împotriva mobilizării.

— Ah, campania împotriva mobilizării, izbucni Trumblewand entuziasmat. Ce luptă ! Mi-aduc aminte că într-o noapte...

Era gata să înceapă una din poveştile despre „timpurile de odinioară, cînd muncitorii nu pregetau să lupte" — poveşti cu care încerca adeseori să-şi scuze propria lui nereuşită şi inerţie — dar John West îl întrerupse brusc :

— Las-o naibii de campanie. Sîntem în preajma unui nou război. Şi să ştii că de data asta nu-ţi mai permit să te opui mobilizării. Arhiepiscopul a trimis la judecător un preot iezuit, prieten de-al lui, ca să-i vorbească, dar Malone e de părere că trebuie să tăgăduieşti tot ce-ai recunoscut, dacă vrei să scapi.

— Mulţumesc John ! Ştiam eu c-o să aranjezi lucrurile.

— Mă gîndeam să vorbesc cu tînărul Watty şi să-l conving să ia vina asupra lui. Cred că o să fie de acord, dacă-i plătim gras.

A doua zi dimineaţă, John West îl chemă în biroul său pe Jim Watty, secretarul Societăţii pentru distribuirea laptelui. El dăduse mita din pricina căreia fusese instituită Comisia regală.

Watty era un tînăr înalt, frumos, bine îmbrăcat, dar de la prima vedere îţi dădeai seama că e lipsit de caracter. Fusese secretarul Sindicatului din industria de conserve, pînă cînd intrase în servici la Societatea

pentru distribuirea laptelui. De data asta, însă, cînd își puse pălăria pe masă, gata să-l înfrunte pe John West, simți că-l părăsește obișnuita lui încredere în sine.

— Ce părere ai despre mersul anchetei ? îl întrebă John West recurgînd la o metodă pe care o adoptase de mult, și anume de a începe discuția punînd o întrebare.

Înfățișarea jalnică a lui Watty era cel mai bun răspuns.

— Stăm prost, domnule West, răspunse tînărul. După cîte văd eu, cineva tot o să intre la închisoare.

— N-o să intre nimeni la închisoare, dacă faci ce-ți spun. Ce zici, ai vrea să cîștigi cinci sute de lire ?

— Sînt oricînd dispus să primesc ceva bani, domnule West. Depinde însă de ce-mi ceri.

— Aș vrea să-ți schimbi depoziția. Vreau să te prezinți din nou în fața comisiei și să dezminți că l-ai fi trimis pe Gilbert ăla ca să-i dea bani lui Trumbleward și celorlalți.

— Păi iam lapucat să le spun că i-am dat bani, dar că nu știu ce-a făcut cu ei. Dacă-i vorba să înfunde cineva pușcăria, să știți că nu sînt eu ăla !

— N-o să înfunzi pușcăria. Dacă te dau ei în judecată, o să-i ungem pe cei care fac cercetările. Și oricum comisiile regale n-au vîrît încă pe nimeni la închisoare.

John West îi repetă apoi teoria dezvoltată odinioară de David Garside, despre Comisiile regale și despre violarea legii, în cazul cînd vinovații erau oameni bogați. Watty nu părea prea încîntat. Avea o încredere nețărmurită în puterea lui John West, dar abia după o jumătate de oră de discuții și de făgăduieli, în schimbul a o mie de lire în bancnote, primi să fie el țapul ispășitor al celor trei politicieni.

John West îl învață apoi ce trebuie să facă : să declare că a existat într-adevăr un fond secret, că a luat contact cu Trumbleward și Kelleher, dar că ei au refuzat să colaboreze și l-au sfătuit să se adreseze politicienilor din Partidul Țării sau Partidul unit australian.

După ce căzură de acord, începură să discute o problemă care preocupa lumea întreagă. Va fi război? Ori nu? Are să declare Anglia război Germaniei pentru că a invadat Polonia? Watty era de părere că Chamberlain şi Hitler n-au să declare război decît împreună, împotriva Uniunii Sovietice. Anglia înarmase Germania tocmai cu intenţia de a o arunca în luptă împotriva Uniunii Sovietice.

Chamberlain îi îngăduise lui Hitler să pună mîna pe Austria şi pe Cehoslovacia, pentru că Hitler rîvnea să înaintează spre Răsărit, spre Ţara Sovietelor. De bună seamă o să-i îngăduie să intre şi în Polonia.

John West nu era chiar atît de sigur. Dacă englezul îşi închipuia că Hitler o să se mărginească la atîta, atunci şi-a făcut calculul greşit. Nu poţi să ai încredere în nemţi. Trebuie să se întreprindă odată ceva împotriva lui Hitler ca să-l pună cu botul pe labe; dacă nu-l opresc la timp, pînă la urmă o să atace Anglia. În sfîrşit, fură de părere că cel mai bun lucru ar fi ca Germania şi Uniunea Sovietică să se lupte între ele, pînă la epuizare.

În duminica următoare, împreună cu toate popoarele de limbă engleză, John West avu prilejul să asculte la radio declaraţia lui Chamberlain care sublinia că între Anglia şi Germania există de fapt o stare de război.

John West primi ştirea calm, indiferent. Nu mai încerca nici înflăcărarea patriotică, nici emoţia cu care salutase izbucnirea războiului din 1914—1918: era prea bătrîn ca să mai facă paradă de patriotismul lui, iar evenimentele care duseseră la declanşarea acestui război erau prea complexe, mintea lui nu le putea cuprinde în toată amploarea lor. Continua să-i urască pe nemţi pentru uneie atrocităţi comise în timpul războiului trecut, şi pentru că din pricina unui neamţ fiica lui îndrăznise să i se împotrivească; dar îşi dădea seama că Hitler reprezenta interese similare cu ale lui, şi-apoi una Uniunea Sovietică şi se temea de ea.

Febra războiului puse însă încetul cu încetul stă-

pînire pe el : discuta, făcea fel de fel de pronosticuri în legătură cu evenimentele şi urmărea cu sfinţenie ce scriau ziarele.

Războiul lăsă pe planul al doilea cercetările Comisei regale şi în ziare şi în mintea lui John West.

Watty depuse aşa cum îl învăţase. Anchetatorii nu mai ştiau ce să creadă. Consilierul care-l asista pe comisarul regal exclamă :

— De ce te sacrifici, domnule Watty ? Vrei să faci pe martirul ca să scapi alte persoane ?

Watty răspunse cu voce tremurîndă :

— Nu, de loc. Dar ăsta-i adevărul.

Comisia îşi continuă lucrările, deplasîndu-se chiar la căpătîiul lui Thomas Trumbleward, pentru a culege noi dovezi şi a-i lua un nou interogatoriu.

*

Puţini ar fi recunoscut în bătrînul nins de ani şi adus de spate care-şi tîrşia picioarele lîngă groapa deschisă pe Frank Ashton, faimosul ministru de odinioară al Coroanei. Rămase în picioare, cu capul gol şi ţinîndu-şi pălăria la piept, pînă ce coborîră sicriul şi în timpul cît citi pastorul rugăciunile pentru morţi. Paltonul şi pantofii îi erau într-o stare jalnică şi purta un fular vechi, legat neglijent, în jurul gîtului.

Cu două zile înainte, moartea se îndurase în sfîrşit să pună capăt suferinţelor soţiei lui, Martha, care de trei ani de zile era internată într-un ospiciu de nebuni în apropiere de Sydney. Alături de Frank Ashton stăteau cei doi fii cu nevestele lor şi doi dintre nepoţii săi. Nimeni nu plîngea. Deşi urmăreau slujba înmormîntării cu un aer îndurerat şi întunecat, nici unul dintre ei nu era atît de mişcat ca să verse lacrimi. Înainte de moarte, nebunia schimbase cu totul firea bietei bolnave, încît cei care o cunoscuseră îndeaproape nu mai puteau să simtă ataşamentul ce i-l purtau odinioară.

Martha înnebunise ; moartea ei punea, din fericire, capăt nebuniei şi acceselor repetate de furie. Cu gîn-

dul acesta încerca Frank Ashton să se consoleze în timp ce groparii aruncau ultimii bulgări de pămînt peste movilița pe care și-o închipuia străjuită mai tîrziu de o cruce acoperită de flori și năpădită de buruieni, cu trecerea anilor. Totuși, cînd se depărtă în mașina mortuară, îl copleșiră melancolia și remușcarea. Dacă în urmă cu patruzeci de ani ar fi putut să întrevadă viitorul, ar fi pășit oare cu același entuziasm la brațul ei în fața altarului? Dacă ar fi putut bănui singurătatea, dezamăgirea și remușcările încercate în ultimii ani, ar mai fi părăsit oare Anglia ca să vină aici spre a cuceri gloria, pentru ca în cele din urmă să fie silit să răspundă „nu" la întrebarea care-i chinuia gîndurile: „Merita oare să te zbați atîta?"

Seara, fiii lui cu nevestele și copiii plecară cu trenul la Melbourne, iar Frank Ashton rămase singur în cele două camere pe care le ocupa într-un bloc din preajma portului. Era proprietarul blocului și trăia din chirii. Avea și ceva bani puși deoparte. Construise clădirea din dividendele încasate pentru acțiunile pe care i le „oferise" John West la minele de aur. În ultimul timp se ducea foarte rar la Melbourne și-l vedea destul de rar pe John West, deși întrevederile dintre ei erau foarte cordiale.

Locuia aici încă dinainte de a o fi internat pe Martha. Încercase din răsputeri s-o convingă că ar fi putut să-și petreacă bătrînețele împreună, fericiți, dar mintea ei era încețoșată de o incurabilă melancolie, care cu vremea se transformase în nebunie furioasă. N-ar fi vrut s-o interneze la ospiciu, dar pînă la urmă fusese nevoit s-o facă. După această nenorocire, Frank își impuse să respecte și mai mult hotărîrea de a duce o viață cît se poate de retrasă. Harriet însă nu-l uitase. Îi scrisese de la Melbourne, chiar după ce-o internase pe Martha; văzînd însă că el nu-i răspunde, încetase și ea să-i mai scrie.

La început, cînd Frank Ashton se mutase în blocul unde locuia, era mulțumit să-și petreacă cea mai mare parte din timp acasă „zmîngălind" — cum spunea el — adică așternîndu-și pe hîrtie amintirile.

Terminase povestirea autobiografică cuprinzînd anii copilăriei, petrecuți în Anglia, călătoriile pe mare și frămîntata lui carieră politică, pînă la epoca întoarcerii din Rusia Sovietelor. Cîțiva ani mai tîrziu se trezise în el dorința de a călători din nou pe mare și de a vizita Țara Sovietelor. Fără să întîrzie, își cumpără un vaporaș, angajă echipajul și-o porni spre Nord, vizitînd insulele Oceaniei și China. Călători pe mări pînă la Vladivostok și se întoarse convins că profețiile lui despre succesul experienței socialiste din Rusia Sovietică se adeveriseră. Era însă conștient că amenințarea unui nou război devenise acută.

„Zmîngălelile" ce le așternu pe hîrtie în lunile următoare cuprindeau considerații pe marginea pactului dintre țările Axei: Germania, Italia și Japonia — și dezvăluiau mai cu seamă amenințarea pe care o prezenta această alianță pentru pacea lumii. Însemnările lui condamnau deasemeni sacrificarea Cehoslovaciei de către Franța și Anglia, semnalînd totodată amenințarea crescîndă a militarismului japonez.

In lunile care precedaseră moartea Marthei, sănătatea lui, care se îmbunătățise treptat în ultimii ani, se înrăutăți din nou în mod serios. Îl chinuiau durerile și avea în permanență nevoie de asistență medicală. Artritismul lui se agravase, iar între coaste îi apăruse o tumoare ce părea a fi de natură canceroasă. Voia să-și scrie memoriile pînă la capăt, să dezvăluie mai ales adevărul despre „Planul înfometării" — așa-zisul „Plan al primilor miniștrii" — să-i demaște pe Thurgood, Summers și pe acoliții lor și să desvăluie influența nefastă pe care John West și biserica catolică o exercitaseră asupra partidului laburist. Dar vederea nu-l mai ajuta, și nu mai avea aceeași putere de concentrare. Scria greu, fără forța evocatoare și focul de odinioară.

In timp ce se odihnea în fotoliul său, singuratic, gîndurile lui Frank Ashton se îndreptară spre Harriet. Tot timpul cît Martha fusese internată, se gîndise într-una la Harriet, deși nu se putuse ho-

tărî să-i scrie un rînd măcar; dar acum, descurajat şi singur, era liber să se ducă la ea — dacă-l va mai primi. Liber? Îşi spunea însă că, bătrîn şi chinuit de tot felul de dureri, avea mai degrabă nevoie de o infirmieră decît de o metresă. Avea aproape şaptezeci de ani. Şi Harriet? Trecuse şi ea de cincizeci de ani! Cît de ciudată e uneori viaţa! De atîţia ani ar fi putut să se ducă la Harriet, dar îi lipsise curajul. Acum îl chinuia ca un fel de acuzare gîndul că ar fi trebuit să facă asta de mult; de fapt ar fi fost soluţia cea mai nimerită pentru toţi, chiar şi pentru biata Martha. Da, viaţa lui eşuase lamentabil. Principiile lui se dovediseră şubrede nu numai pe tărîm politic, dar şi în relaţiile sale faţă de aceste două femei. Nu făcuse decît să le rănească pe amîndouă. Iar acum, în amurgul vieţii, cînd sfîrşitul tragic al Marthei îi îngăduia să plece la Harriet, ar fi fost dispus s-o facă — bineînţeles dacă ea l-ar mai primi. Conştiinţa neadormită nu-i dădea pace, deşi inima-i era zdrobită, iar trupul ros de suferinţe.

Stătu în cumpănă vreo trei săptămîni, apoi se hotărî brusc, şi plecă cu avionul la Melbourne. Luînd un taxi, plecă de la aerodrom direct la vila unde locuia Harriet, împreună cu o soră a ei, căsătorită.

Şchiopătă pînă la poartă, sprijinindu-se în baston. Chiar Harriet îi deschise uşa.

În primele clipe, aproape nici nu-l recunoscu. Apoi veni spre el într-un suflet:

— Tu eşti, Frank? Hai, intră înăuntru.

Il porti în salonaş şi se aşezară pe sofa. Observă că în părul Harrietei luceau fire argintii. Totuşi se ţinea încă bine, pe faţa ei nu se vedea nici o sbîrcitură şi îi păru tot atît de atrăgătoare ca odinioară.

— Harriet, n-am putut să-ţi scriu. Martha a fost... acum a...

— Ştiu, Frank. L-am văzut pe fiul tău. Din cîte mi-a spus, mi-am dat perfect seama de situaţie. Te înţeleg.

— Mă întrebam... ştii... sînt singur şi bolnav...

Ea îi luă mîna.

— Aici, în spatele vilei, am un apartament separat: o odaie însorită şi un salonaş în care se află un cămin. După moartea mamei am avut eu grijă să le mobilez şi să fac curăţenie. Cred c-o să te simţi bine aici şi mie o să-mi facă multă plăcere să am grijă de tine.

Încercă să surîdă, dar Frank observă că-i dăduseră lacrimile.

*

Între timp, John West — care se ocupa în egală măsură de război şi de scandalul iscat în chestiunea laptelui — căzuse şi el pradă singurătăţii. Se zbuciuma stăpînit de gîndul că vremea succeselor lui trecuse. Mai mult ca oricînd găsea mîngîiere numai lîngă Vera Maguire. Îl conducea adesea cu maşina la birou şi tot ea îl aducea acasă, iar la stadion mergeau ca şi mai înainte, în fiecare sîmbătă seara. Uneori se duceau la cinema, ori la vreun teatru de-al lui John West.

Într-o seară, la cîteva săptămîni după izbucnirea războiului, tocmai cînd Comisia regală îşi intensifica cercetările, Vera îl conducea acasă de la birou. Tot timpul John West nu scoase o vorbă.

Deşi trecuse de cincizeci de ani, Vera Maguine — strînsă în corset şi ocupîndu-se cu deosebită grijă de frumuseţea ei — se remarca de la prima vedere. Părea o femeie atrăgătoare de patruzeci de ani. John West o găsea deosebit de fermecătoare în taiorul ei închis, a cărui sobrietate era subliniată de o bluză simplă de dantelă şi de o pălărioară aleasă cu gust, cochet aşezată peste părul ei cărunt, ceea ce îi dădea un aer distins.

Cînd opri maşina în faţa porţii, Vera îl încurajă:

— Fruntea sus, John, o să iasă toţi din încurcătură!

— Cine să scape din încurcătură? spuse repezit. N-am nimic de-a face cu comisia asta.

Ea îl apucă de braţ.

— Aş putea să jur că tot ai vreun amestec, chiar dacă n-ai făcut-o decît ca să-l scapi pe Trumbleward şi pe oamenii lui. Ar trebui, zău, să le spui să fie mai

atenți. Vorbea nepăsătoare încercînd să-l liniștească, pentru că vedea că i-e teamă, deși nu voia să recunoască.

— S-au vîrît în treaba asta fără știrea mea. Și se pomeni povestindu-i întreaga combinație, simplu și direct.

Simpatia ei topea barierele dure ca oțelul cu care își înconjurase lumea gîndirii lui. Ce deosebire între ea și Nellie! Dac-ar fi avut-o întotdeauna alături de el, poate că viața lui ar fi luat altă întorsătură.

— De ce-ți faci sînge rău pentru toate astea, John? îl întrebă ea. De ce nu cauți și tu puțină liniște, puțină fericire? Îi atinse mîna cînd cobora din mașină.

— E prea tîrziu. Nu-mi pot schimba felul de viață.

Urmări cu privirea silueta lui ușor adusă de spate și cu picioarele crăcănate, pînă cînd dispăru la capătul aleii pietruite care cobora înspre veranda casei, apoi ridică din umeri și porni mașina.

Seara la masă, John îl găsi pe Joe, dar nu și pe Nellie.

— Unde-i maică-ta? îl întrebă, fără să ridice ochii de pe salata de legume din farfurie.

— E foarte agitată. A primit o scrisoare de la Mary.

— Ce fel de scrisoare?

— Nu știu. Cred că a primit vești proaste. Mi-a spus c-o să coboare în curînd. Am încercat s-o mîngîi, s-o fac să-mi spună ce s-a întîmplat, dar știi cum e ea.

John West se sculă de la masă și porni repede spre scară. O văzu pe Nellie coborînd încet treptele, cu un plic în mînă. Avea ochii înroșiți de plîns; deși era îmbrăcată ca o regină, părea extenuată și tristă.

De cînd izbucnise războiul, Nellie era veșnic preocupată de situația lui Marjorie. De la moartea lui Xavier, ducea și mai mult dorul fetelor ei și o îngrijora soarta lor, mai ales soarta lui Marjorie. În ultimul timp își împărtășise temerile și soțului, deși de la moartea bătrînei doamne Moran de-abia schimbase cîteva vorbe cu el, și atunci numai ca să se plîngă de durerile din șira spinării, din cauza cărora era mai tot timpul țintuită la pat.

În ajun îi spusese la masă:

— Biata Marjorie! Ce-o să mai fie acum şi cu ea? S-ar putea ca nemţii ăştia s-o interneze într-unul din îngrozitoarele lor lagăre de concentrare.

— De ce? Acum e şi ea germană, ca şi soţul şi copiii ei.

John West o întîmpină pe Nellie la picioarele scării.

— Ai veşti de la Mary? Ce s-a întîmplat?

Ea se sprijini de balustradă, cu mîna la spate, ca şi cum ar fi fulgerat-o pe loc o durere. Îi întinse scrisoarea şi începu să plîngă.

— Biata Marjorie! E-ngrozitor. Uite că din cauza asta a început din nou să mă doară şira spinării.

— Şira spinării! Cînd ai să înţelegi o dată că n-ai nimic la şira spinării? rosti John enervat.

Îi luă plicul şi scoase scrisoarea primită de la Mary. O străbătu repede, oprindu-se numai asupra pasajelor mai importante.

„...cîteva săptămîni înainte de izbucnirea războiului m-am dus cu avionul în Germania s-o văd pe biata Margo. Am reuşit să-i demonstrez că peste puţin va izbucni războiul şi am convins-o să vie în Anglia cu mine!"

Felul expeditiv al lui Mary stîrni admiraţia lui John West, dar se stăpîni.

„...Am plecat fără să-i spunem soţului ei. Paul Andreas s-a înscris la naţional-socialişti şi e un beţiv şi un fascist înverşunat. N-am putut să luăm şi copiii. Biata Margo îţi făcea milă. Trăia într-o permanentă groază de bărbatul ei şi de naziști. Mi-a mărturisit că de cînd a început să primească mai puţini bani de acasă sau chiar de loc, nazistul de bărbatu-său nici nu mai vorbea cu ea."

„Am avut eu dreptate în privinţa cîinelui ăsta de neamţ" — gîndi John West.

„...Din păcate Marjorie a stat în Anglia numai cîteva zile. Vorbea englezeşte ca o nemţoaică şi îşi făcea mereu griji din cauza copiilor. S-a întors în Germania. Spunea că prin căsătorie a devenit germană şi că nu poate să-şi părăsească copiii. N-am putut s-o

opresc. Iar acum că a izbucnit războiul, dumnezeu știe ce-o să se aleagă de ea. S-ar putea să n-o mai vedem niciodată..."

John West trecu repede peste restul scrisorii.

— Ce ne facem acum ? întrebă Neliie. Biata Marjorie. N-ar trebui să fii așa de aspru.

— Eu ? Aspru ? Cu ce sînt vinovat eu ? Am încercat doar s-o împiedic să se mărite cu Andreas. Voi ați ajutat-o în ascuns să plece în Germania.

— Da, dar tu ai gonit-o de acasă. Și ai dezmoștenit-o !

— Mai îndrăznești să mă acuzi pe mine ? Cum și-a așternut așa să doarmă !

John West îi dădu înapoi scrisoarea și, fără să-și termine masa, trecu în salonul de recepție. Rămase acolo pînă la culcare, neputîndu-și înăbuși remușcările care-l chinuiau. A doua zi simți nevoia să-i destăinuiască lui Pat Cory cît e de îngrijorat de soarta fiicei sale Marjorie, care e în Germania, probabil internată într-un lagăr de concentrare.

*

Comisia regală continua să rețină atenția publicului, în ciuda concurenței pe care i-o făceau știrile de război. Avioanele britanice aruncaseră manifeste la Berlin, iar știrile privind campania din Polonia ocupau loc de frunte în prima pagină.

Tom Trumbleward dezminți totul. Admise doar că un oarecare Gilbert se prezentase la el, dar îi spusese că nu poate să-l ajute:

— Gilbert n-a spus o vorbă adevărată.

Întrebat de proveniența celor două sute de lire trecute la bancă în contul său, în perioada cînd avusese loc presupusa mituire, Trumbleward declară că scosese mai întîi o sută de lire ca s-o trimită pe soția lui în vacanță, dar că ea nu mai plecase ; cît privește cealaltă sută de lire reprezenta un împrumut înapoiat de ginerele său, deși din conturile acestuia la bancă nu reieșea că ar fi ridicat la data aceea suma indicată.

Lucrul acesta nu păru să-l stînjenească însă pe Trumbleward.

Paddy Kelleher respinse acuzaţiile aduse împotriva lui, cu toată vigoarea şi cu conciziunea pe care i le îngăduia defectul său de vorbire.

Bill Brady trebui şi el să dea socoteală de un cont la bancă, în valoare de două sute de lire. Explicaţia lui fu mult mai ingenioasă decît a lui Trumbleward. deşi era tot numai o denaturare a adevărului. Cîştigase ci-că banii din muncă de noapte: diferite lucrări administrative şi de secretariat. Soţia lui apăru la bară şi întări declaraţia soţului ei. Arătă că Tom nu prea avea încredere în bănci, aşa încît ţinuse banii acasă pînă cînd strînsese două sute de lire. Debitase povestea cu multă convingere.

Intrebat pentru ce firme lucrase, Brady refuză să numească pe cineva. Lucrase zece săptămîni, fiind plătit cu douăzeci de lire pe săptămînă. Cînd comisarul îi ceru să scrie numele pe o bucăţică de hîrtie, se sculă şi după o uşoară şovăire se execută. John West, care se afla în sală, simţi că inima-i bate să-i spargă coşul pieptului. Era convins — şi pe bună dreptate — că Brady scrisese numele lui.

— Hm, făcu pe un ton grav comisarul regal. Acum înţeleg. N-am să cer ca acest domn să fie convocat, deoarece nu a fost pus în cauză.

In această perioadă, John West avu mai multe discuţii asupra războiului cu arhiepiscopul Malone. Arhiepiscopul nu era împotriva Germaniei. Ii spunea lui John West că, după părerea lui, puterile occidentale şi Germania ar fi trebuit să pornească împreună împotriva Rusiei bolşevice care, după cum spusese el, era duşmanul cel mai aprig al creştinătăţii. Malone pretinse că ocuparea unei jumătăţi din Polonia de către Uniunea Sovietică şi războiul împotriva Finlandei erau o dovadă de slăbiciune a diplomaţiei puterilor occidentale. Arhiepiscopul se declară în favoarea planului lui Chamberlain de a trimite un corp expediţio-

nar pentru a-i ajuta pe finlandezi. Deşi lui John West aceste opinii i se păreau întemeiate, nu se eliberase de ura lui înrădăcinată împotriva a tot ce era german.

— Nu ! îl contrazise el pe Malone. S-ar putea ca Hitler să atace la un moment dat Uniunea Sovietică, dar el ar vrea să ocupe toate ţările globului şi tare mă tem că are să atace în primul rînd Franţa şi Anglia. Dacă Anglia ar trimite forţe expediţionare în Finlanda, asta ar echivala cu dezlănţuirea unui război împotriva Uniunii Sovietice, iar Hitler abia aşteaptă să se repeadă asupra patriei socialismului.

Malone fu de părere că dacă Anglia ar trimite un corp expediţionar în Finlanda, ar putea încheia o alianţă cu Hitler împotriva Uniunii Sovietice. Pesemne că asta şi urmărea Chamberlain. John West nu păru însă convins. Germania — spunea el — mai încercase o dată să supună întreaga omenire şi are să-şi repete încercarea.

•

Cînd, în sfîrşit, Comisia regală publică rezultatul cercetărilor, John West simţi din nou pentru prima oară după mulţi ani beţia învingătorului. Cei acuzaţi că ar fi primit mită în legătură cu Legea pentru aprovizionarea cu lapte fuseseră reabilitaţi. In privinţa lui Trumbleward, comisarul declarase : .

„Pe de o parte există versiunea martorului Gilbert, versiune care e în oarecare măsură confirmată de fapte, iar pe de altă parte există desminţirea mai mult sau mai puţin categorică a lui Trumbleward. Acuzaţia e atît de dezgustătoare şi de gravă, încît dacă s-ar adeveri — împotriva oricărui funcţionar public — societatea ar cere să fie izgonit pentru totdeauna din orice funcţie publică ; aşa stînd lucrurile, probele doveditoare trebuie să fie tot atît de concludente ca într-un proces criminal, spre a putea fi luate în seamă. De aceea, acord domnului Trumbleward beneficiul oricăror îndoieli care ar mai subsista pentru mine."

★

Peste cîteva săptămîni, Ted Thurgood avu o întrevedere cu John West. Discutară despre război și diferite chestiuni de afaceri, dar curînd John West își dădu seama că Thurgood avea altceva pe suflet.

Lui Thurgood îi mersese surprinzător de bine de cînd se lăsase de politică. Își văzuse visul cu ochii: era milionar. Anii care trecuseră peste el nu-i tociseră nici prioceperea nici avîntul. Avea fire albe în părul roșu dar, îmbrăcat în haine scumpe, n-arăta să aibă șaizeci de ani cîți număra, ci părea cu zece ani mai tînăr. Avea înfățișarea unui om de afaceri înstărit.

*

— Mai e o chestiune în care ar trebui să intervenim, John. Să știi că Frank Ashton pune la cale ceva.

*

— Ashton? Ce mai face? Nu l-am mai văzut de o mie de ani. Ultima oară cînd l-am văzut i-am dat bilete pentru stadion, dar nu s-a dus.

— E bolnav. Mă mir că n-a murit pînă acum. E artritic și are și cancer. Locuiește împreună cu dragostea lui de odinioară.

*

— Da, știu. Dar nu înțeleg de ce ești îngrijorat?

— O să fii și tu, cînd ai să afli despre ce-i vorba. Își scrie amintirile și am auzit că s-a legat și de tine și de mine.

— Zău? Asta-i neobrăzare! După toate cîte-am făcut pentru el! Ce-am putea întreprinde?

— Vreau să vorbesc cu el. Am auzit că se simte tare singur. Nu mai poate să se miște. În politică s-a pus rău cu toată lumea, și cu cei de dreapta și cu cei de stînga și cu cei de centru. N-are pe nimeni pe lumea asta, afară de femeia ceia, care dumnezeu știe ce-a mai găsit la el. Ho! Ho! Ho!

*

— Și ce-o să fie dacă ai să te duci să-l vezi?

— O să mă dau bine pe lîngă el. Pînă la urmă, o să aduc vorba despre amintirile lui și o să-i cer s-o lase mai moale cînd o fi vorba despre noi.

— Nu e rea ideea. Să știi că am să mă duc și eu să vorbesc cu el. Ca mîine te pomenești că moare, bietul de el!

A doua zi după masă, sîmbătă, Frank Ashton stătea la gura sobei, cu halatul de casă peste haine, cînd Harriet îi anunță vizita lui Thurgood.

Cînd Thurgood intră, Frank Ashton încercă să se scoale.

— Nu te obosi, Frank, prietene!

Thurgood strînse cu putere mîna lui Ashton, care simți o durere înfiorătoare în tot brațul.

Cu fața schimonosită de durere, Ashton scînci:

— Ușor, Ted. Bietele mele mîini nu mai pot suporta asemenea manifestări de prietenie.

Îi arătă mîinile, umflate la încheieturi.

— Iartă-mă Frank. Nu m-am gîndit în primul moment. Eram așa de încîntat că te văd.

Ashton o prezentă mosafirului pe Harriet, care se retrase, lăsîndu-i singuri.

Thurgood se așeză în fața lui și începură să vorbească.

Odaia în care se aflau era cea mai mică din cele trei cîte avea apartamentul. Dintr-o ramă mare de pe peretele din față privea la ei Lenin.

Ted Roșul era în vervă. În curînd, Frank Ashton se însufleți și el. Începură să evoce trecutul. Thurgood avu grijă să aducă vorba despre evenimente de care Ashton își amintea cu drag, mai cu seamă despre triumfurile lui de odinioară.

Ceva mai tîrziu, Harriet le servi ceaiul. Îl băură rîzînd, într-o atmosferă de caldă prietenie. Ashton îl apreciase pe Thurgood ca om și-i admirase talentul. În memoriile pe care le scria demascase în mod usturător trădarea lui Thurgood, din 1930, dar într-o serie de portrete ale politicienilor de frunte sublimase talentul și avîntul lui Ted Roșul, lăsînd să se-nțeleagă ce-ar fi putut realiza omul acesta.

Cînd Thurgood plecă, făgăduind că va trece să-l mai vadă, Ashton rămase copleșit de amintiri — amintiri frumoase, legate de acțiunile înălțătoare din viața lui, care pînă atunci zăcuseră îngropate sub un noian de remușcări și deziluzii. De-abia acum își dădu seama de marea singurătate pe care el însuși

şi-o împusese la bătrîneţe. Era o fiinţă sociabilă. Avea nevoie de prieteni, de mulţi prieteni.

Era adevărat că alături de Harriet se putea considera mai fericit, dar acum simţi din nou apăsarea singurătăţii.

De cînd se mutase la Harriet trăia într-o atmosferă prielnică scrisului, dar din pricina vederii lui slabe şi a sănătăţii şubrede, lucrul mergea foarte greu ; după părerea lui, rezultatele erau chiar nesatisfăcătoare. Recitindu-şi amintirile pe care le aşternuse pe hîrtie vreme de opt ani, îşi dădu seama că deveniseră din ce în ce mai fragmentare şi mai confuze, ultimele capitole fiind, după părerea lui, chiar proaste. Înainte de a pleca de la Sydney, lăsase memoriile de o parte şi începuse o serie de schiţe istorice, în special despre luptele politice dintre papalitate şi regalitate — în evul mediu şi în perioada Renaşterii. Avea o predilecţie pentru aceste subiecte, încă din tinereţe, cînd urmase la colegiul tinerilor muncitori ; simţea nevoia să se întoarcă la ele, cînd memoriile lui — lucru ce i se întîmpla destul de des — îi păreau lipsite de interes, sau chiar plicticoase.

„Războiul ciudat" îl dezgusta, dar îl şi intriga. Citea cu nesaţ ziarele de dimineaţă şi de seară. Falsa compătimire a presei faţă de suferinţele îndurate de „bravii finlandezi, care erau doar o mînă de oameni" îl dezgusta de-a binelea. Desigur că ştiau şi ei, tot atît de bine ca şi el, că sub conducerea lui Mannerheim, Finlanda era o bază de atac împotriva Uniunii Sovietice, la dispoziţia Germaniei, a Angliei sau a amîndurora. Şi bineînţeles că poporul sovietic era hotărît să înlăture ameninţarea pe care linia Mannerheim o prezenta pentru Leningrad. Concluziile consemnate de el odinioară în lucrarea lui *Europa Roşie* se dovedeau a fi juste : firească că sovieticii dovedeau o justă înţelegere a situaţiei.

Din cînd în cînd, Frank Ashton se gîndea la legătura lui ciudată cu Harriet. Îl îngrijea şi-l răsfăţa cu dragoste şi gingăşie. Părea fericită. Rareori făcea aluzie la trecut ; dacă — fără să bage de seamă

— își aminteau de anii de demult, schimbau îndată subiectul printr-un acord tacit. Surorii ei, cumnatului și tuturor celor care o întrebau, Harriet le răspundea că Frank stă la ea în pensiune, ceea ce era adevărat, pentru că-i plătea pensiunea.

La o oră după plecarea lui Thurgood, trecu doctorul care venea zilnic să-l vadă. Uneori Frank Ashton se întreba dacă n-ar fi fost cazul să ceară avizul unui specialist, cel puțin în privința tumorii dintre coaste, care creștea tot mai mare și-l făcea să sufere tot mai mult, dar nu se putea hotărî.

Aflînd despre vizitele pe care le primise, doctorul îl mustră :

— Pe lîngă toate bolile de care suferi, trebuie să te îngrijești și de inimă, domnule Ashton. N-a trecut încă pericolul unui atac.

In cursul săptămînii următoare, spre surprinderea lui, Frank Ashton primi vizita lui John West.

— Ted Thurgood mi-a spus că nu prea ieși din casă, — îi spuse el cînd intră — și m-am gîndit să-ți fac o vizită.

Ashton nu cunoștea de fapt în toată amploarea ei „activitatea" lui John West și n-avea nici o antipatie personală față de el. Ba chiar admira tăria lui nezdruncinată. Atacurile lui Ashton împotriva mașinii lui West și a bisericii catolice fuseseră principiale, pur politice, nu determinate de o ranchiună personală. De altfel, Ashton nu putea să uite că, de n-ar fi fost John West, ar fi murit sărac lipit pămîntului. Convorbirea lor fu totuși ceremonioasă și rece. N-aveau nimic comun.

Uitîndu-se la John West, care avea părul alb, dar pentru vîrsta lui se ținea chiar prea bine, Frank Ashton nu se putu împiedica să nu se gîndească la personalitatea omului ăsta care habar n-avea de literatură, de muzică și artă, n-avea nici o manie și se ocupa exclusiv de afacerile și de „imperiul" lui. John West ajunsese să fie o întruchipare a ambițiilor lui.

Inainte de plecare, John West îi făgădui că are să-l trimită pe doctorul Devlin să-l vadă și poate chiar să-l trateze.

— N-o să te coste nici un ban. E un adevărat geniu, îl asigură John West. Să vezi că te pune pe picioare.

Devlin veni, dar, după ce-l examină pe Ashton, îi spuse lui Harriet că fusese chemat prea tîrziu. Cu un an în urmă ar mai fi putut extirpa tumoarea, acum însă căpătase aderenţe prea profunde.

John West veni şi a doua zi dimineaţă, iar după masă Ashton primi vizita arhiepiscopului Malone.

Frank Asthon nu mai ştia ce să creadă.

— Atenţiile astea prietenoase ale adversarilor mei politici mă cam pun în încurcătură, îşi arătă el nedumerirea într-o discuţie cu Harriet.

Harriet, care — după cum îşi dăduse el seama — se complăcea în preajma celebrităţilor, îi răspunse:

— Foarte drăguţ din partea lor că vin să te vadă, mai ales că vechii tăi tovarăşi de luptă te-au abandonat.

— Adică vrei să spui că eu i-am abandonat.

— Ştiu eu, Frank? Nu crezi c-ar trebui... dacă totuşi există o viaţă de apoi...

— Aha, vasăzică bătrînul arhiepiscop încearcă să mă convertească, nu?

— Nu, asta nu cred, dar domnul West are dreptate: orice credinţă e preferabilă necredinţei. Azi dimineaţă la plecare mi-a spus că o să-l roage pe arhiepiscop să treacă pe la tine, pentru că nu vrea să mori ca vitele pe cîmp, fără suflet şi fără dumnezeu.

— Văd că ai devenit credincioasă, Harriet. Eu am însă un principiu la care n-am să renunţ niciodată. Religia e făcută ca să prostească poporul, căruia îi propovăduieşte să se supună exploatatorilor. Sînt un raţionalist şi nu cred nici în dumnezeu, nici într-o viaţă de apoi, nici în ceruri, şi nici în iad; chiar acum, cînd ştiu că nu mai am multe zile de trăit, nu cred în astea. „Să faci binele de dragul binelui şi să nu-ţi pese de făgăduielile cerului şi de chinurile iadului", încheie Ashton, citînd vesel: Asta-i atitudinea raţionalistului. Şi oricum, tocmai West vorbeşte aşa care nesocoteşte în fiecare zi „poruncile

domnului“ ? Te pomenești că a început să-l rîcîie conștiința acum la bătrînețe. Recunosc totuși că-mi face plăcere să primesc vizite, fie chiar și a arhiepiscopului.

În cursul săptămînilor care urmară, Ashton primi vizite cu regularitate. John West mai veni de două ori să-l vadă, Frank Lammence o dată, iar Ted Thurgood, care venise din nou la Melbourne pentrŭ afaceri, trecu aproape zilnic pe la el, vreme de aproape două săptămîni.

În sfîrșit, Thurgood aduse vorba, pe departe, despre memoriile lui Ashton.

— Sper că n-ai de gînd să-ți bagi la apă prietenii, Frank. Ce rost mai are să scotocești în lada cu gunoi ?

Thurgood pregătise atît de bine terenul, încît Ashton nici nu bănui motivul ascuns al acestei prietenii subite.

— Nu prea fac parale zmîngălelile mele. Prea sînt dezlînate. Nu cred c-o să le acorde cineva destulă atenție după moartea mea, ca să mai vadă vreodată lumina tiparului. Dar mă tem că ai dreptate, am cam răscolit gunoiul. Poate, dacă o să mă mai țină balamalele, am să le revizuiesc.

Văzînd că Asthon reacționează întocmai cum prevăzuse el, Thurgood nu mai insistă, dar în cursul unei alte vizite, mai făcu o dată o aluzie.

Sîmbăta următoare, spre seară ,cînd Harriet se întoarse acasă de la o prietenă bolnavă pe care o vizitase, îl găsi pe Frank Ashton arzînd niște hîrtii în crematoriul de gunoi din curtea din fund. Cînd plecase de-acasă îl lăsase într-o discuție însuflețită cu Thurgood.

— Ce faci acolo, Frank ?

— Ard o parte din mîzgăliturile mele.

— De ce Frank ? Doar le-ai scris cu atîtea sacrificii. (Ashton nu răspunse nimic). Și eu care aveam impresia că ții mult să fie publicate după...

— Uite ce-i Harriet. Am ars pasajele în care îi

demascam pe Thurgood şi pe West. Lor le datoresc situaţia mea financiară, mai cu seamă lui West. Şi dacă ei au fost atît de buni şi mi-au arătat prietenie, acum cînd sînt bătrîn şi bolnav, trebuie să fiu şi eu bun şi să-i cruţ de această lovitură.

In timp ce Harriet mai şovăia încă, azvîrli ultimele hîrtii pe foc, se uită cum ard şi scormoni cu un băţ în foile înnegrite de fum ca să fie sigur că nu mai rămîne nimic.

O răbufnire de vînt smulse ultima pagină carbonizată şi-o zbură peste gardul din fund. Se uitară după ea cum se înalţă în aer şi cum se spulberă într-un vîrtej.

— Aşa o să se irosească şi ultima fărîmă din trupul meu, spuse Frank Ashton şi Harriet observă că-i dăduseră lacrimile.

Frank oftă. Azvîrli băţul cu care scormonise şi îşi luă bastonul. Ea îi dădu braţul, iar el — tîrîndu-şi picioarele — se întoarse în casă.

*

Frank Ashton nu-şi mai găsea astîmpăr. Intr-o zi îşi luă rămas bun de la Harriet şi plecă împreună cu Maurice Blackwell pentru a asista la o adunare a clubului X. Blackwell aflase abia cu cîteva zile în urmă că Ashton era la Melbourne ; îl întîlnise pe stradă şi-l poftise pe vechiul său prieten să-l însoţească la un miting.

Inainte de a se fi mutat la Sydney, Ashton fusese şi el membru al clubului X. Clubul ţinea întruniri lunare. Frank Ashton îl poreclise „Societatea pentru păstrarea opiniilor socialiste la care s-a renunţat de mult". O bună parte din membrii clubului făcuseră parte pe vremuri din partidul socialist al lui Tom Mann, care „îşi trăise traiul" ; la club puteau să-şi exprime ideile socialiste sau radicale, fără să se teamă că observaţiile lor vor fi publicate. Dar Frank Ashton uitase toate astea. Se îndrepta spre tramvai sprijinindu-se de braţul lui Blackwell şi în baston.

Pentru întîia oară, de mai multe luni, ieşea în societate. Nesocotise dispoziţiile doctorilor, dar mai bine să moară decît să se lipsească, măcar din cînd în cînd, de o discuţie intelectuală.

Ţinea la Blackwell pe care-l socotea unul dintre puţinii oameni politici cinstiţi din rîndurile partidului laburist. Blackwell tot mai ocupa în partid locul pe care-l deţinuse pe vremuri Ashton. Ashton nu regretase niciodată că în alegerile preliminare, după ce demisionase din Parlament, nu precupeţise nici un efort ca să asigure victoria lui Blackwell „împotriva catolicilor".

In tramvai, Ashton vorbi aproape tot timpul, cum i se întîmpla cînd era emoţionat. La club, foştii prieteni îl primiră cu braţele deschise. Se strînseră în jurul lui uitînd că trebuie să înceapă. Erau într-adevăr fericiţi să-l vadă iarăşi în mijlocul lor. Nu-l uitaseră. Vorbitorul, pe care Ashton nu-l cunoştea, anunţă că şi-a propus ca temă problema războiului. După cîteva consideraţii generale, începu să atace Uniunea Sovietică, pentru războiul dus împotriva Finlandei — război care tocmai se terminase cu victoria sovieticilor. Trecînd uşor peste ameninţarea pe care o prezenta fascismul german şi fără să pomenească nimic despre ameninţarea militarismului japonez, acuză Uniunea Sovietică că ar nutri planuri imperialiste şi preconiză în consecinţă o alianţă cu Germania îndreptată împotriva Uniunii Sovietice.

Discursul strică toată buna dispoziţie a lui Frank Ashton. Ascultîndu-l simţea că fierbe de mînie. Prin minte-i străfulgerau răspunsurile pe care ar fi voit să le dea vorbitorului.

Cînd acesta termină în sfîrşit, în mijlocul unor aplauze de complezenţă, preşedintele îi invită pe cei douăzeci de membri prezenţi să participe la discuţii, întrebîndu-i pe rînd dacă vor să se înscrie la cuvînt. Ashton fu al treilea la rînd. Atinsese gradul de exaltare sub impulsul căruia rostise toate discursurile mari din cariera lui. Tocmai încerca să se ridice în picioare, cînd îi răsună în urechi avertismentul re-

petat de atîtea ori de doctor : „Stai liniştit ! Dacă te enervezi, s-ar putea să ai un atac de inimă sau să rămîi paralizat. Stai liniştit !"

Clătină din cap :

— Nu, mulţumesc. Nu mai am nimic de spus.

„Sigur c-o să-l pună altcineva la punct, se gîndi el." Inima îi bătea cu putere. „La vîrsta mea e mai bine să nu mă lansez în discursuri."

Unii rostiră doar cîteva cuvinte. Cei mai mulţi, luînd cuvîntul, evitară tema principală dezvoltată de vorbitor, şi numai cîţiva, printre care şi Blackwell, apărară Uniunea Sovietică, dar cu jumătate de gură. Indignarea lui Frank Ashton atinsese culmea. Ştia precis ce trebuia să spună, putea să dărîme într-o clipă tot ce afirmase omul acela, opunîndu-i extrase din cartea lui *Europa Roşie* şi argumente valabile din materialul cules în anii din urmă.

Ultimul înscris la cuvînt termînase ce-avea de spus. Preşedintele era gata să încheie şedinţa, mulţumind participanţilor.

Deodată, Frank Ashton se scuală cu greu în picioare. „Nu te enerva ! Nu te enerva".

— Domnule preşedinte, aş vrea să spun şi eu cîteva cuvinte, dacă-mi permiteţi.

— Vă rog, domnule Ashton.

Toţi cei de faţă îşi dădură seama de personalitatea clocotitoare a acestui om gîrbovit, îmbrăcat în haine sărăcăcioase şi cu un fular vechi în jurul gîtului.

— Domnule preşedinte, sînt profund îndurerat că acest club a degenerat în aşa măsură încît să îngăduie un discurs ca acela pe care l-am auzit astă seară. Sîntem cu toţii socialişti, sau cel puţin am fost pe vremuri. Am fost întotdeauna de părere că cine pretinde că-i socialist, dar în acelaşi timp nu este prieten al Uniunii Sovietice şi nu sprijină Ţara Socialismului — este ori nebun ori mişel.

Cu gestul lui de odinioară îşi netezi şuviţele de păr alb de pe frunte. De la primele cuvinte, toţi cei de faţă fuseseră prinşi sub vraja cuvîntării lui.

— În timpul lungii mele cariere în mişcarea laburistă m-am făcut vinovat uneori de slăbiciune şi

am căzut pradă greşelilor... Chiar şi copacul cel mai puternic se-ndoaie pe timp de furtună... dar în privinţa unui principiu n-am şovăit niciodată. In Uniunea Sovietică, muncitorii construiesc o societate socialistă. Încă de la început mi-am exprimat simpatia pentru această măreaţă experienţă şi am studiat-o cu nesaţ. Am vizitat Ţara Sovietelor de două ori, ultima oară chiar acum trei ani. Ce-am văzut a fost de ajuns ca să mă convingă că sarcina cea mai importantă a omenirii progresiste este să apere Uniunea Sovietică. Războiul din Finlanda, domnilor, a fost dus pentru apărarea Uniunii Sovietice. Linia Mannerheim avea un caracter ofensiv, nu defensiv. A fost construită cu capital englez şi german, ca o bază de atac împotriva Rusiei. Despre Mannerheim, despre „măcelarul Mannerheim" am avut prilejul să aflu destule în cursul călătoriei mele în Europa. Aş ruga respectuos pe toţi cei de faţă să citească din nou cărticica mea : *Europa Roşie*. Din ea o să aflaţi adevărul despre Finlanda şi despre conducătorul fascist Mannerheim ; o să vedeţi cît de departe au mers capitaliştii în prima lor încercare disperată de a distruge Uniunea Sovietică...

Ashton tremura de enervare. Inima-i bătea să-i spargă pieptul, dar mintea îi era clară. Părea că regăsise vigoarea de odinioară.

— ...Anglia şi Franţa au declarat război Germaniei, dar n-au schimbat încă nici un foc de armă în cursul acestui război. Consiliul britanic de război a hotărît totuşi, acum cîteva săptămîni — înainte de capitularea Finlandei — să trimită în Finlanda, prin Suedia, un corp expediţionar, format din cel puţin o sută de mii de oameni. S-a luat de asemenea în discuţie atacarea sondelor de la Baku, tactică la care s-a recurs şi în timpul războiului de intervenţie, cînd armatele lumii capitaliste s-au lovit de rezistenţa uriaşului monolit care este statul muncitorilor. Acum Chamberlain recunoaşte că în Finlanda au fost trimise avioane şi tancuri britanice.

Ce nebunie mai e şi asta ? Marea Britanie nu e pregătită de război şi totuşi trimite arme Finlandei.

Nu poate exista decît o singură explicație : Chamberlain vrea să încheie o alianță cu Hitler împotriva Rusiei. Amintiți-vă de evenimentele care au dus la declanșarea acestui război. Nu vă lăsați impresionați de presa vîndută milionarilor, care urlă în gura mare pentru că Stalin a semnat un pact de neagresiune cu Germania lui Hitler. Diplomația britanică și franceză i-au impus această alternativă : erau în joc interesele statului muncitorilor.

Ashton își trecu mîna prin păr. Vorbind despre evenimentele care au precedat războiul, își îndreptă trupul gîrbovit. Era roșu la față ca un rac :

— ...Cunosc războiul și-l urăsc. Prețuiesc viața omului, dar nu pot vărsa nici o lacrimă pentru „bieții" finlandezi. Lacrimile mele sînt hărăzite victimelor fascismului. Dacă n-aș fi ateu, i-aș mulțumi în genunchi lui dumnezeu pentru faptul că sovieticii au avut prevederea și curajul să distrugă linia Mannerheim, și i-aș cere să ne fie dat să vedem ca popoarele din lumea occidentală să ceară o alianță cu Uniunea Sovietică, împotriva flagelului fascist. Această problemă este de primă urgență și pentru Australia, pentru că Japonia — una din țările Axei — se pregătește să ne atace... Vă rog să mă credeți, pentru că am fost în Răsărit și cunosc situația.

Cînd se prăbuși pe scaun, Frank Ashton respira spasmodic, cu mîna încleștată în dreptul inimii. Urmă un lung răstimp de tăcere, apoi izbucniră aplauze entuziaste.

Cel care vorbise la început era foarte încurcat. Președintele ridică ședința, iar participanții plecară ca de obicei la un local din apropiere, unde îi aștepta o masă comună. Frank Ashton transpira și tremura ca varga. Nu putu să mănînce nimic.

Cînd se întorceau acasă, în tramvai Blackwell îi spuse :

— Ai rostit un discurs mare, Frank. Unul din discursurile tale cele mai bune.

Apoi tăcură amîndoi. Cînd tramvaiul opri în stația unde trebuia să coboare Ashton, Blackwell se ridică și el :

— Nu prea arăți bine, Frank. Te-ai enervat. Te însoțesc pînă acasă.

— Nu, Morrie, acum mă simt bine. Pot să merg și singur.

Coborî ajutat de Blackwell și porni șchiopătînd pe o stradă laterală. Cînd ajunse în dreptul barierei, înainte de linia ferată, cam pe la jumătatea drumului pînă acasă, se opri sprijinindu-se cu toată greutatea trupului pe baston, cu mîna la inimă.

După un sfert de oră, o bătaie puternică la ușa din față o surprinse pe Harriet, care îl aștepta. Deschise ușa și văzu doi străini care-l sprijineau pe Frank Ashton. De-abia își trăgea sufletul.

— L-am găsit lîngă barieră.

O ajutară să-l culce, apoi se duseră să cheme doctorul.

Frank Ashton avusese un atac de cord. După două săptămîni se stinse din viață. Ultimele lui dorințe — să i se facă un serviciu funebru sobru, ca unui liber cugetător și să fie incinerat — fură respectate întocmai. Cei doi fii și soțiile lor, Harriet, Blackwell, John West și Frank Lammence îl însoțiră pe drumul de veci. Numai Harriet vărsă lacrimi.

Harriet oferi manuscrisele lui Frank Ashton fiului său mai mare. Acesta i le înapoie, refuzînd să se ocupe de ele, după ce soția lui, care era catolică, citi pasajele în care ataca papalitatea. Harriet se duse atunci cu manuscrisul la Frank Lammence și-i ceru să-l publice. Lammence îi răspunse că broșurile comuniste n-aveau căutare pe piață. Se duse apoi la sediul partidului laburist. Plecă de acolo nespus de fericită : primiseră manuscrisul cu interes și-i făgăduiseră să-l publice. După o săptămînă însă, o chemară și-i cerură scuze : manuscrisul cuprindea în cea mai mare parte atacuri împotriva partidului laburist, așa că nu le putea cere să-l publice tocmai ei.

Descurajată, Harriet strînse cu grijă hîrtiile într-un geamantan vechi. În anii care urmară, încercă de mai multe ori, dar zadarnic, să găsească un editor care să le publice.

După moartea lui Frank Ashton, John West afirma deseori foarte mîndru :

— Eu l-am lansat pe Ashton în politică. A fost cel mai mare om politic laburist şi cel mai mare orator pe care l-a avut ţara asta.

Deşi în ultimul timp ţinea numai cîţiva cai de curse, îl trimise pe Paddy Ryan la o licitaţie şi cumpără un mînz pe care-l botează Ashton. Soarta vru însă, ca atîta timp cît îi purtă culorile, Ashton să nu cîştige nici o cursă.

Între timp, John West urmări surprinzătoarele evenimente ale anului 1940. Credea din ce în ce mai mult în invincibilitatea armatelor lui Hitler. Olanda ! Danemarca ! Norvegia ! Franţa ! Armatele britanice aruncate în mare la Dunkerque ! Marea Britanie sub focul bombelor ! Ce forţă din lume ar putea pune stavilă acestei sălbatice dezlănţuiri ! Găsea o oarecare mîngîiere numai în faptul că Churchill luase locul lui Chamberlain.

Cînd Mussolini declară război Franţei învinse, John West fu pus în mare încurcătură. Deşi din punct de vedere politic el însuşi era fascist, vechea lui ură faţă de tot ce era german îl determinase să se opună lui Hitler ; dar ca un adept înfocat al lui Mussolini şi al statului său corporatist nu mai ştia acum ce atitudine să adopte. Într-o duminică după amiază se întîlni cu Malone :

— Pétain are dreptate, îi spuse arhiepiscopul. Îl prefer pe Hitler comuniştilor.

— Cred că Mussolini a comis o greşală intrînd în război alături de Hitler, răspunse John West. Dacă nemţii cîştigă, căminele şi familiile noastre vor fi în primejdie.

— Ştie Mussolini ce face. E convins pesemne că Hitler o să cîştige şi, dumnezeu să mă ierte, mă tem că aşa o să fie, nu se dădu bătut arhiepiscopul.

Hotărîrea guvernului australian Menzies de a declara înafara legii partidul comunist — după căderea Parisului — îl umplu de bucurie pe John West.

Cu acest prilej își aminti de Mary. O întrebă pe Nellie dacă mai primise veşti. Mary mai scrisese o dată, în urmă cu cîteva săptămîni. Se remăritase între timp, dar nu pomenea nimic de Marjorie.

Nellie plîngea, văicărindu-se:

— Biata Marjorie! O fi poate moartă sau într-un lagăr de concentrare, iar Mary poate oricînd să fie ucisă de o bombă.

Deşi nu voia să recunoască, John West era tot atît de îngrijorat ca şi soţia lui.

— Cum şi-au aşternut, aşa să doarmă, nu pierdea prilejul să spună.

Ce tristă-i părea casa lor, în care el, Joe, Nellie şi trei servitori se-nvîrteau în patruzeci de camere pustii! El şi Nellie de-abia dacă schimbau o vorbă. Joe se purta cu el ca un străin şi lua în rîs aluziile lui, refuzînd să se înroleze în armată. În rarele ocazii cînd John venea la Sydney, era de cele mai multe ori beat şi întotdeauna mahmur. Ca să nu dea ochi cu tatăl lui, se scula tîrziu şi mînca seara în oraş.

În schimb, la începutul anului 1941 John se înrolă în armată ca simplu soldat fără să-l întrebe măcar. La început, John West se supără, dar apoi patriotismul său se deşteptă şi era foarte mîndru de uniforma pe care o purta tînărul. Cînd veni în permisie, John îi povesti maică-si că e gornist în muzica regimentului. Într-un acces de generozitate, John West cumpără un rînd complet de goarne pe care le dărui unităţii. Pînă la urmă însă, nu culese decît supărări, pentru că John fu reformat de comisia medicală. De fapt, se arătase atît de nedisciplinat, încît autorităţile militare ţinoau cu orice chip să scape de el.

John West descoperi că în timp de război afacerile prosperau: şomajul fusese lichidat, iar bani se găseau din belşug. Multe firme în care era cointeresat primiseră comenzi de război. Cîştiga bani cu nemiluita, mult mai uşor decît înainte, însă de multe ori un sentiment de nelinişte, o teamă nelămurită de viitor, punea stăpînire pe el. Situaţia războiului îl

îngrijora. Știa că puterea lui, bogăția lui, erau acum indisolubil legate de marea industrie din Anglia și Australia. Se temea de germani și-i ura aproape tot atît de mult ca în timpul primului război mondial.

Influența lui directă în politică scăzuse ca și în timpul primului război mondial, mai ales că acum sfîrșitul ostilităților părea încă îndepărtat și victoria nesigură. Primul ministru, Davison, deși avea nevoie de sprijinul oamenilor lui West din partidul laburist, inclina să facă pe voie și celorlalte grupuri care exercitau presiuni în Parlament. De fapt, John West exercita o influență directă în partidul laburist numai în Victoria, cu toate că și în celelalte state, mai ales în Queensland, contribuia și acum la sporirea fondurilor partidului, străduindu-se să-și asigure imunitatea legislativă pentru întreprinderile lui sportive. Grupurile Acțiunii catolice erau din ce în ce mai active în partidul laburist. Susțineau cruciada împotriva comunismului și a principiilor socialiste din sînul propriului lor partid; de fapt aci nu intrau în acțiune oamenii lui, ci oamenii papei care manevrau ca să cîștige alegerile preliminare. Se părea chiar, că în cîteva circumscripții electorale aveau să-i înlăture pe oamenii lui. În timpul „luptelor pentru Irlanda" din anii 1920—1921, John West concepuse planul de a uni, pentru realizarea unor scopuri mari, vechea lui „mașină" politică și tînăra generație a laburiștilor catolici. Și iată că acum își dădea seama cu spaimă că acest plan se întorcea împotriva lui. Pe de altă parte, după invadarea Uniunii Sovietice de către trupele hitleriste, în 1941, se formase în partid un curent de stînga care nu era de loc pe placul lui. Mai mult, existau semne de revoltă chiar printre unii din oamenii săi.

În această perioadă, o criză politică frămîntă Parlamentul din Victoria. Șiretul Alfie Davison se strecură prin furtună cu abilitate. Înainte de sfîrșitul crizei avură loc noi alegeri parlamentare. Rezultatele constituiră o lovitură pentru John West. Cîțiva candidați „de stînga" cîștigară în alegeri, deși — ce e drept — în circumscripțiile unde influența lui era redusă.

Ieşiră victorioşi de asemenea cîţiva membri ai grupului catolic şi, cu toate că pe unii îi putea socoti „oamenii lui", cei mai mulţi erau nişte fanatici, dispuşi să lupte numai pentru ei înşişi şi pentru biserică. Dar lucrul cel mai îngrijorător pentru John West era faptul că în una din circumscripţiile de lîngă Carringbush, deci în însăşi „cetatea lui West", bătrînul Ron Lassiter şi fiul său Colin susţinuseră un contracandidat înlăturîndu-l pe omul lui West, un oarecare Cotton, ce ocupa locul de peste douăzeci şi cinci de ani. Cei doi Lassiteri erau nemulţumiţi. Bătrînul Ron şi oamenii lui fuseseră învinşi de candidaţii de stînga la ultimele alegeri ţinute la sediul Uniunii muncitorilor din construcţii, deşi urnele fuseseră măsluite în cel mai veritabil „stil" John West. Bătrînul Ron, care avea aproape şaptezeci de ani şi azvîrlea banii fără să se uite, se pomeni cu buzunarele goale. Ron Lassiter îi ceruse lui John West să-l ajute, dar se alesese cu un refuz scurt. Colin Lassiter, deşi tot mai „lucra" pentru consiliul din Ralstone, nu-l iertase niciodată pe John West că-l „dăduse atunci peste cap". Aşa că se puseseră amîndoi pe lucru şi de îndată o maşină politică proprie „intră în funcţiune" chiar în regiunea socotită ca fiind sub dominaţia exclusivă a lui John West.

In seara alegerilor, Paddy Kelleher se năpusti bîlbîindu-se în salonul de recepţie al lui John West.

— Aăăă... cîinele de Lassiter şi oamenii lui au-au... ăăă... întors rezultatele împotriva lui Cotton.

— Nu te-ai folosit de carnetele sindicale?! se răsti John.

— Ba da... dar ăăă... au avut mai multe decît noi.

— Atunci du o urnă la sediul partidului, ca de obicei. Trebuie să schimbi rezultatele pentru Cotton.

Kelleher rîse cu cinism:

— Aăă... dacă m-m-mai adaug voturi... ăăă o-o-o să fie mai multe... ăăă... v-v-voturi decît oameni în Ralstone. Dar ştiu eu s-s-să aranjez ca... ăăă... puteam eu să-l scot pe Cotton c-o majoritate de un vot.

— Atuncea, ce mai stai, pune mîna pe urnă.

— Ăăă... am încercat, dar nu vor s-o dea. Au d-d-dus-o la clubul Ralstone.

— Ei și ? Du-te și ia-o de-acolo.

Insuflețit de un curaj nebun, Kelleher se duse cu mașina la clubul din Ralstone unde se putea găsi de băut chiar în orele cînd nu se mai serveau băuturi alcoolice în localuri. Intrînd în bar, dădu peste Colin Lassiter, care împreună cu fratele lui Jim, cu bătrînul Ron și încă vreo cîțiva prieteni beau în cinstea victoriei obținute.

Văzînd urna trîntită pe sofa, Paddy se năpusti asupra ei.

— Aăăă... e păcat să lași urna trîntită așa! se bîlbîi el, și deodată o zbughi pe ușă afară cu urna la subțioară.

Auzi vocea lui Colin Lassiter :

— Merită osteneala să ne luăm urna înapoi.

Kelleher ieși glonț din casă, urcă în automobil și puse urna lîngă el. Auzi pași fugind în urma lui. Cînd punea motorul în mișcare un om voinic se urcă în mașină la spate, trîntind ușa.

Cînd mașina porni Kelleher aruncă o privire înapoi :

— Aăă... lasă p-p-prostiile.

— O să dai de dracu dacă nu dai urna înapoi, Pat. De data asta te-am învins chiar cu armele tale.

Cînd Kelleher opri la un stop, simți țeava rece a unui revolver proptită în ceafă.

— Dă-ncoa urna, Pat, auzi vocea amenințătoare din spate, sau îți zbor creierii.

— L-l-lasă-te de glume, ăăă... f-frate, începu Kelleher pornind mașina, după ce se schimbase stopul.

— Na, scrîșni omul din spate. Kelleher simți o lovitură în cap și văzu stele verzi. Celălalt apucă volanul și opri mașina lîngă trotuar. Kelleher se prăbușise pe banchetă. Străinul coborî, puse revolverul în buzunar, luă urna și se făcu nevăzut în parc.

A doua zi, presa relată incidentul. Kelleher declarase că urna fusese furată de un necunoscut și că, prin urmare, alegerea preliminară trebuia să fie in-

validată. Cercetările poliției rămaseră fără rezultat. John West îl convocă pe Colin Lassiter și-l amenință că dacă se mai amestecă în treburile lui, își va pierde slujba de la consiliul din Ralstone. Se ținură noi alegeri și Cotton cîștigă ușor, grație manevrelor lui Pady Kelleher care se dovedi și de astădată neîntrecut în falsificarea rezultatelor.

Spre sfîrșitul anului, partidul laburist formă din nou guvernul federal și John Curtin fu ales prim-ministru. John West era mulțumit; îl considera pe Curtin omul cel mai indicat să conducă destinele țării în timp de război, deși nu mai nutrea planurile grandioase făurite cînd venise Summers la putere, în anul 1929. Influența lui în Parlament o exercita numai prin cîțiva oameni, mai cu seamă din Victoria. Între timp ajunsese însă milionar și era sigur că acest guvern îi va apăra și lui interesele, cum apăra și interesele celorlalți mari bogătași. De altfel, mai mult nici nu cerea el Parlamentului federal. Dar pînă una alta se mulțumi să fie un „strateg de birou".

Cînd fu atacată Uniunea Sovietică, se alătură profeților care socoteau că aceasta n-are să reziste nici șase săptămîni, dar cînd Țara Socialismului rezistă șase luni și începu să-i respingă pe germani, începu să admire Armata Roșie. Îl surprinse neplăcut pe arhiepiscopul Malone cînd îi spuse:

— Pesemne că rușii țin la orînduirea lor, că prea o apără cu strășnicie.

— Trebuie să lupte, replică mofluz Malone, că altfel îi împușcă. Răspunsul lui Malone nu-i păru prea convingător.

Sentimentele lui John West față de Uniunea Sovietică erau acum acelea ale unui om salvat de la înec de un dușman neîmpăcat: îi era recunoscător și îi admira curajul, dar o ura ca și în trecut.

Opoziția din ce în ce mai puternică în sînul partidului laburist, împotriva coaliției cu Davison și cu Partidul Țării, determină congresul partidului la-

burist din 1942 să retragă sprijinul acordat lui Davison. Oamenii lui West, şi în special Brady, Trumbleward şi Bennett, refuzară — la cererea lui John West — să traducă în fapt această hotărîre, dar nu putură rezista prea mult. Carr, liderul partidului, deveni prim-ministru, dar numai pentru o săptămînă, deoarece Partidul unit australian solicitase sprijinul lui Davison, care izbuti să fie ales din nou prim-ministru.

Atenţia lui John West fu atrasă de Japonia, care îşi îndrepta privirile spre Sud, după atacul de la Pearl Harbour.

— Singurul lucru care contează acum este să cîştigăm războiul, îi spuse el lui Frank Lammence.

Înfrîngerile din Pacific fură compensate de victoriile obţinute pe alte fronturi. Ostaşii lui Montgomery, printre care se număra şi divizia 9-a australiană, îi zdrobiră pe nemţi la El Alamein, în timp ce la Stalingrad armatele sovietice îi încercuiră şi îi nimiciră pe atacatorii fascişti, care fuseseră ţinuţi pe loc luni de zile de apărătorii oraşului.

La Melbourne, construirea febrilă a adăposturilor antiaeriene, exerciţiile de alarmă aeriană şi camuflarea faţadelor clădirilor publice cu saci de nisip constituiau tot atîtea semne îngrijorătoare că flăcările războiului erau gata să cuprindă şi Australia. John West acoperi faţada clădirii biroului său cu saci de nisip, construi un adăpost antiaerian în pivniţă şi un al doilea adăpost în pivniţa de acasă. Urmară atacurile aeriene de la Darwin. Circulau zvonuri că nordul teritoriului Queensland ar fi fost invadat. John West urmărea ştirile cu sufletul la gură, iar cînd japonezii fură în sfîrşit opriţi în Noua Guinee şi în Marea de Corali, răsuflă uşurat.

Începu chiar să se pronunţe în favoarea celui de al doilea front în vestul Europei. Frank Lammence şi Dick Lamb se îndoiră însă de sinceritatea sentimentelor lui şi refuzaseră cererea Ligii pentru prietenia sovieto-australiană care voia să închirieze stadionul lor pentru un miting. Cînd află de această hotărîre, John West spuse liniştit:

— Ba să-l dați. Dați-le stadionul pe gratis. O să le răspund chiar eu în scris. Ar avea urmări rele asupra afacerilor, dacă i-am refuza acum.

Cînd se deschise cel de al doilea front, John West fu sigur că înfrîngerea definitivă a lui Hitler nu mai era decît o chestiune de timp. Dar nu mai aștepta perioada de după război cu acea însetată nerăbdare de a-și continua ascensiunea spre putere, ca în 1918. Implinise șaptezeci și cinci de ani și începuse să simtă oboseala și povara anilor; ajunsese la convingerea că nu mai poate să-și mărească imperiul.

John West trăise întotdeauna cu gîndul la viitor, dar acum începuse să se resemneze la gîndul că pentru el viitorul nu mai contează. Nu putea însă nici să se gîndească mereu la trecut, ca alți bătrîni, pentru că se temea de remușcări și de regrete.

CAPITOLUL XIV

„Încredințez sufletul meu Mîntuitorului, adînc convins că răscumpărîndu-l și spălîndu-l în sîntul său sînge, îl va înfățișa neîntinat înaintea tatălui ceresc... binecuvîntată fie credința în răscumpărarea definitivă a păcatului prin sîngele lui Isus Hristos.

JOHN PIERPONT MORGAN
în testamentul său.

„Să ne organizăm împotriva comunismului. Să ferim muncitorul de literatura comunistă și de intrigile comuniștilor și să avem grijă ca mintea lui să rămînă sănătoasă."

AL. CAPONE

Dis-de-dimineață, în ziua de 1 ianuarie 1946, telefonul din biroul lui John West sună atît de insistent, încît îl trezi din somn. Se ridică încet. Da, suna telefonul! Cui i-o fi dat prin cap să-l cheme la ora asta?

Pe jumătate adormit, aprinse lampa de pe mesuța de noapte, dădu cuvertura la o parte și se sculă din pat. Își puse papucii, aprinse lumina în salonaș și porni spre capul scării. Coborî treptele încet, în semiîntuneric, gîndindu-se la noaptea cînd mai coborîse o dată, pentru că Tommy Chiorul venise cam pe la aceeași oră să-l anunțe că O'Flaherty ocupase „sediul" biroului de pariuri.

Inima-i bătea să-i spargă pieptul. Doctorul îl avertizase:

— Atenție la motor, domnule West. Deocamdată nu-i nimic serios, dar caută să eviți supărările, oboseala, șocurile și orice enervare.

Telefonul continua să sune strident. Cine-o fi? Ce s-o fi întîmplat?

Jos, bîjbîi după comutator și după ce aprinse lumina se mai liniști. Ridică receptorul cu mîna tremurîndă.

— Allo !

Era administratorul său din Sydney.

— Mă iertați că vă deranjez la ora asta nepotrivită, domnule West, dar trebuie să vă chem. Tînărul John — a...

— Ce-a mai făcut ?

— A-ă-a căzut de pe balconul apartamentului său acum o oră și a murit.

John West nu răspunse. Simți deodată o durere cumplită în piept. Îl trecură sudorile, în timp ce mii de ace de ghiață îi înfiorau șira spinării. Durerea îl paraliză, dar chiar dacă ar fi putut să meargă, n-ar fi îndrăznit să facă un pas, de teamă c-o să-i înceteze bătăile inimii.

De durerea asta îi spusese doctorul Devlin să se ferească. Angina ! Șocul suferit la auzul tristei vești trecuse ; rămăsese numai junghiul din inimă, teama ce stăruia și sentimentul că e condamnat.

— Allo ! Domnule West, mă auziți ? Allo !

Durerea dispăru tot atît de brusc cum apăruse.

— Da, te aud.

— Sper că nu v-am tulburat. Cred că trebuia să vă înștiințez.

— Foarte bine. Dă dispoziții pentru înmormîntare. Vin și eu dimineața cu avionul.

— Mai e ceva, domnule West... Nu știu cum să vă spun, dar tot o să aflați. Nu se știe sigur dacă tînărul John, dacă el, vreau să zic... a căzut sau s-a aruncat singur.

După ce termină convorbirea John West urcă încet pe scară. O auzi pe Nellie ieșind în ușa dormitorului ei :

— Cine te-a chemat la telefon ? Ce s-a întîmplat ?

Cînd ajunse în capul scării și se apropie încet de ea, tremura nestăpînit. Fruntea-i lucea îmbrobonată de sudoare, iar mîinile îi erau jilave.

— Ce s-a întîmplat ? strigă Nellie cînd el se apropie.

Cum stătea acolo cu un șal aruncat în grabă pe umeri, cu părul alb căzut în dezordine pe fața zbîr-

cită, o asemui în gînd cu o bătrînă vrăjitoare halucinată.

— John... a murit... Se pare că s-a sinucis — acceptă el cu cruzime și simplitate teoria sinuciderii.

Nellie izbucni în hohote de plîns, se clătină gata să se prăbușească, apoi intră în camera ei împleticindu-se și se trînti plîngînd pe pat. Făcu și el un pas înainte, ca și cum ar fi vrut s-o urmeze — dar se opri. Nu intrase niciodată în această cameră, de cînd... Și n-are să intre niciodată!

— Plecăm cu avionul mîine dimineață, îi strigă de afară și apoi se duse să se culce.

Cel mai mult îl chinuia gîndul la groaznica agonie de care avusese parte fiul lui. Să-i telefoneze lui Devlin? Nu mai avea nici un rost. O să-i telefoneze a doua zi dimineață. Rămase în așternut, ascultîndu-și bătăile inimii. Începu să se gîndească la John. Să se fi sinucis? Beția era de vină. A fost un fiu netrebnic. Și totuși îi spusese de curînd lui Cory: „A lăsat-o mai moale bătrînul; ne înțelegem ceva mai bine".

Teama de moarte care pusese stăpînire pe el de cînd începuse să-l supere inima îl chinuia din nou. Moartea îl împresura din toate părțile. In urmă cu un an o pierduse și pe Vera Maguire, moartă subit într-un accident de automobil. Atunci John West plînsese, dîndu-și seama că Vera fusese un liman odihnitor pentru sufletul lui; alături de ea nu simțise nici teamă, nici singurătate, nici remușcare.

Apoi murise Arty. Cu cîteva ore înainte de a-și da sfîrșitul, Arthur West îl chemă pe fratele său la patul de suferință. Cu greu schimbară cîteva vorbe sovăielnice, pînă cînd Arthur îi spuse cu voce rugătoare:

— Scoate-l pe Dick Bradley din temniță, John. Trebuie să-l scoți. Și pînă-i dă drumul, trimete-l pe Paddy Ryan să-i ducă țigări și ce mai are nevoie. Am vorbit și cu Paddy. O să încerce să-l scape de acolo cu orice preț!

— Bradley e condamnat pe viață, răspunse John West. Cum să-l scot?

— A fost bolnav în ultimul timp, are guşă şi cancer. N-oi să mai trăiască cine ştie cît. Nepoată-sa, aceea care l-a îngrijit cînd s-a ascuns, a făgăduit că o să se ocupe din nou de el. Tu te ai bine cu guvernatorul închisorii şi cu ministrul de interne. Scoate-l, John. Făgăduieşte-mi că ai să încerci să-l scoţi pe Dick Bradley de-acolo.

Înainte de a-şi da sufletul, Arthur West apucă să-l audă pe fratele său mormăind o promisiune.

Cîtva timp după aceea, John primi ştirea că Marjorie se prăpădise într-un lagăr de concentrare, în timpul războiului. Lovitura fusese atît de cruntă, încît Nellie zăcuse mai multe luni în pat; se plîngea mai des ca oricînd de dureri în şina spinării. Îl pusese pe Joe să-i vorbească tatălui său, să-l înduplece să-i scoată barem pe copiii lui Marjorie din Germania, dar John West refuză.

La început, moartea fiicei sale îi răscolise doar furia împotriva ginerelui nedorit, Paul Andreas. Dar în ultimele luni se tot gîndise la împrejurările în care se măritase, întrebîndu-se dacă n-avusese şi el vreo vină, în acele zile — sau de atunci încoace? Nu putea să-şi înăbuşe un sentiment de remuşcare şi de părere de rău, amintindu-şi că singurii lui nepoţi se născuseră dintr-un tată german, care, după cîte ştia el, îi avea încă în grijă.

Pe întuneric, John West vîri mîna sub pernă şi găsi mătăniile alături de revolver. Scoase şiragul şi începu să murmure rugăciuni: *„Tatăl nostru carele eşti în ceruri, sfinţească-se numele tău... Bucură-te Marie plină de har, Domnul este cu tine..."*

În ultimul an, John West începuse să se ţină de preceptele religiei catolice cu o stricteţe pe care i-o insufla groaza de moarte. După ce doctorul Devlin îi atrăsese atenţia că are o boală de inimă, John West studiase pentru prima oară în viaţa lui cu seriozitate dogmele religiei catolice, frămîntîndu-se să dezlege problema vieţii de apoi sau a chinurilor iadului ce li-ar fi hărăzite pentru păcatele comise. Discuta adesea cu arhiepiscopul Malone şi începu să cerceteze scrieri religioase. Citi *Apologetica lui Jackson*

și diferite alte cărți și broșuri cu caracter religios, printre care și enciclica papei împotriva comunismului. Apoi se duse să se spovedească în fața arhiepiscopului. Spovedania lui nu fu însă nici prea adîncă, nici prea răscolitoare. Nu-și dezvălui păcatele cele mai mari, dar pentru întîia oară în viața lui începu să se gîndească la trecut.

Într-o zi, John West îi destăinui lui Daniel Malone îngrijorarea sa. Citise în biblie că Isus ar fi spus că mai degrabă va trece o cămilă prin urechile acului, decît un bogat în împărăția cerurilor. Arhiepiscopul rîse și-l convinse că acest dicton nu trebuie să fie luat în înțelesul lui cel mai strîmt. Dacă bogatul se arată generos față de biserică, dacă practică umilința și caritatea și dacă își îndeplinește îndatoririle religioase, își poate cîștiga paradisul tot atît de ușor ca și ceilalți. John West se liniști și se înscrise în Congregația bărbaților ce venerează prea sfînta inimă a lui Isus. Atras de făgăduiala bisericii că-i va șterge păcatele și-i va da dezlegare ferindu-l de chinurile veșnice, începu să se spovedească și să se împărtășească în fiecare săptămînă.

Dar dacă boala de inimă îi trezise temerile, spovedania îi dădea un sentiment de vinovăție. Și aceste două porniri — surpînd zidurile pe care le ridicase în jurul său — aveau să-l chinuie pînă la sfîrșitul vieții.

*

Peste un an, gîrbovă și ofilită, Nellie West îl pofti în salonul de recepție pe arhiepiscopul Malone, care venise în vizită la soțul ei, împreună cu doi domni.

Malone, acum în vîrstă de optzeci de ani, avea ochii încercănați și duși în fundul capului, buzele supte; părul și sprîncenele-i stufoase erau albe ca neaua, iar umerii îi erau aduși. Slab, numai piele și oase, avea totuși mersul încă vioi, iar mintea-i mai păstra toată vioiciunea și șiretenia de odinioară.

Cei trei vizitatori îl salutară pe John West și se așezară pe fotolii în jurul șezlongului, în care el se

înfundă din nou după ce-i porti să şadă. Cei şaptezeci şi şapte de ani lăsaseră urme adînci ; John West se simţea foarte obosit.

Abia după ce ieşi Nellie, arhiepiscopul Malone îi prezintă pe ceilalţi doi:

— Domnule West, îţi prezint pe domnul Parelli, secretarul Acţiunii Catolice.

Secretarul, care îl salută cu căldură, era înalt şi slab; părea delicat ca o femeie, dar ochii mici, neliniştiţi, şi buzele-i subţiri şi crude dovedeau că e un fanatic care nu cunoaşte nici un obstacol atunci cînd era vorba de cauza pentru care lupta.

— Iar pe domnul Cregan mi se pare că-l cunoaşteţi, domnule West.

Intr-adevăr, John West îl cunoştea pe Cregan. Ani de-a rîndul încercase să-l împingă în conducerea partidului laburist din Victoria. John West îl considera pe Cregan drept cel mai bun şi mai folositor dintre politicienii Acţiunii Catolice, întrucît se arăta dispus să-l servească deopotrivă, şi pe John West şi biserica catolică.

Cregan era foarte gras şi în costumul lui negru, unsuros, aducea cu o caricatură protestantă a unui preot iezuit. Hainele crăpau pe el, iar mîinile lui — cu degetele ca nişte cîrnăciori — se odihneau pe burta-i voluminoasă.

— Da, ne cunoaştem, murmură el, abia mişcînd buzele groase şi senzuale.

— După cum ţi-am spus, domnule West, începu arhiepiscopul, am invitat pe aceşti doi prieteni şi am venit împreună la dumneata ca să discutăm rolul Acţiunii Catolice în mişcarea laburistă. Am să-l las pe domnul Parelli să facă expunerea; ştiu că se pricepe.

John West nu răspunse nimic. Bănuia c-o să i se ceară în aceea seară să finanţeze Acţiunea Catolică, care primejduia direct „imperiul" lui; de pildă Michael Kiely, un membru marcant al Acţiunii Catolice, ieşise victorios într-o alegere preliminară, înlăturîndu-l pe unul din oamenii lui John West.

Alegerile preliminare din circumscripţia Ralstone, care se soldaseră cu victoria lui Kiely, prilejuiseră o întrecere între Cotton, sprijinit de John West, Jim Lassiter, ajutat de banda bătrînului Ron, şi Kiely, omul Acţiunii Catolice. Din cele cinci organizaţii ale partidului laburist din această circumscripţie Kiely controla două, oamenii lui West două şi Lassiter, una. Înainte de război West asigurase controlul asupra tuturor, dar din pricina conflictului cu bătrînul Lassiter şi fiul său cît şi a amploarei luate de Acţiunea Catolică, pierduse teren.

Rezultatele fură măsluite de cîteşi trei candidaţii, dar cel mai puţin abil se dovedi ramolitul de Cotton. Votară şi cei absenţi din oraş şi morţii — mai mult, fură folosite şi carnete sindicale fictive. O numărătoare neoficială, făcută cu o oră înainte de închiderea scrutinului, arăta că Jim Lassiter conducea urmat îndeaproape de Cotton, în timp ce Kiely rămăsese mult în urmă. Dar cu cinci minute înainte de închiderea scrutinului, sosiră trei sute de partizani ai lui Kiely, în autocamioane: tineri militanţi ai Acţiunii Catolice, membrii ai Societăţii Mîntuitorului sau ai Congregaţiei copiilor Mariei. La controlul certificatelor se constată că fuseseră înscrişi în secret, cu cîteva luni înainte, în circumscripţiile controlate de Kiely.

Ceilalţi candidaţi nu mai avură timp să pareze lovitura. Kiely cîştigă uşor iar Cotton ieşi ultimul. John West jură să se răzbune!

— Uite ce-i, domnule West, începu Parelli, scoţînd din servieta lui un teanc gros de documente trase la şapirograf. Am aici ultimul raport al Mişcării catolice care, după cum ştii, este pîrghia de sprijin a Acţiunii Catolice în sindicate.

John West dădu din cap, fără interes. Parelli continuă, citind din raport, pentru a-şi susţine punctul de vedere:

— *„...Din motive uşor de înţeles nu putem acţiona pe faţă ca membri ai Acţiunii Catolice; dar acţionînd în mod anonim, sub egida Mişcării noastre, aducem servicii extrem de importante Acţiunii Catolice."*

Parelli sublinie rolul Mişcării în combaterea comunismului, în combaterea grevelor şi a militanţilor sindicali. Aminti şi de enciclica papală — pe care şi John West o citise — şi în care papa făcea apel la organizaţiile muncitorilor catolici, cerîndu-le să aducă la cunoştinţa tuturor muncitorilor punctul de vedere al bisericii catolice, îndemnîndu-i să combată socialismul şi comunismul.

— Am început să organizăm nuclee ale Mişcării catolice în fiecare parohie şi suburbie, iar în multe fabrici şi sindicate s-au constituit grupuri catolice. Am făcut liste de cei care — deşi nu sînt catolici — sînt împotriva comuniştilor, urmărind să-i atragem în mişcare, sau cel puţin să-i convingem să colaboreze cu noi. In alegerile sindicale am susţinut pe unii candidaţi, împotriva liderilor comunişti şi a activiştilor sindicali. Am şi obţinut unele succese şi dacă vom fi sprijiniţi, scontăm victorii şi mai mari.

„Da, gîndi John West cu amărăciune. Voi susţineţi candidaţi în alegerile preliminare şi împotriva oamenilor mei. Despre asta văd că nu sufli o vorbă!"

Dîndu-şi seama de ostilitatea făţişă a lui John West, Parelli stărui:

— Nu uitaţi, domnule West, că această acţiune apără proprietatea particulară împotriva comunismului ateu. Colaborăm cu toţi patronii ca să-i zdrobim pe comunişti şi pe activiştii sindicali şi să combatem ideile socialiste care s-au înrădăcinat în rîndurile muncitorimii. Deşi nu putem protesta pe faţă împotriva sporirii salariilor, am răspîndit un zvon după care orice mărire a salariilor ar duce la scumpirea vieţii. Comuniştii încearcă să se folosească de influenţa ce şi-au cîştigat-o în mişcarea muncitorească, pentru a-i mobiliza pe muncitori în jurul programului lor de revendicări, prin care luptă pentru mărirea salariilor şi, în ultimă instanţă, pentru socialism. Comuniştii îi îndepărtează astfel pe muncitori de pe cărările Mîntuitorului. Cred că şi dumneata îţi dai seama de gravitatea acestui fapt. Nu-i aşa, domnule West?

Parelli exprima aceste păreri cu convingerea omului care n-a muncit niciodată: tatăl său se îmbogăţise

vînzînd în numeroasele lui prăvălii cărți de rugăciuni catolice, statuete, mătănii și alte obiecte bisericești. Parelli făcuse parte din Asociația tinerilor naționaliști, pînă cînd interesul ce-l purta politicii Vaticanului îl determinase să treacă în rîndurile mișcării laburiste; se înscrisese mai tîrziu în partidul laburist și în Sindicatul funcționarilor.

— Cred că știți, domnule West, că la conferința partidului laburist care a avut loc acum o lună s-a hotărît formarea de grupuri industriale ale partidului laburist. Această hotărîre va fi curînd aprobată de comitetul executiv federal. Și cum noi deținem majoritatea de pe acum, vom putea face ca Mișcarea să activeze sub scutul partidului laburist în toată Australia.

Parelli se opri ca să-și pună o țigară într-un țigaret de culoare trandafirie. După ce aprinse, duse țigaretul la gură cu gesturi căutate, ținînd degetul mic ușor încovoiat.

Cregan își pusese în gînd să nu se angajeze cu nimic pînă nu va vedea cum reacționează John West.

„M-au luat frații pe ocolite, gîndi John. Dar n-au să scoată niciun ban de la mine!"

— ...Membrii Acțiunii Catolice — continuă Parelli — vor forma nucleul grupurilor industriale. Am și asigurat dominația noastră în multe organizații laburiste și sperăm că pînă la conferința viitoare să ne asigurăm controlul asupra întregului partid din Victoria.

John West, care asculta cu ochii pe jumătate închiși, se mișcă în sfîrșit, uitîndu-se furios la Parelli. „Auzi, dom'le! Să controleze ei întreg partidul laburist! Aha! Vasăzică au de gînd să domine partidul laburist din Victoria. Binee, om vedea noi care pe care."

— Vreți să dominați partidul laburist? se pomeni strigînd. O să vedem...*

Malone îl întrerupse.

— Eu n-aș spune dominare, domnule Parelli. Ai vrut desigur să spui că am putea determina partidul laburist să adopte politica Acțiunii catolice împotriva

comunismului, a socializării, naţionalizării băncilor, a asistenţei medicale gratuite şi a altor măsuri asemănătoare, nu-i aşa ?

— Aveţi dreptate, sfinţia voastră, dădu înapoi Parelli. Am cerut în nenumărate rînduri ca guvernul laburist să ia măsuri împotriva comuniştilor, şi totuşi n-a întreprins nimic. Ba mai mult : sînt politicieni laburişti, catolici, care nu vor să se declare pe faţă pentru scoaterea înafara legii a partidului comunist şi nu sprijină Mişcarea. După cum scrie şi aici în raport : *„Pînă cînd Mişcarea va fi atît de puternică încît să-şi impună voinţa şi să dea directive, şi pînă cînd membrii ei vor putea să atragă atenţia muncitorilor catolici cît de periculos este de a acorda încrederea lor oricărui partid politic, nu ne putem aştepta ca guvernul laburist federal să adopte o altă atitudine."* Nu uitaţi, domnule West, că cei mai mulţi catolici din Australia sînt muncitori şi îi sprijină pe laburişti. Cei mai mulţi îl sprijină pe Chifley, care e pentru naţionalizarea băncilor şi pentru asistenţa medicală gratuită. Parelli făcu o grimasă : Da, da, domnule West, e foarte dureros pentru Mişcare.

— Atunci de ce nu formaţi un partid catolic de sine stătător ca în Europa ? întrebă John West.

„Se lasă greu bătrînul West", gîndi Parelli.

— Şi eu am fost de aceeaşi părere, dar sfinţia sa...

— Nu s-a putut face, domnule West, deşi ar fi de dorit, interveni Malone. Sau cel puţin nu s-a putut face încă. Laburismul a prins rădăcini adînci în rîndurile catolicilor de aici. Ar însemna să ne izolăm de mulţi dintre adepţii noştri. Acelaşi lucru şi în ce priveşte sindicatele catolice. E adevărat că există asemenea partide în unele ţări europene, dar cei mai mulţi catolici australieni preferă să rămînă în rîndurile sindicatelor.

Deschizînd mari ochii săi bulbucaţi ca de peşte, Cregan interveni şi el :

— Acum un an, fără să ţină seama de instrucţiunile mele, Mişcarea a organizat două sindicate separate şi din cauza asta a pierdut teren preţios. Trebuie să acţionăm prin sindicatele existente.

— Arhiepiscopul O'Connell — insistă John West — spune că oamenii politici laburişti cu convingeri catolice trebuie să facă opoziţie legii pentru naţionalizarea băncilor, iar dacă vor fi excluşi din partidul laburist, să formeze un partid catolic.

Arhiepiscopul rîse şiret.

— M-da, domnule West, arhiepiscopul O'Connell a fost întotdeauna mai clarvăzător decît toţi. Mi-aduc aminte că a sprijinit chiar şi mobilizarea...

Malone se înecă, de parcă ar fi încercat să-şi înghită cuvintele, apoi adăugă :

— Sînt sigur, domnule West, că atît ceilalţi delegaţi cît şi nunţiul papal nu sînt de acord cu această propunere. Deocamdată trebuie să ne străduim din răsputeri să trimitem oamenii noştri la Canberra şi să exercităm presiuni asupra celorlalţi laburişti catolici ca să se pronunţe mai făţiş împotriva comunismului.

„Nici eu nu ţin să se formeze un partid catolic, admise în sinea lui John West. Dar să trimitem oamenii *noştri* la Canberra, nu oamenii *lor !*"

Parelli continuă :

— După cum scrie în raport, trebuie să-i educăm pe catolici. In această privinţă, declaraţiile publice ale sfinţiei sale împotriva comunismului, împotriva legii băncilor şi a asistenţei medicale gratuite au o importanţă capitală. După cum mi-a atras, însă, atenţia sfinţia sa, ar putea să fie acuzat din cauza acestor declaraţii că încearcă să influenţeze vederile politice ale laicilor. Catolicii cu tendinţe socialiste au şi început să-l acuze. Acest lucru va înceta numai cînd Mişcarea va fi destul de puternică ca să imprime linia ei politică partidului laburist şi sindicatelor şi să-i facă pe catolici să înţeleagă că nu trebuie să acorde deplină încredere şi lealitate partidului laburist. De exemplu, domnule West...

„Ce-o mai fi vrînd acum ?" gîndi John West obosit.

— ...de exemplu, după cum fără îndoială aţi citit în ziare, sfinţia sa a organizat o masă de împărtăşanie pentru muncitorii catolici de la tramvaie, chiar

în dimineața mitingului, spre a le atrage atenția să nu voteze moțiunea comitetului executiv controlat de comuniști, moțiune prin care muncitorii de la tramvaie sînt sfătuiți să declare și ei grevă, solidarizîndu-se cu greva muncitorilor metalurgiști. Dacă Acțiunea catolică, adică aceea din grupurile industriale ale partidului laburist, ar fi fost mai puternică în sindicatul muncitorilor de la tramvaie, sfinția sa n-ar fi fost pus în situația delicată de a face o asemenea declarație.

John West se uită întrebător la Parelli. „De ce mi-o fi spunînd toate astea ? Trebuie să fie ceva dedesubturi..."

— N-am uitat nici tineretul, continuă Parelli. Am și recrutat trei mii de tineri în Asociația tinerilor muncitori catolici. Am deschis școli pentru ei și pentru alți membri, spre a fi inițiați în metodele noastre de lucru. Ei ne-au dat ideea să-i denunțăm pe comuniști patronilor. Cînd un comunist începe să devină prea activ sau se bucură de popularitate într-o fabrică, îl denunță supraveghetorului sau administratorului. Uneori patronul îl dă imediat afară. Alteori însă nu se grăbește s-o facă, fie dintr-un simț al dreptății prost înțeles, fie din cauza lipsei mîinei de lucru. Activăm și în alte organizații, înafară de sindicate și partidul laburist, în special în Liga foștilor combatanți. Acolo cîntăm pe coarda patriotismului, prezentînd pe comuniști drept agenți ai Uniunii Sovietice.

Malone rîse din nou :

— Sînt gata să iau în brațe și pe englezi, domnule West dacă-i vorba să-i batem pe comuniști.

— Problema e foarte serioasă, domnule West. Mulți dintre oamenii noștri îi sprijină pe comuniști și pe activiștii din sindicate. Votează pentru ei în toate alegerile sindicale. Iată ce spune raportul în această privință. *„Sindicatul muncitorilor metalurgiști din Victoria numără zece mii de membri ; dar după sforțări de ani de zile, am putut constata că numai șase sînt catolici pe care te poți bizui."* La fel se prezintă situația și la Sydney, domnule West.

După cum ne arată experienţa, acolo unde se află mulţi muncitori necalificaţi, slăbesc şi convingerile religioase. Adevărul este că mulţi catolici sînt împotriva Mişcării, dar acum, cînd grupurile industriale ale partidului laburist australian vor fi în fruntea mişcării noastre, sperăm să înlăturăm această opoziţie. Am să vă las o copie după acest raport, domnule West. Aveţi aici amănunte în legătură cu situaţia actuală în toate sindicatele. Şi acum iată chestiunea cea mai arzătoare: De unde facem rost de bani?

John West se uită insistent la Parelli. „Aha, vasăzică am avut dreptate, gîndi el. Vor să le finanţez eu proiectul?"

— ...Singurul sprijin financiar de care dispune Mişcarea, înafară de cotizaţiile membrilor, este o donaţie personală a sfinţiei sale Malone, în valoare de cinci mii de lire. Am putut astfel să scoatem ziarul nostru *Freedom.*[1] Dar am epuizat toate resursele. Pentru că nu putem folosi militanţi salariaţi, liderii noştri sînt extenuaţi. De exemplu, domnul Cregan: lucrează zi şi noapte, încît sănătatea îi este periclitată. In ultimul an, domnule West, a trebuit — la avizul medicilor — să trimitem în lungi concedii de odihnă nu mai puţin de patru oameni care ocupau poziţii cheie în comitetul executiv. Dacă această situaţie va dăinui încă un an, Mişcarea va înceta să mai existe, deoarece ne distrugem conducătorii. Deocamdată, aci în Victoria, noi ducem tot greul: domnul Cregan, Michael Kiely, deputatul de Ralstone şi cu mine.

Parelli duse mîna la gură, de parcă i-ar fi părut rău că i-a scăpat numele lui Kiely.

— Kiely!? sări ca ars John West, impostorul ăsta! Un catolic „de profesie" care speculează credinţa. E un...

Cregan se foi pe scaun şi se uită urît la Parelli. Arhiepiscopul începu să rîdă.

— Domnul West şi tînărul Michael Kiely nu se prea înţeleg, domnule Parelli. Dar trebuie să facem

[1] Libertatea (n. r.).

abstracție de persoane. Adevărul este, domnule West, că Mișcarea are nevoie de bani, de o contribuție masivă. Cunoscînd ura dumitale împotriva comunismului și generozitatea dumitale permanentă față de biserică, le-am propus prietenilor noștri să se adreseze dumitale.

Ranchiuna lui John West se transformă în furie. Îi cereau lui să facă pe elefantul! Dar cu ce se alegea el din asta? Care va fi rolul lui? Își va mări oare puterea? Acțiunea Catolică îi punea în grea cumpănă pe mulți din politicienii săi laburiști. Kiely și alți cîțiva membrii ai Mișcării făceau agitație împotriva sa în partidul laburist. Kiely era liderul Mișcării, totuși îi cereau lui s-o finanțeze. Se gîndi însă că Acțiunea Catolică lupta împotriva comunismului: comuniștii îi răpiseră fata și-i distruseseră viața — în ochii lui constituiau o cumplită primejdie pentru religie și pentru averea-i adunată cu atîta trudă.

Se uită la ei morocănos: „Un bogat care-i generos cu biserica poate dobîndi raiul" își aminti el vorbele lui Malone.

— Cît vreți?

— Cam mult, domnule West, răspunse Parelli. Cincizeci de mii de lire.

— Cincizeci de mii? Nu cumva mă luați drept Banca Angliei?

Se așternu o tăcere grea, apoi John West zise:

— Vă dau banii, dar cu o condiție. Oamenii voștri luptă împotriva oamenilor mei. Ce rost are asta? Nici unul din oamenii mei nu e comunist. Sînteți de acord ca în viitor să nu mai faceți opoziție oamenilor mei în alegerile preliminare?

Arhiepiscopul deschise gura, gata să spună ceva, dar se abținu. Cregan se foi pe scaun dar nu spuse nimic. În sfîrșit, Parelli îi răspunse:

— Îmi pare rău, domnule West, dar nu vă pot da această asigurare. Unii dintre oamenii dumitale nu sînt catolici, și chiar aceia care sînt catolici nu luptă pe față împotriva comunismului, și nu ajută Acțiunea Catolică. Totuși, noi n-am avea nimic împotriva celor mai mulți dintre ei. Ba chiar vă pot asigura că

n-o să ne opunem celor de bună credință și vom lăsa toată libertatea oamenilor noștri să vă susțină în Parlament, dacă așa le dictează conștiința. Înțelegeți? Aici contează numai biserica, domnule West. Acțiunea Catolică v-ar fi profund recunoscătoare, dacă v-ați folosi de influența pe care o aveți în Parlament spre a sprijini biserica. Sîntem de acord cu dumneavoastră că Davison, deși nu este catolic, deține o poziție cheie pentru biserică în viața politică din Victoria. Și nouă ne displace Carr și grupul lui, cum vă displace și dumneavoastră. Cred că putem să ne îndeplinim misiunea, fără să stăm în calea planurilor dumneavoastră, domnule West.

După un răstimp de tăcere, John West acceptă.

— Bine, vă dau banii.

După plecarea lor, rămase pe gînduri. În acea seară renunțase la o mare parte din influența lui în partidul laburist. De mai bine de un an aștepta viitoarele alegeri din Ralstone, hotărît să-l înfrîngă pe Kiely, chiar dacă ar fi fost să cheltuiască un milion pentru asta. Și iată că acum dăduse cincizeci de mii de lire organizației care-i îngăduise lui Kiely să-l înlăture pe omul său, Cotton.

Deși partidul laburist formase guvernul din Victoria, iar Carr era prim-ministru, oamenii lui John West — în frunte cu Bill Brady și Cregan — erau în minoritate și în comitetul electoral. Cu moartea lui Maurice Blakwell fusese lichidată fracțiunea de stînga a partidului, în Victoria, dar cu toată opoziția lui Frank Lammence, nu izbutiseră să scape de Carr. Ultima oară, John West îl susținuse pe Cregan împotriva lui Carr, la președinția partidului și pe Brady ca vicepreședinte, împotriva unui tînăr politician catolic care nu era nici omul lui West, nici membru al Mișcării. Dar deși John împărțise o mie de lire ca să ungă rotițele, oamenii lui fuseseră înfrînți. Vice-președintele afirmase în comitetul electoral că au fost împinși bani și că va spune tot ce știe dacă nu va fi ales; din cauza aceasta, unii din politicienii care luaseră mită votaseră pentru el, de teamă să nu fie demascați.

John West medită asupra situației pînă noaptea tîrziu. După toate cîte făcuse pentru biserică, îl mai și sileau să-i finanțeze pe adversarii lui politici. Cheltuise sute de mii de lire, ca să-l silească pe Davison să prezinte legea pentru contribuțiile bisericești! Cum de uitase să le aducă aminte asta.

Cînd guvernul de coaliție al lui Davison cu Partidul unit australian se clătină, John West și Daniel Malone îi cerură primului ministru să introducă o lege prin care proprietățile bisericii catolice erau scutite de plata contribuțiilor datorate consiliilor municipale locale.

La prima întrevedere, Davison îi refuzase. Atunci John West îl pusese pe Paddy Kelleher să anuleze rezultatele preliminare dintr-o alegere parțială, înștiințîndu-i că în vederea alegerilor ce urmau să se repete, avea să opună un candidat laburist omului lui Davison. Primul ministru nu mai avusese încotro:

— Bine, îi făgădui el. Am s-o fac, dar cu o condiție: vor beneficia de scutire toate cultele. Cei mai mulți dintre membri parlamentului sînt protestanți și n-au să accepte cu nici un preț, dacă nu prezint legea în felul ăsta.

Davison trecu legea prin Parlament, iar omul lui ieși victorios în alegerile parțiale. După dizolvarea Parlamentului laburiștii obținură o majoritate zdrobitoare asupra Partidului Țării și a partidului unit australian. Pentru John West, guvernul Carr se dovedi însă cel mai puțin prielnic din toate guvernele cîte se perindaseră la conducerea statului Victoria, în ultimii douăzeci de ani.

Dîndu-și seama de declinul puterii lui John West, și căutînd să obțină locuri pentru laburiști și în circumscripțiile rurale, grupul Carr hotărî să pună lucrurile la punct în problema trapului. Din nou fierbea răzvrătirea în lumea trapului și Carr, după ce dizolvă clubul fictiv „controlat" de John West, amenință că va introduce curse de trap în nocturnă.

Ceasul din hol bătuse miezul nopții, cînd John West se ridică greoi de pe scaun și porni încet spre

scară. Se mîngîia la gîndul că banii acordați Mișcării, vor fi utilizați împotriva comuniștilor, care nu pierdeau nici un prilej să denunțe influența lui asupra partidului laburist. Acum o să se răzbune.

Pe la jumătatea scării, simți un junghi în inimă. Stătu nemișcat, scăldat în sudoare rece, neîndrăznind să se miște. Ce durere înfiorătoare! Se simțea condamnat. Rămase astfel, ca o stană de piatră, ținîndu-se de rampă, pînă cînd durerea se mai potoli.

*

Pentru întîia oară de la introducerea legii împotriva jocurilor de noroc, fu introdusă și votată în Parlamentul din Victoria o lege îndreptată împotriva lui John West. Prin această lege, hipodromul Apsom, care fusese ocupat de armată în timpul războiului, trecea în patrimoniul administrației civile. Peste puțin timp fu prezentată și o lege care urma să legalizeze cursele de trap nocturne și să treacă asupra unei comisii numite de guvern controlul tuturor sporturilor.

Brady, Trumbleward, Sugar și Kelleher se opuseră acestei măsuri, dar Michael Kiely o sprijini. Paddy Kelleher declarase în fața unei delegații din lumea trapului:

— Dacă bătrînul John West vrea să-și păstreze... ăăă... trapul, n-are decît. Eu n-am nimic împotrivă. Cînd unul din copiii mei a fost bolnav acum cîțiva ani, b-b-bătrînul i... a... ăăă... sss-salvat viața, obținîndu-i un pat la spital și cea mai.... ăăă... b-bbbună îngrijire medicală.

În timp ce discuțiile la cea de a doua citire a proiectului de lege erau în toi, John West zăcea la spital. Devlin îi recomandase să riște o operație ca să scape de înfiorătoarele dureri ale anginei pectorale.

— Operația n-o să vă vindece, domnule West — îi explicase doctorul Devlin — dar o să înlăture durerile. Și vă dau o veste bună. Am stăruit să se importe din America un nou medicament, cu care s-au obținut rezultate minunate în tratamentul acestei

boli : prelungește, pur și simplu viața oamenilor. Vă sfătuiesc să vă supuneți operației. Sînteți suprinzător de rezistent și o s-o suportați foarte bine. Bolnavii de inimă trăiesc de cele mai multe ori pînă la adînci bătrîneți. Grație acestei operații și a medicamentului de care v-am vorbit, puteți să mai trăiți ani mulți.

John West se-mpărtăși înainte de a intra în sala de operație. În timp ce-i administrau narcoticul îi veni să strige : „Nu ! Nu ! S-ar putea să mor", dar își pierdu cunoștința înainte de-a apuca să rostească vreun cuvînt. Operația reuși de minune și, după cîteva luni de tratament, se simți mult mai bine decît în ultimii doi ani. Regăsi chiar o parte din avîntul tinereții. Îi uimea pe toți cu vigoarea sa.

Dick Lamb îi spuse lui Frank Lammence :

— Ce zici, Frank, de bătrînul John West ? Pe cinstea mea că-i mai zdravăn ca oricînd.

Iar Bennett se exprimă într-o discuție cu Tom Trumblewardd :

— Bătrînul John West s-a pus din nou pe treabă. Să ia aminte domnii : dacă ar fi fost sănătos cînd au meșterit toate astea, legea n-ar fi ajuns în Parlament.

John West porni la atac împotriva dușmanilor săi, elaborînd planuri de ultimă oră, împotriva Legii trapului.

Forțele coalizate împotriva lui erau din cele mai puternice. Oamenii trapului își găsiseră un nou lider în persoana lui Fleming, un fost cronicar sportiv. La primul miting de protest, Fleming îl atacă pe Frank Lammence, numindu-l „slugă umilă a lui John West". Susțin că asociațiile de trap și galop din Melbourne ar fi cluburi fictive, în spatele cărora se ascund anumiți profitori ca West și oamenii lui, care i-au exploatat la sînge aproape patruzeci de ani.

Cînd se formă noua asociație a crescătorilor de trăpași, avînd ca secretar pe Fleming, nici douăzeci de oameni din cei două mii interesați nu-i rămaseră credincioși lui John West. Apoi începură audiențele la primul ministru Carr și la ministrul de interne, care

se declară de acord să prezinte o lege în Parlament. Ca un vas fără cîrmaci, corabia lui John West nu putu, în lipsa căpitanului, să facă faţă situaţiei.

După victoria obţinută cu greu de guvernul Carr, legea fu supusă comitetului electoral laburist. Bennett, borfaşul gentleman, îl atacă pe Fleming socotindu-l cu totul neştiutor în aceste chestiuni şi rosti o pledoarie înfocată în favoarea lui John West. După toate cîte făcuse West pentru partid, sigur c-avea şi el dreptul să-şi păzească interesele trapului. Bennett vărsă chiar şi cîteva lacrimi.

— Nu uitaţi că West i-a scăpat pe unii dintre noi de la închisoare, aminti el. Dar totul fu în zadar.

După ce primul ministru Carr rosti o cuvîntare în faţa comitetului electoral, subliniind nevoia de unitate, legea fu adoptată cu o mare majoritate. Ministrul de interne o prezentă Parlamentului. Tom Trumbleward, bătrîn şi slab, se sculă de pe patul de suferinţă ca să facă opoziţie partidului său. Vorbi cu Lammence, apoi el şi Bill Brady căutară să obţină sprijinul altor parlamentari, dar dintre toţi laburiştii din camera deputaţilor, numai Cregan se declară de acord să voteze împotriva hotărîrii luate de comitetul electoral.

Se adresară atunci Partidului Ţării. Davison se arătă dispus să-i ajute. Fleming organiză imediat un miting în circumscripţia electorală a şiretului Alfie. A doua zi, Davison primi peste două sute de telegrame, prin care i se cerea lui şi partidului său să sprijine legea. Dîndu-şi seama că-i mersese vestea în ţara întreagă şi temîndu-se pentru viitorul lui politic, Davison votă în favoarea legii, care fu adoptată cu o mare majoritate.

Cînd John West începu lupta, legea urma să fie ratificată de Senat. Trimise după Kelleher, Bennett, Cregan, Brady şi Trumbleward. Trumbleward, care zăcea în pat şi nu mai avea multe zile de trăit, nu putu să vină, dar ceilalţi sosiră în biroul lui West la ora fixată.

— Aflaţi, domnilor, că legea asta a trapului n-o să treacă prin Senat.

— Aăă... frate, t-t-tare mă... tem că-i prea t-t-tîrziu, îşi dădu părerea Kelleher, care socotea situaţia lui John West mai disperată ca oricînd.

— Nu-i tîrziu de loc. Uite ce-avem de făcut.

John West cu faţa tot atît de albă ca şi părul, părea sigur de el. Ochii îi erau din nou pătrunzători ca în trecut. Se adresă lui Bennett.

— Parcă văd că mîine, cînd s-o întruni Parlamentul, „onorabilul" Bennett o să facă pe puritanul, glumi el.

— Ce vrei să spui ? întrebă Bennett intrigat.

John West le povesti cum izbutise Bob Scott, în 1906, să-l tragă pe sfoară pe primul ministru. Apoi continuă :

— O să ne facem că sîntem împotriva legii, pentru că ea ar putea încuraja jocurile de noroc. In Senat se mai află destui puritani ; mai sînt şi unii care vor face opoziţie legii numai ca să sprijine Clubul hipic din Victoria. Dacă tu şi cu Paddy vă veţi declara împotriva legii, ne va fi lesne s-o facem să cadă.

— Aăă... domnule West, am luptat împotriva acestei legi şi în comitetul de partid, d-d-dar vezi că sss-ar putea să producem o s-s-sciziune în partid, dacă mergem prea departe.

— Ei şi ? Parcă partidul a ţinut seama de mine ? Voi ascultaţi de deştepţii ăilalţi, ministrul de interne şi vicepreşedintele. Iar în ce-l priveşte pe Kiely, am să-i pun eu capăt carierei, chiar de-o fi să cheltuiesc un milion. După toate cîte am făcut eu pentru partid şi pentru trap, să-mi ia mie controlul ? Păi se poate face avere cu cursele de trap nocturne. N-am încercat să introduc o lege acum cîţiva ani ? Şi dacă eu n-am obţinut dreptul să organizez curse nocturne, n-am să-l las acum pe Fleming şi pe impostorii lui să-şi facă mendrele.

Se lăsă o tăcere grea. John West se adresă din nou lui Bennett.

— Tu vezi să faci pe puritanul, apoi — împreună cu Paddy — să propuneţi cîteva amendamente. Frank Lammence le are gata pregătite. Chiar dacă Senatul votează legea, tot o să adopte o parte din amendamente.

Se întoarse apoi către Cregan şi Brady :

— Ascultă Bill, cînd amendamentele vor fi luate în discuţie de comitetul electoral, vreau ca tu şi Bennett să spuneţi : „Trimiteţi-le înapoi. Nu vrem să acceptăm nici un amendament."

Cregan se uită intrigat la John West. Brady se lumină deodată la faţă şi izbucni în rîs :

— Ia te uită ! Ştii că nu-i rău planul ? S-ar putea să-ţi meargă.

John West zîmbi.

— Cred şi eu că s-ar putea. Căutaţi să vă asiguraţi tot sprijinul pe care-l puteţi obţine. Începem o luptă pe viaţă şi pe moarte împotriva legii trapului.

După ce puseră planul la punct pînă în cele mai mici amănunte, politicienii plecară. Kelleher rămase în urmă. Cînd să se urce în lift, se-ntoarse din nou în biroul lui John West.

— Ăăă... scuzaţi-mă, domnule West.

— Ce-i, Paddy ?

— Ăăă... fffrate... vreau să-ţi spun că eu nu pot să fac ce mi-ai cerut. Ca secretar nu p-p-pot să discut hotărîrile p-p-partidului. Dar... ăăăă... am să mă ridic împotriva acceptării amendamentelor cînd vom discuta din nou legea. O să t-t-te ajut să te scapi de ăăă... c-c-c... Kiely şi încă de alţi cîţiva. Mă-nţelegi, domnule West. Imi dau seama de situaţie. C-c-cîinii au muşcat mîna c-c-are i-a hrănit. In viitor o să c-c-colaborez ăăă... eu...

Restul frazei îngheţă pe buzele lui Kelleher cînd văzu expresia lui John West, pe faţa căruia se-ntipărise un rînjet dispreţuitor şi o mînie stăpînită. Se uită lung la Kelleher care se tot muta stingherit de pe un picior pe altul, apoi se-ntoarse şi ieşi.

A doua zi începură dezbaterile în Senat. Bennett ceru cuvîntul. Argumentă că înlăturarea controlului, în urma lărgirii posibilităţilor de a organiza curse de trap, va supune mii de muncitori „influenţei nefaste a maniei jocului". Sperînd pesemne că lumea a uitat

că toată viața lui profitase de pe urma sporturilor, Bennett întrebă consiliul:

— Cum s-ar simți soția unui salariat, dac-ar ști că soțul ei frecventează cu regularitate cursele și azvîrle la pariuri salariul pe-o săptămînă? Nu cer nici un fel de îngăduință, mai ales că în această problemă sînt împotriva hotărîrilor propriului meu partid. Dar știu un lucru: cu ușile închise, în camera de consiliu, unii și-au ascuțit pumnalele ca să înjunghie pe la spate asociația pe care o conduc...

Vorbi mult și în încheiere îl ridică în slavă pe John West, amintind că, „acum patruzeci de ani el salvase trapul de faliment". Declară că Asociația de trap din Melbourne, nou înființată, nu urmărea un scop lucrativ. Din profiturile viitoare abia își va putea plăti datoriile față de John West și chiria pentru terenul închiriat de la Benjamin Levy.

Cu toată pledoaria lui Bennett, legea trecu prin Senat, dar numai după ce trei din amendamentele propuse de Lammence fuseseră admise; unul din aceste amendamente, de interes capital, refuza dreptul de a se apela la tribunalele independente, împotriva hotărîrilor luate de administratori.

Cînd guvernul luă în considerație amendamentele propuse de Senat, Brady ceru respingerea lor. Bănuind ceva, Carr suspendă ședința și se sfătui cu Fleming, secretarul Asociației de trap din Melbourne. Fleming spuse:

— Cred că este o cursă la mijloc. Vor să amîne votarea legii pînă după alegeri, în speranța că guvernul dumneavoastră va fi înfrînt în alegeri. Părerea mea este să acceptați amendamentele. Nu sînt fundamentale. Poate că mai tîrziu o să putem modifica legea.

Cînd comitetul electoral se întruni din nou, Carr propuse ca amendamentele să fie acceptate. Moțiunea fu admisă.

Și astfel, după patruzeci de ani, John West pierdu frînele conducerii curselor de trap. Infrîngerea fu o mare lovitură. Clocotea de furie. O să zdrobească el acest guvern! Simțind nevoia să se răzbune imediat,

îl trimise pe Frank Lammence să prezinte primului ministru două cereri.

Deşi avea aproape şaptezeci de ani şi părul începuse să-i încărunţească, Lammence părea mult mai tînăr. Cum stătea în faţa lui Carr, expresia lui de nepătruns ascundea adevăratele sentimente pe care le nutrea.

— Domnul West m-a trimis să-ţi vorbesc, Jack, începu Lammence. Părerea lui este că acum nu-ţi mai rămîne altceva de făcut decît să iei măsuri ca clubul lui să continue pe viitor, cel puţin, cu organizarea curselor de galop.

Carr nu avea mai mult de cincizeci şi cinci de ani. Purta un costum gri, elegant, şi avea înfăţişarea sigură de sine a oamenilor politici care se bucură de succes. În ziua aceea era cam enervat — vroia să pară împăciuitor, dar hotărît. Aflase că maşina lui West era departe de a fi scoasă din funcţiune şi-şi propusese să nu se mai amestece pe viitor în afacerile lui. Îi răspunse lui Lammence că galopul ţinea de fapt de Clubul hipic din Victoria ; dar cum această asociaţie îngăduise clubului lui John West să-i folosească hipodromurile în timpul cît armata ocupase Apsom, nu vedea de ce nu i-ar îngădui şi acum, din moment ce toate bunurile armatei fuseseră din nou transferate administraţiei civile.

Întrerupîndu-l, Lammence spuse cu totul pe neaşteptate :

— Domnul West ar mai vrea ca Richard Bradley să fie eliberat din închisoare.

Carr rămase cu gura căscată de uimire :

— Care Bradley ? Criminalul ? Păi e condamnat la temniţă pe viaţă. E cu neputinţă.

— Nimic nu-i cu neputinţă. Să-ţi spun despre ce-i vorba. Bradley a fost prieten bun cu Arthur West, fratele lui John West şi acesta i-a cerut pe patul de moarte să-l scape din temniţă pe Bradley.

Carr rîse enervat, şovăind.

De mult uitase John West de existenţa lui Richard Bradley. Tot gîndindu-se însă ce să-i ceară lui Carr, îşi amintise de ultima dorinţă a lui Arty.

În sfîrşit, Carr izbuti să articuleze :

— E totuşi cu neputinţă, Frank. Ar stîrni un val de proteste. Au mai încercat unii să-l scoată pe Bradley, dar acum nu merge.

— Domnul West m-a însărcinat să-ţi spun, că dacă nu-l eliberezi pe Bradley şi vă mai legaţi de cursele lui de galop, răstoarnă guvernul, chiar de-ar fi să pună la bătaie un milion.

Carr sfredeli cu privirea faţa de nepătruns a lui Lammence. „Omul ăsta nu glumeşte".

Aflase şi de la Paddy Kelleher că bătrînul John West era dezlănţuit şi caută să se răzbune.

Peste o lună, Richard Bradley fu eliberat din închisoarea Pentridge. Era însă bolnav, bătrîn şi încovoiat. Nepoata lui, Pat, şi soţul ei, îl conduseră acasă într-un taxi.

John West obţinuse o victorie care nu-i dădea nici o satisfacţie. Uneori, cînd se simţea bine şi destul de energic, plănuia răsturnarea guvernului Carr. Îl sfătui pe Brady şi pe Davison să mai încerce o dată reînvierea coaliţiei dintre Partidul Ţării şi laburişti.

Într-o seară, în iarna anului 1948, John West tocmai se dusese la culcare, cînd sună telefonul. Îşi luă un halat pe el, îşi trase papucii şi coborî scara încet, tremurînd de frig.

— Allo !

Era un reporter, care ţinea să-i dea ultimele informaţii :

— Domnul Kiely, deputatul de Ralstone, v-a atacat cu înverşunare în Parlamentul din Victoria, în cursul dezbaterilor asupra legii pentru reforma curselor de cai.

— Kiely ?! Impostorul ăla ! Şi ce-a spus ?

— Printre altele, a afirmat că noul club care va fi format — bineînţeles respectînd litera legii —are să fie tot o creaţie a dumneavoastră, şi că se va folosi aceeaşi „tehnică" : cei care pot fi cumpăraţi vor fi cumpăraţi, iar cei care se lasă intimidaţi, vor fi intimidaţi.

— Minte ca un... strigă John West.

— A mai spus că aţi contribuit la răsturnarea guvernului Carr, că pe vremea cînd Alfred Davison era prim-ministru, vă consulta aproape în fiecare zi, şi că dumneata finanţezi Partidul Ţării. Şi a mai afirmat că ai corupt toate sporturile de care te-ai ocupat. Te-am înştiinţat ca să-i poţi răspunde, domnule West.

John West era năucit. Nu mai avea energia necesară ca să conceapă un răspuns prompt. Încercă s-o ia pe ocolite, bizuindu-se bineînţeles tot pe puterea banului:

— Scrie că sînt dispus să dau o mie de lire spitalului de copii, dacă Kiely poate dovedi că am dat vreodată bani Partidului Ţării, dar cu condiţia ca el să dea o sută de lire, în cazul că nu-şi poate susţine acuzaţia. Poftim — va fi zece la unu! Scrie ce ţi-am spus, dar nu uita să adaugi că Kiely minte cu nerușinare.

După ce reporterul închise telefonul, John West simţi că-i lac de apă, deşi era frig. Nu-l durea nimic, dar i se păru că inima a încetat să-i mai bată. Îi era frică să se mişte pînă nu-i va trece criza. Uneori se întreba dacă a făcut bine operîndu-se ca să scape de chinurile anginei. Durerea era cel puţin un semnal de alarmă.

Starea sănătăţii lui John West se înrăutăţise în ultimul an. Părea că îmbătrîneşte pe zi ce trece. Mintea-i nu mai era nici pe departe atît de ascuţită ca odinioară. Era gîrbovit şi picioarele i se arcuiseră şi mai mult. Vederea îi slăbise iar strălucirea înfrigurată a ochilor lui cenuşii, care intimidaseră odinioară atîţia oameni, trăda un efort mintal deosebit.

Deşi Devlin nu-i spusese nimic, John observase că-i atrăgea prea insistent atenţia să nu se enerveze sau să nu se obosească şi ajunse la concluzia că doctorul constatase o înrăutăţire a bolii lui de inimă.

Groaza de moarte îl stăpînea într-una, deşi se împărtăşea în mod regulat cu sfintele taine. Era sigur că va scăpa de chinurile iadului, dar se întreba uneori ce va pătimi în purgatoriu, şi vîna mereu indulgenţe, plătind să se facă slujbe pentru el. Îşi adăugă şi o

clauză în testament, destinînd o mare sumă de bani oficierii unor rechiemuri pentru odihna sufletului său. Dar pînă atunci trebuia să mai înşele moartea — şi asta cît mai mult timp cu putinţă. Ingădui lui Frank Lammence şi lui Pat Corry să preia o parte din îndatoririle sale. Asculta cu sfinţenie sfaturile lui Devlin, se odihnea în timpul prescris, lua regulat tonicul cu digitalină şi se ferea cît mai mult cu putinţă de oboseală şi enervări ; cînd se ducea — de altfel destul de rar — la meciurile de fotbal, la curse sau la box, încerca să-şi stăpînească entuziasmul, să rămînă calm. Paddy Ryan îl însoţea întotdeauna de la autobuz pînă la birou, şi de la birou la autobuzul cu care se întorcea acasă.

O scenă care se repeta aproape zilnic îl amuza întrucîtva. Ori de cîte ori John West pleca de la birou, Paddy îl însoţea pînă la staţia de autobuze, cumpăra un ziar de seară şi-i ajuta patronului să se urce în autobuz. Dacă vehiculul era aglomerat, Paddy spunea :

— Vă rog, un loc pentru un domn în vîrstă.

Puţini pasageri ştiau că bătrînul firav era legendarul, faimosul John West.

De multe ori îşi amintea de trecut. Ii plăcea mai cu seamă să se gîndească la maică-sa şi la Mary. Cînd îşi amintea de maică-sa, conştiinţa îl cam mustra, iar cînd se gîndea la Mary, numai cu greu îşi stăpînea dorinţa să o cheme înapoi.

Tocmai cînd să plece, telefonul sună iar. Il chema un alt gazetar, care-i cerea să facă o declaraţie în legătură cu atacul lui Kiely. După ce repetă sfidarea lansată împotriva lui Kiely, lăsă telefonul deschis şi se duse să se culce. Dar somnul nu se lipea de el ; rămase întins, numărîndu-şi bătăile inimii. Era atît de obosit, încît nu se simţea în stare să ticluească un nou plan spre a combate acuzaţiile lui Kiely. O să-l însărcineze mîine dimineaţă pe Frank Lammence cu problema asta. De ce nu-l lăsau în pace ?

Partidul liberal ieşise învingător în ultimele alegeri şi formase un guvern de coaliţie, împreună cu

Partidul Ţării care-şi alesese un nou lider în locul lui Davison. Kiely rămăsese însă deputat de Ralstone: în ciuda sforţărilor lui Paddy Kelleher, îşi consolidase poziţia. Paddy se ţinuse de făgăduiala dată lui John West, şi pentru că se temea de influenţa din ce în ce mai mare a Acţiunii catolice, hotărîse să sprijine — împotriva lui Kiely — la alegerile preliminare din Ralstone, candidatura unui faimos fotbalist. Kiely îl trase însă pe sfoară pe viitorul lui adversar şi-l exclude din partid. Paddy ar fi putut „aranja" reprimirea lui, dar fotbalistul scîrbit renunţă la ambiţiile politice.

Singurul adversar al lui Kiely rămăsese Jim, fratele lui Colin Lassiter, care acceptase sprijinul oferit de John West. Cei doi Lassiteri colaborau cu John numai din interes. Altfel aveau toate motivele să-l urască. Bătrînul Ron murise sărac — primise doar o pensie de bătrîneţe — iar Colin îşi pierduse slujba de la consiliul din Ralstone. Nemulţumit, Colin Lassiter începuse să ameninţe că va demasca afacerile necinstite ale consiliului în legătură cu cumpărările şi vînzările de proprietăţi, petrecerile de carnaval organizate în scopuri de binefacere, procesele referitoare la jocurile de noroc şi altele de felul acesta. Primarul se plînsese atunci lui John West şi acesta îl îndemnase să-l dea afară.

Organizaţiile locale ale partidului laburist erau înţesate de oameni ai Acţiunii catolice şi cum Kiely afirma la tot pasul că John West şi cei doi Lassiteri fac de ruşine biserica, Jim Lassiter încetă şi el în curînd să mai fie un adversar serios pentru Kiely.

Mai mult succes avu John West în campania pe care o duse împotriva ministrului de interne şi a vicepreşedintelui partidului laburist. Aceştia fuseseră aleşi în circumscripţii „periferice". Paddy Kelleher îl sfătui pe John West:

— Nnn-o să-i putem înfrînge d-d-decît dacă-i facem să-şi piardă b-b-blestematele de locuri. Pe urmă ăăă îi batem noi şi în alegerile preliminare.

Paddy nu părea de loc preocupat de faptul că în urma unei asemenea manevre, laburiştii ar pierde

două locuri. Ca să scape de aceşti doi oameni, Kelleher începu să colaboreze cu catolicii — şi aşa îndîrjiţi, atît împotriva ministrului de interne, pe care-l considerau de stînga, cît şi împotriva vicepremierului, care deşi catolic se declarase împotriva amestecului bisericii în politică. După ce-şi asigură un cuvînt hotărîtor în multe organizaţii ale partidului din cele două circumscripţii, Acţiunea Catolică începu să răspîndească zvonuri false, afirmînd că cei doi candidaţi colaborau cu comuniştii şi că urmăreau naţionalizarea băncilor. Organiză, în general, sabotarea campaniei electorale, astfel că amîndoi fură înfrînţi.

John West avea destule cunoştinţe în noul guvern liberal; totuşi conducerea clubului hipic din Victoria, care se bucura de o influenţă şi mai mare, îl determină pe primul ministru să depună un proiect de lege prin care i se lua lui John West dreptul de a organiza curse pe hipodromul acestei asociaţii.

Sub directivele lui John West, Godfrey Dwyer, Bennett, Lammence şi Bill Brady, organizară rezistenţa. Deoarece mai exista un club care n-avea un teren propriu, Dwyer începu tratative pentru o fuzionare a ambelor asociaţii. Pentru a-şi aduce la îndeplinire planul, John West cumpără un hipodrom scos din uz şi făgădui că-l va pune la punct, chiar dacă ar trebui să-l coste o avere, spre a-l oferi apoi noului club.

In sfîrşit fuzionarea fu desăvîrşită şi cu toate că John West nu spera să tragă profit de pe urma noului club, avea impresia că găsise o soluţie onorabilă. Tocmai atunci Kiely se folosi de dezbaterile asupra legii pentru reforma curselor, ca să-l atace.

A doua zi dimineaţa, în biroul lui West era mare animaţie. John West şi Frank Lammence duceau discuţii aprinse cu un grup de politicieni şi ziarişti. La propunerea lui Alferd Davison, John West adresase Parlamentului o scrisoare în care dezminţea acuzaţiile aduse de Kiely. Primul ministru liberal pretextă o boală diplomatică, astfel că scrisoarea fu citită în

Parlament de vicepreşedintele consiliului de miniştri, care era noul lider al Partidului Ţării. In scrisoare se spunea printre altele: *„Parlamentul din Victoria şi-a pierdut complet prestigiul. Consider că domnul Kiely mi-a dat destule motive ca să cer numirea unei Comisii regale, care să cerceteze problema în amănunt."*

Mulţi oameni politici din Parlamentul statului Victoria ar fi fost însă bucuroşi ca activitatea politică a lui John West să nu fie cercetată. Scandalul produsese mari tulburări în sînul diferitelor partide. Parlamentari de toate nuanţele şi mai cu seamă cei proveniţi din partidul laburist, intraseră în panică. Pînă la urmă se ajunse la concluzia că scandalul trebuie înăbuşit. Kiely se declară şi el de acord; de fapt îşi atinsese scopul.

Thomas Trumbleward, care zăcea inconştient în pat, muri fără să ştie că îl păscuse primejdia de a fi demascat.

Luni de zile înainte de moartea lui Trumbleward, Paddy Kelleher îl vizitase în nenumărate rînduri, îndemnîndu-l de fiecare dată să demisioneze.

— M-m-mizerabilii de la Acţiunea catolică ss-s-se organizează în circumscripţia ta, îl aţîţa Kelleher. D-d-dacă nu demisionezi o să-ţi ia ei locul. Dar Trumbleward rămase neclintit, nu voia să demisioneze.

In ultimul timp, Kelleher se alăturase în secret grupului Carr. N-avea încredere în Acţiunea Catolică, pentru că ştia că-i gata să-l mături la momentul oportun.

Cu cîteva zile înainte de moartea lui Trumbleward, soţia acestuia îl chemă la telefon pe John West:

— Domnule West, n-aş vrea să te deranjez, dar Kelleher îi tot dă ghes lui Tom să demisioneze. Spune că dumneata ţii neapărat să demisioneze.

— Eu? Nu ştiu nimic. Spune-i lui Tom să nu demisioneze. Vin chiar eu să-l văd mîine.

Se duse cu un taxi şi-l găsi pe Trumbleward în pat. Faţa-i era de o paloare nesănătoasă şi acope-

rită de broboane de sudoare; alura într-una rostogolind fioros ochii lui mari.

John West prinse cîteva cuvinte răzlețe, din aiurelile fără șir ale bolnavului. *„Greva este esențială... Socialismul este singurul remediu... Sînt nevinovat! Acuzațiile lui Gilbert sînt neîntemeiate"*. În chinul său, Trumbleward se zvîrcolea în pat, ridicînd brațul, ca și cum s-ar fi ferit de o lovitură. *„Mașina asta de spălat rufe am primit-o pentru ultimul serviciu pe care i l-am făcut lui West... Sînt nevinovat!... Tot săracii trebuie să hrănească păsările... Campania împotriva mobilizării... Ce luptă!... Nu-s decît minciuni... Viața e o minciună, spumă și baloane de săpun... Sînt nevinovat!..."*

Trumbleward bolborosea întruna cuvinte fără nici un înțeles. Cînd sosi doctorul, John West plecă.

A doua zi Trumbleward muri. În testament ceruse să fie incinerat fără nici o pompă și fără preot. După ce primi dezlegare de la arhiepiscop, John West se duse și el la înmormîntare.

În alegerile preliminare pentru locul lui Trumbleward, John West și Paddy Kelleher susținură un candidat laburist din Carringbush. Acțiunea Catolică sprijini un alt candidat.

În timpul campaniei, Parelli îl chemă la telefon pe John West, cerîndu-i să-l susțină pe candidatul Acțiunii Catolice. Hotărît ca de data asta să înfrunte biserica, John West răspunse:

— Nu mă amestec în campania asta și sînt de părere că nici voi n-ar trebui să vă vîrîți unde nu vă fierbe oala. Amestecul vostru în alegerile preliminare ar putea dăuna în mod grav bisericii.

Candidatul laburist cîștigă ușor. Dar bucuria lui John West fu de scurtă durată; după o lună află că fratele său Joe murise subit și căzu din nou într-o stare de prostație care se transformă în melancolie.

Moartea lui Joe îi trezise un noian de amintiri, plăcute și neplăcute, din trecutul îndepărtat. Îl încerca o adîncă părere de rău că se înstrăinase de fratele său. Prin negura anilor, John West își aminti ce prieteni buni fuseseră în timpul școlii; își aminti

de asemenea că Joe îi dăduse ideia să deschidă totalizatorul, sursa milioanelor pe care le făcuse mai tîrziu, şi că tot el încercase întotdeauna să-l împiedice s-o supere pe mama lor. Se mîngîia însă la gîndul că pînă la sfîrşitul vieţii îi dăduse lui Joe cîte zece lire pe săptămînă, chiar şi în ultima vreme, cînd din pricina bătrîneţii nu mai fusese în stare să muncească.

In timpul slujbei de înmormîntare, John West se întrebă : cît îi va mai fi oare dat să trăiască ? Păşind în urma sicriului, prin mijlocul bisericii, se uită în dreapta şi în stînga. Biserica era plină cu prieteni de-ai lui Joe. Dar se aflau acolo şi oameni de-ai săi,

„Brady, Davison, Cregan şi ceilalţi politicieni au venit numai din servilism, se gîndi el. Dar ce caută aici Godfrey Dwyer, care nu mai contenea cu reclamaţiile, pe vremea cînd bietul Joe mai lucra încă la hipodrom ?". Cory şi Lammence veniseră şi ei numai ca să-i facă pe plac lui John. Amîndoi visau să pună mîna pe imperiul lui West, şi începuseră de pe acum să manevreze pentru a cîştiga o poziţie mai bună.

Deodată îl cuprinse un dispreţ adînc pentru toţi. „Impostori ! Linguşitori ! Oameni de nimic, ipocriţi ! Ce le pasă lor de Joe !? Joe valora mai mult decît toţi la un loc".

Cînd să se suie în taxi, Bill Brady se apropie de el:

— Sincere condoleanţe, domnule West. Îmi pare rău...

— De ce ? Nici nu-l cunoşteai pe Joe !

In acel moment, John West îşi dădu perfect seama că puterea — îndeosebi puterea pe care o dobîndise el — îi face pe oameni să fie nesinceri. Tot ce spuneau sau făceau asociaţii lui era determinat numai de interese personale.

*

După două luni, într-o sîmbătă după amiază, John West se plimba prin tribuna oficială de la Flemington, pentru întîia oară din 1905 cînd — în urma vic-

toriei obținute de mînzul lui, Whisper, în alergările pentru cupa Caulfield — fusese exclus de pe toate hipodromurile V.R.C.-ului.

Parcă se mai înviorase. Arbora un aer de dispreț calm și își spunea că izbutise în sfîrșit să înfrîngă clubul din Victoria. Îl eliminaseră ei, dar iată că acum se-ntorcea victorios.

John West se răzbunase în sfîrșit împotriva Clubului hipic din Victoria. W. Bennett era vicepreședintele noului club, format în urma legii pentru reforma curselor, iar Ned Horan făcea parte din comitet. Prin ei, John West își aranjase triumful din acea zi. Cît timp noul club nu putea să-și amenajeze hipodromul, din cauza lipsei materialelor de construcții, păstrase dreptul de a-și organiza cursele la Flemington. John West era și el membru în noul club ; cartea lui de membru îi îngăduia să pătrundă în „colivie", adică în tribuna oficială, deci și în incinta hipodromului. Se plimba cu un aer important, stîrnind un sentiment de jenă în rîndul membrilor din comitetul V.R.C.-ului, prin salutările cordiale, și prin dezinvoltura căutată cu care se adresa bookmakerilor, indicînd pariuri. Dar pe la mijlocul după-amiezii se simți foarte obosit și plecă acasă, în taxiul cu care venise. În timp ce se întinse obosit în jilțul confortabil, își dădu seama de nimicnicia triumfului său din ziua aceia. Singurul mijloc de a pune la respect Clubul hipic ar fi fost să obțină dreptul de a organiza curse de trap nocturne. Aceste reuniuni atrăgeau aproape treizeci de mii de oameni în fiecare sîmbătă noaptea. Din această cauză, mult mai puțini spectatori veneau la cursele de galop, la box și lupte.

Numai gîndindu-se la cursele de trap, John West simți că-l cuprinde furia. Sperase că trapul va eșua, dar grație controlului exercitat cu strictețe și a premiilor mari, reuniunile nocturne se bucurau de simpatia publicului. Și promovarea cailor de rasă înregistrase o înflorire. De supărare, John West începu să răspîndească fel de fel de zvonuri, plăti ziariști care să scrie cronici nefavorabile, ba vîrî și agenții

lui în Asociația de trap, pentru a dezorganiza și a încerca să-l discrediteze pe Fleming, secretarul și reprezentantul asociației. Totuși trapul prospera și se apropia repede de stadiul atins de galop, unde bogații proprietari și crescători de cai tot îi mai storceau pe „cei mici". In general, sprijinitorii trapului ajunseseră să-l convingă pe John West că, respectînd firește un control strict și eficace, cursele se puteau desfășura în bune condiții, cinstit și cu mult entuziasm.

— Ați cîștigat, domnule West ? îl trezi din visare șoferul.

— Cine, eu ? Nu, azi nu. Nu m-am prea ocupat de galop în ultimul timp. Prefer să mă duc la fotbal.

Seara, tînărul Joe o invită la masă pe logodnica lui. Era o fată vioaie și cu mult farmec, strălucind de bună dispoziție, inteligentă și sportivă. Ea și Joe îl însoțiseră de cîteva ori pe John West la meciurile de box și de fotbal. Pentru John West, vizitele ei ocazionale erau singurele momente luminoase din viața familiară. Discutară de fotbal și de curse. Joe, care era un suporter sprijinitor înfocat al clubului din Carringbush, comenta foarte entuziasmat victoria repurtată în acea zi de echipa din Carringbush, la o diferență de două goluri.

John West își aminti de mesele din trecut, cînd toți copiii erau acasă, cînd Mary, Marjorie, John și prietenii lor înveseleau casa asta mare, cu rîsetele și discuțiile lor. Simțea că ar fi fost gata să dea toți banii lui ca să reînvie zilele acelea. Marjorie și John muriseră, dar Mary trăia. Ah, dac-ar fi fost acum aici !

Nellie West zăcea în pat, îngrijită de o infirmieră și de o cameristă. Se mai plîngea încă de dureri în șira spinării, dar doctorul Devlin îi spusese lui John West : „Nevasta dumitale suferă numai de bătrînețe, n-are nimic altceva. Din păcate însă viața n-o mai interesează." John West și Nellie de-abia dacă mai schimbau o vorbă și asta numai cînd erau alții de față. Se urau unul pe altul. Uitîndu-se la celălalt jilț

rămas neocupat, John West se gîndi la ea. Îi distrusese căminul. Şi de n-ar fi fost „bastardul ăla", ar fi avut încă familia în jurul lui, să-i mîngîie bătrîneţele.

După plecarea tinerilor, care se duseră la cinema, John West rămase la gura sobei, în odaia unde luau micul dejun. Auzi sunînd la uşa din faţă. Era „jurnalistul" care-i aducea ziarul sportiv de seară. John West încercă să citească, dar după puţin timp lăsă ziarul deoparte. Era obosit şi se duse să se culce.

*

În primăvara anului 1949, o notă referitoare la John West, apărută la rubrica mondenă din presa cotidiană, dovedea cît de puţin era cunoscută în mod „oficial" cariera lui John West.

„Deşi John West, cunoscutul sportiv şi om de afaceri, a fost cam suferind în ultimul timp, e totuşi foarte activ. Săptămîna trecută a călătorit cu avionul la Sydney, s-a întors a doua zi, apoi a plecat la Perth. Asociaţii domniei sale spun că mintea i-e tot atît de ageră ca în trecut. Domnul West a fost în tinereţe un bun fotbalist şi continuă să fie un sprijinitor înflăcărat al clubului din Carringbush. În ultimii ani nu a prea avut noroc la cursele de cai, dar amintim că în 1905 a cîştigat cupa Caulfield cu Whisper, iar în 1924 premiul Doncaster cu Garbin. Domnul West este directorul administrativ al societăţii Boxing Ltd, şi arareori lipseşte de la stadion la galele importante. Recentele sale gesturi filantropice îl caracterizează pe domnul John West; în ultimii cincizeci de ani numele domniei sale a devenit sinonim cu noţiunea de generozitate."

Instalat la biroul său, în fotoliul brodat cu blazonul purtînd deviza „West spre victorie", John West citi cu satisfacţie notiţa din ziar. În ultimul timp, simţise nevoia să-şi facă puţină reclamă. Vechiul im-

puls de a dona, pe care-l folosise deseori în drumul său spre putere, îl încerca acum din nou. Dădea chiar şi cînd nu se aştepta la un cîştig. Semna cecuri pentru jucătorii de cricket care atingeau suta de puncte, dădea prime fotbaliştilor care înscriau goluri, dona pentru operele de binefacere şi acorda subvenţii bisericii. Dar nu culegea nici o satisfacţie. Nimic nu-l făcea să uite singurătatea, nimic nu-i alunga regretele şi remuşcările. Boala lui de inimă se agravase şi se simţea tot mai istovit. Mîinile îi tremurau şi vederea îi slăbise. Dar era lacom, aşa că nu-şi ţinea prea strict regimul. De multe ori lua dejunul într-unul din restaurantele lui, unde mînca mult şi cu lăcomie.

Deşi Richard Lamb spusese reporterilor că, „mintea lui John West a rămas tot atît de ageră ca în trecut", pe la spate îl bîrfea numindu-l „hodorog nesuferit". John West scăpase frînele din mînă, dar nu voia să recunoască. Era gelos pe Lamb, pe Cory şi Lammence, pentru că insistau să-i preia îndatoririle, sub pretext că el n-ar trebui să se obosească.

— Nu uita că eşti bolnav de inimă, nu pierdeau ei prilejul să-i spună.

Devenise bănuitor. De multe ori punea la îndoială combinaţiile lor şi se ciondănea cu ei.

Lammence şi Lamb răsuflau uşuraţi cînd, în fiecare zi de lucru, Paddy Ryan se înfiinţa la birou ca „să-l transporte pe John West acasă", cum spunea el.

Totuşi John West fusese la Sydney cu o lună înainte. Îşi asumase riscurile unui drum cu avionul împreună cu Richard Lamb, pentru că se iviseră complicaţii serioase în lumea boxului. Cu cîteva luni în urmă se formase un sindicat al boxerilor şi tocmai cînd John West credea că izbutise să paralizeze organizaţia, straniul caz al lui Ron Redmond dăduse iarăşi sindicatului apă la moară.

Redmond era la apogeul carierii lui : fusese campion al Australiei la categoria mijlocie şi semi-grea. Îl bătuse zdravăn pe un american, care devenise mai tîrziu challenger pentru titlul mondial la categoria grea. Societatea Boxing Ltd. încasase nouăzeci şi

opt de mii de lire din biletele vîndute la galele lui Redmond. Experții socoțiseră atunci că Redmond „e cel mai mare boxer de la Lou Darby încoace", dar acum, după zece ani, era un nenorocit, sonat, suferind de dureri de cap ; își pierduse memoria și era aproape orb. Lumea spunea că dacă nu i s-ar fi îngăduit lui Redmond să-și facă de cîteva ori „reintrarea", după ce „începuse s-o ia la vale", n-ar fi ajuns în halul ăsta.

Cu cîteva zile în urmă, fusese arestat pentru vagabondaj, iar la poliție se declarase incapabil să muncească din cauza sănătății, și se plînsese că derbedeii îl trîntesc pe stradă, ca să se laude pe urmă că l-au bătut pe Ron Redmond !

Cînd dădu cu ochii de el, în biroul stadionului de la Sydney, John West rămase mut de uimire. Redmond își bălăbănea capul dintr-o parte în alta, ochii sticloși i se rostogoleau în orbite, sprîncenele-i erau brăzdate de o cicatrice — urma unei vechi cusături — iar trupul lui puternic era acum fleșcăit și cu umerii căzuți.

Înainte de întrevedere, Richard Lamb îi spusese lui John West :

— Întotdeauna a fost nemulțumit. Papă banii și pe urmă se uită chiorîș la toți ceilalți. N-au pic de minte metișii ăștia.

Redmond avea un costum nou-nouț pe care i-l cumpărase în ajun societatea *Boxing Ltd.* Tăcea și se uita închiondorat la hainele de pe el, nemulțumit parcă de pomana care i se făcuse.

— Biroul indigenilor din Queensland s-a oferit să-ți poarte de grijă, Ron, îi spuse John West. Îți plătesc drumul pînă la Brisbane și suport toate cheltuielile. Ei, ce zici ?

— O să mă simt mai bine printre oamenii din neamul meu, răspunse Redmond. Dar Asociația boxerilor și antrenorilor e de părere că luptătorii bolnavi ar trebui să primească pensii. Ce zici, domnule West ?

— Ce să zică ? interveni Richard Lamb. Te iei după niște agitatori comuniști ! Trebuie să recunoști, Ron, că ai cîștigat bani frumoși de pe urma sportului. Cine-i de vină că ai fost mînă spartă ?

— Oi fi cîştigat eu bani frumoşi, dar nu atîţi cîţi ai cîştigat dumneata de pe urma mea!

Se vede că Ron nu era chiar atît de nătîng cum arăta. Intrevederea luă repede sfîrşit. Căzură de acord ca Redmond să plece a doua zi la Brisbane. Pe cînd se împleticea spre uşă, John West îl chemă:

— Uite biletul de tren şi nişte bani de cheltuială, Ron!

Redmond se-ntoarse, luă plicul şi banii. John West îi dădu şi un cec de o sută de lire.

— Uite, să ai şi tu un ban pus deoparte, pentru zile negre.

Redmond luă cecul, care-i aduse aminte de vremurile de glorie cînd primea des asemenea cecuri, îl suci pe o parte şi pe alta, apoi i-l dădu înapoi:

— Mulţumesc, dar acum nu mai am nevoie de bani.

In noaptea aceea se mai petrecu însă şi un alt caz neplăcut. Pe ringul stadionului din Sydney, campionul australian la categoria uşoară fu knock-outat de adversarul său şi pînă dimineaţa muri! Se răspîndi zvonul că era bolnav şi că n-ar fi trebuit să mai boxeze. Tulburat, John West iniţie o chetă pentru ajutorarea văduvei şi copilului campionului şi se trecu pe listă cu o mie de lire. Asociaţia boxerilor şi antrenorilor începu o nouă campanie de propagandă, cerînd să se ia măsuri care să reglementeze desfăşurarea meciurilor de box. Noi membri se înscriseseră în Asociaţie, deşi societatea *Boxing Ltd.* declarase că nu va programa nici unul din aceşti boxeri. Inainte de a pleca de la Sydney, John West şi Richard Lamb puseră la cale formarea unei asociaţii rivale, din care urmau să facă parte toţi boxerii şi antrenorii. După părerea lui Lamb, agitatorii aveau să fie astfel înlăturaţi.

Dar incidentele acestea îl îndureraseră pe John West. In trecut, cînd se întîmplau asemenea accidente tragice, le uita imediat, acum însă îl mustra conştiinţa şi era întristat. Ultimul număr al ziarului catolic *Freedom* îi aduse însă o slabă mîngîiere. In articolul de fond ziarul se declara în favoarea controlului exer-

citat în acest sport şi cerea tuturor amatorilor de box să nu-i ia în seamă pe „agitatorii comunişti" care încercau să discrediteze asociaţia *Boxing Ltd.*

„...în ultimii cincizeci de ani, numele domniei sale a devenit sinonim cu noţiunea de generozitate". John West mai citi o dată aceasta notiţă, apoi începu să răsfoiască alene ziarul. Ochelarii pince-nez, pe care începuse să-i poarte de cîtva timp îl jenau ; îi scoase, îşi frecă rădăcina nasului şi şterse sticlele ochelarilor cu batista. Reveni la prima pagină şi citi ştirile despre greva din minele de cărbuni. Ziarul arătă că minerii vor ţine un miting, la care se vor face puternice presiuni pentru reluarea lucrului. John West era mulţumit. Afirmaţia arhiepiscopului că acţiunea catolică va încerca să înfrîngă grevele, infiltrîndu-se în rîndul minerilor, începuse să se adeverească. Ştirea îi potoli teama de clasa muncitoare — teamă care îl chinuise atît în ultimul timp.

Profiturile lui John West nu erau direct ameninţate de greve ca ale celorlalţi milionari care posedau mine de cărbuni, linii de transporturi maritime, oţelării, dar de la război încoace îl neliniştea toate grevele care urmăreau sporuri de salarii, ori reducerea orelor de muncă, dar mai cu seamă grevele politice. Îşi spunea ca şi ceilalţi milionari de altfel — că toţi conducătorii comunişti ai sindicatelor plănuiau în ultimă instanţă să se folosească de mişcarea sindicală pentru a prelua puterea economică şi politică din mîinile marilor capitalişti. Deşi finanţase Acţiunea Catolică în încercarea ei de a dezorganiza sindicatele şi a-i înfrînge pe comunişti, se simţea totuşi izolat pe arena luptelor politice. Federaţia patronilor şi Camera de Comerţ, din care nu voise niciodată să facă parte, erau acum în fruntea luptei, ajutînd partidul liberal şi grupurile industriale ale partidului laburist, care se foloseau de presa cotidiană pentru a influenţa nu numai opinia publică, ci şi guvernele.

Începu să citească regulat ştirile de politică internă. Anunţînd scrutinul preliminar din partidul laburist pentru alegerile federale care urmau să aibă loc în decembrie, ziarul îşi exprima părerea că vor avea loc

lupte îndîrjite, mai cu seamă între Kiely şi Cregan, pentru locul lui Summers, fostul prim-ministru, care anunţase că se retrage. Numai repartizarea acestui loc pe două circumscripţii, în virtutea legii de redistribuire a lui Chifley, ar fi putut împiedica o luptă între cele două fracţiuni rivale.

Auzind că şi Kiely avea de gînd să demisioneze din consiliul de la Ralstone, pentru a încerca să obţină locul lui Summers în Parlamentul federal, John West îi ceruse lui Cregan să facă acelaşi lucru. Cregan primi pînă la urmă, deşi o făcu împotriva voinţei lui. Şi astfel foştii prieteni ajunseseră la cuţite. Kiely făcuse o vreme curte surorii lui Cregan, numai pentru ca să-şi asigure voturi în plus, dar acum rupse legătura. Cregan începuse să se ducă la biserică în cartierele unde Kiely era puternic. În schimb, Kiely începu şi el să facă paradă de cucernicia lui în „fortăreţele" lui Cregan şi West. Numărul membrilor organizaţiei partidului laburist în această circumscripţie electorală spori deodată, deoarece fiecare din cei doi rivali aduseseră aderenţi noi.

După părerea multora însă, Cregan — care se bucura de sprijinul lui John West şi al celor doi Lassiteri, care-i purtau o ură neîmpăcată lui Kiely — avea mai multe şanse să cîştige.

John West puse ziarul deoparte şi se hotărî să-şi ia dejunul. Îşi pregăti medicamentul şi scoase dintr-un sertar al biroului o sticlă de lapte şi o portocală. Mîncă portocala fără poftă, apoi sună dactilografa şi-i ceru să-i fiarbă laptele.

Recenta epidemie de paralizie infantilă băgase spaima în John West. Deoarece doctorul Devlin îi spusese că laptele de capră ar fi într-o mai mică măsură purtător de germeni, cumpărase o capră pe care o mulgea chiar el în fiecare dimineaţă. Mai luase o precauţie suplimentară : îl fierbea întotdeauna înainte de a-l bea.

*

După două săptămîni, Michael Kiely ceru o audienţă arhiepiscopului Malone, în biroul său.

Il informă pe Daniel Malone că, deşi circumscripţia electorală a lui Summers fusese împărţită în două, în virtutea legii de redistribuire, Cregan îşi pusese candidatura pentru acelaşi loc ca şi el. John West „aranjase" astfel lucrurile. Era însă în interesul bisericii ca atît Kiely cît şi Cregan să se ducă la Canberra.

Malone şovăi, pierdut pe gînduri. Kiely tăcu şi el, cu ochii pironiţi undeva în lături. Era un om şiret; nu se uita niciodată în ochii celui cu care vorbea şi tot ce făcea sau spunea era determinat fie de profitul lui personal fie pentru a sprijini cauza catolicismului în politică. De curînd propusese în Parlamentul din Victoria un proiect de lege prin care urmau a fi interzise criticile împotriva bisericii catolice; guvernul liberal — care căuta să obţină sprijinul catolicilor — se declarase în favoarea acestei măsuri, dar în urma revoltei opiniei publice, Kiely fusese nevoit să-şi retragă proiectul. Un alt proiect de lege depus de Kiely cerea interzicerea vînzării şi distribuirii mijloacelor anticoncepţionale, dar nici acesta nu fusese admis.

Colin Lassiter spunea despre Kiely că ar trebui de fapt să fie iezuit, sau poate că atunci cînd maică-sa fusese însărcinată cu el, îşi dorise o fată, nu un băiat. Michael Kiely nu cedase niciodată imboldurilor sexuale. Înăbuşirea continuă a dorinţelor sale trupeşti răbufnea uneori făcînd din el un om destul de ciudat. Se simţea stînjenit în prezenţa femeilor tinere, iar personalitatea lui se caracteriza printr-o intensă nelinişte — uneori prin porniri sadice. Toată energia latentă, rezultată din dorinţele înăbuşite, se concentra în pornirile lui religioase, în activitatea politică şi mai cu seamă în ura împotriva comuniştilor. Citise cu mare satisfacţie despre torturile pe care le îndurau comuniştii în Spania şi în Germania. „Aşa trebuie să te porţi cu ei!"

Malone îl măsură pe Kiely din cap pînă în picioare. Nu-l prea simpatiza, dar îi recunoştea valoarea.

— Ai dreptate, dar situaţia e foarte delicată, domnule Kiely. Atitudinea domnului West e lesne explicabilă. De foarte multă vreme cuvîntul lui e lege în această circumscripţie electorală. Şi-apoi nu trebuie să uităm că a fost foarte generos cu biserica şi în ultimii ani şi-a îndeplinit cu regularitate îndatoririle religioase.

— E o ruşine pentru biserică! Eu vă rog, sfinţia voastră, să interveniţi în numele bisericii şi să-i cereţi lui Cregan să candideze pentru celălalt loc, aşa încît să mergem amîndoi la Canberra. Dece să-i îngăduim unui pungaş bătrîn ca John West să ruineze planurile Acţiunii Catolice?

— Nu vorbi aşa, domnule Kiely, nu stîrni mînia lui dumnezeu. Numai creatorul poate judeca trecutul domnului West. Cine spune că n-o să fim noi în stare să-l înfrîngem pe Cregan?

— Cregan o să cîştige pentru că-l ajută West şi cei doi Lassiteri, dar să nu-şi închipuie că o să-l las în pace. Niciodată n-o să fie sigur de locul lui. Dar această neînţelegere ar submina Acţiunea catolică în partidul laburist. Putem să-i punem capăt, determinîndu-l pe Cregan să accepte o jumătate din circumscripţia electorală a lui Summers, iar eu să iau cealaltă jumătate.

Malone ofta din adînc.

— Am înţeles punctul dumitale de vedere, domnule Kiely. Am să vorbesc cu domnul West, să văd ce pot face.

— Spuneţi-i că dacă e de acord, n-am să-l mai atac în public.

Kiely ieşi. Cînd maşina porni, îşi frecă mîinile şi rîse cu satisfacţie. „Bătrînul Daniel Malone o să-l pună la respect pe West!"

*

In timp ce John West îl aştepta pe arhiepiscopul Malone, care-şi anunţase telefonic vizita, Sugar Renfrey sună la uşă. John West se bucura ori de cîte ori Renfrey venea să-l vadă. Sugar era singurul care rămăsese alături de el, de la început. După război,

se folosise de situaţia lui în consiliul municipal din Carringbush ca să cîştige bani frumoşi pentru John West şi aproape tot atîţia şi pentru el. Din arhivele primăriei, Sugar iscodea ce proprietăţi erau de vînzare. Lua bani de la John West, le cumpăra şi apoi le revindea la un preţ mai mare. Implinise optzeci şi doi de ani, era deci cu trei ani mai mare decît John West, şi amîndoi purtau acum semnele vîrstei. Sugar chelise aproape complet; ochii îi erau tiviţi cu roşu şi duşi în fundul capului, încît abia se mai vedeau prin lentilele groase ale ochelarilor; trupul lui rotofei arăta cam fleşcăit.

Sugar îi spuse lui John West că aflase de o nouă proprietate care e de vînzare. Apoi îi povesti cum izbutise să înfrîngă un candidat rival în scrutinul preliminar al partidului laburist, pentru locurile din consiliul municipal din Carringbush.

— Ştii, John, povestea el. Eu stăteam la geam într-un restaurant şi completam carnete de ale Sindicatului muncitorilor din industria tutunului, pentru omul nostru, iar Tom Smith stătea la o cafenea de peste drum, completînd carnete de-ale Sindicatului tăbăcarilor, pentru ălălalt candidat. Omul nostru a cîştigat cu o majoritate de cinci voturi. Intotdeauna am scris mai repede decît Tom.

Sugar rîdea cu hohote, dar John West abia dacă schiţă un zîmbet. Se auzi soneria de la uşă şi fata în casă intră să-l anunţe pe arhiepiscopul Malone. Cînd se arătă arhiepiscopul, Sugar se ridică:

— Tocmai plecam, sfinţia voastră.

— Te rog să nu pleci din cauza mea, domnule Renfrey. Spune-mi mai bine cum merg lucrurile în Carringbush?

— I-am luat cam repede pe comuniştii de-acolo. Au cerut sala primăriei pentru o întrunire, dar nu le-am dat-o.

Deşi Colin Lassiter afirma că „Sugar nu e în stare să facă deosebire între comunişti şi eschimoşi", Renfrey se considera cel mai îndîrjit adversar al comunismului din toată Australia.

După plecarea lui Sugar, arhiepiscopul luă loc în faţa lui John West. Malone îi spuse de-a dreptul ce-i stătea pe inimă. Îi povesti lui John West că luase contact cu Kiely şi cu Cregan şi că amîndoi au fost de acord să candideze pentru locuri diferite în scrutinul preliminar al partidului laburist.

— Cu regret trebuie să-ţi mărturisesc, domnule West, că şi eu sînt de aceeaşi părere. Cunosc rivalitatea dintre cei doi candidaţi, dar noi trebuie să avem în vedere numai interesele superioare ale Acţiunii catolice şi ale bisericii. N-ai vrea să ne dai şi de data asta o mînă de ajutor?

— Ce pot să fac eu, dacă Cregan vrea să candideze împotriva lui Kiely? încercă să ocolească răspunsul John West.

— Păi Cregan spune că el nu ţine neapărat, ci că dumneata ai insistat.

John West era pus în încurcătură. Nu ştia ce să-i răspundă.

Malone continuă, cu glas tărăgănat:

— Nu uita, domnule West, că domnul Kiely e un bun catolic şi un luptător neobosit împotriva comunismului. Nici eu nu-l simpatizez, ca şi dumneata, dar trebuie să fim realişti. Întrucît te-ar supăra dacă ar ajunge amîndoi la Canberra, unde pot servi cel mai bine interesele bisericii?

John West nu răspunse nimic. Îşi dădea seama că Malone avea dreptate, dar îi venea greu să admită acest lucru. In ultimul timp, John West se gîndea c-ar trebui să sprijine partidul liberal pentru că numai Menzies părea dispus să ia măsuri drastice împotriva comuniştilor. Era adevărat că Chifley îi băgase la închisoare pe conducătorii sindicatului minerilor, care iniţiaseră greva, apoi şi pe Sharkey, secretarul general al partidului comunist, sub motiv că ar fi aţîţat la răscoală, dar numai scoaterea partidului comunist înafara legii ar fi liniştit temerile lui John West. Chifley refuzase, însă, în repetate rînduri, să ia această măsură. Pe de altă parte, dacă John West ar fi trecut la liberali, ar fi însemnat să recunoască tocmai acum, după cincizeci de ani, că

toate sforţările lui neîntrerupte pentru a-şi asigura o influenţă decisivă în partidul laburist fuseseră zadarnice.

Malone se uită întrebător la John West. De multe ori, în ultimul timp, fusese intrigat de atitudinea lui West faţă de comunism. Cînd i se intentase un proces lui Miller, liderul comunist, aducîndu-i-se acuzaţia de viol, West afirmase în gura mare că procesul fusese „înscenat" de Kiely şi ceilalţi. Cînd Cecil Sharpley părăsise partidul comunist pentru a intra ca redactor la ziarul *Herald,* şi apăruse apoi ca martor principal în Comisia regală care ancheta activitatea comunistă, John West declarase:

— Nu mă îndoiesc că Sharpley ne va aduce reale servicii, dar niciodată nu te poţi încrede într-un informator plătit.

Malone nu putea ghici ce se ascunde în spatele acestor observaţii. Luînd tăcerea lui John West drept un refuz, Malone insistă:

— Acţiunea catolică a jucat un rol de frunte în traducerea în fapt o dorinţei sfîntului părinte de a lupta pînă la distrugere împotriva comunismului. Adună liste de membri ai partidului comunist şi furnizează poliţiei numele şi adresele lor; utilizează chiar şi un detectiv scos la pensie pentru a duce la bun sfîrşit această misiune dificilă, dar importantă. Anul trecut au întocmit liste cu toţi sindicaliştii catolici din fiecare parohie australiană, apoi organizaţia locadă respectivă a Acţiunii Catolice a luat contact cu fiecare în parte, propunîndu-le să participe la mitingurile ei. Rezultatele, ce-i drept, nu au corespuns nici pe departe aşteptărilor, dar au fost totuşi cîştigaţi noi membri pentru mişcare. Şi ziarul *Freedom* are realizări frumoase. Afară de aceasta se scot şi manifeste anticomuniste...

John West se îndreptă în jilţ.

— I-am văzut eu de multe ori cum schimbă afişele lipite de comunişti pe ziduri şi garduri, rosti el cu însufleţire. Dacă de exemplu comuniştii scriu „Libertate pentru Sharkey", ei schimbă numai primul

cuvînt şi iese „Moarte lui Sharkey". Foarte ingenios. Malone rîse pe sub mustaţă :

— Da, da, Kiely şi Parelli au făcut şi de astea.

— Bine, sfinţia voastră, sînt de acord să nu mai intervin în lupta dintre Kiely şi Cregan, dar cu o singură condiţie : Spune-i lui Kiely să nu mă mai atace. John West rostea aceste cuvinte ca şi cum i-ar fi ars buzele.

— M-a şi rugat să-ţi comunic acest lucru, domnule West.

Discutară apoi diferite probleme. Malone era de părere că liberalii vor cîştiga în viitoarele alegeri. Parelli vorbise cu Menzies şi aflase că acesta avea de gînd să facă din problema combaterii comunismului punctul principal din programul său. Intenţiona să scoată înafara legii partidul comunist şi să interzică nu numai comuniştilor, ci şi celor bănuiţi că ar fi comunişti, să deţină funcţii în sindicate. Parelli se declarase de acord şi făgăduise, pentru cazul că liberalii ar ieşi victorioşi în alegeri, să aranjeze ca Senatul — cu majoritate laburistă — să nu se opună acestei legi.

— Să ştii, domnule West, că Acţiunea Catolică întîmpină o puternică opoziţie în sindicate, chiar şi din partea multor catolici. Comuniştii tot mai deţin controlul în sindicatele puternice. Dacă Menzies vine la putere şi înlătură pe comunişti din sindicate, oamenii noştri au să ocupe multe poziţii de frunte. Intre timp, Acţiunea Catolică va lua măsuri ca să se transforme partidul laburist într-un partid asemănător cu partidele de centru din Europa. Imi amintesc că acum doi ani şi dumneata ai propus asta domnului Parelli. Şi-atunci cînd partidul laburist o să vină din nou la putere, situaţia va fi cît se poate de favorabilă bisericii. Asta-i planul nostru general. Trebuie să-ţi spun, domnule West, că ai făcut un gest frumos astăseară, slujind într-adevăr cum trebuie biserica şi pe dumnezeu.

*

In decembrie 1949, partidul liberal cîştigă alegerile federale iar R. G. Menzies fu ales prim-ministru.

John West finanțase cu zece mii de lire campania partidului liberal, și numai cu o mie de lire campania partidului laburist. Îi spusese lui Frank Lammence că îl socotește pe Menzies omul cel mai nimerit ca să înlăture controlul asupra prețurilor, să pună capăt raționalizării și să termine cu comuniștii.

Alegerea lui Menzies nu-i aduse însă nici o mulțumire; în ultimul timp nu-l mai interesa decît starea sănătății lui personale, îl obseda teama de moarte și de propria-i conștiință, singurătatea înfiorătoare a vieții lui.

Joe se însurase și se mutase într-o casă cumpărată de tatăl său într-o suburbie îndepărtată. John West rămăsese numai cu Nellie, infirmiera ei și o servitoare în locuința imensă și stranie, ai căror pereți trosneau și plîngeau, de parcă ar fi păstrat amintirea dureroasă a evenimentelor din ultima jumătate de veac.

Teama lui de moarte îl dusese în pragul neurasteniei. Își mulgea capra dis-de-dimineață ca de obicei și avea întotdeauna la el o sticlă cu lapte de capră; nu bea niciodată lapte de vacă, îngrozindu-se numai la gîndul că ar putea să se îmbolnăvească de paralizie infantilă. Cumpără cartușe noi și își încărcă revolverele, de teamă ca nu cumva vreun dușman — cunoscut sau necunoscut — să încerce să-l omoare. Nu mai mînca decît mîncare pregătită în casă, de teamă ca nu cumva să fie otrăvit.

Între timp averea lui crescuse. Se ducea cu regularitate la biserică și se împărtășea în fiecare dimineață la o bisericuță din apropiere; avea întotdeauna la el mătăniile și cartea de rugăciune.

Uneori, cînd nu dormea noaptea, stătea întins în pat, rugîndu-se, numărîndu-și bătăile inimii și ascultîndu-și fiecare suflare. Doctorul Devlin era convins că pacientul lui nu mai avea multe zile de trăit. Ideea morții îl paraliza pe John West. Deși era convins că-și spălase sufletul de păcate, se îngrozea la gîndul că se va înfățișa înaintea judecății de apoi.

Cînd nu tremura de spaima morții, îl rodea singurătatea. Atunci se gîndea la Mary, singura ființă pe

care o iubea, și care i-ar fi fost o mîngîiere acum, în momentele de restriște. Adeseori se gîndea plin de remușcare la trecut și-și făcea imputări pentru plecarea ei : fusese prea aspru cu ea. Ce-o fi ajuns oare? Auzise că s-a măritat din nou. O fi avînd copii ? Bărbatul ei de-al doilea o fi tot comunist ? Dar cine știe, poate că găsise în sfîrșit un om cumsecade. Aflase că e doctor. Te pomenești că-și mai schimbase și ea părerile. Adresîndu-se soției sale, pentru întîia oară de mai multe săptămîni, John o întrebă dacă mai primise vreo scrisoare. Nellie îi răspunse cu răceală, că Mary îi scrisese cu cîtva timp în urmă, dar nu-i comunicase nimic care ar fi putut să-l intereseze pe el.

Cînd Ted Thurgood, Alfred Davison și Sugar Renfrey se prăpădiră unul după altul, în decurs de două săptămîni, începu să-l apese gîndul că în curînd îi va urma și el.

Se apropia Crăciunul și John West se gîndea la recepțiile pe care Mary și ceilalți le dădeau cu acest prilej. Dacă cel puțin acum, în anul ăsta, ar fi aici, lîngă el...

Cînd infirmiera îl informă în ajunul Crăciunului că Mary anunțase c-o să-i vorbească prin radiotelefon din Anglia, la ora opt seara, începu să tremure tot de emoție. La masă nu putu să mănînce nimic. Stătea în salonul de recepție, așteptînd să sune telefonul. Cînd în sfîrșit auzi semnalul, abia se stăpîni să nu iasă în hol și să pună el mai întîi mîna pe receptor. Infirmiera răspunse, și îi trecu apoi receptorul lui Nellie, care coborîse și ea, numai în capot, și se tot învîrtea prin preajma telefonului.

John West ieși încet în hol cu răsuflarea tăiată de nerăbdare, în timp ce Nellie vorbea ceremonios cu fica ei, pe un ton plîngăreț, cu vocea întretăiată.

In sfîrșit, o auzi spunînd :

— Da, tatăl tău e aici. Vrei să vorbești cu el ?

John luă receptorul din mîna lui Nellie, care plîngea încet. De-abia putea să vorbească.

— Allo, tu eşti Mary? întrebă, cu o voce atît de dulce, încît rămase el însuşi surprins.

— Allo, tată. Cum îţi merge ?

— Nici prea bine, nici prea rău. Tu ce mai faci?

— Destul de prost. Uneori parcă aş vrea să mă-ntorc în ţărişoara mea.

Urmă o pauză. Nu ştia ce să-i spună. Fără să vrea îi scăpară vorbele:

— Vezi, Mary? Ei, tot mai eşti comunistă?

— Da, tată, dar cred că... Tată!

— A expirat timpul de convorbire, îi întrerupse o voce de femeie. Îl prelungiţi?

— Nu pot să plătesc prelungirea, tată, spuse Mary, ca şi cum ar fi vrut să-i dea de înţeles să plătească el.

John simţea că i se oprise răsuflarea; inima bătea să-i spargă coşul pieptului, capul îi plesnea de durere, şi-o ceaţă îi acoperea ochii.

— Regret, se auzi iar vocea telefonistei. Trebuie să întrerup.

Jonh West izbuti în sfîrşit să-şi tragă răsuflarea şi strigă:

— Nu! Prelungeşte! Legătura fusese însă întreruptă.

Bătu cu pumnul în aparat:

— Am spus că prelungesc! strigă el răguşit, dar nimeni nu-i răspunse. Puse încet receptorul pe furcă.

*

In primele săptămîni ale anului 1950, John West se gîndea mereu la Mary. O să creadă că n-a vrut să prelungească convorbirea. De fapt în clipa aceia nu fusese în stare să-şi adune minţile: avusese un atac de inimă. O dată se gîndi să-i ceară lui Nellie adresa lui Mary ca să-i scrie o scrisoare de explicaţii şi s-o întrebe de ce nu se simte prea bine.

Singurătatea, dorinţa de a o avea pe fata lui lîngă el erau mai puternice chiar decît teama de moarte, mai puternice decît sentimentul de vinovăţie şi decît ura împotriva comunismului. Intr-o zi, în martie, se hotărî. Trebuia să afle adresa lui Mary, cu orice preţ

şi să-i scrie: să-i explice de ce n-a prelungit convorbirea şi să-i ceară — da — neapărat, aşa o să facă! — să-i ceară să se-ntoarcă înapoi acasă! Chiar ea a spus la telefon că ar fi vrut să se vadă iar în Australia. O să-i scrie că e gata să-i dea bani ca să-şi îndeplinească dorinţa. Dacă voia, n-avea decît să vină şi cu soţul ei.

La birou, se frămînta toată ziulica gîndindu-se ce să-i scrie sau căutînd scuze pentru această faptă. Lui Nellie avea să-i spună că, după cîte simţise el, Mary nu mai putea răbda înstrăinarea; pe arhiepiscop o să-l încînte spunîndu-i că o chema ca s-o convertească; iar pe Frank Lammence o să-l facă să creadă că Mary i-a scris cerîndu-i iertare.

Luă un taxi şi plecă acasă. În drum ticlui ce să-i spună lui Nellie.

La masa de seară, Nellie îl întîmpină cu obrajii uzi de lacrimi şi cu ochii roşii; întreaga-i făptură scheletică era scuturată de plîns. John se sprijini de masă, uitîndu-se la ea. E oare cu putinţă? Bătrîna asta zbîrcită să fi fost fata frumoasă pe care o sărutase în bucătăria mamei ei, cînd erau tineri şi cînd viaţa li se părea atît de frumoasă?

— Ce-i cu tine? o întrebă. Parcă nu te simţeai bine? De ce ai coborît la masă?

— Mary, articulă ea. Am primt o telegramă de la soţul ei... A... a murit!

Jonh rămase ca o statuie, cu faţa schimonosită, cu privirea fixă. Se năpusti la ea şi-o apucă de umeri:

— Eşti nebună? Ai înnebunit!

Nellie îi arătă o telegramă care se afla pe masă. Îi dădu drumul şi luă telegrama.

„Cu adîncă durere vă anunţ că fiica Dvs. Mary, scumpa mea soţie, a murit ieri de cancer. Era bolnavă de multă vreme."

John West întoarse telegrama pe toate părţile. Parcă nu-i venea să-şi creadă ochilor. O mototoli apoi în pumn. Deodată avu o criză cumplită de inimă. Se plecă înainte, căzu jos şi rămase nemişcat.

Nellie scoase un strigăt ușor. Infirmiera veni în fugă și îngenunchie lîngă John West.

— Doamna West, spuneți femeii să telefoneze imediat doctorului Devlin! Să-i spună să vină imediat!

Cînd veni doctorul, îl duseră cu mare greutate pe sofaua din camera de muzică. Servitoarea aprinse focul, traseră sofaua lîngă cămin și îl acoperiră cu o pătură. John West își reveni. Devlin îi făcu o injecție, îi dădu un medicament, și mai rămase lîngă el o jumătate de oră.

La plecare îi spuse:

— Să știți că a fost o criză serioasă, domnule West. Trebuie să fiți mai atent. Mai rămîneți aci cîtva timp, apoi rugați-o pe infirmieră să vă ajute să urcați scările și duceți-vă la culcare. Și ar fi mai bine să nu vă sculați din pat cîteva zile. Mai trec eu să vă văd, mîine dimineață.

Cînd să iasă, Devlin îi șopti infirmierei:

— S-ar putea să-i fie fatală criza asta. Nu mai pot să stau, că am un caz urgent. Dacă e nevoie, te rog să-mi telefonezi la noapte.

John West era slăbit și răsufla greu, totuși mintea îi era lucidă. Uitînd de infirmieră, care veghea în spatele lui, în umbră, se uita la flăcările jucăușe din cămin. Mary murise, luînd cu ea ultima licărire de speranță că și-ar putea alina zbuciumul sufletesc.

— Cum vă simțiți, domnule West? Vreți să vă duceți la culcare, domnule West? îl trezi vocea blîndă a infirmierei.

— Da răspunse el. De-acum încolo locul meu e în pat.

Sprijinit de ea, urcă încet scările. La ușa dormitorului infirmiera îl mai întrebă o dată:

— Sînteți sigur că vă simțiți bine? Să vă ajut să vă dezbrăcați:

— Nu, răspunse el în sfîrșit. E prea multă vreme de cînd mă dezbrac singur. Mă simt bine, soră, mulțumesc.

— Dacă aveți nevoie de mine la noapte, vă rog să mă sunați. Știți, cred că este o sonerie instalată în camera mea?

— Da, știu, soră. Dar mă simt bine. A fost numai șocul.

— Noapte bună, domnule West. Am aprins focul în camera de toaletă și v-am pus o sticlă cu apă fiebinte în pat.

— Noapte bună, soră.

John West se dezbrăcă încet. Se simțea obosit și îi venea greu să-și urmărească firul gîndurilor. La ce-i serviseră puterea și bogăția? Ar fi putut avea toate bunurile din lume pe care ți le poți procura cu bani, dar acum nu mai rîvnea le ele și nici nu mai avea la ce să-i folosească. Dorea satisfacții sufletești pe care nu le poți cumpăra cu bani, dar cei care i le-ar fi putut oferi trecuseră în fugă pe lîngă el, ori îi fuseseră luați de alții.

Așa cum stătea în pijama și în papuci, lampa atîrnată în tavan accentua conturele picioarelor sale arcuite, proiectînd pe pereți umbre grotești. Se uită la dulapul proptit de ușa care dădea spre odaia în care dormea Nellie. S-o fi culcat oare? Și dacă nu s-a culcat, la ce s-o fi gîndind? Deodată simți nevoia să se ducă la ea, să-i vorbească cu duioșie, să-i arate că împărtășea durerea ei. Dar nu-și putea călca pe inimă. Nellie îl trădase .Își pusese în cap s-o pedepsească. Îl năpădi amintirea nopții cînd se născuse Xavier. Se cutremură, dădu din umeri și intră în dormitorul lui de pe terasă, unde fusese aprinsă lampa de pe măsuța de noapte.

Luă mătăniile de sub pernă și îngenunchie lîngă pat. Rămase în genunchi, pînă murmură zece rugăciuni, mișcîndu-și ușor buzele, cu ochii înălțați spre cer.

La urmă rosti *Confiteor:*

Mărturisesc dumnezeului, atotputernicului, că am păcătuit cu gîndul cu vorba și cu fapta...

Dumnezeule, îndură-te de mine, iartă-mi păcatele și dăruiește-mi viața veșnică. Amin.

Se urcă încet în pat, dar coborî repede. Pentru întîia oară în decurs de cincizeci de ani, uitase revolverul!

Se înapoie în camera de toaletă, luă revolverul din sertar şi-l puse sub pernă.

Rămase culcat în întuneric, cu gîndurile rătăcind în neştire. I se părea că inima îi bătea slab şi neregulat. Deodată îşi aduse aminte de Mary, şi se înduioşă de propria-i soartă. Comuniştii îi smulseseră fata de lîngă el! Dar Menzies şi Acţiunea Catolică au să-l răzbune; are să-i bage în temniţă, are să-i omoare! Trebuie să dea Acţiunii Catolice încă cincizeci de mii de lire ca să lupte împotriva lor!

Trupul i se încordă şi i se păru că inima-i încetase să bată. Deodată avu impresia că patul se scufundă cu el, şi-l copleşi o mare oboseală.

In starea asta de somnolenţă, între vis şi viaţă, i se păru că aude pe cineva cîntînd jos, la pianul mare, apoi auzi rîsete şi glasul lui Mary răsună chemîndu-l. Incercă să se ridice, dar nu putu.

In timp ce se cufunda tot mai adînc în somn, i se păru că vede pe agentul Brogan, stînd în faţa magazinului de ceai al lui Cummin, ca în urmă cu cincizeci de ani! In vis zvîrli sovereignul în sus, pe la nasul poliţistului. Brogan îl prinse, dar i-l zvîrli înapoi: „Îmi pare rău, dar am primit ordin. Trebuie să percheziţionez magazinul. S-a zis cu totalizatorul tău. Şi maică-ta o să-mi mulţumească, dacă te scap de afacerile astea."

Apoi, i se păru că o vede pe maică-sa. Se ruga de el: „Te rog, John! Pentru mine, mama ta!" Intinse mîna, dar ea se îndepărtă pînă dispăru cu totul. Luna dispăruse, dar străluceau stelele pe cer. Vîntul de toamnă stîrnea un vaier jalnic, foşnind prin crengile pinilor, care formau pereţii exteriori ai dormitorului deschis. John West adormise, dar nu-şi găsea linişte nici acum. Din cînd în cînd se mişca în pat şi gemea prin somn.

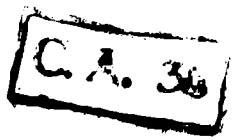

Responsabil de carte : M. Scarlat
Tehnoredactor : A. Vîntu
Corector : B. Zukerman

Dat la cules 13.08.54. Bun de tipar 22.11.54. Tiraj 15.000+2.600+500 ex. Hîrtie ediţii tip B. de 60 gr. m.p. Ft. 840×1080/32. Coli ed. 28,19. Coli de tipar 16,62. Preţul unui exemplar broşat 9,15—1/2 legat 13,05—1/1 legat 14,95 lei. Ediţia I. Comanda nr. 743. A. nr. 02809. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 A=R.

Tiparul executat sub com. nr. 632 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", Bucureşti R.P.R.

Lei 9,15